

HOMĚRS

ODISEJA

HOMĒRS

ODISEJA

HOMÉRS

ODISEJA

No grieķu valodas tulkojis A. ĢEZENS
A. FELDHŪNA ievads un komentāri
Mākslinieks KURTS FRIDRIHSONS

O D I S E J A

Esam paraduši tā dēvētos Homēra epus — «Iliadu» un «Odiseju» uzskatīt par grieķu literatūras izejas punktu, bet īstenībā tie jau ir spoža kulminācija grieķu tautas dzīlēs dzimušās un augušās, ar folkloru cieši saistītās episkās daiļrades attīstībā, kuras saknes meklējamas otrajā gadu tūkstoši pirms mūsu ēras. Ļoti agri, jādomā, tautas daiļrade plevērusies Trojas karam, apvienoto grieķu cilšu slavas apmirdzētajam karagājienam (12. gs. sākumā p. m. ē.) pret bagāto Mazāzijas pilsētu Troju (Iliju). Varoņepa attīstības gala posmā līdzās «Iliadai» un «Odisejai» radās arī vesela virkne citu ar Trojas kara notikumiem saistītu liela apjoma epu, bet «Iliada» un «Odiseja» ir vienīgle, kas sasnieguši mūsu dienas. Tā nav nejaušība, ka saglabājušies tieši šie darbi. Kā apliecina klasiskās senatnes autoritātes, vispirms Aristotēlis

savā «Dzejas mākslā» (8., 23., 24. nod.), «Iliada» un «Odiseja» levērojami pārspēj pārējos Trojas karam veltītos episkos sacerējumus.

Sīžetiski «Odiseja» nav tiešs «Iliadas» turpinājums. Vēstījumu par Trojas kara norisi pēc «Iliadā» apdziedātajiem notikumiem snieguši vairāki nesaglabājušies epi — «Aitioņida», «Mazā Iliada» un «Trojas izpostīšana». Par vairāku varoņu — Trojas kara dalībnieku gaitām, pārnākot no kara, vēstījis epi «Atgriešanās» («Nostoi»), kurā bijis arī stāsts par grieķu apvienotā karaspēka virspavēlnieka Agamemnona atgriešanos dzimtenē un par to, kā viņu noslepkavo sieva Klitaimnestra un tās mīļākais Aigists. Pie Agamemnona drūmās nāves vairākkārt kavējas arī «Odisejas» dzejnieks, acīm redzot, tādējādi gribēdams izcelt sava epi varoņa un viņa uzticīgās sievas laimīgāko likteni.

Trojas cikla sīžetiski pēdējais epi bijusi «Tēlegonija», kas veltīta Odiseja bojā ejai cīņā ar paša un Kīrkes dēlu Tēlegonu.

2

«Odisejas» darbība, tās ģeogrāfiskais loks saistīts ar grieķu kolonizācijas kustību, it īpaši ar kolonizācijas tieksmēm uz rietumiem. Dažādu sociāli politisku un ekonomisku iemeslu dēļ (viens no tiem bija zemes trūkums) 8. gadsimtā p. m. ē. Grieķijā sākās kolonizācijas kustība, kurā izmēģinājās trīs virzieni — 1) uz ziemeļiem un ziemeļaustrumiem, t. i., gar Hellesponta (Dardaneļu) un Propontidas (Marmora jūras) piekrasti līdz Melnajai jūrai; 2) uz dienvidiem — uz Āfriku; 3) uz rietumiem, t. i., uz Itāliju un Sicīliju.

Mitoloģiskā plāksnē attēlotu kolonijas dibināšanas epizodi atrodam «Odisejas» VI grāmatas 4.—10. vārsnā, kur dots jaunas pilsētas dibināšanas motivējums, kas, atmetot mitoloģisko ietēriņu, atspoguļo reālos apstākļus, kuri grieķus nereti spieda atstāt dzimto zemi, lai kolonizētajā teritorijā dibinātu jaunu pilsētu; turpat reālistiski attēlota arī jaunās pilsētas dibināšanas norise:

Kādreiz senākos laikos tie mīta Hipērejā plašā,
Tuvu pie kikloņu zemes, pie nekrietniem pārgalvju vīriem:
Aplaupt mēdza šie viņus, jo bija daudz pārāki spēkā.
Nausitojs, līdzīgais dievam, tos sacēlis izveda ārā,
Deva tiem Sherijā mītnes jo tālu no citīgiem ļaudīm.
Apjoza pilsētu mūrīem, tur cēla daudz diženu namu,
Svētnīcas mūžīgiem dieviem un daļiņa arājiem laukus.

Vidusjūras rietumu apgabalu — Itālijas un Sicīlijas sistemātiskā kolonizācija sākās tikai 8. gadsimta otrajā pusē, bet nevar būt šaubu, ka grieķi par šiem apgabaliem interesējušies jau agrāk.

Viens no galvenajiem iemesliem, kas vilināja dzimtās zemes nelutinātos grieķus, bija rietumu zemju pasakainā auglība. Grieķu domāšanas veidu labi raksturo Odiseja stāstījums Alkinoja galmā. Odisejs jūsmīgiem vārdiem apraksta kiklopu auglīgo zemi, kur gan labība, gan vīnogas izaugot bez cilvēku roku darba (Od. IX, 107.—111.). Ar nožēlu viņš vērojās mežonīgo Polifēma salu, ko cilvēku darbs varētu viegli pārvērst par ziedošu, bagātu zemi. Odisejā ierunājas kolonista instinkts, un viņš ar asu zemes īpašnieka skatlienu skaidri redz, kā tas būtu paveicams. Viņš uzreiz terauga, cik auglīga ir zeme un cik viegli tur varētu izaudzēt labību un vīnogas, redz, cik labas ir plavas un cik izdevīgs līcis, kas varētu kalpot par ostu. Galvenais trūkums, pēc Odiseja domām, ir tas, ka kiklopi nenodarbojas ar jūrniecību, neprot būvēt kuģus:

Nepazīst kiklopi lepnie vēl šodien pat sārta vaigu kuģus.
Nav jau šai zemē vēl meistaru tādu, kas skaistklāju kuģus
Mācētu rūpīgi celt, ar kuriem tie varētu doties
Svešajās zemēs pie cilvēku mītnēm, jo bieži vien ļaudis
Pazīst cits citu, kad dodas ar kuģiem pa bangaino jūru.
Taču šie nekopto salu tiem pārvērstu ziedošos laukos.

(Od. IX, 125.—130.)

Tātad Odisejs brīnās, ka ir vēl tautas, kas nenodarbojas ar jūrniecību. Odiseja vārdi liecina, cik lielu nozīmi grieķi tai piešķiruš, kaut gan viņi sākotnēji, pirms ienākšanas Grieķijā, jūru nemaz nav pazīnuši.

Nimbs, kāds grieķu uztverē bija rietumu zemēm kā pasakainas auglības apgabaliem, rod savu atspulgu arī Hēsioda (ap 8.—7. gadsimta mīju p. m. ē.) minētajā mītā par «svētlaimīgo salām», kur nokļūst un mūžīgā bezrūpīgā svētlaimē dzīvo nemirstību guvušie varoņi. Šīs salas atrodas pašā zemes malā, teiksmainajos tālajos Rietumos.

Dzīvi šajās salās dzejnieks raksturo tāpat kā dzīvi sen nebūtībā aizgājušajā zelta laikmetā. Te, kur zeme bez cilvēku darba dod trīs bagātas ražas gadā, valda zelta laikmeta dievs Krons, ko Zevs, kurš tam bija atņēmis varu un to ietricis Tartara bezdibeni, atkal atbrīvojis, lai tas varētu valdīt pār laimīgo varoņu cilti. Šis mīts, acīm redzot, kalpojās kolonizācijas ideju propagandai. Grieķu ekspansijas attaisnošanai savukārt kalpoja Hēsioda minētais nostāsts par to, ka divi Odiseja un Kirkes dēli — Agrijs un Latins (šis vārds atbilst latīņu — Latvijas novada iedzīvotāju nosaukumam) tālajās «svētajās salās», kā dzejnieks dēvējis Itāliju, valdījuši pār tirrēniešiem (domāti Itālijas iedzīvotāji vispār).

Rietumu jūras ceļi jau agri vilinājuši arī tirgotājus. Tam pamatā bija arī kāds ļoti specifisks apstāklis. Tai laikā lielā cieņā bija bronza, no kuras, starp citu, izgatavoja arī ieročus. Tāpēc radās liels pieprasījums pēc alvas, bet pašā kontinentālajā Grieķijā

lās nekur nebija. Kamēr Jonijas pilsētas alvu ieguva tālajā Kolhīdā, Kaukāza pakājē, lielie metalurģijas centri Halkīda un Korinta savus skatļenus vērsa uz Rietumiem, uz Etrūriju Itālijā, kur bija lētas alvas raktuves, bet jūras ceļš uz turieni bija līdzīgs tam, kādu senatnē iedomājās Odiseja klejotāju ceļu: gar Grieķijas dienvidplekrasti kuģi devās atklātajā jūrā un tālāk pa Mesīnas šaurumu gar Itālijas rietumplekrasti.

Lai gan pati «Odiseja» šādiem lokalizējumiem tiešu pamatu nedod un Odiseja klejotāju ceļš pieļauj arī citādas interpretācijas, klasiskā laikmeta grieķi bijuši pārliecināti, ka Odiseja ceļojumu aprakstā minētās vietas identificējamās ar reālām, tai laikā pazīstamām vietām Rietumos. Tā, piemēram, Kirkes mitekli iedomājās Circeju zemes ragā Rietumitālijā, Skillu un Harību lokalizēja Mesīnas šaurumā; «Odisejā» minēto mītisko Trinakijas salu identificēja ar Trinakriju («Triju salu» salu), ko vēlāk nosauca par Sicīliju; sirēnas iedomājās dzīvojam Kapri salā utt.

Tiesa, šādi lokalizējumi ne vienmēr ir pārliecinoši un reizēm pat nav, kā to, piemēram, aizrādījis jau Eratostens Kirēntietis (3. gs. p. m. ē.), kas ironiski izteicies, ka Odiseja ceļu varēšot noteikt tikai tad, kad būšot zināms seglinieks, kurš vēju valdniekam Aiolam pagatavojis maisus vējiem. Un tomēr šie mēģinājumi liecina, ka «Odiseja» ir darbs, kas atspoguļo kolonizācijas laikmeta grieķu interesi par tālām, nepazīstamām zemēm, it īpaši par Rietumiem, kuri tos gan vilināt vilināja, gan baidīja. Ceļi uz turieni vēl bija maz izpētīti un jūras braucējiem šķita dažādu neparastu parādību pārpilni. Viņi pārveda līdz dažādažādus nostāstus par svešām tautām ar divainām paražām, par briesmām, kas ik uz soļa uzglūnēja jūrniekiem. Nepazīstamajās zemēs mita nezvēri, cilvēkiem naidīgi milži, skaistas burves, kas ievilina jūras braucējus savos tīklos. Svešajās jūrās plosījās drausmīgas vētras, un kuģus apdraudēja gan briesmīgi virpuļi, gan klistošas klintis. Šos dažādu tautu iztēles radītos nostāstus, kas bijuši pazīstami jūrnieku, tirgotāju un kolonistu vidū, «Odisejas» dzejnieks izmantojis savā epā un saistījis ar sava varoņa likteņiem.

3

«Odisejas» pamattemats ir «vīra atgriešanās» pēc ilgas prombūtnes. Šis temats plaši pazīstams daudzu tautu folklorā un nereti sastopams arī teiksmās par tautā populāriem varoņiem (sal., piemēram, krievu bijīnu par Dobriņu, vācu teiksmu par Kārļa Lielā atgriešanos no Ungārijas). Dažādos laikos tas arī izmantots literatūrā (piemēram, Mopasāna «Atgriešanās», L. Franka «Kārlis un Anna»).

Temata risinājuma tipiskā shēma folkloras variantos ir šāda:

Vīrs tūlīt pēc kāzām dodas projām, parasti karā. Šķiroties viņš pavēl sievai viņu līdz noteiktam laikam gaidīt. Ja viņš tad vēl ne-

būs pārnācis, lai ir tiesības apprecēties ar citu. Ilgajā prombūtnē viņš svešās zemēs pieredz daudz brīnumaina, pārcieš daždažādas likstas. Beidzas nospraustais laika sprīdis, par ko varonim parasti pazīno kāda pārdabiska būtne, un viņš pasakainā ātrumā atgriežas dzimtenē. Varonis ubaga izskatā ierodas sievas kāzās, kur tā viņu pazīst pēc norunātas zīmes, pēc kādas ledzīmtas pazīmes vai arī pēc vīra stāstījuma. Kāzas nenotiek, un vīrs un sieva atkal ir kopā.

Dažos variantos varonis pārbauda sievas uzticību. Indijā pazīstami varianti, kuros sieva apsolās tam, kas uzvarēs sacīkstēs šaušanā ar loku. Uzvar ubags, viņš nogalina vai padzen sāncenšus un tikai pēc tam atkal atgūst savu isto izskatu.

Galvenajam — «vīra atgriešanās» tematam «Odisejā» pakļauts otrs pamatmotīvs, kas tāpat ļoti izplatīts dažādu tautu folklorā, — temats par dēlu, kas dodas meklēt tēvu. Šā temata risinājumam raksturīga tēva un dēla ciņa (sal., piemēram, vācu teiksmu par Hildebrandu un Hadubrandu, krievu biļņu par Iju Muromietī un viņa dēlu Sokoļņiku). Dažos variantos ciņa beidzas traģiski — krit vai nu dēls (piemēram, Hildebranda dziesmā), vai tēvs (piemēram, teiksmā par Edīpu).

«Odisejā» tēva un dēla ciņas motīvs nav izmantots, taču tas izmantots kādā citā Odisejam veltītā episkā sacerējumā — jau minētajā, laikam 6. gadsimtā sacerētajā «Telegonijā».

Dzejnieks, balstoties uz viņa rīcībā esošajiem folkloras materiāliem, kuros «vīra atgriešanās» un «tēva meklēšanas» temats, jādūmā, jau bijis saistīts ar Odiseja vārdu, savam epam no viņam zināmajām teiksmas versijām izraudzījies to, kas visvairāk atbildusi viņa mākslinieciskajiem nodomiem, nereti arī apvienojot vairākus teiksmas variantus. «Odisejas» dzejnieka darbam vispār raksturīga tendence kaut kādā veidā lepīt arī tos mītu vai pasaku variantus, ko viņš tiešajam sižeta risinājumam neizlīeto. Tā, piemēram, dzejnieks savam darbam nav izvēlējis versiju, kurā vīrs atgriežas taisni sievas kāzu dienā, taču nav gribējis pilnīgi atteikties no kāzu varianta, un tāradusies citādi ne visai saprotamā epizode (XXIII, 130.—152.), kurā parādītas fiktīvās kāzas, ko Odiseja namā svin pēc precinieku nogalināšanas, par kuru tauta vēl nezina. Lai iegūtu laiku un varētu pārdomāt, kā vislabāk izvairīties no nogalināto precinieku radu atriebības, ar mūziku un skaļu jautrību, ko dzird visi garāmgājēji, tautai tiek radīts iespaids, ka Pēnelope beidzot piekritusi laulībai ar kādu no preciniekiem un pašlaik svin kāzas.

Odiseja klejojumu epizodes, kas ietilpa dzejnieka neizmantotajos mīta variantos, atrodam Odiseja izdomājumos sarunā ar Pēnelopi XIX grāmatā.

Pasakās bieži sastopams motīvs, ka ceļotājs apprec pasaku zemes princesi. Arī šis motīvs, kas neiekļaujas «vīra atgriešanās» sižetā, izmantots rudimentāri, kā iespēja, piemēram, faiāku valdnieka Alkinoja vārdos, ar kuriem viņš izsaka vēlēšanos, kaut Naušikajai būtu tāds vīrs, kāds ir Odisejs (Od. VII, 311.—315.).

Tāpat dzejnieks nav pievērsies «sleivas uzticības pārbaudes» motīvam. Tomēr arī tas nav pilnīgi pazudis. XIII grāmatas 335. vārsnā Atēna sarunā ar Odiseju pledēvē tam nodomu atgriežoties pārbaudīt savu sievu, kaut gan sižeta tālākajā risinājumā Odisejs nekā tam līdzīga nedara.

Dzejniekam cenšoties apvienot mītu un pasaku dažādus variantus, nereti rodas sižetiski negludumi, pat pretrunas, ko bieži vien savai argumentācijai izmanto tā saucamā analītiskā virziena pētnieki, t. i., tie zinātnieki, kas neatzīst «Odiseju» (un arī «Iliadu») par viena autora darbu.

Atzīmējot «Odisejas» galveno tematu izplatību citu tautu folklorā, līdzīga aina atklājas arī Odiseja klejojumu epizodēs, kurās izmantota jūrnieku folklorā, fantastiski nostāsti par svešām zemēm un jūrām.

Lotofagu (Iotosēdāju) epizodes pamatā ir dažādu tautu folklorā izplatītais motīvs, ka cilvēks, kas nobaudījis zināmu ēdlienu, aizmirst savu pagātni (dzimteni, ligavu). Šis motīvs sākotnēji laikam bijis saistīts ar priekšstatiem par pazemes valsti. Tā, piemēram, tas, kas nokļuvis Aīdā, dzer Lētes («aizmirstības») upes ūdeni, aizmirst savu pagātni, un līdzīgā kārtā pazemes valdnieka Plūtona nolaupītā Persefone vairs nevar atgriezties no Aīda, tiklīdz viņa tur nobaudījusi ābolu.

Iemīļots daudzu tautu folkloras tēls ir arī burve, kas pārvērš cilvēkus dzīvniekos vai akmēnos, bet vēlāk ar viltu un spēku tiek pieveikta un spiesta apburto atkal pārvērst par cilvēkiem. Šis motīvs izmantots Kirkes epizodē, kur arī saglabājušās vairākas pasakas tradicionālās detaļas: Kirke dzīvo meža blēzoknī, virs viņas mājokļa paceļas dūmi; epizodē minēts arī lielais briedis, kas dažās pasakās kalpo mednieka levilnāšanai mežā, bet Kirkes epizodē šādi sižetiskai funkcijai nav izmantots.

Raksturīgs jūrnieku folkloras motīvs, kas figurē arī Aiola epizodē, ir maissā vai kādā traukā ieslēgtie vēji. Vairāku tautu pasakās minētas arī peldošās salas. Priekšstats par tādām salām varbūt izveidojies tāpēc, ka senatnē jūrnieki ne vienmēr spējuši atkal atrast salas, kur viņi jau reiz bijuši.

Pollīcma epizodē dzejnieks apvienojis divus Eiropas folklorā sastopamus pasaku motīvus — 1) milzls tiek pieveikts, tam izdurot vienīgo aci; 2) varonis, kas levainojis koboldu vai garu, izglābjas no levainotā biedru atriebības, par savu vārdu uzdodot «Pats» vai «Neviens»: kad levainotajam jautā, kas viņam darījis pāri, atbildē skan — «neviens» (vai «pats»), un biedri vairs par to neliekas ne zināt.

Odiseja klejojumu nostāstiem, pēc dažu pētnieku domām, pamatā ir senais motīvs par ceļojumu uz viņpasauli un atgriešanos no turlenes. Jau pašā «Odisejas» darbībā bez tiešas sižetiskas nepieciešamības lepīta Odiseja došanās uz Aīdu (turklāt divreiz), un arī daži citi momenti atsevišķās klejojumu epizodēs vēl atgādina šo seno motīvu. Te minams nimfas Kalipso vārds, kas saistīts ar

grieķu darbības vārdu «kalyptein» («slēpt», «pārklāt»), bet faiāku jūrniekos, kas nakts klusumā pārdabiskā ātrumā pārved Odiseju dzimtenē, saskata tālu atspulgu priekšstatam par kuģiniekiem, kas pārvadā mirušos uz viņpasauli.

Protams, tā ir tikai hipotēze, un «Odisejas» darbībā faiāku jūrnieki vispirms ir izcilas, prasmīgas jūrtautas pārstāvji. Cik nešķīrami faiāku dzīve salstīta ar jūrniecību, to spilgti apļiecina personu vārdi, kuru vidū liela daļa ir saliekteņu ar «naus» («kuģis»).

Faiāki ir ne tikai izcili jūrnieki, bet viņiem ir arī pavlsam neparasti kuģi, kam nav vajadzīgi stūrmaņi, jo tos droši vada jūrnieku d o m a s:

Kuģi, turp tiekdamies domās, līdz dzimtenei pavadīs tevi.
Faiāku kuģiem nekad uz jūras nav vajadzīgs stūrnieks,
Nav pat tiem stūres nevienam kā pārējo mirstīgo kuģiem.
Paši no sevis tie zina jau jūrnieku prātu un domas,
Paši tie pilsētas atrod un mirstīgo tīrumus treknos;
Pāri pār atvariem dziļiem jo ātri tie laižas uz priekšu,
Mīglā un mākoņos slēpti; nav bīstamas arī šiem kuģiem
Bangas un viesuļu vētras, kas gremdē tos dzīlē un dragā.

(Od. VIII, 556.—563.)

Val šo brīnumkuģu aprakstā redzami tikai pasaku fantastikas elementi vien? Vai tajā nav saskatāmas atmiņas par kādu senu, izcili jūrnieku tautu, kas varbūt prata būvēt sevišķi labus kuģus, un vai šis apraksts neatspoguļo senatnes cilvēku utopisko sapni par «kibernētiku», kuram bija lemts piepildīties tikai pēc gadu tūkstošiem? Šai sakarā minams vēl viens «tehnikas brīnums» Šerijas salā — zelta un sudraba suņi, kas sargā ieeju Alkinoja pili (Od. IX, 91.—94.). Šie suņi nebūt nav dekoratīvi skulpturāli veidojumi, bet gan prasmīgi darināti automāti, kurus pagatavojis Hēfaists. Līdzīgu parādību — no zelta izveidotās, ar prātu un valodu apveltītās Hēfaista kalpones — sastopam arī Iliādā (XVIII, 417.—421.). Tātad abos gadījumos šie tehnikas sasniegumi salstīti ar kalējdieva Hēfaista vārdu, citiem vārdiem, parādīti kā izcili prasmīga amatnieka sasniegumi.

Alkinoja valsts un laimīgās faiāku tautas dzīves attēlojumā mūsdienu zinātne redz tālas atmiņas par kādreizējo Krētas varenību, tās bagātību un izsmalcināto kultūru, kuru apļiecina daudz arheoloģisku atradumu un kurai bija raksturīgas spilgtas matrilahālas iezīmes. Šādas iezīmes «Odisejā» atrodam faiāku valdnieces Arētes tēlā.

Atēna faiāku meitenes izskatā sarunā ar Odiseju šādi attēlo vispārējo cieņu, kādu tautā bauda Arēte:

Taču tur Arēti godina visi, mīl sirsnīgi viņu
Raženle bērni vispirms, pats Alkinojs vairāk par visiem,
Beidzot, pilsoņi visi, kas uzlūko viņu kā dievi,
Apsveic to sirsnīgiem vārdiem, kad pilsētā parādās pati.

Padoma gudra nekad nav faiāku valdniecel trūcis;
Ķildas tad vīriem mēdz Arēte izšķirt ar laipnīgu vārdu.
Ja nu tik viņa patlešām pret tevi būs mīļa un laipna,
Vari tad cerību lolot gan savējos redzēt, gan pārnākt
Atkal uz augstjunta namu un mīlamo dzimtenes zemi.

(Od. VII, 69.—77.)

Ieradies Alkinoja pili, Odisejs arī vispirms vēršas pie Arētes, nevis pie Alkinoja, nometas pie viņas kājām un, lūdzot palīdzību, apkampj tās cejus (Od. VII, 142.).

Par to, ka falāki aizvadīja mājās Poseidonam nīstaino Odiseju, jūras dievs tos soda. Viņš pārvērš kuģi akmenī, un no pareģojuma, ko min Alkinojs, ir zināms, ka ap pilsētu pacelsies augsti kalni — līdz ar to faiāki kā jūrnieku tauta beigs pastāvēt. Varbūt šī epizode mums mīta valodā stāsta par ahajiešu lekarotās Krētas varenības galu (ap 15.—13. gs. p. m. ē.).

Kas ir «Odisejas» varonis?

Iespējams, ka Odisejs ir pirmsgrieķu tēls ar kultisku nozīmi, varbūt kāda dievība, kas bija atstājusī savu tautu, bet ko tā ik gadu gaidījusi notelktā dienā Ierodamles un Iznīcinām Ienaidniekus. Varbūt šādu senu mītu «Odisejā» atspoguļo tas, ka Odisejs iznīcina preciniekus tieši Apollonam svētā dienā, jaunajā mēnesī.

Odiseja kultiskā nozīme izzudusi ļoti sen, jau pirmsvēsturiskā laikā, un tā Odisejs varēja pārvērsties par pasaku varoni, kas vēlāk, rodoties teiksmu kompleksam par Trojas karu, iekļauts šo teiksmu lokā. Odisejs figurē ne vien «Iliadā» un «Odisejā», bet arī pārējos ar Trojas karu saistītajos episkajos sacerējumos.

«Iliadā» jau ieskicētas galvenās Odiseja īpašības, kas viņu raksturo «Odisejā». Kamēr «Iliadā» ahajiešu varoņu lielum lielā daļa izceļas galvenokārt vienīgi ar savu drosmi, fizisko spēku un kaujas temamām, Odiseja raksturojums ievērojami daudzveidīgāks. Odisejs parādās tur, kur jāveic sevišķi sarežģīti uzdevumi — vai nu tās būtu diplomātiskas misijas, kas prasa taktu, māku apleties ar cilvēkiem un izcilas runas spējas, vai bīstami izlūkgājieni, kur nepieciešama izveicība, atjautība, enerģiska rīcība. Tā, piemēram, Odisejam tiek uzticēta Hriseidas atdošana tēvam, un viņš ir arī to ahajiešu vidū, kas dodas pie Ahilleja, lai viņu pierunātu atkal doties kaujās. Kopā ar Diomēdu Odisejs spoži veic savu izlūka uzdevumu un pēc pārdroša Iebrukuma Ienaidnieka nometnē nolaupta trāķiešu valdnieka Rēsa Ieliskos zirgus. Odisejs ir arī tas, kurš ahajiešu karavīru sapulcē ātri un brutāli tiek galā ar dumpīgo Tersītu, kas uzdrošinās kritizēt vadoņus. Protams, grieķu varoņa

raksturojums nebūtu pilnīgs, neminot arī viņa fizisko spēku un izveicību (sacikstēs par godu kritušajam Patroklam).

Vēl daudzkārt bagātāka ir krāsu palete, ar kādu zīmēts «Odisejas» varonis. Kad iepazīstamies ar Odiseju daudzveidīgajās sarežģītajās situācijās, kādās viņš atrodas gandrīz nepārtraukti, mūsu acu priekšā parādās fiziski un morāli ārkārtīgi izturīgs, viltīgi gudrs un mērķtiecīgs cilvēks.

Odisejs atrod asprātīgus, pārsteidzošus atrisinājumus vissarežģītākajos apstākļos. Būdams lielisks psihologs, viņš prot atrast citādu pieeju katram, ar ko viņam ir darīšanas un kas viņam nepieciešams, — vai tas būtu valdnieks vai vergs, paša dēls vai jaunava, kuras mostošās jūtas viņam nav apslēptas.

Būdams viltīgs un nevalrīdamies no meliem, viņš neuzticas nevienam, pat dieviem ne. Kad vētrā sadragāts Odiseja plosts un jūras dieve Ino viņam piedāvā palīdzību, dodot savu plivuru, kas viņam palīdzēšot izpeldēt krastā, Odisejs tomēr baldās no slazda un vispirms grib mēģināt izglābties paša spēkiem — viņš turas pie plosa balķa tik ilgi, cik vien vēl iespējams (Od. V, 356.—364.).

Savu mīluli, kas pat dievi, tiesa, to nepazīdams, mēģinājis maldināt ar kārtējo izdomāto stāstu, Atēna raksturo šādiem vārdiem:

Manīgam jābūt pārlieku tam vīram, kas gribētu pārspēt
Dažādās viltībās tevī; pat dieviem tas nenākas viegli
Pārdrošo viltņiek un blēdi, joprojām šīs domas tev prātā!
Vai gan tu negribi atnest, kaut esi jau dzimtenes zemē,
Viltu un krāpīgās runas — tev mīļas no bērnības dienām?
Lai tad šīs plāpas nu metam pie malas! Ar tevi mēs kopā
Teicami mānīties protam. No mirstigiem ļaudīm vīrs zemes
Pārāks tu prātā un viltū; es pārākā esmu starp dieviem
Padomos gudros un viltū.

(Od. XIII, 291.—299.)

Odiseju gan uz laiku savaldzina daiļo nimfu glāsti, bet viņš bezgala mīl savu dzimteni, savu ģimeni, un ne nimfas piedāvātā nemirstība, ne iespēja palikt laimīgajā Šerlijas satā nespēj viņu atturēt no nodoma atgriezties Itakā.

Tikamāks nav jau nekas kā dzimtene, vecāki mīļie,
Kaut ar visbagātā namā vai greznojumiem pildītā pili
Dzīvotu svešumā mēs jo tālu no vecākiem mīļiem

(Od. IX, 34.—36.).

Odisejs saka faiāku valdniekam Alkinojam. Tas nenozīmē, ka viņu citas zemes nesalsta. Gluži otrādi, tās viņu pat ļoti vilna, turklāt ne jau ar jauno un neparasto vien, bet vispirms ar savām bagātībām. (Neatzmirsīsim, ka Odisejs nežēlīgi izrēķinās ar sievas preciniekiem nevis tādēļ, ka tie ņīkojuši Pēnelopes rokas — uz to viņiem

bija visas tiesības, jo tā tika uzskatīta par atraitni, — bet gan vispirms tāpēc, ka tie bija putinājuši viņa mantu.)

Ļoti spilgta Odiseja īpašība ir zinātkāre, kuras apmierināšanai viņš nebaidās arī brīesmu. Odisejs neapmierinās ar to, ka izdomājis papēmienu, kā izglābties no sirēnām, viņš katrā ziņā vēlas arī noklausīties viņu dziesmās. Tikai zinātkāre mudina viņu doties Polifēma alā un sagaidīt brīesmoņa pārnākšanu.

Odisejs patiešām ir «daudzpraša». Ko gan visu viņš neprot! Odisejs lielski rīkojas ar ieročiem, prasmīgi vada kuģi, ar, plauj, pats pagatavo sev plostu, gūst lielskus panākumus sacīkstēs Alkinoja galmā.

Tādējādi «Odisejas» dzejnieks sava varoņa tēlā sakoncentrējis sava laikabiedra — jauna laikmeta, nemierpilnā kolonizācijas laikmeta cilvēka tipiskās iezīmes. Tāpēc šis tēls, neraugoties uz mitoloģiskajām tradīcijām un pasaku fonu, bija uztverams kā ļoti reāls un bija sevišķi tuvs ikkatram grieķim, kas iemīļotajā varonī varēja redzēt daļu no sevis, bet sevī — daļu no sava varoņa.

5

Iepazīstoties ar «Odisejas» galvenā varoņa tēlu, redzējam, ka tam piemīt pavisam citas īpašības nekā «Ilīadas» varoņiem, kuru raksturīgākā iezīme ir drosmē kaujā. Šī starpība arī atbilst abu epu atšķirīgajai noskaņu gammai visumā. «Ilīada» ir patētiskāka, kaislīgāka. Tur ne viens vien varonis ir pārcilvēks gan spēka, gan drosmes ziņā, un nav nekāds brīnums, ka Diomēds uzdrošinās ar ieročiem rokās stāties pretī pat pašam kara dievam Arijam.

«Odiseja» ir tuvāka zemei. Nekas neatspoguļo labāk abu epu atšķirīgo emocionālo ievirzi kā «Ilīadas» Ahilleja salīdzinājums ar šā varoņa tēlu, kādu sniedz «Odisejas» dzejnieks XI grāmatas epizodē, kurā attēlota Odiseja sastapšanās ar mirmidoņu valdnieku ēnu valstī. Ahillejs «Ilīadā» ir cilvēks, kuram augstākais ir karavīra slava. Viņš ļoti labi zina, ka tūdaļ pēc Hektora nāves arī viņam lemta bojā eja, un tomēr ne mirkli nevilcinās uzbrukt Hektoram, lai atriehtu drauga nāvi, lai valrotu savu slavu, kamēr vēl dzīvs (Il. XVIII, 122.). Bet «Odisejas» Ahillejs Odisejam, kas viņam atgādina, cik viņš bijis slavens, kamēr vēl dzīvojis, un kas cenšas viņu mierināt ar to, ka arī pazemē tas taču esot valdnieks, saka:

Necenties, Odisej, mierināt mani, ka esmu es miris!
Labāk es gribētu strādāt virs zemes kā algādzis vienkāršs,
Kalpodams nabaga vīram, kas trūkumā dzīvo ik dienas,
Nekā par valdnieku būt starp tukšajām mīrušo ēnām.

(Od. XI, 488—491.)

Tātad Ahillejs ar mieru kļūt par vienkāršu algādzi, atteikties no varas un goda, kaut tikai būtu dzīvs!

Tā ir atteikšanās no visa, kam ticējis «Iliadas» Ahillejs, atteikšanās no tā, kas bijis viņa būtība, un no ideāliem, kuru vārdā dzīvo, cīnās un mirst «Iliadas» varoņi. Tā kā šie vārdi ir visasākā pretrunā ar «Iliadas» Ahilleja tēlu, citētajās vārsnās var nojaust «Odisejas» dzejnieka īpatnējā formā izteikto pasaules uzskatu, nojaust, ka šīs vārsnas ir polemika — dažādu paaudžu, varbūt arī dažādu dzejnieku polemika.

«Iliadas» varoņi mirst kaujas laukā cīņā ar līdzvērtīgu pretinieku, turpretim «Odisejas» dzejnieks nevaltrās pastāstīt par Odiseja biedra Elpenora visai necīlo nāvi — Elpenors iet bojā, dzērumā nokrītot no Kirkes mājokļa jumta (Od. X, 552.—556.).

«Iliadā» dzejnieks gan apdzied karu un karavīru varoņdarbus, tomēr ir redzams, ka viņš karu nemīl. Kur vien to atļauj «Iliadas» sīžets un vispārīgais raksturs (šādu iespēju šai epā, dabiski, gan ir visai maz), viņš labprāt plevēršas mierlaika dzīves ainavām (piemēram, salīdzinājumos, Ahilleja vairoga kaldināšanas epizodē).

«Odiseja» mierlaika dzīves, it īpaši vienkāršā cilvēka darba un dzīves atainojumam paver daudz vairāk iespēju.

Dzejnieks labprāt kavējas pie lauku dzīves un lauku darbu aprakstiem. Daži piemēri: Alkinoja dārzs (VII, 112.—132.), Lāerta augļu dārzs un sirmā tēva darbs tajā (XXIV, 220. un sek.), Eimaja cūkkūti (XIV, 5. un sek.). Pat briesmīgais Polifēms parādīts kā prasmīgs un rūpīgs sava ganāmpulka saimnieks (XIX, 216.—223.; 244.—249.).

Sīki attēloti sieviešu mājas darbi, ar kuriem līdz ar verdzenēm nodarbojas arī valdnieces (Pēnelope, I, 352.—354.; Arēte, VI, 53.) un valdnieku meitas (Nausikaja, VI, 85.—95.), pat nimfas (Kalipso, V, 62., Kirke, X, 221.—223.).

Dzejniekam ir liela interese par dažādu amatnieku, it īpaši namdaru darbiem, ko viņš apraksta ar īpašu lietpratību. Odisejs pats uztaisa sev plostu (Od. V, 243.—261.), lepojas ar paša pagatavotu gultu, kas atrodas paša celtā guļamteļā (XXIII, 190.—191.).

Ļoti lejtīgi dzejnieks attēlo ganu, vergu (sevišķi verdzēnu) un pat ubagu pasauli. Cūkgans Eimajs, piemēram, pieder pie tiem «Odisejas» tēliem, ko dzejnieks lezīmējis ar sevišķu mīlestību un pat apveltījis ar epitetu «dievišķais». Šā un tamlīdzīgu epitetu raksturojošo nozīmi gan nedrīkstētu pārvērtēt — tie ņemti no varoņepa parastā arsenāla, zināmā mērā savu spilgtumu zaudējuši (sal. Agamemnona slepkavas — nelietīgā Aigista epitetu «krietnais», Od. I, 29., un cildinošos epitetus, ko dzejnieks bieži attiecina uz viņa nosodītajiem preciniekiem) un šeit pārnesti uz mazā cilvēka pasauli, tāpat kā cūkganam Eimajam vispār piedēvēti aristokrātu tikumi (dzīru paražas u. c.).

«Odisejas» autors ne vienreiz vien apļiecina savas simpātijas pret vienkāršajiem ļaudīm, ne vienreiz vien jūt līdzī sūrajam verga

liktenim (VIII, 523.—530., XX, 108.—120.) un nosoda bezkaunīgos preciniekus, taču tas nebūt nenozīmē, ka eps paustu viedokli, kas būtu pretrunā ar aristokrātijas interesēm, t. i., ar to aprindu interesēm, no kurām, kā to rāda «Odisejas» aoldu Dēmodoka un Fēmija tēli, bijuši atkarīgi dziesminieki. Simpātijas tiek izrādītas tikai tiem vergiem, kas uzticīgi savam kungam, šai gadījumā Odisejam, bet tie, kas savu kungu nodod, attēloti vismelnākajās krāsās. Ar tiem dzimtenē pārnākušais Odisejs asiņaini izrēķinās, tik nežēlīgi, ka salīdzinājumā ar to gandrīz vai pat nobāl Ahilleja neprātīgā trakošana, atriebjot drauga nāvi. Dzejnieka dalītās jūtas pret vergiem — gan cilvēcīgu līdzjūtību, gan viņu trūkumu nosodījumu — varbūt vislabāk pauž uzticamā cūkgana Eimaja vārdi:

Vergi arvien jau ir tādi — ja nedzen tos kungi uz priekšu,
Kūtrums tiem rodas par bledru un labprāt vairs netikas strādāt.
Mākoņu granditājs Zevs tiem pusī no vērtības laupa,
Sākot ar dienu, kad verdzības jūgs tos pārsteidzis pēkšņi.

(Od. XVII, 320—323.)

Interessants moments: vergi, kas izpelnījušies vislabāko raksturojumu, ir aristokrātiskas cilmes. Eimajs, kā viņš pats stāsta, ir bērnu dienās verdzībā pārdots valdnieka dēls, un uzticamā Eirikleja min savu tēvu un tēvatēvu, bet to grieķu varoņepā parasti dara tikai dižciltīgi ļaudis.

Tāpat precinieku negatīvais raksturojums nenozīmē aristokrātu nosodījumu vispār, bet gan tikai tādu aristokrātu nosodījumu, kuri atļaujas darīt pāri cita — par mirušo uzskatīta aristokrāta ģimenei, izputināt viņa saimniecību.

Tādējādi dzejnieka paustajā vergu likteņa un aristokrātu izlaidīgās uzvedības raksturojumā saskatāms reālistisks laikmeta sociālo parādību attēlojums, kas gan ļetver zināmus sabiedrības kritikas elementus, bet ne sociālu protestu. Šāda attieksme pret sava laikmeta sociālajām parādībām atspoguļo pretrunu starp dzejnieka sociālo cilmi, — aoldi, kā liecina pats eps, nāk no tautas zemākajiem slāņiem, — un viņu atkarību no aristokrātijas.

6

Jau Aristotelis ir konstatējis kompozicionālo atšķirību starp «Illadu» un «Odiseju», saskatīdams pirmajā vienkāršu darbību, bet otrajā — sarežģītu («Dzejas māksla», 24. nod.). Kamēr «Illadas» uzbūve ir stingri lineāra — notikumi atstāstīti to norises secībā, «Odisejas» struktūra ir visai īpatnēja.

«Odiseja» dalās trijos lielākos posmos. Pirmajā (I—IV gr.) attēloti apstākļi Odiseja dzimtenē, Pēnelopes un Tēlemaha grūtā dzīve precinieku uzmācības un patvarību apstākļos, kā arī Odi-

seja dēla ceļojums uz Pīlu pie Nestora un uz Spartu pie Menelāja, lai kaut ko uzzinātu par tēvu. Tēlemaha ceļojumam īstenībā nav sižetiskas funkcijas. Tā uzdevums ir saistīt «Odisejas» darbību ar «Iliadu», ar tās varoņiem. Nestora un Menelāja stāstījums par «Iliadas» varoņu likteņiem, atgriežoties no Trojas, sagatavo klausītāju resp. lasītāju stāstījumam par pašu Odiseju, rada priekšstatu par to, kādas briesmas viņam varētu draudēt, un tādējādi bažas un interesi par viņa likteni.

Otrais posms (V—XIII gr. puse) aptver vēstījumu par atgriešanos no Ogigijas — nimfas Kalipso salas Itakā. Atgriešanās stāstā iesprausts paša Odiseja stāstījums (Alkinoja galmā, kur Odisejs gadījies atceļā) par viņa piedzīvojumiem pēc Trojas kara līdz nokļūšanai Ogigijas salā.

Trešajā posmā (XIII gr. puse — XXIV) ietilpst notikumi pēc atgriešanās Itakā. Tāpat kā «Iliada», arī «Odiseja» izskan ar izlīgumu — Atēna nodibina mieru starp Odiseju un viņa nogalināto precinieku tuviniekiem.

Sholijās (senajos komentāros) atrodam piezīmi, ka izcille Homēra pētnieki — aleksandrieši Aristofans un Aristarhs uzskatījuši par «Odisejas» beigām XXIII grāmatas 296. vārsmu. Grūti pieņemt, ka šī piezīme būtu jāsaprot burtiski un ka viss, kas seko minētajai vārsmai, tāpat arī no visa sižeta risinājuma viedokļa loģiskā tikšanās ar tēvu Lāertu, būtu vēlāks papildinājums.

Ticamāks ir izskaidrojums, ka, pēc minēto aleksandriešu zinātnieku domām, ar XXIII grāmatas 296. vārsmu, kur ir runa par epa varoņa atkalapvienošanos ar Pēnelopi, beidzas epa pamatdarbība un viss sekojošais uzskatāms par epilogu.

Bez tam skaidri iezīmējas epa sižetiskais dalījums sešās sikākās vienībās ik pa četrām grāmatām:

I—IV: Tēlemaha ceļojums; V—VIII: Odiseja došanās mājup un nokļūšana Šerijas salā; IX—XII: Odiseja stāstījums par saviem piedzīvojumiem pēc kara beigām līdz nokļūšanai Šerijā; XIII—XVI: Odiseja un Tēlemaha atgriešanās un satikšanās cūkgana Eimaja mājā; XVII—XX: Odiseja ierašanās savās mājās un gatavošanās atgriešanās; XXI—XXIV: precinieku nogallnāšana, atgriešanās ģimenē, izlīgums ar precinieku piederīgajiem.

Visa «Odisejas» darbība sakoncentrēta 40 dienās («Iliadas» darbība — 49 dienās). Līdzīgi «Iliadas» darbībai, kas sākas desmitajā kara gadā, arī «Odisejas» darbības sākums pārņemts uz desmito gadu pēc Trojas kara beigām, bet viss, kas ir bijis šajos desmit gados, kļūst zināms no paša Odiseja stāstījuma. Homēra prasmi koncentrēt darbību jau cildinājis Aristotells savā «Dzejas mākslā» (23. nodaļā).

Ļoti spilgtā «Odisejas» kompozicionālajā struktūrā ir epa galvenā varoņa loma. Šai ziņā vērojama atšķirība no «Iliadas», kur darbības vienību nosaka vairāk galvenā varoņa Ahilleja prombūtne, viņa nepledalīšanās kaujās, nekā viņa tiešā līdzdalība poēmas darbībā. «Odisejā» galvenais varonis līdz ar savu parādīša-

nos V grāmatā koncentrē visu darbību ap sevi, un tikai pirmajās četrās grāmatās tā koncentrējas ap promiseso Odiseju. Bez tam atšķirībā no «Iliadas», kur dzejnieks līdzās Ahillejam izvirzījis Hektora tēlu, kam veltījis daudz mīlestības, «Odisejā» nav varoņa, kas būtu līdzvērtīgs Odisejam.

Kamēr «Odisejas» darbība koncentrējas ap Odiseju kā ap epa centrālo tēlu, par tās idejisko vadmotīvu, kas ieskaņas pašā epa sākumā un vijas cauri visai poēmai līdz pat mirklim, kad Odisejs satiekas ar sirno tēvu, uzskatāmas Odiseja ilgas pēc dzimtenes, viņa un viņa ģimenes ilgas pēc atkalapvienošanās. Šis vadmotīvs virza sākumā dalīto darbību (no vienas puses, Odisejs, no otras — viņa mājnieki) pretī vienam vienotam mērķim un nosaka epa galveno personu rīcību.

7

Tā dēvētie analītiķi, pamatojoties galvenokārt uz epā sastopamajām pretrunām, centušies pierādīt, ka «Odiseja» nav viena autora darbs. Tās analītiķu koncepcijas, pēc kurām «Odiseja» uzskatāma par daudzu patstāvīgu «mazo dziesmu» vai arī vairāku mazāku epu savirkņējumu, saduras ar ļoti spēcīgu pretargumentu — epa kompozicionālā struktūra neļauj izdalīt no kopsakara atsevišķas «dziesmas» vai atsevišķus sākotnēji patstāvīgus epus. Analītiķu izvirzītā teorija, kā mehāniski apvienoti vairāki mazāka apjoma epi — a) «Tēlemahija», eps par Tēlemaha ceļojumu, b) eps par Odiseja klejojumiem, c) eps par Odiseja atgriešanos dzimtenē un d) eps par precinieku nogalināšanu — nozīmē pamatsīžeta — «vīra atgriešanās» sīžeta loģiskā risinājuma izjaukšanu, nozīmē šā sīžeta vadošās lomas, t. i., pašas epa pamatidejas nolīgšanu. Cita analītiķu virziena mēģinājumi no epa tagadējā veidā izlobīt kādu «Pirmodiseju», kas būtu ietvērusi nesaskaldītu «vīra atgriešanās» sīžeta risinājumu un vēlāk pakāpeniski papildināta līdz mums zināmajai formai, tāpat nav devuši nekādus pārlicinošus rezultātus, jo gandrīz vai katrs šīs teorijas piekritēju «Pirmodisejas» rekonstrukcijas variants ir citāds.

Ipatnējā kompozīcija, konsekventais raksturu zīmējums (Tēlemahs pat parādīts attīstībā, kamēr visi pārējie abu epu tēli ir statiski), vienotā mākslinieciskā koncepcija runā par labu unitāristu pēdējos gadu desmitos pārsvaru guvušajam viedoklim, ka «Odiseja» ir viena cilvēka radīts darbs, kurā dzejnieks pārkausējis bagātu mitoloģijas un folkloras materiālu, bieži vien — un tas izskaidro epā sastopamo pretrunu lielum lielo daļu — izmantojot dažādus, dažkārt visai atšķirīgus tradicionālā materiāla variantus un sakausējot to ar dzejnieka dzīves laika sabiedriskās iekārtas un sadzīves elementu atainojumiem. Šai ziņā dzejnieks nav spējis

konsekventi realizēt epa tematikas risinājumam nepieciešamo at-
haizācības līniju.

Vai «Odiseja» un «Iliada» ir viena un tā paša autora darbs, par to, neraugoties uz Aristoteļa autoritāti, kam šai ziņā nebija ne mazāko šaubu, jau bija radušās šaubas izcilajiem aleksandriešu filologiem — Homēra epu pētniekiem, kas saskatīja būtiskās atšķirības starp «Iliadas» un «Odisejas» stilu un valodu. Daži no aleksandriešu filologiem tāpēc piedēvēja katru epu savam autoram, citi atkal, nevēlēdamies atteikties no tradicionālā priekšstata par Homēru kā abu epu autoru, bet nespēdami nolgt arī atšķirību starp epiem, izvirzīja hipotēzi, ka Homērs «Iliadu» sacerējis jaunībā, bet «Odiseju» — vecumdienās.

Ari mūsdienu zinātnieki ir vienis prātis par to, ka «Odiseja» ir jaunāka par «Iliadu». «Odiseja» varētu būt radusies VII gadsimta sākumā p. m. ē., «Iliada» — VIII gadsimtā. Visticamāk, ka abi epi ir divu dažādu autoru darbi. Šādam pieņēmumam par labu runā vairāki faktori. «Odisejas» valodā sastopamas jaunākas formas, it īpaši daudz vairāk lietvārdu ar abstraktu nozīmi. Stila ziņā pieminams spilgti atšķirīgais salīdzinājumu izlietojums abos epos — «Iliadā» ir apmēram četrreiz vairāk izvērstu salīdzinājumu nekā «Odisejā», bet «Odisejā» vairāk vispārīga rakstura sentenču. Ari šie momenti liecina par attīstītāku, abstraktāku domāšanas veidu (kas, protams, nenozīmē, ka tas nāktu par labu mākslinieciskajai ledarbībai). Vēlākam laikam pieder «Odisejā» attēlotās sabiedriskās parādības, kur skaidri iezīmējas ģints aristokrātijas lomas pleaugums, un sadzīves detaļas, kas, acīm redzot, atspoguļo dzejnieka laikabiedru — Mazāzijas joniešu dzīvi. Atšķirīga ir arī «Odisejas» dievu pasaules koncepcija. «Odisejas» attieksme pret dieviem valrs nav tik «familiāra» kā «Iliadā». «Odisejas» dievi visumā ir cildenāki (izņēmums — stāsts par Aīrodītes un Āreja milas dēku).

Mēģinājumi saglabāt uzskatu, ka abus epus sacerējis viens cilvēks, motivējot atšķirības starp abiem darbiem ar to dažādo tematiku, kā arī izceļot abu epu nenoliedzamos kopīgos stilistiskos un valodas elementus, ir maz pārliecinoši, un tāpēc vispareizākais šķiet pieņēmums, ka katram epam ir savs autors, savs «Homērs». Protams, pilnīgu skaidrību šai jautājumā mēs laikam gan negūsim nekad.

Homērs, kādu to attēlo tradīcija, legenda, bijis neredzīgs. Mums viņš šķiet visredzīgākais no redzīgajiem, vīrs, kas visdziļāk ieskatījies dzīvē un cilvēka dvēselē, visvairāk sevī uzņēmis, visvairāk sapratis. «Iliada» un «Odiseja», grieķu tautas lepnums un daudzu jo daudzu šīs tautas paaudžu audzinātājas, jau sen kļuvušas par visas cilvēces piederumu. Tie ir patiešām nemirstīgi darbi, kas gandrīz pēc 3000 gadiem vēl izraisa apbrīnu par to, ko civilizācijas rītausmā spējis radīt cilvēka gars.

ODISEJA

**I. DIEVU SAPULCE. ATĒNAS PADOMS TĒLEMAHAM.
II. ITAKIEŠU SAPULCE. TĒLEMAHS AIZCEĻO. III. NOTI-
KUMI PILĀ. IV. NOTIKUMI LAKEDAIMONĀ.**

I

- D**ziedi man, mūza, par rūdīto viru, kas ilgi jo ilgi
Maldījies apkārt pēc tam, kad Troju bij sagrāvis svēto,
Redzējis pilsētas daudzas un pazinis cilvēku prātu,
Pārcietis sirdī uz jūras daudz sāpju un šausmīgu brīžu,
5. Cerēdams dzīvību glābt un biedrus uz dzimteni pārvest;
Tomēr tos nespēja izraut no nāves, kaut tikoja ļoti.
Paši aiz negoda prāta tie sevi tik legrūda postā:
Hēllija Hiperiōnida vēršus tie aprija, nelgas!
Tāpēc jau arī šis liedza tiem atgriezties dzimtajā zemē.
10. Stāsti mums arī par to, ai dieve, Zevtēva meita!
Tobrīd jau pārējie visi, kas glābās no briesmīgās likstas,
Laimīgi sasniedza mājas, kad bēga no jūras un karīem.
Nelaida tikai šo vienu, kas ilgojās mājas un sievas,
Kalipso, diženā nimfa, visbrīnīšķā rota starp dievēm,
15. Projām no dobajām alām, jo tikoja viņu par viru.
Bet tad jau pienāca laiks, kad, aizritot mūžībā gadiem,
Nolēma dievi to atpakaļ atgriezt uz Itakas salu;
Tomēr viņš nebija brīvs arī šeit no dažādām likstām,
Kaut ar pie savējiem mājā. Gan dievi to žēloja visi,
20. Tomēr tik Poseidons viens, Odiseju, līdzīgo dievam,
Vajāja dusmās joprojām, līdz kamēr tas pārnāca mājās.
Tobrīd Poseidons bija jo tālu pie aītiopiešiem —
Divrup tie mierīgi dzīvo pie pašas pasaules malas —
Vieni, kur saule lec rītos, bet otri, kur vakaros noriet, —
25. Tāpēc ka vēršus un jērus tie viņam tur ziedoja simtiem.
Kamēr šis sēdēja priecīgs pie bagātā mielasta galda,
Pulcējās pārējie dievi pie Zevtēva Olimpa pili.
Dievu un cilvēku tēvs nu sacīja, valodu sākdams,
Turēdams prātā arvien vēl Aigistu, valdnieku krietno,
30. Ko Agamēmonīds, slavenais Orests, bija nogalinājis.
Pieņemot Aigista nāvi, viņš mūžīgiem teica šos vārdus:
«Brīnums, ka mirstīgie ļaudis par visu tik mūžīgos valno!
Vienīgi, apgalvo viņi, no mūžīgiem rodoties ļaunums —
Paši aiz negoda prāta krāj sodu pret likteņa grību!
35. Gluži tā Aigists nupat sev ņēma pret likteņa grību
Atreida sievu un nodūra pašu, tam pārnākot mājā,

Labi sev nojauzdams postu. Ar Hermeju, vēstnesi veiklo,
Argosa kāvēju modro, mēs iepriekš to brīdināt likām —
Nelaupīt dzīvību viņam un netikot arī tā sievas:

40. — Izlētās Atreida asinis kādreiz tev atmaksās Orests,
Pleaudzis jauneklis kļuvīs un lededzies ilgās pēc mājām. —
Tobrīd tā sacīja Hermejs, bet nespēja, vēlēdams labu,
Ietekmēt Aigista prātu, un tāpēc par visu cieš sodu.»

- Atēna, spulgace dieve, tam atbildot, sacīja tūdaļ:
45. «Krona dēls, tētiņu manu, visvarenais valdnieku valdnieki
Taisnība tiešām, viņš tomēr ir saņēmis pelnīto sodu.
Lai jel tā pazūd ikviens, kas darītu līdzīgus darbus!
Prātīgais Odisejs sirdi patlaban man skumdina ļoti.
Nelaiimes sistais! Jau ilgi tas sēro jo tālu no draugiem
50. Vientuļā salā starp viļņiem, kur atrodas viducis jūrai —
Sala ir bagāta kokiem, un dzīvo tur mitekļos dieve,
Viltīgā Atlanta meita; šim sirmgalvīm zināma jūra,
Zināmi dziļumi tanī, uz viņa gulst milzīgie stabi:
Zemī un debesu jumū tie atšķir vienu no otra.
55. Atlanta meita šo vīru, kam likstas un skumjas māc sirdi,
Nelaiž no sevis vairs profām, bet laipniem un glaimīgiem vārdiem
Vilnāt vilina viņu, lai Itaku aizmirst; bet tomēr
Odisejs vēlas kaut reizi vēl redzēt vīrs dzimtenes kalniem
Ceļamies dūmus, tad labprāt viņš mirtu. Vai, Kronīd, tev sirdi
60. Želuma nav vairs pavīsam? Vai nemēdza Odisejs kādreiz
Plašajos laukos pie Trojas, jo tālu pie argiešu kugiem,
Vēršus tev ziedot pa prātam? Bet kāpēc, Zev, ignums tev sirdī?»

- Varenais Mākoņu krājējs, tai atbildot, sacīja tūdaļ:
«Kas tā par valodu, bērns, ko lūpas bez apdoma bilda?
65. Kā gan es varētu aizmirst Odiseju, līdzīgo dievam?
Gudrāks viņš bija par mirstīgiem visiem un atnesa labprāt
Upurus mūžīgiem dieviem, kas plašajās debesīs mājō.
Poseidons, zemnesis stiprais, ik dienas to nerindams vajā
Mīlamā kiklopa dēļ, kam Odisejs izdūris aci, —
70. Polifēms dīvais ir tas, kam spēka visvairāk par visiem
Pārējo kiklopu vidū; to dzemdēja Toosa, nimfa,
Forkīna košmate meita, — šis valda pār bangaino jūru, —
Dzilajās alās ar dievu Poseidonu pīdamās mīlā.
Poseidons, zemdimdis stiprais, patlaban vēl Lāerta dēlam
75. Netīko dzīvību laupīt, bet tālu no dzimtenes krastiem
Maldīna viņu. Bet ko tad? Nu raudzīsim pašī mēs visi
Atgriezt viņu uz dzimtenes zemī! Lai Poseidons atmet
Piktumu savu! Viens nevarēs viņš pret mūžīgiem dieviem
Tiepties un spītēt, viens nevarēs stāties pret pārējiem visiem!»

80. Atēna, spulgace dieve, tam atbildot, sacīja pretī:
«Krona dēls, tētiņu manu, visvarenais valdnieku valdnieki!
Ja jau patiešām patlaban ir padomā laimīgiem dieviem
Krietno Odiseju atpakaļ atgriezt, lai Hermeju tūdaļ,
Argosa kāvēju modro, kas izpilda lēmumus tavus,

85. Skubinām iet uz Ogigijas salu, lai košmatei nimfai
Paziņo nekavējoties, ka negrozāms lēmums ir dieviem
Atgriezt Odiseju, raksturā stingro, uz dzimtenes zemi.
Patī es došos pēc brīža uz Itakas salu, lai sirdi
Dēstītu drosmi tā dēlam un iedvestu vīrišķu spēku,
90. Ahajus kuplajiem matiem uz sapulci aicināt likšu,
Teikšu, lai aiztriec no mājām tas precniekus visus, kas viņam
Dzīrojot izkauj bez mēra gan altas, gan greizkāju vēršus.
Sūtišu viņu uz Spartu un arī uz smilšaino Pīlu,
Lai viņš sāk taujāt, vai nav kāds kur redzējis milamo tēvu;
95. Tā viņš starp mirstīgiem vīriem sev iegūs vislabāko slavu.»
Teica tā viņa un sandales spožas sev sēja zem pēdām,
Brīnīškas, zelta, kas aiznesa viņu kā pūtlēna elpa
Visur — gan pāri pār zemi jo plašo, gan pāri pār jūru.
[Tvēra tad varenu šķēpu ar smaili noasinātu,
100. Svarīgu, helu un stipru; pat veselus varoņu pulkus
Pārmāca viņa ar to, ja dusmo šī Spēktēva melta.]
Strauji nu dieviete metās no šķautnainā Olimpa gala,
Sasniedza Itakas salu un stājās Odiseja vārtos,
Tieši uz pagalma sliekšņa, bet šķēpu tā turēja rokā,
105. Pieņemot līdzīgu skatu kā tafiešu vadonim Mentam.
Lepnos precnieku vīrus šeit atrada dieve; šie visi
Tobrīd namdurvju priekšā ar kauliņiem liksmoja sirdi,
Sēdušies vēršādām virsū, kad vēršus bij kāvuši paši.
Saucēji steldzās ap viņiem visapkārt un citīgi kalpi;
110. Citi tiem salēja viņu ar ūdeni maisāmos traukos,
Citi ar caurumu pilnajiem sūklīem tur mazgāja galdus,
Salika precniekiem priekšā un galu tur sakrāva kaudzēm.
Tēlemahs, līdzīgais dievam, šo dievieti redzēja pirmais.
Precnieku vidū viņš sēdēja tobrīd ar sagrauztu sirdi.
115. Domās tas bija pie milamā tēva; var būt, ka viņš tomēr
Atpakaļ atgriežas mājās un precniekus aiztriec no nama,
Iemanto agrāko godu un valda pār mantību savu.
Nogrīmis domās, starp tiem viņš redzēja Atēnu stāvam.
Steigdamies tūdaļ pie vārtiem, tas piktojās sirdī, ka svešnieks
120. Stāvējis ilgi pie durvīm. Tad Tēlemahs, nostājies blakus,
Satvēra dievietes roku un saņēma varkalto šķēpu.
Valodu sākdam ar to, viņš teica šos spārnotos vārdus:
«Esi nu sveicināts, svešniek! Ar prieku mēs mīelosim tevī;
Azaīdu baudījis, tūdaļ mums teiksi it visu, ko vēlies.»
125. Teicis šos vārdus, to veda, un Atēna sekoja viņam.
Bet, kad tie bija jau lekšā Odiseja augstceltā namā,
Tēlemahs dievietes šķēpu pie augstajām kolonām tūdaļ
Pieslēja šķēpturī nogludinātā, kur Lāerta dēlam,
Rūdītam ciešanās grūtās, daudz dažādu ieroču bija.
130. Dievi viņš veda uz krēslu, tam apakšā paklādams segu,
Prasmīgi austu, jo skaistu, bet soliņu lika zem kājām.
Pats viņš tai nosēdās līdzās uz raibumiem greznota krēsla.

- Tālāk no precnieku pūļa, lai vlesim, ja traucētu troksnis,
 Neriebtos ēdiens pie galda, kad negauso vidū tas nācis,
 135. Arī lai varētu vaicāt par tālumā esošo tēvu.
- Kalpone ūdeni nesa un lēja uz rokām no trauka,
 Skaista, mirdzošā zelta, uz sudraba bļodas, lai rokas
 Skalotu tīras, bet blakus tiem nolika gludītu galdu.
 Tikusi saimniece nāca un uzlika maizi uz galda,
 140. Atnesa ēdlienu gana, jo labprāt tā sniedza, kas bija.
 [Atnāca pavārs pēc tam un atnesa paceltās bļodās
 Sagriežto gaļu, bet zeltainos kausus tiem nolika blakus.]
 Saucējs tos aptecēt centās un vīnu tiem pildīja kausos.
 Ieradās precnieki iepnie no pagalma augstajā namā,
 145. Sasēdās rindā it visi uz krēsliem un sēdekļiem grezniekiem.
 Saucēji ūdeni nesa un precniekiem lēja uz rokām;
 Kalpones salika maizes papildnam pītajos grozos;
 Jaunekļi pildīja maisāmos traukus līdz malām ar vīnu.
 Izstiepa tūdaļ it visi pēc gataviem ēdlieniem rokas.
 150. Tikko bij izsalkums rimis un dzērieniem dzesētas slāpes,
 Precniekiem prātā jau bija kas cits: tie tīkoja visi
 Mūzikas, dziesmu un deju, kas dzīres mums tikamas dara.
 Brīnīšķu kitaru saucējs nu Fēmijam ielika rokās;
 Piespleda precnieki vīnu šeit skandināt dziesmas pret grību.
 155. Satvēra kitaru Fēmijs un iesāka brīnīšķu dziesmu.
- Tēlemahs atkal pēc brīža tā spulgacei Atēnai teica,
 Pieliecis galvu tai tuvu, lai nebūtu pārējiem dzirdams:
 «Svešniek mans mīlais, vai ņemsi man jaunā, ko teikšu patlaban?
 Mūžam šiem precniekiem prāts uz dziesmām un kitaras skaņām;
 160. Protams, ka viegli var aprīt to mantu, kas nepieder pašam;
 Saimniekam tagad virs zemes jau lietū dēd balsenie kauli,
 Mētājas apkārt pa laukiem vai viļņi tos jūrmalā skalo.
 Bet, ja nu redzētu šie uz Itaku pārnākam vīnu,
 Protams, ka vēlētos vairāk tie visi jo vieglākas kājas
 165. Nekā daudz zelta sev gūt vai dižoties greznajās drēbēs.
 Liktenis bargais to pazudinājis, un nav valrs nevienam
 Cerības sirdī nekādas, kaut dažī no mirstīgļiem vīriem
 Teica, ka pārnākšot mājās. Šo dienu tam nebija redzēt!
 Tagad tu stāsti man visu un taisnību neslēp no manis:
 170. Kas tu? No kurienes esi? Kur vecāki, pilsēta tava?
 Kādā tu atbrauci kuģī? Kā atveda jūrnieceki tevi
 Šurp uz Itakas salu? Kas īsteni teicās tie esam?
 Taču jau kājām, man liekas, tu nebūsi nācis šai zemē!
 Tiešām man taisnību saki, lai zinu es skaidri it visu:
 175. Vai tu šeit pirmoreiz nācis jeb arī tu esi jau bijis
 Tēvam sens vlesis? Daudz svešnieku bleži mūs apmeklēt mēdza
 Senāk šai namā, un ļaudis arvien tēvs uzņēma laipni.»
- Atēna, spulgace dleve, tam atbildot, sacīja tūdaļ:
 «Tiešām es tikai tev taisnību teikšu, jo vairsirdīgs esmu:
 180. Ļaudis sauc mani par Mentu, par gudrā Anbiāla dēlu,

Valdu pār tautiešu tautu, kas labprāt mil irties ar airiem.
Nokļuvi tagad uz Itakas salu ar kuģi un biedriem,
Braukdams pa tumšajiem viļņiem pie cītādas valodas ļaudīm
Apmainīt Temesā varu; pats vedu es spīdīgo dzelzi.

185. Kuģis šeit ostā man stājies jo tālu aiz pilsētas ārā,
Plekrastes malā pie Reitras, pie mežalnā Nēlja kalna.
Lepoties varu, ka ilgāku laiku ar tēvu viens otru
Saucām par viesi. Par visu to varonim Lāertam vaicā,
Sastopot viņu. Man stāsta, ka sirmgalvis pilsētā ilgi
190. Kāju vairs neesot spēris, bet ciešot un vārgstot uz laukiem
Kopā ar kalponi veco, kas nespēkā saliektam vīram
Edlenu, dzērienu sniedzot, kad gurduma nomāktās kājas
Velkottes lēni uz priekšu pa pakalniem ķekaru pilniem.
Tagad es nācu pie tevis, jo ļaudis man telca, ka beidzot
195. Atgriezies esot tavs tēvs, bet dievi to aizkavē ceļā.
Tomēr virs zemes vēl tagad nav dievišķais Odisejs miris.
Plašajā jūrā kaut kur uz salas, ko apskalo viļņi,
Ieslēgts tas dzīvo, to nekrietni viri, kas ļauni un igni,
Aiztur ar varu, un vārgst viņš kaut kur joprojām pret gribu.
200. Tagad es pareģot varu tev to, ko mūžīgie dievi
Likuši sirdī; man liekas, patiešām tas notiksies arī,
Lai gan es neesmu zilnieks, ne pareģis, putnus kas vēro:
Nebūs viņš ilgi vairs projām no mīlamās dzimtenes zemes,
Kaut vai pat dzelžainas važas ar varu to turētu cietī.
205. Zinās viņš, protams, kā pārnākt, jo padoma gudra tam netrūkst.
Tagad tu stāsti man visu un neslēp neko vairs no manis:
Vai tu patiešām Odiseja dēls, tik stalts un tik dižens?
Tiesa, tev acis mirdz gluži kā tēvam un galva ir arī
Gluži kā viņam, jo senāk ar viņu mēs tikāmies bieži,
210. Iekām tas devās uz ciņu pret Troju, uz kurieni foreiz
Aizbrauca argiešu varoņi visi ar dobajiem kuģiem:
Sastapīsi neesmu viņu pēc tam, ne arī viņš mani.»

Prātīgais Tēlemahs tūdaļ tai sacīja pretī šos vārdus:

«Protams, es taisnību visu ar prieku tev stāstišu, svešnieki!

215. Māte gan saka, ka esot tā dēls, bet es nezinu skaidri.
Nezina taču neviens, kas kuram par tēvu ir bijis.
Kaut jel man būtu tāds tēvs, kam mantas un laimes nav trūcis,
Tāds, kam bez sevišķām rūpēm reiz pienāktu vecuma dienas!
Tomēr nu esmu tā dēls, kam nelaimes mirstīgo vidū
220. Valrāk par visiem, kā stāsta; to taču tu vēlējies zināt.»

Atēna, spulgace dieve, tam atbildot, savukārt telca:

«Neatstās mūžīgie dievi šo namu uz priekšu bez slavas,
Tāpēc jau Pēnelopejai tu dzimis tik stalts un tik dižens.

Tagad nu stāsti man visu un neslēp neko vairs no manis:

225. Vai te ir dzīres vai sapulce kāda? Kam vajag tā visa?
Vai te kāds mielasts vai arī te kāzas? Nav viesības tādas!
Tomēr man liekas, ka pārgalvji šie bez kauna un goda
Sarīko dzīres šai namā. Ikvienam sirds ignumā kaistu,

- Ienākot reizi šai namā un redzot šo nekrietnos darbus.»
230. Prātīgais Tēlemahs tūdaļ tai sacīja pretī šos vārdus:
«Tā kā tu, svešniek, man valcā un taujā par visu, tad stāstu:
Bijis patiesi šis nams reiz bagāts un nepejams slavā,
Kamēr vēl Odisejs pats starp savējiem atradies mājās.
Tagad ko citu tam lēmuši dievi, kas naldīgi viņam:
235. Mirstīgo vidū lai neredzams kļūtu viņš vairāk par visiem.
Mazāk man sāpētu sirds, ja tagad viņš būtu jau miris,
Dabūjis cīņīšos galu starp savējiem trojīešu zemē
Jeb vai ar nomiris draugiem uz rokām pēc pabeigta kara;
Kopīgi ahaju dēļ tam uzvestu kapkalnu augstu,
240. Slavu jo llelu uz mūžīgiem laikiem viņš iegūtu dēlam.
Tagad bez slavas un goda viņš pazudis, harpiju parauts.
Pazudis tēvs man bez ziņas un miņas, tik atstādams hēdas.
Taču ne viņa dēļ vien es leju te asaras gaužas,
Arī daudz ciešanu citu man dievi ir lēmuši dzīvē.
245. Cik vien ir labāko vīru, kam salās ir vara un slava,
Samē, Dūlihijas klintīs un Zakintā bagātā mežiem,
Cik vien ir labāko vīru uz klinšainās Itakas salas,
Tiko ik dienas pēc mātes tie visi un iedzīvi posta.
Tomēr no pretīgām kāzām tā atteikties nespēj, ne saites
250. Galīgi saraut ar viņiem. Šie riebigie nelleši aprīj
Visu, kas mājā mums krāts, drīz uzglūnēs arī man pašam.»
Pallada Atēna, īgnuma pilna, tam savukārt teica:
«Šausmas, es redzu patiešām, tev Odisejs vajadzīgs mājās!
Nekrietnos precniekus tūdaļ viņš grābtu ar spēcīgo roku.
255. Ai, kaut nu, pārnācis mājās, šis nostātos durvīs uz sliekšņa,
Varainā ķiverē tērpies, ar valrogu rokā un šķēpiem,
Tāds, kā to redzēju toreiz, kad agrāk mēs tikāmies abi,
Līksmojot jautri pie mums un tukšojot pildītos kausus,
Būdam no Efiras ceļā, no Īla Mermela dēlam
260. Odisejs devās reiz turp ar līgano kuģi pa jūru,
Meklēdam nāvīgo indi, lai varētu varainos šķēpus
Notriekt ar to; bet Mermera dēls tam nedeva toreiz
Nāvīgo indi, jo bailes tam bija no mūžīgiem dieviem.
Tomēr to deva mans tēvs, jo mīlēja viņu tik ļoti.
265. Kaut jel tāds Odisejs būtu, kad stātos ar precniekiem cīņā,
Dzīve tiem isāka kļūtu, un kāzas tie svinētu rūgtas!
Mirstīgo liktenis taču ir mūžīgo dievību ziņā,
Vai viņš uz dzimteni nāks un kādreiz mitekļi savā
Atriebsies viņiem vai ne; bet tomēr tu apdomā labi,
270. Kā tu no mitekļa sava šos precniekus varētu padzīt.
Tāpēc nu uzklausi mani un levēro labi šos vārdus:
Krietnākos ahaju vīrus uz sapulci aicinā rītu,
Paziņo visiem, ko vēlies, par liecniekiem piesaukdams dievus;
Precniekus visus triec ārā no mājas, pie savējiem katrui
275. Milamo māti, ja sirds tai vēl otrreiz uz precībām tiecas,
Atpakaļ raidi uz mājām pie turībā svētītā tēva;

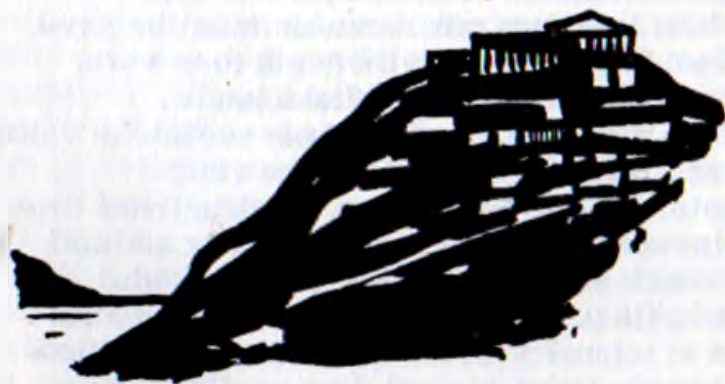
- Viņai tur sarikos kāzas un arī vēl bagātu pūru
 Dāvinās turpmākai dzīvei, kā pienākas mīlamai meitai.
 Padomu gudru tev došu patlaban, ja vēlies man klausīt:
280. Nem tu vislabāko kuģi, liec divdesmit irējus tanī,
 Dodies no šejienes projām un vaicā par zudušo tēvu,
 Vai kāds ko varēs tev stāstīt par tēvu vai dzirdēsi arī
 Baumas no Zeva — tās taču visvairāk nes mirstīgiem vēstis.
 Dodies uz Pīlu vispirms un dievišķo Nestoru vaicā,
285. Tālāk no Pīlas uz Spartu, kur gaišmatis Menelājs mājā —
 Pēdējais pārņāca viņš starp ahajiem varainās bruņās.
 Bet, ja tu dzirdi, ka tēvs tavš vēl dzīvo un ceļā uz mājām,
 Pacieties veselu gadu, kaut grūtības būtu tev lielas.
 Bet, ja tu dzirdi, ka tēvs tavš ir miris un nav vairs vīrs zemes,
290. Atgriezies atpakaļ tūdaļ uz mīlamo dzimtenes zemi,
 Uzber tam kapkalnu augstu par godu un bagātas bēres
 Riko, kā piederas viņam, un māti tad izdod pie vīral
 Bet, kad tu būsi to veicis un sekmīgi beidzis it visu,
 Domā vēl tālāk uz priekšu un pārbaudi sirdī un prātā,
295. Kā tu šo precnieku baru reiz apkausi dzimtajā mājā —
 Slepu vai atklātā ciņā, jo bērnišķi darbi un blēņas
 Neklājas jaunekļa gadus; tu neesi taču vairs mazais.
 Vai gan tev nebūtu zināms, cik raženu slavu starp vīriem
 Ieguvis dievišķais Orests, kad notrieca zemē ar šķēpu
300. Aigistu jauno, kas nokāvis bija tā slaveno tēvu.
 Tagad tu saņemies labi, mans mīļais, — es vēroju tevi
 Raženu, daļļu, — lai tevi var nākamās paaudzes slavēt!
 Tagad ir pienācis laiks uz kuģi man atpakaļ doties.
 Bledri ar nemieru sirdī varbūt jau tur ilgojas manis.
305. Rūpējies tagad par sevi un ielāgo padomu manul»
 Prātīgais Tēlemahs atkal, tai atbildot, sacīja preti:
 «Vēlēdams labu arvien, tu svešniek, man saki šos vārdus,
 It kā tēvs sacītu dēlam. To visu es turēšu prātā.
 Paliec vēl brīdi pie mums, kaut steigšus tev jādodas ceļā!
310. Mazgājies, viesi, vispirms un spirdzini sirdi sev mīlo,
 Lai tad ar priecīgu prātu tu varētu doties uz kuģi,
 Saņemis dāvanu dārgu un košul! Tad būs tev tā vēlāk
 Piemiņa mīla no manis, ko draugi mēdz dāvināt draugiem.»
 Atēna, spulgace dieve, tam atbildot, atkal tā teica:
315. «Nekavē mani šeit ilgāk, jo steidzīgi jādodas ceļā.
 Piemiņas balvu, ko nolēmis sirdī man vēlīgi dāvēt,
 Pasniegsi vēlāk, kad nākšu, lai vestu uz dzimteni savu.
 Saņemis tikamu balvu, tev līdzīgu dāvanu došu.»
 Teica tā Spulgace dieve un mudīgi aizlaidās projām.
320. Līdzīgi putnam tā traucās uz lūku, bet jaunekļa sirdī
 Iedvesa drosmi un sparū un vairāk kā senākos laikos
 Piespieda domāt par tēvu. Šis, apsvērdams dzirdēto prātā,
 Brīnījās ļoti par visu, jo šķita, ka dievs kāds tas bijis.
 Tēlemahs, līdzīgais dēvam, pie precniekiem atpakaļ gāja.

325. Slavenais dziedonis dziedāja viņiem; šie klausījās viņā,
Sēdušies klusi visapkārt. Viņš dziedāja dziesmu par gruto
Ahaju ceļu no Trojas, ko lēmusi Spulgace dieve.
Dzirdēja dziedoņa brīnīško dziesmu no augšējā stāva
Prātīgā Pēnelopeja, Ikárija raženā melta;
330. Nokāpa viņa uz leju pa mitekļa augstajām kāpnēm
Ne jau nu viena, jo kalpones divas tai sekoja līdzī.
Bet, kad jau valdniece, dieve starp sievietēm, pie precniekiem nāca,
Mierīgi nostājās viņa pie skaistceltā mitekļa durvīm,
Kautrīgi segusi mīlīgos vaigus ar šķidrautu košu;
335. Tikušas kalpones tūdaļ tai stājās pa labi un kreisi.
Dievišķam dziedonim viņa tā teica ar asarām acis:
«Fēmij, tu zini daudz cita, kas valdzina mirstīgo sirdis,
Zini par dievu un cilvēku darbiem, ko dziedoni slavē.
Sēsties un dziedī mums kādu no tām! Lai viesi turpretī
340. Klusējot iebauda viņu! Jel pārtrauc šo bēdīgo dziesmu!
Sāpes ik reizes kremt sirdī man mīļo, kad dzirdu šīs skaņas,
Tāpēc ka šausmīgas bēdas māc mani visvairāk par visiem.
Raudu par kritušo vīru, ik brīdī man domas par viņu;
Tālu Helladas zemē un Argā to slavēja visi.»
345. Prātīgais Tēlemahs, atbildot viņai, tā sacīja preti:
«Māte, kam neļauj tu dziedāt šim mīļajam dziedonim dziesmu,
Kāda tam nākusi prātā? Tā tiešām nav dziedoņa vaina, —
Vainojams vienīgi Zevs, kas cītīgiem ļaudīm virs zemes
Sirdī ikkatram to licis, kā viņam ir ienācis prātā.
350. Neņem tu jaunā tik to, ka dzied viņš par danaju likstām.
Daudzina mirstīgie vīri jo skaļi tiem tikamu dziesmu,
Tādu palaikam, kas vērigām ausīm par jaunāko liekas.
Apvaldi sirdi un prātu un klausies šā dziedoņa dziesmu!
Taču nav Odisejs viens, kam liktenis nebija lēmis
355. Pārnākt no Trojas; vēl daudzi tur arī ir gājuši bojā.
Atgriezies mitekli savā un padarī parastos darbus,
Stājies pie audekla, vērp un skubini kalpones savas
Mudīgi ķerties pie darba, bet runas jau piederas vīriem
Visiem, it sevišķi man. Šai namā es pavēlnieks esmu!»
360. Brīnījās viņa un atpakaļ devās uz kambari savu,
Gudros Tēlemaha vārdus jo dziļi sev paslēpjot sirdī.
Bet, kad ar kalponēm savām tā mudīgi uzkāpa augšā,
Ilgi tā asaras lēja par mīlamo vīru, līdz kamēr
Atēna, spulgace dieve, tai plakstiņos ielēja miegu.
365. Trokšņoja precnieki skaļi un kļiedza pa ēnaino namu;
Vēlējās visi jo karsti tai pieglausties laulības gultā;
Prātīgais Tēlemahs viņiem tā sacīja, valodu sākdam:
«Precnieki, lepnības pilnie, kas kārojat māti tik ilgi,
Dzirosim tagad un dzersim, cik tīkas, bet brēka lai rimstas!
370. Tikami taču ikvienam ir klausīties dziedoni krietnā,
Tādā kā šis šeit patlaban, kas dziesmās ir mūžīgiem līdzīgs.
Ritu jau agri uz sapulci iesim un sēdēsim visi;

- Tur jums bez aplinkiem teikšu it visu, ko Isti es vēlos:
 Atstājiet visi šo namu un rikojiet mīelastus citur,
 375. Edot no labuma sava pēc kārtas pa reizei pie sevis.
 Bet, ja jums tiešām tā tikas un atrodat visi par labu
 Postīt bez atmaksas vienu, tad aprijiet arī šeit visu!
 Tomēr es palīgā saukšu sev mūžīgi esošos dievus.
 Beldzot jums atmaksās Zevs par visiem šiem nekrietniem darbiem.
 380. Arī bez atreibes kādas šai namā jūs aizlesīt bojā.»
 Teica tā viņš, un visi aiz dusmām sev kodīja lūpas.
 Brīnījās viņi par to, ka Tēlemahs runāja droši.
 Antinojs, Eipeita dēls, tam sacīja, valodu sākdams:
 «Paši mūžīgie dievi, ai Tēlemah, skubīna tevi
 385. Uzpūsties sapulces priekšā, tik lepmi un pādroši runāt!
 Tāpēc lai Krona dēls Zevs tev neatļauj Itakā valdīt,
 Viļņu ielenktā salā, kas pieder tev tagad no tēva.»
 Prātīgais Tēlemahs atkal, tam atbildot, sacīja pretī:
 «Val gan to ņemsi man ļaunā, ko tagad tev, Antinoj, teikšu?
 390. Ja tik to lemtu man Zevs, pār Itaku valdītu labprāt.
 Vai gan tu domā, ka tas ir lielākais ļaunums virs zemes?
 Valdīt pavisam nav ļaunums, jo valdnieka māja palaikam
 Ātri kļūst bagāta, spoža un pats viņš ir lielākā cieņā.
 Taču gan Itakas salā, ko apskalo viļņi visapkārt,
 395. Ahaju dēļiem ir virsaiši citi, gan jauni, gan veci.
 Jāvālda kādam no viņiem, jo dievišķais Odisejs miris.
 Tomēr es būšu šeit kungs par mantoto namu un vergiem,
 Tāpēc ka visu to kādreiz ir dievišķais Odisejs guvis.»
 Eirimahs, Poliba dēls, tam atbildot, sacīja pretī:
 400. «Tēlemah, viss tas patiešām ir mūžīgo dievību ziņā,
 Kuram būs valdīt pār Itakas salu, ko apskalo viļņi.
 Protams, pats būsi tu kungs pār namu un mantību savu.
 Nenāks nemūžam tāds virs, kas gribētu gūt to ar varu,
 Tikotu mantību tavu, līdz kamēr vēl Itakā ļaudis.
 405. Tomēr, mans mīlais, es gribu tev tagad par svešnieku vaicāt.
 Saki, no kurlenes viņš! Kur īsti ir dzimtene viņam?
 Kādas tas dzimtas un cilts? Kur viņam ir dzimtenes druvas?
 Vai viņš tev atnesa vēsti, ka tēvs tavš ir ceļā uz mājām?
 Jeb vai tik atbraucis šurp, lai gūtu sev labumu kādu?
 410. Kāpēc viņš aizskrēja projām tik pēkšņi un itin kā bailēs
 Valrījās tikties ar mums? Viņš nebija vienkāršas kārtas.»
 Prātīgais Tēlemahs tūdaļ, tam atbildot, sacīja pretī:
 «Neceru, Eirimah, es, ka tēvs mans drīz atgrieztos mājās.
 Vēstīm es netīcu vairs, ja kāda reiz nejauši pienāk.
 415. Netīcu arī es pareģiem vairs, ja kādreiz tos māte
 Alcīna mājās pie sevis, lai vaicātu viņiem par tēvu.
 Svešnieks patiešām ir nācis no Tafas, viņš tēvam sens viesis.
 Sevi viņš dēvē par Mentu, par gudrā Anhiala dēlu,
 Valda pār tafiešu tautu, kas labprāt mīl irtles ar atriebem.»
 420. Teica tā viņš, bet atzina viesi par mūžīgo dievi.

Precnieki pievērsās liksmajām dejām un tikamām dziesmām,
Priecājās jautrības pilni un gaidīja vakaru nākam.
Bet, kad jau vakara tumsa tos pārsteidza jautrajās dejās,
Tūdaļ it visi tie steidzās nu projām, lai dotos uz mājām.
Tēlemahs savukārt gāja, kur košajā pagalmā viņam
Augstjumta mīlekļis bija, visapkārt aizsargāts labi;
Nogrimis pārdomās dziļi, turp Tēlemahs devās uz dusu.
Lidzi tam gāja ar degošām lāpām Elriķleja krietnā,
Opa, Peisēnora dēla, jo gudrā un rūpīgā meita;
Ziedošas jaunības gados reiz Lāerts to ieguvis bija,
Iemīdams viņu pret mantību savu, pret divdesmit vēršiem;
Gluži kā cienītu sievu to godāja sirmgalvis mājā,
Gultā tai pieglausties bijās, jo vairījās sadusmot sievu.
Degošas lāpas tam nesa pa priekšu, to milēja viņa
Vairāk par kalponēm citām un maziņu uzaudzināja.
Prasmīgi uzceltā kambara durvis viņš atvēra vaļā,
Sēdās uz gultas un, hitonu mīksto no muguras vilcīs,
Sirmgalvei gudrai ar vēzīnu slaidu to iemeta rokās.
Hitonu satvēra viņa un, rūpīgi ielokot krokās,
Pakāra vadzi pie sienas jo tuvu pie robotās gultas,
Steidzās no istabas ārā, ar sudraba gredzenu cietī
Aizvilka durvis pēc tam un aizrāva bultu ar siksnu.
Sedzies ar villaini mīkstu, šeit Tēlemahs visu šo nakti
Domāja tikai par ceļu, ko Atēna ieteica viņam.

||

- T**ikko kā rožpirkste Ausma no pamales iznīra agri,
 Pamodās mīlais Odiseja dēls un cēlās no gultas,
 Uzvilka drēbes un zobenu aso sev pakāra plecos,
 Sandales krāšņas pēc tam vēl sēja zem mirdzošām kājām;
5. Iznāca līdzīgais dievam no guļamās istabas ārā,
 Saucējus skaļajām balsīm viņš sauca ple sevīs un lika
 Ahajus kuplajiem matiem uz sapulci aicināt tūdaļ.
 Saucēji sauca jo skaļi, lai pulcējas vīri ar steigu.
 Bet, kad jau sanāca ļaudis un laukumā ieradās visi,
10. Devās viņš arī ple tautas ar varkaltu metamo šķēpu.
 Nebija Tēlemahs viens — tam sekoja ātrkāju suņi.
 Brīnīšķu krāšņumu pēkšņi tā augumam Atēna deva;
 Brīnījās ļaudis pārlieku, kad redzēja jaunekli nākam.
 Tēva krēslā viņš sēdās, un sirmgalvji pašķīra ceļu.
15. Varonis Aigiptijs cēlās un valodu sapulcē sāka.
 Gadī to salteca liku, un pieredzes netrūka viņam.
 Arī šā mīlotais dēls Odisejam sekoja labprāt
 Karā ar dobajiem kuģiem pret Īliju, bagāto zirgiem;
 Šķēpmetis Antifs tas bija, ko nokāva šausmīgais kiklops
20. Pēdējo dobajā alā un maltītei sagatavoja.
 Viņam vēl bija trīs dēli, viens — Eirínoms — precnieku vidū.
 Dzīvoja divi ple tēva un apkopa auglīgās druvas.
 Skumdams un asaras liedams, viņš nespēja Antifu aizmirst.
 Sirmgalvis asaras lēja un sapulcē sacīja tautai:
25. «Uzklausāt, Itakas vīri, ko teikšu patlaban jums visiem!
 Nebija Itakas salā ne sapulces sauktas, ne sēdes,
 Sākot ar dienu, kad Odisejs devās ar dobajiem kuģiem.
 Kas šeit ir saucis mūs? Kas īsteni licis tā darīt —
 Vai tas no jaunāklem kāds vai arī no vecākiem ļaudīm?
30. Jeb vai kāds, dzirdējis vēstis par nākošiem naidnieku bariem.
 Vēlētos visiem to pazīnot skaidri, ko dzirdējis pirmais?
 Jeb vai ko citu viņš runās un ieteiks, kas nāks mums par labu?
 Liekas viņš godīgs un krietns. Kaut nodomu pašķirtu viņam
 Varenais Krona dēls Zevs! Lai panāk viņš visu, ko vēlas!»
35. Teica tā viņš; par viedīgo vārdu bij Tēlemahs priecīgs.
 Sēdēt valrs netikās viņam, bet gribēja sapulcē runāt.

- Stājās viņš sapulces vidū, un zizli tam ledeva rokā
 Peisēnors, Itakas saucējs, kam bagāta pieredze bija:
 Tēlemahs, valodu sākdam, tā sirmgalvim atbildēt pēnās:
40. «Sirmgalvi, tuvu tas vīrs! Pats tūdaļ tu redzēsi viņu —
 Šis, lūk, ir sasaucis tautu. Posts piemeklē mani visvairāk.
 Neesmu dzirdējis vēstis par nākošiem naidnieku bariem,
 Nevaru paziņot jums, kad būtu to dzirdējis pirmais.
 Nav man šeit nodoma klāstīt, kas Itakai nāktu par labu.
45. Sūdzēšos tikai par sevi, jo divkāršas bēdas man mājā:
 Miris mans cildenais tēvs, kas valdīja Itakas salā.
 Visiem viņš bija īsts tēvs, jo vēlīgs un laipnīgs pret katru.
 Otrkārt, man uzbrūk vēl lielākas likstas, kas atstāto namu
 Ātri vien sagraus pavisam un izpostīs turību manu.
50. Precnieki uzmācas mātei, kaut precības noraida viņa,
 Turīgu vecāku dēli, vislabākie Itakas salā.
 Netikas precniekiem doties Ikārija namā un nodot
 Godu, kā klājas, tās tēvam; šis izdotu meitu ar pūru
 Tam, kam viņš gribētu pats, kas būtu visvairāk pa prātam.
55. Pulcējas viņi ik dienas šai namā un saimnieko paši,
 Kaudami saimnieka vēršus un altas un taucētās kazas,
 Sariko bagātas dzīres, dzer dzirkstošo vīnu bez jēgas,
 Patērē mājā mums visu. Nav tāda šeit vīra patlaban,
 Kāds mums reiz Odisejs bija, lai sargātu māju no posta.
60. Pats es to neprotu novēlēt; ir jāatzīst tiešām, ka turpmāk
 Kritišu nelaiimes valgos, jo vairīties nebūs man prasmes.
 Ļaunumam stātos es pretī, ja netrūktu vīrišķā spēka.
 Drausmīgas lietas šeit notiek patlaban; visriebīgā kārtā
 Māja un manta iet bojā. Vai tiešām jūs neprotat goda?
65. Kaunīties taču no citiem, lai kauns jums no kalmiņu ļaudīm,
 Apkārt kas tuvumā dzīvo! Jel bīstīties dievus, lai dusmās
 Nevēršas viņi pret jums par visiem šiem nelabiem darbiem!
 Olimpa valdnieka Zeva un Temīdas vārdā es lūdzos, —
 Viņa mēdz sapulces atlaist un ļaudis uz sapulcēm sasaukt, —
70. Rīkstīties taču reiz, mīļie! Jel atļaujiet tagad man vienam
 Raizētles bēdās! Ja kādreiz mans tēvs, mans Odisejs krietnais,
 Aizriebs naidīgā prātā jums, ahajiem kājbrunās spožās,
 Vai tad, to atriebjot visu, jūs gribētu aizvainot mani,
 Kūdot šos vīrus man vīrsū? Patiešām man būtu daudz labāk,
75. Ja jūs nu apēstu paši šeit krājumus manus un lopus!
 Ja jūs man apēstu to, tad drīz vien es atmaksu gūtu.
 Tīkmēr es tirdītu jūs, pa pilsētu staigādams apkārt,
 Prasītu atpakaļ mantu, līdz kamēr man atdotu visu.
 Tagad jūs krūtīs man žņaudzat un piepildāt sirdi ar sāpēm.»
80. Teica tā Tēlemahs dusmās un nosvieda zizli gar zemi.
 Asaras spīdās tam acīs, un tautā pamodās žēlums.
 Klusēja tobrīd it visi, un nebija drosmes nevienam
 Atbildēt skarbi Odiseja dēlam un runāt tam pretī;
 Vienīgi Antinojs cēlās un, atbildot viņam, tā teica:

85. «Tēlemah, balmutī lielais, tu īgnumā nevaldāms esi!
Kāpēc tu gānijies tā, mums uzveidams neslavas traipu?
Ahaju precnieki taču pavīsam tev nedara rūpju;
Māte tev mīlā to dara, jo viltīgu padomu pilnal
Trešais jau pagājis gads, drīz ceturtais aizritēs mūžos,
90. Tomēr tā ahaju krūtīs vēl mulsina sirdis joprojām,
Visiem tā cerību dod, ikkatram tā apsola sevi,
Vēstnešus sūta pie katra, bet citu ko juzdama sirdī.
Beidzot viltīga doma starp citu tai ienāca prātā:
Sameklēt aužamos stāvus un audināt audeklu lielu,
95. Smalku, it sevišķi platu, un tūdaļ mums sacīja viņa:
— Jaunekļi, precnieki mani, ir dievišķais Odisejs miris!
Tikai, es lūdzu, ar kāzām jums nevajag steigties, līdz kamēr
Audeklu nobeidzu visu — jo velti var bojātles dziļā! —
Lāertam mirstamāļ segaļ, pirms plepeši pārsteigtu viņu
100. Liktenis bargais un nāve, kas sāpina visus tik ļoti;
Ahaju sievas bezgala tad peltu un gānītu mani,
Ja tas bez liķauta paglabāts tiktu, kas bijis tik bagāts! —
Telca tā viņa; mums vīrišķā sirds tai klausīja tūdaļ.
Dienu pēc dienas tā cīlīgi auda šo audeklu lielo;
105. Naktī tā iededza lāpas un ārdīja atpakaļ austu.
Tā mūs trīs gadus šī krāpa un ahaji licēja viņai.
Bet, kad jau ceturtais nāca un tuvojās gadskārtu mīja,
Kāda no sievām, kas zināja skaldri, mums atklāja visu;
Arī mēs pārsteidzām pašu, kad ārdīja audeklu krāšņo.
110. Tomēr pret gribu un apstākļu spiesta tā pabeidza darbu.
Uzklausī tagad, ai Tēlemah, to, ko precnieki saka,
Lai tu pats zinātu skaldri un pārējie ahaji visi:
Māti tu allaid no mājas un saki, lai izrauga viņa
Vīru, ko Lāerts tai liek, kas sevišķi tīkams tās sirdij.
115. Bet, ja tā kairinās ilgi joprojām vēl ahaju dēlus,
Būdama lepna par to, ka Pallada Atēna viņai
Tīkamos rokdarbos devusi prasmi un padomu gudru,
Viltīgu prātu vēl arī, kāds nebija senajos laikos
Redzēts starp košmatu sievām, kas dzīvoja ahaju zemē,
120. Vai bij tā Alkmēne, Tīro, vai Mīkēne vainagā krāšņā,
Taču neviena no tām nav līdzīga Pēnelopejai
Viltībā; — tomēr šī viltība viņai valrs nevarēs līdzēt.
Viņai nu apēdis mantu un krājumus tavus joprojām,
Kamēr tā paturēs sirdī to prātu, ko tagad tai krūtīs
125. Likuši mūžīgie dievi; sev viņa gan sagādā slavu,
Tomēr vislielāko robu tā iecirtīs rocībā tavā.
Nelesim arī pie darba, ne citu ko ātrāk vēl sāksim,
Kamēr tā apprecēs kādu, ko gribēs no ahaju vīriem.»
Prātīgais Tēlemahs atkal, tam atbildot, sacīja pretī:
130. «Antīnoj, nevaru taču pret gribu to izdzīt no mājas!
Viņa jau dzemdēja mani un loloja mazu, bet tēvs mans
Svešumā dzīvo vai miris. Man atmaksāt nebūtu viegli

- Sirmajam Ikarījām, ja aizdenu māti pie viņa.
 Lāsti man būtu no tēva, sods arī no mūžīgo dusmām,
 135. Tikko kā piesauktu māte erīnijas, šaušalu pilnās,
 Iedama projām no mājas. Pret sevi es saceltu dusmas.
 Prātā man nenāk nemūžam to izraidīt ārā no mājas.
 Ja jau jums pukojas sirds un nemierā esat ar mani,
 Nenāciet turpmāk pie manis, bet cītur kur rikojiet dzīres,
 140. Ēzdami labumu savu pa reizei pie viena un otra!
 Ja jau patiešām jums visiem tā tīkamāk būtu un labāk
 Vienam tik mantību aprīt bez atmaksas kādas, tad rījiet!
 Tomēr es palīgā saukšu sev mūžīgi esošos dievus.
 Gan jau jums Krona dēls Zevs to atmaksās pelnītā kārtā;
 145. Visi šeit aiziesit bojā, un atribes nebūs nekādas!»
 Sacīja Tēlemahs tā. Zevs, mākoņu granditājs skaļais,
 Divus tam sūtīja ērgļus no šķautnainā Olimpa gala.
 Sākumā mierīgi lidoja viņi kā vējplūve maigā,
 Pienākot tuvu viens otram ar plaši izplestiem spārnēm.
 150. Bet, kad tie bija jau tieši virs trokšņainās sapulces vidus,
 Sāka tie virzīties apkārt un sasīta vairākkārt spārnus,
 Raudzījās visiem virs galvām un nāvi tiem pasludināja;
 Plēsdami kaklus un vaigus viens otram ar likajiem naglem,
 Aizlaidās abi pa labi pār mājām un pilsētas namiem.
 155. Brīnījās visi par putniem, tos redzot sev tieši virs galvas;
 Tūdaļ jau sāka tie apsvērt, kas varētu notikties turpmāk.
 Haliterss, Mastora dēls, — šo sirmgalvi cienīja visi, —
 Valodu sāka ar viņiem, jo vienīgais savējo vidū
 Pareizi nojauta putnus un tulkoja debesu zīmes.
 160. Vēlēdams labu it visiem, tā sacīja ahaju vīriem:
 «Uzklausait mani jūs, Itakas vīri, ko šodien jums teikšul
 Sevišķi precnieku vīriem es gribētu atklāti pateikt:
 Milzīgas brīesmas ir tuvu jau jums! Vairs Odisejs ilgi
 Nebūs no draugiem un savējiem projām. Viņš, tuvumā būdams,
 165. Nāvi un drausmīgu galu kaut kur jums gatavo visiem.
 Daudziem no ahaju vīriem patiešām drīz neklāsies labi —
 Tiem, kas ir Itakā, redzamā tālu. Bet apsvērsim tūdaļ
 Iepriekš it visu, kā apvaldīt viņus. Tie paši jau arī
 Varētu rimties, un tūdaļ tas viņiem daudz derīgāk būtu!
 170. Ne jau kā neprašā saku jums to, bet zinādams labi:
 Viņam patiešām tas piepildās viss, to apgalvot varu,
 Kā es tam zilēju tobrīd, kad talsijās ahaju vīri
 Doties pret Troju un kopā ar tiem bij Odisejs gudrais.
 Toreiz es teicu, ka, cietis un zaudējis savējos visus,
 175. Nepazīts beidzot tas pārnāks uz mājām pēc divdesmit gadiem.
 Tagad nav šaubu, ka pilnīgi viss tas piepildās arī.»
 Eirimahs, Poliba dēls, tam atbildot, sacīja pretī:
 «Sirmgalvi, atgriezies mājās un pareģo mierīgu prātu
 Bērniņiem saviem, lai turpmāk nav jāpleredz dažādas likstas;
 180. Tomēr man liekas, ka zilēt es prastu daudz labāk par tevi.

- Lido daudz dažādu putnu zem mirdzošā Hēlija stariem;
 Bet vai tie visi pauž nākotni mums? Ir Odisejs krietnais
 Tālumā dabūjis galu. Kaut arī tu kopā ar viņu
 Aizietu bojā! Tad pareģot turpmāk vairs nenāktu prātā,
 185. Nebūtu jāsaceļ īgnums Tēlemaha satrauktā sirdī.
 Laikam tu dāvanu gaidi no viņa, lai atmet ko vairāki
 Tagad to saku es tev, un tiešām tas notiksies arī:
 Ja tu ar pieredzi ilgo un viltu šā jaunekļa prātu
 Nerimsies kūdit joprojām un lenaidu iedvesmot viņā,
 190. Vienīgi viņu vispirms tu ledzīsi lielākā postā;
 [Nespēsi arī tu nodarīt jaunu nevienam no viņiem.]
 Vecais, tev uzliksim sodu, kas gulstēs uz tevi jo smagi.
 Samaksāt nebūs to viegli. Tad rūpes un raizes māks tevi.
 Tomēr Odiseja dēlam vispirms es padomu došu:
 195. Māti lai pierunā viņš iet atpakaļ atkal pie tēva.
 Viņai lai rīko tur kāzas un arī lai bagātu pūru
 Dāvina turpmākai dzīvei, kā pienākas mīlamai meitai.
 Ahaju dēli, man liekas, ar precībām nerims tik ātri
 Uzmāktles Pēnelopejai, jo balles mums nav ne no viena.
 200. Nerūp mums Tēlemahs tagad, kaut arī viņš būtu tik runīgs,
 Nerūp mums arī šā pareģa brēka, kas bija tik tukša.
 Vecais, tu lielāku naidu ar to krāj tikai pret sevi!
 Turpmāk bez atmaksas kādas tiks izšķiesta iedzīve tava,
 Kamēr tā vilcinās kāzas un kaltinās ahaju dēlus.
 205. Viņas mēs gaidām ik dienas, mums sacensties tīkas joprojām
 Citam ar citu tās tikuma dēļ; mums netiecas prāti
 Meklēt vēl ligavu citu, ko baidināt klājas ikvienam.»
 Prātīgais Tēlemahs atkal, tam atbildot, sacīja preti:
 «Eirimah, arī jūs visi, cik raženo precnieku esat,
 210. Nelūdzu to vairs turpmāk no jums, nedz pierunāt vēlos!
 Mūžīgie dievi un ahaju dēli to visu jau zina.
 Dodiet man ātrāko kuģi un divdesmit irējus tanī!
 Turp es un atpakaļ došos ar tiem pa ūdeņu ceļiem.
 Tagad es iešu uz Spartu un arī uz smilšaino Pīlu.
 215. Gribu es meklēt tur tēvu, kas svešumā kavējas ilgi,
 Vai kāds ko varēs man stāstīt par viņu, vai dzirdēšu arī
 Baumas no Zeva — tās taču visvairāk nes mirstīgiem vēstis.
 Ja nu es dzirdu, ka tēvs mans vēl dzīvs un ceļā uz mājām,
 Cietīšu veselu gadu, kaut grūtības būtu man lielas.
 220. Bet, ja nu dzirdu, ka tēvs mans jau miris un nav vairs virs zemes,
 Tūdaļ es atpakaļ došos uz mīlamo dzimtenes zemi,
 Uzbēršu kapkalnu viņam jo augstu un godāšu viņu,
 Rikodams bēres, kā klājas, un izdošu māti pie vīra.»
 Telcis šos vārdus, viņš sēdās. Tad piecēlās ahaju vidū
 225. Mentors, kas draudzīgs arvien bij krietnajam Lāerta dēlam.
 Braukdams ar kuģiem pret Troju, šis māju tam uzraudzīt lika,
 Savējiem klausīt tā vārdiem un kārtībā uzturēt visu.
 Vēlēdams labu šiem visiem, viņš sacīja, valodu sākdam:

- «Uzklausīt mani, jūs Itakas vīri, ko teikšu jums šodien!
230. Nevajag tagad nevienam no sceptera nesēju vīriem
Lēnam un žēlīgam būt vai stalgāt pa taisnības ceļiem!
Labāk lai varmācīgs tas, lai dara visnekrietnos darbus!
Odisejs, līdzīgais dievam, patlaban nevienam nav prātā;
Visiem viņš bija kā tēvs jo laipnu un lēnīgu prātu.
235. Nevēlos aizliegt pavisam es lepnajiem precnieku vīriem
Rikot aiz spītības prāta šos nekrietnos varmāku darbus.
Dzīvību savu tie nežēlo tagad, Odiseja namu
Galīgi postot; tiem prātā, ka Odisejs nepārnāks mūžam.
Ignums patlaban man sirdī par pārējiem Itakas vīriem,
240. Tāpēc ka visi jūs sēžat kā mēmi un nerājat viņus,
Saujīņu nevarat valdīt, kaut tagad jūs esat tik daudzi.»
Plecēlās Leiokrits tūdaļ un sacīja viņam tā preti:
«Stūrgalvi Mentor, ko teici? Vai esi jau sajucis prātā,
Kūdidams apvaldīt mūs? Tev nenāksies gluži tik viegli
245. Cinīties mielasta dēļ ar veselu precnieku baru!
Ja ar pats Odisejs, Itakas valdnieks, jau pārnācis mājās,
Tīkotu padzīt no nama mūs, precniekus krietnos, kas tagad
Dzeram un dzirojam jautri tā namā, tad tomēr šā sleval
Nebūtu prieka nekāda, kaut galda arvien vēl to viņa
250. Pārnākam mājās; bet negoda nāvē tas tūdaļ jims pišļos,
Ja viņš pret daudziem sāks cīņu. Tas viss, ko tu teici, ir nieki!
Itakas vīri, jūs izklistiet visi un ejiet pie darba!
Haliterss tagad un Mentors Tēlemahu sarikos ceļā,
Abi šie vīri jau viņam ir draugi no senseniem laikiem;
255. Tomēr arvien vēl man liekas, viņš tupēs šeit Itakas salā,
Gaidīs tik vēstis par tēvu un nedosles ceļā nemūžam.»
Teica tā Leiokrits tiem un sapulci atlaida tūdaļ.
Izklīda Itakas vīri pēc brīža un devās uz mājām.
Precnieki atpakaļ atgriezās visi Odiseja namā.
260. Tēlemahs devās ar skumušu sirdi gar smilšaino krastu,
Mazgāja pelēkā jūrā sev rokas un Atēnu lūdza:
«Dieve, jel klausī! Tu vakar vēl nāci Odiseja namā,
Līki man svešumā doties ar kuģi pa miglaino jūru,
Ieteici saklausīt vēstis par tēvu, kas svešajās zemēs
265. Kavējas ilgi. Bet ahaju vīri man stājušies ceļā,
Sevišķi precnieki lepnie, šis nekrietnais bezgožu pūlis.»
Teica tā lūgdamies viņš, un Atēna stājās pie viņa,
Pieņemot Mentora skatu, tā augumu, seju un balsi.
Valodu sākot ar viņu, tā teica šos spārnotos vārdus:
270. «Tēlemah, arī uz priekšu tu nebūsi bailīgs un muļķis.
Ja tev šais jaunekļa krūtīs būs vīrišķa drosme kā tēvam,
Tāda, kā piemita viņam arvien kā darbos, tā vārdos.
Nebūs jau arī bez sekmēm tavs ceļš un pūlīņi veltī;
Bet, ja tu neesi dēls ne viņam, ne Pēnelopejai,
275. Tad jau nu nevaru cerēt, ka panāksi visu, ko vēlies.
Sastop tik retumis dēlu, ko varētu līdzināt tēvam;

Sliktāki viņi palaikam, tik pārāki daži par tēvu;
 Bet, ja patiešām tu nebūsi turpmāk ne bailīgs, ne muļķis
 Un ja pavisam Odiseja prāts vēl neatstās tevi,
 290. Vari tad cerību lolot, ka sasniegsi visu, ko gribi.
 Tāpēc par precniekiem pašiem, to nodomiem, aplamo prātu
 Nedomā tagad nemaz! Nav prāta un taisnības viņos.
 Nelgas, tie nezina vēl, ka nāve un liktenis bargais
 Tuvojas viņiem ik mirkli, ka pēkšņi tie visi ies bojā,
 295. Ceļā tu varēsi doties, kas bija patlaban tev prātā.
 Būšu tev palīgs un draugs, jo draudzība bija ar tēvu,
 Rikošu steldzīgo kuģi, pats arī tev sekošu ceļā;
 Tagad tu dodies uz māju un lejaucies precnieku barā,
 Sagādā pārtiku sev un sapildi traukos it visu,
 300. Amforās dzirkstošo vīnu un miežmiltus, barības serdi,
 Cietajos vēršādas maisos; es došos pēc brīža starp ļaudīm,
 Savākšu Irējus krietus, jo Itakas salā starp viņiem
 Kuģu mums nebija trūcis nekad ne jaunu, ne vecu.
 Raudzišu vienu no tiem, kas labāks man liksies par visiem;
 305. Ātri mēs uzvilksim buras un laidīsim plašajā jūrā.»
 Teica tā Atēna, Zevtēva meita, bet Tēlemahs tūdaļ
 Atstāja piekrastes malu, kad dzirdēja dievišķo balsi.
 Ātri viņš devās uz māju ar skumju un sagrauztu sirdi.
 Pārnācis mājās pēc brīža, viņš atrada precniekus lepnos
 310. Pagalmā dirājam kazas un svilinām barotās cūkas.
 Antinojs, smaidīdams laipni, Tēlemaham izgāja pretī,
 Spieda tam sirsniņi roku un sacīja, saukdams to vārdā:
 «Tēlemah, balmuti lielais! Tu īgnumā nevaldāms esi!
 315. Izmet no prāta sev domu mums kaitēt ar vārdiem vai darbiem!
 Ēdīsim kopā un dzerīsim, kā agrāk to darījām labprāt!
 Ahaju vīri ar prieku tev sagādās ceļam it visu —
 Kuģi un izlases Irējus arī, lai vari tu doties
 Ātrāk uz dievišķo Pīlu un saklausīt vēstis par tēvu.»
 Prātīgais Tēlemahs atkal, tam atbildot, sacīja pretī:
 320. «Antinoj, neklājas tagad ar spītīgiem pārgalvjiem kopā
 Sēdēt pie galda pret gribu un liksmoties mierīgā prātā!
 Vai tad vēl nepietiek jums, ka, precnieki lepnie, jūs šķērdāt
 Rocību manu un mantu, kad biju bez spēka un maziņš?
 325. Tagad es esmu jau liels un, klausīdams padomus gudrus,
 Pieņemos prātā ik brīdi, un drosmē sāk rasties man krūtīs.
 Tāpēc es raudzišu arī jums uzraidīt dažādas likstas,
 Dodamies tūdaļ uz Pīlu vai palīkdams Itakas salā.
 Ceļā es došos, jo zinu, ka velti es nebūšu braucis.
 Kuģi es ņemšu no sveša, jo kuģi un Irējus krietus
 330. Arī jūs negribat dot; tā laikam jums šķita vislabāk.»
 Teica un izrāva roku viņš viegli no precnieka rokas.
 Precnieki lepnie pa tam uz mielastu rikojās pīli,
 Zobojās ļauni par viņu un pīrgājās dzēlīgiem vārdiem.
 Daži no lempīgo jaunekļu bara tā teica cits citam:

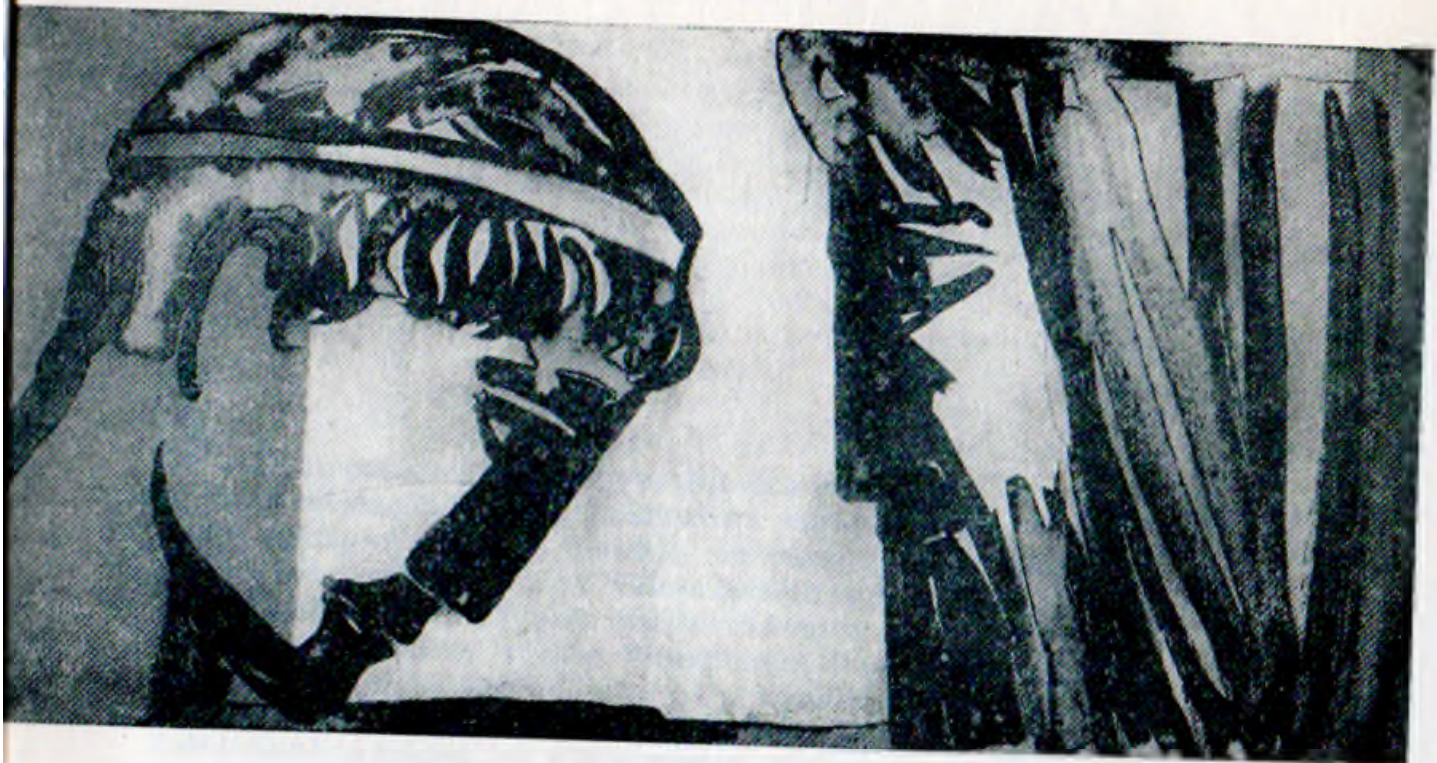
325. «Plesargies, Tēlemahs tiko patiešām mums dzīvību laupīt!
Vai nu no smilšainās Pīlas sev pārvedis paļigu spēkus,
Jeb varbūt arī no Spartas. Turp taču viņš cītīgi traucas!
Vai pat viņš domā uz Eīru doties, uz auglīgo zemi,
Tikodams lemt pret mantu tur dzīvībai nāvīgo indī,
330. Iemest to maisāmā traukā un nonāvēt visus pēc kārtas.»
Cits kāds no lepnīgo jaunekļu bara tā sacīja atkal:
«Kas to var zināt, ka beldzot viņš, dodamies dobajā kuģī,
Nedabū klejodams galu — kā Odisejs, tālu no draugiem?
Tā viņš joprojām ar to mums vairos tik veltīgas pūles.
335. Mantu mēs dalīsim visu, turpretī Odiseja namu
Atdosim pārvaldīt mātei un vīram, kas precētu viņu.»
Teica tā precnieki lepnie, bet Tēlemahs devās uz leju,
Gāja uz mantnīcu tūdaļ, kur vara un zelta bij kaudzēm,
Apģērbi, guldīti tinēs, daudz smaržīgās olīvu eļļas.
340. Arī tur stāvēja mucas ar veco un tikamo vīnu,
Pielietas pilnas līdz malām ar nejauktu, brīnīšķu baudai,
Saliktas rindā pie mūra tam laikam, ja Odisejs kādreiz
Atgrieztos dzimtenē savā pēc pārciestām likstām un mokām.
Slēdzamas divviru durvis, jo stipras un salaistas kopā,
345. Izeju mantnīcai slēdza; šeit strādāja dienām un naktīm,
Vākdama rūpīgi visu, Eirīkleja, saimniece čaklā,
Opa — Pelsēnora dēla jo gudrā un rūpīgā meita.
Iesaucis saimniecei fekšā, tā Tēlemahs sacīja viņai:
«Māmiņa miļā, tu iesmeļ man vīnu šais divos traukos,
350. Saldo, kas tikamāks baudai pēc tā, ko savrup tu glabā,
Galdot uz nelaimes sīsto un cerot, vai nepārnāks kādreiz
Dievlīšķais Odisejs mājās, kad glābies no nāves un likstām.
Piepildi divpadsmit traukus un vāku liec virsū ikkatram!
Sagādā cietšūtos vērsādas maisus, ber miezmiltus fekšā,
355. Dzirnās samaltus smalki, ap divdesmit mēru pavīsam!
Viena tik zini, ko teicu, un saliec to kopā it visul
Vakarā vēlu es nākšu; to paņemšu visu, kad māte
Augšējā kambarī dosies un domās par tikamo miegu.
Gribu uz Spartu es braukt un smilšaino Pīlu, tur vaicāt,
360. Vai kāds nav redzējis tēvu un dzirdējis maldāmies apkārt.»
Teica tā viņš, un sirmgalve miļā nu raudāja skaļi;
Liedama asaras gaužas, tā teica šos spārnotos vārdus:
«Kāpēc, mans milamais bērns, tev ienāca prātā šīs domas?
Kā tad tu nolēmis doties tik pēkšņi pa pasauli plašo,
365. Būdam mans vienīgais bērns? Ir pazudis svešajās zemēs
Odisejs, līdzīgais dievam, jo tālu no dzimtenes miļās.
Protams, šie precnieki lepnie tev tūdaļ ko izgudros jaunu,
Sagrābs ar viltību tevi un pašī sev sadalīs visu.
Pallec pie savējiem mājās un nomodā esi par mantu!
370. Kam gan tev veltīgi ciest un klejot pa bangaino jūru?»
Prātīgais Tēlemahs atkal, tai atbildot, sacīja pretī:
«Māmiņa, nebēdā veltī! Tas nebūs bez dievības ziņas.

Zvēri, ka neteiksi māteli pirms vienpadsmit divpadsmit dienām
 To, ko tu zini patlaban, līdz kamēr tai radīsies ilgas
 375. Sirdī pēc manis un dzirdēs, ka aizbraucis esmu ar kuģi.
 Baldos, ka, asaras lejot, tai varētu bojātles skaistums.»
 Teica tā Tēlemahs viņai, un sirmgalve zvērēja tūdaļ
 Dievību zvērestu lielo. Kad pabeldza zvērestu viņa,
 lesmēla dzirkstošo vīnu un pildīja amforas pilnas,
 380. Piebēra cietšūtos vērsādas maisus ar miežmiltiem smalkiem.
 Tēlemahs iegāja namā un iejaucās precnieku vidū.
 Atēna, spulgace dieve, tad citu ko nolēma prātā;
 Viņa Tēlemaha skatā it visur pa pilsētu gāja,
 Valodu sāka ar irēju katru, ko sastapa ceļā,
 385. Lika tiem vakarā pulcētles visiem pie steidzīgā kuģa;
 Raženo Fronija dēlu Noémonu sirsniģi lūdza
 Ātrāko kuģi tai dot; šis solīja viņai to labprāt.
 Rietēja vakarā saule, un ēnas drīz apklāja takus.
 Steidzīgo kuģi nu aizvilka dieve uz jūru un tanī
 390. Nolika kuģriķus visus, kas skaistklāju kuģus nes jūrā,
 Beldzot to piesēja ličgalā pašā pie izejas jūrā,
 Pulcējās raženle biedri, jo dieve tos paskubināja.
 Atēna, spulgace dieve, tad atkal ko nolēma citu;
 Atpakaļ devās ar steigu uz krietnā Odiseja namu,
 395. Izlēja precniekiem pēkšņi tur saldu un tikamu miegu,
 Apmāja dzērāju prātus un izsīta kausus no rokām.
 Precnieki devās uz pilsētu gulēt, un netikās arī
 Viņiem tur ilgāk vēl sēdēt, jo miegs jau tiem krita uz plakstiem.
 Atēna, spulgace dieve, tad tūdaļ Tēlemahu sauca
 400. Ārā no mitekļa ērtā un, valodu sākdama, teica,
 Pieņemot Mentora skatu, tā augumu, seju un balsi:
 «Tēlemah, ilgāku laiku jau kājbrunās greznotie biedri
 Tevi tur gaida pie Irķļiem ar nemieru vīrišķās krūtīs.
 Dosimies tūdaļ uz priekšu! Valrs nevaram kavētles ilgāk!»
 405. Teica tā Atēna viņam un gāja ar steigu uz priekšu.
 Tēlemahs soļoja naiģi un sekoja dievei pa pēdām.
 Bet, kad tie nonāca abi jau tuvu pie jūras un kuģa,
 Atrada tūdaļ pie krasta sev irējus kuplajiem matiem.
 Svētais Tēlemaha spēks, tos ieraugot, sacīja viņiem:
 410. «Steidzieties, draugi, jūs šurp! Lai pārtiku sanesam kuģī
 Mājā jau savākts it viss. Neko par to nezina māte,
 Nezina kalpones arī. Mans nodoms tik vienai ir zināms.»
 Teica tā viņš un devās uz priekšu; tie sekoja viņam.
 Pārtiku aiznesa viņi uz līģano skaistklāju kuģi,
 415. Nolika visu, kā teica Odiseja pēctecis mīģais.
 Tēlemahs iekāpa kuģī, bet Atēna gāja pa priekšu.
 Dieviete nosēdās tūdaļ pie stūres, un viņai tur blakus
 Tēlemahs sēdās, bet biedri tam enkurus cēla no dzelmes,
 Kuģī iekāpa pašī un mudīgi sēdās pie duģļiem.
 420. Atēna, spulgace dieve, tiem sūtīģa ceļģeģu labu,

- Zefīru strauju un stipru, kas traucas pa tumšārto jūru.
Tēlemahs mudīja biedrus un rikoja īrējus brašos
Sakārtot braukšanai kuģi; tie pavēlei klausīja čakli:
Pacēla priežkoka mastu, to ielika vidējās sijas
425. Dobajā robā un tūdaļ ar virvēm to nosēja stingri,
Beldzot ar vērsādas siksnām tur uzvilka mirdzošās buras.
Buras drīz plepūta vējš, un purpura viļņi uz jūras
Sizdamles šķēlās ap ķīli, kad slidēja kuģis pa bangām.
Kuģis nu traucās uz priekšu, pa viļņiem noskriedams ceļu.
430. Sējuši buras jo cieši ple steidzīgā melnsānu kuģa,
Maisāmos traukus tie plelēja pilnus līdz malām ar vīnu,
Ziedoja tūdaļ pēc tam to mūžīgi esošiem dvielēm,
Zevtēva spulgacei meitai visvairāk kā pārējiem visiem.
Visu nakti un rītu tas gāja, sev pašķirdams ceļu.

Saule no pamales cēlās uz varaino debesu jumū,
Atstājot mirdzošo jūru, lai gaismu vīrs auglīgās zemes
Nestu mūžīgiem debesu dieviem un mirstīgiem ļaudīm.
Šie jau tad devās uz Pīlu, uz Nēleja pilsētu krāšņo.

5. Tobrīd piliešu tauta pie paša smilšainā krasta
Ziedoja melnspalvas vēršus Poseidonam tumšajiem matiem.
Solū bij deviņas rindas, un katrā pa piecsimti vīru
Sēdēja. Deviņus vēršus ik rinda upurim deva.
Paši tie apēda lekšas, bet gūžas ziedoja dievam.
10. Tobrīd piebrauca viņi pie krasta un līganam kuģim
Nolaida buras, to piesēja ostā un izkāpa paši.
Tēlemahs atstāja piekrastē kuģi un sekoja dievei.
Atēna, spulgace dieve, tā sacīja, valodu sākot:
«Tēlemah, kautrīgam būt tev neklājas tagad pavisam!
15. Taču tik tālab tu izbrauci jūrā, ka saklausīt gribi
Vēstis par tēvu — kur zeme to slēpj, kāds liktenis vajā.
Dodies tu tieši uz pīli pie Nestora, zirgvalža krietnā!
Jālūko izzināt mums, kāds noderīgs padoms tam krūtīs.
Viņu tu sirsnīgi lūdz, lai visu tik talsnību stāsta!
20. Zīnu, viņš nemelos tev, jo prātīgs arvien tas ir bijis.»
Prātīgais Tēlemahs, valodu sākdams, tā sacīja preti:
«Mentor, kā iet man pie viņa? Kā apsveikt un runāt ar viņu?
Prātīgās runās līdz šim nav pieredzes gluži nekādas.
Kauns man tik jaunam vēl gados ko cienītam sirmgalvim vaicāt.»
25. Atēna, spulgace dieve, tam atbildot, sacīja atkal:
«Citu ar vērīgu prātu, ai Tēlemah, apķersi ātri,
Citu tev pasacīs dievs. Es nevaru pieļaut ne mirkli,
Ka tu bez mūžīgo ziņas šelt pasaulē dzimls un audzis.»
Telca tā Spulgace dieve un gāja tam ātri pa priekšu —
30. Tēlemahs soļoja naigi un sekoja dievei pa pēdām.
Abi tie nonāca tieši uz piliešu sapulces vietu.
Nestors tur bija ar dēliem, un mielastu rīkoja biedri,
Vēriģi cepdami gaļu un gabalus durdami iesmos.
Plepeši ieraugot viesus, it visi tiem izgāja preti,
35. Izstiepa sveicinot roku un piesēsties nākušiem lika.
Pelsistrats, Nestora dēls, tiem pienākdams tuvu pats pirmais,

- Satvēra viesus aiz rokas un veda pie mielasta abus,
 Lika tiem sēsties pie smilšainā krasta uz villainām ādām
 Vidū starp tēvu un brālī Trasímēdu, līdzīgo dievam.
40. Pasniegdams lekšas šiem viesiem un pieliedams zeltaino kausu
 Pilnu ar dzirkstošo vīnu, viņš Atēnai, spulgacei dievei,
 Aigīdas nesēja meitai, tā sacīja, apsvelkdams mīli:
 «Tagad tu pielūdz, ai svešniek, Poseidonu, valdnieku jūrāi
 Nākuši šurp, te jūs redzat šīs dievības mielasta svētkus.
45. Ziedojs vīnu un pielūdzis dievu, kā paražas prasa,
 Pasniedz šim arī pēc tam vēl kausu ar tikamo vīnu,
 Dievam lai ziedo par godu; man liekas, ka mūžīgos dievus
 Ari viņš pielūdz, jo dievi arvien ir mirstīgo sirdīs.
 Jaunāks viņš liekas par tevi un vienādos gados ar mani,
 50. Tāpēc tev pirmajam došu šo mirdzošo kausu ar vīnu.»
 Teica un ielika rokās tai kausu ar tikamo vīnu.
 Priecājās Atēna ļoti par krietno un taisnīgo vīru,
 Tāpēc ka pasniedza pirmāi viņš mirdzošo kausu ar vīnu.
 Sīrsnīgi pielūdzta viņa Poseidonu, valdnieku jūrā:
55. «Poseidon, zemnesi, pielūdzu tevi! Mūs neatstum tagad,
 Esī mums vēlīgs un uzklausī visu, ko sīrsnīgi lūdzami
 Nestoram piešķir vispirms un raženiem Nestora dēllem
 Svētību lielu, bet pārējiem sirdīs tu pildī ar prieku,
 Sevišķi pīliešiem visiem, par vēlīgi ziedotām vēltēmi
 60. Liec tu, lai Tēlemahs kopā ar mani var atgrīezties mājās,
 Sasniedzis mērķi, pēc kā mēs šeit nākuši meīnsānu kuģī!»
 Spulgace dieve tā lūdzās un pati ziedoja dievīem.
 Mirdzošo dīvkausu viņa Tēlemaham vēlīgi sniedza;
 Mīļais Odiseja dēls, tāpat kā Atēna, lūdzās.
65. Tiklīdz gaja jau izcepta bīja un ņemta no iesmiem,
 Gabalus dalīja viņi un rīkoja tikamas dzīres.
 Bet, kad jau izsalkums rīma un dzērieniem dzesēja slāpes,
 Gerēnas zirgvaldis Nestors tiem sacīja, valodu sākdam:
- «Tagad, kad ēdlens ir baudīts un dzesētas slāpes, es varu
 70. Iztaujāt viesus un vaicāt, kas īsteni viņi par ļaudīm.
 Svešie, kas esat? No kurienes nākat pa dzīdrajiem ceļiem?
 Vai jums šeit veīcams kāds darbs, vai tikai jūs klaiņojat apkārt
 Itin kā pirāti jūrā? Mēdz klejot līdzīgi ļaudīs,
 Netaupot dzīvību savu un ļaunumu nodarot svešiem.»
75. Prātīgais Tēlemahs tūdaī, tam atbildot, sacīja pretī
 Gluži bez ballēm, jo dieve tam ledvesa vīrišķu drosmi
 Krūtīs, lai vaicātu ļaudīm par tālumā esošo tēvu,
 [Arī lai mīrstīgo vidū sev gūtu lielāku slavu:]
 Nestor, Nēleja dēls, tu ahaju lepnums un slava!
 80. Tagad tu vaicā, no kurienes esam; es stāstīšu visu:
 Nākam no Itakas mēs un mītam pie Nēlīja kalna.
 Lieta šī tikai ir paša, ne tautas, to pārrunāt gribu.
 Meklēju tēvu patlaban, Odiseju, raksturā stingro,
 Iedams pa valodu pēdām; man stāsta, ka Ilīju svēto

85. Gruvekļos sagāzis viņš un cinījles kopā ar tevi.
Zinām par pārējiem vīriem, kas gājuši cīņā pret Troju,
Visu, kur liktenis bargais ikvienam ir pleškīris galu;
Tomēr Odiseja nāvi no mirstīgiem noslēpis Kronīds.
Apgalvot nevar neviens, kur Odisejs dabūjis galu.
90. Vai tas ir sauszemē kritis no naidnieku rokas, vai arī
Jūrā, Amfítrites vilņos, ir atradis pēkšņi sev nāvi,
Tāpēc jau arī, tev apkampis ceļus, es lūdzos, ja vēltes, —
Stāsti man visu par tēvu, kā gājis tas bojā, ja kādreiz
Redzējis svešajās zemēs vai dzirdējis maldāmiešos viņu
95. Apkārt pa pasauli plašo, jo nebaltām dienām tas dzimis.
Neslēp no manis neko, ja mani tu gribētu saudzēt!
Stāsti, ko redzējis pats, ko dzirdējis esi no citiem!
Sirsnīgi lūdzu, ja kādreiz tev Odisejs, raksturā stingrais,
Darijis visu pa prātam, ko kādreiz bij solījis svēti
100. Trojiešu zemē, kur bēdas un mokas tā cietāt ik dienas,
Tagad to atceries atkal un taisnību neslēp no manis!»
Gerēnas zirgvaldis Nestors, tam atbildot, savukārt teica:
«Mīļais, es atceros gan to šausmīgo postu, ko tolaik
Pārcietām trojiešu zemē mēs, drosmīgie ahaju dēli!
105. Atceros arī to postu, ko pārcietām miglainā jūrā,
Braukdami laupīt ar kuģiem, kad Ahillejs vadīja visus.
Zinu, mēs karojām sīvi ap Priama pilsētu lielo,
Visi tur dabūja galu, cik labāko ahajos bija.
Tagad tur atdusas drosmīgais Ajants, tur Ahillejs krita,
110. Arī tur atdusas Patrokls, kas līdzināms mūžīgiem dieviem.
Tāpat tur krita mans mīļākais dēls, mans brašais un drošais
Antilohs. Cīņā un skriešanā pārāks viņš bija par visiem.
Dažādas mokas vēl arī bez tam mēs pārcietām visi.
Kas tev no mirstīgiem ļaudīm par visu to izstāstīt spētu?
115. Ja tu šeit paliktu pieci vai seši vēl gadi pie manis,
Vaicātu mani joprojām, ko cietuši ahaju vīri, —
Ātri es apniktu tev un drīz vien tu bēgtu uz māju.
Centāmiešos deviņus gadus, lai viņus ar visādu viltu
Iegāztu postā. Ar pūlēm tik Zevs mums uzvaru deva.
120. Nebij tur tāda nekad, kas varētu gudrībā pārspēt
Viņu, Odiseju, līdzīgo dievam. Bij pārāks par visiem
Viltībās visās tavs tēvs, ja tiešām tas tiesa, ko saki,
Ka tu Odiseja dēls. Man brīnums šeit aplūkot tevi!
Valoda gluži kā tēvam! Vai būtu kāds varējis domāt
125. To, ka tik zaļoksnējs gados var runāt tik prātīgus vārdus!
Nebijām dažādās domās ar dievlīško Lāerta dēlu
Visu to laiku ne sapulču vietās, ne padomes sēdēs;
Vienādās domās mēs bijām; ar prātu mēs apsvērām visu,
Arglešiem padomus dodot, lai tautai viss nāktu par labu.
130. Bet, kad jau sagāzām drupās mēs Priama pilsētu augsto,
[Tūda] mēs sakāpām kuģos, un dievs kāds mūs kļēdēja jūrā.]
Bēdīgu ceļu uz mājām mums, arglešiem, nolēma Zevtēvs,

- Tāpēc ka nebija visi no viņiem ne gudri, ne taisni.
 Uzbruka nebalts dienas tad daudziem no ahaju vīriem, —
135. Spulgace Atēna, Spēktēva meita, pret viņiem bij pikta.
 Ķildu tā sacēla nīknu starp Atreja pēctečiem abiem.
 Piepeši ahajus visus uz sapulci sasauca viņi
 Aplam, kā nevajadzēja, jo saule jau devās uz rietu.
 Dzēruma skurbumā ahaju dēli uz sapulci nāca.
140. Sāka tie paskaidrot abi, kam sasaukta ahaju tauta.
 Menelājs padomu deva, lai ahaju dēli jau tūda!
 Atpakaļ dodas uz mājām pa jūras muguru plašo.
 Bet Agamēmnonam netikās tā. Viņš gribēja tomēr
 Aizturēt tantu ple Trojas, lai ziedotu dieviem simt vēršus,
145. Tīkodams Atēnas drausmīgās dusmas un piktumu remdēt.
 Nelga, tam nebija jausmas, ka velti ir pūlētles viņam!
 Mūžīgi esošiem dieviem tik piepeši nerimstas dusmas.
 Abi ar piktumu sirdī šai sapulcē naidīgi rājās,
 Stājušies pretī viens otram; bet ahaji kājbruņās spožās
150. Cēlās ar negantu troksni un sašķēlās divējās daļās.
 Tā tur drīz pagāja nakts, un naidīgi prāti mums bija
 Citam pret citu: Zevs tobrīd mums sūtīja ciešanas lielas.
 Agrī no rīta mēs atzvilkāms kuģus uz dievtiško jūru,
 Salikām iegūtās mantas un atvedām skalstjostās sievas,
155. Puse no kareivjiem visiem vēl palika nometnes teltīs
 Kopā ar Agamēmnonu, jo raženo kareivju ganu.
 Pārējie visi tad sakāpām kuģos un devāmies tūda!
 Ātri uz priekšu, jo līdzināt viņus kāds mūžīgais ņēmās.
 Sasniedzot Tenedas salu, mēs ziedojam mūžīgiem dieviem,
160. Steigdamies visi uz mājām. Bet tomēr vēl atgriezties liedza
 Bardzīgais Zevs, jo otrreiz starp mums vēl sacēla ķildu.
 Apgrīzījis izliektos kuģus, ar savējiem atpakaļ devās
 Odisejs, daudzpraša gudrals; jo manīgs viņš bija palaikam,
 Gribēdams patikt ar to Agamēmnonam, Atreja dēlam.
165. Savācis pārējos kuģus, kas sekoja līdz man pa jūru,
 Bēgu es, atzīdams to, ka dievs kāds mums gatavo likstas.
 Bēga pat drosmīgais Tīdeja dēls un mudija biedrus.
 Taču pats gaišmatis Menelājs arī mums sekoja vēlāk.
 Lesbā viņš panāca mūs, kad sprīdām par braucienu tālo:
170. Kā lai mēs braucām uz priekšu — vai augšpus gar klinšaino Hiju,
 Tieši uz Psirijas salu, to paturot acīs pa kreisi,
 Jeb vai ar lejpus gar Hiju un vējaino Mīmanta ragu?
 Dievu tad pielūdzām mēs, lai rāda viņš ahajiem zīmi;
 Tobrīd dievs lika mums doties pa jūru uz Elbojas salu,
175. Lai tik jo drīzāk mēs būtu jau garām šai bīstamai vietai.
 Sāka pūst svilpodams vējš. Tad līganie kuģi ar steigu
 Traucās uz priekšu pa zivīgiem ceļiem un Gerasta ragu
 Sasniedza tumšajā naktī. Tur kāvām Poseidonam vēršus,
 Ziedojam gūžas, jo laimīgi tikām mēs pāri pār jūru.
180. Bija jau ceturtnā diena, kad Diomēds, zirgvaldis krietnais,

- Slavenais Tīdeja dēls, ar savējiem izkāpa Argā,
 Atvedis kugus. Pa tam es virzījos tālāk uz Pīlu, —
 Tobrīd vēl nerimās vējš, ko dievs kāds mums sūtīja ceļā.
 Tā, lūk, es pārbraucu, dēls, un vairāk ko nezīnu stāstīt,
 185. Kurš vēl no ahajiem palicis dzīvs, kurš aizgājis bojā.
 Ko vien es dzirdējis esmu no citiem šeit mitekļos savos,
 To tev ir tiesība zināt, jo labprāt jau stāstīšu visu.
 Dzirdu, ka mirmidonlešus, vislabākos šķēpmešu vīrus,
 Krietnā Ahīlleja dēls ir pārvedis dzimtenes zemē.
 190. Filoktēts, Poianta slavenais dēls, ir pārnācis mājās.
 Deikalīds Idomenējs ir savējos pārvedis Krētā,
 Visus, cik palika dzīvi; nevienu tam neņēma jūra.
 Paši par Agamemnonu jau zināt, kaut dzīvojat tālu,
 Kā viņš ir pārnācis mājās un kā tam ir uzbrucis Aigists.
 195. Bet par šo nedarbu ļauno viņš izcietā briesmīgu sodu.
 Redzi, liels labums ir tas, ka mirušais vīrs sev pēc nāves
 Atstājis dēlul Par tēvu viņš apņēmaš slepkavam atriebt,
 Aigistam, ļaunajam vīram, kas nokāvis bija tā tēvu.
 [Redzu, mans draugs, par jaunekli staltu tu izaudzis esi.
 200. Drošsirdīgs esi, lai tevi var nākamās paaudzes slavēt!]
- Prātīgais Tēlemahs tūda, tam atbildot, sacīja preti:
 «Nestor, Nēleja dēls, tu ahaju slava un lepnums!
 Atriebās drausmīgi Aigistam Orests, un ahaji tālu
 Paudis tā slavu, un paaudzes jaunās to pieņēnēs dziesmās.
 205. Kaut jel man arī reiz dāvātu dievi tik vīrišķa spēka,
 Lai es reiz precniekiem varētu atriebt par nedarbiem ļauniem!
 Apvaino mani šie vīri un pārgalvju darbus tie dara!
 Taču gan mūžīgie dievi nav lēmuši līdzīgu laimi
 Mīļajam tēvam un man. Mums tagad tik ciešanas atliek.»
210. Gerēnas zirgvaldis Nestors, tam atbildot, savukārt teica:
 «Mīļais, to minēji pats un arī man atgādināji:
 Runā, ka Itakas namā daudz precnieku tīkojot mātes,
 Laužoties viņi ik dienas pie tevis un darot tev postu.
 Saki — vai labprāt tu liecies šo priekšā, vai Itakas ļaudis
 215. Neieredz tevi pavisam un dievības mājīenam seko?
 Kas gan var zināt, ka tēvs, reiz pārnācis, neatriebj viņiem
 Nekrietnos darbus viens pats vai kopā ar ahaju dēliem?
 Kaut jel nu mīlētu tevi tā Atēna, spulgace dieve,
 Kā tā reiz rūpējās sirdī par slaveno Lāerta dēlu
 220. Trojiešu zemē, kur cietām mēs, ahaji, mokas bez gala!
 Redzējis neesmu tomēr nevienu, ko mīlētu dievi
 Vairāk, kā Atēna mēdza to atklāti sargāt un lolot.
 Kaut jel tā mīlētu viņa nu tevi un rūpētos sirdī,
 Drīz vien tad aizmirstu dažī no viņiem par kāzām ar mātil!»
225. Prātīgais Tēlemahs atkal, tam atbildot, sacīja preti:
 «Neticu, sirmgalvi, tam, ka viss tas reiz varētu notikt!
 Tomēr tu teici man to, ko nevaru saprast. Es brīnos!
 Nepiepildāms ir tas, kaut arī tā gribētu dievi.»

- Atēna, spulgace dieve, tam atbildot, atkal tā teica:
230. «Kas tā par valodu, draugs, ko lūpas bez apdoma bilda?
Dievi, ja tikai to vēlas, pat tālumā vīru var sargāt.
Gribētu arī es tagad, daudz pārcietis dažādu likstu,
Atgriezties atkal uz mājām un piedzīvot priecīgu dienu
Nekā pie pavarda ļimt, kad, laimīgi pārnācis mājā,
235. Gluži kā Atreids reiz ļima no sievas un Aigista viltus.
Protams, pat dievi nav spējīgi visiem reiz nolemto nāvi
Piepeši novērst no mīlama vīra, kad mirstīgo pārsteidz
Liktenis bargais un nāve, kas sāpina visus tik ļoti.»
- Prātīgais Tēlemahs atkal, tai atbildot, teica tā pretī:
240. «Nerunā tālāk valrs, Mentor, par tol Kaut abi mēs skumstam,
Cerības nav man nekādas, ka kādreiz viņš atgrieztos mājās.
Mūžīgle dievi tam lēmuši nāvi un nebaltas dienas.
Tagad es gribu vēl arī par citu ko taujāt un vaicāt
Nestoram — taisnības ziņā un prātā viņš pārāks par citiem;
245. Taču trim mirstīgo paaudzēm, dzirdu, viņš pavēlnieks bijis;
Izskatā arī, man liekas, viņš līdzināms mūžīgam dievam.
Nestor, Nēleja dēls, tu taisnību saki man visul
Teic man — kā Atreja dēls Agamemnons, lautvedis dižais,
Miris? Kur Menelājs bija? Kā rikoja Agamemnonam
250. Nāvi šis viltīgais Aigists? Kā gāza viņš pārāko vīru?
Vai tad viņš nebija Ahajas Argā, bet maldījās apkārt
Svešajās zemēs, tā ledrošinādams šo uzglūnēt brāļim?»
- Gerēnas zirgvaldis Nestors, tam atbildot, sacīja atkal:
255. «Protams, mans mīļotais dēls, es visu tev taisnību teikšul
Viss tas tā noticis būtu, kā pats jau to noskārtis esi.
Ja vien tik pilī pie brāļa tur sastaptu Aigistu dzīvu
Gaišmatis Menelājs Atreids, kad atgriezās mājās no Trojas,
Nebūtu kapkopa uzmešta viņam pēc nāves uz pišļiem,
Bet tad to plosītu suni un gabalos sarautu putni
260. Tālu aiz pilsētas laukā un ahaju sievas par viņu
Nelietu asaras gaužas. Tik negēlīgs bija šā nedarbs.
Daudz ko mēs pārcietām sirdī, kad devāmies niknajās kaujās;
Tikmēr mierīgu prātu viņš sēdēja daudzirgu Argā,
Pavezdams Atreida sievu ar viltu un saldajiem glaimiem.
265. Noziegties nekrietnā darbā no sākuma vairījās ilgi
Dievišķā Klitaimnestra — sirds nebija netikla viņai.
Bija pie viņas vēl dziedonis arī, ko sievai par sargu
Nolika Atreja dēls, kad devās uz cīņu pret Troju.
Bet, kad šī padevās viņam, jo dievi tai apmāja prātu,
270. Dziedoni aizveda Aigists jo tālu uz vientuļu salu,
Pameta viņu tur vienu par guvumu plēsīglem putniem.
Kaislībā tvīkstošo sievu viņš kaislībā pārveda mājās,
Ziedoja dieviem par godu daudz gūžu uz altāriem svētiem,
Sakāra veltes tiem apkārt, — daudz zelta un audeklu smalku,
275. Veicis tik varenu darbu, ko nebija cerējis sirdī.
Tobrīd mēs devāmies kopā no Trojas uz dzimteni mīlo,

- Menelājs Atreids un es, jo draudzīgi dzīvojām abi.
 Bet, kad mēs nācām pie Sūnija svētā, pie Atēnu raga,
 Fronti, Onētora dēlu Menelāja stūrnieku krietno,
 280. Notrieca pienācis Apollons Foibs ar maigajām šautrām,
 Kamēr vēl, turēdams stūri, viņš vadīja steldzīgo kuģi.
 Bija šis stūrnieks daudz veiklāks par mirstīgiem visiem, kas kādreiz
 Vadijīs kuģi uz jūras, kad plosījās spēcīgās vētras.
 Tā viņš tur kavējās brīdī, kaut ceļā viņš steldzās tik ļoti,
 285. Gribēdams godināt draugu un svinīgi apbedīt krastā.
 Bet, kad viņš nonācis bija ar dobajiem ahaju kuģiem,
 Braukdams pa tumšajiem vilņiem līdz stāvajam Malejas ragam,
 Mākoņu granditājs Zevs tad nolēma Atreja dēlam
 Drausmīgu ceļu un viesuļa elpu tam sūtīja pakal,
 290. Sacēla vilņus jo augstus un milzīgus, līdzīgus kalniem.
 Izklīda kuģi pa jūru, un piedzina viesuļa vētra
 Dažus pie Krētas, kur kidonī mīta ap Jardana straumi.
 Tuvu pie Gortīnas malas ir redzama tumšajā jūrā
 Klintssīena stāva pa kreisi, kas slienās pār miglaino jūru.
 295. Dienvidis vilņus tur sadzen pret rietumu krauli, pret Faistu.
 Taču šeit nelielā klints spēj atturēt varenus vilņus.
 Kuģi tur tuvumā nāca. Ar mokām no šausmīgā posta
 Paglābās vīri, bet ahaju kuģus pret zemūdens klintīm
 Drupatās satrieca vilņi, un plecus ar priekšgallem tumšiem
 300. Aizdzina brāzmalnās bangas un vētra pie Ēģiptes krastiem.
 Kamēr viņš klīda ar kuģiem pa citādas valodas laudīm,
 Mantu sev vairumā rausdams un gūdams daudz mirdzošā zelta,
 Tamēr jau domāja Algists par šausmīgo nedarbu mājās.
 Atreidam dzīvību ņēmis, viņš Mikēnās, pilnās ar zeltu,
 305. Valdīja septiņus gadus, un tauta nu verdzībā smaka.
 Tomēr par sodību viņam no Atēnām astotā gadā
 Atgriezās dievišķais Orests un Algistu, viltības pilno,
 Notrieca pišļos, jo nokāvis bija tā slaveno tēvu.
 Slep kavu gāzis, uz piemiņas dzīrēm viņš argiešus sauca,
 310. Rikoja negantai mātei un gļēvajam Algistam bēres.
 Menelājs, drosmīgais cīņā, tik todien vēl nāca pie viņa,
 Pārvezdams mantas bez gala, cik varēja sakraut uz kuģa.
 Arī tu nebraukā ilgi, mans mīlais, no dzimtenes tālu,
 Mājās tu pameti mantību visu un neliēšu vīrus,
 315. Negaušus tādus! Tie ātri var aprīt mantību tavu,
 Sadalīt, noplītēt visu, tad velti būs mērotie ceļi.
 Tagad tev ieteicu doties uz Argu pie Atreja dēla,
 Tikko kā pārbraucis viņš ar kuģiem no svešajām zemēm;
 Nebija cerību valrs, ka kādreiz viņš varētu pārnākt,
 320. Ja jau reiz viesuļa vētra to triekusi projām pa bangām
 Plašajā jūrā, tik lielā, pa kuru pat lidojot putni
 Nespētu pārļauties gadā, jo tā ir tik liela un baiga.
 Tomēr tu dodies tik turp ar kuģi un mīļajiem biedriem;
 Bet, ja tu gribi iet kājām, tev gādāšu ratus un zirgus,

325. Došu vēl dēlus tev līdz, kas būs tev par vadoņiem drošiem
Ceļā uz dievišķo Spartu, kur gaišmatis Menelājs valda.
Palūdz tu sirsniģi viņu, lai taisnību stāsta par visu.
Zinu, viņš nemelos tev, jo prāta nekad tam nav trūcis.
Teica tā viņš; driz rietēja saule, un tumsa jau metās.
330. Atēna, spulgace dieve, nu atkal tā sacīja viņiem:
«Tiešām tas, sirmgalvi, tiesa! Tu runāji prātīgu vārdu.
Vēršiem jūs izgrieziet mēles un plemalsiet ūdenim viņu,
Lai to Poseidonam lejam un pārējiem mūžīgiem dieviem!
Domāsim tagad mēs tālāk par miegu, jo laiks jau ir gulēt!
335. Gaisma patlaban jau laižas uz tumsu. Mums neklājas ilgāk
Sēdēt šeit dievību mielasta dzirēs, bet atpakaļ doties.»
Teica tā Zevtēva meita, un klausīja visi tās vārdiem.
Saucēji ūdeni smēla un viņiem to lēja uz rokām;
Jaunekļi pildīja maisāmos traukus līdz malām ar viņu,
340. Dalīja visiem pa labi, lai dziedo to mūžīgiem dieviem;
Mēles tie ugunī meta un cēlušies dziedoja viņu.
Bet, kad tie pabeidza dziedot un dzēra, cik patika sirdij,
Tēlemahs, līdzīgais dievam, un spulgace Atēna tūdaļ
Gribēja mudīgi atpakaļ doties pie steidzīgā kuģa.
345. Tomēr tos kavēja sirmgalvis Nestors, tiem pleblzdamis laipni:
«Neļauj to Krona dēls Zevs un pārējie mūžīgie dievi!
Tagad es lieldzu jums doties uz ostu pie steidzīgā kuģa.
Neesmu taču es galīgi kaifs vai pēdējais ubags,
Kam nav šai namā ne villaiņu mīkstu, ne palagu gana,
350. Pašam kur mierīgi dusēt un arī vēl mīļajiem viesiem.
Taču papildnam šai namā ir villaiņu, palagu košu.
Neļaušu to es nekad, ka krietnā Odiseja dēlam
Pajumte jāmeklē būtu uz klāja, līdz kamēr vēl dzislās
Asinis ritēs, līdz kamēr vēl bērni šeit paliek pie manis
355. Pacienāt tikamos viesus, kas nākuši pajumtē manā.»
Atēna, spulgace dieve, tam sacīja, valodu sākot:
«Sirmgalvi mīļais, patiešām tas tiesa, ko teici! Lai tūdaļ
Tēlemahs paklausa tev, jo viņam tā būtu daudz labāk!
Tagad viņš sekos tev līdz, lai dotos uz mitekļiem taviem
Dusēt šo nakti; es iešu uz ostu pie melnsānu kuģa
Apraudzīt pārējos biedrus un norīkot darbus ikkatram:
Lepoties varu, ka viens tik starp viņiem es vecākais gados.
Pārējie visi vēl jaunāki ļaudis. Mūs pavada viņi
Vienīgi draudzības dēļ, ir brašā Tēlémaha gados.
365. Šonakt pie melnsānu kuģa es mierīgi likšos uz dusu;
Ritā ar gaismu jau iešu uz drosmīgo kaukonu zemi
Parādu piedzīt, kas krājies jau ilgi un arī nav mazais.
Sūti Tēlémahu tagad ar ratiem un dēlu uz Spartu, —
Viesis viņš taču ir pajumtē tavā. Liec divričos alzjūgt
Kumeļus, skrējējus čaklus un pārākus spēkā par visiem!»
370. Teica tā Atēna, spulgace dieve, un aizlaidās projām
Līdzīgi lijaļ, un brīnījās visi, kas redzēja viņu.

Brīnījās sirmgalvis arī, to redzēdams pats savām acīm;
Tvēris Tēlēmaha roku, viņš sacīja, valodu sākdam:

375. «Mīļais, nu redzu jau es, ka neesi bailīgs, bet drosmīgs,
Ja jau tev tagad tik jaunam par vadoņiem mūžīgie sekot
Nebija cits šeit neviens no mūžīgiem Olimpa mītnēs
Kā vien tik Zevtēva meita, jo slavenā Tritogeneja;
Arī šī drosmīgo tēvu tā godāja ahaju vidū.

380. Valdniece, žēlo jel mani! Dod mūžīgu slavu man pašam,
Mīlamiem bērniem arvien un tikušai laulātai sievai!
Ziedošu tev es platpteres tell, kas gadu tik veca,
Ko vēl neviens nav iejūdzis arklā un vedis zem jūga.
Apvilcīs ragus ar zeltu, es viņu tev ziedošu labprāt!»

385. Telca tā lūgdamies viņš, un Atēna klausīja viņam.
Gerēnas zirgvaldis Nestors nu visiem tiem gāja pa priekšu,
Mīlamos dēlus un znotus uz skaistcelto mitekli vezdams.

Bet, kad jau atnāca viņi uz Nestora slaveno namu,
Rindā tie sēdās pēc kārtas uz krēsliem un sēdekļiem grezniem.

390. Sirmgalvis krāterī maisīja vīnu, kad atnāca viņi,
Dzeršanai tikamu, saldu, ko gadā vienpadsmitajā
Salmniece atlauza vajā un noņēma uzbāzto vāku.
Sirmgalvis krāterī maisīja to un sirsnīgi lūdza
Atēnu, Aigīdas nesēja meltu, tai noliedams zemē.

395. Tikko tie nolēja dievei un dzēra, cik patika sirdij,
Visi jau gribēja dusēt un devās uz mitekļiem saviem.
Gerēnas zirgvaldis Nestors tur nolika tobrīd uz dusu
Krietnā Odiseja dēlu Tēlēmahu, jauneklī stalto,
Skanīgā priekšnama telpā uz caurumiem robotās gultas.

400. Šķēpmetis Peisistrats, tautvedis brašais, tam iemīga blakus.
Vienīgi viņam starp Nestora dēliem vēl nebija sievas;
Bēdžot pats sirmgalvis Nestors pils nostūrī likās uz dusu;
Pati valdniece viņam tur taisīja laulības gultu.

405. Bet, kad jau rožpirkste Ausma no pamales iznīra agri,
Piecēlās Gerēnas zirgvaldis Nestors no laulības gultas,
Izgāja ārā un sēdās uz gludītiem akmeņu soliem,
Saliktiem garajās rindās priekš augstceltā mitekļa durvīm;
Spoži tie bija, kā triepši ar eļļu; šeit senākos laikos
Sēdēja varonis Nēlejs, kas padomā dievliem bij līdzīgs.

410. Likteņa saliekts, jau sen viņš devās uz Aīda mītnēm.
Ahaju sargātājs Gerēnas Nestors tur sēdēja tagad,
Turēdams scepteri rokā, un dēli tam pulcējās apkārt,
Nākot no istabām savām, kā Ehefrons, Stratijs un Persejs,
Mīlīgais Arēts un arī vēl Trasimēds, līdzīgais dievam.

415. Peisistrats, sestais starp brāļiem, pats pēdējais sekoja viņiem.
Dievišķais Tēlēmahs nāca pēc viņa un sēdās tam blakus.
Gerēnas zirgvaldis Nestors tiem sacīja, valodu sākdam:

«Tūdaļ to izpildiet, bērni jūs mīļie, ko vēlos patlaban!
Pirmo es Atēnu lūgšu, lai viņa man želīga būtu;

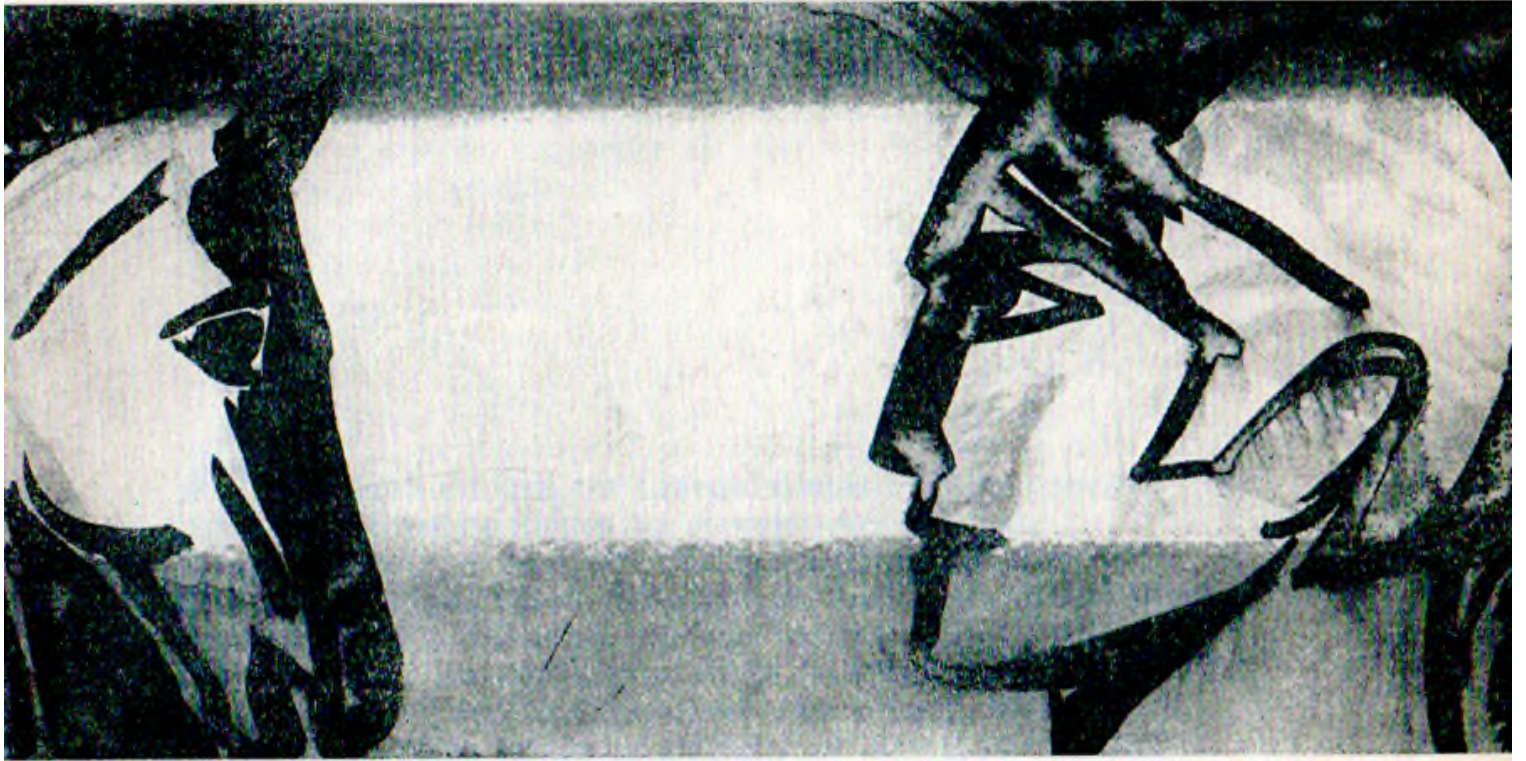
420. Vakara tā atnāca pati uz dieva mielasta dzirēm.

- Tāpēc nu vienam no jums ir ganībās jāatrod tele.
 Cits lai vēl dodas pie brašā Tēlēmaha melnsānu kuģa
 Aicināt visus tā biedrus, tur atstājot vienīgi dīvus.
 Cits kāds lai tūdaļ pēc šā pie zeltkaļa Lāerka steldzas,
 425. Aicina viņu, lai ragus šai telei tas apvelk ar zeltu.
 Pārējie palleciet visi pie manis un kalponēm tūdaļ
 Pavēliet sarīkot svinīgas dzīres šeit mitekļi manā,
 Sēdekļus salikt visapkārt, nest malku un ūdeni dzidrul!»
 Teica tā viņš, un steldzās it visi. No ganībām tūdaļ
 430. Atdzina teli; drīz nāca no līganā melnsānu kuģa
 Cildā Tēlēmaha biedri, un ieradās zeltkalis arī,
 Atnesdams kalēja rikus, ko vajag šai amata mākslai,
 Laktu ar āmuru lielu un tīkami izkaltas lūkšas,
 Derīgas zeltkaļa darbam. Visbeldzot vēl Atēna nāca
 435. Tīkamo upuri pieņemt. Tad Gerēnas zirgvaldis Nestors
 Pasniedza meistaram zeltu; šis prasmīgi telītei tūdaļ
 Apvilka ragus, lai dieve, to ieraugot, sajustu prieku.
 Dievišķais Ehefrons veda ar Stratiju teli pie ragiem,
 Ūdeni puķainā traukā tiem mudīgi gādāja Arēts,
 440. Nesdams to ārā no nama, bet turēdams kreisajā rokā
 Grozu ar kaisāmiem miežiem. Tad Trasimēds, drosmīgais cīņā,
 Stājās ar cirvi jo asu, lai nogāztu teli, bet Persejs
 Turēja asiņu trauku. Tad sirmgalvis, zirgvaldis Nestors,
 Mazgāja rokas un kaisīja miežus un Atēnu lūdza,
 445. Iemeta uguni spalvas, tās izcirpis telei no galvas.
 Bet, kad tie pielūdza dievi un izbēra kaisāmos miežus,
 Trasimēds, Nestora dēls, tad, piegājis tuvāk pie teles,
 Spēcīgi zvēla ar cirvi un, pāršķeldams skaustuves dzīslas,
 Laupīja telītei dzīvības spēku; tad sāka kliegt skaļi
 450. Vedeklas, meitas it visas, tai līdzī Eirīdike arī,
 Nestora sieva, — no Klīmena meitām tā vecākā bija.
 Vīri nu pacēla telītes galvu no platceļu zemes.
 Pelsistrats, tautvedis dižais, nu dunci tai ietrieca kaklā,
 Plūda tai asinis melnās, un dzīvība atstāja kaulus.
 455. Tūdaļ tie sacirta gabalos teli un izgrieza gūžas,
 Visas, kā paraža prasa, tās letīna atgrieztos taukos,
 Lokot tos dīvkārt, un gabalus gaļas tām uzlika virsū.
 Nestors tās lika uz šķilām un uzlēja dzirkstošo viņu.
 Jaunekļi stāvēja apkārt ap viņu ar pleczaru dakšām.
 460. Bet, kad jau sadega gūžas un apēda izceptās lekšas,
 Šķēlēs tie sagrieza pārējo visu un dūra uz iesmiem,
 Vērīgi cepināt sāka un grozīt ar asajiem iesmiem.
 Tūdaļ pēc tam Polikāste Tēlēmahu mazgāja pati,
 Nestora, Nēleja dēla, jo košā un jaunākā meita.
 465. Beigusi jauneklī mazgāt un ziedusi viņu ar eļļu,
 Uzmeta plecos tam apmetni košu un hitonu mikstu.
 Dievam viņš līdzināms šķīta, kad izkāpa ārā no peldes,
 Gāja pie Nestora, tautgana cildā, un sēdās tam blakus.

- Tobrīd gaļa jau izcepta bija un ņemta no iesmiem,
 470. Visi pie mielasta sēdās. Nu pīecēlās raženi vīri,
 Lēja tiem dzirkstošo vīnu un sniedza to zeltainos kausos.
 Tikko tiem izsalkums rima un dzērieniem dzesēja slāpes,
 Gerēnas zirgvaldis Nestors tā sacīja, valodu sākdam:
 «Atvediet, dēli, man tūdaļ Tēlémaham skaistkrēpju zirgus,
 475. Iejūdziet labākos ratos, lai droši tie ceļā var doties!»
 Teica tā sirmgalvis Nestors, un visi tam klausīja labprāt.
 Divričos spožos jo ātri tie sajūda steidzīgos zirgus,
 Saimniece ielika maizi un dzirkstošo vīnu pa krietnam,
 Pavalgu arī un visu, ko valdnieki labprāt mēdz baudīt.
 480. Prātīgais Tēlemahs tūdaļ uz mirdzošiem divričiem kāpa;
 Pelsistrats, tautvedis brašais, jo raženais Nestora ciltszars,
 Stājās tam divričos blakus un satvēra mirdzošos grožus,
 Cirta ar pātagu zirgiem, lai skrītu; tie devās uz priekšu
 Labprāt pa līdzeno ceļu un atstāja augstcelto Pīlu.
 485. Veselu dienu tie skrēja uz priekšu un kratīja jūgu.
 Tobrīd rietēja saule, un ēnas drīz apklāja takus.
 Drīz vien tie sasniedza Fēras un devās uz Diokla namu —
 Šis bij Orsiloha dēls, no dieva Alfeja cēltes.
 Viņi tur kavējās nakti, un Diokls tiem dāvanas deva.
 490. Bet, kad jau rožpirkste Ausma no pamales iznīra agri,
 Tūdaļ tie sajūda zirgus un iekāpa divričos raibos,
 Izbrauca ārā pa vārtiem caur skaļajām kolonu rindām,
 Cirta ar pātagu zirgiem, lai skrītu; tie rikšoja labprāt,
 Sasniedza līdzenos laukus, kur vilpojās kvieši, un tūdaļ
 495. Pabeidza ceļu, jo steidzīgie zirgi tos aizveda ātri.
 Tobrīd rietēja saule, un ēnas drīz apklāja takus.

- A**tri vien nonāca tie Lakedaimonas dziļajās gravās,
 Laizdami steidzīgos zirgus uz slavenā Atreida pili.
 Tobrīd tie sastapa viņu šeit dēlam un tikušai meitai
 Rikojam prīcīgas kāzas starp radīem un tuvākiem draugiem.
5. Falangu trīcēja Pēleida dēlam tas atdeva meitu.
 Trojiešu zemē jau agrāk viņš solīja, mādams ar galvu,
 Meitu par sievu tam dot; nu dievi tiem nolēma kāzas.
 To nu viņš vadīja tautās ar zirgiem un divričiem spožiem
 Projām pie mirmidoniēšiem, kur valdnieks tas kļuva pēc tēva.
10. Arī no Spartas Alēktora meitu viņš atveda dēlam,
 Vecumā piedzima tas no verdzenes, Megapents stiprais.
 Nebija lēmuši dievi vairs Helenei dzemdēt bērņus,
 Vienīgo dzemdēja viņa Hermioni, milīgo meitu, —
 Skaistumā viņa patiesi kā zelta Kiprida bija.
15. Tobrīd tā dzīvoja viņi pa diženo augstjunta pili —
 Kaimiņi, tuvākie draugi un cildā Menelāja radī,
 [Spīrdzīnot sirdi; starp viņiem kāds dziedonis, kitaru skardams,
 Dziedāja tikamas dziesmas, bet divi jo manīgi ākstī,
 Kukurus mezdami, griezās, kad dziedonis iesāka dziesmu.]
20. Apstājās pašī un zirgi šai brīdī pie pagalma vārtiem —
 Raženais Nestora dēls un Tēlemahs, varonis brašais.
 Pārkāpis pārt pār sliekšni, tos redzēja šeit Eteonejs,
 Krietnā Menelāja rosīgais kalps un cītīgais uzraugs.
 Tūdaļ viņš atpakaļ gāja, lai ziņotu tautganam dižam.
25. Stādāties tuvu pie tā, viņš telca šos spārnotos vārdus:
 «Menelāj, Zevtēvam miļais, stāv svešnieki pagalma vārtos.
 Raženi vīri; tie abi, man liekas, no Zevtēva salmes.
 Saki man, valdniek, — vai nojūgt tiem vēlēsī ātrkāju zirgus
 Jeb vai tos sūtīt pie cita, kas draudzīgi mielotu viņus?»
30. Sašutis ļoti par to, tā gaišmatis Menelājs telca:
 «Boētoīd Eteonēj, tu nebijī senāk tāds muļķis!
 Tagad tu runā kā bērņs visvisādus niekus un blēņas.
 Kamēr šeit pārbraucām mājās, tu zini, ka svešnieku maizi
 Abi mēs ēduši daudzkārtī kaut novērstu likstas un postu
35. Krona dēls turpmāk no mums! Ej nojūdz šo svešnieku zirgus,

- Viesus ved iekšā pie manis un pacienā viņus jo laipni!»
 Telca tā viņš; šis atstāja namu un saaicināja
 Pārējos citīgos kalpus, lai viņi tam sekotu tūdaļ.
 Putās sabrauktos zirgus tie raisīja vaļā no jūga,
 40. Ātri tos leveda kūti un piesēja viņus pie silēm;
 Silēs tiem lebēra speltu un plejauca bālganos mtežus,
 Pieslēja divričus viņi pie spidīgās sienas un pašus
 Ieveda Dievišķā pili. Tie ienākot lūkojās apkārt
 Kronīda lolotā valdnieka namā un brīnījās ļoti.
 45. Laistījās spožums it visur, kāds atspīd no saules un mēness,
 Slavenā Atreja dēla Menelāja augstceltā namā.
 Un, kad, to apskatot labi, tie brīnīties beidza par visu,
 Iekāpa gludītās vannās un mazgāties sāka ar prieku.
 Bet, kad jau kalpones čaklās tos mazgājot zieda ar eļļu,
 50. Aplika vilnātnus apmetņus viņiem un hitonus apkārt,
 Nosēdās abi pēc tam Menelājam Atreidam blakus.
 Kalpone ūdeni nesa un lēja uz rokām no trauka,
 Skaista, mirdzošā zelta, uz sudraba bļodas, lai rokas
 Skalotu tīras, bet blakus tiem nolika gludītu galdu.
 55. Tikusi saimniece nāca un uzlika maizi uz galda,
 Atnesa ēdienu gana, jo labprāt tā sniedza, kas bija.
 Atnāca pavārs pēc tam un atnesa paceltās bļodās
 Sagrieztu gaļu, bet zeltainos kausus tiem nolika blakus.
 Gaīšmatis Menelājs, apsveikdams viņus, tā sacīja laipni:
 60. «Iebaudiet azaidu šol! Lai iet tas pie sirds! Gan jau vēlāk,
 Azaidu pabeldzot, vaicāsim jums, no kurienes esat.
 Vecāku dzimums patiešām nav iznīcis jūsos pavīsam;
 Abi jūs cēlušies esat no scepteru nesēju dzimtas;
 Zevam tā mīļa, un zemākiem ļaudīm nav līdzīgu dēlu.»
 65. Telca un nolika priekšā tiem vērša muguru treknu,
 Izceptu, rokās to tvēris, kas pašam bij likta par godu.
 Tūdaļ izstiepa visi pēc gataviem ēdieniem rokas.
 Bet, kad jau izsalkums rīma un dzērieniem dzesēja slāpes,
 Tēlemahs valodu sāka un sacīja Nestora dēlam,
 70. Noliecis galvu pie viņa, lai pārējiem nebūtu dzirdams:
 «Apskaties, Nestora dēls, mans mīļais un tikamais sirdsdraugs!
 Varā viss zaigo un laistās šai skanošā namā. It visur
 Sudrabu, dzintaru, zeltu un ziloņa kaulu mēs redzam.
 Vienīgi Olimpa Zevam viss līdzīgi varētu mirdzēt!
 75. Grezna bez gala šī pils! Man brīnums, ja plevēršu skatu.»
 Noprata gaīšmatis Menelājs to, ko Tēlemahs telca;
 Plevērsis skatienu tiem, viņš bilda šos spārnotos vārdus:
 «Nav jau starp mirstīgiem tāda, kas mēroties spētu ar Zevu!
 80. Daži no mirstīgiem vīriem var mēroties mantā ar mani,
 Daži ar ne; daudz esmu es cietis un maldījies ceļā,
 Pārvedu kuģos daudz mantu un pārbraucu astotā gadā:
 Maldoties sasniedzu Kīpru, tad Ēģipti, foiniku zemi,
 Sīdonu, erembu tautu un slavenos aitiopiešus.

85. Biju pat Lībijas zemē, kur aitām dzimst ragaini jēri.
Trisreiz šai tālajā zemē pa gadu mēdz atnesties jēri.
Lībijas zemē nav trūcis nekad ne kungam, ne ganam
Siera un saldenā piena vai gajas; bet veselu gadu
Ganāmie pulki ļauj slaukties un sagādā piena papilnam.
90. Kamēr es maldījos ilgi pa tālajām pasaules malām,
Mantu joprojām sev krādams, kāds nelietis, uzglūnot slepu,
Kopā ar nekrietno sievu man nodūra brāli ar viltu.
Prieka te nav man nekāda par visu šo sakrāto mantu.
Tas jau no tēviem jums zināms, lai būtu kas būdami viņi:
95. Esmu daudz nelaiimes cietis un zaudējis visu, kas mājā,
Sevišķi tikamā, greznā, kur mantu bij dārgu papilnam.
Kaut jel es varētu dzīvot ar trešdaļu mantas, kas bijal
Kaut jel vēl dzīvotu vīri, kas svešumā aizgāja bojā
Plašajā Trojā jo tālu no kumeļiem bagātās Argas!
100. Asaras lēju par visiem un, žēlumā žņaudzoties sirdij,
Bieži es valmanāt sāku, kad mājā es nosēžos savā,
Dažreiz kļūst vieglāk ap sirdi, kad asaras leju, bet dažreiz
Valmanāt rimstos, jo ātri vien pagurst sirds valmanās skaļās.
Taču, kaut skumstu arvien, par visiem tā nevaru gausties
105. Kā tik par vienīgi vienu; to piemīnot, ēdiens man derdzas,
Nevaru lemt, jo cietis nav cits no abaju dēliem
Tik, cik ir Odisejs cietis. Tam nolēmis liktenis bargais
Likstas un raizes bez gala; man šausmīgas mokas un sāpes
Viņa dēļ jācieš ik dienas, jo ilgi viņš svešumā maldās.
110. Nezinām mēs, vai dzīvs viņš vai miris; lej sirmgalvis Lāerts
Asaras gaužas par viņu un prātīgā Pēnelopeja,
Tēlemahs arī, tā dēļ, ko autos viņš atstājis mājās.»
Teica tā viņš, bet skumjas par tēvu šim pildīja sirdi.
Nobīra asaras zemē no plakstiem, to dzirdot par tēvu:
115. Purpura apmetni savu viņš tvēra ar abējām rokām,
Gribēdams acis sev aizsegt. To Menelājs manīja raudam;
Bridī viņš šaubījās sirdī un prātā, ko īsteni darīt,
Vai nu vēl gaidīt, līdz kamēr pats iesāktu stāstīt par tēvu,
Jeb vai ar izvalcāt visu papriekšu un izzināt sīki.
120. Kamēr tā domāja viņš un apsvēra prātā un sirdī,
Iznāca Helene ārā no smaržainās augstjūmta telpas,
Būdama līdzīga skatā Artēmīdai zeltainu vārpstu.
Adreste nolika tūdaļ tai prasmīgi veidotu krēslu,
Alkīpe nāca turpretī ar paklāju mīkstu, bet Filo
125. Atnesa sudraba vērptamo grozu, ko Helenei deva
Alkandra, Polība sieva, — šis dzīvoja mitekļos greznos
Ēģiptes Tēbās, kur dārgumus lielus bij sakrājis pilī.
Dīvas sudraba vannas Menelājam dāvāja Polībs,
Trijkājus dīvas bez tam un desmit talantus zelta.
130. Heleni arī tā sieva jo bagāti apdāvināja:
Pasniedza zeltainu vārpstu un vērpienam skrituju grozu,
Sudraba bija tas tīra, bet maļas tam letērtas zeltā.

- Atnesa kalpone Filo šo grozu un nolika blakus,
 Pilnu ar savērtām dziļām; bet virsū uz skrituļu groza
 135. Atradās mirdzošā vārpsta ar tumšzilu dziļu visapkārt.
 Nosēdās viņa uz krēsla, uz soliņa uzlika kājas,
 Valodu iesāka tūdaļ un vaicāja vīram par visu:
 «Menelāj, Zevtēvam mīlais, vai zinām jau skaidri, kas īsti
 Teicas šie svešnieki esam, kas nākuši tagad šai namā?
 140. Vai nu es maldos, vai arī tas tiesa? Bet sirds man tā saka:
 Liekas patiešām, nevienu nekad nav gadījies redzēt
 Tādu, tik līdzīgu vīru vai sievu, — man brīnums to skatīt! —
 Cik tas Odiseja krietnajam dēlam Tēlémaham līdzīgs;
 Viņu šis rūdītāls vīrs vēl maziņu atstāja mājās
 145. Tobrīd, kad manis dēļ vien, kas aizmīrsu kaunu un godu,
 Gājāt uz ciņu pret Troju, lai sāktu šo postīgo karu.»
 Gašmatis Menelājs tūdaļ, tai atbildot, savukārt teica:
 «Tagad man arī tā liekas, kā tikko tu, sieva, man teici;
 Kājas patiešām tās pašas kā tēvam un rokas tās pašas,
 150. Skatīlens tam gluži tāds pats un mati uz galvas tie paši.
 Arī vēl tikko pirms brīža, Odiseju sarunā minot,
 Cik viņš ir dažubrīd cietis, cik manis dēļ panesis moku,
 Ritēja asara rūgta no plakstiņiem viņam; tad, pēkšņi
 Satvēris purpura apmetņa stūri, tas aizsedza acis.»
 155. Pelsistrats, Nestora dēls, tam atbildot, sacīja preti:
 «Menelāj, Atreja dēls, ai tautvedi, Kronīdam mīlais!
 Šis ir patiešām Odiseja dēls, kā tikko tu teici;
 Godprātīgs būdams arvien, tas domā, ka neklājas viņam,
 Tikko kā svešumā nākot, bez apdoma runāt ar tevi,
 160. Izklāstot visu: kā dievā ar prieku mēs klausāmies tevi.
 Gerēnas zirgvaldis Nestors šeit sūtīja mani pie tevis
 Viņam par vadoni būt, jo tevi viņš ilgojās redzēt,
 Lai tu tam padomu dotu vai citādi palīgu sniegtu.
 Dēlam ir jācieš daudz dažādu moku pat vecāku mājā,
 165. Ja tam ir svešumā tēvs, ja citu nav palīgu viņam.
 Tagad Tēlémaham tēvs ir svešumā tālu; nav cita
 Itakā viņam neviena, kas novērstu likstas no viņa.»
 Gašmatis Menelājs tūdaļ, tam atbildot, valodu sāka:
 «Brīnums patiešām! Ir sasniedzis tagad šeit mīteklī manu
 170. Mīlākā varoņa dēls, tā vīra, kas sīvajās ciņās
 Manis dēļ drosmīgi gāja. Es nolēmu godināt viņu
 Vairāk par ahaļiem citiem, ja atgriezties ļautu uz mājām
 Mākoņu granditājs Zevs ar ātrajiem kuģiem pa jūru —
 Dāvināt pilsētu Argā un uzcelt tam tikamu pili,
 175. Atvest no Itakas viņu ar visām tā mantām un dēlu,
 Pārceļt uz šejieni tautu un izvākt no pilsētas vienas
 Visus, kas tuvumā dzīvo un atrodas valdībā manā.
 Kopā mēs dzīvotu abi un varētu tikties ik dienas;
 Jautros un laimīgos draugus nekas tad vairs nešķirtu ātrāk,
 180. Kamēr mūs pārsteigtu nāve un apslēptu pazemes tumsa.

Tomēr šī laime mums nebija lemta, jo dievs kāds mūs skauda —
Tikai šim nelaiimes vīram tas neļāva atgriezties mājās.»

Teļca tā viņš, un asaras acis jau spļedās it visiem.

185. Argļete Helene, Zevtēva meļta, nu raudāja gauži,
Raudāja prātīgais Tēlemahs arī un Menelājs Atreids;
Pelsistrats, Nestora dēļs, pat nespēja asaras valdīt,
Tāpēc ka Antilohs krietnais patlaban tam ļenāca prātā —
Spožās Ēosas slavenais dēļs to gāza ple Trojas.

Pieminot kritušo brālī, viņš teļca šos spārnotos vārdus:

190. «Atreja dēļs, par pārāko tevī no mirstīgiem visiem
Slavēja sirmgalvis Nestors, kad minēja tevī kāds ahajs,
Tēva mīteklī būdams, un runājām, kavējot laiku.

Tagad tu pakļausī mani, ja varī, jo negribu sēdēt
Bēdīgs ple mīelasta galda. Drīz Ēosa, dzimusī ritā,
195. Pacelsies debesu malā. Es negribu pārmeļt nevienam,
Ja kāds par mirstīgo raud, kas sasniedzīs nolemto galu.

Vienīgais pagodinājums ir nabaga mirstīgiem ļaudīm
Bīrdināt asaras gaužas pār vaigļem un apcīrpt sev matuļs.
Brālī man cīņā ir kritīš; starp krietnajīem ahaju dēļiem
200. Nebļja pēdējais viņš. To taču vajag tev zināt.

Neesmu satīcis viņu, ne redzējis arī, bet saka,
Antilohs bļjis daudz pārāks par cītiem un skriešanā veļklāks.»

Gatšmatis Menelājs tūdaļ tam sacīja, valodu sākdams:

205. «Draugs mans, tu runāji tā, kā vajaga runāt un darīt
Prātīgam vīram, kam būtu jau pāri par pusmūžu gadīļ
Gluži tu esi pēc tēva un tāpēc tik prātīgi runā!
Prātīga cilvēka dēļu jau viegli var pazīt, jo viņam
Krona dēļs plešķīris ļaimī, tam dzimstot vai apprecot sievu;

210. Gluži tā Nestoram arī viņš nolēmis vecuma dīenas
Mīerīgi pavadīt plīļ un ģīmenes ļaimī tam devīš,
Devīš tam prātīgus dēļus un ļabākos šķēpmeļšus tautā.

Rīmsīmes veļtīgi gaustīes un žāvēsīm asaras acīš!
Ļesīm nu atkal par ļaunu ple azalda galda! Ļaļ tūdaļ
Aplej ar ūdenī rokāš! Gan rītu, kad atausīš gaļsma,
215. Tēlemahs pateļks man visu, kad tāļākas sarunas sāksīm.»

Teļca tā viņš; Asfālļons tūdaļ ar ūdenī nāca,
Slavenā Atreida cītīgais kalps, ļaļ mazgā tle rokāš.
Tūdaļ izstīepa vīšī pēc gatavļem ēdīenīem rokāš.

220. Helene, Zevtēva meļta, tad cītu ko nolēma prātā:
Dzīrkstošā vīnā, ko dzēra, tā pasīepu ļemeta zāles,
Skumļjas un dusmas kas remdē un aizmīrst ļiek ļaunumu vīšu.
Tam, kas tās dzēris no kausa, kad ļemestas maļsāmā traukā,
Asaras veselu dīenu ļīdz vakaram nerīt pār vaigļem,

225. Arī pat tad ne, ja tēvs vai māte tam mīruši būtu,
Arī pat tad ne, ja zobens tam ļaupījis brālī vai dēļu,
Mīļāko sīrdīļ par vīšiem, un vīšu to redzējis skaldrī.
Tādas tik spēcīgas zāles reiz Heleneļ, Zevtēva meļtai,
Tona ļaulātā sļeva Polīdamna devuļš bļja

230. Eģiptes zemē, kur daudz un dažādas dziedīgas zāles
 Auglīgā zeme mēdz dot, gan labas, gan nāvīgas arī;
 Ārsti ir šai zemē ikviens, daudz mācītu vīru tur dzīvo,
 Gudrāki viņi par citiem, jo ciltstēvs tiem Patēons bijis.
 Metusi traukā šīs zāles un likusi kalponēm pildīt
 Kausu ar vīnu, šī valodu sāka no jauna ar vīru:
235. «Menelāj, Atreja dēls, ai Zevtēvam mīlais, jūs arī,
 Raženo varoņu dēli! Mums dažādu likteni katram
 Krona dēls lēmis, gan jaunu, gan labu, jo iespēj viņš visu.
 Sēžot šai augstajā namā, jūs ēdlet un dzerlet ar prieku,
 Tikamas sarunas sāciet! Ko stāstīt jums gribu patlaban,
240. Visu jums nespēšu pateikt, jo nevaru atminēt visu,
 Cik un ko sīvajās ciņās ir drošprātis Odisejs veicis,
 Minēšu slavenos varoņu darbus un ciešanas sūrās
 Trojiešu zemē, kur bēdas un mokas jūs, ahaji, cietāt.
 Sāpigiem siltieniem sevi viņš šautis, ap vīrišķiem pleciem
245. Ubaga kankarus metis, lai turētu visi par vergu.
 Līdis bez bailēm uz platielu Troju starp pretniekiem nikniem.
 Sevi viņš paslēpa tā, ka citam bij līdzināms skatā,
 Ubagam tādām, kāds nebija redzēts pie ahaju kuģiem.
 Izskatā šādā viņš devās uz Troju, un tomēr par viņu
250. Nebija jausmas nevienam. Es vienīgā pazīnu viņu,
 Gribēju izvalcāt visu, tas manīgi vairījās manis.
 Bet, kad es beidzu to mazgāt un svaidīju viņu ar eļļu,
 Devu tam apģērbu jaunu un zvērēju, soloties svētī,
 Nesacīt agrāk ne vārda, ka Odisejs trojiešu vidū,
255. Iekām viņš nebūtu nācis pie ātrajiem kuģiem un teltīm,
 Tad man viņš stāstīja visu par ahaju nodomu drošo.
 Apkāvis trojiešus daudzus ar zobenu garu, viņš nāca
 Atkal pie argiešu vīriem un atnesa svarīgas ziņas.
 Raudāja dažas starp trojiešu sievietēm, bet dvēsele mana
260. Priecājās ļoti, jo sirds jau man atkal uz dzimteni posās.
 Raudāju es par aklību savu, jo Kiprīda tobrīd
 Apmāja mani un aizveda projām no dzimtenes mīlās;
 Toreiz no laulības gultas es šķīros, no meitas un vīra,
 Kaut gan tam prātu un augumu daļu bij devuši dievi.»
265. Gaismatis Menelājs tūdaļ, tai atbildot, savukārt teica:
 «Protams, ka viss tas ir tiesa, ko, sieva, patlaban tu teicī
 Bieži man gadījās dzīvēt, kad braucu pa dažādām zemēm,
 Pazīt daudz varoņu krietnu, to nodomus, tikumus, prātu.
 Tomēr nekur un nekad es neesmu redzējis acīm
270. Tādu, kāds Odisejs bija, šis drošprātis krietnais un cēlais;
 Arī tos pārdrošos darbus, ko uzņēmās varonis dīzais
 Cirstajā zirgā, kur visi mēs, krietnākie argiešu vīri,
 Sēdējām slepu, lai nāvi un nīcību trojiešiem nestu.
 Arī tu atnāci turp; šo padomu, liekas, tev sirdī
275. Lika kāds dievs, kas trojiem šeit gribēja sagādāt slavu.
 Dēifobs, līdzīgais dievam, tev sekoja labprāt šai ceļā.

- Trīsreiz ap slēptuvi dobo, to aptaustot, gāji tu apkārt,
 Saukdama vārdā ikkatru no krietnajiem danaju vīriem,
 Pieņemot līdzīgu balsi kā argiešu sievietēm visām.
280. Es tad un Tīdeja dēls, un Odisejs, līdzīgais dievam,
 Sēdējām slēptuves vidū un dzirdējām tevi, ka sauci.
 Abi mēs tikojam sirdī un steldzīgi posāmies abi
 Izkāpt no slēptuves dobās vai atsaukties tūdaļ no lekšas.
 Tomēr to Odisejs liedza, kaut gribējām abi tik ļoti.
285. Pārējie ahaju dēli tur klusēja gluži kā mēmi;
 Tomēr tik vienīgi Antikls tev gribēja atbildēt vārdiem,
 Bet tad ar stiprajām rokām tam Odisejs turēja muti
 Stingri ilgāku laiku un izglāba ahajus visus.
 Tikmēr viņš turēja to, līdz Atēna aizveda tevi.»
290. Prātīgais Tēlemahs atkal, tam atbildot, sacīja pretī:
 «Menelāj, Atreja dēls, ai tautieti, Zevtēvam mīlais,
 Tomēr tas bija vēl jaunāk, jo nespēja visa šī lieta
 Novērst tā bēdīgo galu, kaut bija sirds krūtīs tam cietā.
 Tagad nu vediet mūs projām uz dusu, lai, likušies gultā,
295. Tūdaļ mēs iegrimstam saldajā miegā un spirdzinām sirdi.»
 Tikko viņš beidza šos vārdus, te argiete Helene tūdaļ
 Kalpones sauca un lika tām gultas likt priekšnama telpā,
 Pārsegt tām guldrānas krāšņas un pārklāt ar paklājiem mīkstiem,
 Virsū klāt vilnātnas segas, lai varētu apsegties labi.
300. Iznāca viņas ar degošu lāpu no istabas ārā,
 Uzklāja rūpīgi gultas, bet vīsus te atveda saucējs.
 Mājokļa priekšnamā abi tie nolikās tūdaļ uz dusu —
 Nestora raženais dēls un varonis Tēlemahs līdzās.
 Nogulās augstceltā mitekļa kaktā pats Menelājs Atreids;
305. Helene, dieve starp sievietēm, tam tūdaļ nogulās blakus.
 Bet, kad jau rožpirkste Ausma no pamales iznīra agrī,
 Menelājs, drosmīgais cīņā, jo mudīgi cēlās no gultas,
 Apvilka drēbes un zobenu aso sev pakāra plecā,
 Bēdzot zem mirdzošām kājām sev palika sandales krāšņas.
310. Piecēlles kājās, viņš, līdzīgais dievam, nu izgāja ārā,
 Sēdās Tēlémaham blakus un sacīja, valodu sākdams:
 «Varoni Tēlemah, kādā tu nolūkā ieradies esi
 Dievišķā Lakedaimónā pa jūras muguru plašol
 Saki — vai tautas šī lieta vai paša? Tik taisnību neslēpt!»
315. Prātīgais Tēlemahs tūdaļ, tam atbildot, sacīja pretī:
 «Menelāj, Atreja dēls, ai tautvedi, Zevtēvam mīlais
 Atnācis esmu pie tevis, lai savāktu ziņas par tēvu.
 Māju man izēd pavisam un izpostā tīrumus treknos.
 Pilna ir māja ar naidīgiem vīriem, kas apkauj ik dienas
 Aitbarus citu pēc cita un netaupa greizkāju vēršus;
 Precnieki uzmācas mātei ik dienas, šie nekrietnie ļaudis!
 Tāpēc jau arī, tev apkampis ceļus, es lūdzos, — jo vēlles,
 Stāstī man visu par tēvu, kā gājis tas bojā, ja kādreiz
 Redzējis svešajās zemēs vai dzirdējis maldāmties vīpu

325. Apkārt pa pasauli plašo, jo nebaltām dienām tas dzimis.
Neslēp no manis neko, ja mani tu gribētu saudzēt!
Stāsti, ko redzējis pats, ko dzirdējis esi no citiem!
Sirsnīgi lūdzu, ja kādreiz tev Odisejs, raksturā stingrais,
Darījis visu pa prātam, ko kādreiz bij solījis svēti
330. Trojiešu zemē, kur bēdas un mokas jūs cietāt ik dienas,
Tagad to atceries atkal un taisnību neslēp no manis!»
Sadrūmis sirdī pārlieku, tam gaišmatis Menelājs teica:
«Brīnums pavisam! Patiešām šā drosmīgā varoņa gultā
Gribēja iegulties visi šie glēvie un riebiģie vīri!
335. Ilm kā spēcīgais lauva, kad briežmāte biežajā mežā
Iegulda zīdāmos teļus tā midzenī mīkstā, lai patī
Mierīgi dotos pa kalniem un lejām un mežmalā klusā
Atrastu zālains pļavas, tās mazuļus sagrābj ar prieku,
Ielauzies atstātā migā, un atnes tiem drausmīgu nāvi, —
340. Gluži tik drausmīgu nāvi šiem nelielšiem Odisejs nesis.
Kaut jel — ai Zev, mūsu tēv, ai Atēna, Apollon arī! —
Odisejs būtu vēl tāds kā toreiz, kad krāšņajā Lesbā
Drosmīgi cēlās uz ciņu pret spēcīgo Filomēleidu,
Notriekdams viņu gar zemi par patīku ahaju dēliem!
345. Kaut jel tāds Odisejs būtu, kad stātos ar precniekiem ciņā, —
Dzīve tiem isāka kļūtu un kāzas tie svinētu rūgtas!
Ko vien tu vēlēsies zināt un gribēsi dzirdēt no manis,
To es it visu bez aplinkiem teikšu un nekrāpšu tevi.
Arī ko stāstīja man reiz taisnīgais sirmgalvis jūrā,
350. Atklāšu labprāt, jo negribu noslēpt no tevis ne vārda.
Ēģiptē mani vēl turēja dievi, kaut tvīku pēc mājām,
Tāpēc ka nebiju agrāk tiem ziedojs tikamos ziedus.
[Mūžiģie vēlas arvien, lai pavēles turam mēs prātā.]
Brāzmainā jūrā starp viņiem jo tuvu ple Ēģiptes krasta
355. Visiem ir redzama sala, ko ļaudis mēdz dēvēt par Faru;
Atrodas tā tur no krasta tik tālu, cik noskrien pa dienu
Līganaīs kuģis, ja vēliģi vēji no stūres pūš pakaļ.
Arī ir krīetnāka osta šai salā, no kurienes jūrnieks
Izbrauc ar līgano kuģi, kad smēlīs sev ūdeni tumšo.
360. Veselas divdesmit dienas šelt mūžiģie turēja mani;
Tomēr no krasta pa jūru vēl nepūta vēliģi vēji,
Kuģus kas vada arvien pa jūras muguru plašo.
Pārtikas būtu mums trūcis un drosmība sašļuktu vīriem,
Nebūtu kāda no mūžiģām dievēm tad glābusi mani —
365. Jūrveča Proteja meita, tā dieve Eidoteja bija:
Želumu sacēlu viņai visvairāk ar nelaīmi savu.
Mani tā sastapa vienu, kad tālāk es biju no biedriem;
Brīžiem tie kleģoja apkārt pa salu un, jūrmalā nākot,
Zveģoja zivīs ar aģķiem, jo bads tiem vēderu māca.
370. Dieve man pienāca tuvu un, valodu sākdama, teica:
— Svešniek, vai vientiesis esi un nevari apģķert vairs visu?
Jeb vai tu kavēģies labprāt un panes šīs līkstas ar prieku?

Kāpēc tik ilgi tu kavējies salā? Tev pletrūcis spēka
Glābīņu atrast kaut kādu! Tā drosme drīz izzudīs biedros! —

Teica tā dieve; es, valodu sākdam, tā sacīju viņai:
«Dieve, lai būtu kas būdama tu, tev sacīšu visu!
Kavēties labprāt šai salā man netik pavisam, bet, liekas,
Nīstams es mūžīgiem dievīem, kas plašajās debesīs mājō.
Tagad tu saki man skaidri, jo mūžīgie zina it visu!
Kurš tad no mūžīgiem kavē šeit mani un aizsprosto ceļu?
Saki vēl arī — kā atgriezties mājās pa zivīgo jūru?»

Teicu tā es, bet raženā dieve man sacīja atkal:
— Svešniek, patiešām es tūdaļ tev stāstīšu taisnību visu.
Bieži šeit atnāk kāds vecis, ko ļaudis par Proteju dēvē,
Nemirstīgs, taisnīgs arvien. Poseidona kalpotājs būdams,
Jūrvecis zina it labi, kur dziļākās vietas ir jūrā.
Saka, šis esot mans tēvs, kas dzīvību esot man devis.
Ja tik tu, uzglūnot paslepu viņam, to varētu noķert,
Visu tev atklās — gan ceļu, gan braukšanas ilgumu arī,
Kā tev jo ātrāk uz dzimteni nokļūt pa zivīgo jūru;
Arī tev pateiks vēl to, jo Zevtēva luteklis esi,
Ja tik tu gribi, kas ļauns un kas labs tev ir noticis mājās,
Kamēr tu svešumā bijis un maldījies apkārt tik ilgi. —

Teica tā viņa; es tūdaļ, tai atbildot, savukārt teicu:
Labāk tu izdomā pati pret dievišķo sirmgalvi viltul
Ka tikai, nojauzdams iepriekš jau mani, tas neaizmūk projām!
Mirstīgam cilvēkam grūti ir uzvarēt mūžīgo dievu.

Teicu tā es, un sacīja atkal man raženā dieve:
— Svešniek, patiešām es tūdaļ tev stāstīšu taisnību visu!
Tikko kā saule ir tikusi pāri pār debesu vidu,
Iznirst no zivīgās jūras šis taisnīgais jūrvecis ārā,
Apklāts ar zībošiem viļņiem, kad strauji pūš Zefīra elpa.
Izniris ārā no dzīles, viņš apgulstas dobajās alās;
Košās Amfītrītes roņi visapkārt tam noliekas gulēt,
Spiežas tie blakus cits citam, kad iznāk no pelēkās jūras,
Dvesdami nekrietnu smaku no dziļās un brāzmainās jūras.
Tevl es vedīšu turp, kad atausīs gaisma, lai blakus
Guldītu smiltis ar roņiem. Trīs biedrus tu izraugi krietnus,
Ko tu šais līganos skatstīklāju kuģos par labākiem turī.
Tūdaļ es stāstīšu tev šā jūrveča untumus visus.
Roņus šis sirmgalvis skaltis vispirms un staigās tiem apkārt.
Tikko viņš saskaltīs tos un vērīgi aplūkos visus,
Apgulsties tūdaļ to vidū kā avju gans vērīgs starp avīm.
Bet, kad jūs vērojat viņu jau laižamies miegā starp roņiem,
Pūlīties tūdaļ it visi to pārspēt ar drosmi un spēku!
Turiet tur viņu, kaut centīsies izmukt un glābties no gūsta.
Pārvērsties mēģinās arī par dažādām būtnēm, kas rāpjas
Apkārt pa zemi ple mums, par ūdeni, degošām liesmām;
Tomēr jūs turiet to cieši un satveriet viņu vēl stingrāk!
Bet, kad tam uztraukums rimsies un bēdzot sāks runāt ar tevi,

- Būdams izskatā tāds, kāds bija viņš redzams starp roņiem,
 Neturi ilgāk ar varu, bet sirmgalvim brīvību dāvā
 Vaicā tad viņam, kāds dievs šeit spīdzina tevi tik ilgi,
 Kā lai pa zivīgo jūru tu atpakaļ dzimtenē tiktu. —
125. Teica Eidoteja tā un iegrīma bangainā jūrā.
 Tūdaļ es gāju pie kuģiem, kur stāvēja visi pie kāpām.
 Strauji man pukstēja sirds, jo nemierīgs devos uz priekšu.
 Bet, kad es nonācu steigā pie bangainās jūras un kuģa,
 Rīkojām azaidu mēs — nakts dievišķā mācās mums virsū.
430. Tūdaļ pēc azaida visi mēs likāmies smiltīs uz dusu.
 Bet, kad jau rožpirkste Ausma no pamales iznīra agrī,
 Gāju gar plaštaku jūru un sirsniģi pielūdzu dievus.
 Ceļā es paņēmu līdzī trīs labākos biedrus no visiem;
 Varēju paļauties droši uz viņiem pat bīstamā lietā.
435. Dieviete metās uz jūru un, nirstot tās plašajā klēpī,
 Izšāvās ārā no dzīles un iznesa roņādas četras,
 Tikko kā norautas roņiem; tad gudroja viltu pret tēvu.
 Palsajās jūrmalas smiltīs tā izraka bedri un sēžot
 Vēriģi gaidīja mūs; mēs piegājām dievieteī tuvu.
440. Viņa mūs guldīja rindā un roņādu uzmeta katram.
 Riebīģi bija pārlleku šeit sēdēt: mūs mocīja ļoti
 Neļaukā smaka, kas nāca no dzelmainē barotiem roņiem;
 Kas gan ar nezvēru kopā te mierīģi varētu gulēt?
 Dieve mūs paglāba pati un atrada līdzekļi krietnu:
445. Viņa ambrōsiju nesa un pielīka katram pie nāsīm;
 Smarģīga bija tā ļoti un atņēma nezvēra smaku.
 Veselu rītu ar mierīģu prātu mēs gaidīģām viņu.
 Bariem drīz iznīra roņi no jūras un nolīkās gulēt
 Garajās rindās visnotaļ gar jūrmalas palsajām smiltīm.
450. Pusdienā iznāca vecais no jūras un, atradis roņus
 Treknākos, gāja tiem apkārt un skaitīja visus pēc kārtas.
 Jūras nezvēru vidū mūs skaitīja pirmos, un viņam
 Nebija viltība prātā; tad tūdaļ viņš līkās tiem blakus.
 Uzbrukām viņam ar troksni un satvēram plepeši viņu.
455. Taču gan viltības mākslu vēl nebija aizmīrsis vecais.
 Tāpēc tas pārvērtās tūdaļ par dusmīģo skaistkrēpi lauvu,
 Arī par panteri īģno, par pūģi, par meģkuīli lielu,
 Beīdģot, par ūdenī dzīdro, par koku ar lapotni kuplu;
 Taču to turēģām stingri, ģo spēka mums netrūka krūtīs.
460. Bet, kad jau apnīcis bija šim sirmgalvim viltīģais padoms,
 Tūdaļ viņš ļautāja man un sacīja, valodu sākdams:
 — Kas tev no mūģiģiem, Atreja dēls, īr padomu devis,
 Uzģlūģot sagūģstīt mani pret ģrību? Ko vēlles no manis? —
 Teica tā vecais; es tūdaļ, tam atbīdģot, sacīģu atkal:
465. Vecais, tu zīnī pats visu; kam veltī man aplīnģiem vaicāģ?
 Ko es tik ilgi šeit kavēģos salā, ka neprotu tagad
 Ģlāģģģģ atrast nekādu, ka krūtīs ģoproģģģm plok drosme.
 Tāpēc tu saki man skaldri, ģo dievi ļau zīna īt visu:

- Kurš tad no mūžīgiem kavē šeit mani un aizsprosto ceļu?
 470. Saki vēl arī — kā atgriezties mājās pa zivīgo jūru?
 Teicu tā viņam; šis tūdaļ, man atbildot, valodu sāka:
 — Tomēr tev derēja dziedot kā Zevam, tā pārējiem dieviem
 Tikamus dziedus, pirms iesēdies bijī tu kuģī, lai vari
 Atgriezties ātrāk uz dzimtenes zemi pa tumšajiem viļņiem,
 475. Tomēr nav liktenis lēmis tik drīz tev savējos redzēt,
 Nākot uz skalstcelto namu un mīlamās dzimtenes zemi.
 Iekām pie Ēģiptes upes, ko radījis Zevtēva lietus,
 Nebūsi atgriezies atkal un simtvēršu upurī nesis
 Mūžīgi esošiem dieviem, kas plašajās debesīs mājo, —
 480. Dievi tev nerādīs ceļu, pēc kura tu tiko tik ļoti. —
 Teica tā vecais, bet krūtīs sirds mīļā man saplaka pēkšņi,
 Tāpēc ka vēlēja viņš man doties pa tumšajiem viļņiem
 Atkal uz Ēģiptes zemi jo garu un bīstamu ceļu.
 Bet tad es apķēros beldzot un, atbildot viņam, tā teicu:
 485. Tomēr es apsolu visu, ko, vecais, tu liksi man darīt;
 Bet vēl ko pastāsi citu un taisnību neslēp no manis!
 Saki, vai atgriezās sveikti ar kuģiem tie ahaju vīri,
 Kurus mēs atstājām Trojā, kad braucām ar Nestoru mājās,
 Jeb vai kāds nelāgā nāvē uz kuģa ir dabūjis galu,
 490. Vai ar jau mājā pie pavarda sava, kad pabeidzis karu. —
 Teicu tā es; viņš, atbildot man, tā sacīja tūdaļ:
 — Kāpēc vēl, Atreja dēls, par visu man vaicā tik sīki?
 Neklājas zināt tev visu, nedz izvalcāt nodomus manus!
 Ilgi tu asaras lietu, ja dabūtu zināt it visu.
 495. Nomākti daudzi no viņiem, bet tomēr vēl daudzi ir dzīvi.
 Kriti tik vadoņi divi no ahajiem varainās bruņās,
 Atpakaļ braucot uz mājām — tu cīnījies kopā ar viņiem.
 Tomēr patlaban kāds dzīvo vēl plašajā jūrā starp viļņiem.
 Ajants ir aizgājis bojā ar lokriešu garāru kuģiem.
 500. Poseidons sākumā labvēlīgs bija, jo piedzina viņu
 Ģiru klintainēm tuvu un izglāba sveiku no jūras;
 Būtu viņš glābies no nāves, kaut Atēna ienīda viņu,
 Nebūtu izmetis lielības vārdu un apstulbis prātā,
 Ka tas pret mūžīgo grību ir bēdzis no bangainās jūras.
 505. Poseidons dzirdēja tomēr šā varoņa lielīgos vārdus.
 Pēkšņi ar stiprajām rokām viņš vareno trijzari tvēra,
 Ģiru klintainē triekdams un sašķeldams gabalos divos;
 Palika viens tur pie krasta, bet atšķeltais blūķis, kur Ajants
 Sēdēja lielīgā prātā un aklumā noziedzās aplam,
 510. Nogrīma brāzmainos viļņos, līdz dībenam aiznesot viņu.
 Tā, lūk, viņš dabūja galu, tur sarijies ūdenī sāļo.
 Izbēga tomēr no posta un nebaltām dienām tavs brālis,
 Braukdams ar dobajiem kuģiem; to izglāba cienītā Hēra.
 Bet, kad tas bija jau tuvu pie šķautnainā Malejas raga,
 515. Sagrāba viņu šai brīdī jo šausmīga vētra un nesa
 Tālu pa zivīgo jūru, kaut varonis vaidēja žēli,

- Projām uz attālo zemi, kur senāk reiz mājāja Tiests;
 Toreiz Tiesta dēls tur dzīvoja, viltīgais Aigists.
 Bet, kad tam izdevīgs ceļš no turienes radās uz mājām,
 520. Mūžīgie mainīja vēju, un dzimtenē atgriezās visi.
 Dzimtenes zemē tavs brālis tad izkāpa priecīgu prātu,
 Apkampa, skūpstīja to un pāri pār gurdajiem vaigiem
 Bira tam asaras karstas, kad pārnācis redzēja zemi.
 Tomēr no paslēptas vietas kāds izlūks vēroja viņu,
 525. Aigists to atveda tur un nolika, solot tam algai
 Divus talantus zelta; šis vēroja gadu ik dienas,
 Pēkšņi lai nepārnāk Atreids un neuzsāk drosmīgu ciņu.
 Ātri šis steldzās uz pili ar ziņu pie tautgana sava.
 Tobrīd viltīgi plāni jau Aigistam gatavi bija.
 530. Savācis divdesmit vīrus, vislabākos abaju tautā,
 Aizveda slēpnī pie nama un vēlēja mielastu rīkot.
 Iejūdzis divričos zirgus, viņš izgāja Atreidam pretī,
 Sauca uz mielastu to, bet loloja nekrietnas domas.
 Viņu, kam nebij ne jausmas par nāvi, tas, ievedis pili,
 535. Nokāva, mielastu baudot, kā vērsi mēdz nokaut pie siles.
 Krita no Atreida biedriem it visi, kas sekoja viņam,
 Aigista vīri tāpat, jo paši tie apkāvās pili. —
 Teica tā vecais, un tūdaļ sirds miļā man sašjuka krūtīs.
 Sēdēdams jūrmalas smiltīs, es raudāju gauži, un sirdij
 540. Netikās ilgāk vairs dzīvot vīrs zemes un skatīties saulē.
 Bet, kad jau asaras rimās un valstīties apnīka smiltīs,
 Taisnīgais sirmgalvis tūdaļ man sacīja, valodu sākdams:
 — Neraudi, Atreja dēls, bet rimsties un savaldi sevi!
 Labot patlaban vairs nevar neko, bet mēģini tomēr
 545. Raudzīt, cik ātri vien var, kā nokļūt uz dzimtenes zemi.
 Aigistu varēsī sastapt vēl dzīvu, ja Orests jau tagad
 Nebūtu nogāzis viņu; tad nāksi tu laikā uz bērēm. —
 Teica tā sirmgalvis Protejs; man atkal aiz sirsnīga prieka
 Iesila vīrišķā sirds, kaut noskumis biju pārlieku.
 550. Valodu sākdams ar viņu, es teicu šos spārnotos vārdus:
 Tagad es zinu par šiem. Nu stāsti man arī par trešo;
 Laikam kur aizturēts tas un dzīvo vēl plašajā jūrā
 [Jeb val ir miris; bet gribu to dzirdēt, kaut skumjas māc sirdi.]
 Teicu tā es; viņš, atbildot man, tā sacīja atkal:
 555. — Tas jau ir Lāerta dēls, kam mīteklis Itakas salā;
 Kādreiz to redzēju salā, kad raudāja asaras gaužas
 Raženās Kalipso namā; tā viņu tur aiztur ar varu;
 Tāpēc viņš atgriezties nespēj uz mīlamo dzimtenes zemi.
 Nav vairs tam daudzairu kuģu, nav mīlamo biedru, kas prastu
 560. Atpakaļ līties ar tlem pa jūras muguru plašo.
 Menelāj, Zevtēvam miļais, nav lēmuši mūžīgie dievi
 Nomirt un pieredzēt galu tev kumeļiem bagātā Argāi
 Aizvedīs mūžīgie dievi Elisija klajumā tevi,
 Zemes vistālākā malā, kur gaišmatis Radamants mājō:

565. Mirstīgiem ļaudīm pēc nāves tur nolemta laimīga dzīve.
Nav tur ne sniegainās vētras, ne ledainās ziemas, ne lietus,
Tikai tur Okeāns dziļais jo tikamo Zefīra elpu
Nerimstas raidīt pret krastu un veldzināt mirstīgo sirdis;
Helene taču ir tava, un Zevam tu kļuvis par znotu. —
570. Teica tā sirmgalvis Protejs un ienīra bangainā jūrā.
Tūdaļ es gāju pie kuģiem, man sekoja dievišķie biedri;
Strauji man pukstēja sirds, jo gāju ar nemieru sirdī;
Bet, kad mēs nonācām steigā pie kuģa un bangainās jūras,
Rikojām azaidu mēs, — nakts dievišķā mēcās mums virsū.
575. Tūdaļ pēc azaida visi mēs likāmies smiltīs uz dusu.
Bet, kad jau rožpirkste Ausma no pamales iznīra agrī,
Aizvilcām kuģus vispirms uz dievišķo jūru un tūdaļ
Salikām mastus un buras uz līgani peldošiem kuģiem;
Paši tad iekāpa iekšā un sasēdās ātri pie duļļiem.
580. Sēdušies rindās, tie irās ar atriebību pa pelēko jūru.
Atkal no jauna es stājos ar kuģiem pie Ēģiptes straumes,
Zevtēva barotās upes, lai simtvēršu upurī nestu.
Bet, kad es mūžīgo dievību dusmas jau remdējis biju,
Kapkalmu uzmetu brālīm, lai būtu tam mūžīga slava.
585. Beidzis to mest, es atpakaļ braucu; nu mūžīgie dievi
Ceļvēju deva un pārveda drīz uz dzimteni mīlo.
Pallec vēl tagad pie manis un uzturies mīteklī manā,
Kamēr būs aususi gaisma mums vienpadsmit divpadsmit reizes.
Ceļā tad vadišu tevi un bagāti apdāvināšu:
590. Došu tev divričus, gludītus spoži, trīs labākos zirgus,
Došu vēl mirdzošu kausu, lai, piemīnot mani ik dienas,
Mūžīgiem dieviem no tā tu izlietu dzirkstošo vīnu.»
- Prātīgais Tēlemabs tūdaļ, tam atbildot, sacīja pretī:
«Neturi, Atreja dēls, vairst mani šeit ilgāk pie sevis!
595. Gribētu palikt jo labprāt pat veselu gadu pie tevis;
Ilgas es nejustu sirdī pēc mājas un vecākiem mīļiem,
Tāpēc ka valodās tavās es klausos ar lielāko prieku.
Zinu, ar nemieru sirdī jau ilgi skumst pārējie biedri
Svētajā Pilā, bet tagad tu atturi mani jau ilgi.
600. Dāvana krāšņā, ko gribi man dāvēt, lai dārglieta būtu,
Negribu zirgus uz Itaku vest, lai viņi tev pašam
Pallec vēl tagad par rotu. Tu valdi pār klajumu plašu,
Ābolīņš laukos ir tavos, daudz sulīgu zāļu, daudz pūru
Bālgano plataudžu miežu un speltas; nav Itakas salā
605. Laukumu plašu, kur rikšot, ne pļavu, tik vienīgi kazām
Ganība tā, bet mīļāka tomēr par kumeļu zemi.
Salas nav jūrā nevienas, kas bagāta pļavām vai arī
Kumeļu skriešanai noder, bet Itaka mazāk par visām.»
- Teica tā; Menelājs, drosmīgais ciņā, ar smaidu uz lūpām
610. Noglauda viņu ar roku un sacīja, valodu sākdam:
- «Asinis krietas rit tevī, mans mīļais, to valoda rādaļ
Mainīšu labprāt tev solītās balvas; to taču es varu.

- Došu no dārgumiem saviem, kas ilgi jau krāti šai mājā,
Pašu vislabāko rotu, viskošāko lietu no visām.
615. Došu par tikamu balvu tev krāšņāko maisāmo trauku,
Lietu no sudraba spožā, bet malas tam letērtas zeltā,
Hēfaista darbu, ko kādreiz man dāvāja varonis Faldīms,
Sīdonas valdnieks, kad, atpakaļ braucot uz dzimtenes zemi,
Viesis biju tā namā. Šo tagad tev dāvināt gribu.»
620. Tā šeit tie runāja abi un sarunu draudzīgi beidza.
Tobrīd jau sanāca viesi pie dievišķā valdnieka pilī.
Cits tad šurp atdzina altas, cits atnesa spēcīgo vīnu;
Brīnīškos šķidrautos sievas tiem sūtīja izcepto maizi.
Tā, lūk, šai augstajā namā uz mielastu rīkojās viņi.
625. Pulcējās precnieki tobrīd Odiseja mitekļa priekšā;
Mezdamī ripas un metamos šķēpus, tie kavēja lalku
Iemītā pagalma klonā, kā agrāk lepnības pilni.
Antinojs sēdēja tur un Eirīmahs, līdzīgais dievam,
Precnieku vadoni abi un pārākie drosmē par visiem.
630. Noēmons, Fronija dēls, Antinojam, Eipeita dēlam,
Pienācis tuvu pie abiem, tā vaicāja, valodu sākdam:
«Antinoj, saki, — vai paredzēt varam vai nevaram arī
Brīdī, kad Tēlemahs atpakaļ pārnāks no smilšainās Pīlas?
Paņēmis kuģi no manis, viņš devās uz jūru; tas tagad
635. Vajadzīgs pašam, lai brauktu ar to uz Elīdu plašo;
Tur man ir divpadsmit ķēvju un kumeļu, derīgu darbam,
Nejūgtu arklā; es kādu no tiem sev lestrādāt ņemšu.»
Telca tā viņš, un satrūkās visi, jo nenāca tobrīd
Prātā nevienam, ka Tēlemahs devies uz Pīlu; tiem šķita,
640. Ka viņš uz laukiem pie aītām vai arī pie cūkgana gājis.
Antinojs, Eipeita dēls, tam atbildot, sacīja atkal:
«Saki man taisnību visu — kad aizbrauca īsti un kādi
Jaunekļi sekoja viņam? Vai labākie bija jeb arī
Kalpi un algādži vien? To tiešām viņš varētu darīt.
645. Tagad man taisnību saki, lai varētu zināt es skaidri, —
Vai viņš ar varu pret gribu tev paņēma melnsānu kuģi
Jeb vai tam labprāt to devi, kad laipni to lūdza no tevis?»
Noēmons, Fronija dēls, tam atbildot, sacīja pretī:
«Protams, to devu tam labprāt. Ko cits vēl kāds varētu darīt,
650. Ja to tam lūgtu tāds vīrs, kam rūpes un likstas māj sirdī?
Nebūtu izšķirties viegli to nedot, ko Tēlemahs lūdzis;
Brašākie jaunekļi arī, visdrošākie Itakas salā,
Sekoja viņam ar prieku; par vadoni bija tiem kuģī
Mentors jeb arī kāds dievs, kas bija tam pilnīgi līdzīgs.
655. Tomēr man brīnums par vienu: vēl vakarīt redzēju agri
Dievišķo Mentoru šeit, kaut todien viņš devās uz Pīlu.»
Telca tā viņš un mudīgi steldzās uz māju pie tēva.
Tomēr šiem vīrišķā sirds jo vairāk vēl piktojās krūtīs.
Nosēdās precnieki tūdaļ un izbeldza sacikstes sāktās.
660. Antinojs, Eipeita dēls, ar skumju un sagrauztu sirdi

Sacīja, valodu sākdam, — sirds pildījās viņam ar dusmām, —
Mirdzēja spoži tā acis kā divas varenas liesmas:

«Nelāga lieta te sākas! Šis pārdrošais jaunekļa brauciens
Nesola labu neko. Mums šķita, tas nevarēs notikt!

665. Tomēr, it visiem par spīti, šis zenķis ir atstājis māju,

Aizvilcis kuģi uz jūru un savācis labākos tautā.

Turpmāk tik postu mums visiem tas nesīs. Lai Zevtēvs jo drīzāk

Salauž šā jaunekļa spēku, pirms visiem mums nodara ļaunul

Dodiet man ātrāko kuģi un divdesmit irējus krietnus,

670. Lai es to pārnākam sagaidīt varu un sarīkot slazdus,

Stādamies šķautnainās Sames un Itakas vidū uz sardzī!

Kaut jel šis brauciens pēc tēva jo drīzāk tam atnestu galul!»

Teica tā viņš; to slavēja visi un paskubināja.

Piecēlās viņi pēc tam un steldzās Odiseja namā.

675. Zināja Pēnelopeja drīz precnieku nodomus visus,

Kaut gan tos loloja viņi sirds dziļumos ilgāku laiku.

Viņai tos atklāja vēstnesis Medonts, aiz pagalma žoga

Noklausot precnieku slepenās runas, — šie pagalmā sprieda.

Steigšus viņš devās uz augšu, lai ziņotu Pēnelopejai.

680. Tikko šis pārkāpa sliekšni, tam sacīja Pēnelopeja:

«Kāpēc gan sūtīja tevi šurp slavenie precnieki, saucēj?

Val gan tu pavēli nes, lai tagad Odiseja namā

Kalpones atstātu darbu un rīkotu mielastu viņiem?

Kaut jel tie nenāktu bildnāt mani un pulcētos citur!

685. Beidzot lai pēdējo reizi tie dzirotu šodien šai namā!

Vākdamies kopā tik bieži, jūs pārtiku šķiežat bez jēgas,

Prātīgā jaunekļa mantu! Val tiešām neviens jums no tēvlem

Nebūtu teicis par senākiem laikiem, kad bijāt vēl mazi,

Kāds jums kā valdnieks arvien pret tēvlem ir Odisejs bijis?

690. Ļauna nav darijis viņš nevienam ne vārdiem, ne darbiem;

Valdnieki bieži mēdz netaisni būt, to zinām mēs visi:

Citu tie sirsniģi mīl, bet citu tie lenīst bez gala;

Tomēr nevienam un arī nekad viņš nav darijis ļauna;

Kāda jums sirds, cik nekrietni darbi, tas redzams ikkatram!

695. Vēlāk jau labdariem saviem ar ļaunu tik atmaksāt mēdzat.»

Krietnais un prātīgais Medonts, tai atbildot, sacīja atkal:

«Kaut jel, ai valdniece, būtu no visiem tas lielākais ļaunums!

Tomēr ik dienas vēl lielākas likstas un lielāku postu

Precnieki domā mums rīkot. Kaut Zevs tiem šo nodomu jauktul

700. Precnieki tiko Tēlēmahu nāvēt ar zobenu aso,

Tikko tas atgrieztos mājās. Viņš, meklēdams ziņas par tēvu,

Devās uz smilšaino Pīlu un dievlīško Lakedaimonu.»

Teica tā viņš; šai pamira sirds un saļima ceļi;

Tūdaļ tai apstājās vārdi uz lūpām, un asaru straumēm

705. Pildījās valdnieces acis, balss skanīgā aizrāvās pēkšņi.

Tikai pēc brīža tā valodu sāka un sacīja viņam:

«Kāpēc gan, Medont, ir aizbraucis dēls? Tam nebija tagad

Doties pa viņiem ar ātrajiem kuģiem, kas itin kā zirgi

- Cilvēkiem derīgi jūrā un dodas pa dzidrajiem ceļiem.
710. Vai gan viņš aizbraucis tādēļ, lai mirstīgo atmiņā zustu?»
Krietnais un prātīgais Medonts, tai atbildot, atteica tūdaļ:
«Nevaru zināt, vai dievība kāda to likusi viņam
Jeb vai pats gribējis doties uz Pīlu ko dzirdēt par tēvu,
Vai tas uz mājām drīz pārnāks vai arī kur dabūjis galu.»
715. Teica tā Medonts un atstāja tūdaļ Odīseja namu.
Valdnieceļ uzmācās skumjas, un spēka vairs nebija viņai
Mierīgi nosēsties krēslā, kaut daudz to istabā bija.
Nosēdās viņa turpat uz stiprceltā kambara sliekšņa,
Gauzdamās žēli. Bet apkārt tai kalpones valmanāt sāka,
720. Visas, cik bija patlaban to namā, kā jaunas, tā vecas;
Sākdama valmanāt skaļi, tām sacīja Pēnelopeja:
«Klausaities, kalpones mīļās, man Olimpa valdnieks ir lēmis
Ļauna daudz vairāk kā citām, kas augušas kopā ar mani!
Sen jau es zaudēju drosmīgo vīru jo raženo, krietno;
725. Danaju vidū tas tikumos bija daudz pārāks par citiem.
[Argā un Helladas zemē tā slava jo tālu tiek pausta.]
Sirsnīgi mīļoto dēlu man aizrāva bangas un vētras
Projām no nama bez slavas; nav dzirdēts, kad devies viņš ceļā.
Nelletes tādas! Nevienai no jums nav ienācis prātā
730. Modināt mani no gultas, kaut arī jūs zinājāt labi,
Kad tas ir devies no mājas uz ostu pie melnsānu kuģa.
Būtu es jutusi agrāk, ka lēmis tas svešumā doties,
Tiešām šeit palicis būtu, kaut posās uz ceļu tik ļoti,
Jeb vai ar atstājis mani jau mirušu mitekļi manā.
735. Tagad lai kāda jo ātrāk man aicina Doliju sirmo,
Vergu, ko deva man tēvs, kad kļuva Odīseja sieva, —
Tagad tā ziņā ir dārzs, jo bagāts ar dažādlem kokiem, —
Lai tas pie Lāerta dodas un izstāsta sīki tam visul
Var būt, ka viņam kāds padoms vēl piepeši iešautos prātā —
740. Iziet pie tautas un sūdzēties viņai, ka precnieki tiko
Iznidēt viņu pavisam un krietnā Odīseja dēlu.»
Mīlamā aukle Eirīkleja tūdaļ tai sacīja atkal:
«Nodur, ai mīlamais bērns, ar drausmīgo zobenu mani
Jeb vai vēl pataupi namā! Es neslēpšu vārda no tevis.
745. Bija man zināms it viss; tam devu, kā lika man darīt,
Maizi un tīkamo vīnu; tad lika man apzvērēt stingri
Nebilst ne vārda par to, pirms paletu divpadsmit dienas
Vai ar tu ilgotos pati un justu, ka devies viņš ceļā,
Lai jel, šeit asaras lejot, tu nebojā skaistumu savu.
750. Bet nu ej mazgāties tūdaļ un, gērbusi tirākās drēbes,
Kopā ar kalponēm savām uz augšējo kambari dodies,
Atēnu pielūdz, jo varenā Aigīdas nesēja meitu!
Viņa tev pasargās dēlu un arī to izglābs no nāves.
Nevajag skumdināt sirmgalvi skumjot! Nav ticams, ka nīstu
755. Mūžīgi laimīgie dievi Arkeisija pēcteča namu;
Gan jau vēl paliks kāds pāri, kas pārvaldis arī pēc viņa

Augstjunta māju šai salā un auglīgās druvas visapkārt.»

Teica; sirds rīma tai krūtīs, un asaras nožuva acīs.

Tūdaļ tā mazgāties gāja un, gērbusi tīrākās drēbes,

760. Kopā ar kalponēm savām uz augšējo kambari devās,
Iemeta grozā sev kaisāmos miežus un Atēnu lūdza:

«Aigīdas nesēja meita, jo varenā, klausī jel mani!

Ja jau uz ziedokļiem taviem ir Odisejs, daudzpraša gudrais,
Sadedzinājis tev vēršu vai avenu taukainās gūžas,

765. Tagad tu atceries to un pasargi mīlamo dēlu!

Precniekus, pārgalvjus ļaunos, tu vērīgi vairi no viņa!»

Teikusi vaīmanāt sāka; tās lūgšanu klausīja dieve.

Precnieki sacēla troksni visapkārt pa ēnaino namu;

Daži no nekrietno precnieku bara tā sacīja tobrīd:

770. «Tiešām mums rīko jau kāzas daudz precamā Pēnelopejai

Tomēr vēl nezina viņa, ka nāve tās dēlam jau lemta.»

Teica tā dažs, bet negīda to, kas sarīkots pašiem;

Antinojs precniekiem tūdaļ tā sacīja, valodu sākdam:

«Sargāties, pārgalvjī, lietot vēl turpmāk šeit valodu tādu!

775. Dzirdēt to varētu kāds un valdniecei paziņot iekšā!

Labāk lai ceļamies tūdaļ un, klusītēm devušies ceļā,

Nodomu velcam līdz galam, kā visiem mums patīka prātā.»

Teicis tā, divdesmit izlases vīrus sev pēma par biedriem;

Tūdaļ tie devās uz steidzīgo kuģi un smilšaino krastu.

780. Melnsānu kuģi vispirms tie vilka uz dziļmjaino jūru,

Ielika mastkoku iekšā un buras šai melnsānu kuģī,

Rūpīgi piesēja irklus ar vēršādas siksnām pie duļļiem,

Salika visu pēc kārtas un uzvilka mirdzošās buras.

Drosmīgi kalpi pēc tam tiem ieročus salika kuģī,

785. Nostiprināja to dziļajā ostā un iekāpa paši,

Sēdās pie azalda tur un gaidīja vakaru nākam.

Prātīgā Pēnelopeja vēl augšējā kambarī tobrīd

Gulēja drūma, jo netikās viņai ne ēdiens, ne dzēriens;

Domāja viņa par to, vai Tēlemahs glābsies no nāves

790. Vai ar jau spītīgo precnieku baram par upuri kritīs.

Itin kā pārdomā safrauktais lauva, ja ierauga pēkšņi

Mednieku baru visapkārt, kas ielenc to viltīgā lokā, —

Arī tā satraucās viņa. Miegšalds to pārņēma pēkšņi.

Nollecot galvu, tā lemīga tūdaļ, un izzuda skumjas.

795. Atēna, spulgace dieve, tad citu ko nolēma prātā:

Dieviete radīja tēlu, kas līdzīga mirstīgai sievai,

Raženai Iftīmei sejā, jo krietnā Ikārija meitai;

Dzīvodams Ferās, par laulātu sievu to aizveda Eimēls.

Tūdaļ to sūtīja dieve uz krietnā Odiseja namu,

800. Lai jel tā Pēnelopejai, kas valdēja salauztu sirdi,

Neļautu asaras liet, bet remdētu smeldzīgās sāpes.

Istabā gāja šis tēls gar durvju veramo siksnu,

Nostājās viņai pie galvas un sacīja, valodu sākdam:

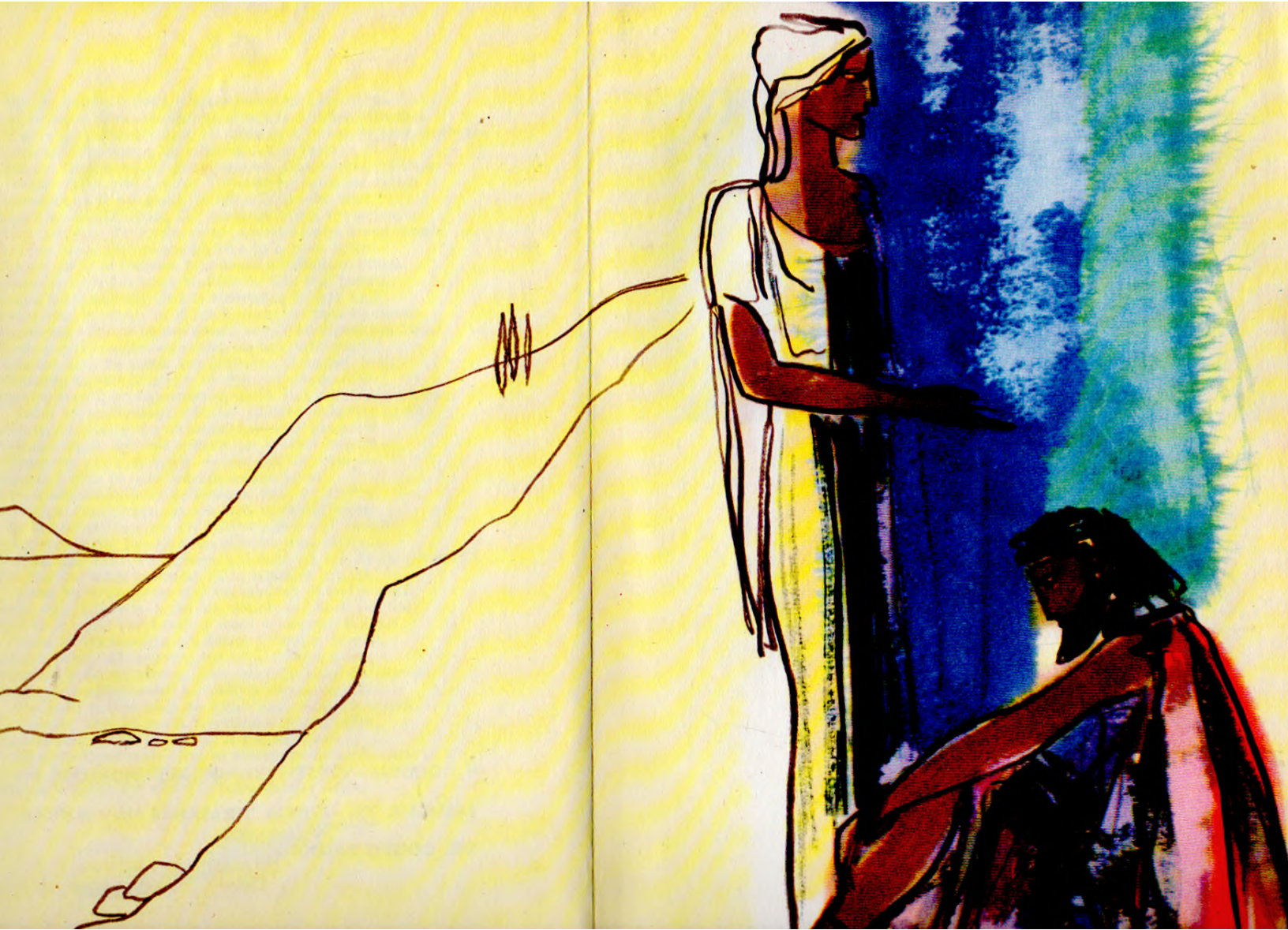
«Pēnelopeja, vai vari tu dusēt ar sagrauztu sirdi?

805. Mūžīgle dievi tev liedz, kas raduši dzīvot bez rūpēm,
Raudāt un mocīties bēdās! Tavs mīlotais Tēlemahs atkal
Pārņāks uz dzimteni savu, jo noziedzies nav viņš pret dieviem.»
- Prātīgā Pēnelopeja, tai atbildot, sacīja atkal,
Grimusi saldajā miegā ple klusajiem Sappuvalsts vārtiem:
810. «Māsa, kam atnāci šurp? Tu nemēdzi agrāk ne reizes
Apmeklēt mani šai namā, jo mīteklī tavi tik tālu!
Tagad tu mierini mani, lai norimtos bēdas un sāpes,
Kuru patlaban tik daudz, — tās sirdī un prātu kremt manu.
Sen jau es zaudēju drosmīgo vīru jo raženo, krietno;
815. Danaju vidū tas tikumos bija daudz pārāks par citiem.
[Argā un Helladas zemē tā slava jo tālu tiek pausta.]
Tagad mans mīlotais dēls ir aizbraucis dobajā kuģī,
Jauns viņš pavīsam, ne dzīvē ko prot, ne sapulcē runāt;
Tagad par viņu es baldos daudz vairāk kā toreiz par vīru.
820. Sirdī es sajūtu balles un drebu, ka neuzbrūk viņam
Nelaipe liela tai zemē, kur gājīs, vai bangainā jūrā.
Naldnieki daudzi ik dienas to vēro un slepeni tiko
Dzīvību laupīt, pirms sasniedzis būtu viņš dzimtenes zemi.»
- Tūdaļ šis neskaidrais tēls, tai atbildot, čukstēja pretī:
825. «Esi tu mierīgu prātu un neskumsti sirdī pavīsam!
Vadone viņam šai ceļā ir tāda, ko vēlētos labprāt
Varoņi visi par palīgu gūt, — var palīdzēt viņa —
Pallada Atēna tā, kas redzēja asaras tavas;
Viņa patlaban šurp sūtīja mani to visu tev sacīt.»
830. Prātīgā Pēnelopeja, tai atbildot, savukārt teica:
«Ja jau tu dieviete esi un paklausi dievītes balsij,
Stāsti man tūdaļ par vīru, ko nelaipe vajā tik ilgi!
Vai tas kur dzīvo virs zemes, vai redz tas vēl Hēlija gaismu?
Jeb vai jau miris ir sen un Aīda mītekljos mājō?»
835. Tūdaļ šis neskaidrais tēls, tai atbildot, čukstēja pretī:
«Nevaru, valdniece, tagad tik skaidri tev sacīt par viņu,
Vai tas ir miris vai dzīvs, jo runāt es negribu tukšu.»
- Teica tā Iftīmes tēls un, līdzīgi vēsmiņai vīglai,
Izgaisa pēkšņi ple durvīm, bet viņa, ikārlīja meīta,
840. Pamodās tūdaļ no miega; sirds pukstēja viņai aiz prieka,
Tāpēc ka tumšajā naktī tai rādījās sapnis kā dzīvā.
Precnieki iekāpa kuģī un devās pa dzidrajiem ceļiem,
Drausmīgu nāvi un postu Tēlémaham lēmuši prātā.
Plašajā jūrā netālu no krasta ir klinšaina sala,
845. Vidū starp šķautnaino Sami un stāvajiem Itakas krastiem,
Maza, Astērīda vārdā; tai abējās pusēs ir osta,
Derīga kuģiem; tur viņi Tēlémahu gaidīja slepu.

V. ODISEJA PLOSTS. VI. ODISEJS NOKĻŪST PIE
FAIĀKIEM. VII. ODISEJA IERAŠANĀS PIE ALKINOJA.
VIII. ODISEJS FAIĀKU VIDŪ.

V

- A**usma piecēlās gultā no raženā Titona saniem,
 Nesdama mūžīgiem dievēm un mirstīgiem cilvēkiem gaismu.
 Tobrīd dievi uz sapulci nāca; to priekšgalā sēdās
 Mākoņu granditājs Zevs, kam pieder visaugstākā vara.
5. Atēna stāstīja tiem par visām Odiseja mokām;
 Rūpes tai nomāca sirdi, ka ilgi tas paliek pie nimfās:
 «Zevtēv un pārējie visi jūs mūžīgi laimīgie dievi!
 Nevajag tagad nevienam no sceptera nesēju vīriem
 Lēnam un žēlīgam būt vai stalgāt pa taisnības ceļiem!
10. Labāk lai varmācīgs tas, lai dara visnekrietnos darbus!
 Odisejs, līdzīgais dievam, patlaban nevienam nav prātā;
 Visiem viņš bija kā tēvs, jo laipnu un vēlīgu prātu;
 Bet nu tas mitinās salā, daudz dažādu mocību ciezdams,
 Nimfās Kalipso namā; tā viņu tur aiztur ar varu;
15. Velti viņš atgriezties tiko uz mīlamo dzimtenes zemi.
 Nav vairs tam daudzairu kuģu, nav arī vairs biedru, kas prastu
 Atpakaļ irles ar tiem pa jūras muguru plašo.
 Tagad tie lēmuši dzīvību laupīt tā mīļajam dēlam,
 Tikko tas atgrieztos mājās; viņš, meklēdams ziņas par tēvu,
20. Devās uz smilšaino Pīlu un dievišķo Lakedaimōnu.»
 Krona dēls, mākoņu krājējs, tai atbildot, valodu sāka:
 «Kas tā par valodu, bērns, ko lūpas bez apdoma bilda?
 Vai tad tev pašai jau nebūtu bijis tāds lēmums, ka vēlāk
 Odisejs, pārnācis mājās, tiem atriebtos visiem pēc kārtas?
25. Gudri Tēlēmahu atpakaļ vadī, tu taču to vari,
 Lai jel tas pārnāktu vesels un sveiks uz dzimtenes zemi!
 Precnieki arī bez sekmēm lai atpakaļ dodas ar kuģi!»
 Teica un Hermejam, mīļajam dēlam, tā sacīja tūdaļ:
 «Hermej, tu taču arvien un visur mans vēstnesis esi!
30. Paziņo košmatel nimfiņai, ka negrozāms lēmums ir dieviem
 Atpakaļ dzimtenē atgriezt Odiseju, rūdīto likstās;
 Taču lai nevada viņu ne dievi, ne mirstīgie vīri;
 Ciezdams daudz dažādu moku, lai nāk viņš ar sasietu plostu
 Divdesmitajā dienā uz auglīgās Šerijas laukiem,
35. Laimīgo fatāku zemē — tie radi ir mūžīgiem dieviem.

- Gluži kā mūžīgo dievu no sirds tie tur godinās viņu,
Atz vadis dobajā kuģi uz milamo dzimtenes zemi,
Dodamī viņam daudz vara, daudz zelta, daudz dažādu drēbju,
Visa paplīnam, cik mūžam no Trojas viņš nebūtu guvis,
40. Ja pat ar piešķirto daļu bez grūtībām pārņāktu mājās.
Bet tam ir lēmuši dievi ar draugiem un savējiem tikties,
Pārņākt uz augstjūmta namu un milamo dzimtenes zemi.»
Telca tā viņš, un klausīja tūdaļ tam vēstnesis Hermejs.
Ātri pie dievišķām kājām viņš plesēja sandales krāšņas,
45. Brīnīšķas, zelta, kas aiznesa viņu kā pūtiena elpa
Visur — gan pāri pār zemi jo plašo, gan pāri pār jūru.
Arī viņš paķēra zizli, kas mirstīgo acis slēdz miegā,
Ja tik to vēlas, bet citus, kas dus, ceļ augšā no mīlega.
Varenais Argosa kāvējs ar zizli šo aizlaidās pēkšņi.
50. Nācis Pierījas laukos, viņš melās no gaisa uz jūru,
Steidzīgi aizlaidās projām pa viļņiem kā lokanā kaija,
Ķerdama barībai zivis, kas skraida pa bangalītiem ličiem,
Bieži vien ūdenī sājā sev slapnot spēcīgos spārnus —
Līdzīgi viņai šeit aizlaidās Hermejs pār plašajām bangām.
55. Bet, kad viņš pienāca tuvu pie tālumā esošās salas,
Atstāja tumšzilo jūru un soļoja tālāk pa krastu,
Kamēr tas nāca pie plašākas alas, kur dzīvoja viena
Raženā košmate nimfa, patlaban tā atradās alā.
Pavardā kurējās uguns jo gaiši, un brīnīšķa smarža
60. Plūda pa salu no skaldītā ciedra un dzīvības koka.
Dziedāja raženā nimfa pie pavarda brīnīšķā balsi;
Ejot ap aužamlem stāviem, tā auda ar zeltainu saivu.
Zāļoja meži visapkārt ap dievietes vientuļo alu —
Tricošās papeles, alkšņi un smaržīgās cipreses blakus.
65. Lapotnē taisīja ligzdas un dzīvoja platspārnu putni —
Vanagi, garausu ūpji un jūrkrakļi platajām mēlēm,
Piekrastē salido viņi un kāri uz guvumu galda.
Dobajai alai visapkārt, daudz likumu mezdamas, vijās
Vīnkoka stīgas jo kuplas un pilnas ar ķekarītiem smagiem;
70. Avoti četri ar ūdeni dzidru tur bija visapkārt,
Blakus cits citam tie plūda jo raiti uz dažādām pusēm.
Vījolītes tie visur un selerīņš dziedēja pļavās.
Un, ja kāds mūžīgais dievs šai vientuļā salā reiz nāktu,
Brīnums tam būtu bez gala un sirdī tas sajustu prieku.
75. Dievu vēstnesis Hermejs tur stājās un brīnījās ļoti.
Bet, kad viņš vērojās bija tie visu ar izbrīnu sirdī,
Tūdaļ tas iegāja plašajā alā. Bet, tikko kā vīsi
Redzēja Kalipso, dīvā no dievēm, tā pazina viņu —
Mūžīgle dievi arvien mēdz vaigā pazīt cits citu,
80. Kaut vai ar kādam no viļņiem tik tālumā mīteklis būtu.
Nebija drosmīgais Odisejs tobrīd šai dobajā alā,
Krustmalā sēdēja viņš un raudāja, kā jau palaikam,
Krūtīs sev mocīdams sirdi ar skumjām un valmanām skaļām.

- [Asaras lledams pār valgļem, viņš lūkojās banga'nā jūrā.]
85. Kalipso, divā starp dievēm, ar Hermeju sarunu sāka,
Lūgdama atsēsties viņu uz brīnīšķi mirdzoša krēsla:
«Kāpēc tu atnācīs esi pie manis ar zeltaino zizli,
Cienītais, mīļotais Hermej? Nekad tu vēl neesi nācīs!
90. Saki, ko tagad tu vēlies! Es izpildīt gribu it visu,
Ja tik to varētu darīt un ja tik tas izpildāms būtu.
[Tagad tu seko man līdzi, lai varētu pamieļot tev!]
- Teica tā dieviete viņam un galdu tam nolika priekšā,
Lika ambrōsiju virsū un maisīja nektāru sārto.
Raženais Argosa kāvējs nu ēda un dzēra, cik tikās.
95. Bet, kad jau izbeldzās mielasts un krūtīs sirds atspirga krietni,
Atbildot košmatei dievei, tā savukārt sacīja Hermejs:
«Dieviete būdama, valcā tu dievam, kam esmu šurp nācīs;
Teikšu tev taisnību visu, jo tagad to pavēli darīt.
Mani šurp sūtīja Zevs, pret gribu es esmu tik nācīs.
100. Kas gan man būtu par prieku te skraidīt pa sāļaino valgmi?
Mirstīgo pilsētas visas šeit tālu, kur mūžīgiem dieviem
Ziedo uz altāriem krāšņiem un barotus vēršus kauj simtļiem.
Kam gan ir lenācīs prātā no mūžīgiem turētles pretī
Aigīdas nesējam Zevam vai spītīgi neklausīt viņam?
105. Teic viņš, te esot kāds vīrs, kas cietis daudz vairāk par visiem,
Viens no tiem vīriem, kas kādreiz pie Priama pilsētas kāvles
Devīpus gadus, bet desmitā gadā, kad pilsēta gāzta,
Devies uz mājām; bet ceļā pret Atēnu noziedzās viņi:
Drausmīgu vētru un milzīgas bangas nu sacēla dieve.
110. [Visi tā krietnākie biedri tad nogrīma dziļajā dzīlē;
Vienīgi viņu tik pledzina vētra un viņi šai salā.]
Tagad Zevs pavēl šo vīru tev atlaist jo ātrāk uz mājām.
Liktēnis viņam nav licis šeit bojā liet tālu no draugiem,
Bet ir tam lēmuši dievi ar draugiem un savējiem tikties,
115. Pārnākt uz augstjūmta namu un mīlamo dzimtenes zemi.»
Teica tā viņš, un Kalipso trūkās, visdīvā no dievēm.
Paceļot balsi pret viņu, tā bilda šos spārnotos vārdus:
«Dievi, jūs briesmīgi esat un skaudībā pārspējat visus!
120. Dieves jūs skaužat tik tāpēc, ka vēlas tās atklāti dzīvot
Kopā ar mirstīgiem vīriem, ja kādu tās izredz par savu.
Gluži tā bija, kad rožpīrkste Ausma Orionu ņēma;
Mūžīgi laimīgie dievi, jūs vajājāt viņu tik ilgi,
Kamēr Artēmīda tirā šo vīru Ortīgijas salā
Nogāza zemē ar maigajām šautrām, tam uzbrūkot pēkšņi.
125. Gluži tā notika toreiz, kad, laudama brīvību jūtām,
Skaistmate Dēmetra pinās ar savu Jasionu mīlā
Papuves laukā, jau uzartā trīsreiz. Tas kļuva drīz zināms
Zevam, kas sadusmots nogāza viņu ar zibeni spožo.
Dievi, tā mani jūs nīstat, kad mirstīgais dzīvo ar mani.
130. Viņu jau izglābu es, kad, pieķēries pamata balķim,
Klīda viens apkārt pa jūru, jo kuģi ar zibeni spožo

- Saškēla drumstalās Zevs, kad devās pa tumšajiem viļņiem.
 Visti tā krietnākie biedri tad nogrima dziļajā dzīlē;
 Vienīgi viņu tik piedzina vētra un viļņi šai salā.
135. Lai arī to uzņēmu alā un baroju, lolojot domas,
 Kā lai viņš nemirstīgs kļūtu un jaunību gūtu uz mūžu.
 Bet, ja jau nedrīkst neviens no mūžīgiem turētīes preti
 Aīgīdas nesēja prātam vai spītīgi neklausīt viņam,
 Lai tad viņš iet, ja Zevs to tā vēlas un skubina viņu
140. Doties pa bangaino jūru! Bet nespēju aizvadīt viņu —
 Nav man patlaban ne kuģu ar atrieņiem, ne jūrnieku krietnu,
 Kas lai to vadītu tālāk pa jūras muguru plašo.
 Labprāt tam padomu došu un stāstīšu viņam it visu,
 Kā lai tas pārnāktu vesels un sveīks uz dzimtenes zemi.»
145. Vēstnesis, Argosa kāvējs, tai atbildot, sacīja atkal:
 «Tagad tu atlaid šo vīru un sargies no Zevtēva dusmām!
 Cītādi, īgnumā kaisdams, viņš bargi var piemeklēt tevi.»
 Modrīgais Argosa kāvējs, tā sacījis, aizlaidās projām.
 Dīzenā nimfa nu devās pie raženā Lāerta dēla,
150. Tikko tā dzirdēja vēsti, ko Zevtēva sūtītais nesis.
 Viņa to atrada sēžam pie šalcošās jūras; tam acis
 Asarās mirka arvien, un varonim tīkamā dzīve
 Pagāja, skumstot pēc mājas, jo nimfa vairs netikās viņam.
 Tomēr tas pārgulēt mēdza joprojām pa naktīm pie nimfas
155. Dobajā alā, kaut arī pret gribu, jo vēlējās dieve.
 Sēdēdams dienu no dienas uz klīnītīm un smilšainām kāpām,
 Krūtīs sev mocīdams sirdi ar skumjām un valmanām skaļām,
 Asaras līdams pār vaigiem, viņš vēroja bangaino jūru.
 Stādamās tuvu pie viņa, tā sacīja divā no dievēm:
160. «Neskumsti ilgāk vairs, nelaiimes sistais! Lai nenomāc tevi
 Dzīve šai salā pie manis, es labprāt atlaižu tevi.
 Labi, sacērt nu slaidākos balķus, tos salaid ar varu,
 Uzcel sev lielāku plostu un lāvas tai iekārto augstas,
 Tevi lai varētu aiznest tas pāri pār miglaino jūru.
165. Ceļā es došu tev visu — gan maizes, gan ūdens papildnam,
 Arī vēl sarkano vīnu, lai braucot tu neciestu badu,
 Drēbēs es ietērpšu tevi, no muguras sūtīšu vēju,
 Lai tik tu pārnāktu vesels un sveīks uz dzimtenes zemi,
 Ja tā būs lēmuši dievi, kas plašajās debesīs mājō.
170. Varas tiem vairāk kā man, jo dara, kā lēmuši pašļ.»
 Teica tā viņa, un pēkšņi daudz cietušais Odisejs trūkās.
 Pavērsis skatu pret to, viņš hilda šos spārnotos vārdus:
 «Cits kas tev, dieve, ir prātā, bet atlaišt tu negribi mani!
 Tagad tu pavēli doties ar plostu pa atvariem dziļiem,
175. Drausmīgiem, šaušalu pilniem, tos nespētu pārvarēt skrienot
 Līganie daudzaiņu kuģi, ja Zevs pat tiem ceļvēju dotu.
 Tomēr es negribu sēsties uz plostā, ja esi tam pretī,
 Ja tu man nevari solīt, vissvētāko zvērestu dodot,
 Ka tev nav nodoma sirdī man sagādāt turpmāk ko ļaunu.»

180. Teica tā viņš, un smaidīja nimfa, visdīvā no dievēm,
Glaudīja viņu ar roku un sacīja, valodu sākot:
«Viltnieks tu esi patiešām un sevišķi apķērīgs prātā,
Ka tu tik pēkšņi to izdomāt vari, ko nule man teicī!
185. Lai tad nu zina to Zeme un Debesis plašās tur augšā,
Stiksas ūdeņu straumes zem zemes, — jo laimīgie dievi
Nepazīst zvērestu citu, kas būtu vēl lielāks un svētāks, —
Ka man nav nodoma sirdī tev sagādāt turpmāk ko ļaunu!
Tiešām es domāju tā un arī tev padomu došu,
Kādu es dotu sev pašai, kad uzbruktu līdzīga liksta;
190. Vienīgi talsnība mūžam man bijusi mīļa, nav arī
Dzelzij man līdzīga sirds, pret cietējiem žēlīga esmu.»
Teica tā viņa un gāja pa priekšu tam dīvā no dievēm
Steidzīgā solī, un Odisejs tūdaļ tai sekoja līdzī,
Dieve un mirstīgais vīrs tad tuvojās dobajai alai;
195. Odisejs nosēdās krēslā, ko atstājis bija pirms mirkļa
Argosa kāvējs. Bet nimfa tam mielastu nolika priekšā —
Ēdienus, dzērienus tādus, ko mirstīgie vīri var baudīt;
Nosēdās pati pēc tam pret dievišķo Lāerta dēlu.
Kalpones viņai ambrōsiju nesa un nektāru saldo.
200. Tūdaļ izstiepa abi pēc gataviem ēdieniem rokas.
Bet, kad bij izsalkums rimts un dzērieniem dzesētas slāpes,
Kalpso, dīvā no dievēm, tā sacīja, valodu sākot:
«Diženais Lāerta dēls, ai Odisej, daudzpraša gudrais!
Vai tad patiešām uz māju un mīlamo dzimtenes zemi
205. Gribi jau doties tik ātri? Lai tomēr nu klātos tev labi!
Bet, ja to zinātu sirdī, cik ciešanu sūru un skumju
Liktenis lēmis tev ceļā, pirms nāksi uz dzimtenes zemi,
Mūžam tu paliktu šeit un sargātu labprāt šo māju,
Nemirstīgs arī tu klātu, kaut sirsnīgi ilgojies redzēt
210. Mīlamo sievu, pēc kuras līdz šim tu sēro ik dienas.
Teikšu ar lepnumu tev, ka sejā un augumā viņa
Nepārspēs mani, jo mirstīgām sievietēm jau neklājas arī
Līdzīgām skaistumā būt ar mūžīgi esošām dievēm.»
Odisejs, daudzpraša gudrais, tai atbildot, sacīja tūdaļ:
215. «Kalpso, varenā dieve, jel nedusmo tagad uz mani!
Labi to zinu es pats, ka prātīgā Pēnelopeja
Sacensties nevar ar tevi ne sejā, ne augumā staltā:
Mirstīga taču ir viņa, tu mūžīgā jaunībā ziedī!
Tomēr man sirdī ik dienas ir sāras un ilgas pēc viņas,
220. Atgriezies gribu un redzēt to dienu, kad pārnāksu mājās;
Bet, ja nu atkal kāds dievs man uzbruktu tumšajā jūrā,
Cietīšu tālāk, jo krūtīs ir sirds, kas rūdīta bēdās;
Cietīs es esmu bez gala, daudz drausmīgu brīžu un likstu
Bija man jūrā un karā; šis tūdaļ var sekot pēc citām.»
225. Teica tā viņš; drīz rietēja saule un atnāca tumsa.
Nebilstot vārda, tie legāja abi šai dobajā alā,
Baudīja milu un palika tuvu viens otram līdz rītam.

- Bet, kad jau rožpirkste Ausma no pamales iznira agri,
 Odisejs hitonu tūdaļ un apmetni uzmeta plecos;
 230. Apsedzās raženā nimfa ar spožbaltu audekla segu,
 Mirdzošu, smalku, jo krāšņu, un jostu sev sēja ap gūžām,
 Greznu un mirdzošu zeltā, un šķidrautu lika ap galvu,
 Rūpējās izvadīt viņa Odiseju, cēlsirdi, ceļā.
 Deva tam cērtamo cirvi jo lielu, kas bija pa rokaļ,
 235. Varkaltu, abējup noasinātu; no olīvas koka
 Gludīta cirvkāts gatavots bija un pareizi lelaists.
 Deva vēl arī tam tēšamo cirvi un vadīja viņu
 Salas vistālākā malā, kur pacēlās milzīgi koki:
 Mirdzošas papeles, alkšņi un egles, kas debesis sniedzās,
 240. Sausi, jau kaltuši koki, kas peldētu viegli pa jūru.
 Parādot viņam šo vietu, kur pacēlās milzīgi koki,
 Atgriezās Kalipso, dīvā no dievēm, uz mitekli savu.
 Odisejs sacīta kokus, un darbus viņš nobeidza ātri.
 Divdesmit baļķus tas nogāza zemē un tēsa ar cirvi,
 245. Prātīgi gludināt sāka un līdzināt visus pēc auklas.
 Kalipso, dīvā no dievēm, šim tobrīd atnesa svārpstus;
 Izurbis caurumus baļķos un salaidis kopā it visus,
 Sadzina cieši ar tapām un pārlīka šķērskokus pāri.
 Kādu palaikam mēdz veidojot īsts remeša amata pratējs
 250. Dibenu tilpīgam kuģim, kas pārvadā preces pa jūru,
 Tādu šo plostu ar dibenu platu sev Odisejs cēla.
 Augstu pacēlis lāvas, tās atspiedis atbalstiem stīpriem,
 Plostā viņš pacēla mastu un uzvilka šķērskoku burām,
 255. Taisīja stūri pēc tam, lai plostu viņš varētu vadīt.
 Baidzot viņš savīja kārkļus un aplīka malām visapkārt,
 Gribēdams sargāt pret viļņiem, bet dibenā balastu meta.
 Kalipso, dīvā no dievēm, tam atnesa audeklu baltu,
 Lai viņš var darināt buras; to Odisejs prasmīgi veica;
 260. Piesējis brases un skotes un vadāmās auklas pie burām,
 Atzgrūda plostu pēc tam ar svirām uz dievišķo jūru.
 Bija jau ceturrtā diena, kad Odisejs nobeidza visu.
 Piektajā dienā no salas to atlaida Kalipso ceļā,
 Mazgāja pati to tīru un ietērpa smaržīgās drēbēs,
 265. Atnesa kazādas maīsu, to pildot ar tumšsārtu vīnu,
 Otru ar ūdeni dzidru un ceļmaīzi lelīka somā,
 Arī daudz pavalga deva, lai būtu ko spirdzināt sirdi,
 Sūtīja viņam no muguras maīgu un tīkamu vēju.
 Dievišķais Odisejs priekā par vēju nu uzvilka buras.
 270. Sēdies pie stūres pēc tam, viņš prasmīgi vadīja plostu;
 Nomodā bija tā acis, jo nekrita miegs vēl uz plakstiem,
 Skatot gan Plejadu baru, gan Bootu, rietošu vēlu,
 Gan arī Lāčmātes zvaigzni, ko ļaudis dēvē par Ratiem,
 Mūžam uz vletas tā griežas un vēro Oriona ceļu;
 275. Vienīgi viņai nekad nav tiesību peldēties jūrā.
 Kalipso, dīvā no dievēm, tam lika šo zvaigznāju spožo

- Skalīt pa kreisi, kad atklātā jūrā tas dodas ar plostu.
 Septiņas dienas un desmit viņš laidās ar plostu pa jūru,
 Astonpādsmītajā tas redzēja ēnainus kalnus
280. Laimīgo falāku zemē, kas viņam te bija jau tuvu.
 Zeme tam likās kā valrogs, kas pacelts virs miglainās jūras.
 Atgrīzās varenais Zemdiindis tobrīd no aitiopiešiem,
 Tālumā viņš no Solimu kalniem Odiseju jūrā
 Redzēja braucam uz plostā. Sirds vairāk tam iekaisa dusmās.
285. Kratīdams īgnumā galvu, viņš sirdij tā sacīja savai:
 «Brīnumi! Vai citādu likteni viņam ir lēmuši dievi,
 Kamēr es mīlojos tālu pie laimīgiem aitiopiešiem?
 Tiešām tas tuvu pie falāku zemes, kur liktenis lēmis
 Novēl tam nedlenu spīdīgo slogu, kas nomoka viņu.
290. Tomēr vēl ceru, ka nelaimē lielā drīz iedzišu viņu.»
 Teicis tā, mākoņus savāca viņš un sajauca jūru,
 Satvēris trijzari rokā; tad, sacēlis spēcīgas vētras,
 Drausmīgo viesuļu brāzmas, ar mākoņiem tumšiem visapkārt
 Aplāja zemi un jūru; nakts arī no debesīm nāca.
295. Atlaidās Eirs, jo varenais Nots un spēcīgais Zefīrs,
 Aitērā dzimušais Borejs, daudz viņu tam veldamī virsū.
 Ļima Odiseja ceļi, sirds mīļā tam sašuta krūtīs;
 Cīzdams vislielākās mokas, tā sirdij viņš sacīja savai:
 «Vai man, vai nelai mes sistam! Kas notiksies beidzot ar mani?
300. Baidos tik ļoti, vai taisnību visu būs teikusi dieve,
 Paredzot likteni manu, ka, iekām es pārnākšot mājās,
 Cietīšot jūrā daudz moku. Nu viss tas patiešām tā notiek.
 Drausmīgiem mākoņiem Zevs ir apsedzis debesis plašās,
 Sacēlis bangas visapkārt, jo spēcīga viesuļa vētra
305. Trako un plosās pa jūru. Nu droši es aiziešu bojā!
 Laimīgi trīskārt un četrkārt tie vīri, kas gājuši bojā
 Plašajos trojīešu laukos, lai sargātu Atreīdu godu.
 Kaut jel es būtu jau miris un beidzis šīs dzīvības ceļus
 Todien, kad trojīeši veseliem bariem ar varainiem šķēpiem
310. Ielenca mani visapkārt pie kritušā Pēleja dēla!
 Toreiz es apglabāts būtu un ahaji slavētu mani;
 Tagad tik bēdīgā nāvē pēc likteņa lēmuma miršu.»
 Pēkšņi šai brīdī no augšas tam uzbruka spēcīga banga,
 Gāzdamās virsū ar spēku, un svaidīja plostu visapkārt.
315. Tālu no plostā viņš iekrita jūrā, jo izrāva bangas
 Stūri no stīprajām rokām, un spēcīgā viesuļa vētra,
 Pārvarot pretējos vējus, pēc mīrkļa jau pārlauza mastu.
 Buras un šķērskoks nu iekrita jūrā jo tālu no kuģa.
 Ilgi to turēja vilnis zem ūdens; viņš nespēja tobrīd
320. Steidzīgi iznirt un pacelties augšā no milzīgās bangas —
 Lejup to gremdēja drēbes, ko dāvāja Kalipso divā.
 Beldzot viņš iznīra tomēr no viņa un spļāva no mutes
 Ūdeni rūgtēni sāļo, kas aumaļām plūda no galvas,
 Tomēr šais briesmīgās mokās viņš nebija aizmīrsis plostu;

325. Nirdams caur viļņiem, viņš tvēra to rokās un ķērās pie baļķiem,
Uzrāpās augšā uz plosta, tā glābdamies atkal no nāves.
Mētāja brāzmainie viļņi to šurp un turp apkārt pa jūru.
Itin kā rudeni Boreja elpa pa teleju plašo
Projām rauj kaltušos dadžus, kaut cieši tie savijas kopā, —
330. Gluži tā mētāja vētras šo plostu šurp un turp apkārt.
Dažreiz to salvēra Nots un atdeva Borejam mētāt,
Dažreiz to atdeva Eirs, lai Zefīrs to vajātu tālāk.
Tomēr to redzēja jūrā Leikōteja, skaistkāje Ino,
Kadma brīnīškā meita, kas agrāk bij mirstīga sieva.
335. Tagad tā atvaros dziļos ir guvusi dievišķu godu.
Kļuva tai žēl, ka Odisejs klīst un mokās pa jūru.
[Itin kā ūdeņuvista tā iznira ārā no jūras,]
Nosēdās blakus uz plosta un sacīja cilvēka balsi:
«Odisej, nelaimes sistais, kam zemdievis Poseidons tagad
340. Tevi tik drausmīgi vajā un sūta tev likstu pēc likstas?
Nogremdēt tevi viņš nevar pavisam, kaut vēlas to ļoti.
Tagad tu rīkojies tā — man liekas, tu saprātīgs esi:
Mudīgi novelc šīs drēbes un viesuļiem atstāj šo plostu!
Mezdamies bangās, tu iries ar rokām un peldēdams sasniedz
345. Faiāku zemi, kur liktenis lēmis tev glābiņu atrast.
Sapņem šo brīnīško autu un apsien to tūdaļ ap krūtīm!
Kopā ar to tev nevajag būties par mokām un nāvī!
Bet, kad tu faiāku krastu ar rokām jau sasniedzis būsi,
Atrasi vajā šo autu un aizmet to tumšajā jūrā
350. Tālu no šalcošā krasta, pats atpakaļ skatienu nevērs.»
Teica tā dieviete viņam un ledeva brīnīško autu;
Atpakaļ ienīra viņa ar steigu zem tumšajām bangām
Itin kā ūdeņuvista, un dzīle to sedza visapkārt.
Odisejs, dievišķais cietējs, vēl šaubījās brīdī, ko darīt.
355. Sadrūmlis nopūtās smagi un sirdij tā sacīja savaļ:
«Vai man! Lai tikai kāds dievs nu atkal jau viltības cilpās
Nēlepin mani, šeit padomu dodams man nokāpt no plosta!
Bet es tam negribu klausīt, jo redzu patlaban, ka zeme
Nav vēl tik tuvu ple manis, kur itin kā būšot mans glābiņš.
360. Taču es darišu tā, kā būtu man bijis vislabāk:
Kamēr vēl turēsies baļķi, ar šķērskokiem sasieti kopā,
Tikmēr es palikšu šeit un cietīšu uzveltās mokas.
Bet, ja nu plostu visbeidzot man sadragās bangas un viļņi,
Metīšos peldus, jo līdzekli citu es nevaru atrast.»
365. Kamēr tā domāja viņš, to apsvērdams prātā un sirdī,
Zemdievis Poseidons pēkšņi tam sūtīja varenu vilni,
Drausmīgu, smagu un augstu, kas pārvēlās pāri pār galvu.
Itin kā brāzmainais vējš, kas uzbrucis pelavu gubal,
Izkaisa pelavas sausās pa zemi uz dažādām pusēm, —
370. Gluži tā dievs tam kļiedēja baļķus, bet Odisejs tūdaļ
Sativēra vienu no tiem un jātniski sēdās tam virsū,
Novilkā drēbes pēc tam, ko dāvāja Kalipso divā,

- Satvēra brīnišķo autu un sēja to tūdaļ ap krūtīm,
 legās bangās uz galvas un peldēja, izstlepis rokas.
375. Varenais Zemdievis tūdaļ to redzēja peldam pa viļņiem.
 Krafīdams īgnumā galvu, viņš sirdij tā sacīja savai:
 «Tagad nu klīsti pa jūru, daudz dažādas neveiksmes ciezdams,
 Kamēr tev izdosies nākt pie Zevtēva mīlotās tautas!
 Bet nu es ceru, tev sūdzību nebūs par ciešanām savām...»
380. Teicis šos vārdus, viņš skaistkrēpju zirgiem ar pātagu cirta,
 Atpakaļ devās uz Aigām, kur bija tam slavenas pilis.
 Atēnai, Zevtēva meitai, bij citādi nodomi prātā.
 Brāzmainiem viesuļu vējiem tā aizslēdza ceļus un takus,
 Pavēli dodama pārējiem klusēt un pūtienu pārtraukt,
385. Sūtīja Boreju straujo un salauza viļņus tā priekšā,
 Kamēr pie falākiem nāktu, pie slavenās Irēju tautas,
 Odisejs, dievlīkšais cietējs, un glābtos no likteņa ļaunā.
 Dīvas jau dienas pēc kārtas un dīvas vēl naktis pa viļņiem
 Odisejs klīda un nojauta sirdī, ka nāve jau tuvu.
390. Tikko kā košmate Ausma no pamales atveda trešo,
 Mitējās viesuļa vētra un, rimstoties saceltām bangām,
 Iestājās klusums uz jūras; nu Odisejs vēriņu skatu
 Redzēja tuvumā zemi, kad vilnis to pacēla augšup.
 Itin kā priecājas bērni, kad atspīrgst pēc slīmības grūtas
395. Dzīvība tēvam, kas gulējis gultā un cietis daudz moku,
 Vārgdams jau ilgi, kad lenaidīgs dievs to mocīja smagi,
 Beidzot bērniem par prieku to dziedina mūžīgie dievi, —
 Gluži tā priecājās viņš, kad redzēja zemi un mežu.
 Cenzdamies peldēt, cik spēka, viņš gribēja piekrasti sasniegt,
400. Bet, kad tas bija tik tuvu, ka dzirdēt var cilvēka balsi,
 Tūdaļ viņš sajuta troksni, kas rodas pie klinšainā krasta.
 Jūra te drausmīgi krāca, ar sparū pret krastmalu augsto
 Triekdama spēcīgus viļņus; visapkārt tam putas vien bija.
 Nebija krastā ne ostu, ne līču, kur nostāties kuģiem,
405. Vienīgi izvīrzīts krasts un klinšainas radzes visapkārt.
 Drebeja tobrīd Odiseja sirds, un ļima tā ceļi.
 Nopūtās varonis smagi un sirdij tā sacīja savai:
 «Vai man! Tik nejauši Zevs man nolēmis redzēt šo zemi!
 Pārspējls esmu pēc grūtākas ciņas šos atvarus dziļos,
410. Tomēr no pelēkās jūras es nevaru izkulties ārā.
 Škautnainas klintis šeit paceļas visur, un varenas bangas
 Šķeldamās sitas tām apkārt, tur paceļas klintssiena gluda,
 Jūra ir arī tik dziļa; nav vietas, kur varu šai brīdī
 Nostāties droši uz kājām un glābties no likteņa ļaunā.
415. Ka tik vēl man! šeit neizrauj vilnis un netrlec pret klinti,
 Krastmalā kāpjot! Tad veltas būs pūles un ciešanas manas!
 Bet, ja es peldēšu tālāk gar malu, lai raudzītu atrast
 Lēzenus krastus kaut kur vai piestātnes viētu, tad baidos,
 Ka tik no jauna man neuzbrūk vētra un nesvalda atkal
420. Mani pa zivīgo jūru, kad vaidēšu, palīgā saukdams,

Val ar no jūras kāds dievs man neuzlaiž nezvēru līelu,
Kādus Amfitrīte bartem mēdz audzināt atvaros dziļos.
Zīnu, ka slavenais Zemdīmdis naidīgs joprojām pret mani.»

- Kamēr ar apdomu viņš to apsvēra prātā un sirdī,
425. Tamēr jo varena banga to nesa pret šķautnaino krastu.
Ādu tam norautu visu un drumstalās saberztu kaulus,
Nebūtu Atēna laikā tam devusi padomu gudru:
Odisejs abējām rokām jo mudīgi satvēra klinti,
Valdēdams turēja stingri, līdz pārgāja varenais vilnis.
430. Tā nu viņš glābās no viļņa, bet drīz vien tas atpakaļ nāca,
Atraudams viņu no klints un jūrā to aiznesdams tālu.
Itin kā polipam dažkārt, ja izrauj to ārā no alas,
Pieķeras cieši pie taustekļiem gariem daudz smilšgraudu rupju, —
Glūži tā pieķērās arī Odiseja varenās rokas
435. Cieši pie šķautnainās klints, bet banga to alzrāva projām.
Odisejs, nelaiimes sistais, pret likteni aizietu bojā,
Nebūtu atjautu tobrīd tam devusi Spulgace dieve.
Iznīris augšā no bangas, kas devās ar sparpu pret krastu,
Irās viņš tālāk un vēroja zemi, vai nebūtu tuvu
440. Lēzena vieta kaut kur vai drošāka piestātne krastā.
Bet, kad viņš sasniedza grīvu, kur ieplūda skaistvilņu upe,
Peldot gar krastu, tas atrada vietu, kas šķita tam laba,
Līdzena, glūži bez klintīm, kur patvērums bija pret vēju.
Atzīna to viņš par leteku jūrā un lūdza tās dievu:
445. «Klausī jel, valdniek, lai būtu kas būdams! Es nāku pie tevis,
Glābies no bargā Poseidona dusmām, un sirsnīgi lūdzos!
Mūžīgi esošiem dieviem ir tikami tādi, kas klistot
Cietuši daudzkārt kā tagad šeit es un žēlot lūdz viņu.
Zemu es krītu uz ceļiem pie tevis un skaistvilņu straumes!
450. Esī jel, valdniek, man žēlīgs, jo nāku pie tevis kā lūdzējs!»
Teica tā viņš, dievs remdēja bangas un plūstošo straumi,
Izklāja klusumu apkārt un izglāba viņu no nāves
Tieši pie ietekas jūrā; tad tūdaļ tam saļīma ceļi,
Sabruka varenās rokas, jo jūrā sirds novārga mīļā.
455. Miesa tam tūkusi bija un tecēja sāļitais ūdens
Strāvām pa muti un nāsīm; bez spēka viņš nokrita zemē,
Zaudējis elpu un balsi, un locekļi gurdumā stīnga.
Bet, kad viņš atvilka elpu un dzīvība pamodās krūtīs,
Dievietes dāvāto autu sev raisīja vaļā no pleciem,
460. Tūdaļ to iemeta upē, kas ūdeņus vēla uz jūru.
Varenā banga to atpakaļ nesa ar straumi un Īno
Saņēma atpakaļ mīļajās rokās; viņš, atstājis upi,
Nollecās piekrastes meldros un skūpstīja auglīgo zemi;
Sadrūmis nopūtās smagi un sirdij tā sacīja savai:
465. «Val man! Kam ciešu tā es? Kas notiksies turpmāk ar mani?
Ja nu šo bēdpilno nakti es pavadu tuvu pie upes,
Baldos, ka stindzīgais aukstums pēc tam un valganā rasa
Nesaliec mani pavisam un nelaupa gurušos spēkus.

- Rītos agri pirms ausmas no upes plūst vēsākas strāvas.
470. Ja nu es, uzkāpis kalnā un legājis ēnainā mežā,
Iemigšu blezajos krūmos, kad aukstums un nogurums beidzot
Atstātu mani pavisam, es legrimtu saldajos sappos,
Tad jau varbūt es laupījums kļūšu šeit plēsīgiem zvēriem.»
- Apsverot prātā It visu, tam beidzot par labāku šķita
475. Tūdaļ doties uz mežu; to atradis redzamā vietā
Tuvu pie upes, viņš ielīda tur divu krūmāju vidū,
Bija tie auguši kopā — viens oleastrs, olīva otra;
Nepūta spēcīgle vēji šim pudurim mitrumu cauri,
Hēlijs ar spožajiem starļiem tam nedeva gaļšumu savu,
480. Spēcīgais lietus tam nespiedās cauri; tik blezi bij krūmi,
Pamišus saaugot kopā; to zari Odiseju slēpa.
Tūdaļ ar mīļajām rokām viņš taisīja guļvietu plašu —
Gadu pēc gada tur krājās daudz zaru un kritušu lapu,
Tā ka pat cilvēki divi vai trīs tur varētu atrast
485. Pajumti puteņa laikā, kad plosītos nīknākās vētras.
Odisejs, dievlīšķais cietējs, to vēroja priecīgu prātu,
Iegūlās sanestā kaudzē un uzrausa lapas sev virsū.
Itin kā dažkārt kāds vīrs, kas, dzīvodams nomalē tālā,
Kaimiņiem neesot tuvu, mēdz pagali apraust ar peļņiem,
490. Sargādams dzirksteļu sēklu, lai citur to nevajag meklēt, —
Gluži tā Odisejs ierausās lapās; bet Atēna viņam
Pildīja acis ar miegu, lai varētu aizdzīt jo ātrāk
Gurdumu smago no viņa, tam plakstiņus aizverot miļos.

VI

- O**disejs, dievlīkšais cietējs, tur duseja saldi zem krūma,
 Miega un gurduma mākts; bet dieviete Atēna tobrīd
 Steldzīgi devās uz zemi, kur falākiem pilsēta bija.
 Kādreiz senākos laikos tie mīta Hipérejā plašā,
 5. Tuvu pie kiklopu zemes, pie nekrietniem pārgalvju vīriem;
 Aplaupīt mēdza šie viņus, jo bija daudz pārāki spēkā.
 Nausitojs, līdzīgais dievam, tos sacēlis, izveda ārā,
 Deva tiem Sherijā mitnes jo tālu no citīgiem ļaudīm,
 Apjoza pilsētu mūrēm, tur cēla daudz dženu namu,
 10. Svētnīcas mūžīgiem dieviem un dalīja arājiem laukus,
 Tomēr tas, likteņa mākts, sen mīta jau Aīda valstī.
 Alkīnojs valdīja tolaik, un dievi tam gudrību deva.
 Atēna, spulgace dieve, tad legāja tūdaļ šā namā;
 Rūpējās viņa par to, lai Odisejs pārnāktu mājās.
 15. Virzījās dieve uz istabu krāšņo, kur duseja tobrīd
 Līdzīga mūžīgām dievēm gan skatā, gan auguma ziņā,
 Krietnā Alkīnoja meita Nausíkaja, jaunava datlā,
 Blakus tai kalpones divas — tām harītas skaistumu deva —
 Abējās aplodu pusēs, bet mirdzošās durvis bij slēgtas.
 20. Gluži kā vēsmiņa viegla tā plesteidzās jaunavas guļtai,
 Noliecās pāri pār galvu un sacīja viņai jo laipni,
 Pieņemot līdzīgu skatu kā slavenā Dimanta meļtai;
 Bija tā vienādos gados ar šo un tikama sirdij.
 Augumā līdzīga šai, tā spulgace Atēna teica:
 25. «Kāpēc gan dzemdēja māte, Nausíkaja, tevi tik kūtru?
 Tavas tik brīnīškās drēbes vēl netīras mētājas apkārt!
 Precības tev jau ir tuvu, kad pieklājas košākās drēbēs
 Tērties un pasniegt tās tiem, kas aizvedīs tevi no mājas.
 Teicama slava arvien mēdz izpausties ļaudīs ar drēbēm;
 30. Noskatās cienītā māte un tēvs uz tādiem ar prieku.
 Rītu, kad atausīs gaisma, mēs velēties iesim uz upi,
 Palīdzē būšu tev visur, lai darbu tu veiktu jo ātrāk;
 Taču tu jaunavas kārtā valrs nebūsi ilgi pie tēva,
 Tāpēc ka bildīna tevi arvien jo raženi dēli,
 35. Labākie falāku zemē, un patī tu slavenas dzimtas.
 Celles, Nausíkaja, tūdaļ un dodies pie slavenā tēva!

- Saki, lai, ataustot gaismai, viņš mūļus liek divričos sajūgt,
 Aizvedis viņi gan jostas, gan drēbes, gan mirdzošās segas.
 Arī tev būtu daudz ērtāk, ja pati tu neletu kājām;
40. Taču no pilsētas ārā jo tālu ir velēkņu bedres.»
 Teikusi viņai šos vārdus, uz Olīmpu Atēna devās,
 Debesu dieviem, kā stāsta, tur atrodas mitekļi mūžam;
 Negrauj to vēji un vētras nekad, ne slacina lietus.
 Nav ne tur krusas, ne sniega, tik vienīgi debesis dzidrās
45. Izplešas pāri pār visu, un mirdzums to apskauj visapkārt;
 Mūžīgi laimīgie dievi tur pavada priekos ik dienas.
 Spulgace aizgāja turp, to likust jaunavai darīt.
 Atnāca skaisttroņa Ausma; Nausíkaju košajās drēbēs
 Piecēla viņa no miega; šī brīnījās ļoti par sapni.
50. Steigā tā gāja pa namu, lai vecākiem stāstītu sapni,
 Mīļajam tēvam un mātei; tos mājās vēl sastapa viņa.
 Kopā ar kalponēm savām pie pavarda sēdēja māte,
 Vērpdama purpura dziļas; tur durvīs tā sastapa tēvu;
 Tobrīd viņš devās uz sēdi, kur pulcējās slaveni vīri.
55. Labākie falāku vidū Alkīnoju sauca pie sevis.
 Nākusi tuvāk pie mīlamā tēva, tā sacīja viņam:
 «Vai gan tu, mīlotais tēti, man neliksi divričus rīkot,
 Augstos, ar stiprākiem ratiem, lai varētu labākās drēbes
 Aizvest un izmazgāt upē? Tās netīras mētājas apkārt.
60. Taču tev pleklājas pašam, kad tautas sapulcē sēdi
 Labāko falāku vidū, tērpt augumu spodrākās drānās.
 Arī patlaban tev mājā ir pleci jo mīlami dēli;
 Divi no viņiem jau vīri, bet trīs vēl ir ziedošos gadus.
 Pēdējie vēlas arvien, lai, tērpušies mazgātās drēbēs,
65. Varētu doties uz deju; par visu to rūpes man sirdī.»
 Teica Nausíkaja tā, bet kaunējās mīļajam tēvam
 Minēt par gaidāmām kāzām; tēvs manīja visu un teica:
 «Neliedzu, mīlotais bērns, ne mūļus, ne arī ko citu.
 Ej, ja tev tikas! Lai kalpi ar steigu tev divričus rīko,
 Augstos, ar stiprajiem ratiem, ar izpītu grozu tiem virsū!»
70. Teica tā viņš un vēlēja kalpiem; tie klausīja tūdaļ;
 Divričus rīkoja viņi un izvilka rītošos ratus,
 Izveda mūļus no kūts un jūdza pie dīseles blakus.
 Pati Nausíkaja nesa no istabas mirdzošās drēbes,
 Visas tās savāca viņa un ielika gludītos ratos.
75. Groziņā ielika māte tai ēdienus, tīkamus sirdij,
 Dažādus, pavalgu arī un ielaida kazādas maisā
 Dzirkstošā vīna papildnam; tad jaunava divričos kāpa;
 Beidzot mirdzošā krūkā vēl ielēja valgano eļļu,
80. Lai ar to viņa un kalpones visas var iesvaldīt miesu.
 Tūdaļ Jaunava pātagu tvēra un mirdzošos grožus,
 Cirta ar pātagu mūļiem, lai skrītu; tie, dīmdīnot zemi,
 Tecēja čakli uz priekšu un aizveda drēbes un pašu,
 Ne jau tik vienu, jo sekoja viņai vēl kalpones citas.

85. Bet, kad jau beidzot tās nonāca visas pie skaistvīņu upes —
 Velēkņu bedru šeit bija papilnam; no apakšas ūdens
 Plūda tals straumēm, un netīras drānas šeit varēja mazgāt, —
 Tūdaļ no rītošiem ratiem tās atjūdza klausīgos mūļus,
 Aizdzina viņus uz pļavu pie vērpetēm bagātās upes,
90. Palauda saldajā zālē, bet pašas no gludītiem ratiem
 Izņēma drēbes ar rokām un, mezdamas ūdenī tumšā,
 Mīdīja velēkņu bedrēs jo cītīgāk cita par citu.
 Bet, kad tās pabeldza mazgāt un iztīrīt tralpus no drēbēm,
 Rindās it visas nu izklāja veju gar krastu, kur jūra
95. Dauzīja klintīs visvalrāk un vēla pret krastmalu oļus.
 Beļģušas mazgātīes pašas, tās svaļdīja miesu ar eļļu,
 Nosēdās upmalā visas un tūdaļ pie azalda ķērās,
 Gaidot, lai siltajā saulē tām izžūtu mazgātās drēbes.
 Bet, kad Nausīkaja pati un kalpones azaidu beļdzā,
100. Nometa šķidrautus savus un rotātīes sāka ar bumbu.
 Rotālās vadīja viņas Nausīkaja, baltroce daļļā;
 It kā Artēmidā, bultlaide, dodas pa kalniem un mežiem
 Vai pa Erīmanta klintīm, vai arī pa Talgeta kraujām,
 Sīrsnīgā priekā par nīknajiem kuļļiem un straujajiem brīeļiem;
105. Kopā ar viņu pa laukiem un lejām trauc tīrumu nīmfās,
 Aīģīdas nesēja meļtas, un Lētoja prieku jūt sīrdī;
 Galva un seja tās meļtai tad īzceļas pāri pār visām,
 Tūdaļ to vīegļī var pazīt, kaut skaīstas īr viņas īt visas, —
 Gluži tā īzcēļās šeit starp kalponēm ļaunava daļļā.
110. Bet, kad ļau sāka tā postīes, lai atgrīeztos atkal uz māļām,
 Līkdama sarīkot nīūļus un salocīt mīrdzošās drēbes,
 Atēna, spulģace dieve, ko citu ļau nolēma prātā,
 Lai ļel nu Odisejs mostos un redzētu skaīstvaldzī meļtu
 Un lai šī ļaunava viņu uz faļāku pīlsētu vestu.
115. Valdnieka meļta tad raidīja bumbu pret kalponī kādu;
 Mērķīm tā aīzļaldās garām un atvara vīrpulī krīta;
 Iekļīedzās visas ļo skāļļ, un dīevīšķais Odisejs modās;
 Pacēļles sēdus zem krūma, viņš domāja sīrdī un prātā:
 «Vai manī Kur tagad es esmu, un kādī šeit mīttīnās ļaudīs?
120. Vai tie īr pārgalvīļī ļaunī vai mežoņī, netaisnī ļaudīs?
 Jeb vai tie ļaipnī pret katru un bīstas no mūžīģiem dīevīem?
 Itīn kā sīevīešu balsīs patļaban es dzīrdēļīs būtu;
 Laikam tās bīļa tīk nīmfās, kas kļīnšāinos kalnos mēdz dzīvot,
 Avotu ūdeņos tīros un deļot pa zālāinām pļavām.
125. Vai gan patīesi es tur, kur cīlvēku valodu runā?
 Labī, es cēļšos un tešu, lai redzu pāis skaīdri īt vīsu.»
 Odisejs, dīevīšķais cīetējs, to sacīļts, līda no krūmīem,
 Nolauza bīezajā mežā pēc tam ar spēcīģu roku
 Kupļu un ļapotu zaru, lai vīrīšķo kaļļumu segtu.
130. Gāja tam pretī kā ļauva, kas, uzauzīs mežā, pīlns spēka,
 Spīētēdams lietum un vētrām, īet medīt; tam uzļiesmo acīs,
 Pēkšņī tad meļtas ar sparū pret vēršīem un aļtām vai uzbrūk

- Biezoknī klīstošiem briežiem; ja Izsalkums skubina viņu,
 Kūtīs pat laužas aiz žoga, lai sagrābtu barībai altas, —
 135. Gluži tā Odisejs arī pie košmatēm jaunavām metās,
 Lai gan tas bija vēl kails: šis brīdis tā rīkoties lika.
 Riebīgs viņš jaunavām šķīta, jo notrieps tas bija ar dūņām;
 Bailēs tās bēga no viņa un aizlaidās projām gar krastu;
 Tikai Alkīnoja meita vēl palika viena, jo dieve
 140. Drosmi tai iedvesa prātā un locekļiem atņēma bailes.
 Apstājās viņa tā priekšā; tad Odisejs domāja brīdī,
 Vai tam šo skaistuli lūgt, tai sirsnīgi apkampjot ceļus,
 Jeb vai ar, attālāk stāvot, bilst glaimīgu vārdu, lai viņa
 Tūdaļ tam pilsētu rāda un dāvina drēbes, ko gērbties.
 145. Apsverot prātā it visu, tam beidzot par labāku šķīta
 Attālāk stāties no viņas un lūgties to sirsnīgiem vārdiem,
 Lai jel, tai apkampjot ceļus, sirds jaunavai nekaistu dusmās.
 Tūdaļ viņš sāka ar glaimiem un sacīja viņai ar viltu:
 «Valdniece, tevi es lūdzu, kaut dieve vai mirstīgā esīl
 150. Ja jau tu kāda starp dievēm, kas plašajās debesīs mājō,
 Tevi Artēmīdai pašai, visvarenā Zevtēva meitai,
 Līdzināt varu gan skaistuma ziņā, gan sejā un skatā.
 Bet, ja tu mirstīgā esi, kas staigā un dzīvo virs zemes,
 Trīskārt ir laimīgs tavs tēvs un trīskārt ir laimīga māte,
 155. Trīskārt ir laimīgi brāļi; man liekas, par skaistumu tavu
 Laime tlem smaldīs arvien un liksmība pildīs to sirdis,
 Redzot, ka atvase tāda, tik cēla let rotaļu dejās.
 Tomēr par pārējiem visiem tam laimes būs sirdī visvairāk,
 Kas reiz, daudz dāvanu dodams, būs ieguvis tevi par sievu.
 160. Neesmu redzējis acīm ne mirstīgo vīru, ne sievu
 Tādu kā tu šeit patlaban. Man jābrīnās, vērojot tevi!
 Kādreiz es redzēju Dēlā, Apollona ziedoklīm blakus,
 Zaļojam atvasī tādu, tev daļumā līdzīgu palmu.
 Arī reiz devos es turp; daudz vīru man sekoja toreiz
 165. Līdzī šai šausmīgā ceļā, kur moku man bija bez gala;
 Vērodams toreiz šo palmu, es stāvēju apmulsis ilgī,
 Tāpēc ka līdzīgu koku vēl nebija devusi zeme, —
 Gluži tā, jaunava daļā, es brīnos par tevi un mulstu,
 Baidos pie ceļiem tev krist, kaut šausmīgas bēdas māc mani.
 170. Vakar pēc divdesmit dienām es glābos no tumšajiem vilņiem:
 Dzenāja mani tik ilgī bez rimšanās bangas un vētras
 Prom no Ogīgijas salas; kāds dievs šeit ir izmetis mani,
 Lai es varbūt vēl ciešu šeit arī; man liekas, tik ātri
 Nebūs tam gala, bet dievi man ciešanas sagādās jaunas.
 175. Žēlo jel, valdniece, mani! Pie tevis es nāku vispirmās,
 Pārcietis likstu pēc likstas. No pārējiem vīriem nevienu
 Nezinu šeit, kam pilsētas pieder, kas dzīvo šai zemē.
 Rādi man pilsētu kādu! Dod skrandu, lai varu to apmest,
 Ja tev ir kāda, kur salīki drānas, uz šejieni nākotī
 180. Mūžīgie dievi lai dod tev it visu, ko sirds vien tik vēlas —

- Tikamu vīru un namu un piešķir jums saskaņu dzīvē!
Pārāks un jaukāks nekas nav bijis virs zemes, ja mīla
Valda starp vīru un sievu, ja abi, kad saskan tiem prātī,
Rūpīgi pārvalda namu; tas īgnumu sagādā skauģiem,
185. Labvēļiem sirsniģu prieku, bet pašī to sajūt kā laimi.»
Tūdaļ Nausīkaja, baltroce daiļā, tam sacīja pretī:
«Svešniek, tu neesi līdzīģs ne ģļēvam, ne muļķīģam vīram!
Taču ģan Olīmpa Zevs mēdz mīrstīģiem dāvināt laimi,
Labiem un ļauniem, ikvienam, kā viņam tas ienācis prātā.
190. Viņš tev īr likteni lēmis, to panes ar mierīģu prātu.
Tagad, kad esi pie mums, kad nācis pie pilsētas tuvu,
Netrūks nekā tev šai zemē — ne drēbju, ne arī kā ģīta,
Kādas īk lūdzēģam nākas, ko liktenis bargais tā sītis.
Rādīšu pilsētu tev un minēšu pilsoņus vārdā.
195. Faiāki dzīvo šai zemē, tiem arī šī pilsēta pieder.
Patī, atzīstos, esmu es krielnā Alkīnoja meita:
Faiāku tauta īr devusi viņam kā varu, tā spēku.»
Teīca tā ļaunava viņam un košmates kalpones sauca:
«Rimstīeties, kalpones manas! Kurp jābēģ jums, īeraģot vīru?
200. Vai tad jūs varēģāt domāt, ka būtu šeit īeradies naidnieks?
Tiešām nav piedzīmis tāds un nepiedzīms mīrstīģo vidū,
Kas šeit ar naidīģu prātu pret cēļajiem faiākiem nāktu,
Īenaidu sēdams šai zemē; mēs mūģīģiem sevišķī mīļī.
Tālu no pārēģiem visiem mēs īeslēģtī brāģmainā jūrā,
205. Pasauļes malā; šurp neleķļūst ģīti no mīrstīģiem ļaudīm.
Īeradies tagad pie mums kāds nelaiģes vajātāis svešnieks.
Rūpētīes vajag par viņu; no Zeva īkviens nāk šai namā —
Svešnieks un trūkuma cietēģs; pat dāvana maza tiem mīļa.
Tagad jūs, kalpones manas, šīm ēdīenu, dzērienu sniedzīet!
210. Mazģāģīet viņu šai upē, kur klusāka vieta pret vēģu!»
Teīca tā viņa; tās apstāģās tūdaļ un drošākas ķļuva,
Aīzveda svešnieķu projām, kur aīzvēja bīļa, kā viņām
Patī Nausīkaja līka, jo krielnā Alkīnoja meita;
Hītonu tūdaļ un apmetnī viņas tam nolīka priekšā,
215. Pasniedza zeltainā krūkā tam valģano svaidāmo eļģu,
Raīdīģa upē pēģ tam, lai mazģāģas dzīdraģās straumēs.
Odisejs, līdzīģais dievam, tām sacīģa, valodu sākdams:
«Kalpones, paeģģiet tālāk, lūķ, tā, lai rieģģģās dūņas
Nomazģāt varu no pleģiem un īesvaidīt sevi ar eļģu!
220. Tiešām ļau īģģāķu laīķu trūkst ķermenīm svaidāmās eļģas.
Netīķ man mazģātīes upē, jums redģot, jo sajģtu kaunu
Košmatu ļaunavu vidū bez apģērba rādīties kaīlam.»
Teīca; tās aīzģāģa tūdaļ un stāģtīģa ķēnīģa meītai.
Odisejs, līdzīģais dievam, tad upē ar dzīdraģiem vīģģiem
225. Mazģāģa rieģģģās dūņas, kas pleģus un muguru sēģa,
Tīrīģa sārņus no ģalvas, kas radušģes bangainā jūrā.
Bet, kad tas mazģātīes beīģa, sev svaidīģa mīesu ar eļģu,
Uzģērba mugurā drāģas, ko dāvāģa ļaunava viņam,

- Atēna tūdaļ uz galvas tam dievišķo skaistumu lēja,
 230. Pīlnāku augumu deva un skatu un savija cirtās
 Matus ap galvu, kas līdzīga šķīta nu līlijas ziedam.
 Itin kā sudraba kalējs, kam Hēfaists un Atēna pati
 Devuši prasmi šai mākslā, lai veldo tas brīnīšķas lietas,
 Ietērpj mirdzošā zeltā, ko prasmīgi sudrabā kalts, —
 235. Gluži tā plecus un galvu tam krāšņumā ietērpa dieve.
 Odisejs aizgāja tālāk un nosēdās krastā pie jūras,
 Brīnīšķā krāšņumā mirgdams; bet jaunava brīnījās viņā.
 Tobrīd košmatēm kalponēm savām tā jaunava teica:
 «Uzklausīt, baltroces, kalpones manas, ko tagad jums teikšut
 240. Ne jau pret mūžīgo gribu, kas Olimpa mītekļos valda,
 Nācis šis svešnieks pie mums, pie dievišķās faiāku tautas.
 Tikko pirms mīrkļa šis cilvēks man izlikās neglīts, bet tagad
 Līdzināms mūžīgiem dieviem, kas plašajās debesīs mājō.
 Kaut jel par savējo gūtu es līdzīgu vīru! Kaut tādu
 245. Sastaptu savējo vidū un viņam te patīktos palikt!
 Tagad jūs, kalpones manas, šim ēdienu, dzērienu sniedziet!»
 Teica tā viņa; tās tūdaļ bez pretrunas klausīja visas,
 Ēdienu, dzērienu nesa un lika Odisejam priekšā.
 Odisejs, dievišķais cietējs, ar patīku ēda un dzēra,
 250. Tāpēc ka izsalkums ilgāku laiku jau mocīja viņu.
 Bet tad Nausikaja, baltroce daiļā, ko citu jau lēma.
 Drānas tā locīja kopā un salika greznajos ratos,
 Iejūdza stiprnagu mūļus un divričos iekāpa pati,
 Svešnieku sauca pie sevis un sacīja, valodu sākot:
 255. «Posies tu, svešniek, uz priekšu! Lai tūdaļ uz pilsētu ejam!
 Pavadīt gribu es tevi pie prātīgā tēva, kur, ceru,
 Redzēsi labākos vīrus, cik faiāku tautā pavisam.
 Dari tik tagad, ko likšut! Man liekas, ka esi tu prātīgs.
 Kamēr mēs iesim pa plašajiem laukiem un koptajām druvām,
 260. Tikmēr tu seko man līdz aiz kalponēm, mūļiem un ratiem,
 Soļodams ātri! Es iešu pa priekšu un rādīšu ceļu.
 Drīz vien mēs nāksim pie pilsētas kādas; tai mūri visapkārt
 Paceļas augsti, bet abējās pusēs ir telcama osta;
 Ieeja šaura; pa labi un kreisi tur izliektie kuģi
 265. Izvilkti krastā, un kuģim ikvienam ir nojume sava.
 Tālāk skaists sapulču laukums Poseidona svētvietai tuvu,
 Aplikts ar akmeņiem lielam visapkārt un ieraktiem zemē.
 Sanesti melnajiem kuģiem šai laukumā dažādi rīki,
 Enkura virves un buras; te cītīgi gludina airus.
 270. Nerūp jau faiāku vīriem ne bultneses spožas, ne stopi,
 Bet gan tik masti un aīri, un līgani peldoši kuģi;
 Viņi ar priecīgu sirdi pa pelēko jūru mēdz ierties.
 Es šeit no naidīgām valodām vairos, lai vēlāk kāds mani
 Nepeltu velti, jo tautā daudz dažādu nellesu rodam.
 275. Sacis varbūt kāds pārgalvis tā, kas sastaps mūs ceļā:
 — Kas gan šis vīrs, kas, tik skaists un tik dīžens, Nausikajai seko?

- Kur gan tā nēmusi viņu? Tas laikam par vīru būs viņai!
 Vai nu tā kādu no svešzemju vīriem, kas izmests no kuģa,
 Vedusi līdzī, jo tuvumā nav mums cita neviena,
 280. Jeb vai pie viņas ir nācis kāds dievs, tās lūgšanu piesaukts,
 Lejup no debesīm kāpdams, un viņa to paturēs mūžam.
 Pareizi darija viņa, kad izgāja pameklēt pati
 Svešnieku vidū, bet laiāku ļaudis tā nicina skarbi,
 Atraidot visus, tos raženos vīrus, kas bildina viņu. —
 285. Tā, lūk, tie teiks un kaunu ar to man sagādās lielu.
 Citai es ņemtu to jaunā, ja līdzīgi darītu viņa,
 Ja tā pret savējo gribu, kad tēvs vēl un māte ir dzīvi,
 Brīvi ar vīriešiem pītos, pirms būtu tai bijušas kāzas.
 Svešniek, tu uzklausī mani un tevēro padomu manu,
 290. Kā lai jo ātrāk mans tēvs uz dzimteni aizvada tevi!
 Tuvu pie ceļa tu redzēsi bērzi, kas Atēnai svēta,
 Papeles vien; tur burbuļo avots, bet apkārt tai pļava.
 Tur ir Alkīnoja tīrums un arī tā ziedošie dārzi,
 Tiktāl no pilsētas projām, cik saucēja balsi var dzirdēt.
 295. Nosēdies zemē, tur paliec un pagaidi brīdi, līdz kamēr
 Pilsētu sasniedzam mēs un nonākam valdnieka pili.
 Bet, kad tu nojautīsi esi, ka nākušas pili pie tēva,
 Tūdaļ uz laiāku pilsētu dodies un valcā tur kādam
 Parādīt valdnieka pili, kur raženais Alkīnojs dzīvo!
 300. Viegli to pazīt ikvienam; pat bērns mazs tev parādīs ceļu.
 Pārējo laiāku mājas nav līdzīgas valdnieka namam,
 Krietnā Alkīnoja pilij, — tā krāšņākā taču par visām.
 Bet, kad tu būsi jau pili un pagalmam iziesi cauri,
 Steidzīgi dodies pa vīriešu mītni un dodies uz priekšu
 305. Tieši pie mātes, kas pavarda priekšā pie uguns mēdz sēdēt,
 Vērpdama purpura dzijas — patiešām ir brīnums tās skatīt! —
 Tuvu pie kolonas augstās; aiz muguras kalpones strādā;
 Turpat pie pavarda galšā ir novietots sēdekļis tēvam;
 Sēž viņš tur itin kā dievs un spīrdzina sirdi ar vīnu.
 310. Tēvam tu aizsteidzies garām, bet dodies tūdaļ pie mātes,
 Apkamp tai ceļus, lai atgriezties vari ar priecīgu prātu
 Atkal uz dzimtenes zemi, kaut tālu no savējiem esi.
 [Ja nu tik māmiņa mana pret tevi būs mīļa un laipna,
 Vari tad cerību lolot gan savējos redzēt, gan pārnākt
 315. Atkal uz tikamo namu un mīlamo dzimtenes zemi.»]
 Teica tā viņa un cirta ar mirdzošo pātagu mūļus.
 Aizskrēja mūļi ar steigu un atstāja plūstošos vilņus.
 Labi tie rikšoja tālāk, un labi tie gāja uz priekšu.
 Jaunava valdīja grožus, lai Odisejs kalponēm blakus
 320. Varētu mierīgi sekot, un manīgi pātagu cēla.
 Rietēja saule, kad tuvojās viņi pie slavenās vietas,
 Atēnas bīrtālas svētās. Tur dievišķais Odisejs sēdās.
 Tūdaļ viņš varenā Zevtēva meitu tā sirsnīgi lūdza:
 «Aigidas nesēja meita, jo varenā, dzirdi jel mani!

325. Uzklusī tagad vēl mani, kaut agrāk, kad bangainā jūrā
Slavenais Zemdiņdis dragāja mani, tev netikās klausī!
Liec, lai pret mani ir mīļi un žēlīgi falāku vīri!»

Teica tā lūgdamies viņš, un Atēna klausīja viņu,
Tomēr vēl nelikās redzama valgā, jo baldijās ļoti

330. Viņa no tēvbrāļa sava, kas dievišķo Lāerta dēlu
Neganti nīda, līdz kamēr tas pārnāca dzimtenē savā.

VII

Dievišķais Odisejs, raksturā stingrais, no sirds tā tur lūdzās.
Spēcīgie mūži pa tam uz pilsētu jaunavu veda.

Bet, kad tā sasniedza tēva Alkinoja slaveno pili,
Apstājās mūži pie vārtiem un brāļi tai nostājās apkārt,
5. Līdzīgi mūžīgiem dieviem; tie tūdaļ no divriču jūga
Atjūdza mūļus un mazgātās drēbes tai ienesa iekšā.
Patī uz istabu savu nu gāja, kur kalpone čaklā,
Sirmgalve Eirimedūsa, tai uguni iededzināja.

10. Atveda kuģi no Apeiras šo, bet faiāku vīri
Deva Alkinojam viņu kā balvu, jo pavēlnieks bija
Visā šai zemē un tauta tam klausīja gluži kā dievam.
Daiļo Nausikaju viņa šai namā tam uzaudzināja.
Ari tai uguni kūra un azaidu pagatavoja.

Tobrīd jau Odisejs cēlās un devās uz pilsētas pusi.

15. Atēna, gādājot drošību ejot, to ietina miglā,
Lai jel no cēlajiem faiākiem kāds, to sastapis ceļā,
Nespētu apvainot viņu un vaicāt, no kurienes nācis.
Tikko viņš paspēja ieiet šās tīkamās pilsētas mūros,
Atēnu, spulgaci dievi, viņš piepeši sastapa ceļā,

20. Līdzīgu meitenei košai ar smeļamo krūzi uz rokas.
Viņa tam nostājās priekšā, un dievišķais Odisejs telca:

«Vai gan tu nevari, bērns, man parādīt namu, kur tagad
Raženais Alkinojs mājō, kas valda pār faiāku tautu?
Esmu šeit svešnieks, daudz likstu un nelaimes pārcietis ceļā,

25. Nāku pie jums no attālas zemes; te nezinu tāpēc
Vīru nevienu, kam pilsēta pieder, kas valda šai zemē.»

Atēna, spulgace dieve, tam savukārt sacīja atkal:
«Labprāt jau, svešnieka tēv, to namu, ko vēlies patlaban,
Rādišu tev! Mans raženais tēvs te tuvumā dzīvo.

30. Mierīgi dodles uz priekšu! Tev tālāk es rādišu ceļu!
Neraugies tikai tu apkārt un sarunu nesāc ar viņiem!
Laudis šai zemē ne vienmēr pret svešajiem bijuši laipni.
Labprāt tie neuzņem tos, kas kādreiz no svešatnes atnāk.
Taču gan palaujas viņi visvairāk uz ātrajiem kuģiem,
35. Laizdamies atvaros dziļos; to Zemdīmdis viņiem ir devis.
Ātri un viegli ir faiāku kuģi kā spārni vai domas.»

- Teica tā spulgace dieve un mudīgi gāja uz priekšu.
 Odisejs sekoja tieši pa ceļu, kur soļoja dieve.
 Tomēr no faiākiem, slaveniem jūrā, vēl nebija tobrīd
40. Manijs viņus neviens, jo Atēna, varenā dieve,
 Skalstajiem matiem, to neļāva skatīt un dzevišķu miglu
 Klāja ap viņu visapkārt, tam vēliga būdama prātā.
 Brīnums Odisejam bija par ostām un liganiem kuģiem,
 Tautas sapulču vletām, par garajiem pilsētu mūriem,
45. Augstiem pārlieku, un vareniem vaļņiem, jo brīnīšķiem skatam.
 Bet, kad tie pienāca tuvu ple valdnieka slavenā nama,
 Atēna, spulgace dieve, tā, valodu sākdamā, bilda:
 «Svešnieka tēv, šī māja ir tā, ko liki man rādīt.
 Virsaišus, Zevtēva vīrus, tu sastapsi dzirojam tekšā;
50. Ej tur ar mierīgu prātu un nebaidies sirdī no viņiem!
 Jāatzīst, pārdrošam vīram arvien ik pasākums veicas
 Labāk kā citiem, kaut arī tas būtu no svešatnes nācis.
 Valdniecel tuvojies pirmā, kad legājis būsi šai namā!
 Arēte viņai ir vārds; tai senči ir gluži tie paši,
55. Kādi Alkīnoja spēkam, kas valda pār faiāku tautu.
 Dēlu, Nausītoju vārdā, Perīboja, skaistākā sieva,
 Raženā Eirimedonta visjaunākā, daiļākā meita,
 Dzemdēja krāšņajā pili Poseidonam, tricīnātājam.
 Raženais Eirimedonts pār gigantiem valdīja kādreiz,
60. Tomēr viņš legrūda postā šo nekrietno tautu un sevi.
 Poseidons pinās ar meitu, šī dzemdēja raženu dēlu —
 Nausītojs bija tā vārds, kas valdīja faiāku tautā.
 Alkīnojs brašais un Rēksenors bija Nausītoja dēli.
 Rēksenors mira bez dēliem; šo stopnesis Apollons gāza,
65. Kāzas vēl svinot šai namā; tas atstāja greznajā pili
 Arētī, vienīgo meitu, ko Alkīnojs ņēma par sievu,
 Godāja viņu tik ļoti, kā godāta nebij neviena
 Cita starp sievām, kas mīlētu māju un klausītu vīram.
 Taču tur Arētī godina visī, mīl sirsnīgi viņu
70. Raženie bērni vispirms, pats Alkīnojs vairāk par visiem,
 Beidzot pilsonī visī, kas uzlūko viņu kā dievi,
 Apsveic to sirsnīgiem vārdiem, kad pilsētā parādās pati.
 Padoma gudra nekad nav faiāku valdniecei trūcis;
 Ķildas starp vīriem mēdz Arēte izšķirt ar laipnīgu vārdu.
75. Ja nu tik viņa patiešām pret tevi būs mīļa un laipna,
 Vari tad cerību lolot gan savējos redzēt, gan pārnākt
 Aikal uz augstjunta namu un mīlamo dzimtenes zemi.»
 Atēna, spulgace dieve, tā teikusi, atzīlaldās tūdaļ
 Pāri pār bangaino jūru un atstāja Sberīju krāšņo;
80. Nākust Maratonā, uz platielu Atēnām devās,
 Metās Erehteja krāšņajā namā, bet Odisejs gāja
 Tūdaļ uz augsto Alkīnoja pili; viņš domāja brīdi,
 Stājās ar nemieru sirdī, kad nāca ple varainā sliekšņa.
 Brīnīšķīgs mirdzums, kāds atspīd no saules vai mēneša gaismas,

85. Laistījās spoži jo krietnā Alkinoja augstjunta pili.
Sienas viscauri bij mirdzoša vara pa labi un kreisi,
Sākot no sliekšņa; bet augšā visapkārt bij zilgana dzega.
Ieeju brīnišķā namā šeit aizslēdza zeltainas durvis,
Sudraba aplodas pleslletas bija pie varainā sliekšņa,
90. Sudraba palodas virsū, bet veramais gredzens no zelta,
Abējās pusēs pie durvīm vēl zelta un sudraba suņi;
Hēfaists tos veidojis bija ar sevišķu gaumi un prasmī,
Lai šeit arvien tie sargātu krietnā Alkinoja namu.
Mūžīgi bija tie visi un vecāki nekļuva mūžam.
95. Iekšā gar sienām visapkārt bij rindām vien salikti krēsli,
Sākot no sliekšņa viscauri pa labi un kreisi, bet visiem
Paklāji, smalki un gaumīgi austi, bij pārklāti pāri —
Sieviešu prasmīgais darbs. Šeit falāku vadoņi dziļi
Sēdēja ēdot un dzerot, jo visa tiem bija papildnam.
100. Bija uz pakāpēm augstām tur brīnišķi jaunekļu tēli
Mirdzošā zeltā, un degošas lāpas tie turēja rokā,
Uguni rādot nakts tumsā šeit mielastā ielūgtiem viesiem.
Piecdesmit kalpoņu bija pavisam Alkinoja namā;
Dzirnās dažas tam dzeltenos kviešus jo cītīgi mala,
105. Dažas ar vārpstuvī vērpa, bet dažas tur audeklu auda,
Sēdušās cita pie citas kā slalkano papeļu lapas;
Pillēja valganā eļļa no smalkajiem audeklu metiem.
Gluži kā falāku vīri ir pārāki mirstīgo vidū
Doties ar ātrajiem kuģiem pa jūru, tā falāku sievas
110. Pārākas aušanas mākslā, jo Atēna viņām it visām
Devusi padomu gudru un veiklību rokdarbu prasmē.
Tuvu pie vārtiem ir brīnišķīgs dārzs aiz pagalma sētas,
Apmēram pūrvietas četras; visapkārt tam uzcelta sēta.
Zaraini koki ar lapotnēm kuplām tur paceļas augstu:
115. Bumbieres, granātu koki, daudz ābeļu tikamlem augļiem,
Saldeno viģkoku šķirnes un olīvas zaļo tur krāšņi.
Augļu ne ziemu, ne vasaru netrūkst, un neiet tie bojā.
Cauru gadu te ienākas tie, jo, Zefīram pūšot,
Daži tik aizmetas vēl, bet gatavi ienākas daži —
120. Bumbieris bumbiera galā, pēc ābola ienākas ābols,
Viģe pēc viģes tam seko, pēc sulīgā ķekara ķekars.
Vīnadārzs bija vēl tālāk; ik zarā tur ķekari brīda.
Dārzmalā, līdzienā vietā, kur karstākā plesaule bija,
Ķekari kaltējās saulē, bet citu vēl ievāca citur,
125. Citus jau izspaidīt sāka, bet citi vēl bija tur zaļi,
Citi jau pusbrīdā bija, bet citi tik nometa ziedus.
Tālāk aiz pēdējās vīnāju rindas bij iekoptas dobes,
Pilnas ar dažādiem stādiem, kas ziedēja veselu gadu.
Avoti divi tur vīra no zemes: viens plūda pa dārzu,
130. Nesdams tam valgmi, otrs plūda pa apakšu pagalma sliekšņim
Projām uz augstcelto namu, kur pilsoņi ūdeni smēla.
Tiešām tik brīnišķu dārzu Alkinojam dāvāja dievi.

- Odisejs, dievišķais cietējs, tur apstājies, brīnījās ilgi.
 Bet, kad viņš vērojās bija it visu ar izbrīnu sirdī,
135. Piepeši pārkāpa sliekšni un devās Alkinoja namā,
 Sastapdams vadoņus visus un padoma devējus kopā.
 Modrajam Hermejam tobrīd tie izlēja vīnu ar kausiem;
 Viņam tie pēdējam lēja, kad gribēja doties uz dusu.
- Odisejs, dievišķais cietējs, nu gāja pa ķēnišķo pili,
 140. Ietīnīs blezajā miglā, ko Atēna lēja tam apkārt,
 Kamēr pie Arētes pašas un krietnā Alkinoja nāca.
 Odisejs nokrita zemē un apkampa Arētei ceļus;
 Dievišķā migla, kas ietīna viņu, šeit izklīda pēkšņi.
 Ieraugot svešnieku pili, tie klusēja visi kā mēmi.
145. Brīnums tiem bija, to redzot, bet Odisejs sirsnīgi lūdzās:
 «Arēte, valdniece laipnā, ai krietnā Rēksēnora meita!
 Cietis daudz ceļā, pie vīra es tava un tevis nu nāku
 Un pie šiem viesiem! Lai mūžīgie dievi jums piešķir ikvienam
 Laimīgi dzīvot virs zemes! Lai visu jūs atstātu bērniem,
150. Mantu šai namā un godu, ko viņiem ir devusi tauta!
 Tagad jūs aizvadiet mani jo ātrāk uz dzimtenes zemi,
 Tāpēc ka tālu no draugiem es mocības ciešu jau ilgi!»
 Teicis šos vārdus, pie pavarda gāja un nosēdās pelnos
 Sakurtai ugunij blakus; tie klusēja visi kā mēmi.
155. Ehenejs, sirmgalvis krietnais, pēc brīža tik valodu sāka;
 Vecākais bija viņš gados starp pārējiem faiāku vīriem,
 Runās daudz pārāks, jo padoms tam bija no senajām dienām.
 Vēlēdams labu it visiem, viņš sacīja, valodu sākdam:
 «Alkinoj, godu tev nedara tas un neklājas arī
160. Svešniekam atļaut pie pavarda sēdēt un vārtīties pelnos!
 Visi, kā redzi, šeit klusē un gaida uz pavēli tavu.
 Viesim liec celties, ved viņu uz sudrabā mirdzošo krēslu,
 Sēdīni viņu starp mums un pavēli saucējiem tūda!
 Samaisīt krāterī vīnu, lai zibeņu metējam Zevam
165. Varam to ziedot, jo viņš mēdz pajumtes lūdzējus sargāt.
 Saimniece viņam lai pasniedz no visa, kas sagādāts namā!»
 Tikko kā svētais Alkinoja spēks to dzirdēja sakām,
 Tūdaļ aiz rokas viņš tvēra Odiseju, prātīgo vīru,
 Uzcēla augšā no pelniem un lika tam nosēsties krēslā,
170. Brašajam Lāodamāntam no sēdekļa pīcēties likdams, —
 Blakus viņš sēdēja tēvam un mīļākais bija no visiem.
 Kalpone ūdeni nesa un lēja uz rokām no trauka,
 Skatīta, mirdzošā zelta, uz sudraba bļodas, lai rokas
 Skalotu tīras, bet priekšā tiem nolika gludītu galdu.
175. Tikusi saimniece nāca un uzlika maizi uz galda,
 Atnesa ēdienu gana, jo labprāt tā sniedza, kas bija.
 Odisejs, dievišķais cietējs, ar patīku ēda un dzēra.
 Krietnais Alkinoja spēks tad sacīja saucējam savam:
 «Maisāmā traukā lej, Pontonoj, vīnu! Sniedz pildītos kausus

100. Visiem pēc kārtas šai namā, lai zibeņu metējam Zevam
Varam to ziedot, jo viņš mēdz pajumtes lūdzējus sargāt!»
Teica tā viņš, un Pontonojs jauca tlem saldenu vīnu,
Pasniegdams katram pa labi, lai kausos to liešanai smeltu.
Tikko tie nolēja dieviem un dzēra, cik patika sirdij,
185. Krietnais Alkinoja spēks tiem sacīja, valodu sākdams:
«Uzklausait, fatāku vīri un padoma devēji gudrie,
Lai es jums varētu teikt, ko krūtīs sirds lēmusi sacīt!
Tagad, kad beigušās dzīres, jūs dodieties mājās uz dusu!
Rītu, kad atausis gaissma, šurp pārējos sirmgalvjus sauksim,
190. Mielosim svešnieku pilī un mūžīgiem debesu dieviem
Ziedosim tikamus ziedus; tad kopīgi lemsim, kā ātri
Pavadīt viesi uz māju, lai pārnāk šis svešnieks bez raizēm,
Mūsējo pasargāts ceļā, uz milamo dzimtenes zemi;
Sajuzdams sirdī daudz prieka, kaut svešumā būdams jo tālu,
195. Lai tas vairs neciestu atkal no jauna ne bēdu, ne ražu,
Kamēr ple dzimtenes krastiem viņš izkāptu malā; lai vēlāk
Pārcieš to visu, ko lēmusi Alsa un Vērpējas bargās
Vērpušas dzīvības diegā, kad piedzima cieniņai mātei.
Ja nu pattešām kāds mūžīgais dievs no debesīm nācis,
200. Dieviem tad atkal ir prātā kāds mirstīgiem nezināms lēmums.
Taču jau parādās dievi arvien mums izskatā savā,
Sevišķi tad, kad ziedojam tiem mēs tikamus ziedus;
Kopā tie dzīro ar mums un nosēstas mūsējo vidū.
Ja nu kāds ceļinieks, vienatnē ledams, tos nejauši satiek,
205. Neslēpjas viņi no tā, jo radi mēs esam ar dieviem,
Gluži kā kiklopu cilts un drausmīgā gigantu saime.»
Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, savukārt teica:
«Alkinoj, atmet šīs domas pavisam! Es neesmu tomēr
Līdzināms mūžīgiem dieviem, kas plašajās debesīs mājo,
210. Auguma ziņā vai sejā, bet mirstīgiem ļaudīm virs zemes.
Bet, ja virs zemes jūs zinātu kādus, kas mirstīgo vidū
Cietis vislielākās mokas, tad nelaimē līdzīgs tiem esmu.
Vairāk kā citi es varētu stāstīt par visu to postu,
Kādu es pārcietis ceļā pēc mūžīgo dievību prāta.
215. Tagad nu ļaujiet man ēst, kaut skumjas un rūpes māj sirdī!
Nekrietnāks nav vairs nekas virs zemes kā nīstamais vēders:
Gribi vai negribi arī, arvien tas liek domāt par sevi,
Lai gan mūs rūpesti māj un sirdī ir bēdas un raizes.
Tā ir ar mani: kaut sirdī grauž skumjas, bet nekrietnais vēders
220. Skubināt skubina mani, lai ēdu un dzeru ik dienas,
Aizmirstu visu, ko cietis, līdz kamēr tas pildīts no jauna.
Kavēties nevajag jums, bet rītu, kad atausis gaissma,
Pavadiet mani, ko likstas tā vajā, uz dzimtenes zemi!
Lai tad pēc pārciestām likstām es šķiros no dzīves, ja reizi
225. Redzu vēl mantību savu ar saimi un augstjunta namu!»
Teica tā viņš; šie piekrita visi un bija ar mieru
Aizvadīt dzimtenē viesi, jo prātīga bija tā runa.

- Bet, kad tie nolēja dievliem un dzēra, cik patika sirdij,
 Steidzās uz māju ikviens, lai lemīgtu saldajā miegā.
 230. Dievlīšķais Odisejs tobrīd vēl palika valdnieka pilī;
 Arēte sēdās tam blakus un Alkinojs, līdzīgais dievam;
 Kalpones novāca traukus no galda un aiznesa projām.
 Baltroce Arēte tūdaļ ar svešnieku sarunu sāka;
 Apmetnī smalko un hitonu redzot, tā pazina tūdaļ
 235. Tikamās drānas, jo pati tās auda ar kalponēm savām.
 Valodu sākot ar viņu, tā bilda šos spārnotos vārdus:
 «Svešniek, tev gribu vispirms, kad esam šeit vienī, ko valcāt!
 Kas tu? No kurienes esi? Kas tagad šīs drānas tev devis?
 Vai gan tu neteicī mums, ka, klīzdams pa jūru, šurp nācīš?»
 240. Odisejs, daudzpraša gudrais, tai atbildot, sacīja atkal:
 «Valdniece, izstāstīt grūti no gala tev ciešanas manas,
 Tāpēc ka debesu dievi man sūtīja likstu pēc likstas!
 Teikšu tev tūdaļ it visu, ko vēlies tu zināt no manis.
 Atrodas jūrā no šejienes tālu Ogigijas sala;
 245. Kalipso, Atlanta meita, šī viltniece lielā tur dzīvo,
 Košmate nimfa, jo varenā dieve; ar viņu gan labprāt
 Satikties nemēdz ne dievi, ne mirstīgie vīri virs zemes.
 Mani tik vienu, ko likstas tā vajā, šās pavarda priekšā
 Atveda kādreiz kāds dievs, jo Zevtēvs ar zibenī spožo
 250. Satrieca steidzīgo kuģi, kad atrados tumšajā jūrā.
 Pārējie drosmīgie biedri tad nogrīma dziļajā dziļē.
 Satvēris pamata baļķi, kad sašķīda līganais kuģis,
 Devīpas dienas es klīdu pa jūru, bet desmitā naktī
 Atdzina dievi Ogigijas salā, kur Kalipso mājo,
 255. Košmate nimfa, jo varenā dieve; tā uzņēma laipni,
 Draudzīgi mīloja mani un kopa; man solīja viņa
 Mūžīgu dzīvību dot un mūžīgu jaunību dāvāt;
 Taču man sirdi nekad tā nespēja valdzināt krūtīs.
 Septiņus gadus es biju pie viņas un asarām bieži
 260. Slacīju dievlīšķās drēbes, ko brīnīšķā Kalipso deva.
 Bet, kad jau astotais gads pēc kārtas man pienāca beldzot,
 Pēkšņi tā pavēlī deva man atpakaļ doties uz māju;
 Vai nu tā lika tai Zevs, vai pašai ar grozījās prāti.
 Mani tā raidīja mājās ar sasietu plostu un deva
 265. Maizi un saldenu vīnu, bet mugurā brīnīšķas drēbes,
 Sūtīja ceļvēju krietnu, kas maigi un mīlīgi pūta.
 Septiņas dienas un desmit es laidos ar plostu pa jūru.
 Astonpādsmitajā es vēroju jūsējās zemes
 Ēnainos mežus. Sirds mīlā nu priekā man, nelaiemes sistam,
 270. Pukstēja strauji; bet tomēr pa ceļam vēl bija daudz moku:
 Poseidons, zemdimdis, turpmāk arvien vēl uzkrāva jaunas;
 Palaidis spēcīgus vējus, viņš ņēmās man aizsprostot ceļu,
 Sacēla milzīgas bangas, un neļāva tobrīd man vilņi
 Tālāk uz priekšu vēl dzīties ar plostu, kaut vaidēju smagi.
 275. Viesuļa vētra pēc tam man satrieca plostu; es tomēr

- Peldēdams izlauzos ārā no bangainās jūras, līdz beidzot,
 Svaidoties vētrā un viļņos, es nācu pie jūsējās zemes.
 Izkāpjot klinšainā krastā, šeit viļņi drīz nomāktu mani,
 Triektu pret šķautnaino krastu un izmestu bīstamā vietā.
280. Tomēr es atpakaļ devos un peldēju projām gar krastu,
 Kamēr jau nācu pie upes, kas ērtāka šķīta par visām,
 Līdzena, gluži bez klintīm; te patvērums bija pret vēju.
 Iznācis ārā, es nokritu zemē, bet atspīrgu atkal.
 Pārsteidza dievišķā nakts. Es, tālāk no Zevtēva upes
285. Atgājis, nogūlos krūmos un sarausu kritušās lapas,
 Apsegdams sevi; tad dievs kāds man sūtīja spirdzīgu miegu.
 Ierausies kritušās lapās, ar skumju un sagrauztu sirdi
 Gulēju saldi šai naktī līdz ausmai un pusdienas laikam.
 Saule jau devās uz rietu. Miegš salds nu atstāja mani.
290. Tavu Nausíkaju kopā ar kalponēm redzēju tobrīd
 Rotaļas sākam, un itin kā dieve tā bija starp viņām.
 Viņu es sirsnīgi lūdzu. Tai netrūka padoma laba;
 Nebija cerams pavisam, ka jaunava līdzīgos gados
 Rikotos tā, jo jaunāki ļaudis bez apdoma dzīvo.
295. Viņa man barību bagāti deva un dzirkstošo vīnu,
 Lika man mazgāties upē un dāvāja arī šīs drēbes.
 Taisnību visu tev atklājis esmu, kaut skumjas kremt sirdi.»
 Alkinojs, atbildot viņam, tad atkal tā valodu sāka:
 «Svešniek, Nausíkajas darbu par pareizu nevaru atzīt!
300. Tiešām tās plenākums bija jau tūdaļ ar kalponēm savām
 Atvadīt tevi šai namā, jo pirmo tu biji šo lūdzis.»
 Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, savukārt telca:
 «Faiāku valdniek, jel nepel man tāpēc šo jaunavu krietnol!
305. Viņa man sacīja tobrīd, lai kopā ar kalponēm eju;
 Taču man netikās labprāt tā darīt aiz kauna un bailēm,
 Tevī lai nemostos īgnums, ja kopā šo redzi ar mani:
 Ātri jau iekarstam dusmās mēs mirstīgie ļaudis vīrs zemes.»
 Alkinojs, atbildot viņam, tad atkal tā valodu sāka:
 «Svešniek, es neesmu tāds, ka plepeši muļķīgās dusmās
310. Aplam man iekalstu sirds: daudz labāk ir ieturēt mēru.
 Kaut jel — ai Zev, mūsu tēv, ai Atēna, Apollon arī! —
 Rastos tāds cilvēks kā tu, kam vienādas domas ar mani,
 Tāds, kas Nausíkaju ņemtu par sievu, kas, būdams par znotu,
 Paliktu dzīvot šai zemē! Es māju un mantu tev dotu,
315. Ja tu šeit paliktu labprāt; bet faiāku zemē pret gribu
 Neturēs tevi neviens — tas būtu pret Zevtēva gribu.
 Vadišu tevi jau rītdien uz māju, lai zini to labi.
 Tikmēr tu varēsi dusēt, kad iegrimsi dziļajā miegā.
 Mūsējie aizvadīs tevi pa mierīgo jūru, līdz kamēr
320. Nokļūsi dzimtenē savā vai citur, kur patīktos sirdij,
 Kaut vai pat būtu tev jābrauc vēl tālāk par Eibojas salu.
 Esot šī sala jo tālu, kā ļaudis mēdz stāstīt, kas kādreiz
 Bijuši paši šai zemē un veduši turp Radamantu,

- Lai tas ar Titiņu tiktos, ar Galjas vareno dēlu.
325. Faiāki arī turp devās un dienā tai pašā bez pūlēm
Pabeidza braucienu turp, bet vakarā atgriezās mājās.
Drīz vien tu redzēsi pats, cik pārāki faiāku kuģi,
Kādi ir jaunekļi šeit, kas iras ar atrieņiem pa jūru.»
- Teica tā Alkinojs viņam: bet Odisejs, dievišķais cietējs,
330. Priecājās ļoti. Viņš, pielūgdams Zevu, tā pacēla balsi:
«Zev, mūsu tēvi! Lai Alkinojs tagad tā dara. It visu,
Kā šeit viņš solījās nule! Tad letu pa auglīgo zemi
Mūžīga slava šim vīram, un drīz vien es dzimtenē būtu!»
- Tā šeit tie runāja abi un bilda viens otram jo laipni.
335. Arēte, baltroce daļā, nu vēlēja kalponēm savām
Gultas likt priekšnama telpā un sagādāt gultdrānas košas,
Apklāt ar paklājiem mīksti, jo brīnīšķiem purpura krāsā,
Viršū klāt vilnātnas segas, lai varētu apsegties labi.
Belgušas darbu, tās izgāja ārā ar degošu lāpu.
340. Bet, kad jau stiprajā gultā tās uzklāja guļvietu viņam,
Nākušas tuvu pie tā, Odisejam ziņoja laipni:
«Celles nu, svešniek, ej gulēt, jo gulta ir tagad tev klāta!»
Teica tā viņas, un tikami bija tam doties uz dusu.
Odisejs, dievišķais cietējs, nu dusēja nakti bez rūpēm
345. Skanīgā priekšnama telpās, jo brīnīšķi robotā gultā.
Arī pats Alkinojs gāja uz dībena istabu gulēt
Augstajā namā, kur mīlotā sieva tam taisīja vietu.

VIII

- B**et, kad jau rožpirkste Ausma no pamales iznira agrī,
 Pamodās svētais Alkīnoja spēks un cēlās no gultas;
 Dievlīkšais Odisejs, pilsētu grāvējs, ar modās no miega.
 Svētais Alkīnoja spēks uz sapulču laukumu tūda!
5. Vadīja vlesi — tas tuvumā bija pie faiāku kuģiem.
 Nācēji nosēdās šeit uz gluditiem akmeņu soliem
 Blakus cits citam; bet Atēna gāja pa pilsētu apkārt,
 Būdama izskatā gluži kā gudrā Alkīnoja saucējs;
 Rūpes tai bija par to, lai Odisejs pārnāktu mājās.
10. Stādamās tuvu pie katra, tā dieviete sacīja viņam:
 «Steidzieties, faiāku vadoņi visi un padomes vīri!
 Sapulču laukumā nāciet par svešnieku klausīties ziņas!
 Tikko kā atnācis viņš pie gudrā Alkīnoja pilī,
 Svešumā izmests no jūras. Tas izskatā mūžīgiem līdzīgs.»
15. Teica tā viņa un ledvesa drosmi un sparū ikkatrā.
 Drīzumā sapulču laukums un sēdekļi pildījās pilni,
 Sanākot visiem. Daudz brīnījās ļaudis, kad redzēja viņi
 Prātīgo Lāerta dēlu; tad Pallada Atēna tūda!
 Dievlīkšā skaistumā tērpa tam galvu un vīrišķos plecus,
20. Darīja lielāku pašu un deva tam pilnāku stāvu,
 Lai tas šeit būtu jo tīkams it visiem starp faiāku vīriem,
 Varens un cienījams arī, lai iegūtu sacikstēs visās
 Uzvaru spožu, ja faiāku vīri to pārbaudīt sāktu.
 Bet, kad jau sanāca ļaudis un kopā tie bija it visi,
25. Svētais Alkīnoja spēks tiem sacīja, valodu sākdams:
 «Uzklausiet, faiāku vadoņi visi un padomes vīri!
 Tagad es teikšu jums to, ko krūtīs sirds mana liek sacīt.
 Klejodams apkārt, šis svešnieks ir sasniedzis mitekli manu;
 Kas viņš, nav zināms, vai nācis no rītiem vai rietumu zemēm.
30. Mani viņš lūdza, lai aizvadu viņu uz dzimtenes zemi.
 Tāpēc jo ātrāk mēs vadīsim viņu, kā mēdzam to darīt.
 Nav šeit neviena un nebūs, kas, ienācis mitekli manā,
 Gaidītu, gauzdamies ilgi, un nebūtu aizvadīts mājās.
 Tūda! meļsānu kuģi jūs ielieciet dievlīkšā jūrā,
 Gluži vēl jaunu, un piecdesmit divus tad jaunekļus brašus
35. Savāciet kopā no visiem, kas labākie bijuši agrāk!

- Bet, kad jūs rūpīgi piesiesit airus ar siksnām pie duļļiem,
 Izkāpiet ārā It visi un, nākuši mitekli manā,
 Rikojiet mielastu ātri! Es gādāšu visa papildnam.
 40. Tāda ir jaunekljiem pavēle mana, bet pārējie visi,
 Sceptera nesēju vīri, lai pulcējās krāšņajā pili.
 Svešnieku uzņemsim laipni un mielosim viņu tur godam.
 Atteikties nedrīkst neviens! Lai dievišķais Dēmodoks dzīrēs
 Ierodas kopā ar jums; dievs viņam ir dāvājis dziesmas
 45. Ieliksnot mirstīgo prātu, kad viņu sirds skubina dziedāt.»
 Teica tā viņš un gāja pa priekšu; tam sekoja tūdaļ
 Sceptera nesēju vīri, un Pontonojs dziedoni sauca.
 Jaunekļi gāja aiz viņa, to skaitā bij piecdesmit divi,
 Gluži kā Alkinojs lika, ar steigu uz bangaino jūru.
 50. Bet, kad jau nonāca visi pie steldzīgā kuģa un jūras,
 Melnsānu kuģi vispirms tie vilka uz dzelmjaino jūru,
 Ielika mastkoku iekšā un buras šai melnsānu kuģī,
 Rūpīgi plesēja irklus ar vēršādas siksnām pie duļļiem,
 Salika visu pēc kārtas un uzvilka mirdzošās buras,
 55. Enkuru izmeta dzīlē un stājās ar kuģi, bet paši
 Devās ar steigu uz gudrā Alkinoja diženo pili.
 Pildījās pagalmi, zāles un priekšnama telpas ar vīriem.
 [Sanāca ļaužu bez gala — tur bija gan jauni, gan veci.]
 Divpadsmit avenues nokaut šim mielastam Alkinojs lika,
 60. Astonas baltzobu cūkas un divus vēl greizkāju vērsus;
 Ādas šie novilka tūdaļ un rikoja tikamas dzīres.
 Ieradās saucējs pēc tam un atveda dziedoni mīlo.
 Mūza to milēja ļoti, bet deva tam labu un ļaunu —
 Gaļšumu atņēma acīm, bet dāvāja tikamas dziesmas.
 65. Sudraba nagliņām greznotu krēslu tam ņenesa saucējs,
 Nolīkdams vidū starp viesiem un slīdams pie kolonas dižās.
 Vadzi vīrs dziedoņa galvas viņš pakāra skanīgo liru,
 Mudīdams viņu, kur atrast un noņemt to rokām no vadža.
 Tieši tā priekšā viņš nolika grozu un gludītu galdu,
 70. Atnesa trauku ar vīnu, lai dzertu, kad patīktos viņam.
 Tūdaļ izstiepa viņi pēc gataviem ēdieniem rokas.
 Bet, kad bij izsalkums rimis un dzērientiem dzesētas slāpes,
 Iedvesa mūza šim dziedonim dziedāt par varoņu slāvu
 Brīnīšķo dziesmu, kas tolaik līdz debesīm pacēlās slavā,
 75. Krietnā Odiseja ķildu ar slaveno Pēleja dēlu,
 Kā tie reiz sākuši ķildoties skarbi un zākāt viens otru
 Kuplajos mielasta svētkos, kā varoņu gans Agamēmmons
 Priecājies ļoti, ka labākie vīri ir sākuši ķildu.
 Pazīme bija tā laba. Folbs Apollons viņam šo ķildu
 80. Vēstīja Pītojā dīvā, kad, pārkāpis akmeņu sliekšni,
 Nākotni izzināt nāca; tad iesākās ciešanas smagas
 Trojiem un danaju vīriem pēc varenā Zevtēva prāta.
 Slavenais dziedonis sāka šo dziesmu, bet Odisejs tūdaļ
 Purpura apmetni satvēra cieti ar spēcīgām rokām,

85. Galvai to pārvilka pāri un seju aizsedza košo,
Tāpēc ka asaras liet viņš kaunējās falāku vidū.
Tikko kā sērīgo dziesmu tiem dievišķais dziedonis beidza,
Žāvējis asaru straumes, no galvas viņš apmetul ņēma,
Pildīja divkausā viņu un lēja to mūžīgiem dieviem.
90. Bet, kad vēl dziedonis iesāka otrreiz, jo falāku vīri
Lika tam dziedāt no jauna — tā dziesmas tiem patika ļoti, —
Odisejs raudāja atkal un letina apmetni galvu;
Tomēr starp viesiem neviens to nebija manījis raudam.
Tikai Alkinojs viens to redzēja asaras lejam,
95. Sēdēdams tuvu pie tā un dzirdēdams nopūtas smagas.
Falākiem, cītīgai irēju tautai, viņš sacīja tūdaļ:
«Uzklausāt, falāku vadonī visi un padomes vīri!
Sirds mums ir spīrgusi krietni pie bagāti klātajiem galdiem,
Arī pie kītaras skaņām, kas pavada svinīgas dzīres.
100. Tagad lai izejam ārā un dažādas sacīkstes sākam,
Pārbaudot paši sev spēkus, lai viesis var pastāstīt draugiem,
Atgriezies dzimtenes zemē, cik pārāki esam par citiem
Lēkšanā, skriešanas prasmē, ar dūrēm un laušanās mākslā!»
Teicis šos vārdus, viņš gāja pa priekšu; tam sekoja visi.
105. Pontonojs pienāca tūdaļ un, pakāris kitaru vadzī,
Tvēra Dēmódoka roku un izveda ārā no nama;
Dziedoni tālāk viņš veda pa taku, pa kuru jau citi
Labākie falāki gāja, lai varētu sacīkstes redzēt.
Gāja uz sapulču laukumu visi, un tūkstošiem baros
110. Sekoja citi. Tur sacensties gāja daudz jaunekļu brašu.
Piecēlās tūdaļ un gāja uz sacīkstēm Akronejs, Primnejs,
Elatrejs, Oklāls, Nautejs un Anhlāls, Eretmejs, Pontejs,
Prorejs ar Toonu brašo, tad raženais Anabēsinejs,
Amfīlāls Polnelds arī, kas Tektona pēctecis bija;
115. Piecēlās Eirīāls, gluži kā mirstīgo nīdētājs Arejs,
Naubolīds, brašāks tas bija par pārējiem falāku vīriem
Augumā, skatā un sejā pēc raženā Lāodamanta.
Piecēlās arī pēc viņiem Alkīnoja raženie dēli —
Halijs, Lāodamānts, vēl Klitonejs, līdzīgais dievam.
120. Sacīkstes iesāka viņi vispirms ar veiklajām kājām.
Tieši no vietas, kur iesākās skrējēns, tie metās un kopā
Aizskrēja mudīgi visi pa laukumu, sacelot pišļus.
Raženais Klitonejs bija par pārējiem skriešanā veiklāks.
Cik daudz pa papuves lauku mēdz noiet līdz griezienam mūļi,
125. Tik daudz tas aizsteidzās priekšā un iepakaļ atstāja brāļus.
Izgāja citi pēc tam uz moksliņo laušanās cīņu.
Eirīāls izcilāks bija šai ziņā par pārējiem visiem.
Lēkšanā Amfīlāls bija daudz veiklāks par pārējiem visiem.
Elatrejs sacīkšu laukā ar disku vispārākais bija.
130. Beidzot Lāodamānts ar dūrēm sev uzvaru guva.
Bet, kad it visiem sirds liksmoja priekā par veiktajiem darbiem,
Lāodamānts, Alkīnoja dēls, tā sacīja biedriem:

- «Draugi, lai vaicājam tagad šim viesim, vai sacīkstēs šādās
 Kādreiz tam bijusi prasme, jo augums nav glēvajam līdzīgs.
135. Kādi tam gurni un lieli, cik spēcīgi pleci un rokas!
 Kādas tam krūtis, cik pakausis spēcīgs! Pat jaunības spara
 Netrūkst vēl viņam; bet rūpes un raizes to nomāc pārlieku.
 Pats jums to apgalvot varu — nekas nav jaunāks par jūru.
 Krietnāko vīru tā padara vārgu, kaut būtu tas varens.»
140. Pavēris skatu pret to, tā Eirials sacīja viņam:
 «Lāodamānt, ir pareizi tas, ko tagad tu teici!
 Ej tik ple svešnieka klāt, uz sacīkstī aicini viņu!»
 Tikko kā krietnais Alkīnoja dēls to dzirdēja sakām,
 Tūdaļ viņš iznāca priekšā un sacīja Lāerta dēlam:
145. «Cienītais svešniek, nu pārbaudīt vari šais sacīkstēs spēkus,
 Ja tu ko mācījies esi! Tev, liekas, nav sacīkstes svešas.
 Nav mums vairs lielākas slavas, kas greznotu cilvēka mūžu,
 Ja kāds sev uzvaru guvis ar veiklajām rokām un kājām.
 Tāpēc tu parādi prasmi un skumjas dzen projām no prāta!
 150. Nebūs tev jāgaida ilgi, lai dotos uz dzimtenes zemi —
 Kuģis ir ievilkts jau jūrā, un braukšanai gatavi biedri.»
 Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, savukārt teica:
 Lāodamānt, vai gribat ar to jūs kaitināt mani?
 Rūpes un raizes māc mani; nav sacīkstes prātā patlaban.
155. Esmu jau agrāk daudz cietis, jo uzbruka liksta pēc likstas.
 Tagad es sēžu starp jums un ilgojos atgriezties mājās,
 Sīrsnīgi valdnieku lūgdams un visu faiāku fautu.»
 Eirials, atklāti zobodams viņu, tā sacīja atkal:
 «Svešniek, pēc skata patiesi es līdzināt varētu tevi
160. Vīram, kam sacīkstes svešas — starp mirstīgiem ļaudīm daudz tādu.
 Tiešām tu esi tik tāds, kas, braukdams ar daudzaiņu kuģiem,
 Jūrniekus vada pa bangām, lai gūtu kā tirgotājs peļņu,
 Tāds, kas tik precī grib pārdot un atkal to iepirkt no jauna,
 Lielāku labumu gūstot, Tu sacīkstēs nejēga esi.»
165. Pavēris īgušu skatu, tā daudzpraša Odisejs teica:
 «Svešniek, nav labi šie vārdi! Tu nekautrīgs jauneklis esi!
 Nedāvā mūžīgle dievi it visiem tikamas balvas:
 Augumu, prātu un valodas spēku, kas valdzina ļaudis.
 Dažu pēc ārējā skata mēs raduši novērtēt zemu,
170. Tomēr tam mūžīgle dievi ir devuši valodas spēku;
 Priecājas citi par to. Viņš runā bez kļūdām un droši,
 Lai pnis arvien ir pret visiem un sapulcē pārāks par citiem;
 Bet, kad pa pilsētu iet, to uzlūko visi kā dievu.
 Dažu pēc ārējā skata mēs līdzinām mūžīglem dieviem,
175. Taču tā vārdi ir vēsi un nespēj mums sasildīt sirdi.
 Tiešām tavs skaistums ir liels, un nespētu mūžīgle dievi
 Darīt vēl lielāku to, bet prātā tu pavieglāks esi:
 Mīļajās krūtīs patlaban tu sāpīgi satrauci sirdi,
 Aplamī uzbrukdams man. Es neesmu nepratējs cīņās,
180. Kā tu te pļāpāji nule; starp pirmajiem vīriem es biju,

Kamēr es palāvos tikai uz jaunības spēku un rokām.
Tagad man skumjas un rūpes māc sirdi, jo cietis bez gala
Drausmīgā karā pret vīriem un nirdams pa brāzmainiem vijņiem.
Tomēr, kaut cietis tik daudz, es tūdaļ uz sacikstēm došos.

185. Sirdi man grauza tavs vārds; tu mudīji mani, tā bilzdams.»

Teicis ar apmetni plecos viņš piepeši piecēlās kājās,
Satvēra rokā sev varenu ripu, ne mazāku svarā,
Kādas mēdz faiāki sviest, kad sacikšu laukumā rodas;
Atvēzis disku, to Odisejs meta ar spēcīgo roku.

190. Aizdrāzās žvinkstēdams akmens, un noliecās visi pret zemi,
Faiāki, jūrnieku vīri, kas iras ar garajiem ariem,
Sviedlienu dzirdot; tas aizlaidās tālu pār pārējo zīmēm,
Raudamies ātri no rokas; bet Atēna vīrieša skatā
Nolika tālākam sviedlienam zīmes un sacīja viņam:

195. «Aklais pat taustīdams, svešniek, tev atradis būtu šo zīmi,
Tāpēc ka tagad starp citām nav iejaukta pārējo vidū,
Taču gan manāmi tālāk. Tev velksme šai sacikstē droša;
Nav jau šeit tāda, kas mestu tik tālu vai pārspētu tevi.»

Teica tā spulgace dleve, bet Odisejs, dievišķais cietējs,
200. Sajuta prieku, ka labvēlīgs draugs tam sacikstē radies.
Tūdaļ ar vieglāku sirdi viņš sacīja faiāku vīriem:

«Jaunekļi, metiet tik tālu! Bet drīz vien es metīšu citu,
Vai nu tik tālu kā šo, vai arī, kā liekas, vēl tālāk.

205. Arī lai pārējle visi, kam tieksme uz sacikstēm sirdi,
Iznāk un pārbaudi sāk. Jūs sirdi man radijāt dusmas!
Cīnīties dūrēm vai lauzties, vai skrieties — uz visu es gatavs.

210. Preti es stāšos ikkatram, bet tikai ne Lāodamantam,
Esmu es taču tā vlesis. Kas sacensties ietu ar tādu?
Prāta nav tādām, ir nelietis tas, ja, svešnieks šeit būdams,
Sacikstēs dotos pret to, kas pacienā viņu kā viesi.

Protams, tāds kaltē sev pašam un samaitā nākotni savu.
Nevēlos atraidīt kādu vai nievāt no pārējiem visiem.
Pazīt es gribu ikkatru un pārbaudīt atklāti spēkus.
Dažādās cīņās, kas notiek starp vīriem, es neesmu glēvāls.

215. Rikoties protu es veikli un šaut ar gludīto stopu.
Pirmais es pretnieku nogāztu zemē ar tēmētu šautru
Naidnieku barā, kaut tieši pie sāniem man vairāki bledri
Stāvētu tuvu visapkārt un mestu pret naidnieku šautras.
Vienīgi Filoktēts uzvaru guva pār mani ik reizes

220. Trojlešu zemē, kad šauties ar stopu mēs, ahaji, gājām.
Tomēr, man liekas, es esmu daudz pārāks par visiem, kas tagad
Mītīnās mirstīgo vidū virs zemes un pārtiek no maizes.
Netiktos sacensties spēkā ar senatnes varoņu vīriem,
Tādiem kā slavenais Hērakls vai Eirīts Oihalijietis.

225. Abi tie cikstēties gāja ar mūžīgiem šaušanas prasmē.
Tāpēc tik pēkšņi jau nomira Eirīts, un vecuma dienas
Nebija lemtas tam pili — to nošāva Apollons dusmās,
Tāpēc ka izsauca viņu uz saciksti šauties ar stopu.

- Tālāk es metu ar šķēpu, kā dažī var aizšaut ar šautru.
230. Tomēr es šaubos par kājām — te kādam no faiāku vīriem
Laimētos uzvarēt mani, jo plašajos vilnos jau ilgi
Nomocīts esmu pārlieku, man pārtikas krājumu kuģī
Trūka jau ilgāku laiku, un tāpēc ir locekļi gurdī.»
Teica tā viņš, un palika klusi it visi kā mēmi.
235. Vienīgi Alkinojs pats, tam atbildot, valodu sāka:
«Svešniek, bij tikami uzklaut mums, ko teici patlaban!
Parādīt gribi tu krietnumu savu, kas pavada tevi.
Saīdzis esi par cilvēku šo, kas, sacikstēs nācis,
Aizķēra tevi. Es neļaušu nevēt šeit krietnumu savu
240. Tādam, kas varētu saprast, ko pieklājas atklāti runāt.
Tagad tu uzklauti mani, ko teikšu, lai, pārnācis mājās,
Pārējiem varoņiem varētu stāstīt, kad viesībās jautrās
Sēdēsī mitekļi savā ar sievu un mīļajiem bērniem.
Atceries mūsējo krietnumu mūžam un neslēp nevienam,
245. Kādus šeit darbus mums plešķīris Zevs no sentēvu laikiem.
Neesam guvuši slavu ar dūrēm vai laušanās prasmē,
Tomēr mēs skrējēji veikli un pārāki esam ar kuģiem.
Kitara, dzīres un dejas arvien mums bijušas mīļas,
Atpūtu, tikamas peldes un pārmainīt drēbes mēs mīlam.
250. Tagad jūs, faiāku vīri, kas labākie pratēji dejās,
Rādiet šo mākslu, lai svešnieks, kad atgriezies atkal uz mājām,
Varētu savējiem teikt, ka pārspējam pārējos visus
Skriešanās, dziesmās un dejās, ka veiklākie jūrnieki esam.
Lai nu kāds mudīgi steidzas un atnes Dēmōdokam tūdaļ
255. Skanīgo līru! Tā laikam kaut kur ir mitekļi manā.»
Teica tā Alkinojs, līdzīgais dievam; tad plecēlās saucējs,
Steidzās uz valdnieka pili, lai atnestu skanīgo līru.
Plecēlās uzraugi arī, to devīni bija pavisam,
Tauta tos vēlēja pati, lai rikojas sacikšu laikā,
260. Līdzina dejamo vietu un plašina sacikšu lauku.
Atgriezās atpakaļ saucējs un pasniedza dziedonim līru.
Dēmōdoks iznāca vidū, bet jaunekļi ziedošiem valgiem,
Manīgi vīglajās dejās, tam nostājās tūdaļ visapkārt:
Zemi tie daudzīja kājām; bet Odisejs, dievišķais cietējs,
265. Lūkojās zībošās kājās un brīnījās sirdī pārlieku.
Dēmōdoks kitaru skāra un iesāka tikamā balsī
Dziedāt par Areja mīlu pret Kīprīdu vainagā košā,
Kā tie reiz Hēfaista namā bij slepeni pinušies mīlā:
Daudz viņš tai dāvāja toreiz un apsmēja, negodu celdams,
270. Hēfaista gultu; bet Hēlijs, tos redzēdams pinamies mīlā,
Devās ar steigu tā namā un ziņoja tūdaļ it visu.
Bet, kad šo sāpīgo vēsti ar šaušalām dzirdēja Hēfaists,
Pēkšņi viņš iegāja kalvē un domāja atriebties abiem.
Uzmetis milzīgo laktu uz blūka, viņš kaldināt nēmās
275. Nesaraujamas saltes, lai cieši tais paliktu abi.
Pabēdzis viltīgos slazdus, pret Areju iekājis dusmās,

- Guļamā istabā gāja, kur laulības gulta bij klāta,
 Gultas kājām visapkārt tur apvilka viltīgās saltes,
 Vairākas nolaida lejup no istabas grīstiem uz zemi,
 280. Gluži kā zirnekļa tīklus, kas ne tikvien mirstīgo acij,
 Bet pat nav redzami dievīem; tik prasmīgi bija tās kaltas.
 Bet, kad šīs viltīgās cilpas bij apmetas gultai visapkārt,
 Izlikās pēkšņi, ka dodas uz Lēmnu, uz pilsētu krāšņo, —
 Mīlākā bija no visām šī pilsēta viņam virs zemes.
 285. Zeltgrožu vadītājs Arejs jo manīgi glūnēja apkārt,
 Tikko kā slavenais mākslinieks Hēfaists bij izgājis ārā,
 Virzījās Arejs ar steigu uz slavenā Hēfaista namu,
 Tāpēc ka dega viņš milā pret Kiprīdu vainagā košā.
 Nākusi mājās no tēva, no varenā Kronīda Zeva,
 290. Istabā sēdēja viņa; tad iegāja Arejs pie viņas,
 Spīdēja tai sīrsnīgi roku un sacīja, valodu sākdam:
 «Mīļā, nāc šurp tu pie manis! Lai dodamies tūdaļ uz gultu!
 Hēfaists patlaban ir projām; man liekas, viņš devies uz Lēmnu
 Apmeklēt sintiešu tautu, kas barbaru valodu runā.»
 295. Teica tā viņš; ar prieku tad šī pie Areja gulās.
 Abi pēc brīža tie iemīga saldi, bet plepeši saltes,
 Prātīgā Hēfaista darbs, tiem apvijās cieši visapkārt,
 Tā ka tie locekļus savus ne kustināt spēja, ne pacelt.
 Beidzot jau saprata abi, ka krituši izliktos slazdos.
 300. Slavenais klībkājis Hēfaists jau tobrīd tuvojās viņiem,
 Atgriezies mitekļi savā, pirms nonācis lēmniešu zemē;
 Taču jau Hēlijs tos vēroja slepu un ziņoja viņam.
 Tūdaļ ar sagrauztu sirdi viņš atpakaļ ieskrēja namā;
 Nostājies priekšnama durvis un lededzies ārprāta dusmās,
 305. Klēdza viņš drausmīgā balsī, lai dzirdētu pārējie dievi:
 «Zevtēv un arī it visi jūs mūžīgi laimīgie dievi,
 Steidzieties, vērojiet, skatīties šo smieklīgo ainu, kas riebumu rada!
 Kiprīda, Zevtēva meita, šeit mani, klībkāji vīru,
 Apkauno vienmēr un apsmej, ar postīgo Areju plūsi
 310. Viņam ir košāka seja un veselās kājas; es tomēr
 Esmu jau pledzimis klībs. Tur taču nav vainīgi citi —
 Vienīgi vecāki abi, kas pasaulē laidoši mani.
 Tagad nu raugaities visi, cik mīlīgi apkampjas viņi,
 Gultā šeit likušies manā! Tos redzot, es lekaistu dusmās!
 315. Taču gan turpmāk, es ceru, tiem nepatīks gulēt tik maigi,
 Kaut ar tie mīlētu ļoti. Drīz beigsies šī patīka viņiem.
 Viltīgas saltes un slazdi tos saturēs kopā tik ilgi,
 Kamēr tās tēvs man atdos it visas reiz dāvātās balvas,
 Kādas es pasniedzu viņam, kad ņēmu šā nekrītno meitu.
 320. Meita patiesi tam skaista, bet neprot tā kauna un goda.»
 Teica tā viņš, un pulcējās dievi pie varsliekšņa nama:
 Zemnesis Poseidons nāca un Hermejs, dāvanu nesējs,
 Tālmētis Apollons arī vēl atnāca skatīties viņus;
 Sieviešu dievības visas aiz kautrības palika mājās.

325. Svētības devēji dievi, šeit nākuši, priekšnamā stājās.
 Sacēlās smieklī bez gala starp mūžīgi laimīgiem dieviem;
 Brinumus brīnījās viņi par prātīgā Hēfaista darbu.
 Pavērsis skatu pret kalniņu savu, dažs mūžīgais teica:
 «Neveļcas nekrietni darbi: var lēnākais veiklāko panākt,
330. Gluži kā lēnīgais Hēfaists, kas, klibiķis būdams, ar viltu
 Notvēris Areju slazdā, visveiklāko Olimpa dievu.
 Tāpēc lai samaksā viņš kā laulības pārkāpējs sodu.»
 Tobrīd tā runāja mūžīgie dievi un bilda cits citam,
 Pavēlnieks Apollons, Zevtēva dēls, tā Hermejam teica:
335. «Hermej, Zevtēva dēls, ai vēstnesi, svētības devēji
 Saki — vai vēlētos tu, kaut saistīts visstiprākās važās,
 Nolikties labprāt šeit gultā pie zelta Kipridas sānlem?»
 Manīgais vēstnesis, Argosa kāvējs, tam savukārt teica:
 «Kaut jel patiesi tā būtu, ai tālmeti Apollon, valdnieki!
340. Kaut vai pat trīsreiz tik varenas saltes man uzmetas būtu,
 Kaut jūs mūs vērotu visi, ai mūžīgie dievi un dieves,
 Tomēr es gulētu labprāt ar zelta Kipridu kopā!»
 Teica tā viņš, un skanēja smieklī starp mūžīgiem dieviem.
 Nesmējās Poseidons tobrīd tiem līdzī, bet slīsnīgi ņēmās
345. Slaveno Hēfaistu lūgt, lai atrasa Arejam saltes.
 Pavērsis skatu pret to, viņš teica šos spārnotos vārdus:
 «Atrasi viņu no važām! Es varu tev galvot, viņš maksās
 Taisnīgi visu, cik liksi, kā pleklājas mūžīgiem dieviem.»
 Slavenais mākslinieks Hēfaists, tam atbildot, savukārt teica:
350. «Zemdimdi Poseidon, nedomā tikai to panākt no manis!
 Galvojums nellesā labā arvien ir nedroša lieta.
 Kā gan es piespiestu tevī starp mūžīgiem dieviem, ja pēkšņi
 Atzbēgtu Arejs un aizmirstu maksāt, kad raisītas saltes?»
 Zemdimdis Poseidons tūdaļ, tam atbildot, atkal tā teica:
355. «Ja nu, Hēfaist, patiesi no tevis būs aizbēdzis Arejs,
 Aizmirdams parādu maksāt, tad pats es tev maksāšu visu.»
 Slavenais klibotājs abējām kājām tā atkal tam bilda:
 «Netaisni būtu un neklātos man šo lūgumu atteikt.»
 Teica tā Hēfaista spēks un raisīja Arejam saltes.
360. Tikko kā abi bij raisīti vajā no stiprajām saltēm,
 Pēkšņi tie uzlēca augšā; viņš tūdaļ uz Trāķiju devās;
 Smaidīgā Kiprīda steidzās uz Kipru, kur krāšņajā Pafā
 Bija tai veltīta svētbirzs un ziedokļi, pilni ar smaržām.
 Harītas mazgāja viņu un zieda ar dievišķo eļļu,
365. Kāda mēdz mirdzēt arvien ap mūžīgi esošiem dieviem,
 Bēdžot vēl ietēpa tikamās drēbēs, jo brīnīšķās skatam.
 Slavenais dziedonis bēdza; bet Odisejs, dievišķais cietējs,
 Iesīla sirdī, to dzirdot, un vērīgi klausījās arī
 Faiāki, garajiem ariem, jo slavenie jūrnieku dēli.
370. Alkinojs Lāodamāntam un Haltjam lika, lai viņi
 Vienatīs dejo — tiem pretnieka nebija šai prasmē neviena.
 Jaunekļi satvēra rokās jo brīnīšķu purpura bumbu;

- Prātīgais Polibs ar apdomu gudru to taisīja viņiem.
 Viens no tiem meta uz augšu pret tumšajiem mākoņiem bumbu,
375. Atliecis atpakaļ galvu, otrs, palēcies augšup no zemes,
 Viegli to satvēra rokās, pirms sasniedza zemi ar kājām.
 Bet, kad šie rotāju beidza ar bumbu, to sviezdami augstu,
 Iesāka abi nu brīnīšku deju pa auglīgo zemi,
 Mainoties vietām jo bleži, bet jauneklī sīta ar plaukstām,
380. Stājušies aplī visapkārt, un skanēja troksnis jo tālu.
 Odisejs, dievlīšņais cietējs, tad tūdaļ Alkinojam bilda:
 «Alkinoj, varenais valdniek, visslavenais falāku vidū!
 Lepni tu varēji sacīt, ka esat jūs pārākļe dejās.
 Tiešām tas arī tā ir; to tikai es apbrīnot varu.»
385. Teica, un svētais Alkinoja spēks nu staroja priekā.
 Falākiem, slaveniem irēju vīriem, viņš sacīja tūdaļ:
 «Uzklausāt, falāku vadoņi visi un padomes vīri!
 Svešajā vīrā, kā redzu, daudz prāta un varenu spēju.
 Tāpēc lai dāvājam viņam, kā pieklājas, tīkamas balvas.
390. Divpadsmit slavenu vīru, tie vadoņi krietni un braši,
 Valda pār falāku tautu, es trīspadsmitais starp viņiem.
 Jāgādā katram no jums šīm viesim pa apmetnim labam,
 Mazgātam krietni, un hitons, vēl talants vistīrākā zelta.
 Tūdaļ mēs dāvanas savāksim kopā, lai svešniekam visas
 395. Būtu jau rokā un, iedams pie galda, tas liksmotos sirdī!
 Eirīals gandarīs viņam un izlabos kļūdu tā priekšā,
 Dāvanu dodams, jo svešniekam teicis, ko neklājas sacīt.»
 Teica tā viņš, un atzina visi par labu šā vārdus.
 Saucēju savu ikviens pēc dāvanām sūtīja tūdaļ.
400. Eirīals, atbildot viņam, tā sacīja, valodu sākdam:
 «Alkinoj, varenais valdniek, visslavenais falāku vidū!
 Saderēt gribu ar svešnieku mieru, kā tiešām tu vēlies.
 Viņam šo zobenu došu, kas izkalts no labākā vara,
 Spals tam ir sudraba tīra, bet makstis ir ziloņa kaula,
405. Tikko kā slīpēta gludi; tas tiešām tam patīksies ļoti.»
 Teicis tam zobenu sniedza ar sudraba izcilniem spalā.
 Pavērsis skatu pret to, viņš bilda šos spārnotos vārdus:
 «Sveicināts esi, ai svešniek! Ja kādreiz es izmetis būtu
 Skarbāku vārdu pret tevi, tad vēji lai aizrauj to projām!
 410. Dievi lai dod tev uz dzimteni nākt un tīkties ar sievu,
 Tāpēc ka tālu no draugiem tu cietis daudz dažādu likstul!»
 Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, savukārt teica:
 «Sveicināts esi, mans draugs! Lai mūžīgie plešķīr tev laimī!
 Lai tik tev vēlāk nav želuma sirdī par zobenu krāšņo,
 415. Ko tu man dāvājis esi, kad salīgu mieru ar tevi!»
 Teica un zobenu sudraba cilņiem sev pakāra plecos.
 Rietēja saule, un dāvanas krāšņas jau sanestas bija,
 Raženie saucēji tūdaļ tās nesa Alkinoja plī;
 Krietnā Alkinoja dēli šeit saņēma brīnīšķās balvas,
 420. Arētei, cienītai mātei, tās nolika priekšā it visas.

Svētais Alkínoja spēks nu vadīja pārējos līdzī.
Nākuši namā, tie nosēdās visi uz augstajiem krēsliem.
Tūdaļ Alkínoja spēks tā valdniecei Arētei bilda:

- «Sīeva, nes tīni man šurp, kas namā tev labākais būtu!
425. Ieliec tai hitonu košu un apmetni, mazgātu tīri!
Uguni kuriet zem katla un ūdeni uzsildiet viņam!
Lai viņš, kad mazgājies vannā un redzējis tīkamās balvas,
Noliktas blakus, ko falāki krietnie šeit nesuši viņam,
Baudītu viesību prieku un klausītos tīkamās dziesmās!
430. Arī es pasniegšu viņam kā balvu šo brīnīšķo kausu,
Zelta, lai, pieminojot mani, viņš varētu mājā ik dienas
Zevtēvam ziedot no tā un pārējiem mūžīgiem dieviem.»

- Teica tā falākiem viņš; tad Arēte kalpones sauca,
Lika tām uguni kurt jo ātrāk zem trijkāju katla;
435. Tūdaļ uz kvēlošas liesmas tās uzlika trijkāja katlu,
Ielēja ūdeni iekšā un aizkūra atnesto malku.
Šaudījās liesmas gar dibenu katlam, un sasila ūdens.
Valdniece Arēte tīkmēr no istabas iznesa ārā
Svešniekam tīni jo krāšņu, tur ielika brīnīšķās balvas —
440. Labākās drēbes un zeltu, ko dāvāja falāku vīri,
Apmetni arī un hitonu krāšņu tā lika no sevis.
Valodu sākot ar viesi, tā teica šos spārnotos vārdus:
«Pielūko labi šo vāku un aizmet tam mezglu visapkārt!
Citādi garajā ceļā kāds varētu aplaupīt tevi,
445. Kamēr tu gulēsi saldi, kad sēdēsi melnajā kuģī.»

- Odisejs, dievišķais cietējs, to dzirdējis, klausīja viņai,
Aizvāza vāku jo cieši un ātri tam aizmeta mezglu
Savītu, tādu, kā kādreiz tam mācīja cienītā Kirke.
Saimniece svešnieku uzaicināja lai, iekāpis vannā,
450. Mazgājas nekavējoties; sirds atspīrga viņam, te redzot
Vannu ar ūdeni siltu, jo apkopts tas nebija bieži,
Sākot ar dienu, kad šķīrās no košmates Kalipso nama:
Toreiz kā mūžīgo dievu tā rūpīgi apkopa viņu.

- Verdzenes mazgāja viņu un svaļdīja miesu ar eļļu,
455. Deva tam hitonu tīru un apmetni sedza ap pleciem;
Izkāpis ārā no vannas, viņš atpakaļ devās pie viesiem.
Tobrīd Alkínoja meita — tai skaistumu dāvāja dievi —
Stājās pie pilāra dižā, kas balstīja stiprceltos griestus.
Brīnījās viņa šeit ilgi, Odiseju redzot sev priekšā.

460. Valodu sākot ar viņu, tā bilda šos spārnotos vārdus:
«Sveicināts, svešnieki! Kad būsi jau atkal tu dzimtenes zemē,
Piemini man! Man pirmai par glābšanu parādā esi!»
Odisejs, daudzpraša gudrais, tai atbildot, savukārt teica:

- «Krietnā Alkínoja meita, Nausíkaja, līdzīgā dieveil
465. Kaut jel reiz Hēras vīrs Zevs, kas rībina mākoņos augstu,
Lautu man atgriezties mājās un ieraudzīt dzimtenes laukus,
Tad es tur pielūgtu tevi, kā mirstīgie pielūgt mēdz dievus,
Mūžam, ik dienas, jo, jaunava košā, tu izglābi mani!»

- Teica tā viņš un sēdās uz krēsla Alkínojam blakus.
470. Viņi jau dalīja sagrieztu gaļu un maisīja vīnu;
 Saucējs tiem pienāca tuvu un atveda dziedoni mīlo,
 Cienīto tautā, Dēmódoku sirmo, tam atsēsties lika
 Vidū starp viesiem un muguru balstīt pret pīlāru dižo.
 Atšķēlis baltzobu cūkai no muguras gabala daļu —
475. Treknums tai ļumēja apkārt, bet daudz jau vēl atlikās pašam, —
 Odisejs, daudzpraša gudrais, tā saucējam sacīja tobrīd:
 «Saucēj, šo ņem un dziedonīm sniedz, lai spirdzina sirdī
 Viņam ar prieku es novēlu labu, kaut pašam sirds skumja.
 Mirstīgie ļaudis, kas dzīvo virs zemes, ar bijību sirdī
480. Dziedoniem parāda ciepu un godu, jo mūza tiem māca
 Skandināt dziesmas un dziedoņu cilts tai mūžam ir mīļa.»
 Teica tā viņš, un ielika saucējs Dēmódokam rokās
 Gabalu gaļas; šis paņēma to un priecājās sirdī.
 Izstiepa tūdaļ it visi pēc gataviem ēdļiem rokas.
485. Bet, kad bij izsalkums rimis un dzērieniem dzesētas slāpes,
 Odisejs, daudzpraša gudrais, Dēmódokam bilda šos vārdus:
 «Dēmódok, slavēju tevī es vairāk par mirstīgiem visiem!
 Mūza, Zevtēva meita, vai Apollons mācījis tevī.
 Tiešām tu pareizi dziedī par ahaju likteni bargo,
490. Kādī to darbi, cik ciešanu bija un moku šai karā,
 It kā pats būtu tur bijis vai dzirdējis arī no cita.
 Pārej uz citu ko tālāk un dziedī par uzcelto zirgu,
 Epejs ko cirtis no koka, kā Atēna padomu deva
 Un kā šo krāpīgo celtni uz pilsētu Odisejs veda,
495. Piepildot pilnu ar vīriem, kas līju sagrauva drupās.
 Ja tu par visu man stāstījis būsi, kā toreiz tas bijis,
 Paudīšu labprāt par tevī es mirstīgiem ļaudīm virs zemes
 Visur, ka mūžīgie dievi tev devuši brīnīšķas dziesmas.»
 Teica tā viņš, un, dievības vadīts, tas dziedāja dziesmu.
500. Dēmódoks sāka ar to, kā, kāpuši skaistklāju kūgos,
 Ahaji aizbrauca jūrā, kad uguni pielaida teltīm,
 Kā tad no ahajiem dažī ar slaveno Lāerta dēlu
 Sēdēja ieslēgti zirgā un bija jau trojiešu vidū;
 Vēlāk jau trojieši paši to ievilka cietokšņa mūros.
505. Tā nu zirgs stāvēja tur, bet viņi, tam sēdušies apkārt,
 Dažādi sprīda par to; bij trejādas domas šiem tobrīd:
 Vai nu ar postīgo cirvi tā dobumu drupatās sacirst,
 Jeb vai ar, klinšgalā vedot, to nogāzt ar troksni uz leju,
 Vai pat to pilsētā atstāt kā mūžīgiem tīkamu balvu.
510. Pēdējie virsroku guva, un tiešām tā notika arī.
 Gals tiem bij likteņa lemts, kad pilsēta cietokšņa mūros
 Ielaida izcirsto zirgu, kur labākie argiešu vīri
 Sēdēja visi, lai nāvi un nicību trojiešiem nestu.
 Dziedāja viņš vēl par to, kā ahaji postīja Troju,
515. Mezdamiēs ārā no zirga, kur slēpnī tie atstāti bija,
 Kā tie tur izvērās dažādās vietās pa cietoksni lepno

- Un kā Dēfoba namā pats Odisejs itin kā Arejs
Metās ar sparū, bet blakus tam Menelājs, līdzīgais dievam;
Tur viņš, tā dziedonis teica, ar dedzību raudamies cīņā,
520. Uzvaru guva, jo Atēna cēlā tam palīgā nāca.
Dziedonis dziedāja tā, bet Odisejs ieprīma skumjās:
Atkal tam aumajām asaras plūda no plakstiem, pār vaigiem,
Itin kā atraīne bēdās sāk raudāt par mīloto vīru,
Apkampjot viņu, kas kritis par tautu un pilsētu savu,
525. Valrīdams drausmīgo dienu no pilsētas savas un bērniem;
Ieraugot viņu šeit mirstam un cīnāmies krampjos ar nāvi,
Tūdaļ tā metas pie viņa, sāk raudāt, bet naidnieku barī
Gāžas ar šķēpkārtiem vīrsū, tai muguru dauza un plecus,
Verdzībā aizved, kur sākas tai mokas un nebaltas dienas;
530. Vaigi tai bālē un dēd vislielākā postā un skumjās, —
Gluži tā asaras gaužas šeit varonim plūda zem plakstiem.
Nemanot cītiem, viņš aizklāja seju un raudāja klusām.
Vienīgi Alkinojs pats to redzēja slepeni raudam,
Sēdēdams tuvu pie viņa un dzirdēdams nopūtas smagās;
535. Faiākiem, slavenai irēju tautai, viņš sacīja tūdaļ:
«Uzklausāt, faiāku vadoņi visi un padomes vīri!
Dziesmu lai Dēmodoks beidz un kītaru skandināt rimstas!
Nav jau šī dziesma tik laba, lai visiem tā būtu pa prātam.
Kamēr mēs mielastu baudām un dievišķais dziedonis sācis,
540. Tomēr nav norimies viesis ne nopūsties smagi, ne raudāt.
Sāpes un bēdas, kā redzams, jo smagi māt svešnieka sirdī,
Tagad lai dziedonis rimstas! Tad priecāties varēsīm visi,
Salmnieki paši un viesis; patiesi tā būtu daudz labāk.
Mīļajam viesim par godu ir rīkots šis atvaču mielasts;
545. Kuģi un tīkamās balvas mēs viņam aiz draudzības dodam.
Viesis un pajumtes lūdzējs ir gluži kā mīlotais brālīs
Jāsargā katram, kam prāta kaut drusku vēl palicis pāri.
Tagad tu neslēp neko! Bez viltīga legansta sirdī
Atbildi skaidri, ko vaicāšu tev. Tā būtu daudz labāk.
550. Saki man vārdu — kā tevī tur dzimtenē vecāki sauca
Lidzi ar citiem, kas pilsētā tavā un kaimiņos mīta?
Nav jau starp mirstīgiem tāda neviena, kam nebūtu vārda,
Val nu tas būtu no augstas, vai zemākas kārtas, jo vienmēr
Vecāki katram dod vārdu, kad cilvēks ir pasaulē nācis.
555. Saki man — kādas tu tautas, kur piedzimis, uzauzdzis esi?
Kuģi, turp tiekdami domās, līdz dzimtenei pavadis tevī.
Faiāku kuģiem nekad uz jūras nav vajadzīgs stūrnieks,
Nav pat tiem stūres nevienam kā pārējo mirstīgo kuģiem:
Paši no sevis tie zina jau jūrnieku prātu un domas,
560. Paši tie pilsētas atrod un mirstīgo tīrumus treknos;
Pāri pār atvariem dzīļiem jo ātri tie laižas uz priekšu,
Miglā un mākoņos slēpti; nav bīstamas arī šiem kuģiem
Bangas un viesuļu vētras, kas gremdē tos dzīlē vai dragā.
To gan es šodien vēl atceros skaidri, ko kādreiz man teica

565. Nausitojs, clenītais tēvs, ka varenais Poseidons esot
Naldīgs pret mums, jo pavadām sveļkus uz mājām mēs visus.
Tāpēc, tā teica mans tēvs, reiz faiāku skaistcirsto kuģi,
Nākot no vadībām mājās, pats Poseidons satriekšot drupās
Mīglainā jūrā un aizsegšot mūs ar milzīgu kalnu.
570. Kādreiz tā zilēja vecais. Vai dievs vēl to izpildīs tagad,
Jeb vai ar nepildīs vairs — lai notiek, kā pašam tas patīk!
Tagad nu stāsti pēc kārtas un taisnību neslēp no manis:
Kur tu tā maldījies apkārt, un kādas tu redzējis zemes?
Kādās tu pilsētās bijī un kādus tur redzēji ļaudis?
575. Vai tie bij mežoni vēl un ļauni, kam taisnība sveša,
Jeb vai bij viesturi laipni un bijās no mūžīgiem dievliem?
Saki man vēl — kam raudi tu tā un skumdini sirdi,
Dzirdot par Ilījas likteni sūro un abaju cīņām?
Dievi šo likteni nolēma viņiem un piešķīra postu
580. Ļaudīm, lai paaudžu paaudzes dziesmās to pēctečiem paustu.
Vai tev kāds radnieks būtu ple Ilījas aizgājis bojā?
Jeb vai kāds raženāks znots, vai sievastēvs arī kas bijis
Sirdij visvalrāk tev mīļš pēc pārējiem tuvāklem radlem?
Jeb vai varbūt tev kritis kāds draugs ar raksturu mīļu?
585. Jāatzīst taču, ka pārbaudīts draugs, kas labvēlīgs, sirsnīgs,
Apdomīgs prātā, nav vērtējams zemāk par īstenu brālī.»

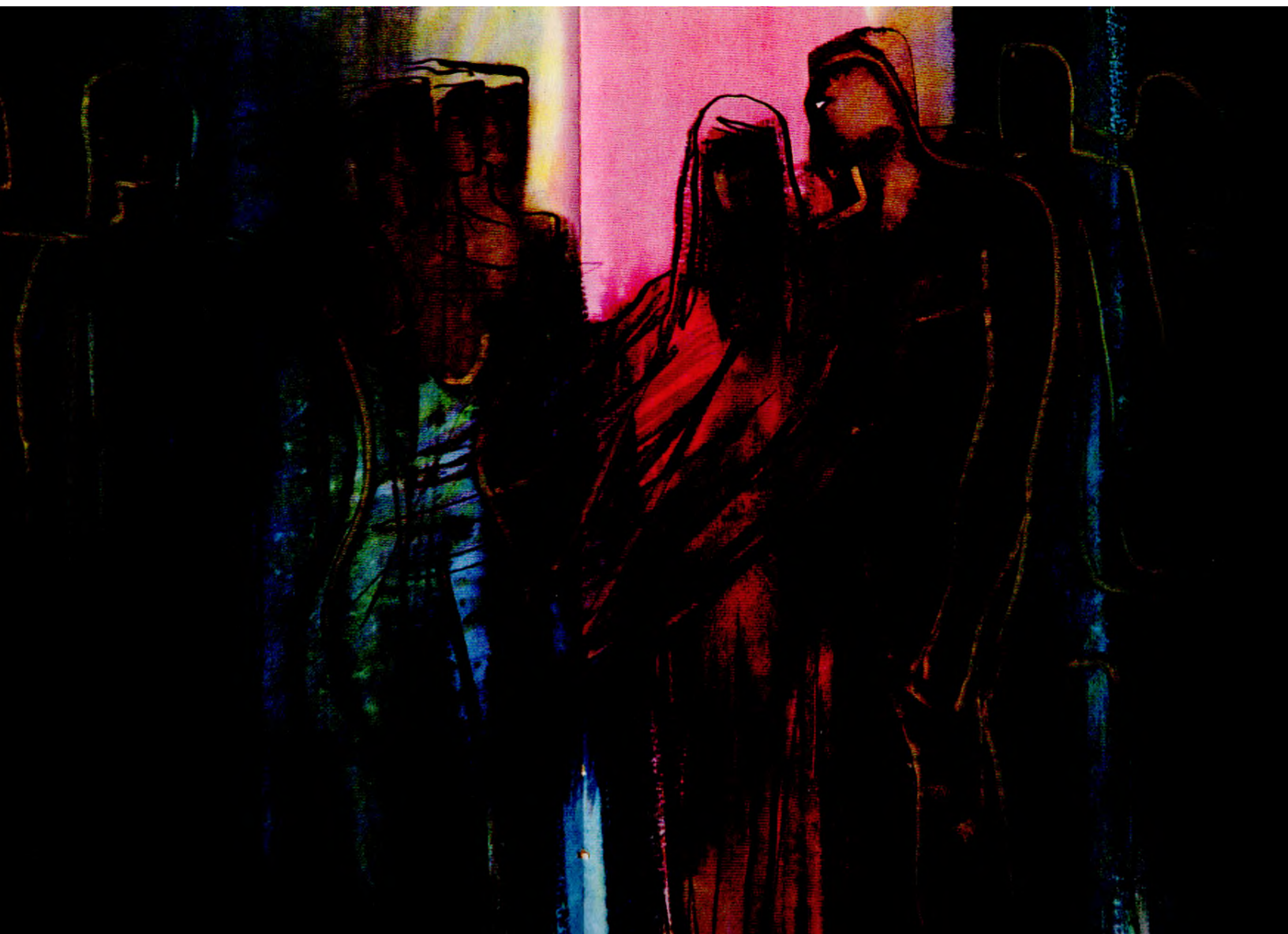

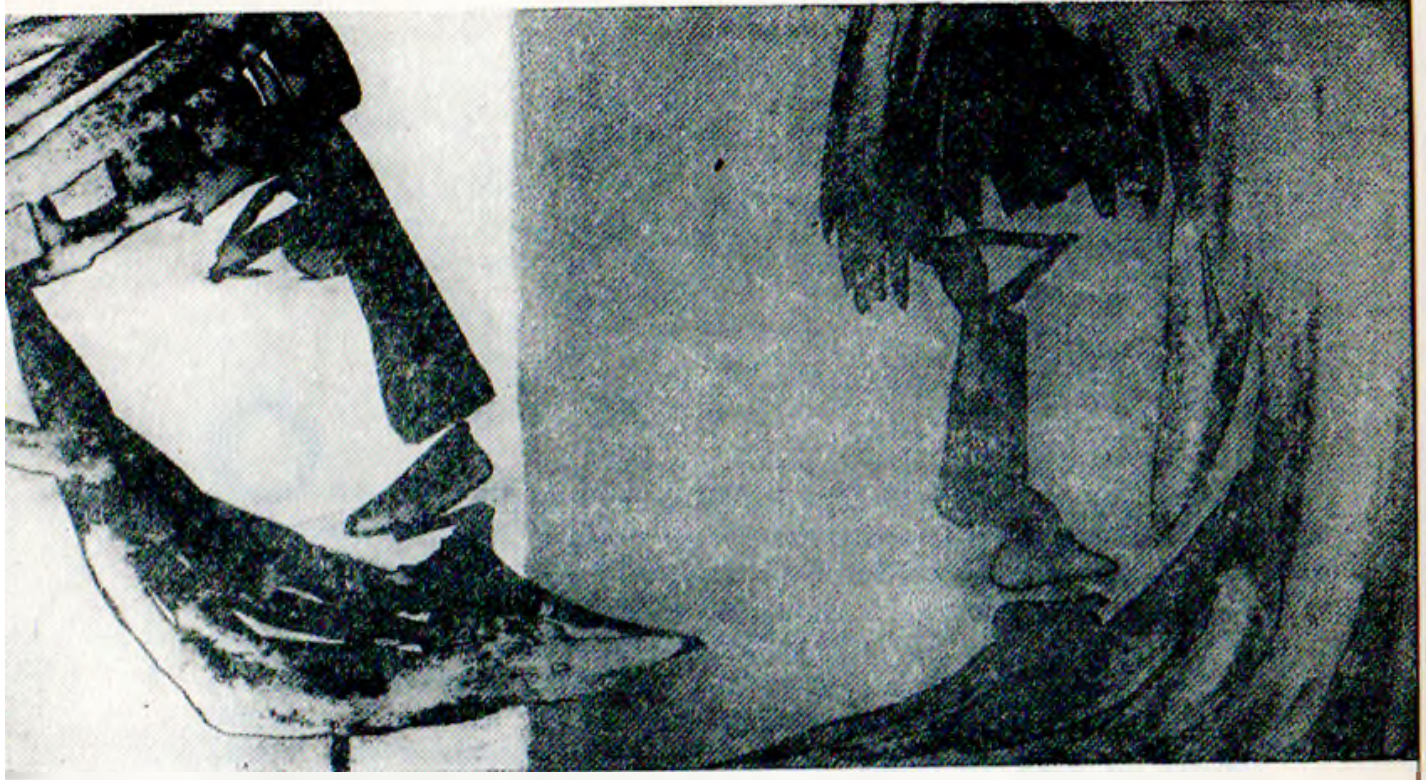

IX. ODISEJS STĀSTA SAVUS PIEDZĪVOJUMUS. KIKLOPI.

X. AIOLS. LAISTRIGONI. KIRKE. XI. MIRUŠO VALSTĪ.

XII. SIRĒNAS. SKILLA. HARIBDA. HĒLIJA VĒRŠI.

IX

- O**disejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, sacīja atkal:
 «Alkinoj, raženais valdniek, visslavenais falāku vidū!
 Tikami taču ikvienam ir klausīties dziedoni labu,
 Tādu, kāds bija šis vīrs, kas dziesmās ir līdzināms dieviem.
5. Nezīnu tiešām nekā, kas tikamāks būtu kā redzēt
 Laimīgi dzīvojam tautu un liksmību valdām it visur,
 Bagātas dzīres ik mājā, kur, sēdušies garajās rindās,
 Ļaudis mēdz klausīties dziesmas, kad galdī ar gaļu un maizi
 Plekrauti pilni ar kaudzi, kad, vīnu no krātera smeļot,
10. Vindevis kausu sniedz katram un tukšotos pilda līdz malām.
 Tiešām tad cita nekā nav sirdij ko pasaulē kārot.
 Taču tu vēlies patlaban par drausmīgām ciešanām manām
 Vaicāt vēl vairāk, lai sirds man pildītos atkal ar skumjām.
 Ko lai es stāstu vispirms, ko vēlāk, ko atlikt uz beigām?
15. Mūžīgie debesu dievi man uzkrāva likstu pēc likstas.
 Taču jau vārdu vispirms jums gribētu atklāt, lai visi
 Zinātu mani un vēlāk, kad, glābies no drausmīgās nāves,
 Viesis es būtu jums tikams, kaut tālu ir dzimtene mana:
 Odisejs Lāertīds esmu; ar dažādām viltībām kļuvis
20. Slavens starp mirstīgiem ļaudīm; man slava līdz debesīm sniedzas.
 Itaka, redzamā tālu, ir dzimtene mana; tur augstu
 Paceļas Nērita galva, ko vainago šalcošās birzis.
 Tuvu pie Itakas jūrā ir vairākas ziedošas salas:
 Same, Dūlīhija krāšņā un Zakinta, bagātā mežiem.
25. Rietumos tālu šī sala, un viņi to ielenc visapkārt.
 Pārējās atrodas tur, kur paceļas Ausma un Hēlijs.
 Daba nav devīga salā, bet jaunekļus krietnus tā baro,
 Tomēr es nezīnu zemi, ko varētu mīlēt vēl vairāk.
 Aizturēt gribēja mani reiz Kalipso, dieve starp dievēm,
30. Dobajās alās pie sevis, lai viņai es kļūtu par vīru.
 Viltīgā Kirke tāpat jau gribēja aizturēt mani
 Alajas salā pie sevis, lai viņai es kļūtu par vīru.
 Tomēr ne viena, ne otra man nespēja valdzināt sirdi.
 Tikamāks nav jau nekas kā dzimtene, vecāki mīļie,
35. Kaut ar visbagātā namā vai greznumiem pildītā pili
 Dzīvotu svešumā mēs jo tālu no vecākiem mīļiem.

- Bet, ja tu grībi, es stāstīšu arī par bēdīgo ceļu,
 Ko man bij nolēmis Zevs, kad atstāju trojīešu krastus.
 Tūdaļ no Iljas mani pie Ismaras, kikonu zemes,
40. Aizdzina vētra; to sagāzis drupās, es apkāvu vīrus,
 Gūstā aizvedām sievas un guvām daudz dažādu mantu,
 Līdzīgi dalījām visu, lai laupījums būtu ikvienam.
 Tobrīd es ieteicu biedriem no šejienes projām bēgt tālāk
 Steidzīgā soli, bet tomēr tie pretojās muļķīgā prātā;
45. Vīnu tie sāka bez apdoma dzert un tuvu pie jūras
 Apkāva aitas bez skaita un spīdīgos greizkāju vēršus.
 Vīri, kas glābušies bija, drīz atgriezās pilsētā savā,
 Palīgā atsauca tos, kas dzīvoja tālāk no krasta,
 Stiprākus, lielākā skaitā; tie mācīti bija it visi
50. Divričos doties uz ciņu, ja vajag, pat kājnieku rindās.
 Pēkšņi ar ausmu to nāca tik daudz, cik lapu vai ziedu
 Ziedoņa laikā; bij skaldri, ka visus mūs, nelaimes sīstos,
 Pārsteidzis Zevtēva liktenis bargais, lai būtu mums jācieš.
 Tūdaļ mēs stājāmies arī uz ciņu pie ātrajiem kuģiem;
55. Lidoja varainie šķēpi starp biedriem un kikonu vīriem.
 Kamēr vēl uzauša gaisma un diena pieauga svētā,
 Tamēr mēs stāvējām pretī pret kikonu pārspēku lielo.
 Bet, kad jau rietēja saule, kad vēršus mēdz izjūgt no arkla,
 Kikonu uzvaru guva un ahaji bēga no viņiem.
60. Krita pa seši no kuģa starp ahajiem kājbruņās spožās.
 Pārējiem izdevās bēgt no nāves un likteņa ļaunā.
 Tālāk no turienes devāmies ceļā ar skumušu sirdi,
 Glābušies paši no nāves, bet tomēr bez mīļajiem biedriem.
 Taču es nebraucu tālāk pa jūru ar izliektiem kuģiem,
65. Kamēr trīs reizes mēs nesaucām vārdā šos nelaimes sīstos,
 Kritušos Ismaras laukā un drosmīgo kikonu gāztos.
 Sūtīja tobrīd Zevs, mākoņu krājējs, pret dobajiem kuģiem
 Briesmīgu Boreja vētru, kas klāja ar mākoņiem tumšiem
 Zemi un bangaino jūru; nakts tūdaļ no debesīm nāca.
70. Kuģi nu traucās uz priekšu, ar priekšgaliem nirdami bangās.
 Gabalos trijos vai četros tiem vīselis saplēsa buras.
 Tūdaļ tās nolaidām kuģos, jo balles mums bija no nāves.
 Paši ar stielgu mēs virzīties sākām pret tuvāko krastu;
 Divas briesmīgas nakts un divas dienas pēc kārtas
75. Gurušiem spēkiem un sagrauztu sirdi mēs nikām šai vīletā.
 Bet, kad jau košmate Ausma ar trešo no pamales cēlās,
 Uzvelkot mastus uz augšu un izplešot mirdzošās buras,
 Sēdāmies atpakaļ kuģos: tos vadīja vēji un stūrnieks.
 Pārņācis būtu es vesels un sveiks uz dzimtenes zemi,
 Nebūtu dzinis mūs Borejs un spēcīgie vijņi ar straumi
80. Tobrīd no Kitēras salas, kad braucu ap Malejas ragu.
 Veselas deviņas dienas es klīdu pa zivīgo jūru,
 Drausmīgā vīselū dzīts, bet pienācām desmitā dienā
 Lotosa ēdēju zemē — šie pārtiek palaikam no ziediem;

85. Šeit nu mēs izkāpām krastā un iesmēlām ūdeni dzidro,
 Biedri ar steigu tad pusdienot sāka pie ātrajiem kuģiem.
 Bet, kad mēs azaldu beldzām un dzērieniem dzesējām slāpes,
 Biedrus es saucu pie sevīs un sūtīju izlūkot vīņus,
 Divus vislabākos vīrus, bet trešais tiem sekoja saucējs,
90. Kādi šai zemē ir mirstīgie laudis, kas pārtiek no maizes.
 Tūdaļ šie taisījās ceļā uz lotosa ēdēju zemi.
 Lotosa ēdējiem nebij pret mūsējiem itin nekādu
 Nodomu ļaunu, un viņi pat lotosu nogaršot sniedza.
 Bet, kas no viņiem ir ēdīs šo medaino lotosu vienreiz,
95. Pēkšņi tas negrib ne atpakaļ ziņot, ne atgrīzties mājās,
 Bet valrs tik domā pavisam pie lotosa ēdējiem palikt,
 Vienīgi lotosu baudīt un mīļoto dzimteni aizmirst.
 Taču, kaut asaras lēja, tos atpakaļ vilku uz kuģiem,
 Atvilktos dobajos kuģos es vēlēju piesiet zem soliem.
100. Pārējiem mīļajiem biedriem pēc tam es pavēlēt liku
 Steidzīgi atstāt šo zemi un sēsties uz ātrajiem kuģiem,
 Lai jel kāds, lotosu ēdīs, šeit neaizmirst dzimteni savu.
 Visi drīz sakāpa kuģos un sēdās uz soliem pie durļiem.
 Sēdušies rindās, ar airiem tie daudzija pelēko jūru.
105. Tālāk no turienes devāmies ceļā ar skumušu sirdi.
 Beldzot mēs stājāmies krastā pie lepnīgo kiklopu zemes;
 Taisnība viņiem ir sveša, bet mūžīgie dievi tos sarga.
 Kiklopi nedēsta kokus ar rokām un tīrumus near;
 Sēklu tur nekaisa zemē, bez aršanas zeme dod visu —
110. Dzellenos miežus un kviešus, bet viņāju stīgas dod viņiem
 Briedušos ķekaros vīnu, un Zevtēva lietūs to vairo.
 Nav tur ne kopēju apspriežu viņiem, ne likumu kādu;
 Dobajās alās jo dziļi vai augstajos kalnāju galos
 Kiklopi pavada laiku; ikviens no šiem sievu un bērņus
115. Tiesā, kā patīkas pašam; par citiem tie nellekas zinīt.
 Atrodas lēzena mežaina sala pret kiklopu zemi
 Iesānis ostai, ne tuvu, ne arī tik tālu no krasta.
 Mežkazu bari bez skaita tur klaiņo pa ganībām treknām;
 Cilvēks nekad nav spēris te kāju, lai balditu vīņas.
120. Netraucē arī tās mednieks, kas, dažādas grūtības ciezdams,
 Lēnītēm veikas pa mežu, uz klintsģaliem skatļenus mezdams.
 Neredz tur ganu nekad, nav arāju arī, kas artu,
 Sēklu tur nekaisa zemē, un mūžam tur nearti lauki,
 Tāpēc ka ļaužu trūkst salā, tik blēģošās kazas tur ganās.
125. Nepazīst kiklopi lepnle vēl šodien pat sārtaīģu kuģus.
 Nav jau šai zemē vēl meistaru tādu, kas skaistklāju kuģus
 Mācētu rūpīgi celt, ar kuriem tie varētu doties
 Svešajās zemēs pie cilvēku mītnēm, jo blēģi vien laudis
 Pazīst cits citu, kad dodas ar kuģiem pa bangaino jūru.
130. Taču šie nekopto salu tiem pārvērstu ziedošos laukos.
 Nav ar šī zeme tik skopa, un viss te jau ienāktos laikā.
 Tuvu pie pelēkās jūras šai salā ir varenas plavas,

- Valgas, ar sulīgu zālī; tur labākie vīnāji augtu.
 Aršana būtu tur vīgla; no sējumiem bagātu ražu
135. Lalkā tur varētu pļaut, jo zemei tur treknuma netrūkst.
 Arī tai osta ir droša, jo kuģim tur nevajag saites
 Enkura akmeņus mest un piesiet ar stiprākām virvēm.
 Bet, kas ir lebraucis ostā, tas paliek tik ilgi, līdz kamēr
 Jūrniekam pašam tas tik vai kamēr nāk vēlīgte vēji.
140. Tleši ličgalā pašā verd ūdens no avota dzidra,
 Nākdams no klinšainas alas; tam apkārt aug papeles slaikas.
 Šeit nu mēs izkāpām malā. Kāds dievs mums par vadoni nāca
 Tumšajā naktī, un nebija jausmas, kur esam šai brīdī.
 Tālu visapkārt ap kuģiem tik vērojām vienīgi miglu.
145. Mēness ar nebija manāms, jo debesi mākoņi klāja.
 Nebija redzama tumsā nevienam šī mežainā sala;
 Nespējām saskatīt mēs pat varenos viļņus, kas vēlās
 Krastmalai virsū, pirms pienācām krastā ar skaistklāju kuģiem.
 Bet, kad tie pienāca krastā, mēs satinām mirdzošās buras,
150. Iznācām ārā no dobajiem kuģiem uz šalcošā krasta.
 Malā mēs iemīgām visi un gaidījām dievišķo Ausmu.
 Bet, kad jau rožpirkste Ausma no pamales iznira agri,
 Sākām mēs klainot pa salu, lai varētu apbrīnot visu.
 Nīmfas, Aigīdas nesēja meitas, no kalnājiem tobrīd
155. Izcēla mežkazas biklās, lai biedriem tās azaldam klūtu.
 Tūdaļ mēs izliektos stopus un šķēpus ar asmeņiem gariem
 Iznesām ārā no kuģiem un, stājušies nodaļās trijās,
 Sākām tos mest; dievs deva šai brīdī mums guvumu lielu.
 Divpadsmit kuģu man sekoja līdzī, un deviņas kazas
160. Dabūja kuģis ikviens; sev pats nu gan paņēmu desmit.
 Veselu dienu mēs ēdām, līdz vakarā rietēja saule;
 Gaļas mums netrūka dzirēm un dzeršanai saldenā vīna.
 Nebija sarkanais vīns mums iztērēts dobajos kuģos,
 Bet tas vēl bija arvien, jo tobrīd mēs amforas visas
165. Piesmēlām pilnas līdz malām, kad kikonu pilsētu gāzām.
 Tlešt no salas, kas kiklopiem tuvu, mēs redzējām dūmus.
 Dzirdējām arī to balss, pat kazas un avenus blējam.
 Tikko kā rietēja saule un nokāpa tumsa uz zemi,
 Tūdaļ mēs atzīmām visi pie šalcošā jūrmalas krasta.
170. Bet, kad jau rožpirkste Ausma no pamales iznira agri,
 Tūdaļ es biedrus uz sapulci saucu un sacīju visiem:
 Paliectiet visi bez manis jūs, pārējie mīļotie biedri!
 Pats nu es došos uz priekšu ar kuģi un tuvākiem biedriem.
 Gribu es izpētīt to, kas īsti par ļaudīm tur dzīvo.
175. Vai tie ir pārgalvji, mežoņi īsti, vai taisnību pazīst?
 Vai tie pret svešniekiem laipni un bīstas no mūžīgiem dieviem? —
 Teicis šos vārdus, es iesēdos kuģī un vēlēju tūdaļ
 Iesēsties pārējiem biedriem un atrasts virves no krasta.
 Sakāpa mudīgi viņi un sēdās pēc kārtas pie duļļiem.
180. Sēdušies rindās, ar atriebtiem tie dauzīja pelēko jūru.

- Bet, kad mēs izkāpām malā pie tuvējā kiklopu krasta,
 Klintaines malā netālu no jūras mēs redzējām alu,
 Milzīgu, segtu visapkārt ar laurļiem. Tur stāvēja nakti
 Dažādi lopi, daudz aitu un kazu, bet apkārt šai alai
 185. Sēta bij uzcelta augsta no ieraktiem akmeņu blukšiem,
 Zarainām priedēm un ozolēm resniem ar lapotni kuplu.
 Mita šai alā kāds milzis, kas aitas un kazas ik dienas
 Dzina uz ganībām kalnos jo tālu. Viņš dzīvoja savrup;
 Tikties tam riebās ar citiem, jo likumi bija tam sveši,
 190. Riebīgs pavisam un šaušalīgs skatā; tas nebija līdzīgs
 Cilvēkam tādām, kas pārtiek no maizes, bet augstajos kalnos
 Mežainai klintij, kas paceļas viena tur pāri pār citām.
 Pārējiem mīļajiem biedriem, kas bija pie manis, es liku
 Krastmalā gaidīt pie kuģa un modrīgi apsargāt kuģi.
 195. Paņēmis divpadsmit labākos vīrus, es gāju uz priekšu;
 Kazādas maisu ar tumšsārto vīnu vēl paķēru līdzī;
 Marons, Etānteja dēls, kas Foiba priesteris bija,
 Sargādams Ismaras tempļi, man deva šo saldeno vīnu.
 Tāpēc ar bijību lielu mēs saudzējām vīnu — tā dēlu,
 200. Arī tā mīloto sievu; Apollona ēnainā birzī
 Priesteris dzīvoja tobrīd un deva man tikamas balvas:
 Septiņus talantus zelta, kas prasmīgi apstrādāts bija,
 Dāvāja maisāmo trauku, kas tīrākā sudraba bija;
 Beldzot vēl pielēja pilnas man divpadsmit amforas vīna,
 205. Tikams un neviltots bija šis dievišķais dzēriens; un tomēr
 Nebij tas zināms ne vergam, ne verdzenei kādai šai namā;
 Viens tik to zināja viņš, vēl sieva un kalpone viena.
 Ja nu kāds, gribēdams dzert, ar saldo un sarkano vīnu
 Vienu sev pildīja kausu un pielēja divdesmit mēru
 210. Ūdens, tad salda un tikama smarža no krātera plūda,
 Dievišķa tiešām, ar prieku ikviens tad dzesēja slāpes.
 Pildīju kazādas maisā šo vīnu un paķēru somā
 Arī vēl barību līdz. Sirds nojauta mana, ka ceļā
 Varētu gadīties vīrs ar milzīgu spēku un bīstams,
 215. Tāds, kam vēl likumi sveši, kas tiesību neatzīst citiem.
 Steidzīgā solī mēs iegājām alā; tur nebija viņa.
 Aitas un kazas pailaban tas ganīja treknajās pļavās.
 Nākušī drūmajā alā, ar izbrīnu vērojām visu:
 Pildītos grozus ar sieriem, daudz jēru un kazlēnu siku,
 220. Sabāzītu aizgaldos šauros; tos visus pēc vecuma sava
 Šķītroja kiklops — pie jaunākiem jaunos, tad vidējos tālāk,
 Vecākos atkal par sevi; It visur bij sūkalas traukos,
 Toveros, baļļās un ķīpjos, kur lēja viņš izslaukto plenu.
 Sākumā pārējie biedri jo dedzīgi pierunā mani
 225. Paķert tik sierus sev līdz, tad atkāpties ātri un tūdaļ
 Aizdzīt kazas un aitas no kūtim uz steidzīgo kuģi,
 Mudīgi atpakaļ irties pēc tam pa ūdeni sāļo.
 Tomēr man netikās klausīt — bet tiešām tas derīgāk būtu!

- Pats es to gribēju redzēt, lai saņemtu balvu no viņa.
230. Tomēr mums nebija prieka, kad tikāmies vēlāk ar viņu.
Sakūrām uguni alā un ziedojam dieviem, bet paši
Paņēmām sieru un ēdām; te sēdušies, gaidījām milzi,
Kamēr tas atdzītu lopus; viņš, savācis žagaru blāķi,
Nesa uz kamiešiem līdzī, lai varētu ēdienu vārīt;
235. Dunēja zeme visapkārt, to nometot alā ar sparū;
Balles mums sametās pēkšņi; mēs slēpāmies tumšākos kaktos.
Taucētās aitas un kazas viņš iedzina plašajā alā,
Visas, ko gribēja slaukt, bet tēviņus, aunus un āžus,
Atstāja pagalma sētā aiz varenā akmeņu žoga,
240. Beidzot ieejas priekšā viņš aizvēla akmeni lielu,
Milzīgi smagu, ko nespētu novilkt pat divdesmit divi
Spēcīgi četrpāru jūgi no vietas ar lielākām pūlēm.
Tādu tik milzīgu klinti viņš aizvēla ieejai priekšā.
Mierīgi sēžot, tas izslauca aitas un blējošās kazas,
245. Visas, kā piederas ganam, un zīdējus lika zem katras.
Pusi no izslauktā piena tas salēja rūgšanai traukos,
Rūgušo salika grozos, lai sažūstot gūtu sev sieru;
Beidzot pārējo pusi tas sagāza traukos, lai vēlāk
Dzesētu slāpes ar to, kad vakarā azaidu ēstu.
250. Bet, kad viņš, pūloties sviedros, jau pabeidza iesāktos darbus,
Sakūra uguni gaišu un vaicāja, ieraugot visus:
— Svešle, kas esat? No kurienes nākat pa dzidrajem ceļiem?
Vai jums šeit veicams kāds darbs, vai kļaiņojat apkārt pa jūru,
Tikojot izlaupīt kuģus? Mēdz klejot līdzīgi ļaudis,
255. Netaupot dzīvību savu un ļaunumu nodarot svešiem. —
Teica tā viņš, un tūdaļ sirds mīļā mums pamira krūtīs,
Drausmīgā balss un milzīgais stāvs mums iedvesa šausmas.
Tomēr man nezuda drosme; es sacīju, valodu sākdam:
Ahaļu vīri mēs esam; no Trojas mūs atdzina visus
260. Dažādas viesuļu vētras pār bangām un atvariem dziļiem;
Dodamies mājās pa citādu ceļu, pa mainīgiem takiem
Nācām šai zemē. Šīs likstas un raizes mums Zevtēvs ir lēmis.
Atzīstam, kalpojam visi mēs Atreidam Agamemnonam,
Viņam no pārējiem vīriem vislielākā slava zem debess.
265. Pilsētu stipru tas gāzīs un naidniekus satricēs pišļos.
Tagad mēs nākam pie tevis un lūdzamies, krituši ceļos,
Pajumti laipni mums dot vai plešķirt vēl citādu balvu,
Tādu, kā paradums liek, ko šķīroties svešniekam dāvā.
Labais, jel bīsties no dieviem! Mēs palīgu lūdzam no tevis!
270. Atriebjas Krona dēls tiem, kas svešniekam pabalstu liedzis,
Svešnieku sargātājs Zevs — ar cieņu viņš pavada viesus.
Teicu tā viņam; ar īgnumu sirdī tas bilda man atkal:
— Svešniek, vai muļķis tu esi vai arī no tālienes nācis?
Laikam tu pavēlēt gribi, lai bītos un godātu dievus!
275. Kiklopi nebīstas taču no Aigīdas nesēja Zeva,
Arī no laimīgiem dieviem, jo stiprāki esam par viņiem.

Negribu saudzēt ne tevi, ne biedrus aiz ballēm no Zeva.
Nevar viņš atriebties man! Es daru, kā patīk man pašam.
Tagad man saki — kur atstāji kuģi, kas atveda tevi?

280. Vai tas ir atstāts kur tuvu vai tālu, lai zinu to skaidrī! —

Teica tā, pārbaudot mani. Te bija man pieredze laba.
Tūdaļ ar viltību sirdī, tam atbildot, sacīju viņam:

— Zemdīmdis Poseidons jūrā ar bangām man dragāja kuģi,
Vajādams mani un triekdams pret šķautnainām piekrastes klintīm,

285. Tuvu pie zemes šis nākot; mūs iznesa vētra no jūras.

Vienīgais kopā ar šiem es glābos no drausmīgās nāves.

Teicu; tas īgušā prātā man nebilda pretī ne vārda;
Pēkšņi viņš uzlēca kājās un izstiepa rokas pret biedriem;
Satvēris divus kā kucēnus mazus, tos trleca pret zemi;

290. Smadzenes šķīda pa alu, un asinis plūda pa klonu.

Sacirtis gabalu gabalos abus, tos apēda tūdaļ,

Aprīdams visu jo kāri kā lauva, kas uzaudzis kalnos, —

Gaļu, to lekšas it visas un smadzenēm bagātos kaulus.

Visi ar asarām acīs mēs pacēlām rokas pret Zevu,

295. Redzot šā drausmīgo darbu; liels izmisums pārņēma biedrus.

Bet, kad jau vēderu lielo šis kiklops bij piebāzījis pilnu,

Apēdis cilvēka gaļu un izdzēris izslaukto plenu,

Izstieples nogūlās alā uz zemes pie altām un kazām.

Pārgalvīgs nodoms šai brīdī, to redzot, man iešāvēs prātā:

300. Pienācis tuvāk, es zobenu aso, to vilcis no gūžas,

Gribēju iedurt tam krūtīs, kur krūšplēve kļaujas pie aknām;

Paceļot roku, man ienāca prātā jau citāda doma.

Arī šai vietā tad visus mūs pārsteigtu drausmīga nāve,

Tāpēc ka nebūtu spēka mums visiem no ieejas augstās

305. Atbidīt akmeni smago ar rokām, ko aizvēla priekšā.

Visi ar nopūtām smagām mēs gaidījām dievišķo Ausmu.

Bet, kad jau rožpirkste Ausma no pamales iznīra agrī,

Iekūra uguni viņš un izslauca kazas un aitas,

Visas, kā piederas ganam, un zīdējus lika zem katras.

310. Tikko viņš, pūloties sviedros, jau pabeidza iesāktos darbus,

Satvēra divus no jauna un rīkoja mielastu gardu.

Apēdis biedrus, viņš izdzina kazas un aitas no alas,

Atveldams milzīgo klinti jo viegli no ejas; tad atkal

Pēkšņi to aizvēla priekšā, kā uzltekot bultnesei vāku.

315. Kliegdam un svilpdams tas dzina uz ganībām taucētos lopus.

Palicis kiklopa alā, es sāku te pārdomāt slepu,

Kā lai tam varētu atriebt, ja Atēna palīgā nāktu.

Beidzot, pārbaudot visu, šis padoms man labākais šķita:

Kiklopa kūtī pie sienas bij pieslieta milzīga nūja,

320. Zaļa vēl, olīvas koka, ko nocirtis pārnesa kaltēt,

Lai tā šim kļūtu par spēķi, ko staigāt. Šo redzot, tā šķita

Derīga mastkokam melnsānu kuģim ar divdesmit ariem,

Tirgoņu kravu kas pāravadāt spētu pār bangaino jūru:

Tāda, lūk, bija šī nūja, tik varenī gara un resna.

325. Nostājies blakus, ass garumā tai es nocirtu galu,
Atdevu biedriem šo mietu un liku tiem attīrīt zarus.
Viņi to notēsa gludu, es apcirtu asu tā galu,
Liku uz sakurtā sārta un apdedzināju to oglēs;
Notēsto mietu pēc tam es rūpīgi paslēpu mēslos —
330. Smirdīgā alā gar sienām tie stāvēja samesti kaudzēs.
Biedriem, kas bija vēl dzīvi, es liku ar lozi nu izšķirt,
Kuri ar mani nu gribētu pacelt šo mietu un ietriekt
Kiklopam acī jo dziļi, kad būs tas jau iemidzis saldī.
Loze tad deva man tos, ko pats es vēlējos slepu, —
335. Četrus pavisam no biedriem; es biju nu piektais ar viņiem.
Vakarā pārnāca kiklops, šurp atdzidams skaistvilnas lopus.
Taucētās altas un kazas viņš ielaida plašajā alā,
Visas, cik bija, lai nepaliek kāda atz pagalma augstā;
Vai nu ko nojauta viņš, vai arī kāds dievs tam tā lika.
340. Beidzot ieejas priekšā viņš aizvēla akmeni lielu;
Mierīgi sēžot, tas izslauca altas un blējošās kazas,
Visas, kā piederas ganam, un zīdējus lika zem katras.
Bet, kad viņš, pūloties sviedros, jau pabeldza iesāktos darbus,
Satvēra divus no jauna un rīkoja mielastu gardu.
345. Tūdaļ es steldzos pie viņa un droši tā kiklopam teicu,
Pasniedzams kausu, kas piepildīts bija ar tumšsārto vīnu:
— Izdzer nu, kiklop, šo vīnu, kad paēdis cilvēka gaļas,
Lai jel tu zinātu skaldri, kāds gardums šai kuģī ir bijis!
Tev es šo dzērienu nesu, lai, parādot žēlīgu prātu,
350. Atlaistu mani uz māju. Tu tagad sāc trakot bez gala.
Nekrietnais, kas tad pēc manis no cilvēku paaudzes lielās
Apmeklēs tevi šai zemē, ja dari tik briesmīgus darbus? —
Teicu tā es. Viņš saņēma kausu un izdzēra visu,
Sajuzdams prieku par to un prasīdams sagādāt otru:
355. — Dod man jo laipni vēl otru un saki, kā vārdā sauc tevi,
Lai es tev pasniedzu balvu, kas sirdij tev sagādās prieku!
Zini, ka kiklopiem arī dod auglīgā zeme it visu —
Briedušos ķekaros vīnu, un Zevtēva lietus to vairo.
Laikam jau pasniegtā sula ambrósija tīra vai nektārs! —
360. Teica tā viņš, un tumšsārto vīnu es ielēju atkal.
Trīsreiz tam pildīju kausu, un trīsreiz to izdzēra kiklops.
Tikko kā tumšsārtais viņš tam bija jau sakāpis galvā,
Tuvojos viņam ar glaimīgļem vārdiem un sacīju atkal:
— Kiklop, vai manu jo slavenu vārdu tu vēlētos zināt?
365. Tagad tev teikšu, lai saņemtu balvu, ko solījis esi.
Vārds man patiesi — Nevienš, par Nevienu mani mēdz dēvēt
Mīlotā māte un tēvs, un pārējie biedri it visi. —
Teicu tā viņam; tas īgušā prātā man sacīja atkal:
— Pēdējais būs man Nevienš, ko ēdišu tūdaļ pēc visiem;
370. Pārējos citus jau agrāk; tev tāda būs solītā balva!
Teica tā viņš un nogūlās tūdaļ uz muguras zemē;
Noliecās sānis tā milzīgā galva, un uzvaru guva

- Visuvarenais miegs; no atplestās rīkles viņš vēma
 Viņu un cilvēka galu, jo apskurbis bija pārlieku.
375. Tūdaļ es paņēmu mietu un ieliku kvēlošās oglēs,
 Kamēr tas iedegās liesmās. Nu pārējos mīļotos biedrus
 Vīrišķi drošināt sāku, lai nebēg aiz ballēm no darba.
 Bet, kad jau olīvas koks, kaut zaļoksnējs bija pavisam,
 Iesāka uguni degt un, draudīgi sprakšķēdams, dzirkstīt,
380. Mietu es vilku no uguns un tuvojos viņam, bet biedri
 Stājās man apkārt, jo drosmī kāds dievs tiem iedvesa sirdi.
 Mietu, kas asināts bija, tie satvēra rokās un pēkšņi
 Ietrieca kiklopam acī. Es tūdaļ, to tvēris no augšas,
 Iesāku sparīgi griezt. Kā remesis prasmīgs ar svārpstu
385. Mastkoku urbī, bet apakšā citi ar siksnu to stumda,
 Tverot no abējām pusēm, un nemitīgi tas virzās, —
 Gluži tā kiklopa acī mēs mietu ar degošu galu
 Grozījām apkārt, un asinis siltās nu aumaļām plūda.
 Apsvīla plakstiņi tūdaļ un apdega uzacs šai svelmē,
390. Liesmojot kiklopa acī, un čūkstēja uguni saknes.
 Itin kā kalējs, kas, cīrvi vai namdara platcīrvi kalis,
 Gremdē to ūdenī aukstā; šņāc izkaltais ierocis stipri,
 Rūdoties valgmē, un tādi gūst dzelzs sev divkāršu spēku, —
 Šņāca tā kiklopa acs ap iedzīto olīvas mietu.
395. Kiklops tik drausmīgi kļiedza, ka skanēja klintis visapkārt.
 Bailēs mēs metāmies projām; viņš, satvēris vareno mietu,
 Izrāva ārā no acs un, melnajās asinīs trieptu,
 Aizsvīda projām to tālu no sevis visšausmīgās dūsmās.
 Skaļi viņš pārējos kiklopus sauca, kas dzīvoja tuvāk
400. Dobajās alās ap viņu un vējaino kalnāju galos.
 Sadzirdot kļiedzienus skaļus, ar steigu šie metās pie viņa,
 Nostājās tieši pie alas un sāka tam vaicāt, kas kaišot:
 — Kāpēc tik skaļi tu, Polifēm, kļiedzi? Kas ļaunu tev dara
 Tagad šai dievišķā naktī? Kam traucē tu miegu mums saldo?
405. Vai tev no mirstīgiem vīriem kāds aizdzinis aitas un kazas?
 Jeb vai tu baidies, ka neuzbrūk kāds tev ar varu un viltu? —
 Spēcīgais Polifēms tūdaļ no alas, tiem atbildot, sauca:
 — Draugi, Neviens šeit ar viltu man uzbrūk, bet ne jau ar varu! —
 Kiklopi, atbildot viņam, tā teica šos spārnotos vārdus:
410. — Ja jau neviens tev nedara ļauna, kad viens tu šeit esi,
 Tad vaiņrs tu nespēsī glābties no kaītes, ko Zevtēvs tev sūta.
 Tēvu lūdz palīgā savu, Poseidonu, valdnieku jūrā! —
 Teica tā viņi un gāja; sirds mīļā man smējās aiz prieka,
 Tāpēc ka tieši mans vārds un izdoma piekrāpa viņus.
415. Kiklops vēl vaidēja ilgi un mocījās sāpēs bez gala;
 Sienas viņš taustīja alā un atvēla bluķi no ejas,
 Nosēdās leejas priekšā un izstiepa milzīgās rokas,
 Gribēdams notvert tos vīrus, kas izietu kopā ar aītam.
 Laikam par vientiesi tādu šis kiklops bij turējis mani.

420. Tomēr es domāju ilgi, kā visu to izdarīt labāk,
 Kā šeit no drausmīgās nāves es izglābtu biedrus un sevi.
 Tūkstošiem dažādu plānu un viltību šāvās man prātā;
 Taču bij dzīvība jāglābj, jo draudēja milzīgas briesmas!
 Beidzot tad, pārbaudot visu, šis padoms man labākais šķita.
425. Bija tam baroti auni, ne mazums, ar vilnu ļoti biezu,
 Skaisti, augumā lieli, bet vilna tiem tumšzilā krāsā.
 Aunus es sasēju cieši ar lokani savītām rīkstēm, —
 Tieši uz tām jau gulēja kiklops, šis nelietis lielais, —
 Nemdams pa trim; zem vidējā auna es sēju pa biedram,
430. Pārējie divi, kas gāja gar malām, tik sargāja viņus.
 Iznesa ārā no alas trīs auni pa vīram; es tobrīd —
 Bija šai barā kāds auns, vislielākais pārējo vidū, —
 Tvēru aiz muguras to un, ieķēries blezajā vilnā,
 Likos zem vēdera tam, bet mīkstajās avena pinkās
435. Turējos stingri ar rokām un karājos mierīgu prātu.
 Tā mēs ar nopūtām smagām tad gaidījām dievišķo Ausmu.
 Bet, kad jau rožpirkste Ausma no pamales iznira agrī,
 Tūdaļ viņš izdzina aunus un āžus uz ganībām kalnos.
 Neslauktās altas un kazas vēl stāvēja blēdamas kūti —
440. Tesmeņi bija tām pilni. Pats riebīgais briesmonis tobrīd
 Sēdēja, clešanu mocīts, un taustīja muguras altām,
 Kamēr tās pagāja garām. Šis muļķis to nespēja aptvert,
 Ka tie bij paslēpti visi zem vēdera mīkstvilnas altām.
 Pēdējais izgāja ārā mans auns un sekoja lēni,
445. Vilnas un manīs dēļ mocīts, kam viltīgais nodoms bij veicams.
 Taustīdams muguru aunam, tā spēcīgais Polifēms telca:
 — Kāpēc gan, auniņ, mans mīlais, no alas pats pēdējais nāci?
 Agrāk tu nemēdzi palikt nekad aiz pārējiem lopiņiem!
 Visiem tu gāji pa priekšu, lai dotos uz zālainām pļavām,
450. Soļodams lepni; pats pirmais arvien tu steidzies pie upes;
 Vakarā arī pats pirmais tu centies jau atnākt uz kūti;
 Sodien tu tomēr pats pēdējais esi. Vai tiešām tu, mīlais,
 Skumsti par salmieka aci? Kāds nelietis riebīgs ar biedriem
 Izdūra aci, kad prātu ar viņu man apmulsināja.
455. Taču Nevienš vēl, man liekas, nav paspējis glābties no nāves.
 Būtu tev saprāts kā man un varētu runāt ar mani,
 Tagad tu teiktu, kur paslēpies tas no atriebes manas.
 Viņu es notriecis būtu gar zemi, un tūdaļ visapkārt
 Smadzeņu šķakatas šķīstu pa alu, un aprīmtu sirdi
460. Smeldzīgās sāpes, ko nelga Nevienš man nodarīt spējis! —
 Teicis šos vārdus, viņš atlaida aunu no klīntsalas vārtiem.
 Bet, kad mēs bijām jau tālāk no alas un pagalma žoga,
 Pirmais es raisījos vaļā no auna un atstāju biedrus.
 Projām mēs aizdzinām ātri šos barotos tievkājus lopus,
465. Ejot ar likumiem lieliem, līdz beidzot mēs sasniedzām kuģi.
 Mīļotie biedri ar sirsniņu prieku mūs uzņēma laipni,

- Glābtus no drausmīgās nāves. Par pārējiem sāka tie raudāt.
 Tomēr es neļāvu viņiem to darīt, bet māju ar acīm
 Asaras neliet; tad liku, lai tūdaļ tie skalstvilnas aunus
470. Nogādā visus uz kuģa un dodas pa sāļaino valgmi.
 Biedri drīz iekāpa kuģi un sēdās uz soliņiem pie duļļiem.
 Sēdušies rindās, tie sīta ar atrieņiem pa pelēko jūru.
 Bet, kad es biju tik tālu, cik klīdzēja balsi var dzirdēt,
 Pēkšņi ar dzēlīgiem vārdiem es kiklopu kaltināt sāku:
475. — Zini tu, neliet! kiklop, ka neesi dobajā alā
 Apriļš glēvuļa biedrus, tos grābdams ar milzīgu spēku!
 Beldzot par nopelniem saviem tu saņemsi atmaksu cēlu.
 Nelietis esi, jo mīteklī savā tev nebija kauna
 Svešniekus aprīt. Zevs sodīja tevi un pārējie dievi!
480. Teicu tā viņam; vēl vairāk pret mani tas iedegās dusmās.
 Atlauzis milzīgu bluķi no kalna, viņš meča ar sparū.
 Nokrita izmestais klintsbluķis tuvu aiz melnsānu kuģa.
 [Netrūka tiešām valrs daudz, ka stūrei tas atsistu galu.]
 Draudīgi viņojās jūra, kad iekrita milzīgā šķautne.
485. Piepeši pacēlās vilnis un, nākdams ar sparū no jūras,
 Virzīja kuģi pret krastu un piedzina tuvu pie zemes.
 Piepeši garāku mietu es satvēru rokā un tūdaļ
 Atgrūdu kuģi no krasta; tad biedriem es māju ar galvu,
 Gribēdams skubināt tos, lai vairās no nāves un ātri
490. Sēžas uz soliņiem pie atrieņiem; tie sēdās un airēja tālāk.
 Bet, kad mēs bijām jau divreiz tik tālu no krasta kā agrāk,
 Kiklopu saucu es atkal no jauna; bet biedri visapkārt
 Apstāja mani un lūdza tā darīt, man bilzdami laipni:
 — Pārdošniek, kāpēc tu kaltināt gribi šo riebīgo vīru?
495. Akmeni lielu viņš lemēta jūrā un atpakaļ dzina
 Kuģi uz piekrastes malu; mums šķita, ka nāve jau tuvu.
 Bet, ja šeit atskanēs troksnis un dzirdēs tas runājam kādu,
 Galvas viņš sašķaidīs mums un drumstalās saberzīs kuģi,
 Mezdams ar šķautnaino klinti, jo sviešana labi tam veicas. —
500. Teica tā viņi, bet nespēja grozīt tie nodomu manu.
 Tūdaļ ar īgnumu sirdī es kiklopam sacīju atkal:
 — Neliet! kiklop, ja mirstīgais cilvēks tev vaicātu kādreiz,
 Kāpēc šī acs tik riebīgā veidā ir kļuvusi akla,
 Saki, ka izdūra to tev Odisejs, pilsētu grāvējs,
505. Sirmgalvja Lāerta dēls, kam Itakas salā ir māja! —
 Teicu tā es; viņš, draudīgi klīdzēdams, man bilda šos vārdus:
 — Vai man! Tas piepildās viss, ko liktenis kādreiz ir lēmis!
 Bija šai zemē kāds pareģis liels un gudrībā slavens;
 Vārds tam bij Eirimīds Tēlems, kas nākotni pareģot spēja.
510. Kiklopu zemē viņš pareģis bija līdz vecumam sirmam.
 Tiešām viņš teica man visu, kas notikšot vēlāk ar mani:
 Odisejs būšot tas vīrs, kā rokas man laupīšot redzi.
 Vienmēr es gaidīju vīru, kas atnāks uz kiklopu zemi,

- Augumā dzienu, skaistu, ar milzīgu spēku tā rokās.
515. Tagad man izdūra aci kāds cilvēciņš, nlecīgs pavisam,
Glēvulis istens pēc skata, kad apskurbis biju no vīna.
Panāc jel, Odisej, tuvāk, tev gribu es dāvināt balvu
Slaveno Zemdīndi lūgšu, lai aizvada tevi pa jūru.
Esmu taču tā dēls, to visi man devē par tēvu.
520. Viņš tik, ne cits kāds no laimīgiem dieviem un mirstīgiem vīriem,
Varētu dziedināt mani, ja tiešām to gribētu darīt. —
Teica tā viņš; es, atbildot tam, tā sparīgi saucu:
— Kaut jel patiesi es spētu tā dvēseli tavu no tevis
Izraut un aizsūtīt viņu uz varenā Aīda namu,
525. Kā tev šeit Zemdīndis mūžam vairs nevarēs dziedināt aci! —
Teicu; viņš, pacēlls rokas pret zvalgzņoto debesu jumū,
Iesāka sirsnīgi lūgt Poseīdonu, valdnieku dižo:
— Poseīdon, zemnesi, valdniek, ai tumšmati, uzklausī mani!
Ja es tavs dēls un tu esi mans tēvs, tad liec, lai nemūžam
530. Odisejs, pilsētu grāvējs, vairs nenāk uz dzimtenes zemi,
Sirmgalvja Lāerta dēis, kam Itakas salā ir māja!
Bet, ja tā liktenis lēmis un tomēr viņš redzēs vēl draugus,
Nākdams uz skaistcelto māju un atrazdams dzimtenes zemi,
Tad lai viņš pārnāk tur vēlū, kad zaudējis pārējos biedrus,
535. Tikai svešajā kuģī un atrod mājā daudz likstu! —
Teica tā lūgdamies viņš, un Poseīdons dzirdēja viņu.
Kiklops tad atkal no jauna vēl lielāku akmeni cēla,
Spēku sev sasprindzināja un meta ar atvēztu roku.
Akmens ar milzīgu sparū netālu no tumšsānu kuģa
540. Iekrita jūrā, un netrūka daudz, ka stūri tas skartu.
Bangojās jūra visapkārt, kad iekrita milzīgā šķautne.
Vīlnis aiznesa kuģi un dzina to tuvu pie krasta.
Drīz vien mēs atpakaļ nācām pie salas, kur stāvēja visi
Pārējie skaistklāju kuģi; tur gaidīja atstātie biedri,
545. Skumdami vairākas dienas un pārnākam gaidot ik brīdi.
Kuģi, kad pienācām turp, mēs uzvilcām tūdaļ uz smiltīm,
Izkāpām ārā uz krasta, ko daudzija bangas un viļņi.
Kiklopa aītas un kazas mēs izvedām ārā no kuģa,
Dalījām līdzīgās daļās, lai būtu ik vīram pa balvai.
550. Biedri kājbruņās spožās, kad bija jau dalītas aītas,
Deva man pledevām aunū; to krastmalā nolēmu ziedot
Mākoņu krājējam Zevam, kas valda pār visiem vīrs zemes,
Atnesis gūžas uz sārta; bet ziedojušs netikās viņam:
Tobrīd jau domāja Zevs, kā varētu nogremdēt dzīlē
555. Skaistklāju kuģus it visus un biedrus, kas bij man tik mīļi.
Veselu dienu te dzirojām jautri līdz vakara saulei,
Ēzdamī gaļu papilnam un dzerdamī tikamo vīnu.
Bet, kad jau rietēja saule un tumsība apklāja zemi,
Tūdaļ it visi mēs aizmigām saldi pie šalcošā krasta.
560. Tikko kā rožpirkste Ausma no pamales iznīra agrī,
Biedrus es sasaucu kopā un savējiem māju ar galvu

**Steldzīgi doties uz kuģiem un atraisīt virves no krasta.
Tūdaļ tie sakāpa kuģos un sēdās uz soliem pie duržiem.
Sēdušies rindās, tie sāta ar airiem pa pelēko jūru.**

565.

**Tālāk no šejienes visi mēs braucām ar skumušu sirdi;
Prieks bij par pārclēstām mokām, bet skumjas par mīļajiem
biedriem.**

X

D

rīzumā visi pēc tam mēs sasniedzām Aiola salu;
Aiols, Hipota dēls, ko milēja mūžīgie dievi,
Mīta šai peldošā salā; visapkārt tai varaina siena,
Nesagraujama, stipra, bet plekrastē gludenas klintīs.

5. Divpadsmit raženu bērnu ir Aiolam krāšņajā pilī —
Sešas brīnīškas meitas un seši ziedoši dēli.
Raženās meitas viņš atdeva dēļiem par tīkamām sievietēm.
Kopā ar mīloto tēvu un kopā ar cienīto māti
Dzīres tie rīko ik dienas pie bagāti klātajiem galdiem.
10. Smaržainā pilī ik dienas skan flauta pa pagalmu plašo.
Naktī pēc tīkamām dzīrēm pie košām un kautrīgām sievietēm
Atdusas Aiola dēli uz paklājiem robotās gultās.
Nākuši pilsētā šai, mēs gājām uz valdnieka pilī.
Mēnesi mani šeit mīloja Aiols un taujāja visu
15. Sīki par Troju, par ahaju kuģiem, par braukšanu mājās.
Visu es stāstīju viņam pēc kārtas, kā noticis bija.
Bet, kad jau posos uz mājām un lūdzu, lai pavada ceļā,
Aiols neliedza to, bet lika man sagatavoties.
Izšūtu vērsādas maisu šai ceļā viņš deva man līdzī,
20. Ieslēdzis brāzmalnos vējus un viesuļu elpu tur iekšā.
Iecēla viņu reiz Krona dēls Zevs par valdnieku vējiem —
Varēja viņiem likt klusēt vai celties, kā patikas pašam.
Dobajā kuģī šo maisu ar mirdzošu sudraba saiti
Plesēja cieši, lai neplūstu ārā pat mazākā vēsma.
25. Taču gan draudzīgu Zefīra vēju viņš lika man sūtīt,
Lai tas mūs nestu un kuģus; to liktenis nebija lēmis —
Pašu muļķības dēļ mēs iekritām nelaimē lielā.

Deviņas dienas un naktis pēc kārtas mēs braucām pa jūru;

Pēkšņi jau desmitā dienā bij redzami dzimtenes krasti —

30. Sakurtās uguns krastā mēs redzējām visi jau tuvu.
Bet tad es iegrīmu miegā, jo noguris biju tik ļoti.
Skoti es vadīju pats, nevienu no mīļajiem biedriem
Nelaizdams tuvu pie tās, lai drīzāk mēs dzimtenē būtu.
Pārējie biedri šai brīdī bij sākuši sarunu slepu;
35. Domāja visi, ka vedu daudz zelta un sudraba mājā,
Raženā Aiola balvas, ko šķīroties Hipotads deva.

- Pievēršot kaimiņam skatu, tā sacīja biedri cits citam:
 — Brīnums patiesi, kā mirstīgie laudis to milē un cieni
 Visur, kur soli viņš spēris, — gan laukos, gan pilsētās svešās!
40. Arī no trojiešu mantas viņš, gūdams daudz dārgumu skaistu,
 Sakrājis kaudzēm, bet mums, kas cietuši līdzīgas brīesmas,
 Atgriezties vajag uz dzimtenes zemi ar tukšajām rokām.
 Sevišķas draudzības dēļ to bagāti apdāvināja
 Aiols, bet tagad lai raugāmies ātrāk, kas viņam te iekšā,
45. Cik tur ir mirdzošā zelta, cik sudraba paslēpis maisā. —
 Teica tā viņi, un uzvaru guva šis nekrietnais padoms:
 Maisu tie raisīja vajā, un paspruka brāzmainie vēji.
 Pēkšņi tos aizrāva vētra un aiznesa atklātā jūrā
 Tālu no dzimtenes krastiem, kaut skaļi tie valmanāt sāka.
50. Atmodies pēkšņi no miega, es šaubījos drosmīgā prātā,
 Vai nu lai, mezdamiēs ārā no kuģa, es aizietu bojā,
 Jeb vai lai klusēdams ciestu un paliktu dzīvaļo vidū.
 Cietu un paliku arī. Es, ietīnīes apmetnī savā,
 Mierīgi likos uz dusu, bet vīesulis aiznesa kuģus
55. Atkal pret Aiola salu, un biedri nu raudāja rūgti.
 Nākuši otrreiz šai salā un smēluši ūdeni svaīgu,
 Biedri ple ātrajiem kuģiem uz pusdienu mīelastu sēdās.
 Bet, kad mums īzsalkums rīma un bija ļau dzesētas slāpes,
 Saucēju ņēmu es tūdaļ ple sevīš un kādu no biedriem,
60. Devos uz slavenā Aiola pīli. Tur atradu viņu
 Sēžam ple klātajiem galdīem ar sievu un mīļajiem bērniem.
 Nākuši greznajā pīli, mēs sēdāmīes vīsi ple durvīm
 Tieši uz slīekšņa; tie brīnījās ļoti un vaīcāja tūdaļ:
 — Vai tas tu, Odīsej, esi? Vai dievs kāds īr apsēdis tevī?
65. Liekas, es gādājīš esmu, lai atgrieztiēs varī bez rūpēm
 Atkal uz dzimtenes zemi vai citur, kur patīktos prātām. —
 Teica tā viņi; ar skumušu sīrdī es sacīju atkal:
 Nekrietnīe biedri un klūmīgais mīegs mūs īegrūda postā.
 Palīdzīet, draugi, man bēdās! To taču jūs īespētu darīt.
70. Teīcu tā es, ļo grībēju runāt kā pazemīgs lūdzejš.
 Klusēja viņi kā mēmi; tēvs tūdaļ ar īgnumu bīlīda:
 — Projām ļo ātrāk no salas tu, ļaunākais mīrstīgo vīdū!
 Neklājas taču man sargāt un sūtīt uz dzimtenes krastīem
 Mīrstīgo tādu, ko ļaimīgīe dīevī tā sākuši vajāt!
75. Vācīes tik projām, ļo, mūžīgo vajāts, šurp īeradiēs esī! —
 Teica tā viņš un padzīna manī. Es raudāju gauži.
 Tālāk no turīenes devāmīes ceļā ar skumušu sīrdī.
 Grūtajā darbā ple airīem sīrds pagura īrējiem tobrīd
 Veltīgās pūlēs, un pašī mēs nespējām atgrieztiēs māļās.
80. Sešas dīenas un naktīs mēs braucām pa dzīdraļīem vīļņīem.
 Septītā dīenā mēs nācām ple drausmīgo ļaīstrīgonīešu
 Lama Tēlēpīlas augstās, kur sasaucas gani ar ganiem —
 Tas, kas nāk māļās ar aīlām, sauc otru, kas īzīet ar vēršiēm.
 Strādnieks, kam nenāktu mīegs, šeit īegūtu dīvkāršu alģu —

85. Vienu, ja ganītu vēršus, bet otru, par aitganu būdams,
Tāpēc ka robežas dienām un naktīm tur saietas tuvu.
Beldzot mēs piebraucām visi ar kuģiem pie slavenās ostas;
Apkārt tai rēgojas klintīs jo augstas, no pretējām pusēm
Paceļas stāvus uz augšu un itin kā sastopas kopā
90. Tuvu pie ieejas ostā, tai dodot tik šaurāku spraugu.
Biedri, kas brauca man līdz, šeit ledzina izliktos kuģus,
Siedami dziļajā ostā tos draudzīgi citu pie cita.
Nebija redzēti vilņi šai vietā, ne lieli, ne mazi;
Mirdzēja jūra visapkārt, jo bija šeit neparasts klusums.
95. Tomēr ar melnsānu kuģi viens turējos tālāk no citiem,
Tuvāk pie ieejas ostā, un sēju ar virvēm pie klintīm,
Nostājos stāvajās klintīs uz smalles un raudzijos apkārt.
Redzami nebij ne vērši, ne arāji strādājam laukā;
Vienīgi redzēju dūmus, kas cēlās no zemes uz augšu.
100. Tobrīd es sūtīju biedrus, lai apkārtni izlūkot dodas,
Kādi šeit mitinās ļaudis, kas pārtiek palatkam no maizes,
Dīvus vislabākos vīrus, kā trešais tos vadīja saucējs.
Tūdaļ tie virzījās tālāk pa līdzeno ceļu, kur malku
Vezuma rati no augstajiem kalniem uz pilsētu veda.
105. Sastapa viņi pie vārtiem tur meiteni kādu, kas tobrīd
Izgāja ūdeni smelt — Antífata raženo meitu —
Lejup pa taku no krāšņās Artākijas avota straumes —
Pilsētas ļaudis it visi no šejienes ūdeni nesa.
Tuvāk tie nāca pie viņas un vaicāja, sarunu sākot,
110. Kādi šeit valdnieki esot un kāda šeit dzīvojot tauta.
Tēva augstjūmta namu šī meitene rādīja tūdaļ.
Nākuši slavenā namā, tie sastapa valdnieka sievu,
Līdzīgu kalngalam augstam, un satrūkās visi no viņas.
Slaveno vīru Antífatu viņa no sapulces sauca,
115. Laulāto draugu, kas viņiem tur nolēma drausmīgu galu.
Satvēris vienu no biedriem, tas tūdaļ sev rīkoja dzīres.
Aizmuka pārējie abi un atgrīzās atkal pie kuģiem.
Antífats sacēla troksni pa pilsētas ielām; to dzirdot,
Brašie laistrīgoni nāca bez skalta no dažādām pusēm.
120. Nebija viņi kā mirstīgie vīri, bet līdzīgi milžiem.
Tvēruši klintsblukus smagus, ar sparū tuos meta mums virsū.
Sacēlās drausmīga burzma ap ostu pie dobajiem kuģiem —
Mirstošie kļiedza tur skaļi, un brakšķēja lūstošie kuģi;
Biedrus tie savēra iesmos kā zivis un aiznesa dzīrēm.
125. Kamēr laistrīgonu vīri tos apkāva dziļajā ostā,
Steigdamies projām, no gūžas es izvilku zobenu aso,
Mudīgi pārcirtu virvi, kas turēja tumšsānu kuģi;
Pārējiem biedriem tad māju ar galvu un vēlēju tūdaļ
Sēsties uz soliem pie atrie, lai glābtos no drausmīgās likstas.
130. Plepeši visi tie metās uz jūru, jo bijās no nāves.
Laimīgi izbrauca jūrā mans kuģis gar draudīgām klintīm.
Pārējie kuģi pēc tam šeit nogrima dziļajā dzelmē.

Tālāk no šejienes devāties ceļā ar skumušu sirdi;
Prieks bij par izciestām mokām, bet skumjas par mīļajiem
biedriem.

135. Tālāk mēs nācām pie Alajas salas. Tur dzīvoja Kirke,
Varenā košmate dieve, kas runāja cilvēka balsī;
Viltību pilnajam Aiētam viņa bij īstenā māsa.
Hēlijs bij abu šo tēvs, kas mirstīgiem ļaudīm nes gaismu,
Viņu māte bij Perse, Okēāna raženā meita.
140. Nākuši tuvu pie Alajas krasta, mēs lebraucām klusu
Plašajā ostā; kāds labvēlīgs dievs mums rādīja ceļu.
Kāpuši krastā, mēs palikām tur divi dienas un naktis.
Grūtības ceļā ik dienas un rūpes mums sagrauca sirdi.
Bet, kad mums košmate Ausma jau trešoreiz sūtīja dienu,
145. Rokā es satvēru šķēpu un zobenu noasināto,
Izkāpu ātri no kuģa un uzrāpos klintsgalā augstā,
Lai es tur redzētu mirstīgo darbus un dzirdētu ļaudis.
Nostājos stāvājās klintīs uz gala un raudzījos apkārt;
Tiešām es redzēju dūmus, kas cēlās virs platceļu zemes,
150. Pāri pār ozolu birzi un mežu, kur dzīvoja Kirke.
Visu es apsvēru sirdi un prātā un nolēmu tūdaļ
Doties un izpētīt vietu, kur paceļas tumšsārtie dūmi.
Taču visbeldzot, to apsverot visu, par labāko šķīta
Atpakaļ doties vispirms pie ātrajiem kuģiem uz jūru,
155. Pamielot biedrus turpat un dažus tad izlūkos sūtīt.
Bet, kad es piegāju tuvu pie jūras un izliektā kuģa,
Tobrīd kāds mūžīgais dievs par vientuļo mani bij žēlīgs,
Sūtīdams briedi man pretī, jo lielu un vareniem ragiem.
Nāca patlaban tas ārā no meža, lai dzesētu slāpes
160. Strautīnā vēsā, jo pusdienas saule to dedzināt sāka.
Tikko viņš iznāca ārā no meža, es muguras vidū
Triešu tam metamo šķēpu, un smalle tam izurbās cauri.
Pēkšņi tas nogāzās pišļos, un dzīvība atstāja viņu.
Atspiedis kāju pret to, es izrāvu varaīno šķēpu
165. Ārā no brūces un atstāju zemē pie nogāztā brieža.
Tūdaļ es savācu klūgas un salauzu kārklāju rīkstes,
Griežu tās grodas pa labi un kreisi, tā izpīdams valgu,
Olekti garu, lai sietu šā milzīgā ķermeņa kājas.
Uzmetu viņu uz pleciem un devos uz melnsānu kuģi,
170. Balstoties vienmēr uz šķēpa, jo vienam tik plecam un rokai
Bija šī nasta par smagu; patiesi tas bija tik milzīgs.
Nometu viņu pie melnsānu kuģa un pārējos biedrus
Skubināt sāku; pie katra es gāju un teicu tam laipni:
Bēdas un raizes mums sirdī ir, draugi! Uz Aīda mītnēm
175. Neiesim ātrāk, pirms nesauks uz turieni likteņa dienu!
Kamēr šai ātrajā kuģī papildnam mums ēdiens un dzēriens,
Tikmēr jūs ēdiat, cik tikas. Lai badam šeit nebūtu varas!
Teicu tā es, un klausīja šie, kā vēlēju viņiem.
Izplešot acis, tie bariem vien nāca pie bangainās jūras

180. Apbrīnot atstlepto briedi: patiesi tas bija tik milzīgs.
 Bet, kad bij mielotas acis, cik tikas, un apskatīts briedis,
 Rokas tie mazgāja valgmē un rīkoja tikamas dzīres.
 Veselu dienu, līdz rietēja saule, mēs sēdējām krastā,
 Ezdami gaļu papildnam un dzerdami dzirkstošo vīnu.
185. Bet, kad jau rietēja saule un atnāca tumsa uz zemi,
 Devāmies visi uz dusu un atzīmām tuvu pie krasta;
 Tikko kā rožpirkste Ausma no pamales iznira agri,
 Visus uz sapulci sasauca kopā un sacīja viņiem:
 Biedri, jēl uzklausīt mani, kaut arī jūs cietuši esat!
190. Draugi, mēs nevaram zināt, kur rītī, kur vakaru puse,
 Nezinām arī, kur mirdzošais Hēlijs mēdz rietēt zem zemes,
 Nevaram pateikt, kur atkal tas ceļies; lai apspriežam ātrāk,
 Kā mums šeit padomu atrast: man liekas, vaīrs glābīna nebūs.
 Uzdāpīes šķautnainai klīntij uz gala, es, skatoties apkārt,
195. Redzēju salu, ko ležogo jūra visapkārt bez gala.
 Zemu tā pleplok pie ūdens, bet vidū es manīju dūmus
 Ceļamies augšup no zemes aiz ozolu birzīm un meža.
 Teīcu tā es, bet krūtīs sirds mīlā nu saplaka biedriem;
 Taču vēl bija tiem Antifats prātā, tā nekrietnie darbi,
200. Arī vēl lepnīgā kiklopa spēks, šīs cilvēku ēdājs;
 Lledami asaras gaužas, tie vaimanāt sāka jo skaļi.
 Tomēr no asarām viņiem te labuma nebīj nekāda.
 Biedrus kājbruņās spožās pēc tam es dalīju tūdaļ
 Dīvējās daļās un katrai no tām pa vadonim devu.
205. Vienu es vadīju pats, bet dievišķais Eirīlohs — otru.
 Metuši ķīverē lozes, mēs sākām tās steldzīgi kralīt.
 Brašā Eirīloha loze no ķīveres izkrita ārā.
 Tūdaļ tas taisījās ceļā un līdzī tam dīvdesmit dīvi;
 Raudāja aīzejot viņi un raudam mūs atstāja visus.
210. Mežainas kalnāju lelejas vidū uz pakalna kāda
 Atrada gludītu akmeņu namu, kur dzīvoja Kirke.
 Plēsīgie vilki un lauvas ap viņu tur gulēja apkārt.
 Kirke apbūra viņus, tiem dodama burvības zāles.
 Nemetās viņi šeit nīkni pret ļaudīm, bet plecēlās lēni,
215. Gāja tiem pretī un astī jo mīlīgi luncīnāt sāka.
 Itīn kā sunī pie kunga, kas tikko kā pārnāk no dzīrēm,
 Pieglaužas laipni, jo vīenmēr tas pārnēs tiem kumosus kārus, —
 Gluži tā pieglaudās lauvas un stiprnagu vilki pie svešiem.
 Satrūkās biedri pārlīeku, kad redzēja drausmīgos zvērus.
220. Priekšnamā apstājās viņi pie raženās košmates dieves;
 Tikamas meldījas tobrīd tie dzīrdēja plūstam no nama.
 Eīot ap aužamiem stāvīem, tā brīnīšķu audeklu auda —
 Tikamu, smalku un spožu, jo tādi īr dievīešu darbi.
 Tautvedīs Polīts, kas vadīja viņus, tā sacīja biedriem,
225. Mījāks man bija par cītiem, un visi to cīenīja ļoti:
 — Draugi, šeit iekšā kāds strādā un staīgā ap aužamiem stāvīem,
 Dzīedot tik brīnīšķu dzīesmu, ka zeme skan līdzī zem kājām.

- Vai nu tā dieve vai sleval! Lai valodu sākam jo ātrāk! —
 Teica tā viņš; tie klausīja tūdaļ un valodu sāka.
230. Dieviete iznāca ārā un atvēra mirdzošās durvis,
 Lūdzot pie sevis, tie sekoja viņai, bet nejaušot ļaunu.
 Eirilohs negāja līdzī, jo sirdī viņš nojauta viltu.
 Ievestiem vīriem tā vēlēja sēsties uz krēsliem un soliem.
 Putralmus, saberztu sieru un medu tā maisīja kopā,
235. Pramnes viņu vēl uzlēja virsū, bet, ēdienu sniedzot,
 Piebēra indīgas zāles, lai dzimteni atzīmētu viņi.
 Bet, kad to pasniedza Kirke un biedri to izdzēra labprāt,
 Tūdaļ tiem cirta ar rīkstī un cūkkūti ieslēdza visus.
 Apauga āda ar sariem, bij miesa un galva kā cūkai,
240. Rukšķēja arī kā cūkas, bet prāts vēl tiem bija kā agrāk.
 Lēja tie asaras gaužas, kad Kirke tos ledzina kūti;
 Ēšanai pameta viņa tiem mežriekstus, ozola ziles,
 Kizila ogas, ko priekšā met cūkām, kas vājājas dubļos.
 Eirilohs atskrēja tūdaļ pie steidzīgā melnsānu kuģa,
245. Atnesdams bēdīgo vēsti par biedriem un likteni ļauno.
 Bīdī viņš nespēja runāt ne vārda, kaut gribēja ļoti.
 Drausmīgas sāpes tam saņaudza sirdī, tā mirdzošās acīs
 Pildījās asaru lāsēm, un vaimanās rīma tā sāpes.
 Bet, kad ar izbrīnu visi pēc brīža mēs valcājām viņam,
250. Sāka viņš stāstīt, kā pārējie biedri tur dabūja galu:
 — Gājām mēs, Odisej krietnais, kā liki, pa ozola bērzi;
 Mežainas kalnāju ielejas vidū uz pakalna kāda
 Redzējām brīnīšku namu, no gludītiem akmeņiem celtu.
 Dziedam mēs dzirdējām kādu — vai dievi, vai mirstīgu sievu,
255. Ejot ap aužamiem stāviem. Šie sarunu sāka ar viņu.
 Tūdaļ tā iznāca ārā un atvēra mirdzošās durvis,
 Lūdzot pie sevis; tie sekoja viņai, bet nejaušot ļaunu;
 Tomēr es paliku ārā, jo sirdī es nojautu viltu.
 Piepeši visi tur pazuda viņi — neviens vairs no viņiem
260. Nenāca ārā. Es sēdēju tur un gaidīju viņus. —
 Teica tā viņš; es zobenu aso ar sudraba naglām,
 Varkaltu, līelu, sev uzmetu plecos un satvēru stopu;
 Tūdaļ es liku tam doties uz priekšu pa agrāko ceļu.
 Apkampdams ceļus ar rokām, viņš lūdza jo sirsnīgi mani,
265. Vaimanāt sāka it skaļi un teica šos spārnatos vārdus:
 Zevtēva lolotais, atstāj! Jēl neved turp mani pret gribu!
 Zinu, tu dabūsi galu, no pārējiem biedriem nevienu
 Nespēsī atpakaļ atvest, bet ātrāk ar dzīvajiem kopā
 Bēgsm no šejienes projām, varbūt ka mēs varam vēl glābties! —
270. Teica tā viņš, es, atbildot šim, tā sacīju tūdaļ:
 Eiriloh mīļais, ar pārējiem visiem tu paliec šai vietā,
 Ezdams un dzerdams, cik tīkas, pie dobā melnsānu kuģa!
 Viens es turp došos! Sauc liktenis mani, kur vajadzīgs esmu!
 Teicis šos vārdus, es atstāju kuģi un šalcošo krastu.
275. Šķērsojis ieleju svēto, es gribēju doties patlaban

Plašajā namā pie Kirkes, kas zināja burvības zāles,
Bet te, lūk, Hermejs ar zeltaino zizli man soļoja pretī,
Nācis pie skaistceltā nama; tas skatā bij jauneklīm līdzīgs
Tikamos brieduma gados, kam pūkas tik pirmās dīgst vaļos.

280. Laipni viņš spieda man roku un sacīja, valodu sākdam:
— Kurp tu tā, nelaimes sistais, viens steldzies pa kalniem un
lejām,

Nezinot šejienes ceļus? Šie ļaudis patlaban it visi
Atrodas aizslēgtā kūti pie Kirkes kā kaujamās cūkas.
Vai tu šurp nācis, lai izglābtu viņus? Jēl ticī, tu arī
285. Atpakaļ nenāksi vairs un paliksi pārējo vidū!
Tomēr no nelaimes lielas es sargāšu tevi un glābšu.
Pieņem šīs dziedīgās zāles un dodies pie košmates Kirkes!
Drausmīgo nelaimes dienu tās atvairīs droši no tevis.
Tagad es stāstīšu visu, ko riko tev viltīgā Kirke.

290. Dzērienu gatavos viņa un ēdienam piemaisīs indi,
Tomēr tās varenais spēks pavīsam tev nevarēs kaitēt;
Darbosies pretī tās zāles, ko došu. Vēl iegaumē labi:
Tikko kā Kirke būs skārusi tevi ar vareno riksti,
Tūdaļ tu zobenu aso ar steigu velc ārā no gūžas.

295. Meties ar sparu pret Kirki, to itin kā gribēdams sacirst!
Varenā burve aiz ballēm tad aicinās gulēt pie viņas,
Tomēr to neliedzies darīt, bet dodies pie viņas uz gultu,
Lai tā tev izglābtu biedrus no nāves un cienātu pašu.
Bet tu tai apzvērēt llec ar dievību zvērestu lielo,
300. Soloties nedarīt citu ko tādu, kas nestu tev likstas,
Lai tā, kad izgērbies esi, tev neatņem drosmi un spēku. —

Telca tā Argosa kāvējs un sniedza man dziedīgo zāli;
Rāvis no zemes, viņš rādīja man tās brīnišķo dabu.
Sakne gan bija tai melna un ziedlapas līdzīgas pienam;
305. Mūžīgie dievi to dēvē par «moli»; Ir grūti to izrakt
Mirstīgam vīram, bet mūžīgie dievi jau iespēj it visu.

Aizlaidās raženais Hermejs ar steigu no mežainās salas
Projām uz Olimpu plašo, es mudīgi gāju pie Kirkes;
Vīrišķās krūtīs sirds pukstēja strauji, kad tuvojos namam.

310. Beldzot es nācu pie košmates Kirkes un priekšnamā stājos;
Apstājies klīdzu tur skaļi, un klledzienu dzirdēja dieve.
Tūdaļ tā iznāca ārā un atvēra mirdzošās durvis,
Lūdzot pie sevis; es sekoju viņai, bet skumušu sirdi;
Lika tad sēsties uz krēsla, kas sudraba naglām bij rotāts,
315. Brīnišķa, gaumīgi veikta, un soliņš tur bija zem kājām.
Dzērienu mirdzošā kausā man ielēja dzeršanai viņa,
Iemetot iekšā tur indīgas zāles ar nodomu ļaunu.

Viņa to sniedza, es dzēru, bet burvība neskāra mani.
Cirtusi pēkšņi ar burvības riksti, tā sacīja Kirke:

320. — Dodies uz kūti pie cūkām un guli pie pārējiem biedriem! —
Telca tā viņa; es, zobenu aso sev vilcis no gūžas,
Metos ar sparu pret Kirki, to itin kā gribēdams sacirst.

- Ieklledzās viņa un, mezdāmās zemē, man apkampa ceļus,
 Vaimanāt sāka jo skaļi un bilda šos spārnotos vārdus:
325. — Kas tu? No kurienes esi? Kur pilsēta, vecāki tavi?
 Brīnums patiesi, ka, dzerdams šīs zāles, tu neesi apburts!
 Nav vēl tāds mirstīgais bijis, kas pretojies būtu to spēkam,
 Ja kāds tās dzēris un pirmoreiz tikai ar mēli tām skāries.
 Nepārspējami cieta ir sirds tev vīrišķās krūtīs.
330. Tiešām tu viltīgais Odisejs esi! Par tevi man bieži
 Vēstīja Argosa kāvējs, ka reiz tu uz šejieni nāksot,
 Pārbraukdams mājā no Trojas ar steidzīgo melnsānu kuģi.
 Zobenu aso bāz mudīgi makstīs! Nāc šurp tu pie manis!
 Gulsimies tūdaļ šai gultā, lai abi mēs, vienoti milā,
335. Dalītu laulības gultu un ticētu labprāt viens otram! —
 Teica tā viņa; es tūdaļ, tai atbildot, sacīju atkal:
 Kirke, kā vari tu prasīt, lai būtu es draudzīgs ar tevi?
 Pārējos biedrus šai namā tu pārvērti taču par cūkām!
 Tagad tu aizturi mani un, viltību lolojot sirdi,
340. Guļamā istabā sauc, lai guju es kopā ar tevi,
 Lai man, kad izģērbies esmu, tu atņemtu drosmi un spēku.
 Dieve, es neiešu tagad ar tevi šeit dalīties gultā,
 Ja tu man negribi zvērēt ar dievību zvērestu llelo,
345. Soloties nedarīt citu ko tādu, kas nestu man likstas.
 Teicu tā es; tā zvērēja tūdaļ, kā viņai es liku.
 Bet, kad tā solījās svēti un zvērēja zvērestu llelo,
 Labprāt es gāju pie Kirkes un iekāpu krāšņajā gultā.
 Pūlējās kalpones četras šai namā pie viltīgās burves;
 Jaunavas darīja visu šai namā, kas vajadzīgs bija.
350. Cēlušās viņas no ēnainiem mežiem, no avotiem dzidriem,
 Arī no svētajām upēm, kas mūžīgi tlecas uz jūru.
 Uzmeta viena no viņām uz krēsliem pa spilvenam mikstam,
 Purpuru pārklāja pāri, bet apakšā audekla drānu;
 Otra pastūma tuvāk pie krēsliem brīnišķus galdus,
355. Sudraba, spožus, un zeltainus grozus tiem uzlika vīrsū;
 Sudraba krāterī trešā no viņām te maisīja vīnu,
 Saldumā līdzīgu medum, un pasniedza zeltainos kausus.
 Ceturtdā ūdeni nesa un tūdaļ zem trijkāja lielā
 Pakūra uguni spožu; drīz sāka silt atnestais ūdens.
360. Tikko kā mirdzošā katlā šis ūdens jau uzvārīts bija,
 Mani tā veda uz vannu un lēja no trijkāja lielā
 Ūdeni, tikami jauktu ar auksto, uz galvas un pleciem,
 Kamēr man pārgāja gurdums, kas sirdi man nomāca ilgi.
 Bet, kad es biju jau mazgāts un iezlēsts ar spīdīgo eļļu,
365. Plecus tā sedza ar hitonu mikstu un apmetni košu,
 Lika man sēsties uz krēsla, kas sudraba naglām bij rotāts,
 Koša un prasmīgi veikta; pat soliņš tur bija zem kājām.
 [Kalpone ūdeni nesa un lēja uz rokām no trauka,
 Skaista, mirdzoša zelta, uz sudraba bļodas, lai rokas
370. Skalotu tīras, bet blakus tiem nolika gludītu galdu.

- Tikusī salmniece nāca un uzlika maizi uz galda,
 Atnesa ēdienu gana, jo labprāt tā sniedza, kas bija.]
 Kirke pie mielasta lūdza; pie sirds man šeit negāja ēdiens;
 Citu ko domāju es, un sirds man jau nojauta ļaunu.
375. Tikko kā redzēja Kirke, ka klusēdams sēžu, ka rokas
 Netik pēc ēdieniem stiept un dziļi es nogrimis bēdās,
 Nostājās tuvu pie manis un telca šos spārnotos vārdus:
 — Kāpēc tā, Odisej, sēdi un skumjās sev nomokī sirdī,
 Klusēdams gluži kā mēms? Vai netik tev ēdiens un dzēriens?
 380. Jeb vai tev bailes no viltības jaunas? Šīs bažas ir veltas!
 Labi tu zini — es zvērēju tev ar zvērestu stipro. —
 Telca tā viņa; es, atbildot dievei, tā sacīju preti:
 Kirke, vai zini tu mirstīgo tādu, kas, taisnību mīlot,
 Sēdisies ātrāk pie galda un dzērieniem spirdzinās sirdī,
 385. Kamēr nav izglābis biedrus, pats redzējis viņus ar acīm.
 Bet, ja patiesi no sirds tu pamieļot gribi nu mani,
 Atbrīvo mīļotos biedrus, lai tūdaļ es varu tos redzēt!
 Telcu tā es, un izgāja Kirke pēc mirkļa no nama,
 Tvērusī burvības rīkstī, un atvēra cūkkūtīj durvis,
 390. Izdzina barotās cūkas — ap deviņi gadī tām būtu.
 Visas tās nostājās apkārt ap valdnieci savu, bet viņa
 Tuvojās cūkām un lezieda katru ar burvības zālēm.
 Izzuda pēkšņi tām nejaukle sari, ko postīgās zāles
 Radīja agrāk, kad diženā Kirke tiem dzērienu deva.
 395. Pēkšņi tie kļuva par vīriem, daudz jaunāki tomēr kā agrāk,
 Augumā arī daudz dzižāki bija un skaistāki sejā.
 Visi tie pazina mani un sirsniģi spēda man roku.
 Tūdaļ aiz prieka tie iesāka raudāt, un vaišanas skaļas
 Skanēja namā visapkārt; pat dieve tiem raudāja līdzī;
 400. Nākusi tuvu pie manis, tā sacīja dieve starp dievēm:
 — Diženais Lāerta dēls, ai Odisej, daudzpraša gudrais!
 Projām tu dodies uz jūru pie steidzīgā melnsānu kuģa!
 Izvelciet kuģī vispirms no jūras uz sauszemes krasta,
 Mantu un vīrves jūs iznesiet ārā un paslēpiet alās!
 405. Atpakaļ atgriezies pats un mīlamos biedrus ņem līdzī! —
 Telca tā viņa; mans drosmīgais prāts tai klausīja tūdaļ.
 Projām es devos uz jūru pie steidzīgā melnsānu kuģa;
 Tuvu pie līganā kuģa es atradu mīļotos biedrus.
 Zēli tie sūdzējās visi un gaužas asaras lēja.
 410. Itin kā dažubrīd teļi, kas bijuši ieslēgti kūtīs,
 Ieraugot govīs, kas atgriežas kūtīs no zālainām pļavām,
 Dodas ar prieku tām pretī; pat nespēj tos atturēt sētas;
 Visi tie, lēkdami augstu, tik raujas pret pienīgām mātēm, —
 Gluži tā biedri šeit rāvās, kad redzēja mani sev priekšā.
 415. Raudāja viņi jo skaļi, bet cerību loloja sirdī,
 Itin kā visi jau būtu pie klinšainās Itakas krastiem,
 Mīļajā dzimtenes zemē, kur dzimuši, auguši bija.
 Viņi ar asarām acīs man bilda šos spārnotos vārdus:

- Dievišķais Odisej, prieks mums ir visiem, ka atgriezies esi!
420. Itin kā esam patlaban jau Itakā, dzimtenes zemē!
Tagad mums stāsti par to, kā pārējie aizgāja bojā! —
Teica tā viņi; es tūdaļ jo laipni tiem sacīju pretī:
Izvilksim kuģi vispirms no jūras uz sauszemes krasta,
Mantu un virves mēs nesīsim ārā un paslēpsim alās!
425. Arī jūs steldzietles paši, lai varētu sekot man līdzī!
Tūdaļ jūs redzēsīt biedrus, kas mitekļos svētos pie Kirkes
Mieļojas ēdot un dzerot, un visa tur viņiem papildnam.
Teicu tā es, un klausīja viņi, kā liku tiem darīt,
Vienīgi Eirilohs tobrīd vēl gribēja aizturēt biedrus.
430. Pavērsis skatu pret tiem, viņš bilda šos spārnotos vārdus:
— Kurp tad mēs, bezprāši, ejam? Kam jādzenas nelaipei pakal?
Vai tad jums atpakaļ jāiet pie Kirkes? Tā pārvērtis tūdaļ
Visus par riebigām cūkām, par plēsīgiem vilkiem vai lauvām;
Gribot vai negribot kļūsim mēs sargi tās dižajā namā.
435. Gluži tā notiks ar mums, kā notika kiklopa alā
Toreiz ar visiem tiem biedriem, ko drošprātis Odisejs veda;
Tikai šā muļķības dēļ tie visi ir gājuši bojā! —
Teica tā Eirilohs biedriem; sirds žņaudzās man krūtīs; es tūdaļ
Gribēju zobenu tvert, to izraut no spēcīgās gūžas,
440. Nocrīst uz vietas tam galvu un aizmest to projām pa zemi,
Kaut gan viņš bija man radnieks tuvāks; bet pārējie biedri
Piepeši satvēra mani aiz rokas un laipni man bilda:
— Ja tu tā, dievišķais varoni, vēlies, Eiriloham ļausim
Palikt šai vietā pie jūras un vērīgi apsargāt kuģi!
445. Pārējos visus mūs vadi uz mitekļiem svētiem pie Kirkes! —
Teica tā biedri, un tūdaļ tie atstāja kuģi un jūru.
Netikās nopakaļ palikt šim vienam pie līganā kuģa;
Tāpēc viņš sekoja citiem, jo bijās no briesmīgiem draudiem.
Tobrīd pārējos biedrus, kas atstāti bija pie dieves,
450. Pati tā rūpīgi kopa un zieda ar spīdīgo eļļu,
Deva ikvienam vēl hitonu mikstu un apmetni krāšņu.
Krāšņajā pili pie bagātām dzirēm mēs sastapām viņus.
Tiekoties atkal ar biedriem un apsverot visu, kā bijis,
Raudāja gauži it visi, un nopūtas skanēja apkārt.
455. Nākusi tuvu pie manis, tā sacīja dieve starp dievēm:
— Diženais Lāerta dēls, ai Odisej, daudzpraša gudrais!
Neskumstiet valrs un rimstieties raudāt! Es zinu it labi,
Kādas šausmīgas briesmas jūs cietuši zivīgā jūrā,
Kādas likstas virs zemes jums rīkoja neliešu vīri.
460. Tagad šos ēdienus baudiet un spirdziniet sirdi ar vīnu,
Kamēr no jauna jums vīrišķās krūtīs būs senākā drosme,
Tāda, kā bijusi kādreiz, kad atstājāt dzimtenes krastus,
Klīnšatno Itakas zemi! Jūs tagad bez spēka un drosmes!
Klejojot un maldīties ceļā arvien jums prātā, bet sirdī
465. Prieka nav bijis nekad, jo ilgi jūs cietuši likstas. —
Teica tā dieve, un vīrišķā sirds mums klausīja tūdaļ.

- Veselu gadu ik dienas mēs sēdējām visi pie Kirkes,
 Ezdami gaļu papildnam un dzerdami saldo vīnu.
 Bet, kad jau garām bij gads un apgriezās gadskārtu maiņas,
 470. Mēnešiem aiztekot ātri un mainoties dienai ar dienu,
 Mīļotie biedri tad pasauca mani un klusitēm teica:
 — Nelai mes sistais, jel atceries taču tu dzimtenes zemi,
 Ja jau tev kādreiz ir liktenis lēmis vēl atgriezties dzīvam
 Atkal uz augstjūmta namu un mīļajiem dzimtenes laukiem! —
 475. [Teica tā viņi; mans raženais prāts tiem klausīja labprāt.
 Tur mēs vēl sēdējām veselu dienu, līdz saulrietam pašam,
 Ezdami gaļu papildnam un dzerdami saldo vīnu.
 Bet, kad jau rietēja saule un tumsība pārklāja zemi,
 Nolikās mīļotie biedri uz dusu šai ēnainā namā.]
430. Tobrīd es devos pie Kirkes un kāpu tās krāšņajā gultā,
 Lūgdamies apkampu ceļus, un lūgumu klausīja dieve.
 Pacēlls balsi pret viņu, tai teicu šos spārnatos vārdus:
 Kirke, jel izpildi zvērestu savul Tu solījies svēti
 Aizvadīt mani uz māju! Es ilgojos atgriezties mājās,
 405. Pārējie biedri tāpat, kas, asaras lēdami gaužas,
 Sagrauž man sirdi, kad skatīnu savu tu novērs no manis.
 Teicu tā es, bet dieve starp dievēm tā sacīja tūdaļ:
 — Diženais Lāerta dēls, ai Odisej, daudzpraša gudrais!
 Ilgāk vairs negribu piespiest, lai paltekat tagad šai namā.
 490. Tomēr jums vajag vispirms vēl doties daudz garākā ceļā,
 Ierasties Aīda mītnēs un arī pie Persefonejas,
 Tēbiešu sirmgalvīm tur, Telrēsijam, pareģīm aklam,
 Padomu vaicāt, jo spriešanas spējas ir veselas viņam;
 Arī tam mirušo valstī Persēfone atstāja prātu.
 495. Vienam lai apziņa būtu, bet citi lai klistu kā ēnas. —
 Teica tā viņa, bet krūtīs sirds mīļā man sažņaudzās sāpēs.
 Nosēdies gultā, es raudāju rūgti; man netikās ilgāk
 Dzīvot starp mirstīgiem ļaudīm un turpmāk vēl raudzīties saulē.
 Bet, kad jau, raudot un apsverot visu, sirds mierīga kļuva,
 500. Beidzot es, atbildot dievei, tā sacīju, valodu sākdamis:
 Kas tad, ai Kirke, šai ceļā turp pavadīs mani pa jūru?
 Aīda valstī neviens vēl nav bijis ar melnsānu kuģi!
 Teicu tā es, un raženā dieve man sacīja tūdaļ:
 — Diženais Lāerta dēls, ai Odisej, daudzpraša gudrais!
 505. Veltas ir bažas par to, kas kuģi tev vadīs pa jūru.
 Pacēlls mastu uz augšu un uzvilcīs mirdzošās buras,
 Sēdi tik mierīgs, jo Boreja vēsma to nesis uz priekšu,
 Bet, kad ar kuģi tu būsi jau pāri Okeāna straumei,
 Redzēsi lēzenus krastus un tuvu Persēfones birzis,
 510. Papeles augstas visapkārt un vītolu zarus bez augļiem,
 Stājies šai vietā ar kuģi pie dziļā Okeāna krasta,
 Tūdaļ pats dodies ar steigu uz Aīda smacīgām mītnēm.
 Piriflegētonta ātri uz dziļo Ahērontu laužas
 Kopā ar Kokitas straumi, kas pleteka drausmīgai Stiksai;

515. Klints tur ir stāva, kur sadodas abas šīs brāzmainās straumes.
Tuvu pie minētās vietas tev lieku es, varoni krietnais,
Izrakt bedri ap olekti garu un olekti platu,
Lejamo upuri šeit tu atnes tad mirušiem visiem,
Plenu un medu vispirms, tad izlej tur saldenu vīnu,
520. Treškārt vēl ūdeni tīru un uzkaisi miežmiltus baltos!
Tukšās mirušo ēnas tu pielūdz un apsolles svēti,
Itakā nācis, tām ālavas govī, vislabāko barā,
Mūžīgiem ziedot un degošā sārtā mest teicamas veltes,
Savrup vēl staltāko aunu tik vienam Teirésijam nokaut,
525. Melnu pavisam, kas barā no visiem vispārākais būtu.
Bet, kad jau slavenās mirušo ēnas tu pielūdzis būsi,
Aunu uz bedres tiem upurim nodur un melnvīlnas aitu,
Vēršot to galvas pret Erebu tumšo, bet savukārt pašam
Atpakaļ jāpagriež seja pret plašā Okéāna straumi.
530. Pulcēsies mirušo ēnas pēc tam visapkārt ap tevi.
Tobrīd tu sīrsnīgi lūdz un alcini pārējos biedrus
Nodīrāt upuru lopus, kas kauti ar postīgo dunci,
Ugunī lemeš pēc tam un mūžīgās dievības piesaukt —
Aīdu, vareno dievu, un drausmīgo Persefoneju.
535. Pats tad tu zobenu noasināto velc ārā no gūžas,
Sēsties pie bedres un nelaid nevienu no mirušo ēnām
Tuvu pie asinīm nākt, pirms nebūtu Teiresijs valcāts.
Pareģis, tautvedis sirmais, tad tuvosies tūdaļ pie bedres,
Visu tev pastāstīs labprāt par ceļu, cik tālu būs jābrauc,
540. Kā tu līdz mīļotai dzimtenei nāksi pa zivīgo jūru. —
Teica tā viņa, un Ausma jau sēdās uz zeltainā troņa.
Kirke man apmetni deva un uzgērba hitonu mikstu;
Uzmeta raženā nimfa pēc tam sev spožbaltās drēbes,
Smalkas, brīnīški skaistas, ap gūžām vēl apjoza jostu,
545. Zelta, sevišķi košu, un šķidrautu sēja ap galvu.
Tūdaļ ar steļu es devos pa namu un pārējos biedrus
Skubināt sāku, pie katra es gāju un teicu tam laipni:
Ilgāk jūs neguliet, biedri! Laiks mosties no saldenā miega!
Dosimies tālāk, jo raženā dieve mūs mudīja ceļā!
550. Teicu tā es; šo vīrišķā sirds man klausīja tūdaļ.
Arī no šejienes visus es nespēju aizvest sev līdzī.
Elpēnors jaunākais bija no pārējiem mīļajiem biedriem,
Sevišķi drosmīgs gan nebija cīņās, ne apveltīts prātā;
Svētajās mītnēs pie Kirkes viņš, meklēdams vēsākas vietas,
555. Aizgāja tālāk no biedriem un ledzēries likās uz jumta.
Piepeši, aizejot biedriem, viņš dzirdēja kņadu un troksni,
Uzmodās pēkšņi no miega un, ieskurbis būdams no vīna,
Pamodies piemirsa nokāpt pa garajām kāpnēm uz leju;
Tieši no jumta viņš nokrita zemē un, gāzdamies lejup,
560. Pārlauza kaklu, un dvēsele tūdaļ pie Aīda steldzās.
Bet, kad jau izgāja biedri no nama, es sacīju viņiem:
Laikam jūs domājat, biedri, ka projām uz dzimteni mīļo

Dosimies tūda); bet citādu ceļu mums lēmusi Kirke —

Doties uz Aīda mītnēm pie drausmīgās Persefonejas,

565. Tēblešu sirmgalvim tur, Teirésijam, padomu vaicāt.

Teicu tā es, bet krūtīs sirds mīlā tiem sažņaudzās sāpēs.

Asarām plūstot, tie nokrita zemē un plūca sev matus.

Tomēr no asarām gaužām tiem labuma nebij nekāda.

Tobrīd, kad bijām jau tuvu pie steidzīgā kuģa un krasta,

570. Pēkšņi mums noskuma sirds, un visi mēs raudājām gauži.

Beidzot pie krasta vēl ieradās Kirke un piesēja tūda!

Atvesto aunu un melnvilnas aitū pie melnsānu kuģa,

Aizslīdot vlegli gar mums. Nav iespējams mirstīgā acīm

Saskatīt mūžīgā soļus, ja negrib dievs rādīties ļaudīm.

XI

«**B**et, kad mēs pienācām tuvu pie kuģa un sasniedzām jūru,

Aizvilcām kuģi vispirms no krasta uz dievišķo jūru,
Pacēlām mastu uz melnsānu kuģa un uzvilcām buras,
Ievedām līdzņemtus lopus un iekāpām paši ar steigu,

5. Juzdami smagumu sirdī un liedami asaras gaužas.

Sūtīja nopakaļ melnsānu kuģim mums vēlīgu vēju,
Ceļā vislabāko biedru, kas pildīja izplestās buras,
Košmate Kirke, jo varenā dieve ar cilvēka balsi.

Tikko bij sarīkots viss, kas vajadzīgs braukšanai jūrā,

10. Sēdāmies kuģī — uz priekšu to virzīja vēji un stūrnieks.

Veselu dienu ar vēlīgu vēju mums pildījās buras;

Saule jau devās uz rietu, un tumsa drīz apklāja ceļus.

Beidzot mēs pārbraucām pāri pār dziļā Okēāna straumi. —

Kimmeru vīri tur dzīvo, un pilsēta viņiem tur celta.

15. Mūžam tur migla un nakts, un mūžam tur mākoņi tumši, —

Mirdzošā Hēlija seja ne reizes tiem neatspīd gaiši,

Val nu kad, kāpjot uz augšu, pa zvaigžņainām debesīm dodas,

Jeb val kad, vakarā rītot, no debesīm plašām kāpj lejup;

Mūžam šeit drausmīgā nakts pār nabaga mirstīgiem valda.

20. Šeit, lūk, ar kuģi mēs stājamies krastā, bet upura lopus

Izvedām ārā un gājām gar plašā Okēāna straumi,

Kamēr tur sasniedzām vietu, par kuru mums minēja Kirke.

Perimēds turēja lopus, bet Eirilohs stājās tam blakus;

Zobenu noasināto pats izvilcis tūdaļ no gūžas,

25. Izraku bedri ar to, ap olektī garu un platu;

Lejamo upuri šeit es atnesu mirušiem visiem,

Pienu un medu vispirms, tad izlēju saldeno vīnu,

Treškārt vēl ūdeni tīru un kaisīju miežmiltus baltos.

Tukšās mirušo ēnas es lūdzu un solījos svēti,

30. Itakā nācis, tām ālavas govi, vislabāko barā,

Ziedot mājokli savā un sārtā mest teicamas veltes,

Savrup vēl staltāko aunu tik vienam Teirēsijam nokaut,

Melnu pavisam, kas barā no visiem vispārākais būtu.

Atnesis veltes šeit mirušo ciltīm un pielūdzis svēti,

35. Ņemu es aunu un aitu, tiem pārgriežu kaklus uz bedres.

- Tecēja asinis melnās, un mirušo dvēseles bariem
 Mudīgi atlaidās šurp no tumšajām Ereba mitnēm.
 Ziedošie jaunekļi nāca un jaunavas, sirmgalvji skumjie,
 Meitenes maigās, kas skuma, ka dzīve ir vītusi agri,
40. Vairāki drosmīgi vīri, kas gāzti ar varaino šķēpu,
 Kritušie sīvajās cīņās ar asinis notriektām bruņām —
 Bariem tie pulcējās kopā no visām pusēm ap bedri,
 Celdami drausmīgu troksni; tad bailes man uzmācās bālās.
 Tūdaļ es sasaucu biedrus un liku tiem nekavējoties
45. Nodīrāt upura lopus, te kautus ar postīgo dunci,
 Uguni lemet pēc tam un mūžīgās dievības piesaukt —
 Aīdu, vareno dievu un drausmīgo Persefoneju.
 Zobenu noasināto pats izvilcis tūdaļ no gūžas,
 Nosēdos zemē pie bedres un neļāvu mirušo ēnām
50. Tuvu pie asinīm nākt, pirms nebūtu Teiresijs vaicāts.
 Atlaidās biedra Elpēnora ēna vispirmā pie bedres.
 Apbedīts nebija viņš vēl tobrīd zem platceļu zemes:
 Kirkes greznajā namā mēs atstājām mirušā līķi —
 Nebija aprakts, ne apraudāts tas, jo citas bij rūpes.
55. Raudāju, ieraugot viņu, jo sirdī man iezagās žēlums.
 Pacēlts balsi pret viņu, es bildu šos spārnotos vārdus:
 Elpēnor, saki — kā nāci šals tumšajās pazemes mitnēs?
 Agrāk tu ieradies kājām kā es šeit ar melnsānu kuģi!
 Teicu tā viņam; šis, asaras liedams, man bilda tā preti:
60. — Dievišķais Lāerta dēls, ai Odisej, daudzpraša gudrais!
 Liktenis jaunais un reibīgais vīns man nelaimi nesa.
 Kirkes namā uz jumta es skurbumā nolīkos gulēt;
 Pamodies piemirsu nokāpt pa garajām kāpnēm uz leju.
 Tieši no jumta es nokritu zemē un, gāzdamies lejup,
65. Pārlauzu kaklu, un dvēsele tūdaļ pie Aīda steldzās.
 Tevi jo sīrsnīgi lūdzu to vārdā, ko atstāji mājās:
 Minu šeit mīļoto sievu un tēvu, kas audzēja tevi,
 Minu Tēlémahu arī, ko vienu tu atstāji mājās;
 Zinu es skaidri, ka, braukdams no tumšajām Aīda mitnēm,
70. Drīz vien ar stiprcelto kuģi tu nāksi pie Alajas salas;
 Tur tu, ai valdniek, to prasu no tevis, jel piemini mani —
 Neatstāj mani šai salā bez kapa un asarām gaužām,
 Aizbraukdams projām, lai mūžīgo dusmas tev neuzbrūk vēlāk!
 Dedzini mani uz sārta ar bruņām, kas tobrīd man bija,
75. Uzmet man kapkalnu augstu uz pīšļiem pie pelēkās jūras,
 Lai arī pēcteči zina par mani, par nelaimes vīru!
 To tu man izpildi visu, vēl uzspraud uz kapkopas airi,
 Kādreiz kas bija man dzīvam, kad airēju kopā ar citiem. —
 Teica tā viņš; es, atbildot šim, tā sacīju tūdaļ:
80. Nelaimes sistais, it visu to varu un izpildīt solos.
 Tā mēs tur sēdējām abi un izbeidzām sarunu skumjo.
 Izstiepis zobenu kailo, es asinis sargāju bedrē,
 Mirušā ēna aiz bedres joprojām man stāvēja pretī.

- Mirušās māmuļas ēnu pēc viņa es redzēju nākam,
 85. Mīlās Antiklejas ēnu, jo krietnā Autólīka meitu;
 Dzīvu to atstāju mājā, kad devos pret Ilīju svēto.
 Raudāju, ieraugot viņu, jo sirdī man iezagās žēlums.
 Tomēr es aizliedzu viņai, kaut mīlēju viņu tik ļoti,
 Tuvu ple asinīm nākt, pirms nebūtu Teiresijs valcāts.
90. Tobrīd nāca ple manis ar zelta scepteri rokā
 Tēbu Teirésija ēna; viņš pazina mani un teica:
 — Dievišķais Lāerta dēls, ai Odisej, daudzpraša gudrais!
 Kāpēc, nelaiimes sistais, tu, atstājis mirdzošo sauli,
 Atnāci šurp, lai redzētu ēnas un šausmīgo vietu?
 95. Atkāpies tagad no bedres, bāz maksti zobenu aso,
 Lai es šis asinis dzeru un taisnību visu tev saku. —
 Teica; es zobenu savu, kas sudraba nagliņām greznols,
 Iespiedu atpakaļ maksti; tad, padzēries asinis melnās,
 Tēbiešu pareģis krietnais tā sacīja, valodu sākdams:
100. — Diženais Lāerta dēls, tu laimīgi atgriezies tīko!
 Tomēr kāds dievs tev to padaris grūtu; nav šaubu nekādu —
 Zemdimdis visur tev sekos, jo sirdī tam īgnums pret tevi,
 Tāpēc ka laupīji vlenīgo aci šā mīļajam dēlam.
 Kādreiz, kaut ciezdami likstas, jūs sasniegsit dzimtenes krastus,
 105. Ja tik savaldīt spēsi tu sirdi savu un biedrus.
 Kolīdz ar stiprcelto kuģi tu, maldoties tumšzilā jūrā,
 Piebrauksi nemanot tuvu pie tālās Trínakijas salas,
 Pļāvās jūs redzēsīt laucētās altas un spīdīgos vēršus,
 Hēlijam svētus, kas visu mēdz redzēt un visu mēdz dzirdēt.
110. Ja tu tos vairīsies skart un domāsi atgriezties mājās,
 Nāksīt uz Itakas salu, kaut cietuši ceļā daudz ļauna;
 Bet, ja tu būsi tos skāris, tad galu tev pareģot varu,
 Kuģim un pārējlem biedriem; ja tomēr pats būtu tu glābies,
 Vēlu pēc ilgākām likstām tu pārnāksi, zaudējis biedrus,
 115. Bet tik ar svešnieka kuģi; daudz posta tu redzēsīt mājā —
 Nekrietnos pārgalvju vīrus, kas mantu tev aprīj bez kauna,
 Bildina dievišķo sievu, tai dāvina tīkamas balvas.
 Tomēr tu pārnāksi reiz un atriebsi viņiem par visu.
 Tikko ar zobenu aso tu precniekus mīteklī savā
120. Apkāvis būsi, tlem uzbrūkot slepu vai atklātā cīņā,
 Dodies uz svešajām zemēm, tver gludīto airi sev rokā,
 Kamēr tu nāksi tai malā, kur mirstīgte ļaudis virs zemes
 Nepazīst pelēko jūru, kur neliek pie barības sāli,
 Nepazīst daudzaitru kuģus ar purpurā krāsotiem kaklēm,
 125. Nelleto gludītos airus, kas itin kā spārni ir kuģiem.
 Skaidri pavīsam tev teikšu un neslēpšu turpmāk no tevis:
 Ja tev it pēkšņi kāds gājējs, ko satīcis svešajā zemē,
 Izbrīnā sacīs, ka rokamā lāpsta tev spīdīgā plecā,
 Gludīto airi pēc tam tu iespraud sparīgi zemē,
130. Atnes vislabākās veltes Poséidonam, valdniekam jūrā,
 Vērsi un aunu tam ziedo, vēl kuīll, cūkas kas aplec.

- Atgriezies atpakaļ mājās un ziedo likamas veltes
Pārējiem mūžīgiem dievliem, kas plašajās debesīs mājō,
Visiem pēc kārtas, kā vajag. Tad plepeši bangainā jūrā
135. Nāve vairs neuzveiks tevi, bet, sasniedzot vecumu lielu,
Klusitēm piezagsies tā, kad paaudzes jaunās ap tevi
Zajos un laimīgas būs. Patiešām tev taisnību saku. —
Teica tā viņš; es, atbildot šim, tā valodu sāku:
140. Lai jel tā, Teiresij, notiek, kā lēmuši mūžīgle dievli!
Neslēp no manis neko, bet stāsti man taisnību visu!
Redzu patlaban es skaidri tur mirušās māmuļas ēnu.
Klusu pie bedres tā sēž un asinis raugās, bet nevar
Dēlam ne vārda šeit bilst un skatienu pacelt uz augšu.
Saki man, valdniek, — kā viņa lai pazītu mani par dēlu?
145. Teicu tā es; viņš, atbildot man, tā sacīja tūdaļ:
— Atbildēt viegli uz to, un visu to paturi prātā:
Kam tu no mirušo ēnām, kas mitinās Aīda valstī,
Ļausi pie asinīm nākt, tas tūdaļ tev taisnību stāstīs;
Bet, kam tu liegsi to darīt, tas klusēdams aizies no tevis. —
150. Teica un atpakaļ devās uz tumšajām Aīda mītnēm
Krietnā Teirésija ēna, kad beldza man likteni vēstīt.
Tomēr es paliku tuvu pie izraktās bedres, līdz kamēr
Atnāca māte un asinis dzēra. Tā pazina mani,
Nopūtās smagi pēc tam un teica šos spārnotos vārdus:
155. — Dēls mans, kā nokļuvis esi šais tumšajās Aīda mītnēs,
Būdams vēl dzīvs? Ir taču tik grūti tās dzīvajiem redzēt!
[Spēcīgas upes un varenas straumes mums stājušās vidū;
Viļņo šeit Okeāns plašais, nav laimējies kājām nevienam
Pārcelties pāri pār to, ja spēcīga kuģa trūkst viņam.]
160. Vai gan tu tikai vēl tagad šurp atgriezies esi no Trojas
Kopā ar kuģi un biedriem, kad klejojis apkārt tik ilgi?
Vai tu jau Itakā bijī un redzēji slevu un māju? —
Teica tā viņa, bet es, lai atbildot, sacīju tūdaļ:
Mokas un bēdas, ai māt, pie Aīda atdzina mani
165. Tēbiešu sirmgalvim tur, Teirésijam, padomu valcāt.
Neesmu bijis vēl tuvu pie ahaju zemes, ne skāris
Mīlotās dzimtenes zemi; es maldos un kaujos ar likstām,
Sākot ar dienu, kad devos uz Iliju, bagāto zirgļem,
Kopā ar Agamemnōnu, lai cīnā pret trojiešiem ietu.
170. Neslēp no manis neko, bet stāsti man taisnību visu,
Saki — kāds liktenis tevi ir novedis drausmīgā nāvē?
Vai tā bij slimība ilga? Vai arī Artēmīda nāvi
Nesa ar maigajām šautrām, kad plepeši pārsteidza tevi?
Saki man arī par tēvu, par dēlu, ko atstāju mājā!
175. Saki, vai pieder vēl viņiem tā vara, kas bija man kādreiz,
Jeb vai tā tagad jau citam, jo negaida pārnākam mani!
Saki man, beidzot, par to, ko dara Pēnelope mājā!
Vai tā vēl dzīvo pie dēla, lai rūpīgi sargātu visu,
Jeb vai no ahaju vadoņiem kāds jau ir aizvedis viņu?

180. Teicu tā viņai, un tūdaļ man sacīja cienītā māte:
— Tevi tik ļoti tā gaida, kaut ciezdama sirdī daudz moku,
Miteklī tavā arvien; tik mūžīgās rūpēs un raizēs
Dienas un naktis tai rit un vienmēr mirkst asarās vaigi.
Itakas valdnieka vara nav atdota citam; joprojām
185. Koptajos laukos vāc Tēlemahs ražu un kopā ar tautu
Sēstas pie azalda galda, kā pieklājas valdniekam istam.
Visi to ielūdz pie sevis, bet tēvs tavš vēl dzīvo uz laukiem,
Nenāk uz pilsētu viņš. Nav gulta šim vecajam vīram
Klāta, nav apmetņa silta, nav palaga, mirdzoša spoži.
190. Ziemu viņš pavada mājā, joprojām guļ kopā ar vergiem
Pelnos pie pavarda zemē, tik sedzies ar lupatām kādām;
Bet, kad nāk siltākas dienas un rudens svētība laukos,
Visur, ik pakalna galā, tas ķekarlem bagātā dārzā
Gulamo vietu jo mikstu sev atrod uz kritušām lapām.
195. Tur viņš mēdz vaidēdams gulēt, un bēdas tam valrojas sirdī,
Raudot aiz ilgām pēc tevis, jau vecums jo smagi māc viņu.
Esmu tā mirusi arī, kā liktenis bija to lēmis.
Vērīgā bultlaide mani, Artémīda, nākusi tuvu,
Miteklī manā nav tvērusi pēkšņi ar maigajām šautrām;
200. Neesmu cietusi arī no slimībām jaunām, kas bleži
Uzkrauj mums ciešanas smagas un dvēseli izrauj no miesas.
Vienīgi ilgas pēc tevis un rūpes, ai Odisej krietnais,
Laipnība tava pret mani man laupīja dzīvību mīlo. —
Teica tā viņa, un tūdaļ sirds sajuta sirsniņas ilgas;
205. Rokas es stiepu uz priekšu, lai mirušās dvēseli skautu.
Trīsreiz es metos pie viņas, jo gribēju mīļi to apkampt.
Trīsreiz tā slidēja viegli no rokām kā ēna vai sapnis;
Stiprāk un stiprāk ik mirklī man sirdī pamodās ilgas.
Valodu sākams ar viņu, es teicu šos spārnotos vārdus:
210. — Māte, kam vairies no manis, ja apkampties gribu ar tevi,
Kāpēc gan Aīda mītnēs, kad apskautas rokas tik mīļi,
Abi ar asarām gaužām mēs nevaram atvieglot sirdi?
Vai tad tik mirušās ēnu šurp slavenā Persefoneja
Sūtīja man, lai skumtu joprojām un ciestu vēl vairāk?
215. Teicu tā viņai, un tūdaļ man sacīja cienītā māte:
— Vai man, mans mīļotais dēls! Par visiem tev nelaimes vairāk!
Varenā Zevtēva meita Perséfone nemāna tevi;
Taču tā mirstīgiem liktenis lēmis, lai mirtu kas mirdams:
Mīrušam miesu ar kauliem vairs nesalsta spēkplīnās cīpslas;
220. Degoša liesma ar varenu spēku uz sakurtā sārta
Aprīj it visu, kad gars jau ir atstājis balsenos kaulus.
Dvēsele itin kā sapnis tad aizlido projām no miesas.
Tagad tu atpakaļ steidzies uz gaismu un paturī prātā
Visu, lai mīļajai sievai, kad pārnāksi, stāstītu vēlāk! —
225. Tā es ar māti šeit runāju brīdī. Tad piepeši nāca
Valrākas sieviešu ēnas — tās sūtīja Persefoneja.
Bija tās dižvīru sievas un slavenu varoņu meitas.

- Bariem vien pulcējās tās pie bedres ap asinīm melnām.
 Tobrīd es apsvēru visu, kā valcāt ikkatrai pēc kārtas.
230. Tomēr pareiza doma visbeidzot man lešāvās prātā —
 Strauji no spēcīgās gūžas es izrāvu zobenu aso,
 Neļāvu padzerties visām uzreiz no asinīm melnām;
 Cita pēc citas pa vienat tās nāca pie bedres, un katra
 Stāstīja tuvāk par sevi; es valcāju visām pēc kārtas.
235. Pirmo es redzēju Tiro, kas bija no augstākas kārtas;
 Sacīja viņa, ka esot šī krietnā Salmoneja meita,
 Piebilda arī, ka esot Alólīda Krēteja sieva;
 Upes dievs Enipejs kādreiz bij radījis kalsli tās sirdī —
 Skatstākā bija no visām vīrs zemes Enipejas straume;
240. Jaunava mazgājās bleži Enipejas krāsnajos viļņos;
 Kādreiz zemdīdis Poseidons dieva Enipeja skatā
 Plegūlās jaunavai Tiro pie dzelmjainās ietekas tuvu;
 Sastājās purpura viļņi ap viņiem kā diženi kalni,
 Veidojot jumus, un paslēpa dievu ar mirstīgo sievu.
245. Viņu šeit lemidzinājis, dievs raisīja jaunavas jostu.
 Tikko kā Poseidons bija jau remdējis iekāri savu,
 Spieda viņš jaunavai roku un sacīja, valodu sākdamš:
 — Priecājies, sieva, par mīlul! Kad gads būs mums pagājis garām,
 Dzemdēsi raženus dēlus. Nav raduši mūžīgie velti
250. Gulēt pie jaunavām klāt. Kop bērņus un gādā par viņiem!
 Tagad tu atgriezies mājā, bet sargies un nemini manu
 Vārdu nevienam! Es Poseidons esmu, kas drebina zemi! —
 Teica tā varenais dievs un lenīra bangainā jūrā.
 Grūta tā kļuva no dieva — tai piedzima Pēlijs un Nēlejs;
255. Varenā Aigīdas nesēja kalpi reiz abi tie bija.
 Pēlijs, ar allām un kazām jo bagāts, par valdnieku kļuva
 Plašajos Jaolkas laukos, bet Nēlejs — smilšainā Pilā.
 Krētejam arī šī brīnīšķā sieva vēl dzemdēja dēlus —
 Aisonu, Ferētu, arī vēl zirgvaldi Amītaonu.
260. Asopa meitu Antíopi redzēju nākam pēc viņas.
 Lielijās tā, ka Krona dēls Zevs ir mīlējis viņu.
 Divus tā dzemdēja dēlus — tie Amfions bija ar Zētu;
 Tēbām šie pamatus lika un uzcēla septiņus vārtus,
 Apkārt tai uzcēla mūrus; kaut netrūka spēka, bez mūrļiem
265. Dzīvot nekādi tie nespēja Tēbās, šai pilsētā plašā.
 Alkmēni redzēju nākam pēc tās, Amītriona sievu.
 Hēraklu, varoni dižo, kas drosmē bij līdzināms lauvam,
 Dzemdēja viņa, kad varenais Zevs to apskāva mīlā.
 Megara, drosmīgā Kreonta meita, tad nāca pēc viņas,
270. Nepārspējamais Amītrionīds to ņēma par sievu.
 Redzēju tālāk es Oidīpa māti, Epīkasti košo;
 Noziegums šausmīgs tai gulās uz sirds, jo, nezinot pašai, —
 Laulībā stājās ar dēlu, kas savukārt, nokāvis tēvu,
 Apņēma māti par sievu, bet dievi to atklāja ļaudīm.
275. Tomēr par kadmiešu tautu viņš valdīja mīļajās Tēbās,

- Ciezdams daudz likstu, jo nīcībai bija to lēmuši dievi.
Viņa drīz pati ple Aīda devās, ple vārtslēdža bargā;
Sējusi žņaudzīgo cilpu, ple sijas tā pakārās pati,
Sabrūkot ciešanās smagās, bet nopakaļ atstāja viņam
280. Ciešanu rūgtu bez gala, cik māte var uzkraut ar lāstiem.
Hlorīda nāca pēc viņas; tās brīnīškā skaistuma apburts,
Nēlejs par sievu šo ņēma, tai dāvādams balvas bez skaita;
Jaunākā meita tā bija Amfionam, Iasa dēlam, —
Valdnieks tas bija jo varens Orhómenā, miniešu pilī.
285. Kļuvusi valdniece Pīlā, šī dzemdēja slavenus bērnus —
Hromīju, Nestoru krietno un drosmīgo Periklimenu.
Vēlāk tai piedzima Pēro — tā brīnums starp mirstīgiem bija.
Kalmīņi visi pēc viņas jau tīkoja ilgī, bet Nēlejs
Solīja atdot to tam, kas varenā Ifikla govīs
290. Platajām plerēm un ragiem no Filakes varētu atdzīt.
Nebija vieglī to veikt, tik cildenais pareģis toreiz
Padarīt ņēmās šo darbu, bet liktenis jaunais to liedza,
Arī vēl drausmīgās važas un modrīgle ganī uz lauka.
Pagāja mēneši daudzi, un ritēja dienas pēc dienas;
295. Sākās no jauna jau gads, un atnāca ziedonis atkal.
Tad tik vēl Ifikls tam raisīja važas, kad prata viņš vēstīt
To, ko bij liktenis lēmis. Tā notikās Zevtēva griba.
Redzēju Lēdu pēc tam, Tindāreja slaveno sievu;
Divus raženus dēlus Tindārejam dzemdēja viņa —
300. Polideiks, slavenais dūrēm, un zirgvaldis Kastors tie bija.
Auglīgā zeme patlaban tos abus uztur vēl dzīvus.
Arī zem zemes tiem varenais Zevs ir piešķīris godu —
Pamišus dienu pēc dienas tie dzīvo: kad pirmais ir miris,
Tūdaļ otrs atkal sāk dzīvot, un gods tiem kā mūžīgiem dēvēm.
305. Ifimedēju, Alōēja meitu, tad redzēju nākam;
Stāstīja viņa, ka Poseidons pinies reiz mīlā ar viņu;
Divi tai piedzima dēli, bet nebija gara to dzīve:
Mūžīgiem līdzīgais Ots un Efiāls, slavenais tālu.
Auglīgā zeme šiem abiem visslaidāko augumu deva,
310. Skalstuma ziņā par viņiem tik Orions bija vēl pārāks.
Devītā gadā tiem bija jau deviņas olektis apkārt,
Garumā arī ne mazāk kā varenas deviņas asis.
Pārdroši draudēja viņi pat mūžīgiem Olimpa kalnā,
Pēkšņi ar triecīnu strauju tie tīkoja viņus tur pārspēt.
315. Osu uz Olimpa augstā tie gribēja uzcelt, bet Osam
Mežaino Pēlīju vīrsū, lai uzkāptu debesu jumā.
Tiešām to panāktu viņi, ja sasniegtu brīeduma gadus.
Taču gan Apollons Foībs, ko dzemdēja košmate Lēto,
Abus šos notrieca pišlos, pirms denīnos jaunekļiem straujiem
320. Sāka dīgt vieglīnas pūkas un zodu segt kuplāka bārda.
Redzēju Prokrīdu, Faidru un košo Ariadni arī,
Viltīgā Mīnoja meitu, ko kādreiz varonis Tēsejs
Vēda sev līdzī no Krētas uz svētajiem Atēnu laukiem;

- Tomēr viņš neguva to — Artēmīdas šautras to tvēra
 325. Viņu apņemtā Dijā; to Dionīss vēlējās sodīt.
 Redzēju arī vēl Klimentī, Mairu, Erifilī jauno;
 Viņa par mirdzošo zeltu pat vīru reiz nodeva savu.
 Tomēr es nespēju šeit ne nosaukt, ne pieminēt visas,
 Kādas tur redzēju slevas un slaveno varoņu meitas;
 330. Dievišķā nakts tā paletu stāstot, bet laiks man patlaban
 Doties uz dusu pie steidzīgā kuģa un modrajiem biedriem
 Vai arī šeit; tad kopā ar dieviem jūs aizvadiet mani!»
 Teica tā viņš, un klusēja šie it visi kā mēmi.
 Faiāki ēnainā namā ar sajūsmu klausījās viesi.
 335. Baltroce Arēte pirmā tā sacīja, valodu sākot:
 «Sakāt man tagad jūs, faiāku vīri, — kāds liekas šis svešnieks?
 Izskatās augumā stalts un sirdī ar izcilu prātu!
 Kaut gan šis viesis ir mans, bet visiem jums daļa ar viņu!
 Tāpēc jūs nelaidiet viņu tik ātri no šejienes projām,
 340. Neesiet skopī ar balvām, jo viņam to vajag tik ļoti;
 Dažādu mantu papilnam jums mūžīgie ļāvuši sakrāt.»
 Ehenejs, varonis sirmais, tad cēlās starp viņiem un teica,
 [Vecākais bija viņš gados par pārējiem faiāku vīriem]:
 «Draugi, ko gribējām visi no sirds, ko vēlamies labprāt,
 345. Izteica valdniece gudrā. Mēs visi tai klausīsim tūda!
 Tāpēc lai Alkinojs pats šeit runā un rikojas tālāk.»
 Alkinojs, atbildot viņam, tā sacīja, valodu sākdams:
 «Viss tas tā notiks, kā Arēte teica, un gluži tik droši,
 Kā es šeit stāvu un valdu par faiākiem, irēju ļaudīm.
 350. Viesis lai paciešas vēl! Kaut atpakaļ jāsteidzas viņam,
 Tomēr līdz rītam tas varētu gaidīt, lai pietiek man laika
 Dāvanas sagādāt viņam. Ir pienākums aizvadīt viņu
 Visiem, it sevišķi man, jo valdu pār faiāku tautu.»
 Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, savukārt teica:
 355. «Alkinoj, varenais valdniek, tu slavenāks esi par visiem!
 Ja jūs uz veselu gažu šeit gribētu aizturēt mani,
 Gādāt, kā tieku uz māju, un dāvināt tikamas balvas,
 Paliktu labprāt pie jums; man, protams, daudz tīkamāk būtu
 Pārnākt ar pilnāku roku uz mīlamo dzimtenes zemi.
 360. Būtu man tobrīd daudz lielāka cieņa un mīļāks es būtu
 Visiem, kas sastaptu mani, kad pārnācis Itakas salā.»
 Alkinojs piecēlās tūda! un sacīja, valodu sākdams:
 «Odisej, vērojot tevi, mums nebija aizdomu tādu,
 Ka tu kāds krāpnieks vai nelletīgs blēdis, jo bieži vien tādi
 365. Klaiņo it visur pa auglīgo zemi starp mirstīgiem ļaudīm,
 Stāstot visvisādas blēņas, ko pieņem par patiesu visi;
 Daļums ir valodā tavā, un cildenas domas tev prātā.
 Itin kā dziedonis prasmīgs tu visu ko attēlot proti —
 Visas šīs ahaju likstas un paša ciešanas smagās.
 370. Tagad tu saki man visu un taisnību neslēp no manis!
 Vai tu tur redzēji kādus no biedriem, kas kopā ar tevi

- Ciņā pret Ilju gāja un krita tur, likteņa pļauti?
 Nakts vēl ir gara, pat vairāk, kā vajag. Nav pienācis brīdis
 Doties uz dusu. Jēl turpini vēl šos brīnīškos stāstus!
375. Tagad līdz dievišķai ausmai es vēlētos uzklausīt tevi,
 Ja tik par ciešanām savām tu gribētu stāstīt šai namā.»
 Odisejs, daudzpraša gudrais, tā sacīja, valodu sākdam:
- «Alkinoj, varenais valdniek, tu slavenāks esi par visiem!
 Garajiem stāstiem mums laika ir gana un netrūkst tā dusai.
380. Bet, ja patiešām tu gribi vēl uzklausīt mani, es labprāt
 Nelieģšos stāstīt tev visu, cik briesmu un šausmīgu moku
 Cietuši pārējie biedri, kas vēlāk ir gājuši bojā,
 Arī par varoņiem tiem, kas, saudzēti ciņās pie Trojas,
 Krituši, pārnākot mājās, kā vēlējās nekrietnā sieva.
385. Bet, kad jau cienītā Persefona bija likusi izklīst
 Visām šim sieviešu ēnām un atkal tām atpakaļ doties,
 Nāca pie manis pēc tam Agamemnona Atreida ēna
 Skumušu seju, bet apkārt tam pārējie visi, kas reizē
 Krituši Aigīsta namā, tur atrodot drausmīgu nāvi.
390. Tūdaļ viņš pazina mani, kad padzērās asinīs melnās.
 Nopūtles smagi, tas vaimanāt sāka un raudāja gauži,
 Izstiepa rokas pret mani, lai apkamptos mīļi ar mani.
 Tomēr tam nebija ne vīrišķa spēka, ne veiklības rokās,
 Kāda reiz piemita agrāk šā varoņa locekļiem vingriem.
395. Asaras spīdās man acīs, un sirdī man lezagās žēlums.
 Valodu sākdam ar viņu, es teicu šos spārnotos vārdus:
 Atreja dēls Agamemnon, ai tautvedī, varoņu valdnieki!
 Saki — kāds liktenis tevī ir ledzinis drausmīgā nāvē?
 Vai nu tev Poseidons jūrā ir laupījis dzīvību mīlo,
400. Sūtīdams briesmīgas viesuļa vētras un drausmīgas bangas,
 Jēb vai uz sauszemes arī kāds laupītājs pārsteidzis ceļā,
 Aizdzīdams barotus vēršus un labākās aitas un kazas,
 Jēb vai ar, pilsētas sargot un sievas, jūs krituši ciņās?
 Teicu tā viņam; šis tūdaļ, man atbildot, sacīja pretī:
405. — Diženais Lāerta dēls, ai Odisej, daudzpraša gudrais!
 Nav nu gan Poseidons steidzīgos kuģos man dzīvību ņēmis,
 Sūtīdams briesmīgas viesuļa vētras un drausmīgas bangas,
 Nav pat uz sauszemes arī kāds laupītājs pārsteidzis ceļā.
 Nāvi un nolikto likteni nesdams, man uzbruka Aigīsts
410. Kopā ar nekrietno sievu; viņš, ielūdzis mani uz dzirēm,
 Nogalināja pie mielasta galda kā vērsi pie siles.
 Tātad es miru tik drausmīgā nāvē; tad pārējos biedrus
 Nokāva visus pēc kārtas kā barotās baltzobu cūkas,
 Sadzītas kopā pie bagāta vīra, kas, sakrājis mantu,
415. Sarīko svinīgas kāzas vai dzīres, vai mielastu gardu.
 Bleži tu redzēji pats, kā varoņi jēma uz zemes,
 Divkaujā cīnoties vīram pret vīru vai brāzmainā burzmā.
 Taču šis briesmīgais skats tev dvēselē iesplestos dziļi,
 Redzot starp maisāmlēm traukiem un pilnajiem galdiem mūs visus

420. Saļimstam namā; daudz asiņu plūda visapkārt pa klonu.
Priama meitu Kasāndru es dzirdēju palīgā saucam —
Dunci tai letrleca krūtis Klitaimnestra, viltīgā sieva,
Pāri pār mani; es pacēlu rokas no zemes uz augšu
Mirdams, lai satvertu slepkavas dunci; bet bezgode jaunā
425. Pagrieza muguru man, jo netikās mirstošam vīram
Lūpas ar rokām vairs slēgt un stingstošos plakstiņus aizspiest.
Kas var vēl drausmīgāks būt, ko vairāk var lenīst kā sievu,
Tādu, kas perina gadlēm visbriesmīgos nodomus sirdī,
Tādu, kas nekaunas darīt tik šausmīgus negoda darbus,
430. Paceļot dunci pret jaunības draugu! Man cerība bija
Tikties ar mīļajiem bērniem, splest tuvējiem sirsniņi roku,
Pārnākot dzimtenes zemē; ar nekrietno nedarbu viņa
Negodu sakrāja sev un kaunu uz mūžīgiem laikiem
Sieviešu paaudzēm visām, kaut arī tām nebūtu vainas. —
435. Teica tā viņš. Es, atbildot tam, tā sacīju tūdaļ:
Brīnums, ka mākoņu granditājs Zevs jau ilgāku laiku
Atreja pēctečus nīst, tiem postu un nicību gādā
Sieviešu dēļ! Daudz varoņu cīņās par Heleni krita;
Arī tev, tālumā esot, Klitaimnestra rikoja slazdus!
440. Teicu tā es, bet tūdaļ jau viņš man sacīja atkal:
— Tāpēc jau arī nekad tu neesi padevīgs sievai,
Nevajag uzticēt viņai it visu, ko labi tu zini.
Vienu tai stāsti, bet citu sev vērīgi paturi prātā.
Taču no sievas nekad tu, Odisej, neiesi bojā;
445. Gudra pārlieku un rakstura laba tev mājā ir sieva —
Krietnā Ikārija meita, jo prātīgā Pēnelopeja.
Dodoties cīņiņu laukos, mēs ziedošos jaunības gados
Vientuļu atstājām viņu, mazs bērniņš, kas neprata runāt,
Toreiz tai bija pie krūts, bet tagad tas sēž jau starp vīriem.
450. Laimīgs patiesi tavs dēls! Un tēvs to drīz atgriežies redzēs.
Rokas viņš izstieps pret tēvu un apkamps, kā pieklājas dēlam.
Tomēr šī negantā sieva man neļāva tikties ar dēlu,
Raudzīties viņā, bet iepriekš jau mani tā nogalināja.
Tagad ko citu tev teikšu, to labi tu paturi prātā.
455. Slepeni, nezinot citiem, kad ierodies dzimtenes zemē,
Izkāp no kuģa tu krastā, jo pajauties nevar uz sievietēm.
Lūk, ko tu pastāsti tagad un taisnību neslēp no manis:
Varbūt par dēlu tu manu ko dzirdējis esi, vai tagad
Dzīvs viņš Orhómenā vēl vai arī kur smilšainā Pilā,
460. Jeb vai pie tēvbrāļa sava Menēlāja plašajā Spartā?
Taču nav miris vīrs zemes mans mīļotais, dievlīķais Orests! —
Teica tā viņš. Es, atbildot tam, tā sacīju tūdaļ:
Atreja dēls, kam vaicā tu to? Es nezinu skaidri,
Vai tas ir dzīvs vai arī jau miris; kam tukšu mums runāt!
465. Abi tā stāvējām mēs un bildām šos sāpīgos vārdus,
Sāpēs skumdami smagās un lledami asaras gaužas.
Tuvojās tūdaļ pēc viņa Ahīlleja Pēleida ēna;

- Redzēju Patroklu arī, Antīlohu, raženo vīru,
 Ajantu Telamonīdu, kas staltākais bija no visiem
470. Pārējo danaļu vidū pēc raženā Pēleja dēla.
 Tūdaļ pazina mani šeit ātrkāja Pēleida ēna.
 Skumji ar asarām acīs viņš teica šos spārnotos vārdus:
 — Dievišķais Lāerta dēls, ai Odisej, daudzpraša gudrais!
475. Ko gan vēl, pārdrošņiek, vairāk par šo tu izdomāt spētu?
 Kā tu šeit drīkstēji pārkāpt pār Aīda sliekšni, kur ēnas,
 Mīrušo cilvēku tēli, bez jūtām lidinās apkārt? —
 Teica tā viņš; es, atbildot tam, tā valodu sāku:
 Ahillej, Pēleja dēls, vislabākais ahaju vidū!
480. Atnācis esmu Teirēsijam vaicāt, lai padomu tādu
 Pareģis dotu, ka atpakaļ tieku uz Itakas salu.
 Neesmu nācis vēl tuvu pie ahaju zemes, ne skāris
 Dzimtenes krastus, bet maldos joprojām. Par tevi, Ahillej,
 Agrāk neviens nav laimīgāks bijis un nebūs vairs vēlāk.
 Tolaik, kad biji vēl dzīvs, mēs, argieši, godājām tevi
485. Līdzīgi dievam, bet tagad tu šeit starp mīrušiem valdi.
 Neskumsti, Ahillej, tāpēc par to, ka esi tu miris!
 Teicu tā es; viņš, atbildot man, tā sacīja atkal:
 — Necenties, Odisej, mierināt mani, ka esmu es miris!
 Labāk es gribētu strādāt vīrs zemes kā algādzis vienkāršs,
490. Kalpodams nabaga vīram, kas trūkumā dzīvo ik dienas,
 Nekā par valdnieku būt starp tukšajām mīrušo ēnām.
 Tagad tu stāsti man arī par manu raženo dēlu,
 Vai tas bij karotājs pirmajās rindās vai palika mājās.
 Stāsti man arī par Pēleju krietno, ja dzirdējis esi,
495. Vai tas vēl valda pār mirmidoniešiem, vai godā tur viņu,
 Jeb vai jau Helladas zeme un Ftīja to sākusī nievāt,
 Tāpēc ka viņam aiz vecuma rokas un kājas gurst ātri.
 Sargāt vairs nevaru viņu vīrs zemes, kur saule spīd spoži.
 Taču vairs neesmu tāds kā senāk, kad cīnās pie Trojas
500. Drosmīgos trojiešus triecu un sargāju argiešu vīrus.
 Kaut tik uz brīdi tāds būtu un nāktu es pēkšņi pie tēva,
 Tūdaļ ikvienam, kas uzbruktu viņam un gribētu laupīt
 Valdnieka godu, es rādītu spēku un varenās rokas! —
 Teica tā viņš; es, atbildot šim, tā sacīju atkal:
505. Neesmu dzirdējis tomēr neko par Pēleju krietno,
 Bet gan par Neoptolēmu, par tavu jo mīļoto dēlu,
 Sacīšu taisnību visu, kā tagad tu liki man darīt.
 Pats jau es atvedu viņu ar dobo un līgano kuģi
 Kādreiz pa jūru no Skīras pie ahajiem kājbruņās spožās.
510. Bet, kad mēs, ahaji, dažreiz pie Ilījas apspriesties sākām,
 Pirmais viņš runāja vienmēr un izteica lietīšķas domas.
 Dievišķais Nestors un es tad vienīgie pārspējām viņu.
 Bet, kad jau trojiešu lejā mēs iesākām cīņu ar šķēpu,
 Neslēpās viņš aiz citiem nekad vai kareivju pūlī,
515. Rāvās viņš tālu uz priekšu un visus pārspēja drosmē.

- Sīvajā cīņā arvien viņš daudzus kareivjus gāza.
 Nespēšu tomēr ne nosaukt, ne uzskaitīt visus tos vīrus,
 Kurus ir gāzis tavs dēls, par ahajiem dodoties cīņā.
 Tur viņš ar varkalto šķēpu Eirípilu, varoni dižo,
 520. Notrleca pišļos gar zemi, un drosmīgie kētlešu vīri
 Saļima bariem ap viņu par sievieteļ dāvātām balvām.
 Vienīgi dievišķais Memnons par viņu bij skaistumā pārāks.
 Bet, kad mēs, labākie argiešu vīri, jau iekāpām visi
 Epeja izcirstā zirgā — tas viss tad man uzticēts bija:
 525. Durvis aizvērt un atvērt šai cieši noslēgtā slēpnī, —
 Daži šeit danaju vadoņi cildie un padomes vīri
 Žāvēja asaras vaigos un drebēja locekļi katram.
 Taču gan visu šo laiku man nebija gadījles redzēt
 Nobālam jauneklī stalto aiz bailēm vai arī no vaigiem
 530. Žāvējam asaru straumes; jo bieži viņš sirsnīgi lūdza
 Atļauju izkāpt no zirga, pat satvēra zobena spalvu,
 Smago metamo šķēpu un draudēja trojiešu vīriem.
 Bet, kad jau Priama pilsētu augsto mēs sagrāvām drupās,
 Iekāpa kuģi ar guvumiem saviem un teicamām balvām
 535. Jauneklis vesels un sveiks, jo kaujā neskāra viņu
 Varainā šautra, ne tuvciņā zobens, kā bieži mēdz notikt
 Sīvajās cīņās, kad karadievs Arejs bez jēgas sāk trakot.
 Teicu tā viņam, un ātrkāja Pēleida dvēsele tūdaļ
 Atpakaļ aizgāja drosmīgiem soļiem pa lilliju pļavu
 540. Priecīgu prātu, ka saucu tā dēlu par krietnu un brašu.
 Mīrušo dvēseles citas, kas šķīrušās bija no dzīves,
 Skumušas siāvēja apkārt un stāstīja likteni savu.
 Telamōnīda Ajanta ēna no pārējām visām
 Vienīgā turējās tālāk, jo īgnums tai bija pret mani,
 545. Tāpēc ka uzvaru guvu, kad sacentos tuvu pie kuģiem
 Pēleida ieroču dēļ — tos izlika cienītā māte.
 Trojiešu dēļ tā lēma un Pallada Atēna arī.
 Kaut es patiešām nekad šo uzvaru nebūtu guvis!
 Taču tik ieroču dēļ šo diženo galvu sedz zeme,
 550. Ajantu Telamonīdu, kas augumā, varoņu darbos
 Dižākais danaju vidū pēc slavenā Pēleja dēla.
 Valodu sācis ar viņu, es sacīju draudzīgā balsī:
 Ajant, krietnā Telāmōna dēls! Kaut esi tu miris,
 Taču tev postīgo ieroču dēļ vēl īgnums pret mani!
 555. Dievi daudz posta ar tiem ir nesuši argiešu vīriem!
 Ļimis tu esi, mums sargātājs būdams; bet ahaju dēļiem
 Jāskumst par tevi arvien, kā jāskumst par kritušo cīņā
 Pēleja dēla Ahilleja galvu; šai pārāgrā nāvē
 Valnojams vienīgi Zevs; pret danaju drosmīgiem vīriem
 560. Iededzies drausmīgā naidā, tev sūtīja likteņa dienu.
 Varoni Ajant, nāc tuvāk pie manis, lai vari tu dzirdēt
 Valodu manul Tu savaldī dusmas un vīrišķo prātu!
 Teicu tā viņam; šis nebilda vārda, bet mierīgi gāja

- Atpakaļ Ereba tumsā pie pārējām mirušo ēnām.
565. [Tomēr viņš runājis būtu ar mani, kaut īgnums bij sirdī,
Jeb vai es arī ar viņu, bet sirds mana mīļajās krūtīs
Lika man redzēt šai brīdī vēl pārējās mirušo ēnas.
Mīnoju, Zevtēva slaveno dēlu, es redzēju tālāk;
Sēdēdams tronī ar scepteri rokā, viņš mirušo ēnām
570. Tiesu tur sprieda; un visas tās prasīja taisnīgu tiesu,
Sēžot vai stāvot ap viņu pie plašvārtu Aīda mītnēm.
Tūdaļ pēc Mīnoja nāca vēl dižā Oriona ēna,
Dzidama mežzvēru barus pa līdzeno līlīju plāvu;
Vientuļos kalnos viņš pats tos visus bij medībās gāzis
575. Kādreiz ar smagnējo rungu, kas nesalaužama bija.
Redzēju Tītiju arī, kas slavenās Gaijas dēls bija,
Mierīgi guļam uz zemes; tas deviņas pūrvietas sedza,
Vanagi divi tam bija pie sāntem un knābāja aknas,
Plosīja iekšas ar naglem, kaut veltī tos gaiņāja projām,
580. Tāpēc ka Lētojal, Zevtēva sievai, viņš aizskāra godu,
Kādreiz tai ejot uz Pīto pa krāšņās Panopejas laukiem.
Tantalu redzēju tālāk, kas cīeta visdrausmīgās mokas,
Stāvēdams ezera vidū, kur ūdens tam sniedzās līdz zodam;
Slāpes viņš cīeta jau ilgi, bet nespēja ūdeni sasniegt.
585. Cikreiz viņš palieca galvu uz leju, lai dzesētu slāpes,
Tikreiz šeit izsīka ūdens, un apkārt ap sirmgalvja kājām
Zeme bij redzama melna, jo ūdeni aizrāva dēmons.
Noliecās augstlapu koki jo zemu pret Tantala galvu,
Pilni ar bumbieriem saldiem, ar granātiem, āboliem krāšņiem,
590. Arī daudz saldenu vīgu, daudz zaļgano olīvu augļu.
Tikko viņš izstlepa roku, lai norautu gatavos augļus,
Tūdaļ tos aizrāva vējš un pacēla mākoņos tumšos.
Redzēju Sīsīfu arī, kas, ciezdams daudz drausmīgu moku,
Akmeni vēla jo smagu pret kalnu ar abējām rokām.
595. Atspēries stingri pret zemi, viņš strādāja rokām un kājām,
Akmeni veldams uz augšu; bet, tikko viņš sasniedzis bija
Lalmīgi virsotnes galu, te smagums to atpakaļ vilka —
Aizvēlās nekrietnais akmens jo sparīgi atkal uz leju.
Atspēries atkal, to vēla uz augšu, un aumaļām sviedri
600. Plūda pa locekļiem viņam, un putekļi klāja tā galvu.
Bēdzot redzēju arī vēl vareno Hērakla spēku —
Taču tā bija tik ēna; bet pats viņš ar mūžīgiem dieviem
Priecājās svinīgās dzirēs, un skalstkāju Hēbe tam blakus,
[Viņa ir zeltkurpju Hēras un varenā Zevtēva meita.]
605. Mirušo ēnas ar troksni tam šaudījās apkārt, kā putni
Izballēs šaudās pa gaisu. Viņš, līdzināms tumšajai naktij,
Turēdams atsegtu stopu ar šautru pie uzvilktās stiegras,
Skatījās baigi visapkārt, to itin kā gribēdams raidīt.
Karājās pāri pār plecu tam drausmīga zobena siksna,
610. Vizoša spožajā zellā, un brīnīšķi tāli tai bija —
Lāči, mežkuļi īgni un lauvas dzirkstošām acīm,

- Drausmīgi cīnīti, kaujas un asiņu liešana baiga.
Lielskais meistars, kas paspējis radīt tik prasmīgu darbu,
Turpmāk lai nestājas darbā pie citas tai līdzīgas silksnas!
615. Mīrkli viņš pazina mani, kad redzēja savējām acīm;
Tūdaļ ar skumušu sirdi viņš telca šos spārnotos vārdus:
— Dievišķais Lāerta dēls, ai Odisej, daudzpraša gudrais!
Nelaiimes sistais, tu esi par rotaļu liktenim kļuvis,
Gluži kā es, kas cietis tik daudz zem mirdzošās saules!
620. Biju es Zevtēva Kronīda dēls, daudz šausmīgu moku
Pārcietis esmu bez gala, jo kalpoju ilgāku laiku
Nekrietnam vīram, kas lika man darīt daudz bīstamu darbu.
Mani viņš sūtīja šurp, lai augšā es uzvedu suni, —
Domāja viņš, ka veicamais darbs man nebūs pa spēkam.
625. Taču to veicu un izvedu suni no Aīda mītnēm.
Hermejs turp vadīja mani un Atēna, spulgace dieve. —
Telca tā viņš un atpakaļ gāja uz Aīda mītnēm.]
Tomēr es paliku tur un gaidīju brīdi, vai beidzot
Nenāks no varoņiem daži, kas miruši senākos laikos.
630. Labprāt es redzējis būtu vēl citus senlaiku vīrus,
[Tādus kā Peīrltōju un Tēseju, dievdēlus dižos.]
Taču jau pulcējās tobrīd ap mani mirušo ciltis
Drausmīgā troksnī, un šausmas bālās nu pārņēma mani,
Lai tik man plepeši gorgonas galvu, šo briesmoni baigo,
635. Nesūta slavenā Persefonēja no Aīda mītnēm.
Tāpēc ar steigu es devos pie kuģa un vēleju biedriem
Pulcēties tūdaļ pie tā un atraisīt virves no krasta.
Visi tad sakāpa kuģi un sasēdās atkal pie duļļiem.
Aiznesa kuģi uz priekšu Okēāna plūstošā straume, —
640. Sākumā dzina to atri, bet vēlāk vēlīgie vēji.»

XII

“Atslāja ātri šis kuģis Okeāna plūstošo straumi;
Mēs nu pa šalcošo platceļu jūru driz nonācām atkal

Tieši pie Alajas salas, kur Ausmai, dzimušai rītā,
Mītne un rotaļu laukums un paceļas mirdzošais Hēlījs.

5. Steidzīgo kuģi šeit izvilkām tūdaļ uz piekrastes smiltīm,
Izkāpām paši ar steigu no kuģa uz šalcošā krasta;
Malā mēs iemīgām visi un gaidījām dievlīško Ausmu.

Bet, kad jau rožpirkste Ausma no pamales iznira agri,
Sasaucu biedrus un sūtīju tos uz pili pie Kirkes,

10. Mirušā biedra Elpēnora liķi es liku tiem atvest.
Tūdaļ mēs sacirtām malku pie kraujākām piekrastes klintīm,
Glabājām skumdami miesu un raudājām asaras gaužas.

Bet, kad jau sadega liķis un mirušā ieroči līdzī,
Uzmetām kapkalnu viņam un uzlikām piemīņas stabu,

15. Beidzot uz kapkopas gala vēl uzspraudām gludīto airi.

Tā mēs šeit rūpīgi kārtojām visu; driz dabūja Kirke
Zināt, ka atpakaļ mēs no tumšajām Aīda mītnēm;
Tērpusies greznī, tā nāca pie mums. Tai sekoja līdzī
Kalpones, nesdamas maizi un tumšsārti dzirkstošo vīnu;

20. Nākusi tuvu pie mums, tā sacīja brīnlīškā dieve:

— Pārdrošie vīri, jūs pārnācāt dzīvi no Aīda mītnēm!
Mirstīgie vienreiz tik mirst, bet divreiz jūs mirēji esat.

Ediet šo maizi un gaļu un dzeriet šo sarkano vīnu
Visu šo dienu, cik tikas! Kad atausīs pamalē gaisma,

25. Brauciet no šejienes tālāk! Jums rādīšu ceļu un arī

Zīņošu sīki par visu, lai atkal aiz muļķības savas
Nebūtu velti jums jācieš, kad braucat pa jūru vai zemi. —

Teica tā viņa, un vīrlīškā sirds mums klausīja atkal;
Sēdējām veselu dienu, līdz slīdēja saule uz rietu,

30. Dzirojām, ēzdami gaļu un dzerdami tikamo vīnu.

Bet, kad jau nogāja saule un tumsība kāpa uz augšu,
Biedri steidzās uz dusu pie krastmalā piesietiem kuģiem;

Dieviete paņēma mani aiz rokas un lika man sēsties,
Nosēdās pati pie manis un vaicāja sīki par visu;

35. Tūdaļ es stāstīju viņai pēc kārtas, kas noticis bija.

Beidzot diženā Kirke man sacīja, valodu sākot:

- Visu tu, Odisej, veicis jau labi; bet uzklausi tagad,
 Ko es tev teikšu, to arī kāds dievs tev paziņos vēlāk:
 Tālākā ceļā vispirms tu nāksi pie sirēnu salas;
40. Mirstīgo katru tās apbur, kas tuvojas viņām ar kuģi.
 Vīru, kas, nejudams viltu, nāk klausīties sirēnu dziesmas,
 Nesastop pārnākam vairs ne sieva, ne bērniņi mazle;
 Viņi tam nestājas apkārt un neapsveic sirsnīgā priekā,
 Tāpēc ka sirēnas valdzina viņu ar tikamām dziesmām,
45. Sēdušās ziedošās pļavās, kur dēdoši cilvēku kauli
 Balojas veselām kaudzēm un āda tiem sarūk visapkārt.
 Pabrauc tām mierīgi garām un biedriem ar medaļno vasku
 Aizzied ausis vispirms, lai sirēnu tikamās dziesmas
 Nebūtu dzirdamas citiem; tu klausīties vari, ja gribi;
50. Biedri lai saista tev rokas un kājas šai ātrajā kuģī,
 Pašu lai piesien pie mastkoka pēdas ar virvi jo cieši,
 Lai tu pats varētu dzirdēt šo sirēnu brīnišķās dziesmas.
 Bet, ja tu sāksi lūgt draugus, lai atraisa tevi no masta,
 Tad lai ar stiprākām saltēm tie sasaista tevi vēl ciešāk.
55. Bet, kad jau biedri ar kuģi būs garām gar sirēnu salu,
 Tad vairs tev turpmāko ceļu es nevēlos norādīt sīki,
 Vai tev tad doties uz priekšu pa labi vai kreisi; tu lepriekš
 Apdomā labi pats visu; tev teikšu par vienu un otru.
60. Paceļas drausmīgas klintis virs jūras pa labi; tām apkārt
 Bangojas, šķeldamies augstu, Amfitrītes tumšāces viņi.
 Mūžīgi laimīgie dievi tās dēvē par Klistošām klintīm.
 Nedrīkst pat ballīgās dūjas, kaut skrietu visātrākā gaitā,
 Laisties caur drausmīgām klintīm, ambrósiju Zevtēvam nesot.
 Bleži pa vienai no viņām šīs gludās klintis mēdz laupīt,
65. Taču ik reizes to vietā Zevs sūta no debesīm citu.
 Kuģi, kas nāca pie klintīm, ar jūrniekiem aizgāja bojā.
 Vienīgi salauztus kuģus un nedzīvās jūrnieku miesas
 Postīgās vlesuju vētras un orkāns straujais tur dzenā.
 Vienīgais pagāja garām no nirstošiem daudzairu kuģiem —
70. Argo, ko slavē it visi, no Alēta atpakaļ nākdams.
 Tomēr pret lielajām klintīm to saberztu bangainā jūra,
 Bet to te vadīja Hēra, jo Jāsonu milēja viņa.
- Divas pa kreisi ir klintis; pret plašajām debesīm viena
 Tīecas ar galotni smailo, tai apkārt ir mākoņi tumši,
75. Mūžam tie neatstāj to, un saule ar gaišajiem stariem
 Nemirdz tās galvā ne reizes ne ziemu, ne vasaras laikā,
 Nevar tai uzrāpties mirstīgais cilvēks un nokāpt uz leju,
 Kaut vai pat divdesmit roku un divdesmit kāju tam būtu.
 Sienas šai klintij ir gludas, kā gluditas būtu visapkārt.
80. Vidū šai klintij ir ala, kur mūžīgi neiespīd saule;
 Ieeja vērsta pret rietumu pusī un Ereba tumsu.
 Odisej krievnais, šai vietai ar kuģi jūs pabrauksit garām!
 Nesasnīgs stiprākais strēlnieks, kas izbraucis dobajā kuģī,
 Ieeju augstajā klintī ar šautru, to raidot ar stopu.

85. Skilla šeit dzīvo jau ilgi, un nerimst tās riešana mūžam:
Iesmilktas viņa arvien kā midzeni kucēni mazie.
Patī ir šausmīgā skatā; nav tikami skatīt nevienam
Tuvumā briesmoni baigo, kaut arī to sastaptu dievi.
Divpadsmit kāju šai briesmonei priekšā, jo riebīgas visas,
90. Seši tai paceļas kakli jo garl virs pleciem — uz katra
Rēgojas šausmīga galva; ik mutē trīs rindās spīd zobī,
Blezi, cits tuvu pie cita; aiz katra glūn drausmīgā nāve.
Ieraujas viņa pa pusei ar ķermeni dobajā alā;
Izbāžot galvu un krūtis, tā skatās no riebīgās alas.
95. Vērojot klīnti visapkārt, tā ķetnas met tālu uz priekšu,
Ķerot gan delfīnus jūrā, gan rijīgos roņus, gan citus
Pārējos zvērus, kas dzīvo Amfítrītes brāzmainos vļņos.
Nellelās jūrnieks nekad, ka būtu šai klīntij ar kuģi
Laimīgi pabraucis garām; tā, atverot drausmīgās rīkles,
100. Nolaupa sešus uz reizes no liganā melnkaklu kuģa.
Tālāk un zemāk aiz tās tu redzēsi, Odīsej, citu.
Tuvu tā piekļaujas šai, ar stopu var viegli to sasniegt.
Paceļas augstu šai salā kāds viģes koks ēnainām lapām;
Haribda dzīvo zem tā un mutuļo ūdeni melno;
105. Trīsreiz tā ūdeni izvemj pa dīenu un trīsreiz to ierīj
Šausmīgā kārtā. Vai tev, ja tuvumā esi, kad ierīj!
Arī pats Poseidons tevī tad nespētu izglābt no nāves.
Turoties tuvāk arvien pie drausmīgās Skillas, jo ātrāk
Aizvadi kuģi gar šo — daudz labāk ir pazaudēt sešus
110. Nekā te nogremdēt kuģi un bojā jums aiziet it visiem. —
Teica tā Kirke; es, atbildot viņai, tā valodu sāku:
— Saki man, dieve, it visu, lai taisnību zīnu es skaldri!
Bet, ja no Haribdas glābtos, vai varētu atvaļīt arī
Drausmīgo Skillu no kuģa, kad pēkšņi tā uzbruktu biedriem? —
115. Teicu tā viņai, un tūdaļ man sacīja dieve starp dievēm:
— Nelai mes sistals, jau atkal tev prātā tik kari un cīņas!
Vai tad tu negribi valrs šeit pakļauties mūžīglem dieviem?
Nāvei nav varas pār to, jo viņa ir nemirstīgs ļaunums,
Briesmīga, nejauka, īgna, ko uzvarēt nevar ar šķēpu.
120. Nelīdz šeit vīrišķais spēks, bet bēgšana labākais glābiņš.
Bet, ja tu kavēties sāksi, pie klīntssienas ieročus vilkdams,
Baldos, tā metīsies vīrsū no jauna un satvers ar ķetnām;
Sešas tad atvērsies rīkles, un seši tur pazudīs vīri.
Ātri šai vletai brauc garām, sauc palīgā Krataju tūdaļ —
125. Pledzīma viņai šī Skillā par sodību mirstīglem ļaudīm;
Viņa tad savaldīs to, lai nemetas vīrsū no jauna.
Vēlāk tu stāsies ar kuģi pie plašās Trinākijas salas.
Hēllija vērši tur ganās un taucētās mīkstvilnas altas.
Septiņi ganāmi pulki tur vēršu un tikpat daudz aitu,
130. Piecdesmit galvu lkkatrā, bet valroties nemēdz šie pulki,
Nemirst no vļņiem neviens; tos dievietes vērīgi gana,
Brīnīšķās košmates nimfas — Lampētija un Faetūsa,

- Hēlijs Hiperionīds to tēvs, bet Neaira māte.
 Cienītā māte, kad piedzima viņas un izauga lielas,
 135. Abas tās sūtīja projām uz tālo Trinākijas salu
 Tēva Hēlija aitas un greizkāju vēršus tur ganīt.
 Ja tu tos vairisies skart un domāsi atgriezties mājās,
 Nāksīt uz Itakas salu, kaut cietuši ceļā daudz jauna;
 Bet, ja tu būsi tos skāris, tad galu tev pareģot varu,
 140. Kuģim un pārējiem biedriem; ja tomēr kā būtu tu glābies,
 Vēlu pēc ilgākām likstām tu pārnāksi, zaudējis biedrus. —
 Telca tā viņa, un Ausma drīz kāpa uz mirdzošā troņa.
 Raženā dieve pēc tam drīz atgriezās atkal uz māju.
 Naigi es atpakaļ devos uz kuģi un vēlēju draugiem
 145. Pulcēties kopā uz tā un atraisīt mudīgi virves.
 Tūdaļ tie iekāpa kuģī un, mezdami visi pie duļļiem,
 Sasēdās garajās rindās, lai dauzītu pelēko jūru.
 Sūtīja nopakaļ melnkakla kuģim mums vēlīgu vēju,
 Ceļā vislabāko biedru, kas pildīja izplestās buras,
 150. Košmate Kirke, jo varenā dieve ar cilvēka balsi.
 Tikko bij sarīkots viss, kas vajadzīgs braukšanai jūrā,
 Sēdāties kuģī — uz priekšu to virzīja vēji un stūrnieks.
 Valodu sākams ar biedriem, es sacīju skumušu sirdi:
 — Draugi, man neklājas vienam vai arī tik diviem to zināt,
 155. Ko man šeit atklāja Kirke, no dievēm visraženā dieve.
 Tūdaļ es stāstīšu jums, lai, likteņa lēmumu zinot,
 Mirstam it visi bez bailēm vai bēgam no drausmīgās nāves.
 Lika šī raženā dieve no sirēnu burvīgām dziesmām
 Vairīties vairāk par visu un arī no zledošām pļavām.
 160. Vienīgi atļāva man šo meldījas dzirdēt. Ar saiti
 Vajadzēs mani jums iepriekš jau saistīt, lai stāvu es tobrīd
 Piesiets pie mastkoka pēdas, un galus siet saitel jo cieši.
 Bet, ja es sākšu jūs lūgt un likšu jums atraisīt mani,
 Tūdaļ ar stiprākām saitēm jūs sasastiet mani vēl ciešāk. —
 165. Tā es šeit atklāju biedriem, ko bija mums liktenis lēmis.
 Tobrīd pienāca stiprceltais kuģis pa dzidrajām ceļiem
 Tuvu pie sirēnu salas, jo ceļavējš bija mums vēlīgs.
 Piepeši apstājās vēji uz jūras, un dziļākais klusums
 Valdīja ilgi, jo dievam tad netikās sabangot viņus.
 170. Piecēlās biedri no vietas un satina buras ar steigu,
 Lika tās dobajā kuģī un, sēdušies tūdaļ pie duļļiem,
 Sāka ūdeņu virsmu kult putās ar gludītām eglēm.
 Tobrīd ar zobenu ašo es sagriezu gabalos sīkos
 Vasku apaļo ripu un spaidīju varenās rokās.
 175. Vaski drīz kļuva tik mīksti, jo taču tos spēcīgi spiedu,
 Hēlija Hiperionīda stari tos sildīja arī;
 Visiem biedriem pēc kārtas es aizziedu ausis ar vaskiem,
 Savukārt viņi uz kuģa man saistīja rokas un kājas,
 Plesēja mani pie mastkoka pēdas ar virvi jo cieši,
 180. Sēdās pie duļļiem un irās ar ariem pa pelēko jūru.

Bet, kad mēs bijām tik tālu, cik tālu var saucēju dzirdēt,
Devāmies steigā gar salu; bet sirēnas steldzīgo kuģi
Redzēja pienākam tuvu pie krasta un dziedāja skaļi:

- Nāc jel, ai slavenais Odisej, nāc, tu ahaju greznumsl
185. Stājies ar kuģi pie mums un uzklausi sirēnu dziesmas!
Nav vēl starp jūrniekiem tāda, kas, dodamies melnsānu kuģi,
Nebūtu dzirdējis skanīgo balsi no sirēnu lūpām;
Priecīgs tas šķiras no mums, jo gudrāks ir kļuvis kā agrāk;
Zinām mēs visas tās likstas, ko grieķu un trojiešu vīri
190. Cietuši plašajā Trojā, kā lēmuši mūžīgie dievt;
Zinām mēs arī vēl to, kas notiek virs auglīgās zemes. —

- Teica tā sirēnas man un dziedāja krāšņi; sirds mana
Gribēja klausīties ilgāk; es liku, lai atraisa mani,
Mādams ar uzacīm draugiem; jo spēcīgāk sāka tie irtles.
195. Piecēlās Perimēds tūdaļ un pienāca Eirilohs tuvu,
Uzlika stīprākas saites un ciešāk vēl saistīja mani.
Tikko tām pabraucām garām ar kuģi un nebija arī
Dzirdama sirēnu balss un sirēnu brīnišķās dziesmas,
Mīļotie biedri ar steigu sev izņēma medalno vasku,
200. Ko es tiem leziedu ausīs, un raisīja mani no važām.

- Tikko mēs pabraucām garām gar sirēnu salu, te pēkšņi
Ieraugu dūmus un varenus vilņus un dunoņu dzirdu.
Satrūkās biedri, un atri tiem šluka no spēcīgām rokām,
Sīzdamies skaļi pret vilņiem; pēc mirkļa jau apstājās kuģis,
205. Tāpēc ka nebija atri, kas virzītu kuģi uz priekšu.
Tūdaļ es devos pa kuģi un mudīju pārējos biedrus,
Piegāju tuvu pie katra un sacīju laipni ikkatram:

- Draugi, mēs pratuši izklūt arvien no dažādām briesmām!
Nedraud mums lielākas briesmas kā toreiz, kad drausmīgais kiklops
210. Ieslēdza dobajā alā mūs visus ar drausmīgu spēku;
Tikai ar padomu, drosmi un gudrību manu mēs visi
Glābušies esam; man šķiet, nekad jūs to nespēsīt aizmirst.
Tāpēc jūs draudzīgi izpildiet to, ko tagad jums teikšu!
Sītiel nu visi ar garajiem atriem pa bangaino jūru,
215. Sēžot uz soliem pie duļļiem! Var būt, ka būs labvēlīgs tagad
Krona dēls Zevs, kas sargās un glābs mūs no briesmām un nāves.
Stūrniek, tu uzmanīgs esi patlaban un paturi prātā
Vērigi visu, jo kuģis tev jāvada droši uz priekšu!
Nevirzi kuģi uz priekšu gar dūmiem un varenem vilņiem!
220. Vadi to tieši pret klīnti, lai piepeši, nemanot pašam,
Neievelk kuģi šai straumē! Tad bojā mēs aiziesim visi. —

- Teicu tā viņiem, un tūdaļ tie klausīja visam, ko teicu.
Nebildu tobrīd par Skillu, par neatvaizāmo likstu;
Biedri no rokām tad pamestu airus un, rīmušies atriēt,
225. Visi tie izbaillēs bēgtu un paslēptos melnsānu kuģi.
Aizmirsis biju šai brīdī it visu, pat pavēli stingro,
To, ko man teica Kirke, lai cinīties valros ar viņu;
Stīprākās bruņas es uzvilku plecos un satvēru rokā

230. Divus varenus šķēpus un devos uz priekšējo klāju,
 Doma man iešāvās prātā, no turienes skatišu pirmais
 Klintainē Skillu, kad viņa šeit biedriem nelaimī nestu.
 Tomēr es gaidīju velti; man skatoties pagura acis,
 Ilgi es vēroju klintaini drūmo, kas mākoņos tīcās.
 Sausmās mēs vadījām kuģi pret drausmīgo šaurumu tālāk:
235. Skilla šeit glūnēja augšā, tur gaidīja Haribda jaunā,
 Rīdama ūdeni sāļo no jūras ar milzīgu spēku.
 Bet, kad tā izvēma viļņus, tad itin kā katlā uz uguns
 Vārījās jūra visapkārt ar milzīgu troksni; jo augstu
 Uzšāvās putojot viļņi un apšļāca klintsgalus abus.
240. Bet, kad nu ūdeni sāļo tā lerīja iekšā no jūras,
 Atklājās priekšā mums iekšiene visa: ap Haribdas klinti
 Dunēja šaušalīgs troksnis, bet apakšā rēgojās zeme —
 Dūņainas smiltis, un šaušalas bālās nu pārņēma biedrus.
 Haribdu vērojām mēs, un nāve mums šķita jau tuvu;
245. Tobrīd pallecās Skilla un aizrāva projām no kuģa
 Sešus vislabākos biedrus, visdrošos un stiprākos vīrus.
 Paverot skatu pret steldzīgo kuģi un mīļajiem draugiem,
 Redzēju nabaga vīrus ar izplestām rokām un kājām
 Paceltus augstu; ar valmanām mani tie palīgā sauca,
250. Pēdējo reizi ar skumušu sirdi vēl saukdami vārdā.
 Itin kā makšķernieks dažkārt ar makšķeres kātu jo garu
 Jūrā no krasta met viltīgo ēsmu, pie vēršraga sietu,
 Gribēdams plemānīt mazākas zivis ar kumosu gardu;
 Bet to šis izmet jau ārā, un viņa sāk raustīties krastā, —
255. Gluži tā raustījās biedri, kad Skilla tos uzrāva klintī.
 Tūdaļ pie teejas alā šī briesmone aprija viņus.
 Stiepdami rokas pret mani, tie cieta visšausmīgās mokas;
 Tiešām tik drausmīgu brīdi vēl nebiju redzējis mūžā,
 Kaut ar daudz ciešanu bija, man braucot pa bangaino jūru.
260. Pabraucot garām gar Skillu un drausmīgās Haribdas klintīm,
 Pienāca līganais kuģis pie Hēlija brīnīšķās salas;
 Spīdīgle vērši ar platajām pierēm tur telejās mīta,
 Hēlija Hiperiōnīda aitas tur ganījās bariem.
 Piebraucot tuvāk pie krasta, kad biju vēl melnajā kuģī,
265. Dzirdēju maurojam vēršus, kas ganījās aplokos lielos,
 Maniju avenus blējam; tad pēkšņi man iešāvās prātā
 Padoms, ko pareģis Teiresijs deva un Alajas dēve,
 Raženā Kirke, kas stingri jo stingri man plekodināja
 Nebraukt pie salas, kur valdnieks ir mirstīgiem draudzīgais Hēlijs.
270. Tūdaļ ar skumušu sirdi es sacīju mīļajiem biedriem:
 — Draugi, jel uzklausiet mani, kaut likstas un raizes māc visus!
 Tagad jums vēstišu to, ko pareģis Teiresijs teica
 Un ko man ieteica Kirke, kas stingri man plekodināja
 Nebraukt pie salas, kur valdnieks ir mirstīgiem draudzīgais Hēlijs.
275. Draudot tur mums, tā sacīja viņa, vislielākās briesmas.
 Tāpēc ar melnsānu kuģi šai salai jūs pabrauciet garām! —

Teicu tā es, un krūtīs sirds miļā tiem saplaka pēkšņi.
Eirilohs tūdaļ ar īgnumu sirdī tā valodu sāka:

— Cieta tev, Odisej, sirds un vīrišķa spēka papildnam!

280. Locekļi negurst nekad! Patiešām no dzelzs tev tie visi!
Biedriem tu saviem, kas miega un dažādu grūtību mākti,
Nejāvi izkāpt uz zemes. Tur spēkus mēs atgūtu atkal
Viņņu ielenktā salā un rīkotu azaidu gardu.

285. Taču mūs gribēji plespiest, lai braucam šai tumšajā naktī
Garām gar salu un klaiņojam apkārt pa miglaino jūru!
Brāzmaini vēji ik nakti tur rodas un kuģus triec drupās;
Vai tad kāds varētu glābties no piepešas nāves, ja pēkšņi
Uznāktu, braucot pa nakti, mums spēcīga viesuļa vētra,
Paceltos brāzmainais Zefīrs un Nots, kas vairāk par visiem
290. Nogremdē steidzīgos kuģus pat arī pret mūžīgo grihu?
Būtu patiešām mums labāk, ja pakļautos tumšajai naktij,
Rīkotu azaidu krastā un paliktu tuvu pie kuģa.

Rītu jau atkal ar ausmu mēs dosimies plašajā jūrā. —

Teica tā Eirilohs man; par labu to atzina biedri.

295. Tagad es nojautu skaidri, ka dievs kāds mums gatavo likstas.
Pacēlis balsi pret viņu, es teicu šos spārnotos vārdus:

— Eiriloh, esmu šeit viens! Jūs piespležat mani ar varu!

Lūk, kas man sakāms: jūs visi man svētāko zvērestu dodiet —

Ja mēs tur nejauši atrodam vēršus vai sastopam priekšā

300. Aitbaru lielu, es liedzu ikvienam aiz negoda prāta
Sastapto vērši vai avenu kaut! Jūs mierīgu sirdi
Apēdīet barību to, ko devusi dievlīškā Kirke! —

Teicu tā viņiem, un tūdaļ man zvērēja biedri, kā liku.

Bet, kad tie zvērēja visi un pabeidza zvērestu svēto,

305. Stājāmies tūdaļ mēs mierīgā ostā ar stiprcelto kuģi,
Tuvu pie avota dzidra; ar stelgu nu izkāpa biedri
Ārā no līganā kuģa un azaidu rīkoja veikli.

Bet, kad tiem izsalkums rima un dzērieniem dzesēja slāpes,

Sāka tie asaras liet un pieminēt biedrus, ko Skillā

310. Aizrāva pēkšņi no līganā kuģa un aprīja kāri.

Pamazām saldenais miegs pie raudošiem nāca uz zemi.

Bet, kad jau pusnakts bij pāri un austrumos apdzīsa zvaigznes,

Sūtīja Mākoņu krājējs no debesīm vēju, kas pēkšņi

Pārvērtās viesuļi straujā un klāja ar mākoņiem bieziem

315. Zemi un pelēko jūru, nakts atkal no debesīm nāca.

Bet, kad jau rožpīrkste Ausma no pamales iznīra agrī,

Paglābām kuģi no vētras un ievilkām dobajā alā;

Nimfām tur mītekļi bija, tur dejoja viņas pa naktīm.

Tūdaļ es biedrus uz sapulci saucu un sacīju viņiem:

320. — Draugi, šai steidzīgā kuģī arvien ir ēdlens un dzētlens!

Saudzēsim vēršus šai salā, lai jaunums mums neuzbrūk pēkšņi!

Bargajam dievam šeit vara pār vēršiem un teļcamiem auniem —

Hēlijam pašam, kas raugās no augšas un novēro visu. —

Teicu tā es, to vīrišķā sirds man pakļāvās tūdaļ.

325. Veselu mēnesi dienu pēc dienas tik Dienvidis pūta,
Klusēja pārējie vēji, bet Dienvidis bija un Austrums.
Kamēr tiem dzirkstošā vīna un barības bija papildnam,
Vēršus tie sargājās skart, lai saudzētu dzīvību savu.
Bet, kad jau pārtikas trūka un krājumi izsīka kuģi,
330. Tūdaļ tie medībās devās pa salu, jo apstākļi spieda,
Sāka jau maksķerēt zivis ar likajiem āķiem, ķert putnus
Vai kas tiem gadījās priekšā, jo vēderu mocīja trūkums.
Tobrīd es gāju pa salu un gribēju vientuļā vietā
Mūžīgos pielūgt, lai rāda tie ceļu, kā atgriezties mājās.
335. Turpinot iesākto ceļu, es virzījos tālāk no biedriem;
Mazgājis rokas, es sasniedzu vietu, kur nepūta vēji,
Pielūdzu mūžīgos dievus, kas plašajā Olímpā dzīvo.
Dievi pēc tam man pildīja plakstus ar saldo miegu.
Eirílohs nāca vispirms ar padomu jaunu pie biedriem:
340. — Draugi, jel uzklausīt mani, jo likstas mūs nomoka visus!
Nāvi mēs nīstam ikviens, lai nāktu kā nākdama viņa;
Tomēr visdrausmīgā nāve ir pamazām nomirt aiz bada:
Lai tad! Mēs aizdzisim labākos vēršus, kas Hēlijam pieder,
Ziedosim mūžīgieņiem dieviem, kas plašajās debesīs mājō.
345. Bet, kad uz Itaku nāksim, uz mīlotās dzimtenes zemi,
Hēlijam Hiperiónidam tur mēs svētnīcu celšim,
Krāšņi greznosim to ar dārgām un mirdzošām balvām;
Bet, ja vēl dusmosies dievs par nokautiem stāvragu vēršiem,
Gribēdams satriekt šo kuģi, un piebalsos pārējie dievi,
350. Labāk tad dzīvību piepeši zaudēt un aizrīties vilņos
Nekā mums vārguļot ilgi šai tālā un vientuļā salā. —
Teica tā Eirílohs biedriem, un pārējie plekrita viņam.
Pēkšņi tie metās uz priekšu un atdzina kaušanai tūdaļ
Labākos Hēlija vēršus — netālu no melnkakla kuģa
355. Ganījās barjiem šie skaistie un treknie platpieri vērši.
Biedri stājās tiem apkārt un piesauca mūžīgos dievus,
Saplūca lapas pēc tam no kuplajiem ozolu zariem;
Taču jau nebija miežgraudu balto šai skaistklāju kuģi.
Beigušļi lūgties, tie nokāva vēršus un noplēsa ādu,
360. Izgrieza gūžas pēc tam un divreiz ar spīdīgieņiem tautiem
Apvilka visas, bet virsū tām salika gabalus jēlus.
Nebija arī tiem vīna, ko izliet uz ziedotiem vēršiem;
Taču tie ūdeni izlēja dieviem un izcepa iekšas.
Bet, kad jau gūžas tie sadedzināja un baudīja iekšas,
365. Pārējos sacirta gabalos sikos un samauca iesmos,
Aizlaidās tieši šai brīdī miegs saldais no plakstiņiem maniem.
Tūdaļ es atpakaļ devos uz krastu pie steidzīgā kuģa.
Bet, kad es biju jau tuvu pie jūras un līganā kuģa,
Sīta no upuru dūmiem man nāsis tikama smarža.
370. Satrauktu sirdī ar asarām acīs es piesaucu dievus:
— Zev, mūsu tēv, un vēl visi jūs mūžīgie, laimīgie dievi!
Tikai par lāstu jūs sūtījāt man šo nekrietno miegu.

Biedri, paliekot šelt, Ir velkuši drausmīgu darbu! —

Ātrā Lampētija garajās drēbēs ple Hēlija devās,
Nesdama vēsti uz augšu, ka viņam mēs kāvuši vēršus.

375. Tūdaļ ar īgnumu sirdī viņš sacīja mūžīgiem dieviem:

— Zev, mūsu tēv, un vēl visi jūs mūžīgie, laimīgie dievi!
Atriebles bargi tu Lāerta dēla Odiseja ļaudīm,

380. Tāpēc ka pārdroši tie man apkāva vēršus; es sirdī
Sajutu prieku par tiem, kad zvaigžņainās debesis kāpu

Jeb vai kad atgriezās atkal no debesīm plašām uz zemi.
Bet, ja šie vīri par nokautiem vēršiem man nevarēs maksāt,
Došos uz Aīda mītņi un mirušiem spīdēšu gaišī! —

385. Krona dēls, mākoņu krājējs, tam atbildot, savukārt teica:
— Spīdī joprojām, ai Hēlij, tu mūžīgiem debesu dieviem,

Spīdī tu mirstīgiem ļaudīm, kas dzīvo virs auglīgās zemes!
Tūdaļ pret steidzīgo kuģi es metīšu zibeni spožo,

Sašķelšu drumstalās sīkās, kad kuģis būs tumšajos viļņos. —

Visu to dzirdēju kādreiz no Kalipso, košmates nimfas.

390. Dievu vēstnesis Hermejs to savukārt atklājis viņai.

Tikko kā nonācis biju pie kuģa un sasniedzis jūru,

Rāju es nelieti katru pēc kārtas, bet nespējām tomēr

Padomu atrast nekādu, jo vērši vairs nebija dzīvi.

Balles tiem ledvesa dievi ar dažādām dīvainām zīmēm —

395. Vēršādas rāpās pa zemi, un māva uz asajiem iesmiem

Jēlā un izceptā gaļa, kā dzīvīe vērši tā māva.

Sešas dienas pēc kārtas šie nelaimes vajātie biedri

Rīkoja bagātas dzīres no treknajiem Hēlija vēršiem.

400. Bet, kad jau septīto dienu Zevs sūtīja lejup uz zemi,

Aprīma piepeši vētra un izbeidzās viesulis straujais.

Tūdaļ mēs iekāpām kuģi un izbraucām plašajā jūrā,

Paceļot mastu uz augšu un uzvelkot mirdzošās buras.

405. Bet, kad šī sala mums pazuda visiem no skata un cita

Nebija redzama zeme, tik debess un bangainā jūra,

Piepeši Krona dēls Zevs mums sakrāja mākoņus tumšus

Jūrā virs līganā kuģa, un tumsība apklāja jūru;

Tomēr vairs neskrēja ilgi šis kuģis; te piepeši kaukdams

Zefīrs no rietumiem nāca ar brāzmaino viesuļa vētru.

Viesulis salauza mastu un virves sarāva abas;

410. Nokrita brīkšķēdams masts, un mirdzošās buras ar rāju

Atpakaļ iegāzās tilpnē; bet masta koks tuvu pie stūres

Uzkrita stūrniekam virsū ar sparū un pāršķēla galvu,

Sašķaidot drumstalās kaulus; tas itīn kā ūdeni nīrējs

Nokrita lejā no klāja, un dzīvība atstāja kaulus.

415. Krona dēls ieграudās skaļi un zibeni meta pret kuģi.

Tūdaļ tas nosvērās sānis, jo Zevtēva zibens to ķēra.

Pildījās kuģis ar sēru, un jūrā iekrita biedri.

Itīn kā jūrkrakļi jūrā tie klīda ap melnsānu kuģi,

Grimdami dzīlē, un dievs tiem uz dzimteni atgriezties liedza!

420. Viens vairs šai brīdī es biju uz kuģa, līdz kamēr tā sānus

- Atšķēla bangas no ķīļa un vilpi to aiznesa kailu,
 Mastu sparīgi trīcot pret ķīli; pie masta es tobrīd
 Redzēju piesietu virvi, kas bija no vērsādas vīta.
 Tūdaļ es salvēru virvi un piesēju ķīli pie masta,
 425. Sēdos uz tīem, un postīgle vēji nu aiznesa mani.
 Plepeši miltējās Zefīrs, un aprīma viesuļa vētras.
 Bet tad jau Dienvidis nāca, daudz rūpju un sāpju man nesdams;
 Atpakaļ dzina tas mani uz drausmīgās Haribdas rīkli.
 Veselu nakti es klīdu; bet, tikko kā uzlēca saule,
 430. Biju jau atkal pie Skillas un drausmīgās Haribdas straumes.
 Tobrīd tā terija ūdeni sāļo no jūras ar sparū.
 Taču es, iekēries viģkoka zaros, kas slējās tur augšup,
 Turējos gaisā kā sikspārnis guļot; man nebija spēka
 Nostāties stingri uz kājām vai uzrāpties augstāk uz klintīm.
 435. Saknes tam bija jo garas, un zari tam pacēlās augstu,
 Gari un sevišķi lieļi, kas Haribdai dāvāja ēnu.
 Stingri es turējos zarā, līdz kamēr no Haribdas rikles
 Atnirtu ķīlis un masts; tie tomēr man atnīra baidzot —
 Tikai pret vakaru vēlu, kad, izbeidzis pilsoņu ķildas,
 440. Tiesnesis pārnāk no tiesas un sēstas pie azaida galda;
 Tobrīd tik atnīra ķīlis un masts no Haribdas rikles.
 Atlaidīs rokas un kājas no zara, es metos uz leju,
 Iekritu vilpos ar troksni pie mastkoka garā un ķīļa.
 Sēzdamies tūdaļ uz tīem, es īros ar rokām uz priekšu.
 445. Dievu un cilvēku tēvs šeit neļāva drausmīgai Skillai
 Pamanīt mani; no nāves nekad tad es nebūtu glābies.
 Deviņas dienas es klīdu, bet desmitā naktī jau dievi
 Piedzina mani pie pašas Ogīgijas salas, kur nimfa
 Kalpso dzīvo, jo varenā dieve ar cilvēka balsi.
 450. Mani tā milēja, kopa. Bet kāpēc lai stāstu to atkal?
 Tikko vēl vakar šai namā tev pašam un cienītai sievai
 Stāstīju taču par to. Man, protams, vairs atkārtot netiek
 Lieku reizi vēl to, kas stāstīts un skaidri jau zināms.»

XIII. ODISEJS ATSTĀJ FAIĀKUS UN ATGRIEZAS ITAKĀ.

XIV. ODISEJS PIE EIMAJA. XV. TĒLEMAHS IERODAS PIE

EIMAJA. XVI. TĒLEMAHS PAZĪST ODISEJU.

XIII

- T**eica tā viņš, un klusēja šie it visi kā mēmi.
 Faiāki ēnainā namā kā apburti klausījās viesi.
 Alkinojs, atbildot viņam, tā sacīja, valodu sākdam:
- «Ja jau tu, Odisej, atnācis esi šai varstekšņa namā,
 5. Ceru, ka turpmāk nekad tev nebūs valrs jāmaldās jūrā,
 Kamēr tu pārnāksi mājā, kaut ceļā tu krietni jau vārdzis.
 Uzklusait mani patlaban jūs, krietnākie faiāku vīri,
 Visi, kas spirdzināt sirdi ar veco un dzirkstošo vīnu
 Enainā namā pie manis un dzirdat šā dziedāja dziesmas:
10. Gluditā tinē šim mīļajam viesim ir saliktas drēbes,
 Arī daudz zeltlletu izsmalcinātu un prasmīgi kaltu,
 Dāvanas visas, ko nesāt jūs, faiāku padomes vīri!
 Dosim mēs viņam ikviens vēl trijkāji lielu un bļodu!
 Gan jau ar uzviņu visu to liksim mēs samaksāt tautai;
15. Nebūtu vienam pa spēkam tik bagātas dāvanas dāvēt.»
 Teica tā viņš, un patika visiem Alkinoja runa.
 Izklīda faiāku vīri un atpakaļ devās uz dusu.
- Bet, kad jau rožpirkste Ausma no pamales iznīra agri,
 Faiāki steldzās uz ostu pie kuģa ar varainiem traukiem.
20. Svētais Alkinoja spēks tos rūpīgi nolīka visus,
 Iedams pa kuģi visapkārt, zem soliem, lai airnieki braucot
 Nebojā atnestās mantas, kad jūrā tie ķersies pie airiem.
 Visi tad devās uz pili un rīkoja tīkamas dzīres.
- Svētais Alkinoja spēks nu ziedoja barotu vērši
25. Tumšo mākoņu krāvējam Zevam, kas valda pār visiem.
 Gūžas tie sadedzināja, un sēdās ar priecīgu prātu
 Visi pie slavenām dzirēm. Ar sajūsmu brīnīšķu dziesmu
 Dievišķais Dēmodoks sāka, ko mīlēja faiāku tauta.
 Odisejs bleži vien skatļenus vērsa pret mirdzošo sauli,
30. It kā to piesplezdams rietēt, lai drīzāk jau dzimtenē būtu.
 Itin kā vakarā arājs grib ēst, kam veselu dienu
 Tumšbrūnie vērši ir vilkuši arklu pa papuves lauku;
 Priecīgu prātu viņš raugās, ka saule grīms apvāršņa malā.
 Lai tas ar lēnīgu soli var doties pie azaida galda, —
35. Gluži tik priecīgs šeit Odisejs bija, kad rietēja saule.

- Faiākiem, raženai irēju ciltij, viņš sacīja tūdaļ,
Pievērsis skatu visvairāk Alkínojam, vīesturim savam:
«Alkínoj, raženais valdniek, visslavenais faiāku vidū!
Sveiku un veselu pavadiet mani, kad dieviem viņš ziedots!
40. Vēlu jums labu; nu gatavs ir viss, ko sirds vien tik kāro;
Kugis man drošs un dāvanas labas. Lai debesu dievi
Tagad man svētību sūta! Lai, pārnākot dzimtenes zemē,
Atrastu telcāmo sievu un veselus savējos visus!
Visiem, kas paliekat šeit, es novēlu laimīgas dienas
45. Kopā ar mīļajām sievietēm un tīkamiem bērniem. Lai dievi
Laimi un svētību dod un nelaime nenāk šai tautai!»
Teica tā viņš; tie slavēja šo un lika it visiem
Viesi uz dzimteni vadīt, jo prātīgi bija tā vārdi;
Svētais Alkínoja spēks tā sacīja saucējam savam:
50. «Pontonoj, maisāmā traukā jauc vīnu un pasniedz to kausā
Katram, kas tagad šai namā, lai, pielūdzot Kronīdu Zevu,
Svešnieku pavadām ceļā uz mīļoto dzimtenes zemi!»
Teica tā viņš; tad, pildīdams kausus ar saldeno vīnu,
Pontonojs gāja pie katra un pasniedza vīnu; bet viņi
55. Lēja to laimīglem dieviem, kas plašajās debesīs mājō,
Sēžot sēdekļos savos. Bet dievišķais Odisejs cēlās,
Satvēra divkāršo kausu un Arētei ielika rokās;
Pavēris skatu pret to, viņš bilda šos spārnotos vārdus:
«Esi nu, valdniece, sveika uz mūžu, līdz piezagsles kādreiz
60. Vecuma dienas un nāve, kas mirstīgam katram stāv priekšā!
Tagad es šķiros no tevis. Lai laime šeit pavada tevi
Kopā ar raženiem bērniem, ar tautu un valdnieku savu!»
Dievišķais Odisejs teica šos vārdus un pārkāpa sliekšni.
Tūdaļ Alkínoja spēks tam sūtīja saucēju līdzī
65. Aizvadīt viņu pie steidzīgā kuģa un šalcošā krasta.
Valdniece Arēte arī to kalponēm pavadīt lika;
Apmetni, mazgātu tīri, un bitonu atnesa viena,
Otru sūtīja atnest tam šķirstiņu, noslēgtu cieši,
Barību atnesa trešā un piedevām sarkano vīnu.
70. Bet, kad jau atnāca viņi pie kuģa un šalcošā krasta,
Dobajā kuģī ar stelgu šeit teicamie pavadītāji
Nolika atnestās mantas un ēdlenus, dzērienus visus,
Uzklāja varonim vīlnātu segu un palagu baltu
Dobajā kuģī uz klāja pie stūres, lai, iemīļot cieši,
75. Varētu dusēt. Pats, iekāpis kuģī, ar mierīgu prātu
Likās uz dusu. Bet airnieki tūdaļ it visi pēc kārtas
Sēdās pie duļļiem un raisīja virves no caururbtā akmens;
Reizē tie lēcās uz priekšu un dauzīja jūru ar airiem.
Atlaidās spirdzīgais mīlegs uz varoņa gurdajiem plakstiem,
80. Gaidīts tik ļoti, jo dziļš un līdzināms klusajai nāvei.
Itin kā četrjūgā strauji mēdz ērzeļi rauties uz priekšu,
Skrienot pa līdzeno lauku, kad jutuši pātagu aso;
Augstu tie saslienās kājās un ātri vien nonāk pie mērķa, —

85. Gluži tā saslējās priekšgals, un tūdaļ no muguras puses
 Gāzās ar šalkoņu dobjū jo vareni viņi pret kuģi.
 Ātri virzījās kuģis uz priekšu; pat veiklākais vanags,
 Ātrākais spārnoto vidū, to nebūtu varējis panākt, —
 Gluži tik ātri tas traucās uz priekšu pa bangaino jūru,
 Nesdams uz dzimteni vīru, kas prātā ir līdzināms dieviem.
90. Bija viņš pārcietis sirdī daudz dažādu briesmu un likstu
 Sīvajās cīņās pret vīriem un brāzmainā jūrā starp viņiem.
 Tagad viņš iemīga saldi, jau aizmīrsis pārciestās mokas.
 Bet, kad no austrumu puses jau pacēlās spožākā zvaigzne,
 Nesdama vēsti, ka tuvojas Ausma, kas dzimusi rītā,
95. Pienāca jūršķēlējs kuģis jo tuvu pie Itakas salas.
 Tieši šai vietā pie Itakas krasta ir Forkina osta,
 Nosaukta jūrveča vārdā; tur divas varenas klintis
 Paceļas stāvu pie krasta un tiecas pret ieeju ostā;
 Abas tās aizsargā ostu no vējiem un vareniem viņiem
100. Neļauj no ārienes nākt, bet skatstklāju kuģi šai ostā
 Paliek bez saites pie krasta, kad nākuši mierīgā vietā.
 Tieši ličgalā pašā redz olīvu zarainu, kuplu.
 Tuvu pie zarainā koka ir tumša un tikama ala,
 Veltīta košajām nimfām, ko ļaudis par najādām dēvē.
105. Iekšā tur maisāmie trauki un akmens amforas lielas;
 Alā šai mītinās bites, kas cītīgi sanes tur medu.
 Dziļāk uz dibena pusi ir akmens aužamie stāvi;
 Purpura drānas uz tiem, jo brīnīšķas skatam, auž nimfās.
 Avoti dzidri tur mutuļo mūžam; ir divējas durvis —
110. Vienas pret zemejiem vērstas, kur mirstīgie ļaudis mēdz staigāt,
 Otrās pret dienvidu pusi, kas veltītas dieviem; šo ceļu
 Nedrīkst tur mirstīgie iet, tas vienīgi mūžīgiem pavērts.
 Zinot šo vietu jau agrāk, tur airnieki piedzina kuģi;
 Traukdamies ātri pret krastu, tas sēdās pa pusei uz zemes,
115. Tāpēc ka spēcīgu airnieku rokas to dzina pret krastu.
 Tūdaļ tie izkāpa ārā no stiprceltā kuģa uz zemes,
 Iznesa Lāerta dēlu no dobā kuģa vispirmo
 Līdzī ar palagu balto un purpura paklāju spožo,
 Nolika krastā uz smiltīm, jo aizmīdzis bija viņš cieši;
120. Iznesa arī tie mantas, ko raženie falāku vīri
 Dāvāja, braucot uz mājām, kā Atēna padomu deva;
 Rūpīgi salika visas tās kaudzē pie olīvas kuplās
 Tālāk no ceļa, lai nejauši svešnieks, kas ietu tur garām,
 Nespētu nolaupīt tās, pirms Odisejs modies no miega.
125. Paši pēc tam tie atpakaļ devās. Bet Zemdzimdis tomēr
 Nebija aizmīrsis draudus, ko cildajam Lāerta dēlam
 Kādreiz bija teicis. Viņš devās pie Zeva un padomu lūdza:
 «Zev, mūsu tēv! No mūžīgiem dieviem pret mani nevienam
 Turpmāk nebūs vairs cieņas, ja tagad jau mirstīgie ļaudis,
130. Falāki, negodā mani, kas taču ir pēcteči mani!
 Odisejs piemērs te labs: man šķīta, ka mājā viņš pārnāks

- Tikal pēc ciešanām smagām. Es neesmu liedzis pavisam
 Atgriezies viņam, jo agrāk tam solīji, mādams ar galvu.
 Viņi, tam guļot, ar steldzīgo kuģi to pārveda mājā,
135. Izlika Itakas salā un piešķīra bagātas balvas,
 Dodami viņam daudz vara, daudz zelta, daudz dažādu drēbju,
 Visa papildnam, cik mūžam no Trojas viņš nebūtu guvis,
 Ja pat ar plešķirto daļu bez grūtībām pārnāktu mājās.»
- Varenais Mākoņu krājējs, tam atbildot, savukārt teica:
140. «Brīnums, ko tagad tu runā, al Zemdimdi, varenais valdnieki!
 Godu tev parāda mūžīgie dievi; tas pārdroši būtu —
 Necieņu parādīt kādam no seniem un slaveniem dievliem.
 Ja jau kāds mirstīgais vīrs, kas spēkā un varā daudz vājāks,
 Attelcas godināt tevi, tad vienmēr tu vari to sodīt.
145. Rikojies tā, kā redzi vislabāk, kā patikas pašam!»
- Zemdimdis Poseidons, atbildot viņam, tā savukārt teica:
 «Tiešām es darītu tā, kā, Mākoņu krājēj, tu liki!
 Tomēr es bīstos no tevis un baidos no atriebes tavas.
 Tagad es apņemos cieši šo skaistcelto faiāku kuģi
150. Sadragāt tumšajos viļņos, kad pārnāks no vadībām mājā,
 Lai jel reiz izbeigtu faiāku vīri uz dzimteni vadīt
 Svešnieku katru! Es kalnu šai pilsētai aizvelšu priekšā.»
- Varenais Mākoņu krājējs, tam atbildot, savukārt teica:
 «Mīļais, man liekas, ka tomēr visprātīgāk būtu tā darīt:
155. Tikko kā pilsētas ļaudis sāks saskatīt faiāku kuģi
 Piebraucam tuvāk pie krasta, to tūdaļ tu pārvērt par klinti,
 Līdzīgu peldošam kuģim, lai visiem tas būtu kā brīnums.
 Arī šai pilsētai priekšā tu aizvel varenu kalnu!»
- Tikko kā Zemdimdis dzirdējais bija šos Zevtēva vārdus,
160. Tūdaļ uz Sheriju steldzās, kur dzīvoja faiāku tauta.
 Te nu viņš gaidīja kuģi. Drīz arī jau jūršķēlētājs kuģis
 Pienāca tuvu pie krasta; tad Poseidons, nācis tam tuvu,
 Pēkšņi to pārvērtā klintī un jūras dibenā trieca,
 Spēcīgi sīzdams ar plaukstu; pats Sheriju atstāja tūdaļ.
165. Brīnijās viņi pie krasta un teica šos spārnotos vārdus
 Faiāki, jūrnieku ļaudis, jo slavenie garajiem airiem;
 Pavēris skatu pret kaimiņu savu, ne viens vien tā teica:
 «Vai mums! Kas jūrā patlaban ir saistījis steldzīgo kuģi,
 Nākot pret dzimtenes krastiem? Tas bija mums redzams jau skaidri!»
170. Teica tā viņi, bet nespēja saprast, kas noticis īsti.
 Alkinojs tūdaļ pēc tam tiem sacīja, valodu sākdam:
- «Vai mums! Tas piepildās viss, ko sen jau bij liktenis lēmis!
 Kādreiz man stāstīja tēvs, ka Poseidons esot mums naidīgs,
 Tāpēc ka jūrās arvien mēs drošību gādājot visiem.
175. Pienākšot brīdis, tēvs teica, kad skaistcelto faiāku kuģi,
 Braucot pa miglāino jūru no svešnieku vadībām mājā,
 Satriekšot dievs un varenu kalnu mums aizvelšot priekšā.
 Tā man reiz sirmgalvis teica, un tagad tas arī tā notiek.
 Tāpēc lai visi šeit uzklausa to, ko teikšu patlaban:

180. Izbeldziet pavadīt mirstīgos turpmāk, ja kādreiz kāds nāktu
 Falāku zemē ar kuģi; Poseidonam ziedosim tūdaļ
 Divpadsmit izlases vēršus; var būt, ka viņš tomēr mūs žēlos
 Un vaīrs šo milzīgo kalnu mums nealzvēls pilsētai priekšā.»
 Teica tā viņš, un izballēs šie tam atdzina vēršus.
185. Tobrīd tā pielūdza dievu Poseidonu, valdnieku jūrā,
 Raženo falāku vadoņi dižle un padomes vīri,
 Stājušies ziedoklim apkārt. Tad dievlīķais Odisejs modās,
 Būdams jau dzimtenes zemē; bet sveša tā likās vēl viņam,
 Ilgi no turlenes šķirtam, jo Atēna, Zevtēva meita,
190. Apklāja visu ar miglu, lai nepazīts būtu viņš tobrīd
 Dzimtenē savā un varētu viņa tam patelkt it visu,
 Iekām to nepazīst vēl ne ļaudis, ne sieva, ne draugi,
 Iekām par nedarbiem saviem nav precniekiem atmaksa dota.
 Tāpēc jau arī Odiseja acīm viss citādāks šķita —
195. Kalnos daudz garāki taki un derīgas ostas it visur,
 Stāvākas šķautnainās klintis, daudz krāšņāki ziedošie koki.
 Plecēlles pēkšņi, viņš stājās un vēroja dzimtenes zemi,
 Raudāja asaras rūgtas un, spēcīgās varoņa gūžas
 Sīzdams ar atplestām plaukstām, sev teica ar skumušu sirdi:
200. «Vai man! Kur tagad es esmu, un kādi šeit mītnās ļaudis?
 Vai tie ir pārgalvji jauni vai mežoņi, netaisni ļaudis?
 Jeb vai tie laipni pret kalnu un bīstas no mūžīgiem dievliem?
 Kur lai es slēpju šīs mantas? Kur nonācis esmu patlaban?
 Labāk jau palicis būtu pie raženiem falāku vīriem!
205. Taču gan būtu kāds cits no cildeno valdnieku saimes
 Uzņēmis laipni un vadījis mani uz dzimtenes zemi.
 Tagad es nezīnu vaīrs, kur paslēpt man visas šīs mantas;
 Nevaru atstāt tās šeit, lai citiem par gūvumu kļūtu.
 Vai man! Nav prātīgi tomēr un taisnīgi bijuši viņi,
 Raženo falāku vadoņi dižle un padomes vīri!
210. Atvests šurp esmu pie svešajiem krastiem, kaut solījās man
 Vadīt uz Itaku, redzamo tālu, bet lauza tie vārdu.
 Gan jau tiem atriebsies Zevs, kas pajumtes lūdzējus sargā,
 Novēro mirstīgo darbus un soda ļaundarus bargi.
215. Acis es gribētu uzvest šīm mantām un pārbaudīt visas,
 Vai man nav zudušas kādas, kas atvestas dobajā kuģī.»
 Teicis šos vārdus, viņš skaltīja bļodas un trijkājus krāšņos,
 Zeltlīetas kalumā krāšņā un audumus, brīnīšķās drēbes.
 Mantas bij visas. Bet sirdī viņš skuma par dzimteni mīļo,
220. Klīda gar smilšaino krastu un vēroja šalcošo jūru,
 Raudādams asaras gaužas. Tad Atēna nāca pie viņa,
 Pieņemot jauneklā skatu, kas atģanam līdzināms bija;
 Seja jo mīlīga bija, kā parasti valdnieku dēļiem.
 Prasmīgi šūdināts apmetnis divkāršs tai apsedza plecus;
 Mirdzošās kājās tai sandales bija un šķēpa kāts rokā.
225. Ieraugot viņu, tas sajūta prieku un metās tai pretī.
 Pavēris skatu pret to, viņš teica šos spārnotos vārdus:

- «Draugs mans, šai svešajā zemē es sastopu tevi vispirmo!
- Apsvelcu tevi, jo nenāc pret mani ar ļaunumu sirdi:
230. Pasargi mani no briesmām! Glāb visas šīs mantas! Kā dievu
Sirsniģi pielūdzu tevi un tūdaļ tev apkampju ceļus.
Tagad man atbildi skaidri, lai varu es taisnību zināt:
Kāda šeit tauta, kā dēvē šo zemi un kādi šeit ļaudis?
Vai šī ir plašāka sala, kas redzama tālu, vai arī
235. Auglīgās cietzemes gabals, kas tālu ir ielauzies jūrā?»
Atēna, spulgace dieve, tam atbildot, sacīja tūdaļ:
«Svešniek, vai tiešām tu muļķis vai arī no svešuma nācis,
Ka tu man jautā, kur atrodies tagad! Nav tomēr bez slavas
Gluzī šī zeme starp citām; jo mirstīgie daudzi to zina
240. Tiklab starp šiem, kas austrumos dzīvo pret ausmu un sauli,
Kā ar starp tiem, kas rietumos mīt aiz tumsas un miglas.
Klīnšalna tiešām ir tā, nav īsteni derīga zirģiem,
Taču nav daba tur skopa, kaut arī nav plašāku lauku.
Vākt var šeit bagātu ražu, pat vīnogas padodas labi,
245. Tāpēc ka lietus līst bieži un rasa dod auglību zemel.
Vēršiem un kazām šeit ganības labas; ir arī tur meži
Dažādlem kokiem, un veselu gadu tur burbuļo upes.
Svešniek, ir Itakas salai līdz Trojai pat sniegusies slava,
Dzirdēju stāstām, ka ahaju zeme no turienes tālu.»
250. Teica tā viņa, un laimīgs bij Odisejs, raksturā stingrais,
Sajuzdams prieku par to, ka Atēna, spulgace dieve,
Aigīdas nesēja meita, tam minēja dzimtenes vārdu.
Pavēris skatu pret to, viņš teica šos spārnotos vārdus,
Tomēr tas taisnību slēpa no viņas ar dažādām runām,
255. Lolodams vīrišķās krūtīs arvien vēl viltīgas domas:
«Itakas vārdu es dzirdēju arī jau plašajā Krētā
Tālu aiz jūras, bet tagad es pats uz Itaku nāku,
Vezdams šurp visas šīs mantas. Ne mazāk vēl atstājis bērniem,
Bēgu no Krētas, jo ātrkāji, dižo Orsīlohu gāzu,
260. Idomenēja vismiļāko dēlu, kas plašajā Krētā
Pārspēja citīgos ļaudis virs zemes ar ātrajām kājām, —
Tāpēc ka grībēja laupīt man visu, ko guvu ar drosmi
Trojā, jo tikai tās dēļ es cietu daudz dažādu likstu
Sīvajās cīņās pret vīriem un dodamies brāzmainos vilņos.
265. Toreiz pie Ilījas mūrēm es atteicos klausīt tā tēvam,
Tāpēc ka savējos pats es grībēju vadīt uz cīņu.
Paslēpies kopā ar biedru aiz krūma pie Helceļa malas,
Uzbruku viņam ar šķēpu, kad atgriezās mājās no lauka.
Bija jau nakts, un mākoņi tumši pār debesīm klājās;
270. Nebija liecnieku mums: es slepu tam dzīvību ņēmu.
Bet, kad tas bija jau notriekts ar zobenu noasināto,
Tūdaļ es devos uz ostu un foīniku tirgoņus velklos
Lūdzu, tiem solīdams daļu no bagātā guvuma sava,
Aizvest jo ātrāk uz Pīlu un izlikt tur mani uz krasta
275. Jeb vai uz Elīdu, tikamo zemi, kur epeji valda.

- Taču gan pretējais vējš no turienes aiznesa sānis
 Gluži pret jūrnieku gribu, jo mānīt tiem netikās mani.
 Aizdzīti tālu no mērķa, šai piekrastē pienācām nakti.
 Ostā pēc ilgākām pūlēm ar atriebiem mēs ledzinām kuģi.
280. Izsalkums mocīja mūs, bet ēdiens pat netika minēts;
 Tā nu mēs izkāpām krastā un likāmies gulēt pie kuģa,
 Saldais man uznāca mlegs, jo ceļā es noguris biju.
 Foinīku vīri no liganā kuģa šeit iznesa mantas,
 Visas izkrāva krastā, kur nakti es gulēju smiltīs,
285. Sakāpa kuģi un devās uz tīkamiem Sidonas krastiem.
 Taču šai krastā es paliku viens ar sagrauztu sirdi.»
 Teica tā Odisejs tobrīd, bet Atēna, spulgace dieve,
 Smaidīja, noglaudot viņu, un pieņēma sievietes skatu,
 Tīkamas, augumā staltas un prasmīgas rokdarbu mākslā.
290. Pavēršot skatu pret viņu, tā teica šos spārnotos vārdus:
 «Manīgam jābūt pārlieku tam vīram, kas gribētu pārspēt
 Dažādās viltībās tevī; pat dievam tas nenāktos viegli!
 Pārdrošo viltniek un blēdi, joprojām šīs domas tev prātā!
 Vai gan tu negribi atnest, kaut esi jau dzimtenes zemē,
295. Viltu un krāpīgās runas, tev mīļas no bērņības dienām?
 Lai tad šīs plāpas nu metam pie malas! Ar tevi mēs kopā
 Teicami mānīties protam. No mirstīgiem ļaudīm vīrs zemes
 Pārāks tu prātā un runās; es pārāka esmu starp dieviem
 Padomos gudros un viltū. Vai tiešām vairs nevari pazīt
300. Palladu Atēnu, Zevtēva meitu, kas grūtajos brīžos
 Bija it visur tev klāt? Pat tagad vēl sargu es tevi.
 Faiāku laipnību taču tev iepriekš es sagatavoju.
 Tagad šurp atkal es nāku, lai padomu gudru tev dotu,
 Paslēptu dārgumus tavus, ko slavenie faiāku vīri
305. Dāvāja, pārbraucot mājās, kā viņiem es padomu devu.
 Arī tev stāstīšu to, cik liktenis lēmis tev likstu,
 Pārņākot skaistceltā namā. Tu vīrišķi pārcliet tās visas!
 Neizpauž tikai nevienam — ne vīram, ne sievai kaut kādai,
 Ka tu jau dzimtenes zemē un nepazīts klejo šeit apkārt.
310. Mierīgi panes it visu, ja nelieši apvaino tev!»
 Odisejs, daudzpraša gudrais, tai atbildot, savukārt teica:
 «Viegli nav pazīt, ai dieve, šeit tevī pat manīgam vīram,
 Nejauši sastopot ceļā; tu parādies dažādos veidos!
 Taču to atceros labi — tu tikmēr man vēlēji labu,
315. Kamēr mēs, ahaju dēli, vēl karojām trojtešu zemē.
 Bet, kad jau Priama pilsētu augsto mēs sagraivām drupās,
 Sakāpām kuģos un dievs kāds mūs, ahajus, mētāja jūrā,
 Zevtēva meita, man tevī pēc tam nav laimējies redzēt!
 Tobrīd tu nekāpi kuģi, lai izglābtu mani no briesmām.
320. Ilgi ar sagrauztu sirdi es klīdu bez apdoma kāda,
 Beidzot mūžīgie dievi no nelaimes izglāba mani;
 Bet, kad jau nokļuvis biju es bagāto faiāku zemē,
 Mani tu iedrošināji un pati uz pilsētu vedī.

325. Tēvu šeit piemīnot tavu, es kritu tev ceļos un lūdzos!
 Liekas, es Itakas salā vēl neesmu nācis, bet maldos
 Cītur kur svešajās zemēs. Tu gribēji zoboties tikai,
 Visu to teikdama man, lai varētu piemulķot mani.
 Vai tad patiešām, jēl saki, es mīļajā dzimtenes zemē?»
 Atēna, spulgace dieve, tam atbildot, savukārt teica:
330. «Domu virziens joprojām tev tāds, kāds bijis jau agrāk!
 Vienu es nevaru tevi šeit atstāt, jo nelaimīgs esi.
 Pieņem tu padomu manu, jo apdomīgs esi un prātīgs!
 Katram, kas svešumā bijis, bet atgriezies dzimtenē savā,
 Spēcīgi iedegsies sirds, lai redzētu sievu un bērnus.
335. Tu tomēr nesteidzies izziņāt visu un izvalcāt citus,
 Iekām tu pārbaudi sievu, kas, cītīgi sēžot pie darba,
 Ilgojas tevis ik dienas; tās sirdi māc skumjas joprojām,
 Asaras aumajām plūst pār vaigiem tai dienu un nakti.
 Nebij man šaubu par tevi, jo zināju skaidri, ka tomēr,
340. Zaudējis pārējos biedrus, tu pārņāksi dzimtenes zemē.
 Netikās darboties pretī Poseidonam, tēvbrālīm savam;
 Dusmas jau ilgāku laiku tam krājušās sirdī pret tevi;
 Taču tā mīļajam dēlam tu izdūri vienīgo aci!
 Lai tu man varētu ticēt, tev rādīšu Itakas vietas.
345. Šeit, lūk, ir Forkīna osta, kas nosaukta jūrveča vārdā!
 Tieši šeit ličgalā pašā, lūk, zaratnā olīva zaļo!
 [Tuvu pie zaratnā koka ir tumša un tūkama ala,
 Veltīta košajām nimfām, ko ļaudis par najādām dēvē.]
 Tur, lūk, ir patumšā ala ar augstajiem spraišļiem, kur kādreiz
350. Simtiem izlases vērsus par upuri atnesa nimfām.
 Tas šeit ir Nērīta kalns, kas apaudzis kupļajiem mežiem.»
 Teica tā viņa un kļiedēja miglu. Bij redzama zeme.
 Odisejs, dievišķais cietējs, to skatījis, sajuta prieku.
 Apsveicot dzimtenes laukus, viņš skūpstīja auglīgo zemi.
355. Pacēlis rokas uz augšu, tas sirsnīgi pielūdza nimfas:
 «Nimfas un najādas visas, visvarenā Zevtēva meitas!
 Nenāca prātā jūs kādreiz vēl redzēt! Ar lūgšanām liksmām
 Tagad es apsveicu jūs! Kā agrāk jums nesīšu veltes,
 Ja tik vien Atēna, Zevtēva meita, man atļaus vēl turpmāk
360. Dzīvot tik ilgi, lai uzaugam redzu es mīlamo dēlu.»
 Atēna, spulgace dieve, tam atbildot, savukārt teica:
 «Est nu mierīgs! Šīs rūpes un raizes patlaban ir liekas!
 Pasiļēpsim tūdaļ šīs brīnišķās alas vistālākā kaktā
 Falāku dāvātās mantas, lai drošībā būtu tās visas.
365. Paši mēs varēsim spriest, kā vajadzēs rīkoties tālāk.»
 Teica tā viņa un steigdamās gāja šai tumšajā alā,
 Meklējot pakakti kādu šai vietā; pats Odisejs tūdaļ
 Pienesa tuvāk it visu — kā zeltu, tā mirdzošo varu,
 Drēbes, brīnišķi šūtas, ko falāki šķīroties deva;
370. Rūpīgi paslēpa visu tam Aigīdas nesēja meita,
 Atēna, spulgace dieve, un akmeni aizvēla priekšā.

Nosēdās abi pēc tam pie svētā olīvas koka.
Sprieda tur viņi, kā precniekiem lepniem drīz sagādāt galu.
Atēna, spulgace dieve, tā, valodu sākdamā, bilda:

375. «Diženais Lāerta dēls, ai Odisej, daudzpraša gudrals!
Apdomā labi it visu, kā nekrietnos precniekus sodīt!
Rīkojas viņi šai namā kā mājās trīs gadus pēc kārtas,
Bildinot dievišķo sievu un dodot tai tikamas balvas.
Gaida tā pārnākam tevi, un asaras rīt tai pār valgiem,
380. Visiem tā cerību dod un visiem tā apsola sevi,
Sveicienus sūtot ik dienas; bet citādas domas tai prātā.»

Odisejs, daudzpraša gudrals, tai atbildot, savukārt teica:
«Vai man! Seit jāļimst man būtu kā Atreidam Agamemnonam,
Pārnākot mājās no Trojas pēc likteņa lēmuma ļaunā,
385. Ja tu man neteiktu visu jo skaidri, ai Zevtēva meitai!
Dod tu man padomu gudru, kā atriebties varu es viņiem.
Stāvi tu pati man klāt un piešķir drosmīgu prātu,
Kādu man piešķirti tobrīd, kad trojiešu mūrus mēs grāvām!
Ja vēl tu, Spulgace, tagad pret mani tik vēlīga būtu,
390. Tad jau es cīnīties ietu it droši pret naidnieku baru
Kopā ar tevi, ai dieve, ja labprāt tu atbalsti mani.»

Atēna, spulgace dieve, tam atbildot, savukārt teica:
«Vienmēr es būšu tev klāt un sargāšu tevi ik brīdī,
Tiklīdz pie atriebes darba mēs varēsīm ķerties; es ceru,
395. Dažam no nellešu bara, kas apriņ mantību tavu,
Asinis aumajām plūdis pa zemi un smadzenes šķīdis.
Mainīšu ārieni tavu, lai mirstīgie nepazīst tevi —
Saraukšu grumbās tev tikamo ādu ap locekļiem vingriem,
Zeltainos matus tev iznīcināšu, ar skrandainu drānu
400. Segšu tev vīrišķos plecus, lai katram pret tevi ir riebums.
Acis tev miglainas kļūs un izzudīs agrākais mirdzums,
Tobrīd lai āriene tava var atbaidīt precniekus visus,
Milamo sievu un dēlu, ko aizbraukdams atstāji mājās.
Dodies ar steigļu vispirms pie raženā cūkgana sava,
405. Cūkas kas tagad tev gana un labvēlīgs vienmēr pret tevi,
Gādā joprojām par dēlu un prātīgo Pēnelopeju.
Viņu tu sastapsi sēžam pie cūkām; tās ganās patlaban
Tuvu pie Koraka klints, Arētūsas avotam blakus,
Dzerdamas avota ūdeni tumšo un ēzdamas kārt
410. Tikamās ozola zīles, kas cūkām dod treknumu miesā.
Nosēdies kopā ar viņu un izjautā visu tam sīki.
Pati pēc tam es došos uz Spartu, uz daļjavu zemi.
Milamo dēlu es tavu no turienes, Odisej, saukšu.
Viņš Lakedaimonas plašajās lejās pie Atreja dēla
415. Aizbraucis saklausīt vēstis — vai dzīvs vēl esi virs zemes.»

Odisejs, daudzpraša gudrals, tā sacīja, atbildot viņai:
«Kāpēc tu neteici viņam, ja taisnību zināji visu?
Vai gan ne tādēļ, lai Tēlemahs, ciezdams daudz dažādu likstu,
Dotos pa bangaino jūru un mantību aprītu citi?»

420. Atēna, spulgace dieve, tam atbildot, atkal tā teica:
«Nebēdā, Odisej, tagad tik ļoti par mīlamo dēlu!
Pasaulē izvedu viņu, lai, nokļūdams svešajās zemēs,
Pats viņš sev iegūtu slavu; nav grūtību viņam nekādu;
Dzīvo viņš Atreida namā, un visa tam tagad papildnam.
425. Precnieki sagalda viņu arvien vēl melnsānu kuģī,
Tīkojot dzīvību laupīt, pirms pārnāktu dzimtenes zemē.
Tomēr nekad tam neļaušu notikt. Segs zeme jau iepriekš
Dažus no precnieku vīriem, kas apriņ šeit mantību tavu.»
Teica tā dieve un skāra to tūdaļ ar burvības zizli;
430. Grumbās tam saruka tikamā āda ap locekļiem vingriem,
Pazuda zeltainie mati no galvas, un pārvērtās miesa
Viņam ap locekļiem visiem kā sirmgalvīm nespēka gados.
Mīglainas kļuva tā acis, kaut agrāk tās mirdzēja gaiši.
Uzmetis hitonu plecos, viņš ietinās riebigās skrandās,
435. Netīrās, lāpītās visur un apklātās sodrējiem melniem.
Beidzot brīžādu vecu tam uzmeta dieviete plecos,
Iedeva zarainu spleķi vēl rokā un nejauku somu,
Lāpītu vairākās vīletās, — tās siksna bij savīta aukla.
Abi tā runāja viņi un šķīrās, bet Spulgace dieve
440. Devās uz Lakedaimōnu pie krietnā Odiseja dēla.

XIV

O

disejs gāja no ostas pa klinšaino taku uz augšu,
Pāri pār mežaino kalnu, kur Atēna ieteica viņam
Dievišķo cūkganu meklēt; no visiem Odiseja kalpiem
Labākais bija, jo rūpējās ļoti par saimnieka mantu.

5. Odisejs sastapa cūkganu sēžam pie ieejas būdā;
Izcilā vietā pie tās plašs pagalmš tur ierīkots bija,
Patīkams acij, jo liels un augsta sēta visapkārt;
Cūkgans to uzcēla cūkām, kad valdnieka nebija mājā,
Gluži bez Pēnelopējas un sirmgalvja Lāerta ziņas,
Akmeņus nesot un apkārt tai savvaļas bumbieres stādot.

Arā aiz pagalma sētas viņš sadzina ozola mietus
Citu pēc cita it visur, tiem apcirzdamš mizu visapkārt.

Pagalmā pašā aiz sētas viņš sacēla divpadsmit kūtiš
Cieši citu pie citas, lai cūkām tur naktsmitne būtu;

15. Katrā bij plecdesmit cūkas, kas radušas vājāties zemē,
Mātītes, derīgas vaišļai, bet ārpusē gulēja kuļļi;
Skaitā to bija daudz mazāk, jo dievišķo precnieku vīri
Dzīrojot apēda tos — pats raženais cūkgans ik dienas
Sūtīja precnieku baram vīstaukāko kuļļi no visiem.

20. Atlicies bija pavisam trīs simti un sešdesmit viņu.
Četri jo manīgi suņi tiem gulēja blakus kā zvēri;
Raženais pavēlnieks cūkgans sev turēja viņus par sargiem;
Tobrīd pats Eimajs pie pēdām sev sandales pielāgot centās,
Skaistkrāsas vēršādu gabalos griezdams, bet cūkgani citi
25. Aizgāja darbā kur kurais — trīs aizdzina ganībās cūkas,
Ceturtnam vīram viņš pavēli deva, gan negriboš pašam,
Doties pie precniekiem lepniem un aizvest uz pilsētu cūku,
Nokaut to precnieku dzīrēm, lai mīelo tie sirdi ar gaļu.

Piepeši modrīgie suņi Odiseju redzēja nākam.

30. Visi tie, riedami skaļi, pret svešnieku sirdīgi metās;
Piesardzīgs būdams, viņš nosēdās zemē un izmeta spieķi.
Tobrīd jau dzimtenē savā viņš ciestu daudz briesmīgu sāpju,
Bet jau ar veiklajām kājām tam palīgā aizsteidzās cūkgans,
Mezdamies pāri pār sliekšņi; no rokām tam izkrita āda.

35. Suņus aprādams skaļi un akmeņus raidīdams pakaj,
Ātri tos izklīdināja un sacīja valdniekam savam:

- «Vecais, cik tagad vairst trūka, ka plepeši gabalos tevī
Saplēstu suni, un kauns tad man būtu uz mūžīgiem laikiem!
Taču daudz citādu rūpju un raīžu man devuši dievi!
40. Sēžu šeit, asaras līdams, par dievišķo valdnieku savu.
Svešajiem vīriem es dienu pēc dienas te baroju cūkas,
Gādādams ēdienu dzirēm, bet saimnieks bez kumosa maizes
Maldās kaut kur pa svešajām zemēm un pilsētām tālām,
Ja viņš vēl vispār kur dzīvs un raugās uz mirdzošo sauli.
45. Vecais, nāc tūdaļ man līdz šai mazajā būdā pie manis!
Azaidu baudot un spirdzinot sirdi ar dzirkstošo vīnu,
Stāstīsi visu, no kurienes esi, kur cietis daudz likstu.»
Teica tā raženais cūkgans un ievēda būdīnā vīnu,
Lika tam atsēsties laipni uz savākto žagaru salņa,
50. Kazādu pinkainu, lielu, uz kuras viņš mēdza pats gulēt,
Pārsēdzis pāri; sirds staroja priekā Odiseja krūtīs,
Tāpēc ka vīnu šeit uzņēma laipni, un cūkganam teica:
«Saimniek, lai Krona dēls Zevs un pārējie mūžīgie dievi
Dāvā tev visu, ko vēlies, jo laipni tu uzņēmi mani!»
55. Eimaj, raženais cūkgan, tu, atbildot viņam, tā teici:
«Svešniek, tas neklājas man, kaut trūcīgāks nāktu par tevi,
Neuzņemot nākušo viesi, jo svešniekus, ubagus vārgus,
Sūta mums Zevs. Kaut dodu es maz, bet dodu to labprāt.
Citādi rīkoties nevaram mēs, jo vergiem ik dienas
60. Jādzīvo mūžīgās bailēs, ja kungi nāk jauni pie varas;
Viņam mūžīgie dievi nav ļāvuši dzimtenē pārņākt.
Mani tas mīlējis būtu tik ļoti, daudz dāvājis mantas,
Cik vien tik labvēlīgs kungs var vergam dāvināt savam —
Augļīgus tirumus, tikamu māju un vēlamu sievu,
65. Tāpēc ka kalpojais krietni un dievs tam ir svētību devis;
Arī šis darbs, ko tagad es daru, man sokas jo labi,
Algu viņš dotu man krietnu, ja vecums šeit sastaptu vīnu.
Nav jau vairst vīpa! Lai Helenes dzimums uz mūžīgiem laikiem
Iznīkst pavīsam, jo varoņus daudzus tā gāza gar zemi!
70. Sargādams Atreida godu, viņš devās uz Itijas zemi,
Bagāto zirgļiem, lai cīnītos droši pret trojlešu vīriem.»
Teicis šos vārdus, viņš sajoza silksnu ap hitonu stingrāk,
Ātri uz cūkkūti gāja, kur sivēni atzaldā bija,
Atnesa divus no tiem un mielastam nokāva abus,
75. Nosvīlināja, tos gabalos grieza un savēra iesmos.
Izcepis ugunī gaļu, viņš lika Odisejam priekšā
Gluži vēl siltu uz iesmiem un uzbēra miežmiltus baltos,
Saldenu vīnu pēc tam vēl maisīja ozola traukā,
Nosēdās svešniekam pretī un lūdza uz mielastu vīnu:
80. «Baudi nu, viesi, šo sivēna gaļu, kas piederas vergiem!
Taucētās cūkas ik dienas mēdz nekrietnie precnieki aprīt.
Mūžīgo atriebes nebīstas viņi, nav žēluma sirdi;
Mūžīgi laimīgiem dievjiem nav tikami varmāku darbi.
Taisnība, tikumi krietni starp mirstīgiem tikami viņiem.

85. Arī slepkava, laupītājs ļaunais, kas plepeši uzbrūk,
Sirodams svešajās zemēs, ja Zevs tam ir guvumu devis,
Plenācis tuvu ar pilnajiem kuģiem pie dzimtenes krastiem,
Nomokās nojautā baigā, ka kādreiz tam atriebsies dievi.
Liekas, ka šie tur ko zina, ka nomana dievlīško prātu,
90. Nojauš tā kļūmīgo galu, bet netīkas meklēt tiem sievu
Tā, kā to paražas prasa, un nedomā atgriezties mājās;
Nezinot mēru, tie aprij šā mantu un izlaupa visu.
Tomēr ik dienas un naktis, cik Zevtēvs tās sūta uz zemi,
Taucētās cūkas tie ziedo — ne vīcnu vai divas uz reizi;
95. Dzer arī vīnu tur viņi bez mēra, no krāteriem smeļot.
Bagāts jau bija mans kungs; nevienam no dīžajiem vīriem
Nebija mantas tik daudz, ne melnajā cietzemē pāri,
Ne ar šeit Itakas salā — pat divdesmit bagātiem vīriem
Nebūtu turība tāda; to uzskaitīt varu tev tūda!
100. Divpadsmit Itellopu baru ir auglīgā cietzemē viņam,
Altu un cūku tikpat, bet ganībās kazu ne mazāk.
Algoti kalpi un vergi tās zālainās ganībās gana;
Kazu vēl vienpadsmit baru, kas klejo pa kalnainām pļavām
Tālākās Itakas malās, un godīgi vīri tās sargā.
105. Katram no viņiem ik dienas ir jāsūta precnieku dzirēm
Labākā aita vai kaza, kas treknākā viņam par visām.
Ganībās dzenu un rūpīgi kopju ik dienas šīs cūkas;
Arī ik dienas es sūtu tiem labāko kulli no bara.»
Teica tā viņš; šis, apēdis gaļu un padzērles kāri,
110. Sēdēja klusu, jo nogrima domās, kā precniekiem atriebt.
Bet, kad viņš azaidu bēdza un krūtīs sirds atspīrga krīetni,
Elmajs tam pildīja kausu, no kura patlaban viņš dzēra,
Pilnu līdz malām; to Odisejs tvēra un dzēra ar prieku.
Pavērsis skatu pret to, viņš bilda šos spārnotos vārdus:
115. «Saki man, mīļais, — kas nopirka tevi par mantību savu,
Būdams tik pārlieku bagāts un varens, kā tagad tu saki?
Ilin kā sargādams Atreīda godu, viņš aizgājis bojā.
Teic man tā vārdul! Var būt, ka jau agrāk kur sastāpis viņu.
Zina to vienīgi Zevs un pārējie mūžīgie dievi,
Val es ko pastāstīt varu par viņu — sen klejoju apkārt.»
Elmajs, raženais cūkgans, tam atbildot, savukārt teica:
«Vecais, nav svešnieka tāda, kas, atnesis vēstis par viņu,
Pārlieksmi iedvesis būtu tā sievai un mīļajam dēlam.
Svešnieki, klejojot apkārt, tik garšīga mielasta tiko,
125. Nekrīetni melo arvien un nevēlas taisnību runāt.
Kas no šiem klaidoņiem nejauši atnāk uz Itakas zemi,
Steidzas pie valdnieces manas un stāsta tai dažādus melus.
Laipni tā uzņem ikkatru un valcā tam siki par visu;
Skumjas tai lezogas sirdī un asaras parādās plakstos,
Gluži kā sievietei katrai, kad vīrs tai ir tālumā kritis.
Tūdaļ jau arī tu, vecais, mums pasakas izdomāt sāksi,
Ja tev kāds hitonu solis un apsegs ar apmetni plecus.

- Droši vien sen jau ir suņi un steldzīgie putni uz lauka
 Plēsuši ādu no kauliem, un gars tam ir šķirles no miesas!
135. Var būt, ka zivis to aprija jūrā, bet balsenle kauli
 Balinās svešajos krastos, un tagad tos smiltis klāj dziļas.
 Tā viņš ir aizgājis bojā, un visi mēs, atstātie draugi,
 Skumstam par viņu tik ļoti, es tomēr par visiem visvairāk.
 Nebūs neviens tik vēlīga kunga, lai eju kurp ledams,
140. Kaut vai es atnācis būtu pie mīlamā tēva un mātes
 Mājās, kur piedzimis esmu, kur pagāja jaunība mana;
 Skumjas par viņiem man nenomāc sirdi, kaut gribu tik ļoti
 Redzēt tos dzīvus vēl reizi un dzimtenē pavadīt brīdi.
 Tikai par valdnieku savu joprojām es skumstu ik dienas.
145. Svešniek, man itin kā kauns šeit vienkārši nosaukt to vārdā.
 Mani viņš milēja ļoti, par mani viņš rūpējās sirdi.
 Dēvēt es varētu viņu par mīju, kaut tālu tas projām.»
 Odisejs, dievišķais cietējs, tam sacīja, valodu sākdamas:
 «Ja jau tu pilnīgi noliedz un apgalvo droši, ka turpmāk
150. Nepārnāks dzimtenē viņš, jo netici vēstīm, es tāpēc
 Negribu apgalvot vien, bet svinīgi apzvērēt varu:
 Drīz vien šurp Odisejs nāks! Kā balvu par priecīgo vēsti,
 Tikko no svešajām zemēm būs Odisejs atgriezies mājās,
 Dosi man drēbes — kā hitonu mikstu, tā apmetni krāšņu.
155. Ieprēkš šīs drēbes, kaut esmu tik trūcīgs, es neņemtu pretī.
 Vairāk par Aīda vārtiem es ienīstu mirstīgu vīru,
 Tādu, kas, trūkuma splests, mēdz muļķīgus niekus tik plāpāt.
 Zevs lai ir iecīnieks man, tavs galds, kas tik viesmīlīgs svešam,
 Krietnā Odiseja pavārds, pie kā es šeit pajumtē nācis!
160. Drīz vien patiešām tas notiksies viss, ko tagad es saku:
 Odisejs pat vēl šai gadā uz mīlamo dzimteni pārnāks;
 Izdilstot pamazām vecam un ienākot mēnesim jaunam,
 Odisejs pārnāks un atriebsies visiem, kas darīja kaunu
 Cienītai Pēnelopėjai un krietnajam valdnieka dēlam.»
165. Eimaj, raženais cūkgan, tu, atbildot viņam, tā teici:
 «Ne jau man vajadzēs, vecals, tev maksāt par atnesto vēsti,
 Ne jau vairs Odisejs atpakaļ pārnāks uz dzimtenes zemi!
 Dzer vien šo vīnu! Mēs iesāksim tūdaļ te citādas runas!
 Nemini turpmāk par to! Man sirdi joprojām žņaudz sāpes,
170. Tikko kāds minējis vārdu par viņu, par saimnieku krietno.
 Atstāsim zvērestus tādus! Kaut Odisejs pārnāktu mājās,
 Kā to es gribētu pats, kā vēlas to Pēnelopeja,
 Cienītais sirmgalvis Lāerts un Tēlemahs, līdzīgais dievam.
 Tomēr es tagad vēl skumstu par krietno Odiseja dēlu.
175. Itin kā lutināms stāds tas mūžīgo gādībā auga;
 Ari man pārliksme radās, ka, sapulcē nācis starp vīriem,
 Nīcīgāks nebūs par mīlamo tēvu ne prātā, ne stājā.
 Taču kāds mūžīgais dievs tam sajaucis veselo prātu
 Vai ar kāds mirstīgais cilvēks! Viņš devās uz dievišķo Pīlu
180. Sameklēt vēstis par tēvu. Bet precnieki lepnie no slēpņa

- Uzglūn tam, pārnākot mājās, lai iznīcinātu pavisam
 Krietnā Arkeisija cilti no kļīnšainās Itakas salas.
 Pietiek mums runāt par viņu — vienalga, vai krīt viņš tiem slazdos
 Jeb vai ar laimējas glābties, — lai Zevtēva roka to sargai
 185. Labāk tu stāsti man, vecais, par likstām, kas bijušas ceļā!
 Saki man atklāti tagad it visu, lai zinu es skaidri!
 Kas tu, no kurienes esi, kur pilsēta, vecāki tavi?
 Kādā tu atbrauci kuģī? Kā atveda jūrnieki tevi
 Surpu uz Itakas salu? Kas īsti šie vedēji bija?
 190. Taču uz šejieni, Itakas, tu neesi atnācis kājām!»
 Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, savukārt teica:
 «Labprāt tev stāstīšu arī, lai skaidri tu zinātu visu.
 Ja mums uz ilgāku laiku šeit ēdiena būtu papildnam,
 Pietiktu tikamā vīna, kad paliekam vieni šai būdā,
 195. Mierīgi rīkojot dzīves, bet pārējos sūtot pie darba,
 Zini, es varētu stāstīt patiešām vai veselu gadu,
 Tomēr pat tad es nespētu pabeigt par ciešanām stāstīt,
 Kādas pa visu šo laiku man lēmuši mūžīgie dievi.
 Lepnums man sirdī par to, ka piedzimis plašajā Krētā.
 200. Tēvs mans bij turīgāks vīrs, un arī tā plašajā namā
 Bija daudz raženu dēlu; tie piedzima istajai sievai,
 Uzauga visi pie viņa. Es piedzimu nopirktaī mātei.
 Kastors, Hilaka dēls, tā krētieši dēvēja tēvu;
 Cienīja mani tāpat kā laulībā dzimušos dēlus.
 205. Tobrīd krētiešu tauta to godāja gluži kā dievu;
 Netrūka viņam ne laimes, ne mantas, ne slavenu dēlu.
 Taču drīz atnāca liktenis ļaunais un aiznesa viņu
 Tumšajās Aīda mītnēs, tad raženle Kastora dēli
 Dalīja atstāto mantu un kaulņus meta par visu.
 210. Maz ko gan plešķīra viņi no visa, tik vienīgi māju.
 Vēlāk man laimējās dabūt sev sievu no turīgas dzimtas
 Sava krietnuma labad, jo saprātīgs jauneklīs biju,
 Nebijos arī no kara. Bet tagad nu visam ir beigas!
 215. Tomēr pēc stublāja, Itakas, bez pūlēm tu varētu izšķirt,
 Kāda tur bijusi druva; arvien tik man bijušas likstas.
 Arejs un Atēna man bij devuši vīrišķu drosmi
 Sadragāt naidnieku rindas. Ja kādreiz es izgāju slēpni
 Kopā ar izlases vīriem, lai naidnieku pārsteigtu pēkšņi,
 Vīrišķās krūtīs nekad man nebija bailu no nāves.
 220. Pirmais droši ar atvēztu šķēpu es devos uz priekšu,
 Nogāzdam naidnieku katru, kam nebija kājas tik ātras.
 Drosmes man netrūka karā, bet netikās zemkopja darbi,
 Netikās ģimenes dzīve un rūpes par augošiem bērniem;
 Daudzairu kuģi par visu visvairāk man tikami bija,
 225. Karti un gludīte metamie šķēpi, un šautras man tika.
 Visas šīs drausmīgās lietas, kas dažiem tik šausmas rada,
 Sevišķi patika man, jo dievs to man ielika sirdī.
 Vienam var patikties tādas, bet otram jau cītādas lietas.

- Agrāk — pirms tam, kad ahaju dēli pret Ilju devās,
 230. Veselas deviņas reizes es vadīju ātrajos kuģos
 Vīrus pret svešajām zemēm, un laupījums bagāts mums tika.
 Nēmu no gūtā, kas patika pašam, bet izvilktā loze
 Daudz vēl man deva pēc tam; tā turība valrojās ātri;
 Tāpēc es kļuvi drīz varens un cienīts starp krētiešu vīriem.
 235. Bet, kad jau mākoņu granditājs Zevs mums nolēmis bija
 Doties uz postīgo karu, kas dzīvību laupīja daudzlem,
 Slavenam Īdomenējam un man bij uzticēts tobrīd
 Gājienā doties ar kuģiem pret Troju; no vadības tomēr
 Nespēju atteikties es, jo bijos no dažādām tenkām.
 240. Deviņus gadus mēs, ahaju dēli, tur karojam sīvi;
 Beidzot desmitā gadā, kad Priama pilsētu gāzām,
 Devāmies mājās ar kuģiem; dievs izšķīra ahaju dēlus.
 Tomēr Zevs, padoma devējs, man, nabagam, likstu daudz lēma.
 Tikai es mēnesī vienu pie savējiem varēju palikt
 245. Kopā ar sievu un bērniem, lai baudītu turības augļus.
 Prātā man ienāca doma ar kuģiem pret Ēģipti doties;
 Savācīs dievišķus biedrus, es gājienam bruņoju kuģus;
 Deviņiem uzvilcām buras, un tūdaļ tiem jūrnieki radās.
 Sešas dienas pēc tam mēs dzīrojām kopā ar biedriem,
 250. Valrākus barotus vēršus un aunus es vēlēju nokaut,
 Ziedodams mūžīgiem dieviem un biedriem rikodams dzīres.
 Septītā dienā pēc tam mēs sakāpām kuģos un tūdaļ
 Aizbraucām projām no Krētas ar Boreja steidzīgo vēju
 Viegliem, maigi un it kā pa straumel; no deviņiem kuģiem
 255. Nebija bojāts neviens; mēs sveikti un veseli visi
 Sēdējām kuģos — tos vadīja vējš un stūrnieks uz priekšu.
 Plektajā dienā mēs nācām pie krāšņajiem Ēģiptes viļņiem.
 Ēģiptes upē es liganos kuģus pie enkura sēju.
 Saviem mīļajiem biedriem pēc tam es padomu devu
 260. Palikt pie dobajiem kuģiem, tos vērīgi apsargāt visus;
 Sūtīju izlūkus arī no pakalniem apkārtni vērot.
 Pēkšņi tie atmeta kaunu un sekoja neprātam savam.
 Auglīgos Ēģiptes laukus tie iesāka postīt bez jēgas,
 Aizveda sievas sev līdz un maziņos bērnus uz kuģiem,
 265. Apkāva vīrus. To saucieni nāca līdz pilsētas mūrīem.
 Kareivji, kliedzienus dzirdot, ar gaismu mums iznāca preti;
 Kājnieki sekoja bariem, un kaujratī traucās uz priekšu,
 Ieročos mirdzēja lauks, bet Krona dēls, zibeņu metējs,
 Ballēs mūs piespieda bēgt, un nebija drosmes nevienam
 270. Stāties tiem pretī bez ballēm, jo visur mums draudēja briesmas.
 Daudzus no mūsējiem nogāza viņi ar zobenu aso,
 Dažus tie aizvilka dzīvus, lai kalpotu viņiem par vergiem.
 Tobrīd pats Krona dēls Zevs man iedvesa sirdī šo domu —
 Kaut jel es nomiris būtu un atradīs likteni savu
 275. Ēģiptes zemē, jo vēlāk man bija daudz lielākas likstas!
 Tūdaļ ķiveri spožo no galvas es nolīku zemē,

- Valrogu ņēmu no pleciem un izmetu šķēpu no rokas,
 Traucos ar steigšu uz priekšu pret valdnieka kaujratu jūgu,
 Apkampu skūpstidams ceļus; viņš glāba un žēloja mani,
 280. Kaujratos ņēma un veda uz māju; es raudāju gauži;
 Naidnieki barlem vēl metās pret mani ar oškoka šķēpiem,
 Tiekdamies nogāzt gar zemi, jo ļoti tie ienāda mani;
 Tomēr viņš valrīja tos, jo bijās no Kronīda Zeva,
 Svešnieku aizstāvja dusmām, kurš bargi mēdz nedarbus sodīt.
 285. Septiņus gadus es biju pie viņa; starp Ēģiptes viriem
 Mantu es savācu daudz; tie deva man labprāt it visi.
 Bet, kad jau astotais gads man pienāca, mainoties laikiem,
 Nāca kāds foinīku vīrs, uz visu jo manīgs un viltīgs,
 Nelielīgs krāpnieks, kas cilvēkus daudzus bij iegrūdis postā;
 290. Manī šis pierunāt sāka, lai braucu uz foinīku zemi
 Kopā ar viņu, kur esot tam māja un citāda manta.
 Veselu gadu pie viņa es paliku foinīku zemē.
 Sekojot dienai pēc dienas un mēnešiem mainoties ātri,
 Aizejot mūžībā gadam un atnākot gadskārtu mīļām,
 295. Kuģī viņš ielika mani un veda uz Lībijas zemi,
 Stāstīja melus, ka vajadzīgs esmu, lai atvestu preces,
 Gribēdams mani tur pārdot, lai peļņu sev iegūtu llelu.
 Viņam es sekoju piespiests, kaut jaunu jau nojautu sirdī.
 Kuģis gāja uz priekšu ar Boreja steldzīgo vēju
 300. Ātri gar Krētu, bet Krona dēls Zevs mums nolēma nāvi.
 Bet, kad jau Krēta mums pazuda visiem no skata un cita
 Nebija redzama zeme, tik debess un bangainā jūra,
 Piepeši Krona dēls Zevs mums sakrāja mākoņus tumšus
 Jūrā vīrs līganā kuģa, un tumsība apklāja jūru.
 305. Krona dēls legraudās skaļi un zibeni meta pret kuģi.
 Tūdaļ tas nosvērās sānis, jo Zevtēva zibens to tvēra;
 Pildījās kuģis ar sēru, un jūrā iekrita biedri;
 Itin kā jūrkrakļi jūrā tie klīda ap melnsānu kuģi,
 Grindami dziļē, un dleivs tiem uz dzimteni atgriezties lledzal
 310. Taču pats Krona dēls Zevs, kad apmulsis bija aiz šausmām,
 Ielika tieši man rokās, kad sašķīda tumškakla kuģis,
 Milzīgo mastu, lai varētu šoreiz vēl glābties no briesmām.
 Apkampu to, un postīgle vēji nu aiznesa mani.
 Deviņas dienas es klīdu, bet desmitā — melnajā naktī
 315. Piedzina drausmīgā banga pie tesprotu piekrastes malas;
 Tesprotu pavēlnieks varonis Feidons bez maksas tad labprāt
 Uzņēma mani, jo sastapu tur šā mīļoto dēlu;
 Aukstumā stingušam, mocītam ilgi, viņš palīgā nāca,
 Satvēra mani aiz rokas un veda uz pilli pie tēva.
 320. Te viņš man hito: tu deva un uzmeta apmetni plecos.
 Dzirdēju tur es par Lāerta dēlu. Man stāstīja Feidons,
 Esot tas mīlojis viņu, kad devies uz dzimtenes zemi.
 Arī rādīja mantu, ko Odisejs svešumā guvis, —
 Mirdzošo zeltu, daudz vara un dzelzi, prasmīgi kaltu;

325. Pārtiktu dažam no tā līdz desmitai paaudzei bērni —
 Veselas dārgumu kaudzes tur Feidona mitekļos bija.
 Odisejs pats, viņš teica man toreiz, uz Dodoni devies
 Klausīties Zevtēva gribu no šalcošiem ozola zariem,
 Kā tam uz Itaku nākt, uz bagāto dzimtenes zemi,
330. Slepu vai atklāti arī, jo ilgi tas svešumā bijis.
 Zledodams mūžīgiem vīnu, viņš zvērēja svēti man pašam:
 Esot jau sarikots kuģis, ar jūrnieki brašie pie krasta
 Galdot, lai vadītu viņu uz milamo dzimtenes zemi.
 Mani viņš atlaida agrāk, jo nejauši tesprotu kuģis
335. Taisījās braukt uz Dūlīhijas salu, jo bagāto kviešiem.
 Pavadīt rūpīgi mani pie Akasta Feidons tiem lika;
 Tomēr nodomus ļaunus tie loloja sirdī pret mani,
 Kad tik nu varētu mani jo dziļāk vēl nelaimē legrūst.
 Tikko kā jūršķēlējs kuģis bij atstājis tesprotu krastu,
340. Tūdaļ tie vienojās visi man sagādāt verdzības dienas;
 Atņēma apmetni viņi ar varu un hitonu arī,
 Netiras skrandas to vietā man deva un hitonu vecu;
 Kankari šie bij tie paši, ko tagad pats vari te redzēt.
 Vakarā nonācām mēs pie Itakas, redzamās tālu;
345. Tūdaļ tie saistīja mani jo cieši uz skaistklāja kuģa,
 Saņņaudza rokas ar virvēm, tad izkāpa paši ar steigu
 Ārā uz smilšainā krasta un sēdās pie azalda visi.
 Taču gan mūžīgie paši drīz raisīja spledīgās važas
 Viegli no manis; es apsēju galvu ar lupatām savām,
350. Metos pa gludīto stūri no kuģa uz leju un jūrā
 Gremdēju krūtīs; tad, irdamies ātri ar abējām rokām,
 Peldēju projām. Drīz biju es aizbēdzis tālu no viņiem.
 Izkāpis ārā uz krasta, es ielīdu ziedošos krūmos,
 Sakļāvos, likos gar zemi; tie, elsdami, kliegdami skaļi,
355. Skraidīja lādoties apkārt; par labāku atzina viņi
 Mani vairs nemeklēt tālāk; tad atpakaļ tūdaļ it visi
 Devās uz kuģi; tik viegli no nāves tur izglāba mani
 Mūžīgie dievi, un tagad tie prātīga sirmgalvja būdā
 Veduši mani. Vēl liktenis lēmis man dzīvot virs zemes.»
360. Eimaj, raženais cūkgan, tu, atbildot viņam, tā teici:
 «Nelaimes vajātais svešniek, tu sirdi man satrauci ļoti,
 Stāstīdams visu, kā esi tu cietis, kā klejojis apkārt!
 Tomēr par Lāerta dēlu tavs stāstījums izdomāts bija.
 Nevaru ticēt tam visam. Kam vajag tev vecuma dienās
365. Gluži tik nekrietni melot? Pats visu jau zinu es labi —
 Mūžam vairs Odisejs nepārnāks mājās, jo mūžīgiem dieviem
 Nebija tikams mans kungs. Ja būtu viņš kritis pie Trojas
 Jeb vai ar nomiris draugiem uz rokām pēc pabelgta kara,
 Kopīgi ahaju dēli tam uzņemtu kapkalnu augstu,
370. Slavu jo lielu uz mūžīgiem laikiem viņš iegūtu dēlam.
 Tas nu ir harpiju varā un pazudis gluži bez slavas.
 Dzīvoju tagad pie cūkām es savrup; uz pilsētu arī

- Netikas doties pie viņiem, ja prātīgā Pēnelopēja
 Nellek tur aicināt mani, kad vēsti kāds svešnieks tai nesis.
375. Visi tad sēstas ap to un sīki sāk iztaujāt viņu.
 Daži mēdz izrādīt skumjas par ilgi zudušo kungu,
 Citi jūt prieku par to, ka visu var aprīt par velti.
 Netik man iztaujāt svešnieku kādu un vaicāt par viņu,
 Sākot ar dienu, kad apkrāpa mani kāds aitols ar mellem.
380. Bijā šis nokāvis kādu un, slēpdamies svešajās zemēs,
 Nācis pie manis šai būdā, kur cienāju viņu es laipni.
 Toreiz viņš teica, ka redzējis kungu pie Ídomeneja
 Labojam kuģus, kas cietuši kādreiz tam jūrā no vētras;
 Teica viņš arī, ka vasaru būšot vai rudeni mājās,
 385. Vedīšot līdzī daudz dažādu mantu un dievišķos biedrus.
 Arī tu, nelaimes sists, ko dievs kāds man sūtījis atkal,
 Nedomā piemānīt mani un apkrāpt ar līdzīgiem mellem!
 Godāšu tevi ne tāpēc, ne tāpēc es apsveikšu tevi:
 Zevu, svešnieku sargu, es bīstos, un žēl man ir tevis.»
390. Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, savukārt teica:
 «Krūtīs patlešām tev sirds nav spējīga ticēt nevienam!
 Arī šā zvēresta vārdi tev ticību nespēja ledvest.
 Labi, lai tagad mēs līgumu līgstam! Lai liecnieki abiem
 Augšā ir mūžīgie dievi, kas Olimpa mitekļos valda!
395. Ja nu patlešām tavs kungs reiz pārnāks uz Ítakas salu,
 Hitonā tērpsi un apmetni mani un iespēju dosi
 Sasniegt Dūlíhijas salu, kur sen jau es tīkoju doties;
 Bet, ja patlešām viņš nepārnāks mūžam, kā saku patlaban,
 Sakūdi vergus tu visus, triec mani no klintaines augstas,
 400. Lai jeļ kāds ubags, kas niekus tik plāpā, jūs nekrāptu turpmāki!»
 Eimajs, dievišķais cūkgans, tam atbildot, savukārt teica:
 «Svešniek, sev lielisku slavu par tīkumu savu es gūtu
 Tagad starp mirstīgiem ļaudīm un vēlāk uz mūžīgiem laikiem,
 Ievedis tevi šai būdā un draudzīgi uzņēmis tevi,
 405. Nogalinājis pēc tam un laupījis dzīvību mīļo!
 Tiešām tad Kronīdu Zevu es varētu mierīgi pielūgt!
 Bet nu ir azaida laiks. Kaut drīzāk jau pārējie biedri
 Atgrīztos mājā, tad mielastu gardu mēs rīkotu būdā!»
 Teica tā viņi viens otram un draudzīgi sarunu beidza.
410. Ātri vien pārnāca cūkas un pārējie ganī ar viņām.
 Cūkgani tūdaļ tās visas uz naktsguļu sadzina kūtlis;
 Rukšķot un kviecot tās splezdamās gāja uz aizgaldiem saviem.
 Eimajs, dievišķais cūkgans, tā sacīja palīgiem saviem:
 «Atvediet tagad man labāko kuili, jo svešajam viesim
 415. Gribru to ziedot, lai arī sirds pašlem reiz varētu atspīrgt!
 Taču šo baltzobju dēļ mēs ciešam daudz dažādu likstu.
 Citi to aprīj bez maksas, ko panākam pūliņiem sūrlēm.»
 Teica tā viņš un sacīta šķīlas ar varkalto cirvi.
 Pārējie atdzina barotu cūku, tai pleci bij gadi,
 420. Atveda pavarda priekšā, bet Eimajs, raženais cūkgans,

- Rūpējās arī par mūžīgiem dievliem, jo dievbijīgs bija.
 Stājies pie baltzobu kūkas, viņš izgriezta sarus no pieres,
 Meta kā pirmražu liesmās un sirsnīgi pielūdza dievus
 Atgriezti prātīgo Lāerta dēlu uz dzimtenes zemi.
425. Atvēzis ozola pagali resnu, ko saudzējis skaldot,
 Sita, un saņima kūka bez elpas, to nokāva citi,
 Nosvilināja un tūdaļ to gabalos grieza, bet cūkgans
 Apvilka gabalus jēlos no locekļa katra ar taukiem,
 Kailsija miežmiltus virsū un visu to ugunī meta.
430. Pārējo sagrieza sīki un savēra garajos iesmos,
 Vēriģi cepināt sāka un izcepto vilka no iesmiem;
 Salika visu uz nesamiem dēļiem, bet raženais cūkgans
 Pēcēlās dalīt, jo zināja labi, cik pienākas katram:
 Septiņās līdzīgās daļās viņš dalīja izcepto gaju.
435. Nīmfām viņš atlika vienu, bet Majas Hermejam otru,
 Pielūgdams dievus, tad pārējās sniedza ikkatram pēc kārtas,
 Muguras gabalu garo no ziedotās baltzobu kūkas
 Plešķīra Lāerta dēlam; tas patika valdnieka sirdī.
 Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, savukārt teica:
440. «Eimaj, lai Krona dēls Zevs pret tevi tik labvēlīgs būtu,
 Cik tu pret mani, jo nabaga vīru tu godini labprāt!»
 Eimaj, raženais cūkgan, tu, atbildot viņam, tā teici:
 «Ēd jel nu, dīvalnais viesi, un saņem par labu it visu,
 Ko tu šeit redzi! Dievs plešķir mums vienu, bet atrauj jau otru,
445. Kā tam ir patīcis sirdī, jo viss ir iespējams dievliem.»
 Teica un gabalus pirmos viņš ziedoja mūžīgiem dievliem,
 Nolēja dzirkstošo vīnu, tad pasniedza Lāerta dēlam,
 Pilsētu grāvējam, kausu; šis sēdās pie plešķirtās daļas.
 Maizi tobrīd tiem Mesaulijs sniedza, ko kādreiz sev cūkgans
 450. Ieguvis bija, kad Odisejs vēl ar trojlešiem kāvās,
 Gluži bez valdnieces pašas un sirmgalvja Lāerta ziņas;
 Vīnu par līdzekļiem saviem no taffiešiem nopirka Eimajs.
 Izstiepa tūdaļ it visi pēc gataviem ēdieniem rokas.
 Tikko bij izsalkums rimis un dzērieniem dzesētas slāpes,
455. Mesaulijs aiznesa maizi no turienes projām, bet citi,
 Ēduši gaju un maizi, cik tīkas, jau steldzās uz dusu.
 Atnāca vētrains nakts bez mēness; vēl visu šo nakti
 Lietu Zevs deva, un lietains Zefīrs bez rimšanās elsa.
 Odisejs valodu sāka, jo gribēja pārbaudīt ganu,
460. Lai tas šim apmetni dotu vai kādam starp pārējiem ganiem
 Liktu no muguras vilkt, jo rūpējās ļoti par viņu:
 «Tagad tu uzklausi, Eimaj, un arī jūs pārējie visli
 Dīžoties gribu un sacīt — vīns atraisa cilvēka mēli;
 Dažkārt prātīgam vīram tas bleži vien skaļi liek dziedāt,
465. Skubīna sirsnīgi smieties, pat deju virpuļos griezties,
 Beldzot vēl izvelk tev vārdu, kas citādi nesacīts būtu.
 Tā kā nu esmu jau sācis, tad negribu arī vaīrs klusēt.
 Kaut jel es būtu tik jauns, kaut zuduši nebūtu spēki,

470. Gluži kā toreiz pie Trojas, kad kādreiz mēs sēdējām slēpnī
Toreiz mūs Odisejs veda un Menelājs, raženais Atreids;
Trešais es biju starp viņiem, jo abi tie gribēja mani.
Bet, kad mēs bijām jau tuvu pie pilsētas augstajiem mūriem,
Tūdaļ mēs likāmies zemē, lai paslēptos biežajos krūmos,
Staignajā purvā starp niedrēm, ar vairogiem aizsedzot sevi.
475. Atnāca vētrains nakts, un trakoja ledainais Borejs,
Uzkrita arī vēl sniegs un pārklāja zemi kā sarma;
Sastīnga zeme, un vairogiem apkārt bij apsallis ledus.
Pārējiem visiem tad apmetņi bija un hitoni arī;
Tāpēc tie gulēja saldi, ar vairogiem apsedzot plecus.
480. Apmetņi siltu, kā gluži bez prāta, es atdevu citiem,
Toreiz man nenāca prātā, ka iestāsies aukstums tik pēkšņi.
Mirdzošo jostu un vairogu tvēris, es sekoju līdzī.
Trešajā naktssardzes laikā, kad zvaigznes jau tlecās uz rietu,
Valodu sāku ar Lāerta dēlu, kas gulēja tuvu,
485. Skardams ar elkoni viņu; tas vērīgi klausījās mani:
— Raženais Lāerta dēls, ai Odisej, daudzpraša gudrais!
Ilgi vairs nebūšu dzīvs. Jau aukstums ir nomācis mani.
Apmetņi atstāju mājā, kāds dievs ir plekšāpis mani
Tikai šurp hitonā nākt. Nav glābīga vairs man nekāda. —
490. Teicu tā es, un tūdaļ it visu viņš izlēma tālāk;
Tāds jau viņš bija — jo apķērīgs prātā, jo drošsirdīgs cīņā.
Čukstēdams klusītēm ausī, viņš sacīja, valodu sākdam:
— Labāk tu klusē, lai nedzird nevienš no ahaju vīriem! —
Teica un, atspiedis galvu pret roku, tā turpināt sāka:
495. — Draugi, jel uzklausiet mani! Es redzēju brīnīšķu sapni.
Tālu patlaban mēs esam no kuģiem! Mums vajag jau tūdaļ
Steigties pie Atreida Agamemnōna, pie tautgana cildā,
Lai viņš mums lielākus pulkus no kuģiem šurp palīgā sūta. —
Teica tā viņš; tad piecēlās tūdaļ Andraimonīds Toants;
500. Purpura apmetņi savu viņš meta no pleciem un steigā
Devās pie dobajiem kuģiem; es, uzģērbis atstātās drēbes,
Gulēju saldi līdz rītam, kad pacēlās zelttroņa Ausma.
Kaut jel es būtu tik jauns, kaut zuduši nebūtu spēki,
Droši kāds apmetņi siltu man dotu šai cūkganu mītnē —
505. Vai nu aiz draudzības jūtām, vai arī aiz cieņas pret mani.
Visi šeit nīcina mani, jo ubaga skrandās es tērpies!
Eimaj, raženais cūkgan, tu, atbildot viņam, tā teici:
«Brīnīšķīgs bija tavs stāsts, ko tikko kā, vecais, tu beidzi.
Liekā ne vārda, ko neklātos sacīt, tu neesi bīdīš;
510. Netrūks nekā tev šai namā — ne drēbju, ne arī kā cita,
Kādas ik lūdzējam nākas, ko liktenis bargais tā sītīš;
Rītu gan atkal tu varēsi tērpies šais vecajās skrandās.
Apmetņi nav šeit mums daudz, nav krājumā hitonu lieku,
Lai tos mēs varētu mainīt, jo katram ir tikai pa vienam.
515. [Bet, kad būs pārnācis mājās no svešuma Tēlemahs mīļais,
Dos viņš tev hitonu tūdaļ un apmetņi arī, ko ģērbties,

Tevī viņš aizsūtīs tur, kur patiksies sirdij visvaļrāk!»]

Teicis to, plecēlās viņš un lika pie pavarda viesim
Piebidīt gultu, tai aitādas meta un kazādas mīkstas.

520. Odisejs nolikās gulēt, bet cūkgans tur apsedza viņu
Tūdaļ ar apmetni siltu un plašu, ko parādīs bija
Pārmaiņus valkāt tais dienās, kad ziemu ir Boreja vētras.

Tobrīd tā Odisejs iegrīma miegā, un apkārt ap viņu
Gulēja pārējie jaunākie gani; bet raženais cūkgans

525. Nelikās gulēt pie viņiem, jo netikās šķirties no cūkām;
Ieročus ņēmis, viņš izgāja ārā; bij Odisejs priecīgs,
Tāpēc ka viņam tas sargāja mantu, kad nebija mājā.

Zobenu aso vispirms tas pakāra stiprajos plecos,
Ietinās apmetni biežā, lai sargātu sevi no vējiem,

530. Barotās kazas pinkaino ādu vēl uzmeta virsū;
Paķēris metamo šķēpu, ko suņus un klaidoņus baldīt,
Beidzot viņš devās uz dusu, kur gulēja baltzobu cūkas
Dobajā klintī, kas sargāta droši pret Boreja elpu.

XV

P

Ballada Atēna devās uz Lakedaimonu plašo —

Gribēja skubināt viņa Odiseja raženo dēlu,

Lai jel tas atceras dzimteni savu un atgriežas mājās.

Sastapa viņa Tēlemahu tur ar Nestora dēlu;

5. Kavējās viņi pa nakti Menēlāja priekšnamā tobrīd.

Slavenais Nestora dēls bija iegrimis tīkamā miegā;

Nenāca tīkamais miegs Odiseja cildajam dēlam —

Rūpes par tēvu šai dievišķā naktī tam nedeva miera.

Atēna, spulgace dieve, tam nostājās tuvu un telca:

10. «Tēlemah, neklājas tev valrs ilgāk pa pasauli klejot!

Pametis esi tu mantību visu, un nellešu bari

Tagad tev mājā. Tu sargies, lai viņi tev neaprij visu,

Sadalot mantību tavu; tad velti būs mērotie ceļi.

Celies un skubini tūdaļ Menēlāju, drosmīgo cīņā,

15. Tevi lai atlaiž jo ātrāk uz māju pie raženās mātes.

Brāji jau visi un tēvs ar varu spiež Pēnelopeju

Kļūt par Eirímaha sievu. Viņš pārspēj ar dāvanām savām

Pārējos precnieku vīrus, arvien vēl tai piesolot vairāk.

Bet, ja nu aizietu viņa, tā izvedīs mantu no mājas.

20. Labi jau zini tu pats, cik mainīgi sievietes prāti:

Vīram, kas precējies viņu, tā centīsies pavairot mantu.

Netīkas rūpēties slevai par agrākās laulības bērniem,

Negrīb tā vārda valrs bilst par agrāk jau mirušo vīru.

Pārnācis Itakas salā, tu visu, kas pieder tev pašam,

25. Uztici kalponei kādai, kas liekas tev labākā esam,

Kamēr tev cienīgu sievu nav devuši mūžīgie dievi.

Arī ko citu vēl gribu tev sacīt, to tevēro labi!

Cildākie precnieku vīri tev slepu sarīko slazdus,

Sagaida līcī starp Itakas salu un klinšaino Sami,

30. Tikojot dzīvības tavas, pirms nāksi uz dzimtenes zemi.

Tomēr nemūžam tam neļaušu notikt. Segs zeme jau iepriekš

Dažus no precnieku vīriem, kas aprij mantību tavu.

Turies ar stiprcelto kuģi jo tālāk no abām šīm salām!

Vienīgi naktī tu brauci No muguras vēligu vēju

35. Sūtis kāds dievs, kas stāvēs tev klāt un pasargās tevi.

Tikko tu pienāksi tuvu pie klinšainās Itakas krasta,

- Tūdaļ tu pārējos biedrus ar kuģi uz pilsētu sūti,
 Dodles mudīgi pats pie Eimaja, cūkgana krietnā,
 Cūkas viņš baro ik dienas un vēlīgs joprojām tev sirdi
40. Naktī tu pavadi tur un sūti uz pilsētu viņu
 Paziņot priecīgu vēsti jo prātīgai Pēnelopejai,
 Ka tu tai pārnācis sveiks un atgriezies esi no Pīlas.»
- Teikusi to, tā aizlaidās tobrīd uz Olīmpu plašo.
 Nestora dēlu viņš uzcēla tūdaļ no spirdzīgā miega,
45. Skardams ar papēdi to, un sacīja, valodu sākdamš:
 «Peisistrat, Nestora dēls, jel mosties un viennagu zirgus
 Tūdaļ divričos jūdz, lai ceļā mēs varētu doties!»
- Peisistrats, Nestora dēls, tam atbildot, savukārt teica:
 «Tēlemah, tomēr nav labi, kaut arī mēs staidzamies ceļā,
 50. Izbraukt šai tumšajā naktī! Drīz taču mums atausīs gaismā.
 Labāk tu pagaidi brīdi, lai divričos ieliek mums balvas
 Varonis Menelājs Atreids, jo slavenais šķēpmetis cīņās.
 Patelcis atvadu vārdus, viņš laipni mūs atlaidīs mājās;
 Pieminēs svešnieks ik dienas ar prieku to vīru, kas viņam
 55. Svešumā pajumti devis un šķirotles smaldījis laipni.»
- Teica tā viņš, un zelttroņa Ausma jau pacēlās tobrīd.
 Menelājs, drosmīgais cīņā, ar steigu pie jaunākajiem devās,
 Cēlies no gultas, kur dusēja kopā ar Heleni košo.
 Mīļais Odiseja dēls to redzēja iznākam ārā;
60. Tūdaļ hitonu, mirdzošu spoži, ap ķermenī vilka,
 Uzmeta apmetni lielu sev apkārt ap stiprajiem pleciem,
 Izgāja ārā pa durvīm, tam pienāca tuvu un teica:
 «Dievišķais Atreja dēls, ai Menelāj, tautvedī brašais!
 Atlaid tu mani, lai varu es doties uz dzimtenes zemi!
65. Tīcas patlaban sirds mana jo ātrāk atgriezties mājās.»
- Menelājs, drosmīgais cīņā, tam atbildot, savukārt teica:
 «Tēlemah, mīļais Odiseja dēls, es nevēlos tiešām
 Aizturēt tevi ar varu šeit ilgāku laiku pie sevis,
 Tāpēc ka atgriezties gribi! Man pašam sašutums sirdī
 70. Rodas pret vīesturi tādu, kas pārlieku draudzīgs pret vīesi
 Vai kas tam pārlieku naidīgs. It visur ir mērenums labāks.
 Labi nav tas, ja vīesi pret gribu mēs atgriezties spēžam,
 Arī nav labi, ja vīesi, kas staidzas, mēs turam ar varu.
 Uzņem, kas nācis pie tevis, bet atlaid, kas staidzas uz māju!
75. Pallec vēl brīdi, līdz kamēr tev divričos ielieku balvas!
 Pats tu tās varēsi skatīt. Es vēlēšu verdzenēm savām
 Sarīkot maltīti jums no visa, kas sagādāts mājā.
 Taču ir slava un gods un tikami arī, ja abi,
 Mīloti labi, jūs dodaties mājās pa pasauli plašo.
80. Bet, ja tev patīktos doties pa Helladas zemi un Argu,
 Tūdaļ es sekošu tev un sajūgšu divričos zirgus,
 Rādīšu pilsētas, ļaudis; tad nelenāks prātā nevienam
 Atlaist ar tukšajām rokām, bet visur vēl dos mums ko līdzī —
 Trijkāji kādu, kas izkalts ar gaumi no vara, vai bļodu,

85. Pāri lēnīgu mūļu vai brīnīšķu kausu no zelta.»
Prātīgais Tēlemahs tūdaļ, tam atbildot, sacīja pretī:
«Dievišķais Menelāj, Atreja dēls, ai tautvedi dižais!
Atgriezties gribu uz dzimteni savu, jo, svešumā braucot,
Mājās nav atstāts neviens, kas Itakā sargātu mantu.
90. Tagad man jābaidās pašam, lai, meklēdams dievišķo tēvu,
Neeju vēltīgi bojā un nezūd man vērtīgās mantas.»
Menelājs, drosmīgais cīņā, Tēlemaha atbildi dzirdot,
Tūdaļ Heleni sauca un vēlēja kalponēm savām
Sarīkot maltīti krietnu no visa, kas sagādāts namā.
95. Boētolds Eteonéjs, kas tikko bij cēlies no gultas,
Tobrīd pie Atreida nāca, jo kalmīņos dzīvoja viņi.
Menelājs, drosmīgais cīņā, tam uguni kurināt lika,
Cepināt gaļu uz iesma; to dzirdot, viņš klausīja labprāt.
Menelājs devās pēc tam uz smaržaino kambari lejā,
100. Bet ne jau viens. Tam Helene gāja un Megapents līdzī.
Tikko tie nonāca tur, kur atradās dārgumi viņam,
Paņēma Menelājs Atreids no turlenes divkausu košu,
Brašajam Megapēntam viņš lika nest maisāmo trauku,
Lietu no sudraba spožā, bet Helene gāja pie tinēm;
105. Brīnīšķas drēbes tur bija ar pašas izšūtiem rakstiem;
Helene, dieve starp sievietēm, no turlenes izņēma vienas
Sevišķi krāšņas, jo lilelas un prasmīgi krāsotas, raižas,
Mirdzošas, gluži kā zvaigznes; tās dibenā bija zem citām.
Viņi nu atpakaļ devās pa mitekli savu, kur tobrīd
110. Tēlemahs gaidīja tos. Tad gaišmatis Menelājs teica:
«Tagad lai Hēras vīrs, zibēnu metējs, tev lespēju gādā
Lalmīgi atgriezties mājās, ko, Tēlemah, vēlies tik ļoti!
Došu no dārgumiem saviem, kas ilgi ir krāti šai namā,
Pašu vislabāko mantu, visdārgāko lietu no visām.
115. Došu par tikamu balvu tev krāšņāko maisāmo trauku,
Lietu no sudraba spožā, bet malas tam ietērptas zeltā,
Hēfaista darbu, ko kādreiz man dāvāja varonis Faidims,
Sidonas valdnieks, kad, atpakaļ braucot uz dzimtenes zemi,
Viesis es biju tā namā; šo tagad tev dāvināt gribu.»
120. Teica tā Atreja dēls un pasniedza viņam kā balvu
Divkausu spožu, jo krāšņu, bet raženais Megapents nesa
Sudraba maisāmo trauku un lika Tēlemaham priekšā.
Arī Helene sārtajiem vaiļiem pie divričiem nāca,
Nesdama drēbes uz rokām, un, valodu sākdamā, teica:
125. «Arī no sevis šo dāvanu dodu, ai Tēlemah mīļais!
Atceries Helenes rokas, kad kādreiz gaidāmās kāzās
Līgavu tērpsi ar tām. Bet tikmēr lai mīlamā māte
Rūpīgi glabā tās namā! Tu tagad ar priecīgu prātu
Dodles uz skaistcelto namu un mīlamo dzimtenes zemi!»
130. Teica tā viņa un sniedza tam balvas. Šis ņēma ar prieku.
Raženais Peisistrats pieņēma balvas un divriču grozā
Lika pēc kārtas, tās vērodams visas ar izbrīnu sirdi.

- Galšmatts Menelājs veda nu abus uz mielastu namā.
Tūdaļ nosēdās viņi uz krēsliem un sēdekļiem grezņiem.
135. Kalpone ūdeni nesa un lēja uz rokām no trauka,
Skaista, mirdzošā zelta, uz sudraba bļodas, lai rokas
Skalotu tīras, bet blakus tiem nolika gludītu galdu.
Tikusī saimniece nāca un uzlīka maizi uz galda,
[Atnesa ēdienu gana, jo labprāt tā sniedza, kas bija.]
140. Boētolds sagrieza gaļu un gabalus pasniedza viesiem,
Raženā Atrelda dēls tiem pildīja kausus ar vīnu.
Izstiepa tūdaļ it visi pēc gataviem ēdļiem rokas.
Bet, kad bij izsalkums rimis un dzērieniem dzesētas slāpes,
Raženais Nestora dēls un prātīgais Tēlemahs veikli
145. Sajūdzta stīprnagu zirgus un iekāpa divričos raibos,
Brauca no pagalma ārā pa skanīgā priekšnama vārtiem.
Galšmatts Menelājs Atreids tiem tūdaļ sekoja līdzī,
Mirdzošo zelta kausu ar saldo un dzirkstošo vīnu
Turēdams rokā, lai, aizbraucot viesiem, to ziedotu dieviem.
150. Stājies pie zirgliem, viņš dzēra un sacīja, apsveikdams viesus:
«Esiet nu, jaunekļi, sveiki un tautganam Nestoram arī
Sveicienu nesiet no manis! Kā tēvs viņš bij vēlīgs pret mani
Toreiz, kad cīņā mēs, abaju dēli, pret Ilīju gājām.»
Prātīgais Tēlemahs tūdaļ, tam atbildot, sacīja atkal:
155. «Tikko kā pārņāksim mājās, mēs, dievišķais valdniek, kā liki,
Stāstīsim viņam it visu pēc kārtas. Kaut spētu es arī,
Pārņācis atkal uz Itakas salu un sastapis tēvu,
Pastāstīt viņam it visu, kā, bagāti mielots šai namā,
Pārņāku mājās un vedu sev līdzī daudz tīkamu balvu.»
160. Tikko viņš beidza šos vārdus, te aizlaidās ērglis pa labī,
Aiznesdams spožbaltu zosi, ko, satvēris stiprajos nagos,
Laupīja pagalma vidū; no pagalma, kliegdamī skaļī,
Aizbēga vīri un sievas; tas, pielaidies tuvu pie zirgliem,
Uzšāvās augstu pa labī; bet jaunekļi, ieraugot ērgli,
165. Priecājās ļoti, un pārējiem arī bij liksmība sirdī.
Peisistrats, Nestora dēls, nu sacīja, valodu sākdamis:
«Menelāj, tautvedī cildais, jel saki man, dievišķais valdniek, —
Vai mums šo zīmī dievs sūtījis abiem vai tikai tev vienam?»
Teica tā viņš, bet Atreja dēls vēl domāja brīdī,
170. Kā lai bez kļūdas tam paskaidro to, kas noticis bija.
Helene garajās drēbēs, tam nākusi tuvu, tā teica:
«Uzklausait mani! Es tagad jums paskaidrot gribu, ko sirdī
Mūžīgie dievi man liek! Patiešām tā notiksies arī!
Kā, lūk, šis ērglis patlaban te aiznesa barotu zosi,
175. Nācis no kalniem, kur piedzimis pats un audzina mazos,
Arī tā Odisejs, pārcietis ceļā daudz dažādu likstu,
Pārņāks uz māju un atriebsies tūdaļ; varbūt jau viņš tagad
Mājā kaut kur un precnēkiem viesiem jau gatavo galu.»
Prātīgais Tēlemahs tūdaļ tai savukārt sacīja pretī:
180. «Kaut jel tā Hēras vīrs lemtu, visvarenais Zībeņu metējs!

- Tad jau es arī tur pielūgšu tevi kā mūžīgo dievi!»
 Teicis tā, cirta ar pātagu zirgļem; tie draudzīgā solī
 Tecēja strauji pa pilsētas ielām uz plašajiem laukiem.
 Veselu dienu tie skrēja uz priekšu un kratīja jūgu.
185. Vakarā rietēja saule, un ēnas drīz apklāja takus.
 Drīz vien tie sasniedza Fēras un devās uz Diokla namu —
 Šis bij Orsiloņa dēls, no dieva Alfeja cēlles.
 Viņi tur kavējās nakti, un Diokls tiem dāvanas deva.
 Tikko kā rožpirkste Ausma no pamales iznira agri,
190. Viesi sajūdza zirgus un, kāpuši divričos raibos,
 Brauca no pagalma ārā pa skanīgā priekšnama vārtiem.
 Peisisstrats mudīja zirgus; tie tecēja labprāt uz priekšu.
 Ātri vien pienāca viņi pie Pilas, pie pilsētas augstās.
 Prātīgais Tēlemahs tobrīd tā sacīja Nestora dēlam:
195. «Nestora dēls, tu paklausī man un izpildīt solī
 Lūgumu manu! Mēs dižoties varam, ka draudzības saites
 Saista mūs abus no tēviem un arī mēs vienādos gados;
 Turpmāk šis kopējais brauciens vēl vairāk mūs draudzībā saistīs.
 Nebrauc tu garām šim kuģim, bet apstājies, mīļais, šai vietā!
200. Aizturēt varētu mani vēl sirmgalvis Nestors pie tevis,
 Gribēdams laipnību rādīt, bet jāsteidzas ātrāk uz māju.»
 Teica tā viņš, bet Nestora dēls vēl apsvēra sirdi,
 Kā lai vislabāk tam izpildīt to, ko solījis draugam.
 Apsverot rūpīgi visu, par labāku šķita šī doma:
205. Pavirzīt zirgus pret steidzīgo kuģi un šalcošo jūru.
 Iznesis dāvanas krāšņās, viņš nolika kuģi pie stūres,
 Rakstītās drēbes un zeltu, ko Menelājs dāvāja viņam.
 Bēdzojot, to paskubinājis, viņš teica šos spārnotos vārdus:
 «Iekāp ar steigu šai kuģī un pavēl pārējiem iekāpt,
210. Kamēr es atgriežos mājās un pastāstu tēvam par visu.
 Labi patiešām to zinu jau es ar sirdi un prātu,
 Zinu, cik letlepijs viņš — bez mēlēsta nelaidīs tevi,
 Pats viņš šurp atnāks, lai ielūgtu tevi, un diezin vai mājās
 Atpakaļ pārnāks bez tevis, jo tad viņš dusmotos ļoti.»
215. Teicis šos vārdus, viņš skaistkrēpju zirgļem ar pātagu cirta,
 Atpakaļ dziedams uz Pīlu, un nāca drīz mitekli savā.
 Pavēris skatu pret biedriem, tā prātīgais Tēlemahs teica:
 «Biedri, lai melnajā kuģī viss braukšanas kārtībā būtu!
 Paši lai sēžamles iekšā, jo laiks mums ir doties uz priekšu!»
220. Teica tā viņš, tie dzirdēja to un klausīja viņam,
 Pulcējās kuģī ar steigu un sēdās uz soliem pie duļļiem.
 Tobrīd tā Tēlemahs kārtoja visu un Atēnu lūdza,
 Ziedodams viņai pie stūres; tad nāca pie viņa kāds svešnieks,
 Izbēdzis kādreiz no Argas, tur nokāvis cilvēku kādu;
225. Pareģis bija šis vīrs, Melāmpoda pēctecis būdams;
 Kādreiz jau arī tas dzīvoja Pilā, jo bagātā altām;
 Turīgāks būdams par visiem, viņš mājāja lepņajās pilīs.
 Bēgdams no dzimtenes savas, viņš nāca uz svešajām zemēm,

- Varenā Nēleja vajāts, kas lepnākais bija no visiem.
230. Veselu gadu it visu tā mantu bij sagražis Nēlejs
Tolaik ar varu, kad Melampods smaka jau Filaka namā,
Sasaistīts spledīgās važās un ciezdams daudz drausmīgu moku:
Nēleja meitu viņš gribēja legūt reiz neprāta lēkmē,
Ko tam bij likusi sirdī erīnija, drausmīgā dieve.
235. Tomēr viņš glābās no nāves un dzīva no Filakes laukiem
Maujošās govīs uz Pīlu, bet Nēlejs par nekrietno darbu
Saņēma atriebes maksu un mīļajam brālīm par sievu
Atveda mājā tā meitu; pats, atstājis dzimtenes zemi,
Dzīvoja daudzziņu Argā, jo liktenis bija tā lēmis —
240. Dzīvot šai pilsētā viņam un valdīt pār argļešiem daudzliem.
Argā viņš precēja sievu un cēla sev augstjūmta namu;
Antifats bija un Mantijs Melámpoda raženie dēli.
Oiklejs, drosmīgais sirdī, Antifata pēctecis bija;
Tautvedis Amfiarājs Oiklejam sekoja tronī.
245. Krona dēls, Aigīdas nesējs, un Apollons mīlēja viņu,
Tomēr līdz vecuma sliekšnim tam neļāva nodzīvot dievi;
Sieviešu zeltkāres dēļ viņš krita pie slavenām Tēbām.
Alkmalons, raženais vīrs, un Amfilohs bija tā dēli.
Polifēds krietnais un Kleits šā Mantija pēcteči bija.
250. Aizrāva zelttroņa Ausma no zemes sev Kleitu par vīru
Burvīgā skaistuma dēļ, lai mūžīgo vidū tas būtu.
Pareģa spējas no Foiba Apollona Polifēds guva,
Kļuva jo slavens starp mirstīgiem vīriem pēc Amfiarāja.
Sanīdtes kādreiz ar tēvu, viņš devās uz Hiperēsiju;
255. Dzīvodams šeit, tas vēstīja ļaudīm, ko liktenis lēmis.
Tieši šā pareģa dēls, ko sauca par Teoklimenu,
Ieradās tobrīd pie viņa, kad Tēlemahs pielūdza dievi,
Izliedams dzirkstošo vīnu pie steldzīgā melnsānu kuģa.
Iesāka valodu svešnieks un bilda šos spārnotos vārdus:
260. «Tā kā, draugs, sastapu tevi, kad dievliem tu ziedo šai vietā,
Tad es šo upuru labad, šīs mūžīgās dievības vārdā,
Tevi vēl pieminot pašu un biedrus, kas pavada tevi,
Lūdzu man atbildēt skaidri un taisnību neslēpt no manis:
Kas tu? No kurienes esi? Kur vecāki, pilsēta tava?»
265. Prātīgais Tēlemahs atkal, tam atbildot, sacīja pretī:
«Svešniek, tev teikšu es visu, lai taisnību zini tu skaidri!
Piedzimis Itakā esmu; mans tēvs ir Odisejs cildais, —
Ja viņš ir bijis kādreiz, tas nomiris bēdplīnā nāvē.
Tāpēc jau arī šai melnsānu kuģī es kopā ar biedriem
270. Atbraucu šurp, lai meklētu vēstis par zudušo tēvu.»
Dievišķais Teoklimēns, tam atbildot, sacīja atkal:
«Arī es esmu no dzimtenes šķirties, jo nokāvis esmu
Pilsoni kādu, kam vairāki brāļi un radnieki tuvi
Argā, bagātā zirgiem, un ahajos viņi ir stipri;
275. Aizbēdzis tālu no tiem, es glābu tik dzīvību savu.
Tagad man liktenis lēmis pa pasauli vientulim klejot.

- Uzņem tu mani kā bēgli šai kuģī, to sirsnīgi lūdzu!
 Citādi nāve man lemta, jo viņi, kā liekas, man seko.»
- Prātīgais Tēlemahs atkal, tam atbildot, sacīja pretī:
 280. «Ja jau tā vēlies, tad aizraidīt tevi man netik no kuģa.
 Seko man līdzī! Tur dalīsim visu, kas būs vēl mums mājā.»
 Teica tā svešniekam viņš un ņēma tā varkalto šķēpu,
 Nolika rūpīgi to uz kuģa līdzienā klāja.
 Iekāpa mudīgi arī pēc tam pats ātrajā kuģī,
 285. Nosēdās tūdaļ pie stūres un vēlēja blakus pie sevis
 Sēdināt Teoklimēnu, bet pārējie ralsīja virves.
 Tēlemahs mudīja biedrus un rikoja irējus brašos
 Sakārtot braukšanai kuģī; tie pavēlei klausīja čakli:
 Pacēla priekškoka mastu, to ielika vidējās sijas
 290. Dobajā robā un tūdaļ ar virvēm to nosēja stingri;
 Beidzot ar vēršādas siksnām tur uzvilka mirdzošās buras.
 Atēna, spulgace dieve, tlem sūtīja vēlīgu vēju.
 Nāca tas strauji pa gaisu ar brāzmainu spēku, lai kuģis,
 Skriedams pa ūdeņiem sāļiem, jo drizāk jau sasniegtu mērķi.
 295. [Ātri vien Krūnām jau bija tie garām un Halkīdas viļņiem.]
 Vakarā rietēja saule, un ēnas drīz apklāja takus.
 Kuģis jau nāca pie Fejām, jo Zevtēva vēji to dzina,
 Pagāja Ēlīdai garām, kur valdīja epeju vīri;
 Tēlemahs virzīja kuģi uz priekšu pret smallajām salām,
 300. Domādams aiziet tur bojā vai laimīgi glābties no nāves.
 Odisejs tieši šai brīdī ar Eimaju, cūkganu krietno,
 Azaidu turēja būdā, un pārējie vīri tur bija.
 Bet, kad jau izsalkums rima un dzērleņiem dzesēja slāpes,
 Odisejs vaicāja tlem, jo gribēja pārbaudīt viņu,
 305. Vai tas šeit uzņemtu viņu un atļautu palikt pa nakti
 Būdiņā kopā ar viņu vai liktu uz pilsētu doties:
 «Uzklausī, Eimaj, tu mani un pārējie biedri it visī!
 Rītu jau agri es gribu uz pilsētu ubagot doties.
 Citādi biedriem un tev es kļūtu par grūtāku slogu.
 310. Tagad man padomu dod un sagādā vadoni krietnu,
 Lai tas man parāda ceļu. Pa pilsētu sāksu es klejot;
 Gan jau kāds pasniegs man kausu un žēlos ar garozu maizes.
 Tūdaļ es došos uz pīli pie dievišķā Lāerta dēla,
 Prātīgai Pēnelopėjai es nesīšu priecīgu vēsti;
 315. Gan jau es iekļūtu arī tur nekrietno precnieku barā.
 Taču ko atmetīs viņi, jo visa tur sakrāts papildnam.
 Ko vien tie pavēlēs man, es apņemos pakalpot viņiem.
 Tev es ko teikšu, tu uzklausī mani un atceries labī:
 Dieva Hermeja vēlibas labad, kas vada mūs ceļā,
 320. Visiem cilvēku darbiem un pūlēm dod prieku un slavu,
 Nebūs starp mirstīgiem cita, kas veiklībā pārspētu mani, —
 Malku es varētu sanest un šķilas tur saskaldīt sausās,
 Sagriezt un cepināt gaļu un dzērleņu viesiem liet traukos —
 Visu, ko cildākiem vīriem mēdz padarīt zemāki ļaudis.»

325. Eimaj, raženais cūkgan, tu teici ar īgnumu viņam:
 «Svešniek, kā varēja lenākt tev prātā tik divainas domas?
 Laikam patiešām tu gribi jau steigties, lai dabūtu galu,
 Ja tu tik plepeši lejaukties vēlles šai precnieku barā!
330. Taču to lepnums un spīts līdz dzelžainām debesīm sniedzasi!
 Svešniek, nav tādi kā tu šim precnieku baram par kalpiem!
 Visi tie viņiem ir jauni, ir apmetņos, hitonos tērti,
 Vienmēr tiem galvā ir smaržoti mati un sejas ir košas.
 Tādi, lūk, viņiem ir kalpi! Uz gludītiem galdiem tiem priekšā
 Sakrauta maize un gaļa, ar dzirkstošā vīna papildnam.
335. Tomēr tu paliec pie mums, jo nebūsi citiem par slogu,
 Protams, ne man, ne citam no biedriem, kas tagad man kalpo,
 Bet, kad Odiseja dēls būs sasniedzis Itakas salu,
 Pats viņš tev apmetni dos un hitonu arī, ko ģērbtles,
 Sūtīs uz turieni tevi, kur patiksies sirdij visvairāk.»
340. Odisejs, dievišķais cietējs, tam atbildot, savukārt teica:
 «Lai jel tā, Eimaj, Zevs milētu tevi kā tagad tu mani,
 Tāpēc ka izbeidzi ciešanas manas pēc klīšanas ilgās!
 Nav nekas mirstīgiem jaunāks kā klejot pa pasauli apkārt.
 Nekrietnais vēders arvien jau sagādā ciešanas smagas
345. Mirstīgiem ļaudīm, kad trūkums un likstas tos klejojot vajā.
 Tā kā tu vēlies šeit aizkavēt mani, lai sagaidu viņu,
 Stāsti man tagad, ko zini par krietnā Odiseja māti,
 Stāsti par tēvu, ko atstāja mājā uz vecuma sliekšņa!
 Sakī — vai dzīvi vēl viņi kaut kur zem mirdzošās saules?
350. Jeb vai tie miruši abi un Aīda mitekļos mājō?»
 Raženais pavēlnieks cūkgans, tam atbildot, atkal tā teica:
 «Svešniek, es stāstīšu tūdaļ tev taisnību visu pēc kārtas:
 Lāerts vēl tagad ir dzīvs, bet Zevu viņš lūdz jau ik dienas
 Mitekļi savā, lai dzīvības dvaša tam izgaist no krūtīm.
355. Skumst viņš joprojām par dēlu, kas tālu jau ilgi no mājām,
 Arī par mīļo un prātīgo sievu; tās pāragrā nāve
 Galīgi sagrauca viņu, un nespēks tam uzbruka pēkšņi.
 Nomtra viņa aiz skumjām par krietno un mīlamo dēlu
 Bēdpilnā nāvē patiešām! Nevienam tā nevēlu nomirt,
360. Kas šeit ir milējis mani virs zemes un vēlējis labu!
 Kamēr tā bija vēl dzīva, es runāju labprāt ar viņu,
 Valcāju viņai par visu, kaut arī to nomāca skumjas,
 Mani tā uzaudzināja ar Ktīmeni garajās drēbēs,
 Jaunavu daļu, visjaunāko meitu no ģimenes visas.
365. Kopā mēs augām, gandrīz kā viņu tur godāja mani.
 Bet, kad jau sasniedzām abi mēs tikamos jaunības gadus,
 Deva to vīram uz Sami un saņēma brīnīšķas balvas.
 Viņa man hitonu deva un mugurā apmetni jaunu,
 Apģērba tikamās drēbēs un dāvāja sandales kājām.
370. Sūtīja mani uz laukiem un milēja mani vēl vairāk.
 Tagad patiešām man visa tā trūkst! Bet laimīgie dievi
 Bagāti svētī joprojām to darbu, ko pienākums darīt.

- Edu un dzēru no tā, pat godīgiem svešniekiem dodu.
Nedzirdam laipnāku vārdu no valdnieces pašas, tai arī
375. Nesokas darbi no brīža, kad nelaime ielauzās mājā —
Lepnīgie precnieku vīri! Pat vergi ar saimnieci pašu
Vēlas sirsnīgi tērzēt, tai vaicāt par dažādām lietām,
Paēst un padzert pie viņas un, ejot pie darba uz lauka,
Paņemt ko tikamu līdz, kas vergiem ieliksmo sirdi.»
380. Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, savukārt telca:
«Zēl gan, ka, būdams vēl mazs, tu, Eimaj, raženais cūkgan,
Esi jau šķirts no dzimtenes mīlās un vecākiem saviem!
Tagad tu uzklausi mani un stāsti man taisnību visu:
Saki — vai pilsēta tā ar platajām ielām, kur kādreiz
385. Mita tavs tēvs un cienītā māte, ir sagrauta drupās?
Jeb vai tu, kādreiz kur atstāts uz lauka pie aļtām un vēršiem,
Neesi kritīš reiz gūstā un alzvests ar kuģi, bet vēlāk
Pārdots šai mājā šim vīram, kas maksājīs dārgi par tevi?»
- Raženais pavēlnieks cūkigans, tam atbildot, atkal tā telca:
390. «Tā kā tu, svešniek, man vaicā un taujā par visām šīm lietām,
Uzklausī mierīgi mani, šelt atsēsties, lebaudi vīnu!
Naktīs jau tagad ir sevišķi garas. Gan paspēsīm iemīgt,
Paspēsīm dzirdēt vēl tīkamus stāstus. Tev nevajag tagad
Doties uz dusu pirms laika; ir kaitīgi gulēt pārļeku.
395. Bet, ja no pārējiem kādam ir tīkami doties uz dusu,
Tas lai tik staidzas uz cīsām! Bet, kolīdz būs aususi gaisma,
Brokastis paēdīs mājā, lai iziet ar saimnieka cūkām.
Ēdot un lebaudot vīnu, mēs abi šai vientuļā būdā,
Pieminot bijušās likstas, te remdēsīm ciešanas savas.
400. Ciešanas dažkārt pat sagādā prieku, ja tās jau ir garām,
Vīram, kas sirdī daudz cietis, kas klejodams maldījies ilgi.
Labprāt es teikšu tev to, ko tagad man vaicā un taujā.
Rietumu jūrā ir sala, ko ļaudis par Sīriju dēvē,
Lalkam tu zīni, Ortigijai augšpus, kur apgriežas saule.
405. Nav jau tā sevišķi liela, bet zeme ir auglīga ļoti.
Daudz tur ir vērsu un aitu, daudz vīnoņu, dzelteno kviešu.
Bads vēl nekad nav bijis šai zemē. Tur neuzbrūk arī
Drausmīgās slimības tautai, kas nabaga mirstīgos moka.
Bet, ja nu paaudzei kādai ir pilsētā pienācis vecums,
410. Satvēris sudraba stopu, nāk Apollons slepu ar māsu,
Uzbrūk ar maļgajām šautrām un nāvi bez sāpēm tam sūta.
Divas ir pilsētas salā, un katrai ir plešķirta zeme;
Sīrijas pilsētās abās reiz tēvs mans par valdnieku bija,
Ktēsījs, Ormena dēls, kas mūžīgiem dievlem bij līdzīgs.
415. Foinīki, jūrnieku ļaudis, pie salas reiz atbrauca kuģos,
Krāpnieki melnajā kuģi mums atveda dažādus niekus.
Foinīku verdzene kāda tad tēvam par kalponi bija,
Skaista un stalta patlešām un rokdarbu pratēja laba.
Blēdīgie foinīku vīri to piekrāpa beidzot ar viltu:
420. Kādreiz, tai mazgājot veļu pie kuģa, kāds foinīku jūrnieks

- Nāca pie viņas un pieglaudās milā, bet sievietes prātu
 Sagroza mīla arvien, pat tādal, kas tikumā stipra.
 Vēlāk viņš valcāja tai, kas viņa, no kurienes esot.
 Tēva augstjūmta namu tā viltņiekam rādīja tūdaļ:
425. — Piedzīmu Sīdonā, pilnā ar varu — par to jau es lepna;
 Arībants bijis mans tēvs, ar mantu sevišķi bagāts.
 Taflešu pirāti mani, kad atgriezās mājā no lauka,
 Sagrāba pēkšņi ar spēku; šurp veduši, pārdeva mani
 Salmnieka vīram šai namā; tas deva tiem cienīgu maksu. —
430. Tobrīd tā sacīja viltņieks, kas sagājās slepu ar viņu:
 — Vai tad tu negribi vairs uz dzimteni atpakaļ doties?
 Tikses ar mīlamo tēvu un māti augstjūmta namā.
 Viņi vēl tagad ir dzīvi, tos visi par bagātiem dēvē. —
 Foiniku verdzene tūdaļ, tam atbildot, sacīja atkal:
435. — Iespējams arī tas būtu, ja tiešām to, jūrnieki, gribati
 Zvēriet, ka sveika uz dzimteni savu es aizvesta tikšu! —
 Telca tā viņa; tie zvērēja visi, kā verdzene lika.
 Bet, kad tie solījās viņai un pabeldza zvērestu svēto,
 Iesāka verdzene atkal no jauna un sacīja viņiem:
440. — Esiet tik klusī! Nevienam no jums lai nenāktu prātā
 Pārmīt ar mani kaut vārdu, ja pēkšņi mēs sastaptos ceļā
 Jeb vai pie avota lejā, lai mani kāds, ienācis namā,
 Nenodod vecajam vīram. Tas, būdams atzdomās jaunās,
 Drausmigās važās kals mani un visiem jums sagādās nāvī!
445. Visu to paturiet prātā un lepērciet kravu sev ātrāk!
 Bet, kad jau ostmalā kuģis būs pildīts ar dažādām precēm,
 Lai tad kāds steldzas uz pili un ziņo man vēlamo vēsti;
 Zeltu es ņemšu sev līdz, cik tobrīd varēšu sagrābt,
 Arī vēl citādu braukšanas maksu jums labprāt es dotu.
450. Krietnā salmnieka dēlu es audzinu tagad šā namā.
 Zēns jau sāk saprast it visu; skrīen līdz man no pagalma ārā.
 To es sev paķertu līdzī; jūs gūtu ne mazumu peļņas,
 Atzvedot tālu no šejienes viņu un pārdodot svešiem. —
 Telca tā viņa un atpakaļ devās uz tikamo namu.
455. Veselu gadu pie mums šie palika Sīrijas salā,
 Sapirka dažādas preces un pildīja kuģi līdz malām.
 Tikko kā kuģis bij pilns un varēja atpakaļ doties,
 Vēstnesi sūtīja viņi, lai slevai tas padotu ziņu,
 Augstajā pilī pie tēva nu viltīgais vēstnesis nāca,
460. Atnesdams kaklrotu dārgu no zelta un dzintarā tvertu.
 Tūdaļ kalpones visas šai namā un cienītā māte
 Tikamās rotīletas aptaustīt sāka un brīnījās ilgī,
 Solot tam maksu; tad verdzenei klusām viņš māja ar galvu;
 Paslepu pamājis viņai, tas atpakaļ devās uz kuģi.
465. Ņēmusī mani aiz rokas, tā izveda mani no nama.
 Priekšnamā bija patlaban uz galdā daudz dažādu kausu,
 Salīktu atsauktiem viesiem, kas nākuši bija pie tēva, —
 Tobrīd uz padomes sēdi tie laukumā pulcējās visi.

- Plepeši paķēra viņa trīs kausus un, slēpusi krokās,
 470. Iznesa ārā no nama; es, muļķītis, sekoju viņai.
 Vakarā rietēja saule, un ēnas drīz apklāja takus.
 Ātri mēs gājām uz priekšu un sasniedzām slavenu ostu.
 Foinīku steldzīgais kuģis jau ostmalā taisījās projām.
 Jūrnieki lekāpa kuģi un, ņēmuši abus mūs līdzī,
 475. Devās pa dzidrajiem ceļiem; Zevs deva tiem vēlīgu vēju.
 Sešas dienas un naktis pēc kārtas mēs braucām pa jūru.
 Bet, kad jau septīto dienu Zevs sūtīja lejup uz zemi,
 Pēkšņi Artēmīda, bultlaide, nāca un nošāva sievu.
 Tilpnes dibenā lekrīta viņa kā ūdeņuvista.
 480. Viņi to lemēta jūrā par barību roņiem un zivīm.
 Tobrīd starp viņiem es paliku viens ar skumušu sirdi.
 Vēji un viļņi tos atdzina bēdzoši pie Itakas krastiem.
 Sirmgalvis Lāerts tur nopirka mani par līdzekļiem saviem.
 Tagad jau zini tu skaidri, kā nonācis esmu šai zemē.»
 485. Dievišķais Odisejs atkal tā sacīja cūkganam savam:
 «Eimaj, patiešām tu satrauci prātu man krūtīs jo dziļi,
 Stāstīdams sīki par sevi, cik likstu tur pārcietis sirdi.
 Tomēr ple visām šīm likstām Zevs arī tev pielicis labu,
 Tāpēc ka, ciezdams daudz dažādu likstu, tu nokļuvis esi
 490. Labvēļa rokās, kas gādā, lai ēdiens un dzēriens tev būtu.
 Dzīve tev aizrit bez sevišķām rūpēm; man, ubagam, tomēr
 Jāklīst pa pilsētām apkārt un jānāk šurp dāvanas lūgties.»
 Tā šeit tie sēdēja abi un sarunu draudzīgi bēdza.
 Bēdzoši tie devās uz dusu, bet tikai uz isāku laiku.
 495. Ātri no pamales atausa gaismā. Bet tobrīd jau arī
 Stājās Tēlemaha biedri pie krasta un noņēma buras,
 Nolaida mastu un aizdzina kuģi ar airiem uz ostu,
 Izmēta akmeņus jūrā un plesēja kuģi ar virvēm,
 Izkāpa paši pēc tam uz jūras šalcošā krasta,
 500. Rīkoja aizdu tur un malsīja dzirkstošo vīnu.
 Bet, kad bij izsalkums rimis un dzērieniem dzesētas slāpes,
 Prātīgais Tēlemahs tūdaļ tiem sacīja, valodu sākdam:
 «Tagad šo melnsānu kuģi jūs, draugi, uz pilsētu dzeniet!
 Pats vēl vispirms es došos uz laukiem tur apraudzīt ganus.
 505. Vērojīs savējo darbus, es vakarā atpakaļ būšu.
 Ritu pēc pārciestām likstām jums, draugi, es rīkošu dzīres!
 Gaļas mums netrūks uz galda, un viņā mēs dzesēsīm slāpes!»
 Dievišķais Teoklimēns, tam atbildot, savukārt telca:
 «Kurp nu, ai Tēlemah mīļais, lai eju? Pie kā es patlaban
 510. Varētu griezties, kas tagad šai klinšainā Itakā valda?
 Vai gan lai eju es tieši pie tevis un māmuļas favas?»
 Prātīgais Tēlemahs tūdaļ, tam atbildot, sacīja pretī:
 «Citādi, protams, bez ierunas kādas es ielūgtu tevi
 Mājā pie sevis un mielotu labprāt; bet tikai tev pašam
 515. Tagad tur nebūs tik labi, jo nebūšu mājā un māte
 Neredzēs tevi. Pat precniekiem viņa tik retumis rādās —

- Augšā tā audeklu auž, lai būtu no precniekiem tālāk.
 Minēšu citu tev vīru, pie tā gan tu varētu doties —
 Prātīgā Poliba dēlu Eirimahu gribu tev ieteikt;
 520. Itakas vīri patlaban to godina gluži kā dievu.
 Labākais viņš no precniekiem visiem un tiko visvalrāk
 Māti manu par sievu un tēva amatu mantot.
 Zina to vienīgi Olimpa Zevs, kas ēterā dzīvo,
 Val tik pirms galdāmām kāzām nav lemta tiem pēdējā diena.»
525. Teica tā viņš, un tūdaļ pa labi tam atzaidās ērglis,
 Ātrais Apollona sūtnis; tas plosīja satverto dūju,
 Turēdams stiprajos nagos, un nokrita spalvas uz zemi
 Tleši starp melnsānu kuģi un pašu Odiseja dēlu.
 Pasauca Teoklīmens Tēlemahu savrup no biedriem,
 530. Satvēra viņu aiz rokas un sacīja, valodu sākdamš:
 «Tēlemah, gluži bez dieva nav laidies šis ērglis pa labi
 Sapratu, redzējis to, ka tas mums ir viedīgais ērglis.
 Dzimtas par jūsējo ķēnišķīgākas nav citas nevienas
 Itakas tautā. Jūs pirmie joprojām tur būsīt uz mūžiem!»
535. Prātīgais Tēlemahs tūdaļ, tam atbildot, sacīja preti:
 «Svešniek, kaut dievi patiešām tam visam tā notiktles ļautul
 Daudz tad tu gūtu no manis, ar dāvanām apbērtu tevi,
 Lai tad ikviens, kas sastapis tevi, par laimīgu sauktu.»
 Tūdaļ pēc tam viņš Peiraju sauca pie sevis un teica:
540. «Peiraj, Klitija dēls, arvien jau tu klausīji mani
 Valrāk par pārējiem visiem, kas sekoja līdzī uz Pīlul
 Paklausī arī vēl tagad — šo svešnieku ielūdz pie sevis,
 Gādīgi pacienā viņu, līdz kamēr es atpakaļ būšul!»
 Tūdaļ šķēpmetis Peirajs, tam atbildot, sacīja preti:
545. «Ja tu pat, Tēlemah, ilgāku laiku tur kavēties gribi,
 Mielošu viņu un dāvanas arī tas saņems no manis!»
 Teicis šos vārdus, viņš iekāpa kuģī un pārējiem biedriem
 Vēlēja pulcētles tur un atraisīt virves no krasta.
 Tūdaļ tie iekāpa visi un sēdās uz soliem pie duļļiem.
550. Sandales košas zem pēdām nu Tēlemahs mudīgi sēja,
 Svarīgo šķēpu pēc tam ar varkaltu asmeni galā
 Ņēma no priekšējā kiāja, bet pārējie raisīja virves,
 Atgrūda kuģi no krasta un brauca uz pilsētu projām,
 Gluži kā Tēlemahs, mīlais Odiseja pēctecis, lika.
555. Steldzīgā solī uz kūti no turlenes Tēlemahs gāja.
 Cūku tur bija bez skalta, un arī tur gulēja cūkgans,
 Būdams modrīgs arvien un uzticams saimniekiem saviem.

XVI

Odisejs kopā ar cūkganu krietno, kad uzausa gaisma,
Brokastu rikoja būdā uz pavardā sakurtās uguns,
Sūtījis pārējos ganus ar cūkām uz ganībām laukā.

Tēlemahs pienāca tobrīd. Bet suņi jau nerēja viņu,

5. Asti tik luncināt sāka; to Odisejs manīja tūdaļ,
Redzēja milīgos suņus un dzirdēja nācēja soļus;
Piepeši cūkganam savam viņš teica šos spārnotos vārdus:
«Eimaj, vai redzi ko nākam? Kāds laikam no palīgiem taviem
Jeb vai jau arī kāds paziņa labs, jo nerej to suņi,
10. Milīgi luncinot asti, un nācēja soļus es dzirdu.»

Nebija beldzis vēl pateikt šos vārdus, te milamo dēlu
Redzēja stāvam pie sliekšņa; ar izbrīnu plecēlās cūkgans.
Zemē no rokām tam izkrita trauks, kur maisīja tobrīd
Dzirkstošo viņu; ar steigu tad kungam viņš izgāja pretī,

15. Skūpstīja vaigus, tā mirdzošās acis un sirsnīgi spieda
Satvertās jaunekļa rokas; no plakstiem tam asaras spiedās.
Itin kā vienīgo dēlu, kas piedzimis vecuma dienās,
Mīļi pie krūtīm splež tēvs, kad, braucot pa svešajām zemēm,
Atgriezies desmitā gadā, jo auklējams bija ar pūlēm, —
20. Gluži tik mīļi patlaban Tēlemahu apkampa cūkgans,
Aphērdams viņu ar skūpstiem, kā glābtu no drausmīgās nāves.
Sāka jo skaļi viņš raudāt un bilda šos spārnotos vārdus:

«Atnācis, Tēlemah, esi, mans gaišums! Man cerība zuda
Tevi vēl redzēt virs zemes, kad aizbrauci kuģi uz Pīlu.

25. Nāc tik tu iekšā pie manis, mans mīļais! Lai prieks man ir sirdī,
Vērojot mirdzošās acis, kad atkal tu atgriezies mājās!
Bieži tu nenāci šurp uz vientuļiem laukiem pie ganīem,
Pilsētā palikdams labprāt, jo laikam tev patika vairāk
Raudzīties nekrietno precnieku barā un trokšņainās dzirēs.»

30. Prātīgais Tēlemahs tūdaļ, tam atbildot, sacīja pretī:
«Tētiņ, šeit tiešām es esmu! Šurp tikai pie tevis es nāku:
Redzēt jau gribēju tevi un saklausīt vēstis no tevis,
Vai vēl man māte ir mājā jeb arī jau precniekam kādam
Kļuvusi viņa par sievu, un laikam Odiseja gulta
35. Nebūs vairs klāta ar segu, bet riebiģiem zīrnekļu tīkliem.»

Raženais pavēlnieks cūkgans, tam atbildot, sacīja atkal:

- «Tevi tik ļoti tā gaida, kaut ciezdamā sirdī daudz moku,
Mīteklī tavā arvien, tik mūžīgās rūpēs un raizēs
Dienas un nakts tai rit, un vienmēr mirkst asarās vaigi.»
40. Teicis šos vārdus, viņš varkalto šķēpu tam ņēma no rokām.
Pārkāpis akmeņu sliekšni, nu Tēlemahs legāja būdā.
Odisejs piecēlās pēkšņi un atdeva nācējam vietu.
Tēlemahs neļāva piecelties viņam un sacīja laipni:
«Sēdi vien mierīgi, svešniek! Gan arī vēl citur šai būdā
45. Vietas būs gana mums visiem, to vīrs šis man atradis tūdaļ.»
Teica tā viņš; tas atgriezās tūdaļ un sēdās, šim cūkgans
Palika žagaru salni un uzsedza aitādu virsū.
Mīļais Odiseja dēls nu sēdās uz atnestā salņa.
Raženais cūkgans pēc tam uz galda tiem nolika bļodu,
50. Pilnu ar izceptu gaļu, kas brokastā palika pārī;
Atnesa mudīgi maizi un salika pītajos grozos,
Saldenu viņu pēc tam vēl malsīja ozola traukā;
Beidzot nosēdās tieši pret dievišķo Lāerta dēlu.
Izstiepa tūdaļ it visi pēc gataviem ēdieniem rokas;
55. Bet, kad bij izsalkums rimis un dzērieniem dzesētas slāpes,
Prātīgais Tēlemahs atkal tā krietnajam cūkganam teica:
«Tētiņ, no kurlenes nācis šis svešnieks? Kā atveda ļaudis
Viņu uz Itakas salu? Kas bija šie jūrnieki paši?
Protams, ka kājām neviens nav sasniedzis Itakas salu.»
60. Eimaj, raženais cūkgan, tu, atbildot viņam, tā teici:
«Taču gan taisnību tikai, mans mīļais, es gribu tev stāstīt!
Apgalvo svešnieks, ka esot šis cēlles no Krētsalas plašās.
Maldījies esot viņš daudz pa dažādām mirstīgo zemēm,
Ceļodams apkārt, jo nolēmis dievs tam likteni tādu.
65. Tikko pirms brīža viņš, bēdzis no nekrietno tesprotu kuģa,
Nāca šai būdā pie manis; es tagad tev uztīcu viņu.
Darl, kā atzīstī labāk; pie tevis viņš nācis kā lūdzējs.»
Prātīgais Tēlemahs tūdaļ, tam atbildot, sacīja preti:
«Eimaj, šie vārdi patlešām tik ļoti man skumdina sirdī!
70. Kā gan es varētu tagad šo svešnieku uzņemt pie sevis?
Pats vēl es esmu tik jauns un netīcu arī šim rokām;
Kā es to varētu sargāt, ja pēkšņi kāds uzbruktū viņam!
Mātel patlaban sirds šaubīga krūtīs, jo nezina viņa,
Vai tai vēl dzīvot pie manis un mantu man rūpīgi valrot,
75. Sargāt laulības gultu un bitles no valodām tautā
Jeb vai ar sekot tam ahaju vīram, kas, bagātāks būdams,
Tiko pēc viņas ik dienas un dāvina tikamas balvas.
Tomēr es svešnieku šo, kas atnācis tagad pie tevis,
Ietērpšu labākās drēbēs, tam hitonu, apmetni sniegdams.
80. Zobenu abējup asu tam došu un sandales kājām;
Vēlāk es sūtīšu viņu, kur patīksies sirdij un prātam.
Bet, ja tev tīkas, to paturī būdā un gādā par viņu,
Drēbes šurp sūtīšu viņam un uzturam pārtiku līdzī,
Citādi biedriem un tev šis svešnieks kļūtu par slogu.

85. Tomēr es neļaušu viņam starp precniekiem pilsētā dzīvot,
Nekrietni viņi bez gala un plosoties nezina mēra.
Nīrgātles sāks tie par viņu. Man sirdi tas skumdinās ļoti.
Grūti ir pretoties vienam pret vairākiem vīriem, kaut arī
Būtu pats stiprākais tas, jo viņiem ir spēka daudz vairāk.»
90. Odisejs, dievišķais cietējs, tam savukārt atkal tā teica:
«Mīļais, lai būtu man atļauts patlaban ko atbildēt pretī!
Sāpēs sirds mīļā patiešām man žņaudzas, kad visu to dzirdu —
Kādus, kā paši jūs sakāt, šeit nedarbus precnieki dara
Mīteklī tavā pret grību, kā neliekas zinīt par tevi.
95. Saki — vai labprāt tu liecies šo priekšā, vai Itakas ļaudis
Nēlredz tevi pavīsam un dēvības māļļenam seko?
Jeb vai varbūt tev īgnums pret brāļiem, jo cerība katram
Palīgus atrast starp viņiem, kad naidnieki trako visapkārt?
Būtu es jauns vēl kā tu un būtu man sirdī tā drosme,
100. Būtu es brašais Odiseja dēls jeb Odisejs arī,
[Maldoties atgriezies mājās — to cerēt mēs varam joprojām —]
Tad lai uz vietas kaut kurš ar zobenu atšķeļ man galvu,
Ja es šim neliešu baram par sodību nebūtu kļuvis,
[Ielauzies Lāerta dēla Odiseja augstjūmta namā!]
105. Ja pat ar pārspēku savu tie virsroku gūtu pār mani,
Mīteklī savā daudz labāk es mirtu, tur notriekts gar zemi,
Nekā ik dienas te vērot šo neliešu nekrietnos darbus —
Kā tie tur svešniekus nīevā, cik riebīgi krāšņajā namā
Verdzenes plesplež ar varu to zemiskaj iekārei klausīt,
110. Kā tie mēdz iztukšot viņu, kā barības krājumus aprij
Gluži bez mēra un jēgas. To nesāte nerimstas mūžam.»
Prātīgais Tēlemahs tūdaļ, tam atbildot, sacīja pretī:
«Svešniek, tev stāstīšu visu, lai skaidri tu taisnību zini.
Naida nevienam nav tautā pret mani, ne īgnuma sirdī,
115. Arī nav sirdī man dusmu pret brāļiem, kaut cerība katram
Palīgus atrast starp tiem, kad naidnieki trako visapkārt.
Krona dēls paudzē katrā mums devis pa vienīgam dēlam:
Bija Arkeisijam taču viens vienīgais mantinieks Lāerts,
Savukārt Lāertam arī viens vienīgais Odisejs bija;
120. Vīnu viņš atstāja mani, un prieka tam nebij no manis;
Tālab ar naidīgiem vīriem patlaban ir pilna tā māja.
Cik vien ir labāko vīru, kam salās ir vara un slava,
Samē, Dūlhlījas klīntīs un Zakintā, bagātā mežiem,
Cik vien ir labāko vīru uz klīnšainās Itakas salas,
125. Tīko ik dienas pēc mātes tie visi un iedzīvi posta.
Tomēr no pretīgām kāzām tā atteiktles nespēj, ne saites
Galīgi saraut ar viņiem. Šie riebīgie nelieši aprij
Visu, kas mājā mums krāts, drīz uzglūnēs arī man pašam.
Mirstīgo liktenis taču ir mūžīgo dēvību ziņā.
130. Tētiņ, tu steigies jo ātrāk pie prātīgās Pēnelopejas,
Saki, ka vesels un sveīks es atgriezies esmu no Pīlas!
Tagad es palīkšu šeit, līdz kamēr tu atpakaļ būsi.

- Stāsti to vienīgi mātei. Lai citi no ahaju viriem
Nedzird neviens, jo daudzi no tiem man uzglūnēt pūlas!»
135. Eimaj, raženais cūkgan, tu, atbildot viņam, tā teici:
«Zinu un saprotu to. Par to jau es domāju arī.
Lai tad! Teic tagad man skaidri un pasaki atklāti visu,
Vai man jau tūdaļ šai ceļā pie Lāerta, nelaiimes sistā,
Doties ar vēsti? Kaut skuma viņš ļoti par raženo dēlu,
140. Tomēr vēl vēroja darbus uz lauka, vēl kopā ar verglem
Ēda un tukšoja kausus, kad sirds to tam vēlēja krūtīs.
Bet tad jau, sākot ar dienu, kad devies ar kuģi uz Pīlu,
Neesot, stāsta, ne ēdis, ne dzēris, kā mēdzis to darīt,
Neredzot viņu pie darbiem uz lauka, bet vaidot un raudot
145. Mājā viņš sēžot arvien un miesa ap kauliem tam dēdot.»
Prātīgais Tēlemahs tūdaļ, tam atbildot, sacīja preti:
«Žēl man, bet tomēr šais bēdās mēs nevaram palīdzēt viņam.
Ja jau patiešām tā notiktos viss, kā mirstīgie vēlas,
Tūdaļ es vēlējies būtu, lai tēvs mans uz dzimteni pārnāk.
150. Aiznesis vēsti, tu atpakaļ steldzies. Ar likumu apkārt
Neej uz laukiem pie viņa, bet pasaki mātei, lai slepu
Aizsūta kādu no kalponēm savām pie viņa jo ātrāk.
Taču gan vecajam vīram tā varētu ziņot šo vēsti.»
Teica un atlaida viņu. Tad sandales pakēra cūkgans,
155. Apakšā sēja zem kājām un devās uz pilsētu knaši.
Atēna manīja tūdaļ, kad izgāja cūkgans no būdas.
Tuvojās viņa pie tās un piepeši līdzīga kļuva
Jaunavai daiļai un staltai un prasmīgai rokdarbu mākslā,
Stājās pie durvīm un tikai Odisejam redzama bija.
160. Tēlemahs skatījās apkārt, bet dievieti nespēja redzēt —
Mūžīgi lalmīgie dievi ne visiem mēdz rādīties skaidri.
Odisejs manīja to un suni, bet nerēja viņi —
Smilkstot un drebot aiz bailēm, pa aploku skrēja tie apkārt.
Dieve tam māja ar galvu, to manīja Odisejs cildais;
165. Izgājis ārā no būdas aiz lielās aploka sētas,
Nostājās dievletei priekšā; tad Atēna sacīja viņam:
«Dievišķais Lāerta dēls, ai Odisej, daudzpraša gudrais!
Tagad tu runā ar dēlu un atklāj viņam it visu;
Ejiet uz slaveno pilsētu abi un precniekiem tūdaļ
170. Izlemiet drausmīgo nāvi un likteņa dienu! Es pati
Nebūšu tālu no jums, jo gatava esmu uz cīņu.»
Teica tā dieve un varoni skāra ar zeltainu zīdli,
Hitonu mīkstu vispirms un apmetni, mazgātu labi,
Lika tam plecos; viņš kļuva nu augumā staltāks un jaunāks —
175. Gludāki kļuva tā vaigi un brūnāka arī tā āda,
Pārklājās varoņa zods ar melnām un cirtainām sprogām.
Aizgāja mūžīgā dieve, tam atdodot agrāko skatu.
Odisejs iegāja būdā, un Tēlemahs trūkās no viņa,
Acis viņš novērsa sānis, jo bijās, ka dievs kāds ir nācis.
180. Valodu sākdam ar viņu, tas bilda šos spārnotos vārdus:

- «Svešniek, tu pārvērties esi un izskats tev citāds kā agrāk!
Tagad tev citādas drēbes, un citāda kļuvusi āda.
Laikam tu esi kāds dievs, kas plašajās debesīs mājō.
Labvēlīgs esi pret mums, tev tīkamas dāvanas dosīm,
185. Zelta, prasmīgi izgatavotas! Jēi saudzē mūs vīsusi!»
Odisejs, dievīšķais cietējs, tam atbildot, sacīja tūdaļ:
«Neesmu dievs! Bet kāpēc tad būtu es līdzināms dievam?
Atzīstos, esmu tavs tēvs, kā labad ar nopūtām smagām
Cietis daudz dažādu moku un pakļāvies neliešu vīriem.»
190. Telcis šos vārdus, viņš skūpstīja dēlu, un pāri pār vaigiem
Asaras ritēja zemē, jo ilgi tās valdīja sevī.
Tēlemahs, izbrīnā mulsdams un nespēdams ticēt, ka būtu
Pārnācis mājā tā tēvs, tam atbildot, sacīja atkal:
«Odisejs, tēvs mans, tu neesi tiešām! Tik dievība ļauna
195. Mani maldīna šeit, lai vēlāk es skumtu vēl vairāk.
Nespētu mirstīgais vīrs šeit izdarīt brīnumus tāds
Pats tik ar trūcīgo prātu. Kāds dievs tev ir palīgā nācis,
Pārvērzdams plepeši tevi, kā tīkas, par vecu vai jaunu.
Tikko tu sirmgalvis biji un apģērbies ubaga drēbēs,
200. Tagad tu mūžīgiem līdzīgs, kas plašajās debesīs mājō.»
Odisejs, daudzprāša gudrais, tam atbildot, sacīja tūdaļ:
«Tēlemah, nebīsties tagad no tēva, kas atgriezies mājās!
Brīnīties nevajag tev un šaubīties sirdī tik ļoti!
Nenāks cits Odisejs turpmāk nemūžam uz Itakas salu:
205. Tiešām es esmu tas vīrs, kas, pārcietis ceļā daudz moku,
Atgriezies atkal pēc divdesmit gadiem uz dzimtenes zemi.
Atēna, trofeju devēja, veica šo pārvērsmes darbu.
Mani tā pārvērs, kā patīkas pašai, jo viņa spēj visu.
Tikko es biju vēl noplīsis ubags, te atkal pēc brīža
210. Pārvērtos jauneklī staltā, un drēbes man bija jau tīras.
Viegli ir mūžīgiem dieviem, kas plašajās debesīs mājō,
Padarīt mirstīgo cilvēku staltu vai izķēmot viņu.»
Telcis tā, apsēdās viņš. Bet Tēlemahs skumušu sirdī
Apkampa cildeno tēvu un asaras lēja pār vaigiem.
215. Sirdī abiem tiem sacēlās vēlme liet asaras gaužas;
Raudāja viņi jo skaļi, daudz žēlāk kā spārnotie putni,
Vanagi likajiem nagiem vai ērgļi, kam mazuļus vārgos
Laupījis zemnieks no ligzdas, pirms sākušī pacelties gaisā, —
Gluži tik žēli tie raudāja abi un asaras lēja.
220. Vakarā rītošā saule tur abus vēl sastaptu raudot,
Nebūtu Tēlemahs pēkšņi tā sacījis mīļajam tēvam:
«Kādā tu atbrauci kuģī? Kā atveda jūrnieku ļaudis
Tevi uz klinšaino Itakas salu? Kas teicās šie esam?
Taču jau kājām, man liekas, tu nebūsi nācis šai zemē!»
225. Odisejs, dievīšķais cietējs, tam atbildot, atkal tā telca:
«Pīlnīgu taisnību tīkal, mans dēls, par visu to teikšu!
Faiāki, slavenie jūrnieku ļaudis, šurp atveda mani.
Kas tik vien nācis pie šiem, to pavada viņi uz mājām.

230. Ātrajā kuģī mlegs acis man slēdza, kad jūrniekā mani
 Izlika Itakas salā; tie deva man dāvanas krāšņas —
 Mirdzošo zeltu, daudz vara un brinišķi izaustas drēbes.
 Dārgumi visi pēc mūžīgo prāta ir paslēpti alās.
 Atēnas mājleņiem klausot, es tagad šurp atnācis esmu,
 Lai šeit mēs kopīgi lemtu, kā naidniekiem sagādāt nāvi.
235. Tagad tu stāsti man, dēls, un precniekus nosauc pēc kārtas,
 Lai es to zīnu, cik viņu pavisam un kādi šie vīri!
 Tad es ar drosmīgu prātu šeit iepriekš jau apsvēršu visu,
 Vai mums būs abiem tik spēka, ja palīgā nenāktu citi,
 Stāties pret neliešiem cīņā vai vajadzēs palīgus meklēt.»
240. Prātīgais Tēlemahs tūdaļ, tam atbildot, sacīja preti:
 «Dzirdēju agrāk, mans tēvs, ka liela tev bijusi slava,
 Bijis ar rokām tu cīnītājs drosmīgs un padomē prātīgs,
 Tomēr tu teici man to, ko nespēju saprast. Es brīnos!
 Nevaram divi iet cīņā pret daudzliem un drosmīgiem vīriem!
245. Zīni, ka precnieku nav vis desmit vai divdesmit skaitā,
 Tomēr daudz vairāk ir viņu; tu dzirdēsi tūdaļ šo skaitu:
 Atnāca piecdesmit divi no tuvās Dūlīhijas salas,
 Jaunekļi augstākas kārtas, un kalpi tiem seši ir līdzī,
 Atnāca divdesmit četri jo raženi vīri no Sames;
250. Arī no Zakintas salas ir divdesmit ahaju cildu,
 Un vēl no Itakas pašas ir divdesmit labāko vīru.
 Dievišķais dziedonis Fēmijs un Medonts, raženais saucējs,
 Divi vēl viņiem ir kalpi, kas gaļu prot sadalīt veikli.
 Ja nu mēs iesāksim cīņu pret visiem, kad pārnācis esi,
255. Tad mums šis uzbrukums rūgtu un drausmīgu atriebi nestu.
 Labāk tu domā par to, kur atrast mums palīgu kādu,
 Tādu, kas sniegtu mums roku un labprāt mūs gribētu sargāt.»
 Odisejs, dievišķais cietējs, tam atbildot, atkal tā teica:
 «To tev es saku: tu uzklausi mani un paturī prātā,
 260. Apsverī Ja Atēna pati un Zevtēvs mums palīgā nāktu,
 Vai tad patiešām par palīgiem citiem man vajag vēl domāt?»
 Prātīgais Tēlemahs tūdaļ tam atkal tā sacīja preti:
 «Protams, ka minētie abi ir palīgi labi un droši;
 Tie jau sēž mākoņos augstu un varenī valda pār visiem
 265. Mirstīgiem vīriem vīrs zemes un mūžīgiem debesu dieviem.»
 Odisejs, dievišķais cietējs, tam atbildot, savukārt teica:
 «Taču jau ilgāku laiku tad nepaliks abi šie dievi
 Tālu no cīņā sīvā, kad Itakas valdnieka namā
 Areja vara starp mums un precniekiem noturēs tiesu.
270. Tikko kā atausis gaisma, uz pilsētu atpakaļ dodies,
 Uzturles namā un paliec tur neliešu precnieku vidū!
 Vēlāk raženais cūkgans uz pilsētu aizvedīs mani,
 Līdzīgu ubagam vecam un netīros kankaros tērptu.
 Bet, ja nu mani sāks precnieki lamāt, tad mierīgi paciet,
275. Savaldī sirdī sev mīlo, kaut arī es apvainots tiktu;
 Ja pat kāds izrautu mani aiz kājām no nama tur ārā

- Vai pat ko mestu man virsū, tu vienaldzīgs esi pret visu.
 Protams, ar valodu laipnu tu mēģini pierunāt viņus
 Atmest bezprātu savu; bet tevi jau neklausīs viņi.
280. Neatvalrāmi pienāks tiem likteņa nolemtā diena.
 [Tagad ko citu tev telkšu, tu cieši to paturi prātā:
 Tikko kā Atēna gudrā man sirdī liks padomu savu,
 Māšu tev tūdaļ ar galvu: tu, sapratis mājienu manu,
 Areja ieročus visus, kas tobrīd tev atrodas zālē,
285. Pasteldzies savākt un noglabāt augšā vistālākā kaktā —
 Galīgi visus! Ja precnieki valcā, kur ieročt likti,
 Atbildi mierīgi viņiem ar laipnīgām vārdiem un saki:
 — Iznesu ārā no dūmiem. Tie tādi nav tagad pavīsam,
 Kādus reiz atstāja tēvs, kad devās uz Īliju ciņā;
290. Nejauki kļuvuši tie, jo rūsa un kvēpi tos saēd.
 Svarīgu domu vēl arī man Krona dēls ielika sirdī:
 Tukšojot kausu pēc kausa, var skurbumā iesākties ķildas,
 Ievalnot varat cits citu un aptumšot ļautrību dzīrēs,
 Mazināt precību prieku. Dzelzs ātri lip vīram pie rokām! —
295. Apakšā atstāj mums zobenus divus un metamos šķēpus,
 Vēršādas valrogus divus, lai, stājoties neliešiem pretī,
 Viegli tos varētu satvert, jo precniekiem apstulbos prātu
 Krona dēls, padoma devējs, un Atēna, spūlgace dieve.]
 Arī ko citu vēl telkšu, tu labi to paturi prātā:
300. Ja jau tu esi mans dēls un cēlles no asinīm manām,
 Tad lai to nedzird neviens, ka Odisejs atgriezies mājās;
 Tātad lai nezina to ne sirmgalvis Lāerts, ne cūkgans,
 Arī no vergiem neviens, ne pati Pēnelopeja.
 Sleviešu omu mēs abi ar tevi drīz izdibināsim,
305. Arī no vergiem vēl dažu mēs varētu pārbaudīt viegli,
 Kas vēl te godina mūs, kam bijība sirdī joprojām,
 Vai kas nav uzticams mums un nebaldās nonievāt tevi.»
 Raženais Tēlemahs tūdaļ tā sacīja, atbildot tēvam:
310. «Tēvs mans, es cerību loloju sirdī, ka turpmākā laikā
 Labi tu pazīsi mani; nav glēvuma manī pavīsam.
 Tomēr es šaubos par to, vai būtu kāds labums mums abiem,
 Ja mēs to īstenot spētu; to labi tev apdomāt lieku:
 Ilgi būs jāskraida apkārt, lai varētu pārbaudīt katru,
 Vērojot slepu to darbus; šie namā tev mierīgu prātu
315. Krājumus aprīj it visus un mantu bez kautrības posta.
 Tomēr es ieteicu tev tik pārbaudīt sleviešu omu —
 Kurām pret tevi nav cieņas un kuras tev godīgi kalpo.
 Nebūtu ieteicams tagad mums apstaigāt sētas un kūtis,
 Citīgi pārbaudot vergus, bet varētu darīt to vēlāk,
320. Ja tev ir debesu zīmes no Aigīdas nesēja Zeva.»
 Odisejs tobrīd ar dēlu tā draudzīgi sarunu beidza.
 Arī Tēlémaha biedri, kas atveda viņu uz Pīlu,
 Piebrauca tobrīd pie Itakas krasta ar stiprceļto kuģi.
 Tikko tie tenāca dziļajā licī pie Itakas krasta,

325. Uzvilka melnsānu kuģi ar steigu uz plekrastes smiltīm,
Raženle biedri pēc tam no turienes aizveda rikus.
Tūdaļ uz Klītija namu tie aiznesa dāvanas krāšņās,
Sūtīja vēstnesi veiklu uz krietnā Odiseja namu
Prātīgai Pēnelopėjai nest priecīgo vēsti par dēlu,
330. Ka jau ir pārbraucis tas, bet, palikdams tagad uz laukiem,
Sūta uz pilsētu kuģi, lai telcamā valdniece mājā,
Baidoties sirdī par dēlu, vairs nelietu asaras gaužas.
Satikās nejauši vēstnesis reizē ar cūkganu krietno,
Vienādu vēsti tie atnesa mātei no mīlamā dēla.
335. Bet, kad tie atnāca abi uz dievlīšķā valdnieka namu,
Vēstnesis verdzeņu vidū tā sacīja Pēnelopejai:
«Valdniece, mīlamais dēls ir pārbraucis mājās no Pīlas!»
Eimajs, raženais cūkgans, pie valdnieces atnācis savas,
Pateica visu, ko mīlamais dēls tai vēlēja ziņot.
340. Ziņojis valdniecei visu, ko Tēlemahs vēlēja viņam,
Cūkgans atslāja namu un atpakaļ devās pie cūkām.
Satrauca precniekus dzirdētā vēsts. Sirds kļuva tiem skumja.
Izgāja ārā it visi aiz augstceltā pagalma mūra,
Sasēdās viņi uz soliem pie vārtiem un sprīda, ko darīt.
345. Eirmahs, Poliba dēls, tiem sacīja, valodu sākdamš:
«Draugi, šis pārdrošais darbs Tēlemaham izdevies lepni!
Ceļojums sekmīgi beidzies! Kas spētu to gaidīt no viņa!
Tagad mēs vilksim uz jūru vislabāko melnsānu kuģi,
Pulcēsīm irējus veiklos uz tā, lai pārējiem ziņo
350. Negaidīt jūrā Odiseja dēlu, bet atgriezties drīzāk.»
Nebij viņš beidzis šos vārdus, te Amfīnoms, pagrīezles sānis,
Redzēja melnsānu kuģi, kas bija jau dziļajā ostā;
Ļaudis novilkā buras un nonesa ārus no klāja.
Smēdamies gardi par to, viņš sacīja pārējiem biedriem:
355. «Vēsti vairs nevajag sūtīt. Tie visi jau atkal ir mājās.
Laikam kāds dievs to viņiem būs telcis vai arī jau pašī
Redzēja plebraucam kuģi, bet nespēja panākt to jūrā.»
Telca tā viņš; tie plecēlās visi un stēdzās uz jūru,
Uzvilka melnsānu kuģi ar steigu uz smilšainā krasta.
360. Raženle kalpi pēc tam no turienes aizveda rikus.
Paši tie barā uz sapulci gāja un neļāva sēsties
Citam nevienam pie viņiem, ne jaunam, ne vecākam vīram.
Antīnojs, Eipeita dēls, tā pārējiem precniekiem telca:
«Brīnums, ka mūžīgie dievi no nelaimes glābuši viņus!
365. Dienu modrīgle sargi uz vējaino kalnāju galim
Sēdēja citi pēc cita. Kad vakarā rietēja saule,
Visi mēs atstājām sauszemes krastu un devāmies jūrā,
Braukdami ātrajā kuģī, tur galdījām dievlīško ausmu,
Lolojot cerību sirdī tam paslepu uzbrukt un nokaut.
370. Tomēr kāds labvēlīgs dievs to neskartu pārvedis mājās.
Apsvērsim tagad, kā viņam šeit sagādāt bēdīgu galu,
Lai viņš vairs nespētu izmukt no mums. Bet tomēr, man liekas,

- Kamēr vēl Tēlemahs dzīvs, mēs nespēsīm nokļūt pie mērķa!
 Ir jau viņš paaudzies krietni, tam prāta un padoma netrūkst.
375. Itakas pilsoņiem arī pret mums maz cienības jūtu.
 Ko tad? Jo ātrāk pie darba, pirms nav viņš uz sapulci saucis
 Ahaju virus! Man liekas, tas nekavēs ilgi šo lietu.
 Ignums būs viņam pret mums; tas celsies un paziņos visiem,
 Kā mēs tam izlikām slazdus un kā no tiem laimīgi glābles.
380. Tauta jau neslavēs mūs, kad dzirdēs par nodomiem šādiem.
 Arī kas jauns tad var gadīties mums, ja ignumā tauta
 Padzen mūs trimdā no dzimtenes mīļās uz svešajām zemēm.
 Pārsteigsim viņu jau iepriekš kur tālāk no pilsētas laukā
 Jeb vai kur ceļā; bet iedzīve visa un manta būs mūsu, —
385. Dalīsim pašī to visu, kā taisnība prasa, bet māju
 Dosim tā mātei un tam, kas viņu būs ņēmis par sievu.
 Ja nu patiešām jums netik mans padoms, bet vēlaties visi
 Atļaut tam dzīvot joprojām un mantot no tēva it visu,
 Tad lai mēs izbeidzam tūdaļ, šurp nākuši barā uz dzirēm,
390. Apēst tā mantu! Lai tagad tas vīrs, kas tīko tās sirdi,
 Bagātās dāvanas sūta no sevis, bet viņa lai pati
 Izvēlas tādu, kas dāvā visvairāk un patīk tās sirdij.»
 Teica tā viņš, un klusēja apkārt it visi kā mēmi.
 Amfīnoms, Nisa dēls krietnais, kas Arēta pēctecis bija,
395. Pēcēlās beidzot no vietas un pārējiem precniekiem teica,
 Nācis no zaļās Dūlīhijas salas, no bagātās kviešiem,
 Vadonis precniekiem būdams; tā valoda Pēnelopejai
 Patika ļoti, un jaunuma arī tam nebija sirdī.
 Vēlēdams labu it visiem, tas sacīja, valodu sākdam:
400. «Draugi, man netikas tomēr Tēlemaham dzīvību laupīt.
 Drausmīga lieta patiešām ir slepkavot valdnieka dzimtu.
 Taču ir labāk vispirms mums izzināt mūžīgo gribu.
 Ja jau nu Zevtēva griba šo nodomu atzīs par labu,
 Tūdaļ es uzbrukšu viņam un pārējos palīgā saukšu.
405. Bet, ja to neļautu dievi, tad iesaku dzīvību saudzēt.»
 Teica tā Amfīnoms viņiem, un patika visiem tā runa.
 Pēcēlās viņi ar steigu un gāja Odiseja namā;
 Nākuši valdnieka namā, tie sēdās uz gludītiem krēsliem.
 Tobriid prātīgai Pēnelopėjai bij citādas domas —
410. Iziet no sievietes mītnes pie pārgalvju precnieku bara.
 Zināja viņa jau visu, ka dēlam tie gatavo nāvi.
 Viņai to atklāja Medonts, šo lēmumu noklausot slepu.
 Steidzīgi viņa ar kalponēm savām nu devās uz zāli.
 Bet, kad jau valdniece, dieve starp sievietēm, pie precniekiem nāca,
415. Mierīgi nostājās viņa pie skaistceltā mitekļa durvīm,
 Kautrīgi segusi mīlīgos vaigus ar šķidrautu košu.
 Rāja Antinoju viņa un, valodu sākdamā, bilda:
 «Antinoj, kauna tev nav! Tu jaunu tik perināt proti!
 Saka, ka Itakas salā tu labākais esot no visiem
420. Vārdos un darbos. Bet neesi tāds, kā ļaudis mēdz runāt,

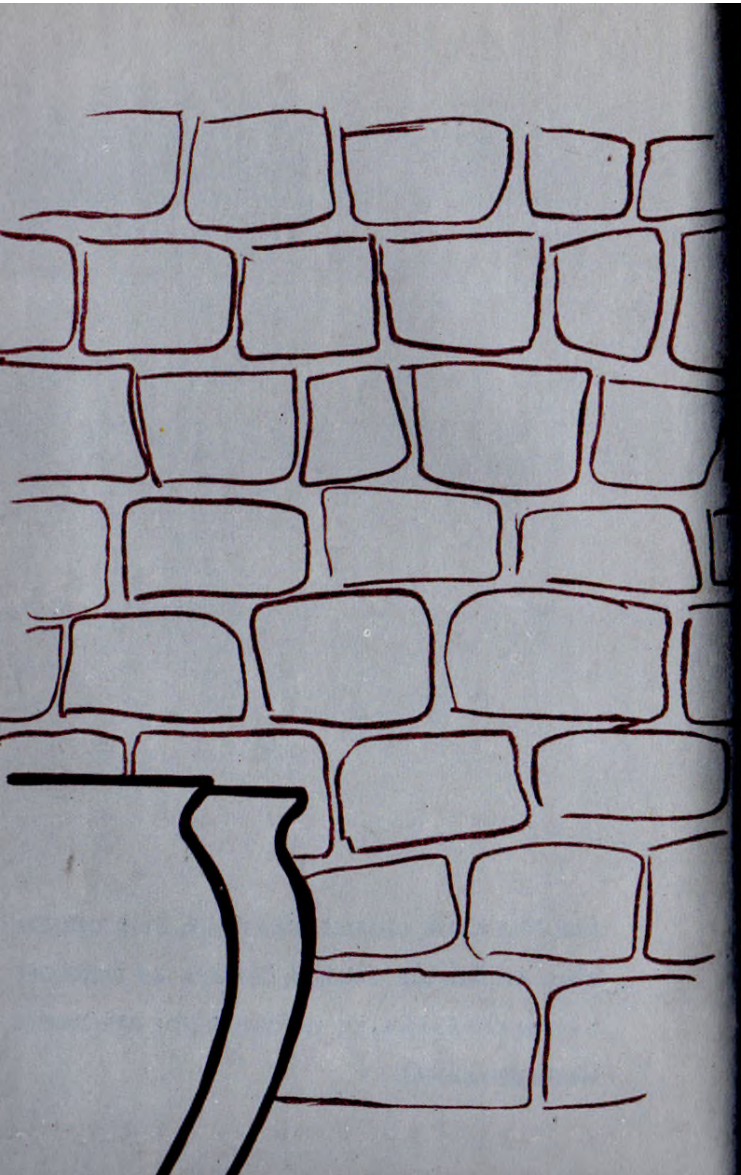

- Bezprāti ļaunais, Tēlemaham manam tu paslepu rīko
 Nāvi un likteņa dienul! Tev lūdzēji nerūp pavisam,
 Kuriem ir liecinieks Zevs. Ir nekrietni otru grūst postāt!
 Vai gan tu aizmirsis to, ka tēvs tavš šeit pajumti lūdza,
 425. Bīdamies ļoti no tautas? Tā sevišķi ienīda viņu,
 Tāpēc ka devās viņš jūrā ar taffešu plīrtiem kopā,
 Iebrauka tesprotu zemē, kur tauta mums draudzīga mīta.
 Saplēst tā grībēja viņu un izraut šā sirdi no krūtīm,
 Izlaupīt iedzīvi visu, jo bagāts tas bija pārlieku.
 430. Odisejs lūdza to viņiem, kaut vēlējās dedzīgi ļaudis.
 Tagad tu postī tā māju un apprecēt tiko tā sievu,
 Dzīvību laupī tā dēlam un skumdini mani tik ļoti.
 Aicinu nedarbus izbeigt; liec pārējiem arī to darīt!»
 Eirimahs, Poliba dēls, tai atbildot, sacīja pretī:
 435. «Krietnā Ikārtija meita, jo prātīgā Pēnelopejai
 Mierīgu prātu! Lai līdzīgas domas tev neuztrauc sirdī!
 Nav šeit mums cilvēka tāda, nav bijis un nebūs nemūžam,
 Kas pret Tēlemahu tavu, pret mīlamo dēlu, ceļ roku,
 Kamēr virs zemes es būšu vēl dzīvs un skatišu gaismu.
 440. Lūk, ko es sacīšu tev, un tiešām tas arī tā notiks:
 Tūdaļ tam aslnis melnās gar šķēpu šo aumaļām plūdis!
 Odisejs, pilsētu grāvējs, jo bieži, kad biju vēl maziņš,
 Paņēmis mani uz ceļiem pie sevis, man izceptu gaļu
 Ielika izplestās rokās un pasniedza sarkano vīnu.
 445. Tāpēc jau Tēlemahs arī man mīļāks par pārējiem vīriem.
 Taču no precnieku vīriem, to droši es apgalvot varu,
 Nedraud tam brīesmas. No dieva mēs nevaram izbēgt ne soļā.»
 Telca tā, mierinot šo. Pats tomēr tam rīkoja nāvi.
 Atpakaļ atgriezās Pēnelopēja uz kambari spožo,
 450. Bīrdinot asaras gaužas par mīlamo vīru, līdz kamēr
 Atēna, spulgace dieve, tai pildīja acis ar miegu.
 Vakarā atgriezās dievlīšķais cūkgans pie tēva un dēla.
 Vakara mielastam tobrīd tie azaidu gatavot sāka,
 Kāvuši viengada cūku, bet Atēna, spulgace dieve,
 455. Nākusi tuvu pa tam pie cildenā Lāerta dēla,
 Viegli to skāra ar rīkstī, lai atkal tas slimgalvis kļūtu.
 Drēbes tam netīras bija kā agrāk ap miesu, lai cūkgans
 Nepazīst, pienācis tuvāk, un prātīgai Pēnelopejai
 Nenes uz pilsētu vēsti, ja nespētu savaldīt prieku.
 460. Tēlemahs redzēja to un iesāka valodu pirmais:
 «Eimaj, vai atgriezies esi? Ko dzirdēji pilsētā jaunu?
 Saki — vai precnieki lepnie jau atpakaļ atgriezās visi,
 Atstājot slēpni? Vai mani kaut kur tie pārnākam gaida?»
 Eimaj, raženais cūkgan, tu atbildot sacīji viņam:
 465. «Jautāt un valcāt par viņiem pavisam man nenāca prātā
 Tobrīd, kad steldzos no pilsētas ārā, jo grībēju ātrāk
 Atpakaļ nokļūt uz māju, kad biju tai patēlcis vēstī.
 Ceļā es sastapos pēkšņi ar vēstnesi veiklu no biedriem.

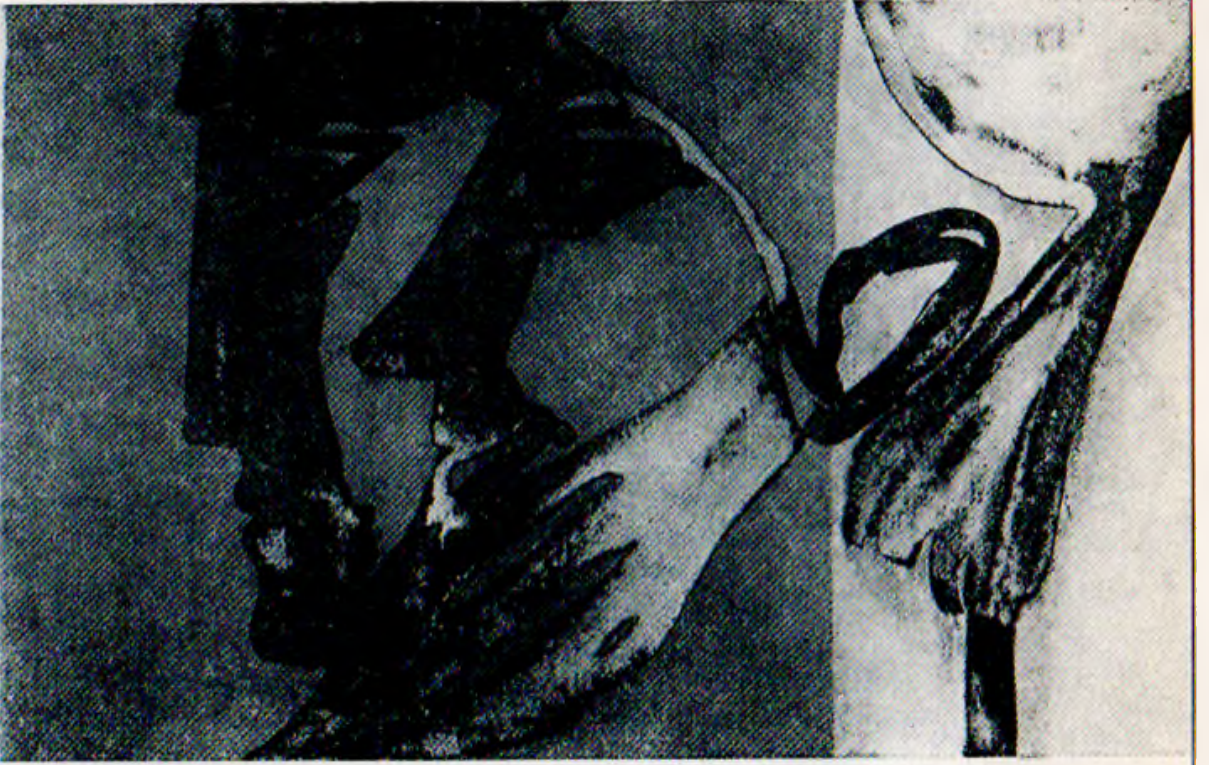
- Pirmais viņš pasteldzies bija un visu jau ziņojis mātel.
470. Zinu es arī vēl citu, ko redzēju pats savām acīm.
Atstājis pilsētu, gāju uz vietu, kur Hermeja pakalns
Paceļas augstu; tur redzēju pēkšņi, ka melnsānu kuģis
Ienāca mūsējā ostā; liels vīru bars bija tur redzams,
Bruņotu valrogļem smagiem un abējup asajiem šķēpiem;
475. Likās, ka vīpi tie bija, bet skaidri to nevaru zināt.»
Teica, bet svētais Tēlmaha spēks jau smaidīja laipni,
Pavēris skatu pret tēvu, lai nemana cūkgans tā smaidu.
Tikko tie pabeidza darbu un ēdlenus sagatavoja,
Dzīroja tūdaļ, un bija papildnam it visa šais dzirēs.
480. Bet, kad bij izsalkums rimis un dzērieniem dzesētas slāpes,
Domāja visi par dusu un baudīja tikamo miegu.

**XVII. TĒLEMAHA ATGRIEŠANĀS ITAKĀ. XVIII. ODISEJA
CĪŅA AR ĪRU. XIX. ODISEJA SARUNA AR PĒNELOPI.
KĀJU MAZGĀŠANA. XX. NOTIKUMI LĪDZ PRECINIEKU
NOGALINĀŠANAI.**

XVII

- B**et, kad jau rožpirkste Ausma no pamales iznira agri,
 Pamodās mīlais Odiseja dēls un cēlās no gultas,
 Plesēja ātri zem mirdzošām kājām sev sandales krāšņas,
 Paķēra vareno šķēpu, kas derēja ļabi tā rokai,
5. Posās uz pilsētu doties un sacīja cūkganam savam:
 «Tētīņ, es tagad uz pilsētu iešu, lai māte tur mīlā
 Redzētu mani. Patiešām, man liekas, tā nerimsies ātrāk
 Bīrdināt asaras rūgtas un nebeigs vaimanāt gauži,
 Kamēr ieraudzīs mani; tu uzklausī, cūkgan, ko teikšu:
10. Nabaga svešnieku aizved uz pilsētu tūdaļ, lai ielās
 Varētu dāvanas lasīt; dos viņam, cik patiksies katram,
 Kvlešu maizi un vīnu. Nav viegli man svešnieku katru
 Pajumtē uzņemt pie sevis, jo pašam daudz dažādu rūpju.
 Ja par šiem vārdiem ir aizvainots vīsis, tad vienīgi pašam
15. Būs tas par ļaunu; es parādīs esmu tik taisnību runāt.»
 Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, sacīja tūdaļ:
 «Mīļais, man netiktos pašam vēl kavēties ilgāk pie tevis;
 Pilsētā taču arvien ir ubagam labāk kā laukos
 Dāvanas lasīt. Tur ļaudis man dos, cik patiksies katram.
20. Gadī man neatļauj vairs pie kūlim šeit kavēties ilgāk,
 Strādāt tur dažādus darbus un saimnieka pavēlēm klausīt.
 Tagad tu ej! Šis aizvedīs mani, kā liki to viņam,
 Tikko pie uguns es sasilis būšu un ārā kļūs siltāks.
 Vienīgi skrandas sedz muguru manu, bet vēsāki rīti
25. Kaitīgi vecuma dienās, jo sakāt, ka pilsēta tālu.»
 Teica tā viņš, bet Telemahs devās pa pagalmu ārā,
 Soļodams steigā uz priekšu un tikodams precniekiem atriebt.
 Ātri viņš atpakaļ pilsētā nāca pie mājīgā nama,
 Priekšnamā plesēja metamo šķēpu pie kolonas augstās,
30. Pārkāpa akmeņu sliekšni un steigdamies iegāja iekšā.
 Aukle Eirikleja pirmā šeit redzēja pārnākam viņu.
 Sirmgalve izklāja ādas patlaban uz greznajiem krēsliem.
 Asarām acis tā metās pie viņa, bet apkārt tai tūdaļ
 Pulcējās kalpones citas, kas bija Odiseja namā,
35. Sīrsnīgi apsveica viņu, tam skūpstīja galvu un plecus.
 Prātīgā Pēnelopēja no istabas iznāca tobrīd, —

- Bija Artēmidai līdzīga skatā vai Kiprīdai pašai.
 Asaras lejot aiz prieka, tā apkampa mīlamo dēlu,
 Skūpstīja košsārtos valgus un mirdzošās jaunekļa acis;
 40. Sākdama valmanāt skali, tā teica šos spārnotos vārdus:
 «Beidzot tu pārnācis esi, mans gaļšums! Man šķīta, ka turpmāk
 Mūžam vairs neredzēt tevi, kad devies ar kuģi uz Pīlu
 Slepu, man nezinot pašai, lai meklētu mīlamo tēvu!
 Tagad tu stāsti pēc kārtas, ko visu tu redzēji ceļā!»
45. Prātīgais Tēlemahs tūdaļ, tai atbildot, sacīja pretī:
 «Māmuļa mīļā, tu skumdīni mani ar asarām savām!
 Nesatrauc sirdi tam krūtīs, kas tikko kā glābies no nāves!
 Mazgājies vannā virsperms, tērp ķermenī tīrākās drānās,
 [Steidzies uz augšējo kambari tūdaļ ar kalponēm savām,]
 50. Pielūdz mūžīgos dievus un soli tēm vēligas veltes
 Altāros ziedot; var būt, ka mums Zevs ļaus atriebties viņiem.
 Tagad es tūdaļ uz laukumu iešu un svešnieku kādu
 Saukšu pie sevis — tas kopā ar mani uz šejieni nāca;
 Viņu es sūtīju šurp ar pārējiem krietnajiem biedriem,
 55. Mīļajam Peirajam liku to atvest uz mītekli savu,
 Mielot un vērigt kopt, līdz kamēr es atgriežos mājās.»
 Teica tā viņš, un nebilda māte ne vārda tam pretī.
 Mazgājās viņa vispirms un apģērba tīrākās drēbes,
 Pielūdza mūžīgos dievus un solījās vēligas veltes
 60. Altāros ziedot; var būt, ka tad Zevs ļaus atriebties viņiem.
 Tēlemahs paķēra šķēpu no jauna un izgāja tūdaļ
 Ārā no nama, un sekoja līdzī tam ātrkāju suņi.
 Brīnīšķu krāšņumu pēkšņi tā augumam Atēna deva;
 Brīnījās ļaudis it visi, kad redzēja jaunekli nākam;
 65. Slavenie precnieku vīri nu bariem tam pulcējās apkārt,
 Priekšā runāja labu, bet sirdī tam vēlēja ļaunu.
 Tēlemahs vairījās labprāt no trokšņainā precnieku bara,
 Gāja uz soliem, kur sēdēja Mentors un Haliterss, Antifs;
 Senākos laikos tie bija Odiseja labākie draugi.
70. Tēlemahs sēdās pie šiem, un sāka tie iztaujāt viņu.
 Slavenais šķēpmetis Peirajs šeit pienāca tobrīd pie viņiem,
 Viesi pa ielu uz pilsētas laukumu vezdams; un ilgi
 Tēlemahs nebija tālu no viņa, bet nāca tam pretī.
 Šķēpmetis Peirajs pats pirmais tam sacīja, valodu sākdams:
 75. «Tēlemah, pastiedzies ātrāk un verdzenes sūti pie manis!
 Viņas tev dāvanas nesis, ko Menelājs šķīroties devis.»
 Prātīgais Tēlemahs tūdaļ, tam atbildot, sacīja pretī:
 «Peiraj, vēl nezinām skaidri, kā beigties mums visas šīs lietas!
 Ja jau nu precnieki lepnie šai namā man dzīvību laupīs,
 80. Sļepeni uzglūnot man, tie līdzīgi dalītu mantu.
 Labāk šīs dāvanas paturi pats, ne cits kāds no viņiem.
 Ja tik man laimēsies atriebties viņiem, tos sodot ar nāvi,
 Gan tad ar priecīgu prātu šīs dāvanas atdosi vēlāk.»
 Teicis šos vārdus, viņš svešnieku veda uz mītekli savu.

85. Drīz vien ar svešnieku kopā tie sasniedza mājīgo namu,
 Nometa apmetņus savus no pleciem uz krēsliem un soliem,
 Iekāpa tīkami gluditās vannās un mazgājās abi.
 Beigušas mazgāt, tos verdzenes zieda ar spīdīgo eļļu,
 Uzmeta apmetņus siltus un uzvilka hitonus mīkstus;
90. Beiguši mazgāties vannās, tie izkāpa abi un sēdās.
 Kalpone ūdeni nesa un lēja uz rokām no trauka,
 Brīnīšķa, mirdzošā zelta, uz sudraba bļodas, lai rokas
 Skalotu tīras, bet blakus tiem nolika gludītu galdu.
 Tikusi saimniece nāca un uzlika maizi uz galda,
95. Atnesa ēdīnu gana, jo labprāt tā sniedza, kas bija.
 Māte tiem nosēdās pretī pie skaistceltā mitekļa durvīm
 Mikstajā krēslā, un dzīju jo smalku tā audeklam vērpa.
 Izstiepa tūdaļ it visi pēc gataviem ēdieniem rokas;
 Bet, kad bij izsalkums rimis un dzērieniem dzesētas slāpes,
100. Prātīgā Pēnelopēja tā, valodu sākdamā, teica:
 «Tēlemah, labāk es atkal uz augšējo kambari došos,
 Mierīgi iegulšos gultā, kas mūžam man klāta ar skumjām,
 Slacīta asarām manām no brīža, kad Odisejs devās
 Kopā ar Atreja dēllem uz Troju. Tu neatrod laika,
105. Agrāk kā precnieku pūlis ir atgriezies atkal šai namā,
 Izstāstīt visu par tēvu, ja dzirdējis esi ko ceļā.»
 Prātīgais Tēlemahs tūdaļ, tai atbildot, sacīja pretī:
 «Tiešām taisnību tikai tev, māt, par visu ko teikšu.
 Braucām mēs tobrīd uz Pīlu pie Nestora, tautgana cildā;
110. Augstajā valdnieku pilī viņš uzņēma mani un arī
 Mieloja laipni kā dēlu, kas, nākdams no tālajām zemēm,
 Tikko kā atgriezies mājā pēc ilgāka laika. Tā mani
 Gādīgi cienāja viņš un arī šā slavenie dēli;
 Bet gan par tēvu, par raksturā stingro, viņš nebilda vārda —
115. Nebija dzirdējis viņš, vai dzīvs vēl vai arī jau miris;
 Tāpēc pie Atreja dēla Menelāja, šķēpmeša krietnā,
 Sūtīja mani ar zirgiem un divričiem, brīnīšķi kaltiem.
 Redzēju Heleni arī, kas ahaju vīriem un trojiem
 Asiņot lika tik ilgi, kā bija to lēmuši dievi.
120. Vaicāja tūdaļ pēc tam man Menelājs, drosmīgais cīņā,
 Kāpēc es īsteni nācis uz dievišķo Lakedaimonu.
 Gluži bez aplinkiem stāstīju viņam es taisnību visu;
 Menelājs Atreids pēc tam man sacīja, valodu sākdamas:
 — Brīnums pavīsam! Patiešām šā drosmīgā varoņa gultā
125. Gribēja iegulties visi šie glēvie un riebigie vīri
 Itin kā spēcīgais lauva, kad brīžmāte blezajā mežā
 Iegulda zīdāmos teļus tā midzenī mīkstā, lai patī
 Mierīgi dotos pa kalniem un lejām un mežmalā klusā
 Atrastu zālaines pļavas, tās mazuljus sagrābj ar prieku,
130. Ielauzies atstātā mīgā, un atnes tiem drausmīgu nāvi, —
 Gluži tik drausmīgu nāvi šiem nellešiem Odisejs nesis.
 Kaut jel — ai Zev, mūsu tēv, ai Atēna, Apollon arī —

- Odisejs būtu vēl tāds kā toreiz, kad krāšņajā Lesbā
 Drosmīgi cēlās uz ciņu ar spēcīgo Filomēleidu,
135. Notriekdams viņu gar zemi par patiku abaju dēllem!
 Kaut jel tāds Odisejs būtu, kad stātos ar precniekiem ciņā,
 Dzīve tiem īsāka kļūtu, un kāzas tie svinētu rūgtas!
 Ko vien tu vēlēsies zināt un gribēsi dzirdēt no manis,
 To es it visu bez aplinkiem teikšu un nekrāpšu tevi.
140. Arī ko stāstīja man reiz taisnīgais sirmgalvis jūrā,
 Atklāšu labprāt, jo negribu noslēpt no tevis ne vārda.
 Sirmgalvis teica, ka viņu tas redzējis Kalipso namā
 Ciešam daudz dažādu moku — tā aizturot viņu ar varu.
 Tāpēc jau Odisejs arī vairs atgriezties nevar uz mājām.
145. Nav tam patlaban ne kuģu ar airiem, ne jūrnleku brašu,
 Tādu, kas pārvestu viņu pār jūras muguru plašo. —
 Teica tā Menelājs Atreids, vislavenais šķēpmetis ciņā.
 Sarunu beidzis, es atgriezos mājās, bet mūžīgie dievi
 Ceļvēju deva un pārveda mani uz dzimteni mīlo.»
150. Teica tā viņš, un māmuļai sirdi tas satrauca krūtīs.
 Dievlīķais Teoklimēns tad sacīja, valodu sākdam:
 «Slavenā Lāerta dēla Odiseja cienītā sieva!
 Maz viņš vēl pateica tev, jel uzklausī mani nu tālāk!
 Stāstīšu visu, jo negribu slēpt tev ne mazākā nieka.
155. Lai man ir liecinieks Zevs, visaugstais no mūžīgiem dievliem,
 Arī šis galds, Odiseja pavards, pie kā es šurp nācis, —
 Odisejs tiešām kaut kur jau atrodas dzimtenes zemē,
 Stalgā viņš nepazīts apkārt, lai vērotu nekrietnos darbus,
 Rikodams drausmīgu galu šim neliēšu precnieku baram.
160. Visu to noģīdu es, kad, sēdēdams stiprceltā kuģī,
 Vēroju laižamies putnu, un tūdaļ Tēlémaham teicu.»
 Prātīgā Pēnelopēja tad sacīja Teoklimenam:
 «Svešniek, kaut dievi patiešām tam visam tā notikties ļautu!
 Daudz tad tu gūtu no manis, ar dāvanām apbērtu tevi,
165. Lai tad ikviens, kas sastapis tevi, par laimīgu sauktu.»
 Viesis un Pēnelopēja tā draudzīgi sarunu beidza.
 Pulcējās precnieki tobrīd Odiseja mitekļa priekšā;
 Mezdami ripas un metamos šķēpus, tie kavēja laiku
 Iemītā pagalma klonā, kā agrāk lepnības pilnī.
170. Tikko kā pienāca pusdienu laiks, no ganībām gani
 Atdzina aitas un kazas — tie paši, kas arī jau agrāk.
 Beidzot tiem sacīja Medonts — visvairāk no saucējtem viņu
 Mīlēja precnieku bars, pat dzirēs to ielūdza viņi:
 «Tā kā jums, jauneklī, visiem sirds kļuvusi liksma šais spēlēs,
175. Nāciet nu atkal uz zālī, lai varam mēs sarīkot dzīres!
 Pareizā laikā pie pusdienām sēsties nav gluži tik ļauni.»
 Teica tā viņš; tie piecēlās tūdaļ un sekoja viņam.
 Bet, kad tie ienāca iekšā Odiseja mājīgā namā,
 Apmetņus novilkā viņi un lika uz soliem un krēsliem;
180. Lielākās aitas un taucētās kazas tie mielastam kāva,

Barotās cūkas vēl arī un govi, no aploka dzītu,
Mielastam visiem; pats Odisejs kopā ar cūkganu krietno
Tobrīd jau taisījās doties no laukiem uz pilsētas pusi.
Cūkgans, pavēlnieks citiem, tā sacīja, valodu sākdam:

185. «Svešniek, kā redzu, tu gribi vēl šodien uz pilsētu doties —
Tā, kā pirms brīža mans pavēlnieks lika, bet jāsaka skaidri —
Tomēr es vēlētos labprāt, ka paliec pie cūkām par sargu!
Protams, es baidos un bīstos no viņa tik ļoti, lai vēlāk
Nebūtu jārājas viņam, jo rājīenu saņemt nav viegli.

190. Tāpēc mums jādodas ceļā! Laiks virzās mums ātri uz priekšu.
Arī jau tuvojas vakars, un pieņemsies aukstums vēl vairāk.»

Odisejs, daudzprāša gudrais, tam atbildot, sacīja pretī:

«Zinu un saprotu to. Par to jau es domāju arī.
Tagad lai ejam uz priekšu! Tu pavadi mani šai ceļā!
195. Ja tev patlaban kāds spieķis ir apcirsts, tad pasniedz, lai ejot
Balstīties varu. Te ceļi uz pilsētu slideni esot.»

Telcis šos vārdus, viņš plecos sev uzmeta nejauku somu,
Lāpītu vairākās vietās, — tās slīksna bij savīta aukla.

200. Cūkgans Ēimajs ar prieku tam iedeva tikamu spleķi.
Aizgāja viņi, un sargāja māju tam gani un suni,
Būdami modri arvien. Bet cūkgans uz pilsētu veda
Valdnieku savu, kas ubagam bija vai sirmgalvim līdzīgs,
Ietērples riebiņās skrandās. Ar spleķi tas vilkās uz priekšu.

205. Ejot pa šķautnainu ceļu, ar grūtībām pienāca abi
Tuvu pie pilsētas pašas, kur atradās skaiststraumes avots,
Aplūkts ar akmeņiem gludiem, — tur pilsoni ūdeni smēla.
Poliktors, Nērits un Itaks šo avotu darīja krāšņu;
Apkārt ap avotu dzidro bij stādīta tikamā apli

210. Trīsošo papeļu bērzs; no šķautnainās klintaines lejup
Plūda vēss ūdens uz to, bet augšā uz vējainā gala
Nimfām bij altāris likts, kur ceļotājs ziedoja viņām.

Melantejs, Dolija dēls, šai vietā tos sastapa abus;
Kazas viņš dzina patlaban, kas ganībās labākās bija,
Trokšņainām precnieku dzirēm, un palīgi bija vēl divi.
215. Redzēdams ejam šos abus, viņš nekrietni lamāties sāka,
Negantī kļiedza un satrauca sirdi Odiseja krūtīs:

«Tiešām ir telcamī tas! Šeit nelietis nelietim seko!
Jāatzīst taču, ka dievi mēdz līdzīgu līdzīgam vienot.

220. Saki jel, nelietī cūkgan, — kurp vedīsī rījīgo veci,
Nekrietno ubagu šo, kas dzirēs tik nolaižīs galdus?
Durvīs tāds stāvēs arvien, pie pilāriem berzēdams plecus,
Saņemdams vienīgi druskas, ne zobenus, mirdzošās blodas.
Būtu daudz labāk, ja atstātu viņu man kūtī par sargu;

225. Kūtī viņš varētu tīrīt, nest kazlēnlem atvases jaunas;
Sūkalas došu tam dzert, lai treknākas kļūtu tā gūžas.
Tā kā viņš mācījies labi tik dažādus neliešu darbus,
Netiks tam strādāt uz lauka, bet gribēs tas klejot tik apkārt,
Pildīdams vēderu lielo ar pasniegtām ubaga balvām.

- Lūk, ko es tagad tev teikšu, un tiešām tas notiksies arī:
230. Ja nu patiesi viņš dosies uz krietnā Odiseja namu,
Galvu tam aplidos soli, ko precnieki metīs pret viņu,
Ribas tie lelauzīs viņam, kad izmetīs ārā pa durvīm.»
- Teica tā viņš un, pienācis tuvāk, ar īgnumu lielu
Spēra tam papēdi sānos, bet nespēja nogrūst no ceļa.
235. Stingri viņš palika stāvam un šaubījās divējās domās:
Val nu tam uzbrukt ar spēkli un dzīvību izraut no krūtīm
Jeb vai to pacelt uz augšu un sašķaidīt galvu pret zemi;
Tomēr viņš pacēla visu un valdīja sirdi; bet cūkgans
Sāka šo lamāt un, pacēlis rokas, tā pielūdza nimfas:
240. «Avotu nimfas, ai Zevtēva meitas, ja Odisejs kādreiz
Jēru un kazlēnu gūžas, ar taukiem apvilktas apkārt,
Ziedojis altāros jums, tad paklausait lūgšanu manu:
Lai jel drīz pārnāk šis vīrs! Lai dievs kāds šurp atvestu viņu!
Tūdaļ jau lepību visu viņš izdzītu ārā no tevis,
245. Ka tu tik nekrietni dīžoties sācīs, uz pilsētu ejot
Dienu pēc dienas; bet nekrietni gan! tik sagandē lopus.»
- Melantijs, nekrietnais kazgans, tā sacīja cūkgamam preti:
«Brīnums pavisam! Ko rej te kā suns šis rūdītāls blēdis?
Kādreiz es vedīšu tevi ar stiprcelto kuģi kā precī
250. Projām no Itakas salas, lai krietnu sev labumu gūtu.
Kaut jel ar sudraba stopu Tēlémahu Apollons gāztu
Itakā šodien vai arī tā precnieki pārspētu viņu,
Kā jau šā tēvam ir zudusi diena uz dzimteni pārnākt!»
- Teicis šos vārdus, viņš devās uz priekšu, tur atstādams abus
255. Lēnitēm ejam, un valdnieka pili tas sasniedza ātri,
Tūdaļ viņš legāja iekšā un nosēdās precnieku vidū
Tieši Eirímaham pretī, jo milēja viņu visvairāk.
Tie, kas tur rīkojās tobrīd, tam uzlika gabalus gaļas;
Tikusi saimniece nāca un atnesa maizi, lai ēstu.
260. Odisejs tieši šai brīdī ar Eimaju, cūkgamu krietno,
Pienāca tuvu pie viņiem, un dobās kitaras skaņas
Plūda no valdnieka nama, jo Fēmijs tiem iesāka dziesmu.
Satvēris cūkgana roku, tā dievišķais Odisejs teica:
- «Eimaj, tā taču patiešām Odiseja slavenā mājā!
265. Viegli to varētu pazīt starp vairākām līdzīgām mājām.
Istabas cita pie citas! Te mājokļa pagalmam apkārt
Uzcelta akmeņu siena ar uzrobjiem augstiem, bet vārti
Divvīru, brīnīšķi stipri; neviens tos te nespētu lelauzt.
Redzu, ka vairāki viesi šai namā ir saukti uz dzirēm.
270. Cepešu smaržu es jūtu un arī vēl kitaras skaņas
Dzirdu — to taču mums dievi par biedru ir devuši dzirēm.»
- Eimajs, raženais cūkgans, tā sacīja, atbildot viņam:
«Uzminēt varēji viegli, jo prāta šais lietās tev netrūkst.
Vajag te pārdomāt labi, kā tagad mums rīkoties tālāk.
275. Varbūt pat dosies tu pirmals uz priekšu šai mājīgā namā
Iejaucies precnieku barā! Es gaidīšu ārpusē tevi.

Pallec šeit ārā, ja gribi! Tad došos es pirmais pie viņiem.
Tikai tu negaidi ilgi, lai pēkšņi kāds, leraugot ārā,
Nesāktu apmētāt tevi un piekaut. To apdomā labi!»

280. Odisejs, dievišķais cietējs, tam atbildot, sacīja preti:
«Zinu un saprotu to. Par to jau es domāju arī.
Dodies tu pirmais pie viņiem! Es galdišu ārpusē tevi.
Bieži es apmētāts esmu. Nav sītieni arī man sveši:
Pacietīgs kļuvis mans prāts, jo cietis daudz dažādu likstu
285. Karā un vētrās uz jūras. Lai arī tas notiek ar mani!
Riebīgais, badīgais vēders nav savaldāms viegli nevienam,
Ciešanas grūtas bez skalta tas mirstīgiem mūžīgi gādā.
Arī tik vēdera dēļ ceļ mirstīgie daudzaiņu kuģus,
Dodas pa bangaino jūru un naidniekiem sagādā postu.»

290. Eimajs un Lāerta dēls tā draudzīgi sarunu beldza.
Args, Odiseja suns, te pacēla galvu un ausis —
Bija tas uzticams šim, to kādreiz pats Itakas valdnieks
Izaudzināja, bet neguva prieka no viņa, jo tūdaļ
Devās uz ciņu pret Ilju svēto; tad jaunāki vīri
295. Lika tam medībās dzenāt gan mežkazas, briežus, gan zaķus.
Tagad tas gulēja atstāts, jo kunga tam nebija mājā,
Pagalma malā uz kaudzes, kur mūju un lilelopu mēsli
Samesti kopā pie vārtiem, lai vēlāk Odiseja vergi
Vestu no pagalma ārā un mēslotu valdnieka laukus.

300. Nekopts uz kaudzes šeit gulēja Args, un utis to grauza;
Tikko kā redzēja Args Odiseju pienākam tuvu,
Sāka viņš luncināt asti un sakļāva ausis pie galvas;
Taču tam nebija spēka vairs pienākt pie saimnieka sava.
Odisejs vēroja suni un slaucīja asaras plakstos,

305. Slēpdams no Eimaja tās; tad Odisejs vaicāja viņam:
«Eimaj, cik dīvaini tas! Es redzu šeit suni uz mēsliem.
Augums patiešām tam skaists, bet tomēr es nezinu skaidri,
Vai tik tā skrīšanas ātrums tāds bijis, kā āriene rāda,
Jeb vai tas tikai no tiem, kas kungiem pie apkrautiem galdiem
310. Luncina asti, jo kungļ ar tiem tik lepoties vēlas.»

Eimajs, raženais cūkgans, tā sacīja, atbildot viņam:
«Šis ir Odiseja suns, pats īpašnieks sen jau ir miris.
Būtu vēl tagad šim sunim tāds augums un veiklība kājās,
Kāda tam piemita toreiz, kad Odisejs devās uz Troju,
315. Brīnums tev būtu patiešām, tā spēku un ātrumu redzot.
Nespēja slēpties no viņa pat dziļākā bliezoknī zvēri,
Ko tas bij iesācis dzīt, jo pēdas viņš saoda krietni.
Tagad tam neklājas labi — kungs tālu no dzimtenes savas
Miris, un kalponēm laiskām vairs netikas domāt par viņu.
320. Vergi arvien jau ir tādi — ja nedzen tos kungļ uz priekšu,
Kūtrums tiem rodas par biedru un labprāt vairs netikas strādāt.
Mākoņu granditājs Zevs tiem pusi no vērtības laupa,
Sākot ar dienu, kad verdzības jūgs tos pārsteidzis pēkšņi.»

Telcis šos vārdus, viņš devās uz mājīgo valdnieka namu,

325. Virzījās tieši uz zāli, kur dzīroja precnieki lepnie.
Nāves liktenis melnais tad pēkšņi pārsteidza Argu,
Tikko pēc divdesmit gadu viņš redzēja valdnieku savu.
Tēlemahs, līdzīgais dievam, pats pirmais starp pārējiem pili
Redzēja Elmaju nākam; viņš tūdaļ tam māja ar galvu,
330. Cūkganu saukdams pie sevis; tas, pavēris skatu visapkārt,
Paņēma tuvāko solu, kur sēdēja ēdlienu devējs,
Gaļu sagriezdams precnieku vīriem, kas dzīroja namā.
Paņemto solu viņš plegrūda tuvāk Tēlemaha galdam,
Sēzdamies tieši tam pretī; tad saucējs pasniedza viņam
335. Gabalu gaļas uz galda un deva tam maizi no groza.
Raženais Odisejs tūdaļ pēc Elmaja ienāca zālē.
Izskatā ubagam bija viņš līdzīgs vai sirmgalvim vārgam;
Ietērples riebigās skrandās, tas lēnītēm vilkās ar spieķi,
Nosēdās lēnām pēc tam uz oškoka sliekšņa pie durvīm,
340. Muguru balstot pret aplodas malu, ko remesis kādreiz
Prasmīgi nogludināja un ielika taisni pēc lodes.
Tēlemahs cūkganu sauca pie sevis un sacīja viņam,
Sniedzams tam garšīgo maizi no brīnīši izpītā groza,
Arī gaļas tik daudz, cik rieksavās varēja satvert:
345. «Aiznes tu svešniekam šof Dod padomu viņam, lai tūdaļ
Dodas pie precnieka katra un ubaga dāvanas lūdzaš
Kaunēties nevajag tādām, ko nospiedis trūkums tik smagl.»
Teica tā viņš, un aizgāja cūkgans, šo dzirdējis runu.
Nācis pie svešnieka tuvu, viņš teica šos spārnotos vārdus:
350. «Tēlemahs sūta to tev un liek vēl tev sacīt, lai tūdaļ
Dodies pie precnieka katra, no visiem dāvanas lūdzies.
Kaunēties nederot tādām, viņš saka, ko nospiedis trūkums.»
Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, savukārt teica:
«Varenais Zev, Tēlemaham laimī dod mirstīgo vidū!
355. Lai jel tam piepildās viss, ko krūtīs sirds vēlas patlaban!»
Teica tā viņš un saņēma doto ar rieksavām abām,
Nolika maizi un gaļu pie kājām uz riebigās somas.
Kamēr vēl dziedonis dziedāja zālē, viņš apēda sniegto.
Bet, kad tas paēdis bija un dievlīkails dziedonis rima,
360. Precnieki sāka jau trokšņot pa zāli. Bet Atēna tūdaļ
Plenāca tuvu pa tam pie raženā Lāerta dēla,
Lika pie precniekiem iet un dāvanas lūgties no viņiem,
Pārbaudot visus pēc kārtas, kurš taisnīgs, kurš netaisnīgs būtu.
Pasargāt viņus no drausmīgās nāves tai nenāca prātā.
365. Odisejs gāja pie katra pa labi un dāvanu lūdza,
Izstiepdams roku uz priekšu, kā būtu sen ubagot gājis.
Precnieki žēlojot deva, ar izbrīnu raudzījās viņā;
Sāka tie vaicāt cits citam, kas esot, no kurlenes nākot.
Melantijs, nekrietnais kazgans, tā sacīja, valodu sākdam:
370. «Uzklausīt mani jūs visi, kas slavēno valdnieci precat,
Ko es par svešnieku teikšul Es agrāk jau redzēju viņu;

Cūkgans Eimajs šo vīru pie mums uz pilsētu veda;
Tomēr es nezīnu skaidri, no kurienes īsti viņš cēlies.»

375. Teica tā viņš, bet Antinojs tūdaļ tā cūkšanam teica:
«Nelieti cūkgan, kam atvedi šurp uz pilsētu viņu?
Vai gan mums netrūkst jau tādu, kas vazājas apkārt pa mājām,
Uzbāžas visiem un dzirēs palaikam tik nolaiza galdu?
Liekas, ka tagad tev nepletiek vēl, ka saimnieka mantu
Apēd šurp nākušie vīri? Tu aicini arī vēl viņu!»

380. Eimajs, raženais cūkgans, tā sacīja, atbildot viņam:
«Antinoj, dižciltīgs esi tu gan, bet nelabi runāt
Vai gan kāds letu pie cilvēka sveša un ielūgtu viņu
Tieši pie sevis, ja nebūtu svešnieks tam vajadzīgs mājā, —
Vai nu kāds pareģis, ārsts, vai arī kāds izvelcīgs celtnieks,
385. Jeb vai ar dziedonis vledīgs, kas dziedādams liksmotu sirdi?
Tādi ir vēlami mirstīgiem ļaudīm it visur virs zemes.
Ubagu nelūgs neviens, lai aprīj tas saimnieka mantu.
Tomēr no precniekiem visiem pret krietnā Odiseja vergiem
Nelaipnāks esi tik tu, bet sevišķi tieši pret mani.

390. Taču es nebīstos tevis, līdz kamēr vēl dzīvo šai namā
Prātigā Pēnelopēja un Tēlemahs, līdzīgais dīvam.»

Prātigais Tēlemahs tūdaļ, tam atbildot, sacīja pretī:
«Labāk tu klusējis būtu! Ir velti daudz runāt ar viņu.
Antinojs paradīs uzbrukt ikvienam ar skarbāku vārdu.
395. Bleži viņš ķīldojas pats un citus vēl ķīldoties kūda.»

Teicis to, tūdaļ Antinojam bilda šos spārnotos vārdus:
«Tiešām kā rūpīgais tēvs tu, Antinoj, gādā par mani!
Tagad tu vēlies, lai svešnieku šo ar pavēli skarbu
Izraīdu ārā no mājas. Lai dievi tam neļautu notikt!
400. Dod tam, ko vēlies! Man nebūs tā žēl, pat lieku to darīt.
Nebīsties velti no mātes tu manas vai arī no kāda
Cita starp vergiem, kas dzīvo patlaban Odiseja namā!
Taču gan citādas domas pavīsam tev bijušas krūtīs.
Pats tu ar prieku jau aprītu visu un nedotu citam.»

405. Antinojs, Elpeita dēls, tam atbildot, sacīja pretī:
«Tēlemah, balmuti piktais! Ko, pārdrošniek lielais, tu teici?
Ja viņš no precnieka katra tik gūtu, cik saņems no manis,
Nespertu soli pēc tam trīs mēnešus atkal šai namā!»

Teica tā viņš un pacēla solu, kas bija zem galda —
410. Dzīrojot kopā ar citiem, viņš lika tur mirdzošās kājas.
Pārējie dāvanas deva it visi un pildīja somu
Pilnu ar maizi un gabaliem gaļas, bet Odisejs tūdaļ
Gribēja doties uz sliekšni, lai ahaju dāvanas ēstu.

Taču viņš, stājies Antinojam blakus, tā sacīja viņam:
415. «Dod man ko, draugi! Man liekas, tu neesi ahaju vīdū
Zemākas kārtas, bet augstākas — skatā tu valdniekam līdzīgs,
Tāpēc tev būtu man jādod daudz vairāk kā pārējiem visiem.
Iedams pa pasauli plašo, es slavēšu tevi ik dienas;
Arī man pašam bij māja, un dzīvoju kādreiz starp ļaudīm,

420. Biju jo laimīgs un bagāts, un ubagam devu es bieži,
 Katram, lai būtu kāds būdams, kad nāca tas, trūkumu ciedzams.
 Toreiz man bija daudz vergu, daudz dažādu mantu, kas ļāva
 Labi un laimīgi dzīvot, un mani par bagātu sauca.
 Tomēr it visu man laupīja Zevs, jo bija tā lēmis;
425. Mani viņš paskubināja ar klistošo pirātu baru
 Doties uz Ēģiptes zemi jo tālu, lai eju tur bojā.
 Ēģiptes upē es liganos kuģus pie enkura sēju,
 Saviem mīļajiem biedriem pēc tam es padomu devu
 Palikt pie dobajiem kuģiem, tos vērīgi apsargāt visus;
430. Sūtīju izlūkus arī no pakalniem apkārtni vērot.
 Pēkšņi tie atmeta kaunu un sekoja neprātam savam.
 Auglīgos Ēģiptes laukus tie iesāka postīt bez jēgas,
 Aizveda slevas sev līdz un maziņos bērņus uz kuģiem,
 Apkāva vīrus. To saucieni nāca līdz pilsētas mūriem.
435. Kareivji, kļedzienus dzirdot, ar gaismu mums iznāca preti;
 Divriči traucās uz priekšu, un kājnīki sekoja bariem;
 Ieročos mirdzēja lauks, bet Krona dēls, zibeņu metējs,
 Bailēs mūs plespēda bēgt, un nebija drosmes nevienam
 Stāties tiem preti bez bailēm, jo visur mums draudēja briesmas.
440. Daudzus no mūsējiem nogāza viņi ar zobenu aso,
 Dažus tie aizvilka dzīvus, lai kalpotu viņiem par vergiem.
 Svešņiekam kādam, kas gadījās ceļā, tie atdeva mani,
 Dmētoram, ļasa dēlam, kas Kīprsalā valdīja toreiz.
 Tagad no turlienes nāku un izmocīts esmu pārlieku.»
445. Antinojs kļedza tam preti un sacīja, valodu sākdam:
 «Kas ir tas dievs, kas sūtīja viņu mums sagandēt dzīres?
 Stājies tu vairāk pret vidul! No galda šā aizvācies tālāk!
 Citādi klāsies tev jaunāk kā Kīprā un Ēģiptes zemē!
 Uzbāzīgs ubags tu esi, un kauna tev nav vairs pavisam!
450. Katram tu pienāc pēc kārtas, un visi ar devīgu roku
 Dāvā, kas gadās. Te nevajag taupīt, te nevajag žēlot —
 Taču tas nepieder pašam — un katram papildnam ir visa!»
 Odisejs, daudzpraša gudrais, nu atkāpās soll un teica:
 «Brīnums, ka āriene tava pavisam nav līdzīga prātam!
455. Lūdzējam tomēr no sava tu sālsgraudu nebūtu devis!
 Tagad tu pārtiec no sveša, bet labprāt gan garozu maizes
 Negribi dāvināt man, kaut maizes uz galda papildnam.»
 Teica tā viņš, bet Antinojs vairāk vēl lekāsa dūsmās.
 Pavēris īgušu skatu, viņš bilda šos spārnotos vārdus:
460. «Tiešām tev neklāsies labil Bez pēriena krietna, man liekas,
 Netiksi ārā no nama! Tu arī vēl lamāties sāksi!»
 Teica tā viņš un, satvēris solu, tam meta pa plecu,
 Tuvu pie skriemeļa kaula, bet Odisejs stāvēja stingri,
 Gluži kā klints. Antinoja sitiens to nespēja nogāzt.
465. Klusu viņš pamāja galvu, jo sirdī bij atriebes doma.
 Tūdaļ viņš devās uz sliekšni, tur sēdās, lai noliktu somu,
 Pilnu ar dāvāto maizi, un precniekiem teica šos vārdus:

- «Uzklausait mani jūs visi, kas slaveno valdnieci precat!
 Tagad es sacīšu to, ko sirdsbalss man likusi krūtīs.
470. Nebūtu nelaime liela un nebūtu bēda nekāda,
 Ja reiz kāds vīrs, kas, sargādams mantu, no pretnieka sava
 Siltienus gūtu par vēršiem vai arī par mikstvilnas altām.
 Nekrietnā vēdera dēļ man Antinojs meta ar solu,
 Riebīgā tiešām — tas ļaudīm arvien daudz ļaunuma dara.
475. Ja ir kur dievi un atriebes dieves, kas ubagus sargā,
 Tad lai Antinoju nāve pirms kāzām šeit pārsteigtu pēkšņi!»
 Antinojs, Eipeita dēls, tam atbildot, sacīja atkal:
 «Klusē tu, svešniek, un ēd vai dodies no šejienes projām!
 Cītādi, tverot aiz rokas vai kājas, par muļķīgām runām
480. Izraus šie jaunekļi ārā no nama un saplosīs tevi!»
 Teica tā viņš, un visi pret šo bij īgnuma pilni.
 Daži no lepnīgo jaunekļu bara tā sacīja tobrīd:
 «Antinoj, nebija labi, ka nabaga svešnieku sīti!
 Pazudis cilvēks tu būtu, ja ubagā mūžīgais slēptos!
485. Bleži vien dažādu svešnieku skatā mēdz rādīties dievi,
 Staigā pa pilsētām viņi un pieņem daždažādus veidus,
 Vēro gan lepnību ļaudīs, gan arī to tikumus krietnos!»
 Teica tā precnieki daži; maz līdzēja viņam šie vārdi.
 Tēlemahs tobrīd par piekauto tēvu bij sašutis dziļi.
490. Taču ne asaras pile zem plakstiem tam nenorītēja.
 Klusi viņš pamāja galvu, jo domāja atriebes domu.
 Tobrīd prātīgā Pēnelopēja, to dzirdot, ka zālē
 Svešnieks ir nekrietni piekauts, tā sacīja kalponēm savām:
 «Kaut jel pats Apollons tevi tā tvertu ar slaveno stopu!»
495. Atbildot viņai, tā teica Eirínome, saimniece krietnā:
 «Ja mums šeit notiktos viss, kā vēlamies sirdī patlaban,
 Tad vairs no viņiem neviens šeit neredzēs austošo rītu.»
 Prātīgā Pēnelopēja, tai atbildot, sacīja atkal:
 «Visus es, māmiņa, nīstu, jo visi mums ļaunu tik vēlē.
500. Antinojs tomēr visvairāk ir līdzināms melnajai nāvei.
 Precnieku vidū patlaban kāds nelaimīgs svešnieks ir nācis,
 Dāvanas pārtikai lūgdams, jo trūkums ir nomācis viņu.
 Labprāt tam dāvā ikviens un somu tam pilda ar maizi,
 Tomēr šis dāvanas vietā ar solu tam metis pa plecu.»
505. Prātīgā Pēnelopēja tā sacīja kalponēm savām,
 Gulamā istabā sēžot. Bet dievlīšķais Odisejs ēda.
 Cūkganu savu tā sauca pie sevis un sacīja viņam:
 «Dodies pie svešnieka, raženais Elmaj, un sauc to pie manis!
 Gribētu tikties ar viņu kaut brīdi un valcāt ko viņam,
510. Vai tas ko dzirdējis būtu par vīru, par raksturā stingro,
 Jeb vai to redzējis pats, jo klīdis pa dažādām zemēm.»
 Elmaj, raženais cūkgan, tu sacīji, atbildot viņai:
 «Kaut jel šie ahaju vīri reiz izbeigtu trokšņainās dzīres!
 Sirdi tev mīļo ar valodu savu viņš remdētu labprāt.
515. Būdiņā manā tas mīta trīs dienas un arī trīs naktis;

- Bēgdams no tesprotu kuģa, viņš atnāca tieši pie manis.
 Tomēr par neveiksmēm savām tas nespēja izstāstīt visu.
 Itin kā ļaudis mēdz uzklausīt dziedoni tādu, kam dievi
 Sajūsma dāvā, lai mirstīgo sirdis tas jūsmo ar dziesmu, —
520. Brīnīšķo dziesmu it visi bez apnikas uzklausīt tiko, —
 Tieši tā klausījos viņā, kad sēdēja būdā pie manis.
 Saka viņš arī, ka esot Odiseja tēvam sens vīsis;
 Senāk tas dzivojis Krētā, kur Mīnoja pēcteči valda.
 Tieši no turienes šurp viņš devies, daudz grūtību ciedzams,
525. Vilkdamies tuvāk arvien; tas stāsta, ka dzirdējis kādreiz —
 Odisejs esot jau tuvu pie auglīgās tesprotu zemes,
 Arī daudz dažādu mantu viņš vedot uz dzimteni savu.»
 Prātīgā Pēnelopeja, tam atbildot, sacīja tūdaļ:
 «Steldzies, to aicinī šurp, lai pats viņš man pastāsta visu!
530. Tikmēr tur šle vai nu ārā aiz durvīm lai patērzē jautri,
 Vai ar šai namā, jo prāts tiem arvien uz jautrību nesas.
 Neskarta paliek ikvienam tā mantā, kas krāta tiem mājā, —
 Maize un saldenais vīns! To patērē vienīgi salme,
 Pulcējas viņi ik dienas šai namā un salmnieko pašī,
535. Kaudami salmnieka vēršus un altas un taucētās kazas,
 Sarīko bagātas dzīres, dzer dzirkstošo vīnu bez jēgas,
 Patērē mājā mums visu. Nav tāda šeit vīra patlaban,
 Kāds mums reiz Odisejs bija, lai sargātu māju no posta.
 Ja nu vēl atgrieztos viņš un nāktu uz dzimtenes zemi,
540. Kopā ar dēlu viņš atriebtu tūdaļ šo nekrietno darbus.»
 Telca, un Tēlemahs šķaudīja skaļi, un apkārt pa namu
 Drausmīgi dārdēja atbalss. Tad smaidīja Pēnelopeja.
 Plevēršot Eimajam skatu, tā hilda šos spārnotos vārdus:
 «Steldzies pie precniekiem, Eimaj, un svešnieku atved pie
 manis!
545. Dzirdēji pats, ka šķaudīja dēls pēc vārdiem, ko telcu.
 Tagad nav šaubu, ka precnieki saņems drīz pelnīto sodu,
 Galīgi visi — nevienam no viņiem tas nepales garām.
 Arī ko citu tev teikšu, to vērīgi paturī prātā:
 Ja nu es redzēšu baidzot, ka svešnieks man taisnību stāsta,
550. Apmetnī, hitonu dāvāšu viņam un tikamas drēbes.»
 Telca tā viņa, un cūkgans nu gāja, šo pavēli dzirdot.
 Nācis pie Lāerta dēla, tas telca šos spārnotos vārdus:
 «Uzklausī, svešniek, šurp aicina tevi Tēlemaha māte,
 Prātīgā Pēnelopējal sirds vēlētos valdniecel labprāt
555. Zināt par vīru kaut ko, jo rūpes tai Helas par viņu;
 Ja nu tā redzētu baidzot, ka tikai tu taisnību stāsti,
 Apmetnī, hitonu dāvās tā tev, ko vajag tik ļoti.
 Dienišķu maizi sev vīegļi, lai varētu vēderu pildīt,
 Iegūsi tomēr no katra, kas gribēs tev dāvanu almesl.»
560. Odisejs, dievišķais cietējs, tam atbildot, sacīja atkal:
 «Tikai taisnību vien, ai Eimaj, es stāstīšu tūdaļ
 Krietnā Ikārija meitai, jo prātīgai Pēnelopējal;

- Labi es zinu par viņu — mēs līdzīgi cietuši abi.
 Tomēr man bailes patlaban no nekrietnā precnieku bara.
565. Precnieku nedarbi, spīts līdz dzelžainām debesīm sniedzas!
 Tā vēl pat šodien, kad apkārt es dāvanas lūgdamies gāju,
 Nedarot jaunu nevienam, šis cilvēks piekāva mani.
 Taču ne Tēlemahs tobrīd, ne cits kāds tur sargāja mani.
 Tāpēc dod padomu viņai, lai pagaida kambarī mani,
570. Kamēr riet saule, kaut dzirdēt par vīru slrds ilgojas viņai.
 Tad man lai vaicā par to, kad Odisejs dzimtenē pārnāks,
 Sēdinot pavardam tuvu, jo drēbes man vienīgi skrandas.
 Labi jau zini to pats: tu pirmais šeit paglābi mani.»
 Teica tā viņš, un aizgāja cūkgans, šo valodu dzirdot;
575. Tikko viņš pārkāpa sliekšni, tam vaicāja Pēnelopeja:
 «Kāpēc nav atnācis svešnieks? Kas ubagam ienācis prātā?
 Val gan tas bītos no kāda pārlleku vai sajustu kaunu
 Rādīties valdnieka namā? Nav kaunīgam ubagam vlegll!»
 Eimaj, raženais cūkgan, tu sacīji, atbildot viņai:
580. «Prātīgi runā šis svešnieks; cits arī tā varētu domāt.
 Jāvairās taču ir viņam no nekrietnā precnieku bara.
 Pagaidīt ilka viņš tev, līdz vakarā rietētu saule.
 Arī patlešām tev, valdniece, pašai daudz tikamāk būtu
 Vienai ar svešnieku vakarā runāt un uzklausīt viņu.»
585. Prātīgā Pēnelopēja, tam atbildot, sacīja atkal:
 «Lai nu viņš būtu kas būdams, nav muļķis, man liekas, šis
 svešnieks.
- Taču gan pasaulē visā nekur starp mirstīgiem ļaudīm
 Nebūs vairs nellešu tādu, kas dara tik nekrietnus darbus.»
 Teica tā Pēnelopēja, un aizgāja dievišķais cūkgans
590. Projām pie precnieku bara, kad bija jau pateicis visu.
 Tuvu noliecis galvu pie krietnā Odiseja dēla,
 Nedzirdot citam nevienam, viņš teica šos spārnotos vārdus:
 «Tagad nu eju es, mīļais, lai sargātu cūkas un citu
 Labumu tavu un manu. Par šo tu nu gādā uz priekšu!
595. Tomēr visvairāk tu gādā par sevi un apdomā labi —
 Daudz ir starp ahajiem tādu, kas tiko tev dzīvību laupīt.
 Zevs lai tos nobendē agrāk, pirms viņi mums nodara ļaunul!»
 Prātīgais Tēlemahs tūdaļ, tam atbildot, sacīja pretī:
 «Tiešām tā notiksies, tētiņ! Tu, launagu paēdis, steldzies!
600. Ritu atgriezies agri un atdzen mums barotos lopus!
 Tālāk par visu es gādāšu pats un mūžīgie dievi.»
 Teica tā viņš, un nosēdās cūkgans uz gludītā krēsla.
 Tikko tas aizaidu beldza un dzesēja slāpes ar vīnu,
 Atpakaļ devās pie cūkām; viņš atstāja sētu un māju,
605. Pilnu ar jautrajiem vīsiem, kas tikamās dziesmās un dejās
 Liksmojās priecīgu prātu; jau saule gāja uz rietu.

XVIII

- I**enāca tobrīd kāds klaidonis ubags, kas Itakas ielās
 Dāvanas lūdza un izslavēts bija ar rījību savu.
 Izsalkums mocīja viņu arvien un slāpes, bet tomēr
 Nebij tam spēka un drosmes, kaut augumā pārspēja citus.
5. Māte par Arnaju viņu jau nosauca dzimšanas dienā.
 Pilsētas jauneklī visi to dēvēja tomēr par Iru —
 Labprāt tas aiznesa vēsti, ja kādam kas vajadzīgs bija.
 Pārkāpis sliekšni, Odiseju dzina šis ārā no zāles,
 Skarbī to nolamāt sāka un teica šos spārnotos vārdus:
10. «Ārā no priekšnama, vecais, lai tevī kāds nerauj aiz kājas!
 Vai gan tu nejūti to, ka visi man mirkšķina acīm
 Izgrūst no šejienes tevi? Bet tomēr es kaunos to darīt.
 Celies un aizvācies projām, lai nebūtu jācinās abiem.»
 Pavēris īgušu skatu, tam daudzpraša Odisejs teica:
15. «Prātā tu jūcisi! Ne vārdiem, ne darbiem tev nedaru ļauna!
 Neskaužu tevi, ja kāds tev ko devis, ja dabū tu vairāk.
 Abi mēs varam šeit sēdēt uz sliekšņa. Tev nevajag apskaust
 Mani, ja citi ko dāvā; tu arī tik ubags vien esi,
 Gluži kā es, un turība nāk mums tikai no dieviem.
20. Nesauc tu mani tik strauji uz ciņu, lai neklūstu dusmīgs;
 Citādi, kaut gan es vecs, tev asiņos krūtīs un lūpas.
 Rīt dien jau ērtību būtu man vairāk, ja nebūtu tevis.
 Droši tad varētu galvot — tev nenāktu prātā nemūžam
 Lāerta dēla Odiseja namā vēl otrreiz spert kāju.»
25. Pavēris īgušu skatu, tā sacīja klaidonis ubags:
 «Brīnums, cik ātri šis rījīgais ubags ir kļuvis jau plāpīgs,
 Gluži kā virtuves sieva! Nu gribu es pārmācīt tevi,
 Krietni vien sagumdit dūrēs; tad tūdaļ no žokļiem tev zobi
 Sabirs uz zemes kā cūkaļ, kas izraknā kaimiņu druvas.
30. Jozies tik tagad uz ciņu, lai pārējie varētu skatīt
 Cināmlies abus. Vai pretoties spēsi tu jaunākam vīram?»
 Tā šeit tie kildojās īgni pie priekšnama augstajām durvīm,
 Sēžot uz gludītā sliekšņa, jo dusmās tie iekaisa abi.
 Svētais Antinoja spēks tos redzēja sēžam uz sliekšņa;
35. Tobrīd viņš iesmējās skaļi un sacīja precnieku vīriem:
 «Līdzīgas lietas nekad vēl, draugi, nav redzētas agrāk!

- Brīnīšku jautrību dievs mums atļāvis skatīt šai namā.
 Sacikste sāksies starp svešnieku šo un klaidoni Iru.
 Cīņa ar dūrēm te būs. Lai ātrāk tos sarīdām kopā!»
40. Teica tā viņš, un, smiedamies skaļi, tie piecēlās visi,
 Mudīgi nostājās apkārt ap ubagiem netīrās drēbēs.
 Antinojs, Eipeita dēls, tā sacīja precnieku baram:
 «Uzklausīt mani jūs, precnieki brašie, ko tūdaļ jums teikšu:
 Tagad uz gallošām oglēm ir kazu vēderi likti;
45. Dzirēm mēs atstājām tos, ar taukiem un asinīm pildot.
 Kurš no šiem abiem būs uzvaru guvis pār pretnieku savu,
 Tas lai šurp steigjas un izvēlas to, kas patīk visvairāk.
 Turpmāk ik dienas starp mums tam daļa būs jautrajās dzirēs;
 Neļausim ubagam citam vairs dāvanas lasīt šai namā.»
50. Teica tā viņš, un patika visiem Antinoja runa.
 Odisejs, daudzprāša gudrais, tā sacīja, viltību slēpdams:
 «Draugi, nav iespējams tas, ka letu pret jaunāku cīņā
 Pavēcāks gados, kam ciešanās daudzās ir guruši spēki.
 Skubina nekrietnais vēders šeit mani cīest sitienus skarbus.
55. Klausait, ko teikšu! Ar zvērestu stipro man apzvēriet visi:
 Iram lai palīgā nenāk neviens, ar spēcīgo roku
 Mani lai nesit neviens un nepalīdz uzvarēt viņam.»
 Teica tā viņš, un zvērēja visi, kā Odisejs lika.
 [Bet, kad tā zvērēja viņi un pabeidza zvērestu visi,]
60. Svētais Tēlémaha spēks starp viņiem tā sacīja atkal:
 «Svešniek, ja pašam tev tīkas un drosmē ir vīrišķās krūtīs,
 Cīnles ar šo! No abajiem citiem tu nebaidies velti!
 Ja kāds cits celsies pret tevi, tas tūdaļ ar daudziem ies cīņā!
 Saimnieks es šeit, to Antinojs atzīst un Eirīmahs arī,
65. Ahaju vadoņi krietnie, jo abi ir prātīgi vīri.»
 Teica tā viņš, un ahaju vīri tam piekrita visi.
 Odisejs apsēja skrandas ap kaunumu savu; tā gūžas
 Izcēlās lielas un skalstas, un atsedzās pleci tā platie,
 Vīrišķas krūtīs un rokas; te Atēna, nākusi tuvu,
70. Krāšpumu locekļiem deva un brašumu lautganam cildam.
 Precnieki, visu to redzot, ar izbrīnu raudzījās viņā.
 Raugoties kaimiņā savā, tā sacīja viņi cits citam:
 «Tiešām Irs Neirs drīz kļūs. Viņš atsaucis nelaimi savai
 Kādas gan spēcīgas gūžas šis sirmgalvis slēpis zem skrandāmi!»
75. Teica tā viņi, un Iram sirds ballīgā samulsa krūtīs.
 Vergi šo apjoza tūdaļ uz cīņu un vilka ar varu.
 Izblijies bija tas ļoti, un locekļi drebēja viņam.
 Antinojs, Eipeita dēls, tā rādamies sacīja viņam:
 «Labāk tu, lielbniek, pazudis būtu un nebūtu dzimis,
80. Ja jau tev locekļi dreb un bailēs tik lielas no viņa,
 Sirmgalvja vāja un vārga, kam ciešanās guruši spēki!
 Tagad ko sacīšu tev, un tiešām tas notiksies arī:
 Ja te šis vīrsroku gūs un cīņā uzvarēs tevi,
 Kuģi es metīšu tevi, uz cietzemi sūtīšu tūdaļ

85. Projām pie Eheta ļaunā, kas mirstīgļem dzimis par lāstu;
Auis un degunu tavu viņš atšķels ar postīgo nazi,
Kaunumu atraus un pametīs jēlu to suplem uz lauka.»
Teica tā viņš, un lielākas balles vēl uzbruka Iram.
Vergi to rāva uz vidu, un rokas jau izstiepa abi.
90. Odisejs, dievišķais cietējs, vēl šaubījās divējās domās,
Vai tam tā sīst, lai tūdaļ šis krit un elpa šo atstāj,
Jeb vai ar vīglītēm skart, lai izstieptos tikai uz zemes.
Beidzot viņš nolēma tomēr, ka prātīgāk būtu patlaban
Viņu tik vīglītēm skart, lai ahaji neredz tā spēku.
95. Rokas nu pacēla viņi, Irs iesita viņam pa plecu.
Odisejs sīta zem auss ar atvēztu roku pa vaigu,
Ielauza žokli, un asinis sārtās tam plūda pa muti.
Sakodis zobus, viņš nokrita zemē un izstiepās pišļos,
Papēžus sīzdams pret zemi. Bet slavenie precnieki tūdaļ
100. Pacēla rokas un smējās bez elpas; tad Odisejs gāja,
Satvēra Iru aiz kājām, pa priekšnama durvīm un vārtiem
Izvilka pagalmā ātri, tad pieslēja viņu uz augšu,
Muguru balstot pret sienu, un spleķi vēl ledeva rokā.
Valodu sākdam ar Iru, viņš bilda šos spārnotos vārdus:
105. «Tagad šeit sēdī! Ar spleķi nu atvairī supus un cūkas!
Sargies tu svešniekiem uzbrukt un ubaģlem pavēlēt turpmāk,
Ja tu tik ballīgs! Ka nepārsteidz tevī vēl ļaunākas likstas!»
Teica tā viņš un mudīgi plecos sev uzmeta somu,
Lāpītu vairākās vietās, — tās sīksna bij savīta aukla.
110. Odisejs gāja uz sīeksni un sēdās, bet precnieki visi
Atpakaļ smiedamies devās un, apsveicot viņu, tā teica:
«Zevs lai tev dāvā, ai svešniek, un pārējie mūžīgie dievi
Visu, ko sīrds tava kāro, kā ilgojies esi visvairāk!
Tagad uz mūžīgļem laikiem no rījīgā ubaģa sloga
115. Izglābi pīlsētu šo; uz cietzemi sūtīsim viņu
Projām pie Eheta ļaunā, kas mirstīgļem dzimis par lāstu.»
Teica tā viņš; bij Odisejs priecīgs par vīdīgļem vārdiem.
Antīnojs nāca pie viņa un nesa tam vēderu lielu,
Pīlņu ar asīnīm, gabaliem taukiem, bet Amfīnoms ņēma
120. Dīvas maizes no izpītā groza un ielīka rokās,
Pīdīja zeltaino kausu ar vīnu un apsveīca viņu:
«Svešniek, es apsveīcu tevī! Lai turpmāk tu laīmīgāks kļūtul
Trūkums un dažādas līkstas arvien jau nomāca tevī.»
Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbīdīdī, sacīja atkal:
125. «Amfīnom, uzklausi manī! Man līekas, tu saprātīgs esi,
Slavens īr arī tavš tēvs; es zīnu, to slavēja visi,
Nīsu Dūlīhījas salā; tas dīžcīlīgīgs bīja un baģāts.
Saka, tu esot tā dēls. Pēc skata tu prātīgam līdzīgs.
Tāpēc tev arī ko teikšu. Tu vērīgī uzklausi manī:
130. Zīnī, ka tomēr starp radībām visām, kas kustas un dīvašo,
Vājākas nav valrs nevīenas vīrs zemes par cīlvēku pašu.
Kamēr vēl mūžīgie viņam mēdz laīmi un ļaunību dāvāt,

- Tikmēr tam nelenāk prātā, ka vēlāk to vajātu likstas.
 Bet, ja nu laimīgie dievi tam visādas nelalmes sūta,
 5. Gribot vai negribot jāpanes viss tad ar mierīgu prātu.
 Domas mirstīgiem ļaudīm, kas dzīvo virs zemes, ir tādas,
 Kādas tiem dievu un mirstīgo tēvs ir devis šai dienā.
 Gribēju kādreiz starp mirstīgiem vīriem kļūt bagāts un laimīgs;
 Lietodams varu un spēku, es velcu daudz nekrietnu darbu,
 10. Paļāvos taču uz tēvu un arī uz stiprajiem brāļiem.
 Tāpēc neviens lai nedomā dzīvot pret mūžīgo gribu,
 Bet lai to bauda ar mierīgu prātu, ko devuši dievi.
 Kādas gan nekrietnas lietas, kā redzu, te precnieki dara —
 Mantu tie noplītē visu un apvaino valdnieka sievui
 45. Taču viņš nepaliks ilgi no draugiem un dzimtenes mīļās
 Svešajās zemēs! Pavisam viņš tuvui Lai dievs kāds tad tevī
 Alzvestu laikā uz māju, lai nesatiec viņu šai vietā
 Tobrīd, kad atpakaļ pārnāks uz mīlamo dzimtenes zemi!
 Straumēm te asinis plūdis, man liekas, ja Odisejs kādreiz,
 150. Pārnācis dzimtenes zemē, no precniekiem vēlēsies šķirties.»
 Telcis šos vārdus, viņš nolēja dieviem un izdzēra viņu,
 Ielikdams mirdzošo kausu šim precnieku barvedim rokās.
 Jauneklis noskuma ļoti un soļoja lēni pa namu,
 Zemu nollecis galvu, jo sirds tam jau nojauta ļaunu;
 155. Nebij tam glābties no nāves, jo Atēna saistīja viņu,
 Lai no Tēlēmaha rokas un šķēpa tas saņemtu pišļos.
 Beldzot Amfīnoms sēdās uz sola, ko atstājis bija.
 Atēna, spulģace dieve, nu ledvesa padomu tobrīd
 Krietnā Ikārija meitai, jo prātīgai Pēnelopejai,
 160. Rādītīs precnieku priekšā, lai, valrojot cerību veltu,
 Iekarstu precnieku prāti un cīnības būtu pret viņu
 Mīļajam vīram un dēlam vēl vairāk kā agrākos laikos;
 Viņa ar mākslotu smaidu tā, valodu sākdamā, bilda:
 «Gribu, Eirīnome, tagad — tas agrāk man nenāca prātā —
 165. Rādītīs precnieku priekšā, kaut riebumu jūtu pret viņiem.
 Dēlam es padomu došu, ko derētu ievērot viņam, —
 Lai viņš turpmāk pavisam no lepnajiem precniekiem vairās.
 Valoda viņiem ir skaista, bet slepu tie perina ļaunu.»
 Saimniece, krietnā Eirīnome, tūdaļ tai sacīja atkal:
 170. «Visu, ko teikusi esi, mans bērns, tas prātīgi bija.
 Ej tu uz zāli pie dēla, to pasaki atklāti viņam!
 Miesu ar ūdeni mazgā un izied vaļģus ar ziedī!
 Nerādīs ļaudis, kad asaru straumes tev plūdušas vaļģos!
 Kaitīgi vienmēr tev asaras liet un ciešanās dzīvot.
 175. Dēls tev pallesām ir paaudzies labi. Tu mūžīgos dievus
 Sīrsnīgi plesauc, lai varētu redzēt to izaugam lielu.»
 Prātīgā Pēnelopēja, tai atbildot, sacīja atkal:
 «Saimniece mīļā, tu neietec man, kad skumjas ir sirdī,
 Apmazgāt ķermeni savu un izlest vaļģus ar ziedī!
 180. Skaistumu visu man laupīja dievi, kas Olīmpā dzīvo,

- Sākot ar dienu, kad aizbrauca vīrs ar dobajiem kugļem.
 Sauc man šurp Hipodamēju, Autonoju arī tai līdzil
 Liec, lai tās pavada mani, kad iešu pie precniekiem zālē!
 Neiešu viena es lejā pie vīriem, jo kaunos no vīriem.»
185.   Teica tā viņa, un vecīte gāja no istabas ārā,
 Kalponēm aiznesa vēsti un lika tām doties uz augšu.
 Spulgace Atēna tobrīd ko citu jau domāja atkal.
 Krietnā Ikarija meitai tā sūtīja tikamo miegu.
 Nollecot galvu, tā iemīga tūdaļ, un izzuda skumjas,
 190.   Ieslīdot mīkstajā krēslā; tad raženā dieviete viņai
 Dievišķas dāvanas deva, lai patik šī ahaju vīriem.
 Valdnieces seju vispirms tā darīja brīnīšķi košu,
 Zieda ar debesu ziedi, ar kādu mēdz Kitēras dieve
 Seju sev svaidīt, kad dodas ar haritām tikamās dejās.
 195.   Tūdaļ tā staltāka kļuva, jo brīnīšķi pārvērtās seja,
 Gluži kā ziloņa kauls, ko mākslinieks gludina spožu.
 Aizlaidās raženā dieve, kad visu tā veikusi bija.
 Kalpones baltajām rokām pa tam uz augšu jau steidzās,
 Plāpājot skaļi; miegs maigais nu piepeši atstāja viņu.
 200.   Izberžot miegu no plakstiem, tā valdniece kalponēm teica:
 «Pārņēma tiešām salds miegs šeit nabaga cietēju mani.
 Kaut jel Artēmīda tīrā man dotu tik tikamu nāvi
 Tagad tūliņ, lai, skumstot ik dienas un asaras lejot,
 Dzīvē šai neciestu ilgāk, jo aizmirst es nevaru viņu,
 205.   Drosmīgo vīru, kas ahaju vidū visizcilais bija!»
 Teica tā viņa un gāja no mirdzošā kambara lejā,
 Ne jau nu viena, jo kalpones divas tai sekoja līdzī.
 Bet, kad jau valdniece, dieve starp sievietēm, pie precniekiem nāca,
 Mierīgi nostājās viņa pie skaistceltā mitekļa durvīm,
 210.   Kautrīgi segusi milīgos vaigus ar šķidrautu košu;
 Tikušās kalpones tūdaļ tai stājās pa labi un kreisi.
 Pēkšņi tur atslāba precniekiem ceļi, un iedegās kaisle;
 Plegulties tīkoja tūdaļ it visi pie Pēnelopejas.
 Saukusi milamo dēlu pie sevis, tā sacīja viņa:
 215.   «Tēlemah, sirdī tev nav ne jūtu, ne vesela prāta!
 Bērnības gados patiešām tev gudrības bija daudz vairāk.
 Tagad, kad esi jau liels un sasniedzis jauneklja gadus,
 Varētu sacīt pat svešnieks, kas redzējis skaistumu tavu,
 Augumu dižo, ka esi tu bagātā ģimenē audzis.
 220.   Taču es brīnos, ka sirdī tev nav ne jūtu, ne prāta:
 Kā tad tik drausmīgas lietas tu varēji paciest šai namā!
 Kāpēc tik nekrietnā kārtā tu ļāvi šo svešnieku apsmiet?
 Kas tad te notiek? Ja tagad kāds svešnieks, kas nācis šai namā
 Dāvanas lūgt, tik apsmieklus dzird un nekrietnus zaimus,
 225.   Tad tu tik kaunu un neslavu gūsi starp mirstīgiem ļaudīm.»
 Prātīgais Tēlemahs tūdaļ, tai atbildot, sacīja pretī:
 «Māmiņa mīļā, es nevaru kurnēt, ja dusmo par mani!
 Tagad es sāku jau saprast un pieredzes arī man vairāk,

- Redzu jau jaunu un labu, bet agrāk vēl biju par jaunu.
230. Tomēr es šaubos arvien, vai visu es prātīgi daru;
Visi šie ļaudis, kas kvern te visapkārt un perina jaunu,
Mulsina mani, un palīga krietna man nav šeit neviena.
Nebeidzās tomēr šā svešnieka cīņa ar kļaidoni Iru
Tā, kā tas precniekiem tika: tas spēkā par Iru bij pārāks.
235. Kaut jel — ai Zev, mūsu tēv, ai Apollon, Atēna arī! —
Tagad tā precnieki lepnie, kas pulcējas namā palaikam,
Sēdētu, piekauti visi, ar noliektu galvu — dažs ārā,
Pagalma malā, dažs iekšā — un locekļi atslābtu katram, —
Gluži kā tagad šeit kļaidonis Irs pie pagalma vārtiem
240. Sēdies ar noliektu galvu uz krūtīm un skurbušam līdzīgi
Taisni viņš nostāties nevar uz kājām vai atpakaļ pārnākt
Mīteklī savā, jo locekļi mīļle bez spēka ir viņam.»
Tobrīd tā Tēlemahs sarunu beidza ar Pēnelopeju.
Eirimahs, Poliba dēls, tai sacīja, valodu sākdam:
245. «Krietnā Ikārija meita, jo prātīgā Pēnelopeja,
Ja nu tik redzētu tevi kāds ahajs no Iasa Argas,
Rītdien ar gaismu pie tevis jau ierastos precnieki bariem
Sarīkot dzīres šai namā; tu pārāka esi par citām
Izskatā, augumā staltā, bet sirdī ar izcilu prātu!»
250. Prātīgā Pēnelopeja, tam atbildot, sacīja tūdaļ:
«Eirimah, tikumu manu un košumu, augumu daļo
Laupīja dievi no dienas, kad ahaju dēli ar kuģiem
Gāja pret Troju un arī mans Odisejs kopā ar viņiem.
Ja nu viņš, pārnācis mājās, par mani tad rūpēties sāktu,
255. Būtu man lielāka slava un arī es skaistāka kļūtu.
Tagad es skumstu; patiešām kāds dievs man sūta šīs likstas!
Atceros skaidri to brīdi, kad, atstājot dzimenes krastus,
Tvēra viņš mani aiz rokas un šķirdamles sacīja maigi:
— Sleva, ir iespējams tas, ka ahaji kājbrūnās spožās
260. Nepārnāks sveiki un veseli visi no trojiešu zemes.
Protams, ka trojiešu vidū ir arī daudz drosmīgu vīru,
Šķēpus kas trāpīgi met un šautras raida ar stopiem,
Kaujratu, ātrkāju zirgus kas prasmīgi vada; tie ātri
Izšķīr vissīvākos karus, kas vienlīdz nesaudzē visus.
265. Nezinu skaidri, vai ļaus man kāds dievs no kara vēl pārnākt
Jeb vai pie Trojas liks krist. Tu rūpējies tomēr par visul
Domā par māju arvien, par mīlamo tēvu un māti,
Gluži kā tagad vai arī vēl vairāk, kad svešumā būšu.
Bet, ja tu novērot sāk, ka dēls jau ir paaudzies krietni,
270. Precies, ar ko vien tu gribi, un vari tad atstāt šo māju. —
Tobrīd tā Odisejs teica, un viss tas var notikties tagad.
Beidzot pienāks tā nakts, kad svinēšu nīstamās kāzas,
Nelaimes sistā, jo Zevs man ir laupījis mieru un iaimi!
Tomēr par visu visvairāk šī liefa man sāpina sirdi:
275. Precnieku paražas senāk daudz citādas bija kā tagad;
Ja jau kāds senāk sev precēja sievu no turīgas dzimtas,

- Augstākas kārtas, tad sacentās tūdaļ ar pārējiem vīriem —
 Ligavat sūtija paši gan vēršus, gan taucētās attas,
 Rikoja dzires ar draugiem un dāvāja tikamas balvas.
280. Kautrējās agrāk ikviens ko paņemt no otra bez maksas.»
 Telca tā viņa, un priecīgs bij Odisejs, dievlīkšais cietējs,
 Tāpēc ka dāvanas ņēma no viņiem un prata ar glaimiem
 Sirdi tiem cerību ledvest, kaut citādas domas bij prātā.
- Antinojs, Eipeita dēls, tai atbildot, sacīja tūdaļ:
 285. «Krietnā Ikarija meita, jo prātīgā Pēnelopeja!
 Dāvanas visas, ko atnesīs tev šurp ahaju dēli,
 Paturi sev, jo noraidīt tās jau nebūtu labi.
 Ātrāk mēs neesim projām pie darbiem vai arī kur citur,
 Kamēr no ahaju dēļiem vislabāko ņemsi par vīru.»
290. Telca tā viņš, un patika visiem Antinoja runa.
 Visi nu saucējam lika, lai dāvanas atnes no mājas.
 Tikamu sieviešu tērpu Antinojam atnesa saucējs,
 Brīnīškā rakstā, un divpadsmit sprādžu pavisam tai bija,
 Mirdzošā zelta, un pretī ikkatrai pa skaistlīektai cilpai.
295. Atnesa saucējs pēc tam Eirímaham brīnīškas zelta
 Krelles, dzintarā tvertas, kas mirdzēja gluži kā saule.
 Atnesa Eirídamāntam vēl brīnīškus auskarus kalpi —
 Mirdzošās perles trim acīm, un plevīlcīgs daļums tais bija.
 Pelsandram arī pēc tam, Políktora krietnajam dēlam,
300. Atnesa kaklrotu kalps, — jo brīnīška skatam tā bija.
 Pārējie ahaju dēli daudz dāvanu citu vēl nesa.
 Dieve starp sievietēm pēc tam uz augšējo kambari devās,
 Kalpones sekoja viņai ar precnieku dāvanām krāšpām.
- Paši nu atkal tie stājās pie dejām un tikamām dziesmām;
 305. Priecājās viņi un gaidīja brīdi, kad pienāktu vakars.
 Skaļi liksmojot, viņiem drīz pienāca vakara krēsla.
 Tūdaļ ar steigu trīs gaismas pannas tie nolika zālē,
 Lai tās tur spīd. Daudz pagāju malkas tur salika viņi,
 Sauseņus, degošus vīgli, kas tikko kā šķelti ar cirvi,
310. Sveķalnus skalus vēl likdami vidū, un cita pēc citas
 Bīkstīja kvēlošās ogles Odiseja kalpones košās.
 Dievlīkšais Odisejs tobrīd tā sacīja kalponēm savām:
 «Zudušā valdnieka kalpones čaklās, jēl staidzieties tūdaļ —
 Dodieties visas uz augšu, kur cīenītā valdniece dzīvo!
315. Dziļjas tur cītīgi vērpiet pie viņas un aizdzeniet raizes,
 Augšējā kambarī sēžot, vai pluciniet vilnu ar rokām!
 Tagad es palikšu šeit un gaišumu gādāšu visiem.
 Bet, ja tie gribētu palikt un dzīrot, līdz uzaustu gaisma,
 Tomēr tie nenomāks mani, jo ciešanās rūdījies esmu.»
320. Telca tā viņš; šīs smējās par to un raudzījās apkārt.
 Melanto sārtajiem vaļģiem Odisejam uzbruka skarbi,
 Dollja meita, ko pati Pēnelope uzaudzināja,
 Lutinot gluži kā savu un dodot tai dažādas paljas;
 Taču gan valdnieces skumjas pavisam maz rūpēja viņai,

325. Labprāt glaudās Eirimaham blakus, ko milēja viņa.
Tobrīd zaimīgļem vārdiem tā sāka Odiseju zākāt:
«Nabaga svešniek, pavisam jau sajucis esi tu prātā!
Laikam tu negribi palikt pa nakti pie kalēja kalvē
Val arī pārnakšņot leshē. Bez jēgas kaut kādas te plāpā.
330. Pārdrošs tu esi starp vīriem tik daudziem. Sirds nejūt tev baiļu.
Viņš tev varbūt ir sakāpis galvā, var būt, ka jau allaž
Domas tev tādas ir prātā, ka tukšu vien gribi tu runāt.
Val gan tu jūsmo par to, ka pleveici klaidoni Iru?
Ka tik te nenāk kāds cits, kas drosmīgāks būtu par Iru!
335. Tāds, lūk, ar stiprajām rokām tev varētu sadragāt galvu,
Arā izmest no mājas, un asinis plūstu tev straumēm.»
Pavēris īgušu skatu, tā daudzpraša Odisejs teica:
«Kuce tu tāda! Patlešām turp lešu, Tēlēmaham tūda!
Teikšu, ko plāpā tu šelt, lai sacērt viņš gabalos tev!»
340. Teica tā viņš, un satrūkās slevas no skarbajiem vārdiem.
Verzenes izklīda visas pa namu, un atslāba viņām
Ceļi aiz bailēm, jo šķita, ka draudi ir nopietni teikti.
Odisejs stājās pie pannām un bīkstīja gailošās ogles,
Vērodams rūpīgi visas. Bet vīrišķās krūtīs viņš tobrīd
345. Apsvēra citādas domas, kas pārvērtās darbos pēc brīža.
Kūdīja Atēna precniekus lepnos, lai viņi pavisam
Nepārtrauc svešnieku zaimot, jo lielāku rūgtumu sirdī
Vēlējās dieviete iedvest Odisejam, Lāerta dēlam.
Eirimahs, Polība dēls, ar precniekiem valodu sāka,
350. Apsmiedams Lāerta dēlu un precniekus uzjautrinādams:
«Uzklausāt manī it visi, kas slaveno valdnieci precat!
Ļaujiet man pasacīt to, ko sirdsbalss man likusi krūtīs:
Nebūs bez dievības ziņas šis nācis Odiseja namā!
Ne jau no lāpām, man liekas, patlaban mums atmirdz šis gaišums,
355. Bet no šā svešnieka paura, jo matu nav viņam uz galvas!»
Teicis tā, sacīja tūdaļ Odisejam, pilsētu lāstam:
«Svešniek, vai nenāksi peļņā pie manis, ja pieņemšu tevi
Strādāt tālu uz laukiem — nu protams, par krietnāku algu —
Dzīvžogus ierīkot man un sastādīt ēnainus kokus?
360. Tur es patlešām ik dienas tev bagātu pārtiku sniegtu,
Apģērbtu arī es tevi un apavus gādātu kājām.
Bet, tā kā mācījles labi tik dažādus neliešu darbus,
Netiks tev strādāt uz lauka, bet gribēsi klejot tik apkārt,
Pildidams vēderu līelo ar pasniegtām ubaga balvām.»
365. Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, sacīja tūdaļ:
«Ja nu mums, Eirimah, abiem reiz gadītos sacensties darbā
Siltajā vasaras laikā, kad dienas ir kļuvušas garas,
Zālainā pļavā un katram mums būtu pa izliektam sīrpim,
Līdzīgi asam, un abi bez ēšanas strādātu kopā,
370. Kamēr mums būtu tur zāle, no rīta līdz vakara krēslai,
Ja arī savukārt vērši mums dzenami būtu pie arkļa —
Labākle, spīdīgi, lieli, kas, ēduši sulīgu zāli,

Līdzīgi augumā, spēkā un nepagurst darbā — ja dotu
Apart mums tīrumu pūrvielas četras ar irdenu zemi, —
Tad tik tu redzējies būtu, cik taisnas es izdzītu vagast!
Ja kaut kur Krona dēls Zevs mums šodien vēl rīkotu karu
Un ja man valrogu dotu un divus vēl metamos šķēpus,
Varaino ķiveri arī, kas denīļiem plekļaujās cieši,
Tad gan tu redzētu mani pat pirmajās kareivju rindās,
Nebūtu arī tu nīrgājies velti par vēderu manu.

Augstprātīgs esi pārlieku un nedraudzīgs sirdi pret ļaudīm.
Pats tu tik ledomā sevi par lieļu un varenu vīru,
Tāpēc ka pavadi laiku ar nedaudziem nekrietniem ļaudīm.
Bet, ja nu Odisejs atgrīztos pēkšņi uz dzimtenes zemi,
Zini, tad tomēr šis durvis, kaut arī tās lielas un platas,
Kļūtu par šaurām tev, atpakaļ bēgot, caur priekšnamu ārā.»

Teica tā viņš, un Eirimahs pēkšņi vēl kļuva daudz nīknāks.
Pavēris īgušu skatu, viņš bilda šos spārnotos vārdus:

«Nelaiimes sistais, par pādrošo runu drīz saņemsi algu!
Pādrošs tu esi starp vīriem tik daudziem. Sirds nejūt tev bailes.
Viņš tev varbūt ir sakāpis galvā, var būt, ka jau allaž
Domas tev tādas ir prātā, ka tukšu vien gribi tu runāt?
Val gan tu jūsmo par to, ka pieveici klaidoni Iru?»

Teicis šos vārdus, viņš satvēra solu, bet Odisejs tobrīd
Saplaka pēkšņi pie ceļiem Amfinomam dūlibijietim,
Bīdamies svīdlena straujā. Tik dzēriena devēja roku
Trāpīja sols; kauss pilnais ar troksni tam nokrita zemē.
Nogāzies augšpēdu pišļos, viņš vaimanāt sāka jo žēli.
Troksņoja precnieki skaļi visapkārt pa ēnaino namu.
Pavēršot skatu pret kaimiņu savu, tā sacīja daži:

«Kaut jel šis nekrietnais svešnieks, pirms nācis uz Itakas salu,
Ceļā jau nosprādzis būtu, tad nebūtu radies šis troksnis!
Tikai šo ubagu dēļ mums izcēlās ķilda. Vairs prieka
Nebūs nekāda šais dzīrēs, ja nekrietnums virsroku iegūs.»

Svētais Tēlemaha spēks tiem sacīja, valodu sākdam:
«Nelaiimes vīri, ko sākat jūs trakot? Jūs nespējat noslēpt
To, cik ir apēsts un izdzerts. Kāds dievs te patiešām jūs kūdā!
Tagad ir beigušās dzīres. Jūs varētu doties jau mājās,
Ja kāds to vēlētos darīt. Es nedzenu projām nevienu.»

Teica tā viņš, bet precnieki dūsmās sev kodīja lūpas.
Brīnījās viņi par to, ka Tēlemahs runā tik droši.

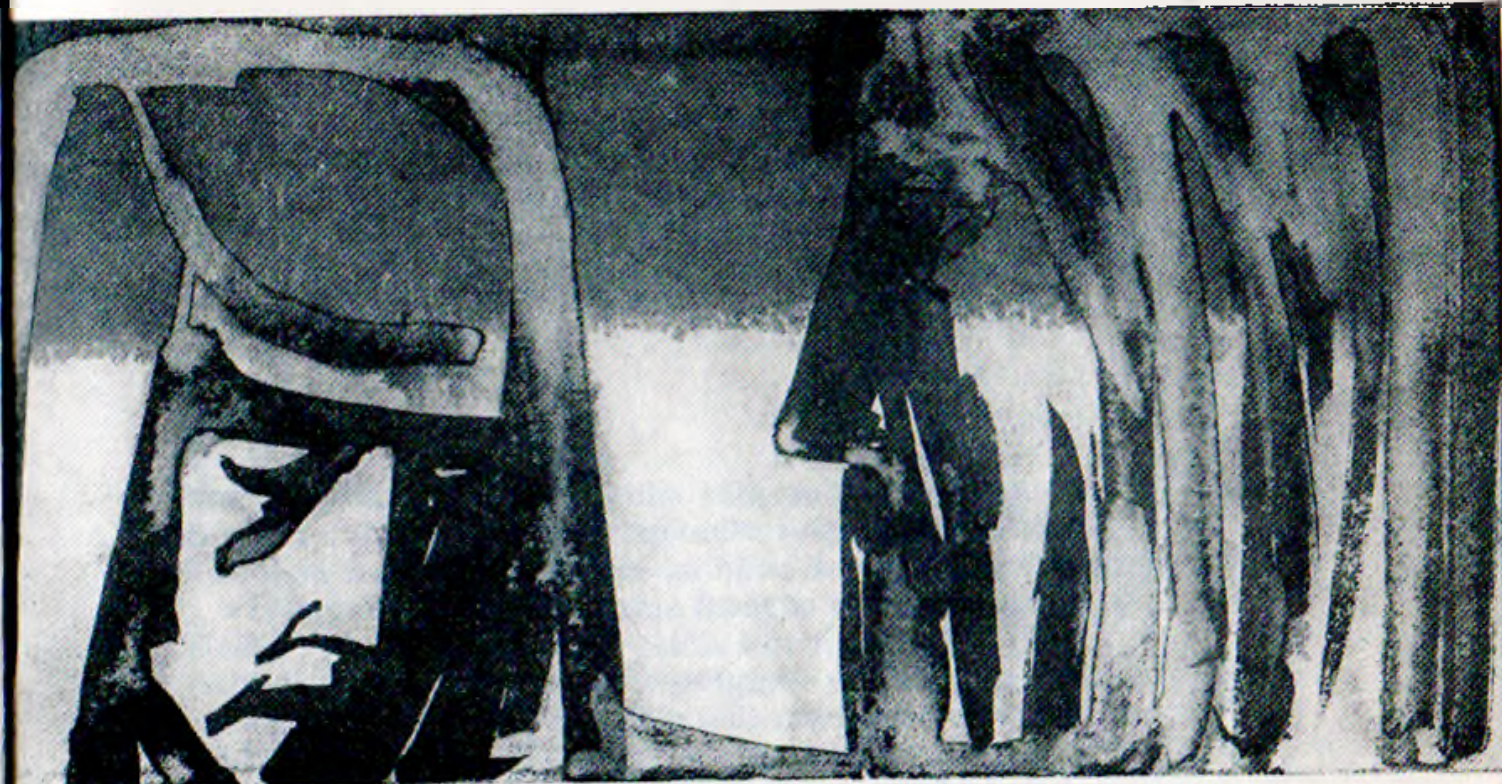
Amfīnoms, Nisa dēls brašals, kas Arēta pēctecis bija,
Piecēlās beidzot no vīetas un sacīja, valodu sākdam:

«Draugi, ir taisnība viņam, un tāpēc jau nevajag arī
Ļaunā to ņemt vai atbildēt skarbi ar zaimiem un naidul!
Nevajag nabaga svešniekam turpmāk vairs uzbrukt, to nievāt,
Arī nevienam no vergiem, kas kalpo Odiseja namā!
Tagad lai dzēriena devējs mums piepilda kausus līdz malām!
Ziedojoš mūžīgiem viņu, mēs dosimies visi uz dusu.»

420. Svešniekam tomēr mēs atļausim palikt Odiseja namā,
Tēlemahs gādās par viņu, jo nācis viņš taču šā namā.»
Teica tā viņš, un patika visiem Amīnoma vārdi.
Krāterī maisīja vīnu ar ūdeni varonis Mūlijs,
Saucējs dūlhljjetis, Amīnoma kalpotājs krietnais.
425. Pildījis kausus, viņš nāca pie katra un pasniedza kausu.
Lējuši laimīgiem dieviem, tie izdzēra saldo vīnu.
Lējuši dieviem un dzēruši vīnu, cik patikas sirdij,
Gāja it visi uz mitekli savu, lai dotos uz dusu.

XIX

- D**ievlīkšais Odisejs palika zālē un domāja ilgi,
 Kā lai ar Atēnas ziņu šeit apkautu precniekus visus.
 Tūdaļ viņš pievērsās dēlam un bilda šos spārnotos vārdus:
 «Tēlemah, paslēp šos Areja ieročus citur kur dziļāk —
5. Galīgi visus! Ja precnieki vaicā, kur ieroči likti,
 Atbildi mierīgi viņiem ar laipnīgiem vārdiem un saki:
 — Iznesu ārā no dūmiem. Tie tādi nav tagad pavisam,
 Kādus reiz atstāja tēvs, kad devās pret Īliju cīņā;
 Nejauki kļuvuši tie, jo rūsa un kvēpi tos saēd.
10. Svarīgu domu vēl arī kāds dievs man ielika sirdī:
 Tukšojot kausu pēc kausa, var skurbumā iesākties ķildas,
 Ievainot varat cits citu un aptumšot jautrību dzirēs,
 Mazināt precību prieku: dzelzs ātri līp vīram pie rokām! —»
 Teica tā viņš, un mīļajam tēvam dēls klausīja labprāt,
15. Aukli Eirikleju sauca viņš tūdaļ no augšas un teica:
 «Māmiņa, aizturi kalpones tikmēr tu istabās savās,
 Kamēr uz kambari visus Odiseja ieročus košos
 Aiznesis būšu. Nav kopti tie šeit, un kvēpi tos saēd,
 Tēva jau nebija mājās, un tolaik es neprašā biju;
20. Tagad tos paslēpšu tā, lai kvēpi vairs nekristu virsū.»
 Aukle Eirikleja mīlā tam savukārt sacīja atkal:
 «Kaut jel visbeidzot vēl tagad, mans mīļais, tu pieņemtos prātā!
 Rūpējies vairāk par māju un piesargi mantību savu!
 Kas tad šeit pavadīs tevi un nesīs tev mirdzošo lāpu?
25. Kalponēm neļauj tu nākt, kas varētu rādīt tev gaismu.»
 Prātīgais Tēlemahs tūdaļ, tai atbildot, sacīja pretī:
 «Protams, šis svešnieks! Kas maizi ēd manu, tam neļaušu velti
 Stāvēt šai mājā bez darba, kaut arī tas būtu mans viesis.»
 Teica tā viņš, un nebilda aukle ne vārda tam pretī;
30. Istabas ērtās, kur kalpones mīta, nu aizslēdza viņa.
 Odisejs piecēlās tūdaļ ar savu raženo dēlu.
 Ķiveres nesa tie lekšā un vairogus izcillem kupriem,
 Šķēpus noasinātos. Ar zeltainu gaismekli rokā
 Pallada Atēna gāja pa priekšu un rādīja gaismu.
35. Tēlemahs, valodu sākdam, tā piepeši sacīja tēvam:
 «Brīnumu lieļu patiešām šeit redzu ar acīm es savām!

- Gaišas šai zālē ir sienas visapkārt un kolonu rindas,
 Varenie egļkoku baļķi un pīlāri, stiepdamies augstu,
 Žilbina acis ar gaismu tik spoži kā degoša liesma.
40. Iekšā pie mums ir kāds dievs, kas plašajās debesīs māj.»
 Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, sacīja tūdaļ:
 «Klusē un nevalcā tālāk, bet paturi prātā to visul
 Mūžīgie dievi tā vēlas, kas plašajā Olimpā dzīvo.
 Dodies tu tagad uz dusul Es brīdi vēl palikšu zālē.
45. Gribu es pārbaudīt kalpones savas un māti vēl tavu;
 Asaras liedama, viņa man vaicās jo sīki par visu.»
 Teica tā viņš, un Tēlemahs tūdaļ ar aizdegto lāpu
 Izgāja ārā no zāles un devās uz guļamām telpām,
 Kur tas jau dusēja agrāk, kad saldenie sapņi to sauca.
50. Tur jau viņš gulēja tagad un gaidīja dievišķo ausmu.
 Dievišķais Odisejs palika zālē un domāja ilgi,
 Kā lai ar Atēnu kopā šeit apkautu precniekus visus.
 Izgāja prātīgā Pēnelopēja no kambara tobrīd —
 Lidzīga sejā Artēmīdai bija vai Kipridai košai.
55. Tuvu pie uguns tai nolika krēslu, kur mēdza tā sēdēt, —
 Aplūkts tas bija ar zilona kaula un sudraba plāksnēm,
 Ikmallīgs bija tā meistars un soliņu apakšā kājām
 Pielika cieši pie tā, to sedzot ar aītādu līelu.
 Nosēdās tieši šai krēslā nu prātīgā Pēnelopēja.
60. Verdzenes baltajām rokām tad nāca no augšas uz zāli.
 Galdus tās aiznesa visus un malzi, kas palika pāri,
 Arī vēl kausus, no kuriem šeit dzēra šie precnieki lepnie,
 Izbēra dzirkstis no pannām uz zemes un pagales sausas
 Salika citu uz citas, lai gaisma un siltums šeit būtu.
65. Melanto nikni vēl otrreiz Odiseju iesāka tirdīt:
 «Svešniek, vai visu šo nakti vēl turpmāk par slogu mums būsi,
 Stalgādams apkārt pa namu un slepeni vērodams sievas?
 Klaidoni, ārā pa durvīm, jo diezgan tu ēdīsi un dzērisi!
 Ja es šo pagali tveršu, tad tūdaļ tu lidosi ārā!»
70. Pavērts īgušu skatu, tad viltīgais Odisejs teica:
 «Kāpēc tu, nekrietnā, esi arvien tik nikna pret mani?
 Jeb vai tev netiek, ka netīrs šeit esmu, ka, gērbdamies skrandās,
 Ubaga dāvanas lasu? Bet trūkums ik dienas māc mani!
 Klīstošie ubagi taču arvien ir bijuši tādi.
75. Arī man pašam bij māja, un dzīvoju kādreiz starp ļaudīm,
 Biju jo laimīgs un bagāts, un ubagam devu es bieži,
 Katram, lai būtu kāds būdams, kad nāca tas, trūkumu ciedzams.
 Toreiz man bija daudz vergu, daudz dažādu mantu, kas ļāva
 Labi un laimīgi dzīvot, un mani par bagātu sauca.
80. Tomēr it visu man laupīja Zevs, jo bija tā lēmīsi.
 Apdomā visu to, sieva, jo arī tu pazaudēt vari
 Skaistumu savu, kaut skaistākā esi starp verdzenēm citām.
 Dūsmās var iedegties kundze un izraidīt tevi no mājas;
 Pārnākt var Odisejs arī, jo cerība tautā vēl dzīva.

85. Ja jau patlešām viņš miris un mūžam vairs nepārnāks mājās,
Taču ir viņam vēl drošsirdīgs dēls, ko Apollons sargā, —
Tēlemahs; vēro tas visu — neviena no slevām šai namā
Nedarbus nevarēs paslēpt no viņa, jo nav tas vairs mazais.»
Telca tā Odisejs viņai. To dzirdēja Pēnelopeja.
90. Rāja tā kalponi savu un, valodu sākdamā, telca:
«Nekrietnā, esi tu gluži bez kauna! Vairs neslēpsi ilgāk
Nedarbus savus no manis! Tos izpirksi tagad ar galvu!
Visu tu zināji labi, jo dzirdēji pati no manis
To, ka šo svešnieku mājās es gribēju ielūgt pie sevis,
95. Izvalcāt viņu par vīru, jo skumstu tik ļoti par viņu.»
Telca tā viņa, un saimniecei savai tā sacīja tūdaļ:
«Saimniece, atnes man krēslu un pārsedz tam altādu pāri!
Svešnieks lai sēžas uz tā un runā ar mani, lai arī
Uzklausa mani, jo viņu es iztaujāt gribu par vīru.»
100. Telca tā Pēnelopeja, bet saimniece steidzās un tūdaļ
Atnesa gludīto krēslu, tam pārklājot altādu pāri.
Odisejs, dievlīšķais cietējs, tur nosēdās tūdaļ uz krēsla.
Prātīgā Pēnelopēja nu, valodu sākdamā, bilda:
«Taču ko, svešniek, vispirms es pati tev gribētu valcāt:
105. Kas tu? No kurlenes esi? Kur vecāki, pilsēta tava?»
Odisejs, daudzpraša gudrais, tai atbildot, sacīja tūdaļ:
«Sleva, nav vīra virs zemes jo plašās, kas varētu tevi
Nicināt! Slava tev liela. Tā sniedzās līdz debesīm plašām —
Gluži kā vadonim krietnam, kas prātīgs un līdzināms dieviem,
110. Tādam, kas valda pār lielu un drosmīgu kareivju tautu,
Sargādams tiesības visiem; tam auglīgi lauki un lejas,
Bagāti kviešiem un miežiem, bet koki likst sulīgos augļos,
Ganībās valtojas lopī, bet jūras ir pilnas ar zivīm
Prātīgas rīcības dēļ, un laime ir visiem tā zemē,
115. Labāk par citu ko tagad tu varētu izvalcāt mani!
Nevalcā tikai par to, kas esmu, kur dzimtene mana —
Pildīsies sagrauztā sirds vēl valrāk ar rūpēm un raizēm,
Pleminot visu, ko cietis. Es nelalmīgs esmu bez gala.
Neklājas raudāt un gausties, ja esi tu svešumā nācis;
120. Labi nav skumdināt sirdi bez mēra un ciešanās dzīvot;
Varētu pārmetst man kalpone kāda vai arī tu pati,
It kā es asaras gaužas aiz skurbuma nevaru valdīt.»
Prātīgā Pēnelopēja, tam atbildot, sacīja tūdaļ:
«Svešniek, tikumu manu un košumu, augumu daiļo
125. Laupīja dievi no dievas, kad ahaju dēli ar kuģiem
Gāja pret Troju un arī mans Odisejs kopā ar viņiem.
Ja nu viņš, pārnācis mājā, par mani tad rūpētles sāktu,
Būtu man lielāka slava un arī es skalstāka kļūtu.
Tagad es skumstu; patlešām kāds dievs man sūta šīs likstas!
130. Cik vien ir labāko vīru, kam salās ir vara un slava,
Samē, Dūlīhijas klintīs un Zakintā, bagātā mežiem,
Cik vien ir labāko vīru uz kalnainās Itakas salas,

- Tiko ik dienas pēc manis tie visi un ledzīvi posta.
 Tāpēc man svešnieki nerūp un lūdzējus uzklausīt netik,
 135. Saucējus skaļos vēl mazāk, kaut arī tie kalpotu valstij;
 Tikai man Odisejs prātā, sirds sāpēs par viņu man žņaudzas.
 Taču šie steldzina kāzas. Ar viltu es pretojos viņiem.
 Beidzot kāds mūžīgais dievs man ledvesa padomu prātā
 Sameklēt aužamos stāvus un audināt audeklu lielu,
 140. Smalku, it sevišķi platu. Es tūdaļ tā sacīju viņiem:
 — Jaunekļi, precnieki mani, ir dievišķais Odisejs miris!
 Tikai es lūdzu, ar kāzām jums nevajag steigties, līdz kamēr
 Audeklu nobeidzu visu — jo velti var bojāties dziļā! —
 Lāertam mirstamai segal, pirms piepeši pārsteigtu viņu
 145. Liktenis bargais un nāve, kas sāpina visus tik ļoti;
 Abaju sievas bez gala tad peltu un gānītu mani,
 Ja tas bez liķauta paglabāts tiktu, kas bijis tik bagāts! —
 Telcu tā es; to virišķā sirds man klausīja tūdaļ,
 Dienu pēc dienas es cītīgi audu šo audeklu lielo;
 150. Naktī es iededzu lāpas un ārdīju atpakaļ austu.
 Tā es trīs gadus tos krāpu, un ahaji ticēja viegli.
 Bet, kad jau ceturtais nāca un tuvojās gadskārtu mija,
 Aiztekoj mēnešiem ātri un mainoties dienai ar dienu,
 Kalpones nodeva mani, šīs slinkās un nekrietnās kuces;
 155. Precnieki pārsteidza mani un uzbruka nekrietniem vārdiem.
 Tomēr man, apstākļu splestai, bij jāpabeidz liķauts pret gribu.
 Tagad es nevaru ilgāk valrs vilcināt kāzas, man cita
 Padoma nav valrs nekāda, un vecāki mudina mani
 Iziet pie vīra. Dēls dusmojas ļoti, ka aprij šie mantu.
 160. Visu jau saprot viņš pats, jo tagad ir paaudzles krietni,
 Pats jau var salmniekot mājās, un Zevtēvs tam gādā jau slavu.
 Tomēr tu saki man skaidri, kas esi, no kurienes nācis.
 Neesi taču no akmens vai telksmainā ozola cēlies.»
 Odisejs, daudzpraša gudrais, tai atbildot, sacīja tūdaļ:
 165. «Krietnā Ikārija meita, Odiseja cienītā sieva!
 Tā kā tu nerimsties vaicāt, kas esmu, no kurienes nācis,
 Stāstīšu arī it visu, kaut sāpes man vairosies sirdi,
 Stāstot šo bēdīgo stāstu. Tas notiek ar katru, kas ilgi
 Projām ir svešumā bijis kā es no dzimtenes savas,
 170. Klejodams tālu pa dažādām zemēm un ciezdams daudz moku;
 Tomēr tev stāstīšu labprāt it visu, par ko tu man vaicā:
 Krēta ir attāla zeme, tā atrodas tumšajā jūrā,
 Bagāta, skaista; šalc viņi tai apkārt; daudz ļaužu tur dzīvo.
 Arī tur pilsētu daudz — to deviņi desmiti skaitā.
 175. Dažādas valodas runā šai zemē: tur ahajus sastop,
 Drosmīgo eteokrētiešu ciltis un kidonu vīrus,
 Doriešus, šķirtus trīs ciltis, un dievišķos pelagus arī.
 Knosa ir lielākā pilsēta Krētā: tur deviņus gadus
 Valdīja Minojs, kas lielajam Zevam vismīlākais bija.
 180. Minoja dēls ir mans tēvs, ko sauca par Deikalionu.

- Abi ar Idomenēju mēs Deikallónīdi esam.
 Brālis mans liektajos kuģos pret Iliju cīnīties gāja
 Kopā ar Atreja dēllem. Par Aitonu ļaudis sauc mani.
 Esmu es jaunāks par brāli; viņš vecāks un drosmīgāks bija.
185. Arī bij Odisejs Krētā, tam devu es balvas kā viesim.
 Dodoties cīņā pret Troju, to vētras un spēcīgie vēji
 Nesa uz Krētu, kad sacēlās negaiss pie Malejas raga.
 Kuģi tam Amnisā stājās, kur Eileitiījai ir ala,
 Bīstamā līcī; viņš tikai ar pūlēm tur glābās no vētrām;
190. Nācis uz pilsētu, tūdaļ tas valcāja Idomeneju.
 Valdnieks, viņš telca, šo saucis par mīļu un tikamu viesi.
 Desmit vai vienpadsmit reizes no pamales atausa gaisma,
 Kamēr ar liektajiem kuģiem pret Iliju krētieši devās.
 Atvedis viesi uz māju, es labprāt mīloju viņu,
195. Sīrsnīgi mīlēdams to, jo visa man bija papildnam.
 Tobrīd Odiseja biedriem, kas atbrauca kopā ar viņu,
 Devu es dzirkstošo vīnu un miltus, tos vākdams no tautas,
 Arī vēl kaušanai barotus vēršus, lai spirdzina sirdi.
 Dvēlīšie abaju vīri te gaidīja divpadsmit dienas.
200. Boreja vētra tos kavēja ilgi un nelāva viņiem
 Stāties uz zemes. Kāds ienaidīgs dievs tiem sūtīja vētru;
 Tomēr pēc trīspadsmit dienām vējš stājās un aizbrauca viņi.»
 Tā te viņš stāstīja melus, un taisnībai šķita viss līdzīgs.
 Klausījās viņa, un asaras plūda tai straumēm pār vaigiem.
205. Itin kā sniegi, ko sanesis Zefīrs uz augstajiem kalniem,
 Strauji sāk kust un dodas uz leju, kad Austrums sāk elpot;
 Izkūstot kupenām kalnos, plūst aumaļām ūdeņi upēs, —
 Gluži tā asaras plūda pār košajiem valdnieces vaigiem,
 Raudot par vīru, kas sēdēja pretī. Tad Odisejs dziļi
210. Sajuta žēlumu sirdī, ka nedienas sagrauž tā sievu;
 Tobrīd kā rāgi vai dzelzs bez kustības sastinga acis
 Plakstiņos viņam, jo nelāva brīvi plūst asaru straumēm.
 Tikko tai asaras rimās un vieglāk jau kļuva ap sirdi,
 Atkal tā valodu sāka un sacīja, atbildot viņam:
215. «Tagad man jāsaka, svešniek, ka gribu es pārbaudīt tevi, —
 Vai tu patiešām Odiseju manu un raženos biedrus
 Mīloji valdnieka pili, kā tagad tu apgalvot ņemies?
 Tāpēc tu stāsti man skaidri — kā toreiz bij Odisejs gērbies,
 Kāds tam bij izskats un seja? Kas toreiz bij kopā ar viņu?»
220. Odisejs, daudzpraša gudrais, tai atbildot, sacīja tūdaļ:
 «Valdniece, grūti patlaban man aprakstīt viņu, jo laika
 Mūžībā pagājis daudz. Būs divdesmit gadu jau secen,
 Sākot ar dienu, kad devās viņš projām no dzimtenes savas;
 Tomēr es stāstīšu tev, kāds tēlojas atmiņā manā.
225. Purpura apmetni krāšņu es redzēju toreiz tā plecos,
 Divkāršu, vilnas, un zeltaina sprādze šā apmetņa priekšā
 Iekļāvās caurulēs divās; tās virsū bij veidota glezna:
 Briedēns jauniņš un raibs tur no suņa priekšējām ķetnām

- Kārpījās vajā. Ar izbrīnu lielu to vēroja visi,
 230. Kā tur, kaut abi bij zelta, suns briedēnu tvēra un žņaudza;
 Gribēdams izmukt no suņa, tas spārdījās igni ar kājām.
 Mirdzošu hitonu arī es redzēju viņam ap pleciem —
 Drēbe tam bija tik plāna kā kaltēta sīpola mīza,
 Tlešām tā bija tik maiga un spoža kā mirdzošā saule.
 235. Sievas, šo hitonu redzot, ar izbrīnu raudzījās ilgi.
 Tagad ko citu tev teikšu, to cieši sev paturi prātā!
 Tomēr es nezīnu skaidri, vai drēbes šīs bija tam mājā
 Vai kāds no draugiem tās deva, kad devās ar kuģiem uz Troju,
 Jeb vai kāds svešnieks kur citur, kad mēloja viņu kā viesi —
 240. Odisejs patika daudzliem. Tam reti kāds ahajs bij līdzīgs.
 Varkaltu zobenu arī es dāvāju viņam, bet vēlāk
 Divkāršu apmetni krāšņu un hitonu platajām malām;
 Viesi ar godu es atlaidu tālāk tā skaistklāju kuģi.
 Saucējs tam sekoja līdzī, kas nedaudz bij vecāks par viņu.
 245. Atceros arī tā skatu un aprakstīt varu šo vīru:
 Sakumpis bija un cirtalni mati, bet patumša seja;
 Eiribats bija tā vārds, un Odisejs godāja viņu
 Vairāk par pārējiem biedriem, jo sakrita domas ar viņu.»
 Teica tā viņš, un viņa nu vairāk vēl ilgojās raudāt —
 250. Odisejs taču tik skaidri tai pateica pazīmes visas.
 Bet, kad tai asaras rimās un vīglāk jau kļuva ap sirdi,
 Atkal tā valodu sāka un, atbildot viņam, tā teica:
 «Tagad patiešām tu, svešniek, kaut agrāk tik žēlojams biji,
 Būsi mīļš viesis šai namā un visi tev parādīs godu!
 255. Drēbes, par kurām tu stāsti, es pati no kambara pēmu,
 Locīju krokās un piespraudu klāt tām mirdzošo sprādzi,
 Lai ar to greznotu viņu. Vairs viņu man nesastapt mūžam
 Pārņākam atkal šai namā un mīļajā dzimtenes zemē!
 Liktenis jaunais patiešām ir aizrāvis dobajā kuģi
 260. Viņu pret Troju, pret nelaimes Troju, ko piemīnēt derdzas.»
 Odisejs, daudzpraša gudrais, tai atbildot, sacīja tūdaļ:
 «Krietnā Pēnelopēja, Odiseja cienītā sieva!
 Nebojā tagad vairs skaistumu savu un neskumsti turpmāk,
 Asaras lejot par vīru! Es nevaru pārmett tev bēdas —
 265. Protams, lej asaras sieviete katra, kas pazaudē vīru,
 Labāko jaunības draugu, ar kuru tai bijuši bērni;
 Odisejs bijis, kā stāsta, pat līdzināms mūžīgiem dieviem.
 Rimsties reiz asaras liet un uzklausī padomu manu!
 Neslēpšu tev es nekā, bet visu tik taisnību teikšu:
 270. Dzirdējis esmu patiešām, ka Odisejs pārņākšot mājā;
 Odisejs tuvu pie mums — jau auglīgā tesprotu zemē;
 Dzīvs viņš un atgriezās mājās ar daudzām un bagātām mantām,
 Iegūtām dažādās zemēs; bet mīlamos biedrus pa ceļam
 Zaudējis visus, kad bangainā jūrā tam satrieca kuģi,
 275. Tikko Trinākiju atstājis bija; tad ledegās dūsmās
 Zevtēvs un Hēlijs pret viņu, jo apkāva biedri tā vēršus.

- Brāzmalnā jūrā pēc mirkļa šie vīri nogrima visi.
 Pats viņš vēl glābās uz pamata baļķa, un viņi to malā
 Izmeta falāku zemē — šie radi ir mūžīgiem dievliem.
280. Gluži kā mūžīgo dievu no sirds tie tur godāja viņu,
 Dāvanu deva tam daudz un gribēja atzvadīt viņu
 Sveiku uz dzimtenes zemi. Sen Odisejs būtu jau bijis
 Atpakaļ dzimtenē savā, bet tomēr tam derīgāk šķita
 Doties uz dažādām zemēm, lai vairāk sev iegūtu mantas;
285. Odisejs prata daudz labāk par pārējiem mirstīgiem ļaudīm
 Mantu sev vairot; patiešām nav cīta, kas prastu to vairāk.
 Tesprotu vadonis Feldons man visu to stāstīja kādreiz;
 Ziedodams mūžīgiem viņu, viņš zvērēja svētī man pašam:
 Esot jau sarīkots kuģis, ar jūrnieki brašie pie krasta
290. Gaidot, lai vadītu viņu uz mīlamo dzimtenes zemi.
 Mani viņš allauda agrāk, jo nejauši tesprotu kuģis
 Taisījās braukt uz Dūlīhijas salu, jo bagāto kviešiem.
 Feldons man rādīja visu, ko Odisejs ceļā bij guvis.
 Pārtiktu dažam no tā līdz desmitai paaudzei bērni —
295. Veselas dārgumu kaudzes tur Feldona mitekļos bija.
 Odisejs pats, viņš teica man toreiz, uz Dodoni devies
 Klausīties Zevtēva gribu no šalcošiem ozola zariem,
 Kā tam uz Itaku nākt, uz bagāto dzimtenes zemi,
 Slepu vai atklāti arī, jo ilgi tas svešumā bijis.
300. Tātad viņš tagad vēl dzīvs un pārnāks visdrīzākā laikā.
 Viņš jau ir tuvu pavisam, to ticī! Vairs nebūs viņš ilgi
 Tālu no draugiem un dzimtenes mīlās. To varu tev zvērēt,
 Zevs lai ir liecinieks man, visaugstais un labais no dievliem,
 Krietnā Odiseja pavards, ple kā es šeit pajumtē nācīsi!
305. Drīz vien patiešām tas notiksies viss, ko tagad es saku:
 Odisejs pat vēl šai gadā uz mīlamo dzimteni pārnāks,
 Izdilstot pamazām vecam un ienākot mēnesim jaunam.»
- Prātīgā Pēnelopēja tam sacīja savukārt atkal:
 «Svešniek, kaut dievi patiešām tam visam tā notikties ļautu!
310. Daudz tad tu gūtu no manis, ar dāvanām apbērtu tevi,
 Lai tad ikviens, kas sastapis tevi, par laimīgu sauktu!
 Lai nu tas būtu kā būdams, es skaidri jau nojaušu sirdī:
 Ne vairs uz dzimteni Odisejs pārnāks, ne arī kāds tevi
 Atvadīs ceļā, jo tagad šai namā nav saimnieka krietna,
315. Tāda, kāds Odisejs bija starp vīriem, ja kādreiz tas bijis, —
 Svešniekus mīloja viņš un šķīroties dāvanas deva.
 Kalpones, mazgājiet svešniekam kājas, tam nolieciet gultu,
 Paklājus nesiet, vēl villaines siltas un palagus košus,
 Lai tam ir ērti un silti, līdz atausis zelttroņa Ausma!
320. Rītā ar gaismu jūs mazgājiet viņu un svaidiet ar eļļu,
 Alcīniet tūdaļ to zālē, Tēlemaham sēdiniet blakus,
 Lieciet tam azaidu galdā! Tam neklāsies labi, kas atkal
 Nekrietni apvainos viņu! Es nejaušu tādām vairs turpmāk
 Kavēties brīdī šai namā, kaut arī tas īgnumā kaistu.

325. Kā tad, ai svešniek, tu varēsi zināt, vai pārāka esmu
 Jūtās un gaišajā prātā par pārējām ahaju sievām,
 Ja es ar netirām drēbēm tev atļautu sēdēt pie galda?
 Mirstīgiem ļaudim virs zemes maz dienu ir dzīvībai lemtu.
 Ja kam ir cietsirdīgs raksturs un cietsirdīgs bijis pret citiem,
330. Visi tam novēl tik jaunu, līdz kamēr tas dzīvo virs zemes,
 Un, kad tas šķīries no dzīves, to apmētā tikai ar lāstiem.
 Bet, ja kam krietna ir sirds, ja arī tā domas ir krietnas,
 Telcamo slavu pa pasauli plašo starp mirstīgiem ļaudim
 Svešnieki atnes un visi to dēvē par cildenu vīru.»
335. Odisejs, daudzprāša gudrais, tai atbildot, sacīja tūdaļ:
 «Cienītā Pēnelopēja, Odiseja raženā sieva!
 Tiesām man villaines siltas un mirdzošie palagi visi
 Pretīgi sirdij no briža, kad Krētas sniegainos kalnus
 Atstāju pēdējo reizi un aizbraucu garairu kuģi.
340. Gulēšu tagad, kā sen jau bez miega es pavadu naktis.
 Vairākas naktis pēc kārtas es pavadu netirās cisās,
 Neslēgdams plakstus, un skaisttroņa Ausmu es gaidu ar ilgām.
 Apmazgāt kājas patlaban man arī šeit nevajadzētu;
 Nejaušu arī es to, ka verdzene kāda, kas tagad
345. Kalpo Odiseja namā, man skartu ar ūdeni kāju,
 Ja tev nav vecākas sievas, kas rūpīgi padara darbu,
 Tādas, kas, gluži kā es, daudz likstu ir cietusi dzīvē.
 Tādaļ es atļautu gan, lai tīras man apmazgā kājas.»
- Prātīgā Pēnelopēja tam savukārt sacīja atkal:
350. «Svešniek mans mīļais, nav tāda kā tu, tik prātīga vīra,
 Visu to svešnieku vidū, kas nākuši kādreiz šai namā;
 Valodā tavā ik vārds ar apdomu gudri ir sacīts.
 Mājā man vecāka sieva un prātīga, kādu tu vēlies;
 Viņu tā, nelaimes sisto, jo rūpīgi baroja, kopa,
355. Pacēla viņu uz rokām, kad piedzima cienītal mātei.
 Tā tev šeit nomazgās kājas, kaut arī tai gurdī jau spēki.
 Celles nu tūdaļ no gultas, Eiríkļa, prātīgā sieva!
 Mazgā šim sirmgalvim kājas, ar kungu viņš vienādos gados —
 Liekas, Odiseja rokas un kājas jau arī bez spēka.
360. Mirstīgie likstās un nebaltās dienās mēdz novecot ātrāk.»
 Teica tā viņa. Bet vecā ar rokām sev aizklāja seju,
 Liedama asaras gaužas, un sacīja skumušu sirdi:
 «Vai man, mans dēsl! Tev nespēju līdzēt, jo vairāk par citiem
 Zevtēvs ir ienīdis tevi, kaut arī tu godāji viņu.
365. Nav valrs starp mirstīgiem cīta, kas zibeņu metējam Zevam
 Ziedojis treknāko gūžu un atnesis barotu vēršu
 Būtu vēl vairāk kā tu, kad lūdzies, lai varētu sasniegt
 Laimīgas vecuma dienas un izaudzēt raženu dēlu.
 Tagad pavisam viņš lledzīs tev atgriezties dzimtenes zemē.
370. Gluži tā viņam tur svešajās zemēs ar zaimīgiem vārdiem
 Uzbruka kalpones vienmēr, kad nāca viņš bagāto mājās,
 Gluži kā nievāja tevi patlaban šis nelletes kuce!

- Tāpēc jau arī tu vairies no nekrietnlem vārdiem un zaimiem,
 Neļauj tām nomazgāt kājas; es daru to labprāt, kā lika
 375. Krietnā Ikārija meita, jo prātīgā Pēnelopeja.
 Tālab tev mazgāšu kājas, ka pakalpot gribu es labprāt
 Pēnelopējal un tev, jo žēlumu sajūtu sirdī,
 Uzskatot tevi. Bet tagad tu uzklausi vārdus, ko teikšu:
 Svešnieki, nelaimes sistie, šai namā ir nākuši bleži,
 380. Tomēr ne reizi nav gadījies vēl ko līdzīgu redzēt —
 Ir tev patiešām Odiseja balss, tā augums un kājas.»
 Odisejs, daudzpraša gudrats, tai atbildot, sacīja tūdaļ:
 «Sirmgalve, visi tā saka, ja kādreiz ir gadījies kādam
 Redzēt mūs abus — tik ļoti viens otram mēs līdzīgi esot,
 385. Gluži kā tagad tu pati ar vērīgu skatu to saki.»
 Teica, bet sirmgalve gāja un atnesa mirdzošu blodu,
 Kurā tā mazgāja kājas, un felēja ūdeni aukstu,
 Piemaisot karsto no poda vēl klāt; bet Odisejs tobrīd
 Virzījās pavardam tuvāk un pavēra seju pret tumsu;
 390. Pēkšņi tam lešāvās prātā, ka sirmgalve, mazgājot kājas,
 Varētu ieraudzīt rētu un noslēpums kļūtu drīz zināms.
 Nākusi tuvāk, lai mazgātu kājas, tā pazīna tūdaļ
 Rētu, ko kuillis baltajiem zobiem tam atstājis gūžā.
 Toreiz viņš Parnasā bija, kur Autoliks sauca un dēli, —
 395. Bija tas diženais mātestēvs viņam un kļuva jo slavens
 Zvērestu lauzējs un krāpnieks; to visu tam dāvēja Hermejs;
 Tāpēc par tikamu smaržu viņš jēru un kazlēnu gūžas
 Ziedokļos nesa šim dievam, un Hermejs to sargāja labprāt.
 Kādreiz šis Autoliks, nākdams uz auglīgiem Itakaš laukiem,
 400. Sastapa mīlamo meitu ar tikko kā dzimušu dēlu.
 Aukle Eirikleja, liekot šo zēnu Autolīkam klēpī,
 Valodu sākdamā, teica, kad priecīgais mielasts bij beidzies:
 «Tagad tu, Autolīk, izdomā vārdu, lai vari tai nosaukt
 Mīlamo mazdēlu savu, ko vēlējies esi tik ļoti!»
 405. Autolīks, atbildot auklei, tā sacīja, valodu sākdamš:
 «Meita un znot, to nosauciet tā, kā teikšu patlaban:
 Šodien es sadusmots esmu, jo, nākot uz Itakas zemi,
 Vairāki ļaudis vīrs auglīgās zemes man aizdeva dusmas;
 Tāpēc šim zēnam būs Odisejs vārdā. Kad paaugsies lielāks,
 410. Ja tas uz Parnasu dosies, uz mātes diženo namu,
 Kur man ir sakrāti dārgumi liel, no visas šīs mantas
 Dāvanas došu es viņam un priecīgs tas atpakaļ dosies.»
 Odisejs tālab jau nāca, lai mirdzošās dāvanas gūtu.
 Autolīks kopā ar raženiem dēliem tam iznāca pretī,
 415. Sīrsnīgi spieda tam rokas un apsveica viņu jo laipni,
 Arī Amfiteja nāca tam pretī un apkampa viņu,
 Skūpstīja mazdēla vaigus un abas tā brīnīškās acis.
 Autolīks priecīgu prātu nu vēlēja raženiem dēllem
 Šarikot tikamas dzīres. Ar prieku tie klausīja tēvam.
 420. Tūdaļ tie izgāja ārā un atveda piecgadu vērsi,

- Nokāva, novilkā ādu un sacirta gabalos visu,
 Sagrieza sikākās daļās un samauca garajos iesmos,
 Rūpīgi cepināt sāka un dalīja visiem pēc kārtas.
 Visu tie dzīvoja dienu, līdz vakarā rietēja saule.
425. Netrūka sirdij nekā, jo azalds bij līdzīgi dalīts.
 Bet, kad jau rietēja saule un tumsība nāca uz leju,
 Visi tie devās uz dusu un baudīja tikamo miegu.
 ✓ Tikko kā rožpirkste Ausma no pamales iznira agrī,
 Visi uz medībām devās — kā suņi, tā brālēni arī,
430. Krietnā Autólīka dēli, un dievišķais Odisejs līdzī.
 Pacēlās visi jo augstu uz mežainā Parnasa kalna;
 Ātri jau sasniedza viņi tur vējainās alzas un gravas.
 Mirdzošā Hēllja starī jau zeltīja laukus un lejas,
 Celdamies lēnām uz augšu no dziļā Okēāna straumes.
435. Mednieki nonāca tobrīd pie dumbrāja kāda, un suņi,
 Dzīdami mežzvēru pēdas, tiem skrēja pa priekšu, aiz viņiem
 Gāja Autólīka dēli, bet Odisejs kopā ar viņiem
 Vēriģi sekoja suņiem un kratīja garēnas šķēpu.
 Biežajos krūmos, jo dziļi tur ieracies, gulēja kullis;
440. Nepūta spēcīgie vēji šim pudurim mītrumu cauri,
 Hēlljs ar spožajiem stariem tam nedeva gaišumu savu,
 Spēcīgais lietus tam nespiedās cauri; tik biezi bij krūmi;
 Gadu pēc gada tur krājās daudz zaru un kritušu lapu.
 Dzirdēja biezoknī kullis, ka suņi un mednieki bariem
445. Pamazām tuvojas viņam, un izlēca ārā no mīgas;
 Sari tam mugurā bozās un ugunis spīgoja acis.
 Tuvu viņš stājās to priekšā. Tad Odisejs pirmais no visiem
 Metās uz priekšu un tēmēja šķēpu ar spēcīgo roku,
 Gribēdams triekt to gar zemi; bet kullis tam uzbruka agrāk,
450. Iekozdams gūžā virs ceļa, un izrāva gabalu miesas,
 Gāzdamies virsū no sāniem ar ilknī; kauls palika neskarts.
 Odisejs labajā plecā tam ietrieca metamo šķēpu:
 Ieurbās mirdzošā smaile jo dziļi šā mežkuiļa iekšās.
 Tūdaļ zvērs izstiepās pišļos, un dzīvība atstāja viņu.
455. Miļle Autólīka dēli nu cītīgi nēmās ap viņu,
 Dievišķā varoņa brūceļ pēc tam tie prasmīgi apkārt
 Apsēja drēbi un tūdaļ ar vārdiem asinis melnās
 Apstādināja, tad atpakaļ devās pie mīlamā tēva.
 Bet, kad jau Autolīks viņu un arī tā raženie dēli
460. Izdziedināja, tie apbēra viņu ar dāvanām dārgām.
 Odisejs priecīgu prātu nu devās uz Itaku mīlo.
 Cienītā māte un tēvs, kad redzēja pārnākam dēlu,
 Sapēma viņu ar prieku, bet, ieraugot brūci tā gūžā,
 Valcāja sīki par to; viņš stāstīja visu pēc kārtas:
465. Parnasā saniknots kullis tam uzbrucis baltajiem zobiem
 Toreiz, kad Autolīks viņu ar dēļiem uz medībām saucis.
 Sirmgalve, aptaustot kāju un noglaužot gūžu ar delnu,
 Pazīna tūdaļ šo brūci, un kāja tai šļuka no rokām,

- Iekrita atpakaļ traukā, un skanēja varainā bļoda,
 470. Gāzās tā pēkšņi uz sānlem, un izlija ūdens uz klona.
 Sāpes un priekus tā sajuta reizē, un tūdaļ no acīm
 Asaras plūda pār vaigiem; balss skaļā tai apstājās mirkli.
 Pleskārās viņa tad pēkšņi tā zodam un sacīja viņam:
 «Tiešām, mans dēls, tu Odisejs esi! Kā agrāk es tevi
 475. Nespēju pazīt! Tik aptaustot tevi, es pazinu kungu!»
 Teica tā viņa un skatienu vērsa pret Pēnelopeju,
 Steigdamās pazīnot tai, ka gaidītais vīrs jau ir mājā.
 Nespēja valdniece tobrīd ko redzēt vai arī ko dzirdēt:
 Atēna domas tai novērsa citur, bet Odisejs pēkšņi
 480. Satvēra aukli Eirikleju cieši pie rīkles ar labo,
 Plevilkdamas viņu pie sevis ar kreiso, un klusām tai teica:
 «Aukle, vai nodosi mani? Tu pati tak audzēji mani,
 Dodama krūti, bet tagad, kad pārceļas mocības daudzas,
 Atpakaļ esmu jau dzimtenē savā pēc divdesmit gadiem.
 485. Ja jau tu pazīsti mani un dievs kāds to licis tev sirdī,
 Tad tu šeit klusē! Lai mājā neviens to nedabū zināt!
 Tagad tev atklāti teikšu, un tiešām tas notiksies arī:
 Ja man būs jāvis kāds dievs šeit slavenos precniekus pārspēt,
 Saudzēt tad nespēšu tevi, kaut arī tu auklēji mani, —
 490. Sodīšu tevi es kopā ar pārējām sievietēm šai mājā.»
 Prātīgā aukle tad atkal tā sacīja Lāerta dēlam:
 «Kas tā par valodu, dēls, ko lūpas bez apdoma bilda?
 Labi tu zini, cik sirds man ir stipra, cik liela man griba.
 Klusa kā akmens vai dzelzs es būšu šai lietā joprojām.
 495. Tagad ko citu vēl teikšu, to dziļi sev paturī prātā:
 Ja tev būs jāvis kāds dievs šeit slavenos precniekus pārspēt,
 Verdzenes minēšu visas, kas dzīvo patlaban šai mājā,
 Kuras no viņām mēdz apvainot tevi un kuras bez vainas.»
 Odisejs, daudzpraša gudrais, tai atbildot, sacīja atkal:
 500. «Kāpēc tu, aukle, tās gribi man minēt? Jēl nepūlies veltīt!
 Labi tās vērošu pats un pazišu labi ikkatru.
 Tagad tik klusē par visu! Gan dievi par tālāko zinās.»
 Teica tā viņš, un sirmgalve gāja no istabas ārā
 Sameklēt ūdeni citu, jo viss jau bij izgāzts uz klona.
 505. Beigusi apmazgāt kājas, tā zieda tam kājas ar eļļu;
 Odisejs paņēma krēslu, to nolika tuvāk pie uguns,
 Gribēdams sasildīt sevi, un apsedza rētu ar skrandām.
 Prātīgā Pēnelopēja nu, valodu sākdamā, bilda:
 «Svešniek, es tagad tik drusku ko tālāk vēl gribētu valcāt;
 510. Arī jau tuvojas brīdis, kad jāiet uz tikamo dusu;
 Saldenais miegs nāk arī pie tiem, kam bēdas māc sirdi.
 Nakti kāds nevēlīgs dievs man šausmīgas ciešanas sūta.
 Dienu palaikam es skumstu un asaras leju, bet bēdas
 Remdēju parastos darbos un skatos, ko kalpones dara.
 515. Nakti, kad rīmušies darbi, kad ļaudis jau visi ir gultā,
 Mierīgi sēžu uz gultas bez miega, bet sagrauzto sirdi

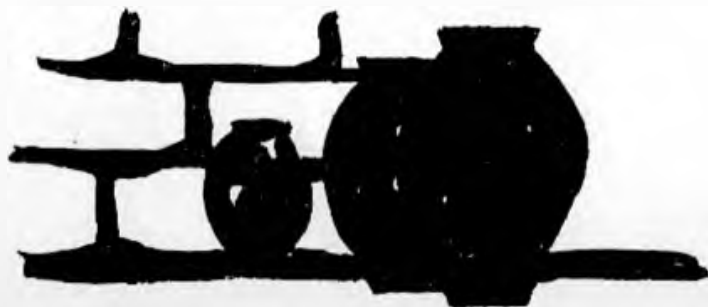
- Nomoka mūžīgas rūpes, un asarās atkal es sliktu.
 It kā Pandāreja meita Aēdone zaļajos zaros,
 Sākdama brīnišķo dziesmu, kad ziedonis ielejās nācis,
 520. Slēpdamās ziedošā licī zem pudura kuplajiem zariem,
 Apkārtņi tricīna skaļi un pāriet no skaņas uz skaņu,
 Skumstot par Itilu savu, kas piedzimis viņai no Zēta. —
 Patī aiz kļūdas to nogalināja ar zobenu aso, —
 Gluži tā svārstos es divējās domās, un nemiērs man sirdī,
 525. Vai man vēl dzīvot pie dēla un rūpīgi sargāt it visu —
 Verdzenes, sakrāto mantu, šo diženo augstjūmta namu,
 Vīra laulības gultu un bities no valodām tautā,
 Jeb vai ar sekot tam ahaju vīram, kas, cildenāks būdams,
 Tiko manis ik dienas un dāvā man dāvanas dārgas.
 530. Kamēr mans dēls vēl bij maziņš un nebija nobriedis prātā,
 Nespēju iziet pie vīra un atstāt Odiseja namu.
 Tomēr, kad paudzies viņš un sasniedzis jauneklā gadus,
 Tagad jau domas tam prātā, lai eju es atkal pie vīra;
 Rūgtums tam sirdī par to, ka ahaji aprīj tā mantu.
 535. Uzklāusi, svešniek, vēl mani un izskaidro brīnišķo sapni!
 Divdesmit zosu ik dienas no ūdens man izlasa kviešus
 Pagalmā manā. Kad ieraugu viņas, sirds liksmojas mana.
 Redzēju miegā, kā likknābjā ērglis no kalngala laidās,
 Piepeši uzbruka zosīm un pārlauza kaklus it visām.
 540. Sētā nu bija tās beigtas, un ērglis drīz pacēlās gaisā.
 Tūdaļ pa miegam es iesāku raudāt un vaiņānāt skaļi.
 Pulcējās košmates ahaju sievas šai brīdī ap mani,
 Skumdamas sirdī par to, ka ērglis man apknābīs zosis.
 Atpakaļ atlaidās ērglis un uzmetās jumtgala baļķi;
 545. Sāka tas mierināt mani un sacīja cilvēka balsi:
 — Paturī mierīgu prātu, jo krietnā Ikārija meitai
 Nav gan tas sapnis, bet patiesa zīme, un drīz vien tas notiks:
 Zosis ir precnieki tavi; es tikko kā biju tur ērglis;
 Tagad es esmu tavs vīrs, kas atgriezies atpakaļ mājās.
 550. Nekrietniem precniekiem tūdaļ es rikošu drausmīgas dzīres. —
 Telca tā viņš, es uztrūkos pēckšņi no tikamā miega.
 Apskatot pagalmā zosis, es redzēju tomēr it visas:
 Pulcējās viņas pie siles kā agrāk un knābāja kviešus.»
 Odisejs, daudzpraša gudrais, tai atbildot, sacīja tūdaļ:
 555. «Sīva, te pūles būs veltas šo sapni vēl citādi tulkot!
 Taču jau Odisejs pats it visu ir pateicis skaidri:
 Sagādāt drausmīgu nāvi viņš nolēmis precniekiem visiem,
 Neizbēgs taču neviens no nāves un likteņa dienas.»
 Prātīgā Pēnelopēja, tam atbildot, sacīja atkal:
 560. «Sapņi, ai svešniek, ir neskaidri, dažkārt tos nevaram izprast.
 Mirstīgiem ļaudīm vīrs zemes ne vienmēr tie piepildās visi.
 Sapņi, kas būtībā tukši, pa divējāiem vārtiem nāk ļaudīs:
 Vieni ir celti no zilona kaula, bet otri — no raga.
 Visi tie brīnišķie sapņi, kas dodas uz zemi pa vārtiem,

Celtiem no ziloņa kaula, mēdz maldināt mirstīgos ļaudis;
Bet, ja tie dodas pa vārtiem, kas celti no gludītā raga,
Piepildās tūdaļ it viss, kad parādās mirstīgam kādam.
Taču pa pēdējiem vārtiem, man liekas, šis drausmīgais sapnis
Nenāk pie manis, ko vēlētos es un Tēlemahs arī.
Arī ko citu vēl teikšu, to cieši sev paturi sirdī:
Tuvojas tagad man kļūmīgais rīts, kas piespiedis mani
Atstāt Odiseja namu. Es sacikstē nolikšu viņiem
Izšaut caur divpadsmit cirvjiem, ko Odisejs istabā savā
Nolika citu aiz cita kā uzslietas kuģribas rindā;
Stādamies tālu no tiem, viņš izšāva šautru caur visiem.
Prātā man nāca patlaban to arī no precniekiem prasīt.
Tam, kas visveiklāk ar rokām šim stopam būs uzvilcis stiegru
Un kas caur divpadsmit cirvjiem būs izšāvis šautru bez kļūdas,
Sekošu līdzī par sievu un, šķirta no jaunības drauga,
Atstāšu arī šo māju, tik krāšņu, kur visa papilnam.
Domās, kaut arī tik sapņos, tai kavēšos arī vēl turpmāk.»

Odisejs, daudzpraša gudrais, tai atbildot sacīja tūdaļ:
«Cienītā Pēnelopēja, Odiseja raženā sieva!
Neatliec sacikstes dienu šai namā uz vēlāku laiku!
Odisejs, daudzpraša gudrais, uz dzimteni pārnāks vēl drīzāk,
Iekām starp precniekiem kāds būs ķēries pie gludītā stopa,
Uzvilcis vēršādas stiegru un izšāvis šautru caur cirvjiem.»

Prātīgā Pēnelopēja, tam atbildot, sacīja atkal:
«Svešniek, ja patiktos tev, tu, sēdēdams mierīgi zālē,
Varētu stāstīt vēl ilgāk un miegā man neslēgtos plaksti.
Nevaram tomēr mēs, mirstīgie, iztikt bez miega pavisam.
Mūžīgie debesu dievi ik lietā ir mirstīgiem ļaudīm
Lēmuši zināmu mērķi virs plašās un auglīgās zemes.
Tagad es došos uz augšu, uz gulamo istabu savu,
Mierīgi ieguršos gultā, kas mūžam man klāta ar skumjām,
Slacīta asarām manām no brīža, kad Odisejs devās
Cīņā pret Troju, pret nelaimes Troju, ko pieminēt derdzas.
Tagad es gulētu tur. Tu liecies uz dusu šai namā,
Sataisi vietu uz kļona vai arī liec atnest sev gultu!»

Teica un devās uz augšu, uz mirdzošo kambari savu;
Valdniece negāja viena, tai sekoja kalpones citas.
Bet, kad ar kalponēm savām tā augšējā kambarī bija,
Raudāja viņa par mīlo Odiseju savu, līdz kamēr
Atēna, spulgace dieve, tai pildīja plakstus ar miegu.

XX

Odissejs, līdzīgais dievam, nu priekšnamā nolūkās gulēt,
Nemītu vēršādu apakšā klādams, bet apsegam virsū
Atnesa aitādas mīkstas, kas krājās pēc precnieku dzīrēm.
Beidzot Eirínome arī tam uzmeta villaini siltu.

5. Odisejs gulēja tur un, neslēgdams acis, jau domās
Precniekiem nolēma nāvi; no sieviešu istabas ārā
Izgāja kalpones dažas, kas agrāk ar precniekiem pilnās,
Zobojās, smiedamās skaļi, un svaidījās dažādām jokiem.
Piepeši iedegās īgnums Odiseja mīļajās krūtīs.
10. Ilgi viņš domāja tobrīd un šaubījās sirdī un prātā,
Val tam jau celties no gultas un sodīt tās tūdaļ ar nāvi
Jeb vai vēl netiklēm ļaut ar lepnaļļem precniekiem pīties
Pašu vispēdējo reizi. Sirds krūtīs tam īgnumā rēja.
Itin kā sabožas kuce, kad, aizstāvojot kucēnus mazos,
15. Ierauga svešnieku tuvu un metas tam virsū ar sparū, —
Gluži tā rēja tam sirds par kalponu nekrietniem darbiem.
Sīzdams ar dūri pie krūts, viņš rēja pats sevi un telca:
«Pacieties tagad vēl, sirds! Tu cietusi esi daudz vairāk
Todien, kad aprija citu pēc cita man drosmīgos biedrus
20. Nepārvaramais kiklops! Tu cietusi, kamēr no alas
Viltība izglāba tevi, kad nāve tev bija jau drošal!»
Telca tā Lāerta dēls un krūtīs sev aprāja sirdi.
Tūdaļ tam klausīja sirds un vīrišķi pacietā visu.
Grozījās varonis tomēr vēl ilgi no sāna uz sānu.
25. Itin kā cilvēks pie degoša sārta, kas uzliesmo spoži,
Kazlēna vēderu cep, ar taukiem un asinīm pilnu,
Groza no sāna uz sānu, lai ātrāk tas būtu jau gatavs, —
Gluži tā grozījās viņš no sāna uz sānu, jo rūpes
Bija tam sirdī, kā viņam ar nekrietno precnieku baru
30. Cīnīties vienam pret daudziem. Tad Atēna, nākot pie viņa,
Laidās no debesīm lejup un pleņēma jaunavas skatu,
Nostājās viņam pie galvas un, valodu sākdamā, telca:
«Kāpēc tu nomodā esi, no visiem visnelaimīgākais?
Tev taču pleder šis nams, tev tikama sieva ir mājā,
35. Uzaudzis arī tāds dēls, par kādu tik retais var sapņot!»
Odisejs, daudzpraša gudrais, tai atbildot, sacīja tūdaļ:

- «Viss tas ir taisnība, dieve, ko tagad tu teici, bet mani
Tomēr vēl nospiež kas cits un sirdi man nomāc ik mirkli:
Kā lai es paceļu roku pret nekrietno precnieku baru;
40. Esmu tik viens, bet viņi arvien šeit pulcējas bariem.
Arī kas svarīgāks vēl it sevišķi nomoka mani:
Ja nu es notriecu tos pēc tava un Zevtēva prāta,
Kā lai no atriebes glābjos? To lteku tev apdomāt, dievei!»
Atēna, spulgace dieve, tam atbildot, sacīja atkal:
45. «Drosme tev saplok! Mēdz ticēt pat tādām, kas daudzkārt ir
vājāks —
Vienkāršam vīram, kas piedzimis mirstīgs, kam prāta nav tāda.
Mūžīgā dieve es esmu, kas rūpīgi sargāja tevi
Nebaltās dienās it visur. Tev tagad es atklāti teikšu:
Kaut vai pat plecdesmit baru, kas cilvēku valodu runā,
50. Stāvētu apkārt ap mums un tikotu nogāzt mūs cīņā,
Tomēr tu aizdzītu projām to vēršus un taucētās altas.
Tagad tik atdusies mierā! Ir grūti būt nomodā naktī,
Neslēdzot acu ne mirkli. No likstām tu būsi drīz vaļā.»
Teica tā viņa un tikamo miegu tam lelēja plakstos.
55. Atpakaļ aizlaidās dieve starp dievēm uz Olimpa kalnu,
Tikko šo pārņēma miegs, kas atbrīvo visus no rūpēm,
Spirdzinot locekļus gurdos. No miega jau plecēlās tobrīd
Pēnelopēja, tad sēdās uz gultas un raudāja rūgti.
Bet, kad jau, asaras lejot, tai kļuva daudz vieglāk ap sirdi,
60. Sīrsnīgi lūdza Artēmīdu viņa, viskrietnā starp sievietēm:
«Lielā un cienītā dieve, Artēmīda, Zevtēva meitai
Nogāz tu mani ar šautru un dvēseli izrauj no krūtim
Tūdaļ pēc mirkļa! Vai vēlāk lai vlesulis satver un aizrauj
Mani jo tālu no šejienes projām pa tumšajiem ceļiem
65. Un tad lai beidzot tas iemet Okēāna plūstošā straumē!
Tā reiz Pandāreja meitas jau aiznesa vlesuļu vētras.
Dievi tām laupīja tēvu un māti, un palika viņas
Vienas bez vecākiem mājā; tad baroja tās Afrodīte,
Dodama sieru un saldo medu ar tikamo vīnu.
70. Hēra tām dāvāja prātu un tikamu skatu, lai viņas
Pārākās būtu, Artēmīda šķīstā tām augumu saldo;
Sieviešu rokdarbu mākslu tām Atēna mācīja strādāt.
Kādreiz Kiprīda divā uz vareno Olimpu nāca,
Lūgdama zibeņu metēju Zevu, lai laulības laimi
75. Dāvā šīm meitenēm viņš, jo labi tas zina it visu,
Kuram no mirstīgiem ļaudīm ir laime vai nelaiمة lemta.
Aizrāva harpijas tobrīd šīs meitenes projām no mājas,
Atdeva tūdaļ erīnijām bargām, lai vergo tās viņām.
Kaut jel tā aizrautu mani no šejienes Olimpa dievi
80. Jeb vai Artēmīda gāztu ar šautru, lai atkal no jauna
Varu Odīseju skatīt, kaut ejot zem drausmīgās zemes,
Lai es par izpriecu nekļūstu tādām, kas netik man sirdij!
Ilgāku laiku var paciest daudz dažādu likstu, ja kādam

- Asaru straumēs slikt dienas un sirdi māj bēdas, bet naktis
 85. Mierīgi ieaijā sapņos. It visu mēdz mirstīgais aizmirst —
 Bēdas un priekus, kad varenais miegs tam aizslēdzis plakstus.
 Drausmīgus sapņus kāds nevēlīgs dleivs man sūta ik naktis.
 Piegūlās šonakt pie manis kāds vīrs, Odisejam līdzīgs,
 Tāds, kāds bij toreiz, kad iekāpa kuģī; sirds prieku man juta,
 90. Tāpēc ka šķita, ka nav vis tas sapnis, bet noticis dzīvā.»
 Teica tā viņa, un zelttroņa Ausma no pamales nāca.
 Dzirdēja dleivišķais Odisejs tobrīd tās valmanas žēlās.
 Brīdī viņš nogrima domās, jo sirdi tam šķita, ka sleva
 Vakar jau pazina viņu un tagad tam stājas ple galvas.
 95. Paņēmis segu un ādas, uz kurām viņš priekšnamā snauda,
 Ienesa zālē un lika uz krēsla, bet vēršādu lielo
 Iznesa ārā; tad, pacēlis rokas, viņš pielūdza Zevu:
 «Zev, mūsu tēv, ja vist jūs labprāt pa zemēm un jūrām
 Dzimtenē atvedāt mani, kaut mocību bija bez gala,
 100. Liec tad, lai pirmais, kas modies, man pateiktu viedīgu vārdu
 Iekšā, bet ārā lai būtu man debesu zīme no Zeval!»
 Teica tā lūgdamies viņš; tā lūgšanas klausīja Kronīds.
 Tūdaļ no mākoņiem augšā, no snegainā Olīmpa gala,
 Dārdēja pērkona grāviens, un Odisejs priecājās ļoti.
 105. Viedīgo vārdu no nama tam pateica malēja kāda,
 Nākot no dzīrnām, kur labību mala tā tautganam cildam.
 Divpadsmit malējas krietnas tur bija ik dienas pie darba,
 Maldamas miežus un kviešus, kas ļaudīm ir barības serde.
 Pārējās gulēja saldi, kad kvieši bij samalti smalki.
 110. Darbā tik nerimās viena, kas vājāka bija par citām;
 Apturot dzirnas, tā plepeši teica tam viedīgu vārdu:
 «Zev, mūsu tēv, kas pavēli dieviem un mirstīgiem ļaudīm,
 Skaji patiešām tu graudi no zvaigžņainā debesu jumal
 Mākoņa nav tur neviena. Tā debesu zīme bij kādam.
 115. Paklausī nabaga sleval un izpildi lūgšanu manu:
 Pašu vispēdējo reizī lai šodien Odiseja namā
 Nekrietnie precnieki pulcētos kopā uz tīkamām dzīrēm!
 Viņi ik dienas man laupīja spēkus šai grūtajā darbā,
 Dzīrnās šais maļot tiem miltus. Lai dziro nu pēdējo reizī!»
 120. Teica tā šī, un priecājās viņš par dzirdēto vēsti,
 Arī par dārdīnu skarbo, jo cerēja neliešus sodīt.
 Pārējās kalpones visas Odiseja krāšņajā namā
 Pulcējās kopā, un uguni gaišu tās pavardā kūra.
 Tēlemahs, līdzīgais dievam, jau plecēlās tobrīd no gultas,
 125. Uzvilka drēbes un zobenu trīto sev pakāra plecos,
 Mudīgi piesēja sandales krāšņas zem mirdzošām kājām,
 Satvēra varenu šķēpu ar varkaltu smalli tā galā,
 Apstājās, nācis uz sliekšņa, un sacīja raženal auklei:
 «Saki man, māmiņa milā, — kā svešnieku cienājāt namā?
 130. Vai tam bij gulta un ēdiens jeb netikās gādāt par viņu?
 Tāda jau tagad ir kļuvusi māte, kaut prātīga viņa;

- Dažkārt bez apdoma kāda tā pacienā sliktāko vīru,
Dažam, kas labāks pēc skata, tā acis pat neuzmet virsū.»
- Prātīgā aukle Eirikleja tūdaļ, tam atbildot, teica:
135. «Velti tu pārmet tai, dēls! Pavīsam nav vainīga mātel
Sēdēdams kopā ar viņu, tas baudīja vīnu, cik tikas.
Ēdiens tam netīkot, teica viņš pats, kad jautāja māte.
Tikko kā pienāca nakts un sāka viņš minēt par dusu,
Tūdaļ tā vēlēja verdzenēm savām klāt gulvietu viņam;
140. Taču šis svešnieks kā ubags, kas likteņa vajāts un aizmirsts,
Atteicās dusēt uz gultas, kas spožajiem palagiem klāta;
Nemītu vēršādu mezdams uz klona, ar atīdām sedzies,
Priekšnamā nogūlās viņš; mēs villaini uzsedzām viņam.»
- Teica tā aukle; no nama tad Tēlemahs izgāja ārā,
145. Paķēris metamo šķēpu; tam sekoja ātrkāju sunī.
Gāja uz sapulci viņš pie abajiem kājbrunās spožās.
Kalpones norīkot sāka Eirikleja, dieve starp sievietēm,
Opa, Pelsēnora dēla jo gudrā un rūpīgā meita:
- «Veicīgi visas pie darba! Jūs apslakait klonu ar steigu,
150. Izslaukait namu man tīru, bet purpura paklājus krāšņos
Uzmetiet soliēm un krēsliem! Bet citas tur galdus it visus
Notriniet tīrus ar sūkļiem un skalojiet maisāmos traukus,
Spodriniet divkāršos kausus! Uz avotu pārējās ejiet,
Atnesiet ūdeni tīru, bet atpakaļ nāciet ar steigu!
155. Ierasties nevilcināties šeit precnieki lepnie, bet kopā
Pulcēsies viņi daudz agrāk, jo svētki patlaban ir visiem.»
- Teica tā aukle, un tūdaļ it visas tai klausīja labprāt.
Divdesmit sievas nu steigās pēc ūdens pie avota tumšā.
Pārējās visas jo prasmīgi ķērās pie darba šai namā.
160. Beidzot atnāca abaju kalpi. Tie labi un veikli
Skaldīja malku ar cirvjēm, no avota atgriezās sievas,
Atnesa ūdeni tīru. Drīz ieradās arī vēl cūkgans,
Atdzidams dzirēm trīs cūkas, kas treknākās bija no visām;
Aplokā ielaida viņas aiz tikamās pagalma sētas.
165. Pats pie Odiseja nāca un draudzīgi valcāja viņam:
- «Saki man, svešniek, — vai precnieki tevi jau godina vairāk
Jeb vai tie nicina tevi un uzbrūk šai namā kā vakar?»
- Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, sacīja pretī:
«Eimaj, kaut mūžīgie dievi tiem atriebtu nekrietnos darbus!
170. Šausmīgi taču pavīsam te rīkojas precnieki lepnie,
Iebrūkot svešajā namā! Nav viņiem ne goda, ne kauna.»
- Pievēršot skatu viens otram, tā draudzīgi runāja viņi.
Melantijs, nekrietnais kazgans, jau tuvojās tobrīd pie viņiem,
Precnieku trokšņainām dzirēm no ganībām atdzinis kazas,
175. Treknākās ganāmā pulkā; tam divi vēl sekoja ganī.
Kazas tie piesēja savas pie skanīgā priekšnama vārtiem;
Melantijs uzbruka tūdaļ Odisejam, zobodams viņu:
- «Laikam šai namā vēl šodien tu, svešniek, mums uzbāzties vēlies,
Dāvanas lūgdams no vīriem? Vai neiesi ārā pa durvīm?»

180. Tomēr, man liekas, mēs nevaram gluži tik vienkārši šķirties.
 Drīz vien šīs spēcīgās dūres tu manīsī sānās! Tu pārāk
 Uzbāzīgs kļūsti. Ne tikai šai namā mēdz ahaji dzirot!»
 Teica tā viņš, bet Odisejs pretī tam nebilda vārda;
 Klusām viņš kratīja galvu, jo atriebes doma bij prātā.
185. Filoitijs, pavēlnieks vīriem, tiem pagalmā pienāca trešais,
 Atdzinis precniekiem ālavas govi un taucētās kazas.
 Prāmnieki visas tās pārcēla pāri uz Itakas salu,
 Gluži kā pārējos visus, kas kādreiz nāca pie viņiem.
 Lopus viņš piesēja savus pie skanīgā priekšnama vārtiem.
190. Filoitijs tūdaļ pie Eimaja gāja un valcāja viņam:
 «Cūkgan, jel saki man, lūdzu, — kas bija šīs svešnieks, ko vakar
 Namā šai atvedis esi? No kurienes īsti viņš cēlies?
 Kādi tam bijuši senči? Kur viņam ir dzimtenes zeme?
 Nelaiimes sistais! Bet skatā viņš tomēr ir valdniekam līdzīgs.
195. Dievi grūž nelaimē ļaudis, kas apkārt pa pasauli klejo,
 Dažkārt valdniekiem arī tie vērpuši nebaltas dienas.»
 Teica un, pienācis tuvāk, viņš satvēra svešnieka roku,
 Apsveica, pacēlls balsi, un bilda šos spārnotos vārdus:
 «Svešniek, es apsveicu tevi! Lai turpmāk tu laimīgāks kļūtu!
200. Trūkums un dažādas likstas arvien jau nomāca tevi.
 Zev, mūsu tēv, tu bargākais esi no Olimpa dieviem!
 Žēl tev nav mirstīgo vīru, kaut pats tos tu radījis esi,
 Likstas un raizes tiem sūti un apkrauj ar ciešanām smagām!
 Ieraugot tevi, es svidu un asarām pildījās acis;
205. Odisejs tūdaļ man ienāca prātā. Man liekas, viņš arī,
 Līdzīgos kankaros ģērbies, jau ilgi pa pasauli klejo,
 Ja viņš vēl dzīvo kaut kur un skata vēl mirdzošo sauli.
 Bet, ja jau miris ir viņš un Aīda mitekļos mājā,
 Žēl tad man valdnieka krietnā; viņš iecēla mani par gauu,
210. Toreiz es biju vēl zēns kefallēniešu auglīgā zemē.
 Tagad tā kūtiis ir govju bez skaita, un ganāmos pulkos
 Pieaugums platpīeru govīm ir lielāks kā citam nevienam.
 Mani jau plesplež ar varu to rīkotām dzīrēm ik dienas
 Piegādāt govīs, bet mājā nevienam nav rūpju par dēlu.
215. Nebīstas viņi no dievību soda, sen paslepu tīko
 Izdalīt visu tā mantu, jo ilgi viņš projām no mājas.
 Bieži vien mīļajās krūtīs man rodas daudz dažādu domu:
 Protams, nav taisnīgi tomēr, ja paliek Odisejam mantnieks,
 Paslepu aiziet ar govīm uz tālāku zemi un laimi
220. Svešumā meklēt. Ir pretīgi man šeit palikt vēl ilgāk,
 Redzēt ar sāpošu sirdi, kā svešnieki aprij šīs govīs.
 Sen jau es aizbēdzis būtu un kopā ar ganāmo pulku
 Kalpojīs valdniekam citam, jo nevaru paciest vaīrs ilgāk;
 Tomēr es gaidu vēl viņu, Odiseju, nelaiimes sisto.
225. Kādreiz viņš pārnāks varbūt un precniekus aiztrieks no mājas!»
 Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, sacīja pretī:
 «Govjūgan, niekkalbim kādam un muļķim tu neesi līdzīgs!

- Redzu jau arī es pats — Ir prātīgi ieskati tavi.
 Tāpēc es pateikšu skaidri, tev svētāko zvērestu dodams:
230. Zevs lai ir liecinieks man, šis galds, kas tik viesmīlīgs svešam,
 Krietnā Odiseja pavards, pie kā šeit es pajumtē nācis, —
 Tiešām tu būsi vēl šeit, kad Odisejs pārnāks uz māju.
 Savējām acīm tu redzēsi pats, ja patiksies redzēt,
 Kā viņš šeit precniekus nāvēs, kas kļuvuši kungi šai namā.»
235. Filoitijs, raženais virsgans, tam atbildot, sacīja atkal:
 «Svešniek, kaut Krona dēls Zevs tam visam tā notikties ļautu!
 Tūdaļ tu redzētu, kāds man ir spēks un kādas šis rokas!»
 Mūžīgos dlevus tāpat šeit pielūdza Eimajs, lai beidzot
 Prātīgo Lāerta dēlu tie atgriez uz dzimtenes zemi.
240. Tobrid tā draudzīgi sarunu beidza Odiseja gani.
 Precnieki arī patlaban Tēlemaham rīkoja nāvi,
 Uzglūnot slepu. Bet pēkšņi to priekšā tad, pacēlles gaisā,
 Aizlaidās ērglis pa kreisi un aiznesa ballīgo dūju.
 Amfinoms precniekiem tūdaļ tā sacīja, valodu sākdam:
245. «Draugi, patiešām šis nodoms mums nevarēs laimīgi beigties!
 Pieveikt mēs nespēsīm viņu! Lai domājam vairāk par dzīrēm!»
 Telca tā Amfinoms viņiem, un patika visiem šie vārdi.
 Atpakaļ atgriezās visi uz krietnā Odiseja namu;
 Apmētņus novilka viņi un lika uz soliem un krēsliem;
250. Lielākās altas un taucētās kazas tie mielastam kāva,
 Barotus kuļus vēl arī un govī, no aploka dzītu.
 Iekšas tie cepināt sāka un dalīja visiem, bet viņu
 Maisīja maisāmos traukos, un cūkgans tiem pasniedza kausus.
 Filoitijs, galvenais gans, tiem dalīja atnesto malzi,
255. Pasniedzams skaistajos grozos, bet Melantijs pildīja kausus.
 Izstiepa tūdaļ it visi pēc gataviem ēdieniem rokas.
 Tēlemahs lika Odisejam sēsties, jo viltus bij prātā,
 Brīnīšķi celtajā zālē jo tuvu pie akmeņu sliekšņa,
 Vienkāršu soli tam pieņēma blakus un mazāku galdu;
260. Atnesis iekšas, tās lika uz galda, tad dzirkstošo viņu
 Ielēja zeltainā kausā un pasniedzams sacīja viņam:
 «Sēdi tu tagad un kopā ar vīriem te tukšo šo kausu!
 Tevi no visu šo precnieku zaimiem un stiprajām rokām
 Droši es apņemos sargāt. Nav leshe kāda šī māja,
265. Bet ir Odiseja nams, ko mantojis esmu no tēva!
 Tagad jūs, precnieki, rimstieties rātles un nozākāt citus!
 Apvaldiet spēcīgās rokas, lai neceļas ķildas un cīņas!»
 Telca tā viņš, un visi aiz dusmām sev kodīja lūpas.
 Brīnījās viņi par to, ka Tēlemahs runāja droši.
270. Antinojs, Eipeita dēls, tiem sacīja, valodu sākdam:
 «Pieņemsim, ahaju vīri, Tēlemaha sacītos vārdus,
 Kaut gan tie apvaino mūs! Viņš taču mums iztelcis draudus!
 Neļāva Krona dēls Zevs, bet citādi sen jau mēs viņu
 Piespiestu klusēt šai namā, kaut arī viņš runātu skaļi.»

275. Teica tā Antinojs viņiem, bet Tēlemahs nelikās dzirdam.
 Saucēji gāja pa pilsētas ielām un upuru lopus
 Alzveda mūžīgiem tobrīd, bet abaji kuplajiem matiem
 Pulcējās ēnainā birzī, kas svēta bij tālmetim Foibam.
280. Precnieki cepa tur gaļu un izcepto vilka no iesmiem,
 Dalīja katram pēc kārtas un svinēja slavenās dzīres.
 Atnesa kalpi un pasniedza arī Odisejam gaļu,
 Gabalu tādu, kāds plešķirts ik viesim. Tā Tēlemahs lika,
 Dievlīšā Lāerta dēla Odiseja pēctecis mīlāts.
285. Kūdiņa Atēna precniekus lepnos, lai viņi pavīsam
 Nepārtrauc svešnieku zaimot, jo lielāku rūgtumu sirdī
 Vēlējās dieviete iedvest Odisejam, Lāerta dēlam.
 Bija starp precniekiem kāds jo nevaldāms, raksturu jaunu;
 Sauca par Ktēsipu to, viņš atnācis bija no Sames.
290. Bija tas bagāts pārlieku un tīkoja iegūt par sievu
 Pēnelopēju, jo Odisejs sen jau valrs nebija mājā.
 Pacēlis plepeši balsi, viņš lepnaļiem precniekiem telca:
 «Precnieki brašie, jel uzklausait mani, ko teikšu patlaban!
 Svešnieks patiešām sen dabūjis daļu, kas pienākas viņam,
 Lidzīgu mums. Tas pareizi taču, un nebūtu taisni
295. Aplet Tēlemaha viesi, kas pajumti meklē tā namā!
 Taču es arī tam došu vēl tīkamu balvu, lai būtu
 Viņam ko dāvināt kalponai tai, kas mazgāja kājas,
 Jeb vai ar citam no vergiem, kas tagad Odiseja namā.»
300. Telcis šos vārdus, ar spēcīgo roku viņš govskāju svieda,
 Ķertu no upuru blodas; bet Odisejs, noliecis galvu,
 Glābās no sviediena pēkšņā; ar piesplestu smaidu uz lūpām
 Igunu slēpa viņš sirdī, un govskāja atsītās sienā.
 Prātīgais Tēlemahs tobrīd tā sacīja, Ktēsipu rādams:
 «Ktēsip, patiešām tu vari būt laimīgs, jo neesi šodien
305. Trāpījis svešniekam šim! Viņš glābies no sviediena tava.
 Citādi tūdaļ ar šķēpu šo trīto es caururbtu tev!
 Kāzas tev nebūtu jāsvin, bet tēvs šeit tev rīkotu bēres.
 Tāpēc jau arī ikvēns lai ālēttes rimstas šai namā!
 Tagad es sāku jau saprast un pieredzes arī man valrāk,
310. Redzu jau jaunu un labu, bet agrāk vēl biju par jaunu.
 Protams, ar mierīgu prātu mēs paciešam nekrietnos darbus,
 Vērojot to, kā apkaujāt lopus, kā maizi un vīnu
 Šķiežat bez mēra, jo apvaldīt daudzus pa spēkam nav vienam.
 Labi, bet turpmāk jūs naldīgā prātā man nedarait ļauna!
315. Bet, ja patiešām jūs lēmuši nodurt šeit mani ar šķēpu,
 Tad jau es gribētu to. Man arī daudz tīkamāk būtu
 Nomirt šai namā kā vērot ik dienas tik nekrietnos darbus —
 Viesus jūs piekaujat manus šai namā un verdzenes manas
 Nekrietnām kaislībām raujat sev līdzī šai krāšņajā namā!»
320. Telca tā viņš, un klusēja šie it visi kā mēmi.
 Beldzot Damāstorīds Agelājs telca tā, valodu sākdam:
 «Draugi, ir taisnība viņam, un tāpēc jau nevajag arī

325. Ļaunā to ņemt vai atbildēt skarbi ar zalmiem un naidu!
 Nevajag nabaga svešniekam turpmāk vairs uzbrukt, to ņevāt,
 Tagad Tēlémaham pašam un arī Tēlémaha mātei
 Gribu ko draudzīgu bilst, var būt, ka tas patiktos abiem.
 Kamēr jums cerība bija, ka Odisejs, daudzpraša gudrais,
 Kādreiz vēl atpakaļ nāks uz mīļoto dzimtenes zemi,
 330. Tikmēr jums pienākums bija to gaidīt un precnieku vīrus
 Aizturēt ilgāk šai namā; daudz labāk jums arī tas būtu,
 Ja šurp pats Odisejs nāktu un atpakaļ atgrieztos mājās.
 Tagad ir skaidrs jau ikvienam, ka Odisejs nepārnāks mūžam.
 Tāpēc tu dodies pie mātes un saki tai tūdaļ, lai viņa
 335. Labāko izvēl no mums, kas vairāk tai dāvanu devis,
 Lai tad ar priecīgu prātu tu mantotu visu no tēva,
 Ēzdams un dzerdams bez rūpēm, bet māte lai saimnieko citur.»
 Prātīgais Tēlémahs tūdaļ, tam atbildot, sacīja pretī:
 «Agelāj, Zevs lai man soģis, Odiseja ciešanas lielās!
 340. Tālu no Itakas pazudis viņš vai klejo kur apkārt!
 Iziet pie vīra es neliedzu mātei, bet vēlu tai labprāt
 Izraudzīt vīru pēc sirds. Daudz dāvanu došu vēl viņai.
 Tomēr es kautrējos izraidīt viņu ar varu no mājas,
 Draudot ar skarbāku vārdu. Lai dievs tam tā neļautu notikt!»
 345. Tēlémahs sacīja tā, bet Atēna sacēla tobrīd
 Neapvaldītus smieklus, lai apmātu precnieku prātus.
 Riebīgi saviebjot seju, tie nespēja apturēt smieklus;
 Jēlu pat aprīja gaļu, vēl asinīm pilot; bet acis
 Pilnas ar asarām bija, jo sirds tiem jau nojauša briesmas.
 350. Dievišķais Teoklimēns tiem sacīja, valodu sākdam:
 «Nelai mes sistiel! Kāds ļaunums patlaban mums uzbrucis visiem?
 Galva un seja un locekļi visi jums ietīti miglā!
 Vaimanas dzirdu visapkārt, pa vaigiem plūst asaru straumes!
 Sienas mirkst asiņu traipos un krāšņās kolonu starpas.
 355. Lido mirušo ēnas pa priekšnamu plašo un sētu,
 Visas tās steldzas uz Ereba tumsu! Pat mirdzošā saule
 Debesu jumā kļūst tumša! Mums uzmācas drausmīgā tumsa!»
 Telca tā viņš, un sāka par šo tie sirsnīgi smieties.
 Eirimahs, Poliba dēls, tā sacīja, valodu sākdam:
 360. «Prātā ir jucis šis svešnieks, šurp nācis no tālajām zemēm!
 Jaunekļi, steldzieties šurp un ātrāk jūs aizvediet viņu
 Projām uz sapulču vietu, jo tumsa māc viņu šai namā!»
 Dievišķais Teoklimēns, tam atbildot, sacīja pretī:
 «Nepūlles, Eirimah, velti! Šeit palīgi tomēr būs lieki.
 365. Pašam man divas ir kājas, dzird ausis un labi redz acis!
 Labi es saprotu visu un neesmu sajucis prātā.
 Tāpēc bez palīgiem iziešu ārā, jo nojaušu ļaunu:
 Briesmas jums tuvu; ne izbēgt, ne glābties no drausmīgās nāves
 Nevarēs precnieks neviens. Jūs divā Odiseja namā
 370. Pārdoši zākājat ļaudis un darāt tik nekrietnus darbus!»

Telca tā viņš un, izgājis ārā no mājīgā nama,
Tūdaļ pie Peiraja devās, kas uzņēma sirsnīgi viņu.
Smaidīja precnieki lepnie un skatījās acis cits citam,
Sāka Tēlemahu zobot un nekrietni svešniekus zākāt.

15. Pēkšņi no lepnajiem jaunekļiem kāds tā valodu sāka:

«Tēlemah, sliktākus viesus par šiem nav iespējams atrast!
Pirmais ir klaidonis istis, kas nekrietni uzbāžas katram.

Prātā tam maize un vīns, bet darba neprot nekāda,
Guruši viņam ir spēki — tik veltīga nasta tas zemei.

20. Cēlās vēl arī kāds cits, kas ņēmās mums nākotni zīlēt.

Ja tu man gribētu klausīt, daudz vairāk tu labuma gūtu:

Abus šos svešniekus kopā mēs metīsim daudzairu kuģī,

Pārdosim sikelu zemē un peļņu sev iegūsim labu.»

Precnieki runāja tā, bet Tēlemahs nelikās dzirdam.

25. Klusām viņš lūkojās tēvā un gaidīja zīmes no viņa,

Tikodams cīņīgu sākt ar nekrietno pārgalvju baru.

Sēdēja iepretī zālei uz brīnišķī greznoa krēsla

Krietnā Ikārija meita, jo prātīgā Pēnelopeja.

Vērīgi klausījās viņa, ko runāja precnieki zālē.

30. Skanēja smieklī visapkārt, un mielasts tiem liksmoja sirdi;

Jautri un tīkami bija, jo bariem tie apkāva lopus;

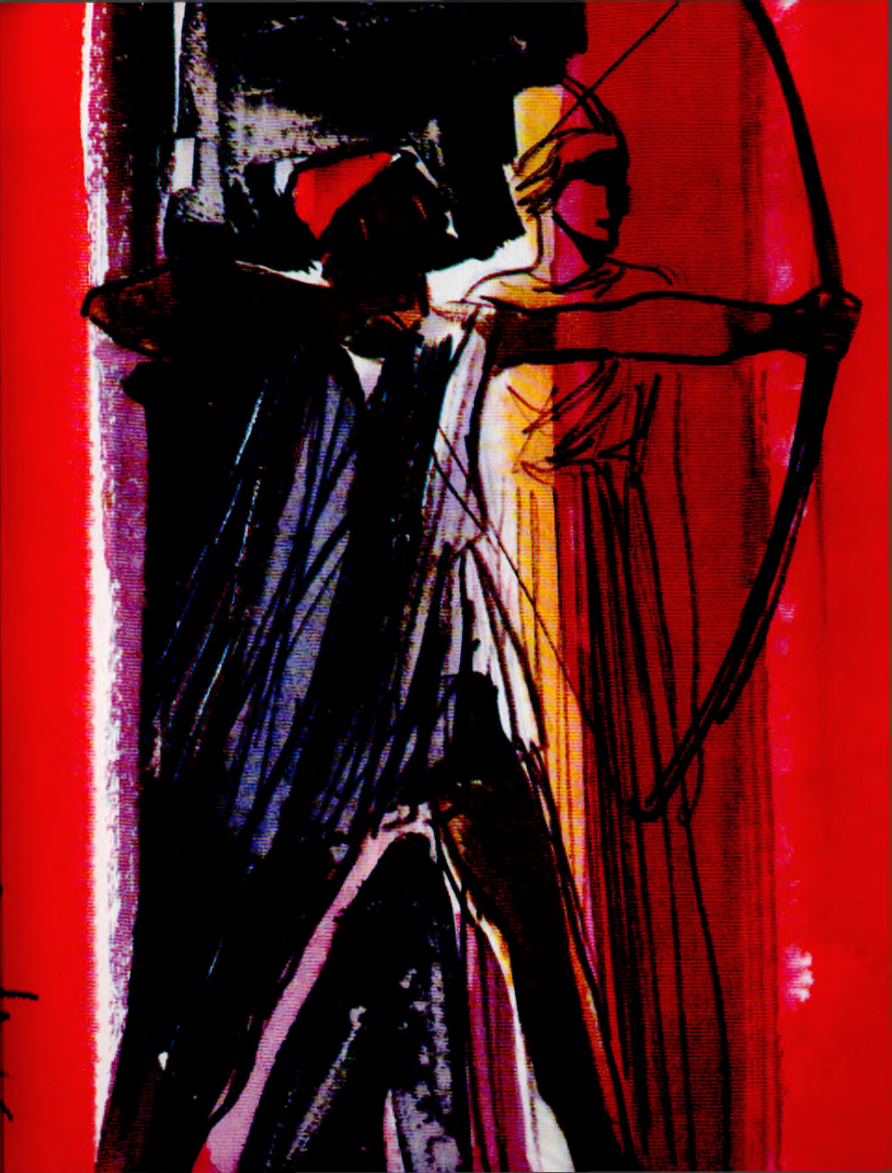
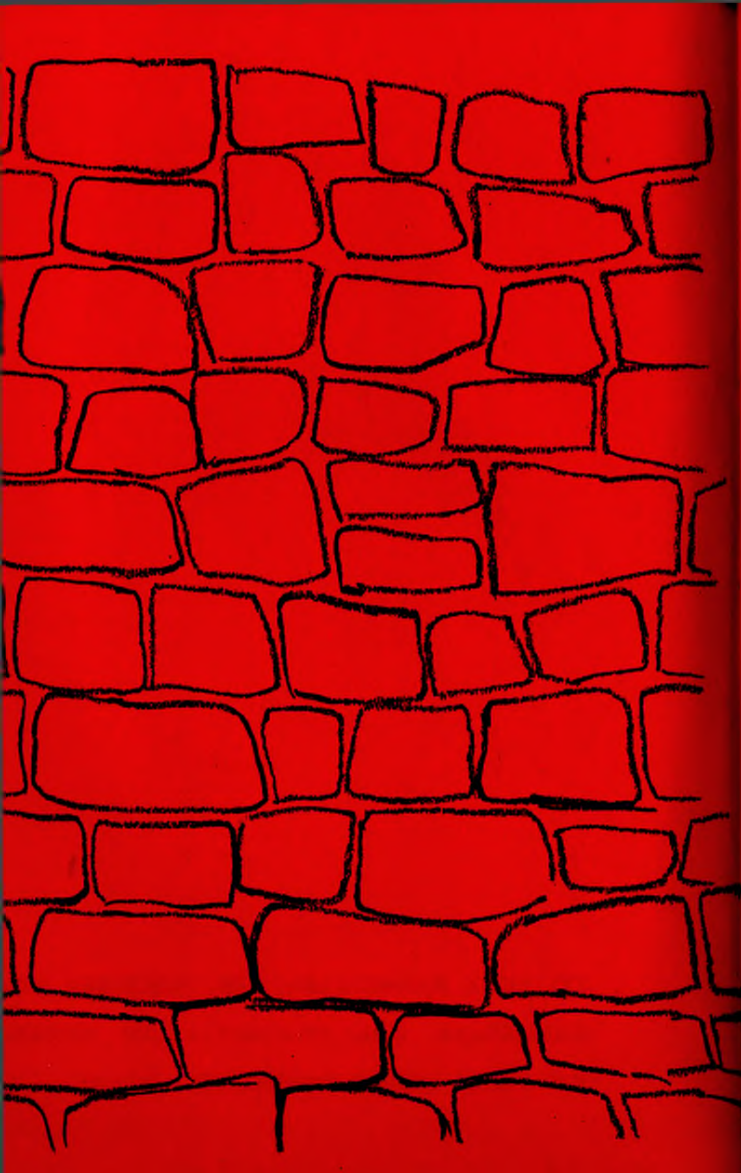
Nebija svinētas dzīres šai namā vēl netīkamākas,

Kādas drīz gribēja sarīkot dieve un varonis cīldais

Vīriem, kas strādāja agrāk tik nekrietnus neliešu darbus.

**XXI. LOKA PASNIEGŠANA. XXII. PRECINIEKU NO-
GALINĀŠANA. XXIII. PĒNELOPE PAZĪST ODISEJU.
XXIV. OTRĀ MIRUŠO DVĒSEĻU IZSAUKŠANA.**

XXI

Atēna, spulgace dieve, nu sirdī tai ielika domu,
Krietnā Ikārija meitai, jo prātīgai Pēnelopejai:

Izlikt šiem precniekiem stopu un pelēko dzelzi, lai cīņa
Sāktos Odiseja namā un asinis pludotu straumēm.

5. Viņa tad devās pa augstajām kāpnēm uz kambari savu,
Paķēra maļgajā rokā sev atslēgu, izliektu skaisti,
Varkaltu, košu, ar spalvu pie tās no ziloņa kaula.

Kopā ar kalponēm savām tā steidzīgi nokāpa lejā
Mantnīcas telpās, kur atradās daudzas Odiseja mantas:

10. Bija daudz zeļa, daudz vara, daudz dažādu dzelzkaltu lietu,
Bija vēl sprindzīgais stops, Odiseja bultnese arī,
Pilna ar skaudrajām šautrām, kas rada daudz smeldzīgu sāpju.
Sastapies Spartā ar viņu, to deva Odisejam balvai
Ifīts, Eirita dēls, kas mūžīgiem līdzināms bija.

15. Krāšņajās Mesēnes lejās reiz sastapās varoņi abi
Gudrā Orsīloha namā; tur kādreiz bij Odisejs devies
Parādu piedzīt, kas pienācās viņam no mesēnu tautas.
Drosmīgie Mesēnes vīri reiz aizveda daudzairu kuģos
Trīssimti aitu ar visiem to ganliem no Itakas salas.

20. To dēļ, lūk, Odisejs nāca kā sūtnis šo gabalu garo,
Būdams vēl jauns, jo sūtīja tēvs un geronti viņu.
Ifīts te atnāca tāpēc, lai atrastu zudušās ķēves,
Divpadsmit skaitā pavisam, un cītīgos mūļus ar viņām.

Nāvi un likteņa galu tās atnesa viņam, kad kādreiz
25. Atnācis bija tas viesos pie Zeva drosmīgā dēla,
Hērakla spēka, kas veicis daudz slavenu varoņa darbu;
Viesi viņš nokāva savu, kas bija šā pajumtē nācis.

Bezgodisl Nebijās viņš ne mūžīgo dievu, ne galda,
Ko tas šim viesim bij mielastam klājis. To notriecis pišļos,
30. Stiprnagu ķēves viņš piesavinājās, tās ievēzdams kūtiņ.

Meklēdams ķēves, ar Lāerta dēlu bij saticies Ifīts,
Devis tam stopu, ko agrāk reiz lietoja varenais Eirīts;
Augstajā pilī pēc nāves šo stopu viņš atstāja dēlam.

Zobenu aso un šķēpu tam Odisejs dāvāja pretī,
35. Sirsnīgu draudzību līgstot ar viņu; ne reizes gan tomēr
Netikās viņi pie galda, jo Ifītu, Eirita dēlu,

- Līdzīgo mūžīgiem dieviem, kas stopu šim ledāvināja,
Iepriekš jau nokāva Hērakls; bet Odisejs, līdzīgais dievam,
Dodamies tālajā karā ar melnajiem kuģiem pret Troju,
40. Stopu šo nepēma līdzī, bet plemiņai mīļai no drauga
Glabāja namā un nesa to tikai pats dzimtenē savā.
Bet, kad pie mantnīcas durvīm jau pienāca dievišķā sieva,
Pārkāpa viņa pār ozola sliekšni, ko remesis kādreiz
Prasmīgi nogludināja un lēlika taisni pēc lodes,
45. Aplodās slēnot gar sāniem, bet aplodās mirdzošas durvis.
Tūdaļ gredzena silksnu tā ātri ralsīja vaļā,
Iebāza atslēgu iekšā un, raudama vaļā ar spēku,
Atpakaļ atgrūda bultas no durvīm, tās brakšķēja tūdaļ,
Itin kā lemaujas vērsis, kad atslēga trieca tās vaļā.
50. Brakšķēja tīkamās durvis un atvērās ātri tai priekšā.
Mantnīcā iegāja viņa un stājās uz pakāpes augstas;
Tīnes tur stāvēja pilnas līdz malām ar smaržainām drēbēm,
Viņa tur izstiepa roku un nopēma stopu no vadža
Kopā ar mirdzošo maksti, kas sargāja dāvāto balvu,
55. Atsēdās krēslā turpat, tad, likusi maksti uz ceļiem,
Izvilka ārā Odiseja stopu un raudāja rūgti.
Bet, kad tai, asaras lejot, jau kļuva daudz vieglāk ap sirdi,
Mudīgi atpakaļ devās uz zāli pie lepnajiem vīriem,
Nesdama rokā šo sprindzīgo stopu un bultnesi arī,
60. Pilnu ar skaudrajām šautrām, kas rada daudz smeldzīgu sāpju.
Kalpones sekoja viņai un atnesa šķirstu, kur iekšā
Bija daudz vara, daudz dzelzs, šā valdnieka leroči ciņai.
Bet, kad jau valdniece, dieve starp sievietēm, pie precniekiem nāca,
Mierīgi nostājās viņa pie skalstceltā mitekļa durvīm,
65. Kautrīgi segusi milīgos vaļus ar šķidrautu košu;
Tikušas kalpones arī tai stājās pa labi un kreisi.
Tūdaļ precniekiem viņa tā sacīja, valodu sākot:
«Uzklausāt mani jūs, precnieki lepnie, kas citīgi nākat
Bariem ik dienas šai namā, lai ēstu un dzertu, cik tikas,
70. Tāpēc ka mīļotais vīrs jau ilgi no dzimtenes projām.
Rīcībai šādaī patlaban es neredzu leganstu citu —
Manis jūs tikojat visi un vēlaties labprāt par sievu.
Ko tad vēl, precnieki mani? Lai sacikste izšķir šo lietul
Dievišķā varoņa vareno stopu jums nolīkšu priekšā.
75. Tam, kas visveiklāk ar rokām šim stopam būs uzvilcis stiegru
Un kas caur divpadsmit cirvjēm būs izšāvis šautru bez kļūdas,
Sekošu līdzī par sievu un, šķirta no jaunības drauga,
Atstāšu arī šo māju, tik krāšņo, kur visa papīnam.
Turpmāk, kaut arī tik sapņos, es atgrīeztos labprāt šai namā!»
80. Telca tā Pēnelopēja un cūkganam Eimajam lika
Precniekiem pasniegt šo stopu un bultnesē pelēko dzelzi.
Raudādams saņēma Eimajs šo stopu un precniekiem snīedza.
Raudāja lopugans arī, kad redzēja valdnieka stopu.
Antīnojs bāra šos abus un sacīja, valodu sākdams:

85. «Vienkāršie muļķi jūs esat! Par degunu neredzat tālāk!
Gļēvuļi tādi, jel teiciet — kam asaras lejat patlaban?
Kāpēc ar asarām savām jūs skumdināt sievietes sirdi?
Viņai bez tam ir salauzta sirds par kritušo vīru.
Labāk jūs mierīgi sēdiet un ēdiet! Ja vēlas kāds raudāt,
90. Izejiet ārā un kauciet, šeit atstājiet šautras un stopu!
Sacikste grūtā mums visiem vēl priekšā. Tik tiešām, man liekas,
Nenāksies viegli nevienam mums uzspilēt gludīto stopu.
Taču nav tāda neviena no visiem šiem precnieku vīriem,
Kāds šeit ir Odisejs bijis. Es arī pats redzēju viņu;
95. Toreiz es biju tik zēns, bet labi vēl atceros viņu.»
Teica tā viņš, bet vīrišķās krūtīs jau loloja domas
Stopam uzspilēt stiegru un šautras raidīt caur cirvjiem.
Tomēr viņš baudīja pirmais Odiseja spēcīgo roku
Raidītās šautras, jo vakar vēl nekrietni zākāja viņu,
100. Sēžot Odiseja namā, un kūdīja pārējos biedrus.
Svētais Tēlemaha spēks tiem sacīja, valodu sākdam:
«Brīnums, ka Krona dēls Zevs patiešām man atpēmis prātul
Dzirdu, ka māmuļa mīlā, kaut vienmēr tā prātīga bija,
Aiziet tagad pie cita un atstāj Odiseja namu.
105. Sirdī sajūtu prieku par to, kā neprātīgs smejos.
Ko tad vēl, precnieki, gaidāt? Lai sacikste izšķir šo lietul
Visā šai ahaļu zemē patlaban nav līdzīgas sievas!
Otras nav tādas ne Pilā, ne Argā, ne Mikēnu pilīs,
[Ne nu vēl Itakā pašā, ne auglīgās cietzemes laukos.]
110. Paši jūs labi to zināt. Kam vajag man māti vēl slavēt?
Ko tad? Kam vilcināt lietu ar izrunām ilgī? Vairs ilgāk
Nevaram sacikstī atlikt, lai redzam, kas uzvaru guvis.
Arī es gribētu labprāt ar stopu pats pārbaudīt sevi;
Bet, ja es uzvilksu stiegru un izšaušu šautras caur cirvjiem,
115. Nealzes cienītā māte no manis un neatstās skumjās,
Sekojoš svešumā citam, kad esmu bez palīga atstāts;
Spējīgs jau esmu es arī šos tēva ieročus pacelt.»
Teica tā viņš, tad, uzlēcis kājās, no platajiem pleciem
Purpura apmetni meta un nolika zobenu aso.
120. Atnesa cirvjus vispirms un izvilka vagu uz klona,
Nolika visus pēc kārtas, lai stāv tie pēc mērauklas taisni,
Apmīna zemi visapkārt. Ar izbrīnu raudzījās visi,
Redzot tā prasmīgo darbu, kaut nebija redzējis tādu.
Tēlemahs stājās pie sliekšņa un pārbaudīt sāka šo stopu.
125. Trīsreiz viņš nēmas to liekt un gribēja iekārt tam stiegru,
Trīsreiz to atstāja spēks, kaut loloja cerību sirdi
Iekārt tam stiegru un aizraidīt šautru caur visiem šiem cirvjiem.
Var būt, ka, pieliekot spēku, viņš uzvilktu ceturto reizi,
Bet jau tam Odisejs māja un liedza, kaut gribēja ļoti.
130. Svētais Tēlemaha spēks nu atkal tā precniekiem teica:
«Brīnums! Vai arī vēl turpmāk es būšu tik vājš un bez spēka?
Liekas, ka esmu par jaunu un nevaru pašauties rokām,

- Atvairot vīru, kas pirmais šeit gribētu nozākāt mani.
Ko tad? Jūs mēģiniet arī, jo stiprāki esat par mani!
135. Uzvelciet stiegru šim stopam un izbeigsim sacīksti tūdaļ!»
Teicis šos vārdus, Odiseja stopu viņš lika uz zemes,
Slēja pie stingrajām durvīm, pie rūpīgi nogludinātām,
Steidzīgo šautru turpat tam blakus pie atkarpes krāšņās,
Atpakaļ gāja pēc tam uz krēslu, kur sēdēja agrāk.
140. Antinojs, Eipeita dēls, nu precniekiem sacīja atkal:
«Biedri, uz sacīksti celieties visi pēc kārtas pa labi,
Sākot no vietas, kur vindevis pienāk ar pildīto kausul!»
Teica tā viņš, un patika visiem Antinoja runa.
Leiods, Oinopa dēls, no precniekiem piecēlās pirmais,
145. Upuru pareģis būdams; pie mirdzošā maisāmā trauka
Sēdēja tālākā vietā un vienīgais bija, kam riebās
Nekrietnie precnieku darbi, jo nīda it visus šai barā.
Pirmais viņš gāja pie stopa un satvēra steidzīgo šautru,
Stājās uz sliekšņa pēc tam, lai piekārtu stiegru uz loka,
150. Tomēr to nespēja piekārt, jo velkot tam pagura rokas,
Radušas vīglākam darbam; tad tūdaļ viņš precniekiem teica:
«Draugi, to nespēju piekārt! Lai mēģina arī to citi!
Stops šis daudziem, kas ahaju vidū ir labākie vīri,
Elpu un dzīvību laupīs. Patiešām mums būtu daudz labāk
155. Piepeši mirt kā palikt vēl dzīviem un zaudēt to visu,
Kālab mēs nākam šai namā un gaidām te dienu pēc dienas.
Varbūt jau lolo dažs labs šeit cerību sirdī un tiko
Apprecēt Pēnelopēju, Odiseja raženo sievu.
Ja kāds šeit pārbaudīs stopu un redzēs, ka spēki par vājļiem,
160. Lai tas sev pameklē citu starp skaisttērptām ahaju meitām,
Gūdams ar dāvanām savām tās sirdī, bet viņa lai arī
Izvēlas citu, kas dāvā tai vairāk un likteņa nolemts.»
Teicis šos vārdus, Odiseja stopu viņš lika uz zemes,
Slēja pie stingrajām durvīm, pie rūpīgi nogludinātām,
165. Steidzīgo šautru turpat tam blakus pie atkarpes krāšņās,
Atpakaļ gāja pēc tam uz krēslu, kur sēdēja agrāk.
Antinojs norāja viņu un sacīja, valodu sākdam:
«Kas tā par valodu, Leiod, ko lūpas bez apdoma bilda?
Drausmīga, draudīga tā! To dzirdot, sirds žņaudzas man krūtīs.
170. Laikam tad daudziem šis stops, vislabākiem ahaju vidū,
Elpu un dzīvību laupīs, ja nevari piekārt tam stiegrul
Cienītā māte nav tādu šeit pasaulē laidusi tevī,
Lai tu ar šautrām un spridzīgo stopu sev iegūtu slavu.
Bet vēl ir precnieki citi, kas stiegru drīz piekārs šim stopam!»
175. Teica tā viņš un, kazganu saucis, tam bilda šos vārdus:
«Melantij, pasteldzies ātrāk! Ar steigu kur uguni zālē,
Noliec pie pavarda sēdekli lielu, tam altādu pārsedz,
Sameklē kamarī taukus un atnes man lielāku ripu,
Lai šeit mēs, jaunekļi, sasildot stopu un apziežot ļauķiem,
180. Pārbaudām spēkus pie tā un izbeidzam sacīksti tūdaļ!»

Teica tā viņš, un uguni gaišu nu Melantijs kūra,
Nolika sēdekli lielu, tam aitādu pārsedza pāri,
Dabūja kambarī taukus un atnesa lielāku ripu.

185. Jaunekļi sildīja stopu un pārbaudīt sāka; bet tomēr
Nespēja piekārt tam stiegru, jo rokām drīz pietrūka spēka.
Eirimahs, līdzīgais dievam, un Antinojs nemēģināja,
Precnieku vadoņi abi, kaut spēka bij vairāk par citiem.

- Vienlaikus izgāja abi no krietnā Odiseja nama,
Filottijs, galvenais gans, un Eimajs, raženais cūkgans;
190. Dievišķais Odisejs arī tiem sekoja tūdaļ no nama.

Tikko tie izgāja ārā un atstāja pagalmu plašo,
Odisejs pavēra skatu pret viņiem un sacīja laipni:

- «Abiem jums, lopgan un cūkgan, es gribētu tagad ko sacīt!
Jeb vai man klusēt pavisam? Bet sirds man patlaban liek runāt!
195. Sakait — ko darītu jūs, — vai palīgā nāktu, ja pēkšņi
Odisejs atgrieztos namā un dievs kāds šurp atvestu viņu?
Kam jūs par palīgu būtu — vai viņam, vai precnieku vīriem?
Sakait man to — kā rīkotos jūs, ko darītu tobrīd?»

- Filottijs, raženais virsgans, tam atbildot, sacīja atkal:
200. «Zev, mūsu tēv! Lai notiktu tas, ko vēlas sirds manai
Kaut jel viņš pārnāktu drīzāk! Lai dievs kāds mums atvestu viņu!
Tobrīd tu redzētu, kāds man ir spēks un kādas šīs rokas!»

- Mūžīgos dievus tāpat šeit pielūdza Eimajs, lai beidzot
Prātīgo Lāerta dēlu tie atgriež uz dzimtenes zemi.
205. Tikko kā Odisejs nojauta skaidri to patiesās domas,
Tūdaļ tas, atbildot viņiem, tā draudzīgi sacīja atkal:

- «Beidzot es pats nu šeit esmu! Pēc likstām un ciešanām daudzām
Atgriezies esmu uz dzimtenes zemi pēc divdesmit gadiem.
Tagad es zinu, no vergiem jūs vienīgie esat, kas vēlas,
210. Mājās lai pārnāku es, jo neesmu dzirdējis citus
Lūdzamies dievus, lai atpakaļ vada tie mani uz māju.
Taisnību teikšu jums abiem, un tiešām tā notiksies arī.
Ja man patiešām kāds dievs ļaus uzvarēt precniekus lepnos,
Katram es gādāšu slevu un pūru tām dāvāšu arī.

215. Abiem jums uzcelšu mājas šeit manējai tuvu, bet vēlāk
Tēlemahs godinās jūs kā mīlamus brāļus un biedrus.
Ko tad? Jel apskatāit mani! Jums rādīšu pazīmi drošu —
Pazīsit mani pēc tās, un šaubas jums izgaisīs sirdī —
Rētu, ko gurnā man ierāva kuilis ar baltajiem zobiem
220. Toreiz, kad Autoliks mani ar dēlēm uz Parnasu sauca.»

- Teicis viņš nometa skrandas un rētu tiem atklāja lielo.
Tikko tie redzēja rētu un pazina, apskatot labi,
Pēkšņi ar asarām acīs tie apviļa rokas ap viņu,
Mīļi un sirsnīgi svelca, tam skūpstīja vaigus un plecus;

225. Odisejs savukārt arī tiem skūpstīja vaigus un rokas.
Raudātu viņi vēl ilgi, līdz vakarā rietētu saule,
Nebūtu Odisejs pats tos pārtraucis, valodu sākdam:
«Rimstieties asaras liet un valmanāt gauži, lai citi,

230. Iznākot ārā, mūs neredz un nenodod pārējiem namā!
 Atpakaļ ejiet nu cits pakaļ citam, ne abi jūs reizē!
 Pirmais es iešu, jūs abi pēc manis. Tad vērojiet zīmi:
 Neatļaus precnieki lepnie, cik viņu patlaban ir zālē,
 Atnesto stopu man dot un bultnesi, pilnu ar šautrām;
 Tāpēc tu, dievišķais Elmaj, ej zālē un pasniedz man stopu,
 235. Ieliec to tleši man rokās. Tad pavēli slevietēm tūda!
 Namdurvis aizslēgt jo cieši, kas aplodām plekļaujas stingri.
 Ja nu vēl kāda starp tām šeit iekšā, kur vīriešu puse,
 Dzirdētu vaidus vai troksni, lai neiziet ārā neviena,
 Mierīgi istabā sēžot ikkatra pie noliktā darba.
 240. Pavēlu, Filottij krievnais, tev apsargāt pagalma vārtus,
 Aizsaut cieši ar bultu un aizsiet tos ātri ar valgul»
 Teicis šos vārdus, viņš atpakaļ devās uz mājīgo namu,
 Mierīgi nosēdās atkal uz sola, kur sēdēja agrāk.
 Govjugans sekoja tūdaļ pēc viņa un raženais cūkgans.
 245. Tobrīd Eirimahs stopu jau grozīja stīprajās rokās,
 Sildīdams pavarda priekšā uz gallošām oglēm, bet tomēr
 Nespēja uzspilēt stiegru un vaidēja lepnajā sirdī;
 Nopūties ignumā smagi, tā Eirimahs sacīja viņiem:
 «Nolādēts! Kauns man ir pašam par sevi un arī par citiem!
 250. Neskumstu tagad tik ļoti par kāzām, kaut arī tas rūgti, —
 Ahaju zemē daudz jaunavu košu kā Itakā pašā,
 Apjoztā šalcošiem viņiem, tā pārējās pilsētās apkārt, —
 Cik daudz par to, ka vīrišķā spēkā mēs vājāki esam
 Divā Odiseja priekšā, jo stopu mēs nespējam uzvilkt.
 255. Tiešām tas negods un kauns uz paaudžu paaudzēm visiem!»
 Antinojs, Eipeita dēls, tam atbildot, sacīja atkal:
 «Nebūt tam, Eirimah, tāl Pats arī to saproti labi!
 Sodien tautā it visur svin lielā Apollona svētkus.
 Kuram gan patiktos tagad uz sacīkstī iziet ar stopu?
 260. Mierīgi varam to atlikt! Bet cirvjus šeit atstāsim visus,
 Samietus rindā līdz ritam. Te nebūs neviena, man liekas,
 Tāda, kas, nācis Odiseja pili, tos gribētu aizvākt.
 Ko tad? Lai vīndevs nāk un pilda šos kausus ar vīnu!
 Ziedosim mūžīgiem dieviem un atstāsim izliekto stopu!
 265. Pavēllet rītdien jau agri no rīta, lai Melantijs, kazgans,
 Atsūta kazas, kas labākās būtu tam ganāmos pulkos!
 Ziedosim gūžas Apollonam Fotbam, kas slavens ar stopu,
 Stiegru mēs plekārsim stopam un pabeigsim sacīkstī tūda!»
 Teica tā viņš, un patika visiem Antinoja runa.
 270. Saucēji ūdeni smēla un viņiem to lēja uz rokām,
 Jaunekļi pildīja maisāmos traukus līdz malām ar vīnu,
 Dalīja visiem pa labi, lai ziedo to mūžīgiem dieviem.
 Bet, kad tie pabeidza ziedot un dzēra, cik patika sirdij,
 Odisejs, daudzpraša gudrais, tā teica ar viltību sirdī:
 275. «Uzklausait mani jūs visi, kas tikojat valdnieces roku!
 [Tūdaļ jums teikšu es to, ko sirds mana krūtīs liek sacīt:]

- Eirimah, sevišķi tevi, ai Antinoj, līdzīgais dievam,
 Sīrsnīgi lūdzu, jo bija tavs priekšlikums īsteni prātīgs —
 Atmetiet tagad šo stopu un atstājiet pārējo dieviem!
280. Rītdien kāds labvēlīgs dievs tam uzvaru dāvās, kam gribēs.
 Tagad jūs arī man dodiet šo gludīto stopu, lai varu
 Pārbaudīt rokas un spēku, lai varētu zināt, vai mani
 Ir vēl tāds spēks, kāds senāk reiz bija šais locekļos vingros,
 Jeb vai jau trūkums un bads ir klejojot nomācis mani.»
285. Teica tā viņš, bet precnleki visi pārleku bij īgni;
 Baidījās viņi, ka svešnieks var uzvilkt šo gludīto stopu.
 Antinojs norāja viņu un sacīja, valodu sākdam:
- «Nelalmes vajātais svešnieki! Tev taču nav prāta pavisam!
 Vai vēl tev maz, ka mierīgu prātu starp lepnajiem vīriem
 290. Dzīro, ka dabū tu piešķirto daļu, ka klausīties vari
 Mūsējo runas un sarunas visas? Nekad vēl šai namā
 Svešnieks vai noplīsis ubags nav dzirdējis mūsējo runas.
 Saldenais vīns tev aptumšo prātu. Tas arī vēl cilvēkiem
 Atnes daudz jauna, kas dzer to pārleku un nezina mēra.
295. Tikai viņa dēļ vien sev radīja jaunumu lielu
 Slavenais kentauris Elrītions kādreiz Peirītoja namā,
 Nācis pie lapītiem ciemos. Viņš, saprātu zaudējis viņā,
 Skurbumā darīja drausmīgus darbus Peirītoja namā.
 Varoņi kļuva nu nikni; tie īgnumā metās pret viņu,
 300. Izvilka ārā pa durvīm un viņam ar postīgo nazi
 Atšķēla degunu, ausis; tas, pilnīgi zaudējis prātu,
 Atpakaļ devās, sev levācis augļus par muļķību savu.
 Tālab starp kentauriem tobrīd un lapītiem iesākās cīņa.
 Apskurbis viņā, sev pirmāis viņš atrada drausmīgu galu.
305. Notīks, jel ticī, ar tevi tāpat, ja tagad šim stopam
 Uzvilksi stiegru. Tad nevari gaidīt, ka tevi kāds žēlos
 Itakas salā. Mēs sūtīsim tevi ar melnsānu kuģi
 Projām pie Eheta jaunā, kas mirstīglem dzimis par lāstu.
 Tevi tur neglābs nekas no drausmīgās nāves un tāpēc
 310. Mierīgi sēdi un dzer, bet nesāc ar jaunekļiem ķildas!»
 Prātīgā Pēnelopēja, tam atbildot, sacīja atkal:
 «Antinoj, neklājas tā! Nav pareiza rīcība tava —
 Pulgot Tēlémaha vīsus, kas pajumti meklē šai namā!
 Vai tad patiešām tu baidies no tā, ka tagad šis svešnieks,
 315. Uzvilkdams lielo Odiseja stopu un ticēdams spēkam,
 Atzvedīs mani sev līdzī un kļūšu es viņam par sievu?
 Liekas, ka arī tev pašam nav nākušas prātā šīs domas.
 Taču nevienam no jums lai tāpēc sirds nebūtu skumja
 Jautrajās dzīrēs šai namā, — nemūžam tam nebūs tā notīkti!»
320. Eirimahs, Poliba dēls, tai atbildot, sacīja pretī:
 «Krietnā Ikārija meita, jo prātīgā Pēnelopeja!
 Nenāk mums prātā, ka letu šim līdzī, — nav vērts par to runāt.
 Tomēr mēs baidāmies tā, ko vīri un sievas var tenkot.
 Vēlāk kāds zemāks no ahaju vidus tā varētu sacīt:

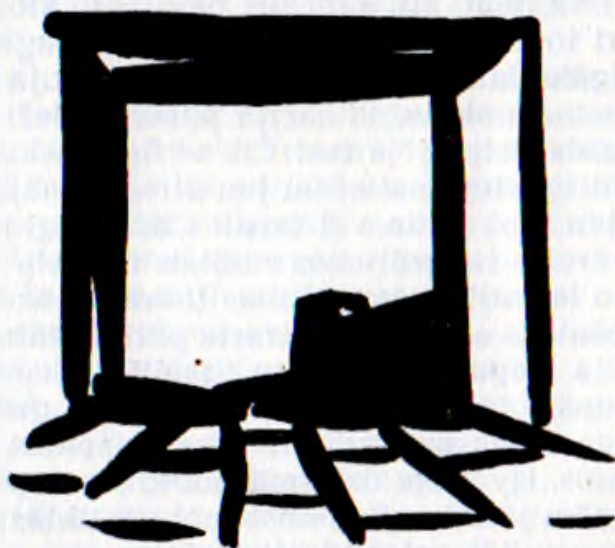
325. — Precē tik glēvuļi tādi šā teļcamā varoņa slevu!
 Taču nevienam nav prasmes, kā uzvilkt tā gludīto stopu!
 Bet tad šeit ieradās pēkšņi kāds svešnieks, kāds ieklīdis ubags;
 Viegli tas uzvilka stopu un raldīja šautru caur cirvjem. —
 Sacīs tā viņi, un kauns tas mums būtu uz mūžīgiem laikiem.»
330. Prātīgā Pēnelopēja, tam atbildot, sacīja atkal:
 «Eirimah, nevar jau sagaldīt to, lai runātu ļaudis
 Labu par precniekiem tādiem, kas, neprotot kauna un goda,
 Aprīj Odiseja mantu. Bet ko tad jūs turat par kaunu?
 Tomēr šis svešnieks, man liekas, ir augumu staltu un brašu;
335. Stāstīja tas, ka esot viņš cēlies no augstākas kārtas.
 Labi, tod dodiet šim gludīto stopu, lai redzam, kas notieki
 Tagad tev atklāti teikšu, un tiešām tas notiksies arī:
 Ja nu šis uzvilktu stopu un Apollons dotu tam slavu,
 Ģērbšu to labākās drānās, tam apmetni, hlonu došu,
340. Pasnēgšu spieķi vēl smailu, ko atvairīt suņus un ļaudis,
 Zobenu abējup asu un sandales krietnas zem kājām.
 Beidzot vēl vadīšu viņu, kur patiksies sirdij un prātam.»
 Prātīgais Tēlemahs tūdaļ, tai atbildot, sacīja preti:
 «Māmiņa mīļā, tik vienīgi man no abaju vīriem
345. Pieder šis stops; to varu es liegt vai atļaut, kam gribu.
 Nevar to darīt kāds cits, kas kļūšainā Itakā valda
 Jeb vai kāds salās pie Elīdas tuvū, kas bagāta zirgļem.
 Nevar neviens man to atņemt ar varu. Ja patiksies prātam,
 Svešniekam atdošu stopu kā balvu uz mūžīgiem laikiem.
350. Tagad tu atpakaļ ej un rūpējies vairāk par māju —
 Vērp tur un audeklu aud, liec kalpones savas pēc kārtas
 Tūdaļ pie noliktā darba! Par stopiem lai rūpējas vīri!
 Sevišķi rūpēšos es! Šai namā tik vienam man vara.»
 Brīnījās viņa un atpakaļ devās uz kambari savu,
 Gudros Tēlēmaha vārdus jo dziļi sev paslēpjot sirdī.
355. Bet, kad ar kalponēm savām tā mudīgi uzkāpa augšā,
 Ilgi tā asaras lēja par mīlamo vīru, līdz kamēr
 Atēna, spulgace dīve, tai plakstiņos ielēja miegu.
 Paņēma izliekto stopu un aiznesa dievišķais cūkgans.
360. Tāpēc precnieki visi tam uzbruka, kliegdami skaļi.
 Daži no lepnajiem jaunekļiem tobrīd tā sacīja viņam:
 «Riebīgais cūkgan, kurp steldzies ar izliekto stopu kā jucis?
 Bezprātis tiešām! No mirstīgiem ļaudīm jo tālu, starp cūkām,
 Tevi drīz saplosīs suņi, ko pats tu reiz rūpīgi kopis,
365. Ja mums būs Apollons vēlīgs un pārējie mūžīgie dievi.»
 Teica tā viņi, un nolika cūkgans jau atpakaļ stopu.
 Pēkšņi tam uznāca bailes, jo precnieki kļiedza visapkārt.
 Tēlemahs viņam no pretējās puses tā draudēdams teica:
 «Vecais, nes tālāk šo stopu! Tu klausī tik mani, ne katru!
370. Tūdaļ ar akmeņiem tevi es aizdzišu atkal uz laukiem;
 Gados kaut esmu daudz jaunāks, bet spēkā es pārāks par tevi!
 Kaut jel es būtu tik pārāks par visiem ar rokām un spēku,

- Arī par precniekiem pašiem, kas atrodas tagad šai namā,
 Tūdaļ bez žēluma sirdī es krietni vien mielotu viņus,
 375. Padzītu tūdaļ no mājas, jo vienmēr tie nedarbus darā!»
 Teica tā precniekiem viņš, bet visi tie smējās par viņu.
 Pamazām rīma tiem dusmas, ko sacēla jaunekļa draudi.
 Cūkgans pacēla stopu un nesa to tālāk caur zāli,
 Stājās pie Lāerta dēla un viņam to ielika rokās.
 380. Saucis Eirikleju, cītīgo aukli, tas sacīja viņai:
 «Tēlemahs vēlēja tev, Eirikleja, prātīgā aukle,
 Namdurvis aizslēgt jo cieši, kas aplodām plekļaujas stingri.
 Ja nu vēl kāda starp tām šeit lekšā, kur vīriešu puse,
 Dzirdētu vaidus vai troksni, lai neliet ārā neviena,
 385. Mierīgi istabā sēžot ikkatra pie noliktā darba.»
 Telca tā viņš, un nebilda aukle ne vārda tam preti;
 Tūdaļ tā aizvēra durvis un aizslēdza istabas ērtās.
 Filottijs atstāja namu un klusitēm izgāja ārā,
 Stīprceltos pagalma vārtus pēc tam tur noslēdza cieši.
 390. Priekšnamā atradās virve no lūka, kas sēja relz kuģus;
 Durvis ar to viņš aizsēja cieši un atgriezās zālē,
 Mierīgi nosēdās atkal uz tikko kā atstātā sola,
 Vērodams Lāerta dēlu; šis, saņēmis pasniegto stopu,
 Grozīja apkārt to rokās un pārbaudīt sāka tā ragus,
 395. Vai tik pēc ilgāka laika tos tārpī nav sākuši bojāt.
 Plevēršot kaļmiņam skatu, tā sacīja jaunekļi daži:
 «Protams, kāds lietpratējs tas! Cik vērīgi apskata stopu!
 Vai nu tam līdzīgi stopi patiesām jau atrodas mājās,
 Jeb vai tik tādu viņš prāto vēl taisī! Cik rūpīgi rokās
 400. Groza un novēro to šis grūtumos rūdītais ubags!»
 Cits kāds no lepnajiem jaunekļiem tobrīd tā sacīja tālāk:
 «Lai tā šis svešnieks arvien sev atrastu patiesu laimi,
 Kā šeit Odiseja stopam tas varētu uzspīlēt stiegru!»
 Precnieki runāja tā, bet Odisejs, daudzpraša gudrais,
 405. Satvēra milzīgo stopu un apskatīt sāka visapkārt.
 Itin kā dziedonis, izvelcīgs dziesmās un kītaras spēlē,
 Viegli ar tapiņām jaunām prot noskaņot uzvilktās stīgas,
 Grodi savītu zarnu tās galos plestiprinājis, —
 Gluži tā Odisejs arī bez piepūles uzvilka stopu.
 410. Pārbaudot stiegru pēc tam, viņš viegli to skāra ar roku;
 Līdzīgi bezdelīgai tā skanēja tikamā balsī.
 Satrūkās precnieki šausmās, un bālēja visi aiz bailēm.
 Plepeši legraudās Zevs, no debesīm sūtīdams zīmi.
 Dievišķam Lāerta dēlam sirds tūdaļ sajuta prieku —
 415. Viltīgā Krona dēls Zevs tam sūtīja debesu zīmi.
 Pēkšņi viņš satvēra steidzīgo šautru, kas bija uz galda
 Kaila, bet pārējās šautras bij bultnesē paslēptas dziļi —
 Ātri vien abajiem pašiem tās nāksies izbaudīt sevī.
 Līcis to stopam pret vidu, viņš stiegru ar ierobu vilka,
 420. Nosēdās mierīgi solā, lai izšautu steidzīgo šautru,

Tēmēdams caurumos tieši, un piepeši varainā šautra
Izskrēja cauri caur visiem, no pirmā līdz pēdējam cirvim,
Neskarot tomēr nevienu. Tad dievišķais Odisejs sauca:

- «Sēdēdams zālē, šis svešnieks tev, Tēlemah, nedara kaunu;
425. Taču bez kļūdas es iešāvu mērķi, un, uzvelkot stopu,
Nebij man jāpūlas daudz, jo spēks vēl nav izzudis kaulos,
Lai gan šeit precnieki negodā mani un nekrietni pulgo.
Tagad ir pienācis laiks jums, abajiem, mielastu gādāt,
Kamēr vēl gaismā Mums vajadzēs vēlāk ko citu vēl baudīt —
430. Skanīgās dziesmas un līru, kas dzīres mums tikamas darā!»
Teicis šos vārdus, viņš māja ar acīm; nu Tēlemahs cēlās,
Mīļais Odiseja dēls, un pakāra zobenu plecos.
Satvēra šķēpu ar spēcīgo roku un nostājās pēkšņi,
Ietērples mirdzošā varā, jo cieši ple sola aiz tēva.

XXII

Odisejs, daudzpraša gudrais, no pleciem atmeta skrandas,
Stājās uz gludītā sliekšņa ar stopu un bultnesi rokā,
Pildītu skaudrajām bultām, un izmeta steldzīgās šautras
Pēkšņi uz zemes pie kājām, tā sacīdams precnieku vīriem:

5. «Sacikste grūtā ar uzvaru manu nu beidzot ir galā!
Tagad man mērķis ir cits, ko nav vēl trāpījis strēlnieks.
Redzēs, vai izdosies tas, vai Apollons slavu man dāvās!»
Telca un raidīja tūda) Antínojam šautru viņš rūgto.
Tieši šai brīdī no galda tas satvēra mirdzošo kausu,
10. Divosu, lietu no zelta, un, pacēlis augstu ar roku,
Lika pie lūpām, lai tukšotu sausu; tam nenāca prātā
Domas par nāvi. Kas varētu ticēt, ka piepeši dzīrēs
Viens tik starp vairākiem vīriem, kaut drošākais cīņņos būdams,
Drikstētu ieroci pacelt pret viņu un asinis izliet?
15. Taču, tam tēmēdams rīklē, to Odisejs gāza ar šautru;
Izurbās raidītā smaile caur maigo jaunekļa kaklu.
Trāpīts ar smaili, tas līma uz sāniem, kauss pēkšņi no rokām
Izkrita zemē, un tūda) no mutes un deguna plūda
Cilvēka asīņu strūkļa; viņš, raustoties krampjos uz klona,
20. Aizgrūda galdu ar kāju un ēdienus nogāza zemē;
Maize un izceptā gaļa uz zemes asinīs mirka.
Precnieki kļiedza pa zāli, kas redzēja gāžamies vīru,
Lēca no sēdekļiem augšā un satraukti metās kur kurais,
Ieročus meklējot, skatījās apkārt gar stiprajām sienām:
25. Vairogu nebij nekur, ne mešanai varenā šķēpa.
Pēkšņi tie iesāka rāties un kļiedza ar īgnumu viņam:
«Svešniek, par sodu sev raidi tu šautras! Vairs sacikstēs turpmāk
Neņemsi daļību tu, jo drausmīgā nāve tev lemta!
Nogāzis esi tu vīru, kas cildākais bija starp visiem
30. Klīnšainā Itakas salā. Par barību vanaģiem kļūsi!»
Telca tā viņi, jo domāja visi, ka svešnieks ar stopu
Nejauši notriecis vīru, bet nespēja aptvert šie muļķi
To, ka jau pāri pār viņiem bij savilkta drausmīgā cilpa;
Pievērsis īgušu skatu, tā prātīgais Odisejs teica:
35. «Suņi, jums nenāca prātā, ka kādreiz no trojlešu zemes
Varēšu atgriezties šurp! Jūs tāpēc man aprijāt visu,

- Verzenēm manām šai namā jūs uzmāktles pratāt ar varu,
 Tikojāt apprecēt sievu, kad pats vēl starp dzīvajiem biju,
 Nebija balles no dieviem, kas plašajās debesīs mājō,
 40. Nebij par nekrietniem darbiem no vēlākām paaudzēm kauna!
 Tagad nu pāri pār visiem ir savilkta drausmīgā cilpa!»
 Teica tā viņš, un šaušalas bālās tos pārņēma visus.
 [Skatījās apkārt ikviens, lai rastu sev glābiņu kādu.]
 Tikal no precniekiem visiem tā Eirimahs valodu sāka:
45. «Ja nu tu Odisejs esi, kas nācis uz dzimteni savu,
 Tad tu to pareizi teici — daudz ļauna tev ahaji nesa,
 Posta daudz darīja viņi šai namā, daudz arī uz lauka.
 Tagad ir saļimis tas, kas visa šā ļaunuma sakne.
 Antinojs viens te ir vainīgs. Viņš rīkoja nedarbus visus
50. Ne jau tik tāpēc, ka precības šis tam vēlamas būtu,
 Bet tam bij nolūki citi, kam Krona dēls neļāva notikt, —
 Pašam par valdnieku kļūt šai krāšņajā Itakas valstī;
 Gribēja uzglūnēt dēlam viņš tavam no slēpņa un nodurt.
 Tagad pēc nopelniem viņam ir alga. Tu savējos saudzē!
55. Turpmāk mēs klausīsim tev un labprāt vēl atlīdzināsim
 Visu par izdzerto vīnu un apēstiem vēršiem šai namā;
 Vedīsim līdzīgi visi — ik ahajs pa divdesmit vēršiem.
 Maksāsim arī daudz zelta un sudraba spožā, līdz kamēr
 Krūtis tev liksma kļūs sirds. Par to mums nav tiesības kurnēt.»
60. Pavēris īgušu skatu, tā raženais Odisejs telca:
 «Ja jūs man, Eirimah, dotu it visu, kas pieder jums pašiem
 Un ko ir krājuši tēvi, un pieļiktu klāt vēl no cita,
 Tomēr tad arī šis rokas vēl nerimtos slepkavot, kamēr
 Nebūtu atriebti visi šie nekrietnie precnieku darbi.
65. Tagad jums izvēles divas, — vai cīnīties tūdaļ ar mani,
 Jeb vai no šejienes bēgt, ja kādam ir cerība glābties.
 Tomēr, man liekas, neviens šeit nevarēs glābties no nāves.»
 Teica tā viņš; sirds drebēja visiem un trīcēja ceļi.
 Eirimahs precniekiem atkal tā sacīja, valodu sākdamas:
70. «Nerimsies, draugi, šis vīrs un nevaldis spēcīgās rokas!
 Ja tam ir gludītais stops un bultnese pilna ar šautrām,
 Stājies uz gludītā sliekšņa, viņš raidīs mums spārnotās bultas,
 Kamēr mēs saļimsim visi. Lai tāpēc mēs dodamies cīņā!
 Zobenus veiciet no makstīm! Ar galdiem jūs atvairiet, vīri,
75. Nāvīgās šautras! Nu dosīties visi ar sparū pret viņu
 Slēgtajās rindās, lai varam to padzīt no sliekšņa un durvīm!
 Dosīties ārā uz ielas, lai piepeši satraukums rastos!
 Turpmāk šis vīrs valrs nekad mums neraidīs šautras ar stopu!»
 Teicis šos vārdus, ar sparū viņš izvīlka zobenu aso,
 80. Varkaltu, abējup asu, un metās uz priekšu pret viņu,
 Kļēgdams drausmīgā balsī, bet dievišķais Odisejs tūdaļ
 Raidīja šautru tam pretī un trāpīja krūtīs pie pupa;
 Iestrēdza steldzīgā bulta jo dziļi Eirimaham aknās,
 Izšļuka zobens tam tūdaļ no rokas; viņš, klupdams pār galdu,

85. Saļma zemē bez spēka; kauss divkāršais arī un malze
 Nokrita zemē uz klona; pats, daudzidams zemi ar pleri,
 Mocījās smeldzīgās sāpēs un, spārdoties abējām kājām,
 Apgāza krēslu. Tad piepeši tumsa tam alzsedza acis.
 Amfīnoms metās ar sparū pret raženo Lāerta dēlu,
90. Celdamles pretējā pusē, un atvēza zobenu aso,
 Lai šelt no durvīm to varētu atspīest, bet Tēlemahs pēkšņi
 Aizsteidzās priekšā un varkaltu šķēpu tam mugurā trieca.
 Iestrēdza smalle starp pleciem un iznāca pretējā pusē.
 Zemē viņš krita ar troksni un nogāzās pišļos uz pieres.
95. Tēlemahs atpakaļ lēca un atstāja garēnas šķēpu
 Kritušā precnieka plecos. Viņš bijās, ka tieši tai brīdī,
 Ja tas vilks atpakaļ garēnas šķēpu, var pēkšņi kāds ahaļs
 Pārsteigt ar zobenu viņu vai paliecies caururbt ar šķēpu.
 Ātri viņš metās uz priekšu un bēga pie mīlamā tēva.
100. Nostājies tuvu pie tā, viņš telca šos spārnotos vārdus:
 «Nesišu valrogu, tev, un divus vēl došu tev šķēpus,
 Ķiveri, lletu no vara, kas denīļiem piekļaujas cieši.
 Bruņošos arī es pats un cūkganam leročus došu,
 Govjganam nesišu citus, jo bruņotam vīram ir drošāk.»
105. Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, sacīja pretī:
 «Steidzies un atnes man to, līdz kamēr nav izšautas šautras!
 Citādi padzīs tie mani no durvīm, ja viens šelt es būšu.»
 Teica tā viņš, un Tēlemahs gāja, kā tēvs to tam lika;
 Tūdaļ uz mantnīcu steidzās, kur atradās leroči krāšņie.
110. Četrus no turlenes valrogus ņēma un astoņus šķēpus,
 Varainas ķiveres četras, ar zirgastriem pušķotas blezlem.
 Ņēmis to visu, ar steigu tas devās pie mīlamā tēva.
 Pirmais no visiem viņš sedza sev plecus ar varainām bruņām.
 Arī abi tā vergi jau uzvilka mirdzošās bruņas,
115. Devās uz priekšu un stājās pie gudrā Odiseja blakus.
 Pats viņš, kad bija vēl šautru papīnam, ko aizsargāt sevi,
 Tikmēr plašajā zālē no precniekiem citu pēc cita
 Tēmēdams gāza. Tie saļma visi, cits sekodams citam.
 Vēlāk, kad Lāerta dēlam jau pietrūka steidzīgo šautru,
120. Gludīto stopu viņš tūdaļ pie stiprceltā mitekļa sienas,
 Tikami mirdzošās, slēja, tur atstādams leroči savu.
 Plecos nu valrogu kāra ar četrējām vērsādu kārtām,
 Uzlika varenā galvā sev varkaltu ķiveri spožu,
 Pušķotu zirgastriem bleziem, kas draudīgi svārstījās sekstē;
125. Divus vēl paķēra šķēpus ar varkaltu smalli to galā.
 Stiprceltā mitekļa mūrī bij ielaistas šaurākas durvis.
 Tuvu pavisam pie sliekšņa šai tikami celtajā namā
 Izeja bija uz āru, bet durvis to noslēdza cieši;
 Odisejs Eimajam, cūkganam savam, to apsargāt lika,
 Stāvot ar šķēpu pie tām, lai precnieki būtu kā sprostā.
130. Agelājs valodu sāka un pārējiem precniekiem telca:

- «Draugi, vai nevar kāds iziet pa šaurajām durvīm uz ielas, Aicinot palīgā ļaudis, lai piepeši satraukums rastos? Turpmāk šis vīrs vairs nekad mums neraldīs šautras ar stopu!»
135. Melantijs, nekrietnais kazgans, tam atbildot, sacīja pretī:
«Agelāj, Kronīdam mīļais, to nevar nekādi, jo pārāk Tuvu ir pagalma vārti, bet eja uz pagalmu šaura. Viens tur var atvaļīt visus, ja gadās kāds drosmīgāks pretī. Labi, es varu jums atnest no mantnīcas ieročus spožos!
140. Derīgi būtu jums tie. Man liekas, ka tur un ne citur Odisejs ieročus līcis ar raženo pēcteci savu.»
Teicis šos vārdus, viņš, nekrietnais kazgans, pa šaurajām ejām Steigšus uz mantnīcu devās, kur Odisejs ieročus slēpa; Divpadsmit vairogus ņēma un divpadsmit varenus šķēpus,
145. Divpadsmit ķiveres spožas, kas pušķotas zirgastriem bleziem, Mudīgi atpakaļ nāca un precniekiem ieročus deva. Odisejs satrūkās ļoti — sirds drebēja mīļā un ceļi, Redzot, ka bruņojas vīri, ka, vīcinot varenos šķēpus, Virzās pret viņu un grūtākā cīņa tik sāksies pēc mirkļa.
150. Pavēris skatu pret dēlu, viņš teica šos spārnotos vārdus:
«Tēlemah, droši vien kāda no verdzenēm tavām šai namā Kūda uz cīņu pret mums vai Melantijs, nekrietnais kazgans!»
Prātīgais Tēlemahs tūdaļ, tam atbildot, sacīja pretī:
«Atzīstos, tēv: Es vienīgi pats šeit kļūdījies esmu!
155. Cieši sakļautās mantnīcas durvis es atstāju tobrīd Pusvīru vaļā. Tur precniekiem bijis kāds splegotājs manīgs. Pateidzies, dievišķais Eimaj, un noslēdz šīs mantnīcas durvis! Raugies, kas īsti to dara, vai verdzene kāda vai arī Melantijs, Dollja dēls? To aizdomās turu visvairāk!»
160. Kamēr tēvam ar dēlu te draudzīgi saruna rīsa, Melantijs, nekrietnais kazgans, jau otrreiz uz mantnīcu devās, Gribēdams precniekiem ieročus nest. To redzējis, cūkgans Piepeši atpakaļ devās un tūdaļ Odisejam teica:
«Raženais Lāerta dēls, ai Odisej, daudzpraša gudrais!
165. Atkal šis nekrietnais kazgans, kas visiem mums aizdomās bija, Dodas uz mantnīcas pusi. Tu tagad man atbildi skaidri, Vai man to nodurt uz vietas, ja uzvaru gūšu pār viņu, Jeb vai ar atvest pie tevis, lai tūdaļ par nedarbiem saviem Saņemtu sodu, jo postu viņš nesa ik dienas šai namā.»
170. Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, sacīja pretī:
«Slavenos precnieku vīrus es kopā ar raženo dēlu Turēšu ieslēgtus zālē, kaut visi tie gāztos mums virsū. Sasieniet abi tam kājas un rokas uz muguras cieši, Iemetiet mantnīcā viņu un durvis tur aizslēdziet stingri,
175. Piesieniet tūdaļ pie važām tam grodi savītu valgu, Uzvelciet viņu pie kolonas augstās un rauļiet līdz spārēm, Lai viņš tur ilgi vēl karātos dzīvs visbriesmīgās mokās.»
Teica tā viņš, un klausīja šie, kā Odisejs lika. Gāja uz mantnīcu viņi un kazganu atrada iekšā.

180. Mantnīcas kaktā patlaban viņš meklēja leročus spožos.
 Abi aiz aplodām paslēpās brīdi un vēroja viņu.
 Pārkāpis mantnīcas sliekšni, jau Melantijs iznāca ārā.
 Labajā rokā viņš nesa no turienes ķiveri spožu,
 Kreisajā — vairogu lielu, jau rūsas un vecuma grauztu —
185. Varonim Lāertam kādreiz tas kalpoja jaunības gados.
 Pamests tas bija jau sen, un šuves tam atira siksnām.
 Abi šie metās tam virsū, to atpakaļ vilka aiz matiem,
 Nogāza zemē uz klona, kaut iztrūcies pretojās sīvi.
 Beidzot Melantijs kājas un rokas ar spīdīgiem valgiem
190. Sēja uz muguras cieši, kā dievišķais Odisejs tobrīd,
 Lāerta pēctecis, raksturā stingrais, tiem lika to darīt.
 Plesēja tūdaļ pie važām tam grodi savītu valgu,
 Uzvilka viņu pie kolonas augstās un rāva līdz spārēm.
 Eimaj, raženais cūkgan, tu, zobodams viņu, tā teici:
195. «Melanti, visu šo nakti te ciliņi varēsi sargāt,
 Guldamies mikstajā gultā, — tu taču tā paradis esi!
 Ausmu te redzēsi šeit, kad kāps tā uz zeltainā troņa,
 Atstājot dziļā Okēāna straumes, lai vari tu atdzīt
 Precniekiem taucētās kazas, kad dzīres tie rīkos šai namā.»
200. Gani tā pameta viņu tur pakārtu drausmīgā valgā.
 Viņi sev uzvilka bruņas un aizslēdza mirdzošās durvis,
 Atpakaļ devās ar steigu pie viltīgā Lāerta dēla.
 Gatavi cīņai nu stāvēja vīri. Pie durvīm uz sliekšņa
 Stāvēja četri, bet iekšā daudz jaunekļu brašu un staltu.
205. Piepeši Atēna, Zevtēva meita, tad nāca pie viņiem,
 Pieņemot Mentora skatu, tā augumu, seju un balsi.
 Odisejs priecājās ļoti, to ieraugot pēkšņi, un teica:
 «Mentor, jel palīdzi man un draugu tu atceries mīlo,
 Daudz kas tev darījis labi! Tu vienādos gados ar mani.»
210. Juta viņš tūdaļ, ka tā ir Atēna, saucēja cīņā.
 Precnieki savukārt visi tai uzbrēca, kļēgdami skaļi:
 Pirmais Damastorīds Agelājs viņu tā nonievāt nēmās:
 «Neklausī, Mentor, tu viņam! Ar viltu tik Odisejs tevi
 Pierunāt vēlas, lai palīdzi viņam pret precniekiem cīņā!
215. Lūk, kas ir padomā mums un tiešām tā notiksies arī:
 Tikko mēs sakausim šos — kā tēvu, tā arī šā dēlu,
 Kopā ar viņiem tu aiziesi bojā, ja tagad tu domā
 Ieročus pacelt pret mums. Ar galvu tad izpirksi sodul
 Tikko ar ieročiem rokā jums izrausim elpu no krūtīm,
220. Mantu, kas pleder tev pašam, cik namā un ārpusē arī,
 Dalīsim reizē ar to, kas pleder Odiseja namam;
 Dēliem taviem un meitām pēc tam šeit neļausim dzīvot,
 Itakas pilsētā iļģsim pat apmesties rūpīgi! sleval.»
 Teica tā viņš, un Atēna kļuva vēl ignāka sirdi.
225. Dieviete, piktuma pilna, tā norāja Lāerta dēlu:
 «Nav jau vairs, Odisej, tagad tev vīrišķā spēka un drosmes,
 Kāda reiz bija, kad gāji par Helēni, baltroci daiļo,

- Cīnīties deviņus gadus bez ballēm ar trojiešu vīriem,
 Nogāzdams sīvajā cīņā ar šķēpu daudz varoņu krietnu,
 230. Kamēr ar viltību tavu bij ieņemta platielu Troja!
 Kāpēc tev tagad, kad pārnācis mājā un atguvis visu,
 Pēkšņi ir zudusi drosme, kad jāiet ar precniekiem cīņā?
 Šurp nāc, mans draugs! Šeit stājies man blakus un skaties, ko daru!
 Tūdaļ tu redzēsi pats, ka cīņā pret naidīgiem vīriem
 235. Mentors, Alkima dēls, prot atmaksāt labu ar labu.»
 Teica tā viņa, bet nedeļa tomēr vēl uzvaru tūdaļ.
 Pārbaudīt grībēja dieve, cik spēka un vīrliskās drosmes
 Tagad Odisejam pašam un arī tā krietnajam dēlam.
 Līdzīga bezdelīgai tā pazuda pēkšņi no skata,
 240. Izlaidās ārā un sēdās uz kvēpainā jumtgala balķa.
 Precniekus citu pēc cita Damāstorīds Agelājs sauca:
 Dēmoptolēmu, Eirīnomu brašo un Amfimedontu,
 Polību, raženo vīru, un Peisandru Poliktorīdu.
 Pirmie un labākie bija tie drosmē no precniekiem visiem,
 245. Tobrīd kas bija vēl dzīvi un kāvās par dzīvību savu.
 Citi jau notriekti bija ar stopu un skaudrajām šautrām.
 Agelājs valodu sāka un pārējiem precniekiem teica:
 «Draugi, bez spēka šim vīram ļims nepārspējamās rokas!
 Mentors jau atstājis viņu, šeit izplātīties ar drosmi,
 250. Tagad tie palika vieni uz sliekšņa pie augstajām durvīm.
 Nemetiet tikai šos garēnas šķēpus jūs reizē pret viņu!
 Sākumā metiet tik sešus! Var būt, ka Zevs, vēlēdams labu,
 Ļaus mums Odiseju pārsteigt un visi mēs legūsim slavu.
 Pārējos satrieksīm viegli, lai būtu tik Odisejs kritis.»
 255. Teica tā viņš; tie raidīja tūdaļ, kā Agelājs lika,
 Sparīgi šķēpus, bet Atēna visus tos novērsa sānis.
 Iestrēdza daži no tiem pie aplodām stiprceltā sienā,
 Atsitās savukārt daži pret rūpīgi sakļautām durvīm,
 Oškoki daži ar varaino smaili vēl iestrēdza sienā.
 260. Bet, kad no precnieku raidītiem šķēpiem tie laimīgi glābās,
 Dievišķais Odisejs, raksturā stingrais, tā savējiem teica:
 «Taču jau arī jums, draugi, ko baidot vēl grībēju sacīt:
 Metīsim šķēpus pret precnieku baru! Mums agrāk daudz ļauna
 Darija viņi, bet tagad vēl mūsu dzīvības tiko.»
 265. Teica tā viņš. Šie raidīja visi nu metamos šķēpus,
 Tēmējot tieši. Tad Dēmoptolēmu pats Odisejs gāza,
 Tēlemahs trieca Eirīadu pišļos, bet Elatu — cūkgans,
 Baidot Peisandru nogāza govjgans. Tā pēkšņi šie visi
 Saļīma reizē un mirdami grauza nu milzīgo zemi.
 270. Atkāpās precnieku bars uz zāles tālāko kaktu.
 Šie nu pie kritušiem metās un izvilka šķēpus no liķiem.
 Precnieki atkal no jauna jau raidīja metamos šķēpus,
 Tēmējot viņiem, bet Atēna daudzus te novērsa sānis.
 Iestrēdza daži no tiem pie aplodām stiprceltā sienā.
 275. Atsitās savukārt daži pret rūpīgi sakļautām durvīm.

- Daži ar varaino smaili tik vieglītēm krita pret sienu.
 Trāpīja Amfimedonts Tēlemaham roku ar šķēpu
 Tuvu pie plaukstas, bet smaile tik viegli tai nobrāza ādu;
 Ktēsips ar metamo šķēpu virs vairoga Eimajam tobrīd
 280. Aizķēra plecu; šķēps atzaldās garām un iestrēdza zemē.
 Tie vēl, kas bija ap gudro un viltīgo Lāerta dēlu,
 Tēmēja metamos šķēpus un raidīja precnieku barā.
 Odisejs, pilsētu grāvējs, te notrieca Elridamantu,
 Tēlemahs — Amfimedontu, bet Polibu — cūkugans Eimajs;
 285. Filottijs, galvenais gans, ar šķēpu vēl nogāza zemē
 Ktēsīpu, trāpīdams krūtīs, un sacīja uzvaras priekā:
 «At Poltērseld, tu zobgalis lielais! Tev neļaušu turpmāk
 Muļķīgi runāt un lielīgi plāpāt. Tik mūžīgiem dieviem
 Piederas līdzīga runa, jo stiprāki viņi par tevi.
 290. Saņem šo balvu par govskāju savu, ko šodien tik laipni
 Pasniedzī Lāerta dēlam, kad dāvanas lūdza viņš zālē!»
 Teica tā govjugans, Ktēsīpu gāzdams, bet Odisejs tūdaļ
 Metās pret Damastorīdu, to tuvciņā gāzdams ar šķēpu;
 Tēlemahs gāzās Leiokritam virsū, Eiénora dēlam,
 295. Vēderā ietriekdams šķēpu, un smaile tam izurbās cauri.
 Pišļos viņš krita uz mutes un daudzija zemi ar pieri.
 Pallada Atēna pēkšņi šeit pacēla augstu pie griestiem
 Aigīdu, mirstīgiem baigo, un satrauca precnieku prātus.
 Drebot tie skraidīja apkārt kā ganībās izvestās govīs
 300. Tobrīd, kad dunduru bari tās vajāt sāk zālainās pļavās
 Siltajā vasaras laikā, kad dienas ir kļuvušas garas;
 Gluži kā vanagi likajiem nagiem un izliektiem knābjiem
 Melas no kalngallem lejup pret ieļējās bēgošiem putniem;
 Putni tad bariem krīt lejup, lai izbailēs glābtos no viņiem;
 305. Vanagi dzenas tiem pakaļ un sagrauj tos nagos; nav spēka
 Pretoties viņiem vai glābties; prieks ļaudīm par medībām tādām, —
 Viņi tā vajāja precniekus zālē un citu pēc cita
 Gāza pa labi un kreisi un šķaidīja precnieku galvas.
 Pildījās zāle ar vaidiem, klons melnajās asinīs mirka.
 310. Leiods nu metās pie Lāerta dēla, tam apkampdams ceļus;
 Lūgdamies žēlīgā balsī, viņš teica šos spārnotos vārdus:
 «Odisej, sirsnīgi lūdzos! Tu uzklausī mani un žēlo!
 Apgalvot varu: nevienai no slevām, kas dzīvo šai namā,
 Neesmu darījis pāri ne darbiem, nedz arī ar vārdiem.
 315. Citus pat atturēt nēmos, kas darīja līdzīgas lietas;
 Viņi man atteicās klausīt, kad ietelcu vairīties ļauna;
 Nekrietnās rīcības dēļ tie krituši briesmīgā nāvē.
 Upuru zilētājs biju. Es neesmu vainīgs, bet miršu
 Kopā ar šiem! Nav atmaksas mums par labajiem darbiem!»
 320. Plevērsis igušu skatu, tam viltīgais Odisejs teica:
 «Ja jau tu precnieku vidū, kā atzīsties, zilētājs biji,
 Droši vien pielūdzi mūžīgos dievus šai namā, lai viņi
 Iļegtu man ilgāk to tīkamo dienu, kad pārnākšu mājā,

- Un lai tev sekotu milamā sleva un dzemdētu bērņus.
325. Tāpēc tu nevari cerēt, ka glābsies no drausmīgās nāves.»
Teicis šos vārdus, viņš liecās pie zemes, ar spēcīgo roku
Satvēra zobenu aso, ko Agelājs, ģimdams uz klona,
Nometa zemē, un trieca ar sparū pa pakauša vidū.
Leļods vēl nebija beidzis, bet galva jau putekļos grīma.
330. Paglābās dziedonis Terplads Fēmijs no drausmīgās nāves;
Precnleki, rikojot dzīres, to piespieda skandināt dziesmas.
Dziedonis stājās ar skumušu sirdi pie šaurajām durvīm,
Turēdams kitaru skaļo; viņš šaubījās divējās domās:
Val nu tam paslepu bēgt un sēsties pie ziedokļa košā,
335. Veltīta mājsargam Zevam, kur dažubrīd sirmgalvis Lāerts,
Ziedodams kopā ar dēlu, daudz vēršgūžu sadedzināja,
Jeb vai ar, apkampjot ceļus tam, lūgties, lai Odisejs žēlo.
Apsverot visu, viņš nolēma bēdzot, ka derīgāk būtu
Apkamt ar lūgšanām ceļus Odisejam, Lāerta dēlam.
340. Tūdaļ viņš paņēma kitaru dobo, to lika uz klona
Vidū starp malsāmo trauku un sudrabā mirdzošo krēslu,
Bēdzot pats traucās pie Lāerta dēla, tam apkampa ceļus;
Sīrsnīgi lūdzis to žēlot, viņš bilda šos spārnotos vārdus:
«Odisej, sīrsnīgi lūdzos! Tu levēro mani un žēlol
345. Vēlāk tev pašam būs žēl, ja dziedoni notrieksi pišļos,
Taču es skandinu dziesmas kā dieviem, tā mirstīgiem ļaudīm!
Mācījies neesmu gan, kāds mūžīgais dzimstot man sirdi
Iellicis dažādas dziesmas. Es arī tev varētu dziedāt,
Slavēdams tevi kā dievu. Jel taupl tu dzīvību manu!
350. Arī tavs Tēlemahs, mīļotais dēls, to varētu sacīt —
Labprāt šurp neesmu nācis, lai gūtu sev labumus kādus
Tobrīd, kad precnleku baram es dziedāju dziesmas pie galda.
Daudzi vareni vīri šeit atveda mani ar varu.»
Teica tā viņš; Tēlemaha spēks to dzirdēja tūdaļ.
355. Ātri viņš nāca pie tēva un skaļi tā sacīja viņam:
«Pagaidi, vainīgs nav viņš! Tu nenodur viņu ar šķēpul
Saucēju Medontu saudzēsīm arī, kas rūpīgi mani
Sargāja labprāt šai namā ik dienas, kad bērns vēl es biju;
Ja tik jau govjgans vai cūkgans to nebūtu triekuši pišļos,
360. Jeb vai ar gāzis tavs šķēps, kad meties pret precnlekiem zālē!»
Teica tā viņš, un prātīgais Medonts to dzirdēja tūdaļ.
Sakumpis bailēs, viņš metās zem krēsla un letinās ādā,
Tikko kā norautā vērsim, tā bēgdams no drausmīgās nāves.
Izlīdis pēkšņi no krēsla un atsedzis vērsādu līlelo,
365. Steidzās Tēlemaham blakus un apkampa tūdaļ tā ceļus;
Sīrsnīgi lūdzis to žēlot, viņš bilda šos spārnotos vārdus:
«Mīļais, nu esmu es šeit! Tu apturi tēvu un lūdzies,
Mani lai piktumā savā viņš saudzē ar ieroci aso,
Atriebdams precnlekus dusmās, kas mantību visu šai namā
370. Aprīja viņam bez kauna un nlevāja tevi bez prāta!»
Odisejs, daudzpraša gudrais, tam smaldīdams sacīja pretī:

- «Mierīgu prātul Tas tikai ir sargājis tevi un glābis!
Tagad to zini jau pats un aizrādī arī vēl citiem, —
Labdaris taču arvien par ļaundari derīgāks ļaudim.
375. Tagad jūs izejiet ārā no zāles, kas asinīm pilna,
Pagalmā sēdlet aiz durvīm — tu arī un dziedonis krietnais,
Kamēr es veicu to darbu, kas jādara tagad šai namā!»
Teica tā viņš; tie izgāja ārā un atstāja zāli,
Pagalmā nosēdās viņi pie Zevtēva ziedokļa kāpnēm,
380. Skatījās ballīgi apkārt un gaidīja nāvi ik brīdi.
Odisejs lūkojās apkārt, vai nav vēl kāds precnieku vidū
Palcis slēpdamies dzīvs, tā gribēdams glābties no nāves.
Tomēr viņš redzēja visus tos pišļos un asiņu peļķēs;
Līķi šeit gulēja kaudzēm kā zivis, ko zvejnieki čaklie
385. Izvelk no pelēkās jūras ar lielajiem daudzacu tīkliem,
Saberot pludmalē kailā; tās, krastmalā sabērtas kaudzēs,
Atpakaļ tiko no palsajām smiltīm uz bangaino jūru,
Kamēr saule ar stariem tām nolaupa dzīvības elpu, —
Gluži tā precnieki arī šeit vājājās kaudzēs bez elpas.
390. Odisejs, daudzpraša gudrais, tā bēdzojot sacīja dēlam:
«Ātrāk šurp, Tēlemah, stiedzies! Sauc aukli Eirikleju tūdaļ!
Gribu es viņai ko teikt, kas tagad man ienāca prātā.»
Teica tā viņš, un mīļajam tēvam dēls klausīja labprāt.
Tēlemahs pavēra durvis un aukli Eirikleju sauca:
395. «Celles nu mudīgi augšā tu, sirmgalve mīļā, kas ilgi
Vēriņa uzraudze bijī par verdzenēm visām šai namā!
Aicina tevi mans tēvs, jo viņam kas tagad tev sakāms!»
Teica tā viņš, un nebīda aukle ne vārda tam pretī.
Tūdaļ tā pavēra durvis un atstāja mitekli ērto,
400. Izgāja ārā pa tām, bet Tēlemahs gāja pa priekšu.
Viņa Odiseju sastapa zālē pie precnieku līķiem;
Asiņu traipos un riebīgos dubļos tas mārka kā lauva,
Tāds, kas saplēsis vērsi, bet paēdis pieceļas lepnīgs;
Pīnkainās krēpes tam asinis mārkst, ar asinīm sārtām
405. Notriepī abi tā vaļģi, un draudīgs ir tobrīd tā skatīens; —
Gluži tā rokas un kājas Odisejam asinis mārka.
Tikko tā redzēja līķus un asiņu peļķes uz klona,
Gavilēt iesāka pēkšņi, jo redzēja vareno darbu.
Odisejs lika tai rīmties un apvaldīt gavīles skaļās.
410. Draudzīgi valodu sākdam, viņš bīda šos spārnotos vārdus:
«Sirmgalve, priecājies sirdī un atturies gavilēt skaļi!
Neklājas mums te gavilēt skaļi par kritušiem vīriem.
Līktenis bargais un nekrietnie darbi tos notrieca pišļos.
Nebijās viņi neviena vīrs zemes — ne augsta, ne zema,
415. Ja tas bij nācis pie viņiem un zemīgi lūdzis to žēlot.
Nekrietnās rīcības dēļ tos pārsteidza drausmīga nāve.
Tagad tu, sirmgalve, saki par verdzenēm visām šai namā,
Kuras no viņām te pulgoja mani un kuras bez vainas?»
Aukle Eirikleja tūdaļ, tam atbīdot, sacīja atkal:

420. «Labprāt tev teikšu, mans dēls, lai taisnību visu tu zini.
Tagad šai namā pavisam ir piecdesmit verdzeņu sievu;
Padarīt dažādus sieviešu darbus mēs mācijām viņas —
Viņu kārst mājā un verdzības jūgu nest mierīgu prātu.
Divpadsmit sievu no tām pa neceļiem staigāja vienmēr;
425. Negodā viņas ne mani, ne pašu Pēnelopeju.
Tēlemahs sasniedzis tagad jau brieduma gadus, bet māte
Neļauj ar apdomu gudru tam kalpones rīkot pie darba.
Tūdaļ es došos ar steigu uz augšējo kambari spožo,
Teikšu to sievai; kāds dievs tai patlaban ir sūtījis miegu.»
430. Odisejs, daudzpraša gudrais, tai atbildot, sacīja tūdaļ:
«Necil vēl sievu no miega, bet saki, lai pulcējas zālē
Verdzenes visas, kas agrāk tik nekrietni rīkojās mājā!»
Teica tā viņš. Eirikleja gāja nu ārā no nama,
Vēstīja valdnieka gribu un lika tām pulcēties zālē.
435. Pats viņš Tēlemahu tūdaļ, Filoitiņu, cūkganu arī
Sauca pie sevis un sacīja viņiem šos spārnotos vārdus:
«Iznesiet liķus vispirms un pavēlēt arī to sievām!
Asinīm notrieptos galdus un griezumiem greznotos krēslus
Mazgājiet tīrus un berziet ar caurumiem pilnajiem sūkļiem.
440. Bet, kad būs zāle jau tīra un kārtībā atkal šī māja,
Izvediet netīklās sievietes visas no skaistceltā nama!
Pagalma vidū starp apaļo klēti un teicamo sētu
Notriecliet visas gar zemi ar garaļiem šķēplem un visām
Izraujiet dzīvības elpu, lai atzmirst nu kalsības savas,
445. Kādas pret precniekiem bija, kad slepu tās pinās ar viņiem!»
Teica tā viņš, un verdzenes nāca tur cita pēc citas,
Brēkdamas drausmīgā balsī un liedamas asaras gaužas.
Precnieku liķus vispirms tās iznesa ārā no zāles,
Priekšnamā nolika tos pie pagalma stiprceltās sienas
450. Citu pie cita jo cieši, kā Odisejs pavēli deva,
Piespiezdams viņas pie darba, jo verdzenes nesa nelabprāt.
Asinīm notrieptos galdus un griezumiem greznotos krēslus
Mazgāja viņas un berza ar caurumiem pilnajiem sūkļiem.
Tēlemahs, Filoitijs krietnais un Eimajs, raženais cūkgans,
455. Izmēza stiprcelto namu ar skrāpjiem un slaucīja klonu;
Verdzenes saslaukas nesa un izmeta ārā pa durvīm.
Bet, kad bij tīrīta zāle un kārtībā atkal šī māja,
Netīklās verdzenes izveda viņi no skaistceltā nama,
Pagalma vidū starp apaļo klēti un teicamo sētu
460. Sadzina kopā, no kurienes viņas valrs nespēja glābties.
Prātīgais Tēlemahs tūdaļ tām sacīja, valodu sākdam:
«Godīgā nāvē nevienai no viņām es nelaušu nomirt;
Ilgāku laiku tās visas man samazgas lēja uz galvas,
Nievāja mīlamo māti, ar precniekiem pinās ik dienas.»
465. Teica un paņēma virvi, kas derēja melnsānu kuģim,
Pārmeta pāri pār apaļo klēti un sēja pie staba,
Augšā tās uzvilka visas, lai nesniegtos kājas pie zemes.

- Itin kā platspārnu strazdi vai baloži mežmalā klusā
 Sapīnas mednieku cilpās, kad sēstas uz kuplajiem krūmiem,
 470. Meklējot atpūtas vietu, bet atrod sev drausmīgu mieru, —
 Gluži tā karājās viņas ar galvu pie galvas, un cilpa
 Visām tām bija ap kaklu, lai nomirtu drausmīgā nāvē;
 Drusku vēl raustījās kājas, bet drīz vien jau apklusā visas.
 Beidzot Melāntiju arī caur priekšnamu atveda viņi;
475. Nāsis un ausis tie nogrieza viņam ar postīgo nazi,
 Izrāva kaunumu; asinīm pilot, to pameta suņiem,
 Rokas un kājas ar nīknumu sirdī vēl atcirta beidzot.
 Beigušļi apmazgāt rokas un kājas no asiņu traipiem,
 Atgriezās viņi Odiseja namā, jo darbs jau bij galā.
480. Odisejs, valodu sākdam, tā auklei Eiriklejai telca:
 «Atnes man uguni, vecā, un sēru, kas atvairā ļaunul
 Griību es izsvēpēt māju; tu dodies pie Pēnelopejas,
 Atcīni lejā pie manis! Lai kalpones pavada viņu!
 Saki tu verdzenēm visām, lai ierodas viņas pie manis!»
485. Draudzīgi atbildot viņam, tā aukle Eirikleja telca:
 «Tiešām tas labi, mans mīļotais dēls, tu prātīgi runā!
 Apmetni tīru un hitonu košu es tūdaļ tev došu.
 Neklājas tagad tev ilgāk, ar luptām apsedzot plecus,
 Stāvēt šai namā. Tāds izskats patlaban nav tevis vairs cienīgs.»
490. Odisejs, daudzpraša gudrais, tai atbildot, sacīja preti:
 «Uguns un sērs lai būtu vispirms man tagad šai namā!»
 Telca tā viņš; Eirikleja mījā tam klausīja labprāt.
 Uguni atnesa viņa un sēru, un Odisejs tūdaļ
 Rūpīgi svēpēja zāli un namu un pagalmu visu.
495. Sirmgalve atstāja tobrīd Odiseja istabas krāšņās,
 Atnesa kalponēm vēsti un lika tām pulcēties zālē;
 Verdzenes sekoja auklei un iegāja zālē ar lāpām,
 Nostājās valdniekam apkārt un sirsnīgi apsveica viņu,
 Glaudīja valdnieka galvu, tam skūpstīja seju un plecus,
500. Sirsnīgi spīda tā rokas; tad Odisejs iesāka raudāt,
 Nopūtās klusi, un kalpones visas viņš pazīna tūdaļ.

XXIII

Sirmgalve priecīgu prātu uz augšējo kambari devās
Pavēstīt valdniecei savai, ka gaidītais vīrs jau ir mājās.
Ceļi tai kustējās veiklāk un mudīgāk tecēja kājas;
Stājās ple pagalvja viņa un sacīja, valodu sākot:

5. «Celies nu, Pēnelopēja, mans mīlotais bērns, lai tu pati
Vari to skatīt ar acīm, ko gaidīji nākam ik dienas:
Odisejs pārnācis mājās! Kaut vēlu, bet atgriezies tomēr!
Precniekus lepnos viņš nāvējis visus, kas postīja māju,
Aprīja mantu ik dienas un tīkoja nokaut tā dēlu.»

10. Prātīgā Pēnelopēja, tai atbildot, sacīja atkal:
«Māmiņa mīļā, man liekas, ka dievi tev apstulbo prātu!
Bieži tie prātīgus ļaudis var piepeši pārvērst par muļķiem.
Ļaudīm ar mazāku prātu tie savukārt saprātu dāvā;
Laikam tie apstulbo tevi, kaut agrāk tu vesela bijī.

15. Kāpēc tu smeļies par mani, kad skumjas joprojām māc sirdi?
Kāpēc tu stāsti man niekus un modini mani no miega
Saldā? Pār gurdajiem plakstiem man slidēja tikamie sapņi.
Miegs man nav bijis tik salds vēl no brīža, kad Odisejs devās
Cīņā pret Troju, pret nelaimes Troju, ko pieminēt derdzas.

20. Kāp tu uz leju un atpakaļ dodies uz mitekli savu!
Ja man no verdzenēm cita te kāda, kas kalpo šai namā,
Atnestu tagad šo vēsti un uzceltu mani no miega,
Bargi es norātu to un viņu ar ignumu sirdī
Atpakaļ triektu uz leju; bet tevi tik paglāba vecums.»

25. Aukle Eirikleja tūdaļ, tai atbildot, sacīja atkal:
«Nestāstu niekus tev, mīlotais bērns, bet taisnību saku —
Odisejs tiešām ir pārnācis mājās, kā tikko tev teicu!
Tiešām viņš bija tas svešnieks, ko precnieki apsmēja zālē!
Tēlemahs zināja sen, ka tēvs jau ir pārnācis mājās,
30. Tomēr viņš klusēja gudri, Odiseja nodomus slēpdams,
Kamēr par nekrītniem darbiem tie saņēma pelnīto sodu.»

Teica tā viņa; ar priecīgu prātu šī lēca no gultas,
Apkampa sirmgalvi cieši, un asaras rīta no plakstiem.
Valodu sākot ar viņu, tā bilda šos spārnotos vārdus:

35. «Saki man, mīlotā aukle, un taisnību neslēp no manis!
Ja nu patlešām viņš pārnācis mājā, kā tagad tu saki,
Kā tad tas varēja sakaut šos nekrietnos precnieku vīrus?
Taču viņš bija tik viens, bet šie jau arvien te ir bariem!»
- Aukle Eirikleja tūdaļ, tai atbildot, sacīja atkal:
40. «Redzēt man nebija lemts, nav arī kāds telcis, bet tikai
Dzirdēju mirstošo vaidus. Mēs, sievietes, nokaktē visas
Sēdējām satrauktu prātu aiz cieši aizslēgtām durvīm,
Kamēr no turlenes atkal tavš Tēlemahs izsauca mani;
Viņu jau sūtīja tēvs, lai aicina mani uz zālī.
45. Zālē es sastapu to starp asinīs mirkstošiem likšiem;
Visi tie vājājās apkārt ap viņu uz blīvētā klona,
Krituši pāri cits citam. Tev tikami būtu to redzēt, —
[Asiņu traipos un riebīgos dubļos tas mirka kā lauva.]
Tuvu ple pagalma durvīm to likšis ir samesti kaudzē;
50. Tikamo zālī patlaban viņš svēpē ar atnesto sēru,
Pavardā uguni kūris, un sūtīja aicināt tevi.
Tagad tu seko man līdzī, lai sirdī jūs abi viens otram
Varētu pildīt ar prieku. Jums ciešanu bijis bez gala.
Tagad ir noticis tas, kam ticēju ilgāku laiku.
55. Dzīvs viņš ir pārnācis mājā pie pavarda sava un dzīvu
Atradis sievu un dēlu, bet visus, kas postīja namu,
Precniekus lepnos, ir atriebis tagad pats mitekļī savā.»
- Prātīgā Pēnelopēja, tai atbildot, sacīja atkal:
60. «Māmiņa mīļā, vēl agri ir jūsmot un gaviļēt skaļi!
Labi jau zini tu pati, cik liela tad smaidītu laime
Visiem šai namā, it sevišķi man un mīļajam dēlam!
Tomēr vēl neticu tam, ko tagad tu stāsti par viņu,
Bet gan no mūžīgiem kāds ir apkāvis precniekus lepnos,
Iededzies dūsmās par augstprātu lielo un nekrietnlem darbiem.
65. Nebijās viņi neviena vīrs zemes — ne augsta, ne zema,
Ja tas bij nācis pie viņiem un zemīgi lūdzis to žēlot;
Negoda prāts tiem sodību nesis. Bet Odisejs tomēr
Atpakaļ nenāks nemūžam, jo tālu no dzimtenes miris.»
- Aukle Eirikleja tūdaļ, tai atbildot, sacīja pretī:
70. «Kas tā par valodu, bērns, ko lūpas bez apdoma bilda?
Kāpēc tu saki, ka vīrs, kas tevi pie pavarda gaida,
Mūžam vaiņš nepārnāks mājās? Tev tiešām maz ticības sirdī!
Labi, tad citu ko teikšu! Ir redzama pazīme viņam —
Rēta, ko ierāvis kādreiz tam kullis ar baltajiem zobiem.
75. Mazgājot kājas, es redzēju to, tev gribēju tūdaļ
Pastāstīt visu; viņš satvēra mani ar rokām aiz rīkles,
Neļaudams bilst man ne vārda, jo toreiz tas prātīgi bija.
Seko uz leju man līdzī! Es varu pat galvu likt ķīlām;
Ja šeit es plekrāptu tevi, tad sodī visdrausmīgā nāvē!»
80. Prātīgā Pēnelopēja, tai atbildot, sacīja atkal:
«Māmiņa mīļā, tev veltī ir pētīt, ko padomā gudrā
Lēmuši mūžīgie dievi, kaut arī tu prātīga esi!

Tāpēc lai ejam mēs abas pie dēla, lai redzu es tūdaļ
Nekrietno precnieku liķus un to, kas ir apkāvis viņus.»

Teica tā viņa un gāja no augšējā kambara lejā.
Šaubījās viņa, kā runāt ar vīru: vai attālāk stāvēt
Jeb vai liet klāt, to sirsnīgi apskaut un noskūpstīt viņu.
Pārkāpjot aptēsto akmeni sliekšni, tā legāja zālē,
Nosēdās tieši Odisejam pretī pie pavarda liesmas,
Tuvu pie sienas; viņš sēdēja mierīgs pie kolonas garās,
Novirzot skatu uz zemi un gaidot, vai sacīs ko viņam
Raženā Pēnelopēja, kad redzēs to savējām acīm.
Bridī tā sēdēja klusām. Sirds izbrīnā apmulsā pēkšņi.
Pievērsot vēriņu skatu, tā itin kā pazina viņu;
Ieraugot riebiģās skrandas, tā bija jau pretējās domās.
Tēlemahs, valodu sākdam, taj teica ar īgnumu sirdī:

«Māte, ai nelaiķes māte! Sirds krūtīs tev cietā kā aķmens!
Kāpēc tu valries no tēva un nesēties tuvāk pie viņa?
Kāpēc tu esi tik klusa un nevalcā viņam ne vārda?
Nespētu cīta neviena ar lielāku spītību sirdī
Valrītles gaidītā vīra, kas, svešumā cietīs daudz moku,
Tomēr pēc divdesmit gadiem ir atgriezies dzimtenes zemē.
Krūtīs sirds tava arvien ir bijusi cietā kā aķmens!»

Prātīgā Pēnelopēja, tam atbildot, sacīja atkal:
«Tēlemah mīļais, man apmulsis prāts atz izbrīna līlāl
Nevaru parunāt vārda ar viņu, ne viņam ko valcāt.
Nevaru viņam pat skatīties acīs; un, ja nu patiešām
Būtu viņš Odisejs mans, kas atgriezies dzimtenē savā,
Tūdaļ pēc pārbaudes īsas viens otru mēs pazīsim vīģļi:
Ir mums kāds noslēpums šeit, kas vienīgi abiem ir zināms.»

Odisejs, dievīšķais cietējs, to klausoties, smaidīja laipni.
Valodu sākdam ar dēlu, viņš teica šos spārnotos vārdus:

«Neliedz to, Tēlemah, māte! Lai viņa nu pārbauda mani,
Gluži kā tīķas; tad raudzīsies viņa daudz laipnāk pret mani.
Tagad es esmu tik netīrs un tērpies vēl ubaga skrandās,
Tāpēc tā nonlevā mani un netīc, ka pārņācīs mājās;
Tagad lai apsveram labi, kā vajag mums rīķoties tālāk!
Ja ir kāds pilsētā savā kaut vienu tīķ nokāvis vīru,
Kuram maz radu un draugu, kas asīns varētu atrīķēt,
Tomēr tāds svešumā bēģ, stēdz radus un dzimtenī atstāt.
Pilsētas balstus mēs iznīķinājām, no Itakas ļaūdīm
Krietnāķos dēlus. Par visu to līķu tev pārdomāt labi!»

Prātīgais Tēlemahs tūdaļ, tam atbildot, sacīja pretī:
«Tēti mans mīļais, pats zīnī tu visu daudz labāk par mani!
Apgalvo ļaūdis, ka gudrībā esi tu pārāķs par visiem.
Sacensties nevar šai zīņā neviens no vīriem ar tevi.
Tāpēc ar priķeku tev sekosim tūdaļ. Es ceru, ka turpmāk
Netrūķs mums vīrišķās drosmes, cīķ būs mūsu rīķībā spēķa.»

Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, sacīja tūdaļ:
«Tagad es teīķšu tev to, man līķas, tā būtu vislabāk:

- Mazgāties ejiet vispirms un hitonus uzvelciet tīrus!
 Apģērbties pavēlēt arī jūs kalponēm visām šai namā!
 Dievišķais dziedonis tūdaļ ar skanīgo kitaru rokā
 Dosies mums visiem pa priekšu un vedīs mūs tikamās dejās,
 135. Tā ka lai kaimiņi visi un citi, kas ietu šeit garām,
 Klausoties varētu sacīt, ka valdniecei svīnamas kāzas.
 Vajag mums rīkoties tā, lai baumas par precnieku nāvi
 Klīstu pa pilsētu tad, kad visi mēs būsim jau tālu
 Projām no šejienes daudzroku dārzos. Tur apsvērsim tālāk,
 140. Kādu mums derīgu padomu tobrīd dos Olimpa valdnieks.»
 Teica tā viņš, un klausīja šie, kā Odisejs lika.
 Mazgāties gāja vispirms un hitonus uzvilka tīrus,
 Uzposās sievietes arī, bet dievišķais dziedonis tūdaļ
 Papēma kitaru dobo un sāka tiem modināt sirdi
 145. Ilgas pēc saldaļām dziesmām un līgajām rotaļu dejām.
 Drebeja plašais Odiseja nams, kad, dīpinot kājas,
 Dejoja taktssolī vīri un tikami apjoztās sievas.
 Dzirdot, kas notiek šai namā, tā sacīja gājēji daži:
 «Lai kam kāds precnieks patlaban svīn kāzas ar valdnieci lepo!
 150. Nekrietnā sieva! Vairs netikās gaidīt tai jaunības draugu,
 Netikās nosargāt namu, līdz kamēr viņš atgrieztos mājā!»
 Teica tā daži, gan nezinot visu, kas noticis bija.
 Saimniece, labā Eirīnome, tobrīd Odiseju vannā
 Mazgāja tīru un nozieda miesu ar olīvu eļļu,
 155. Deva tam hitonu krāšņu un apmetni meta ap pleciem.
 Atēna tūdaļ uz galvas tam dievišķu skaistumu lēja,
 Pilnāku augumu deva un skatu un savija cirtās
 Matus ap galvu, kas līdzīga šķīta nu lilijas ziedam.
 Itin kā sudraba kalējs, kam Hēfaists un Spulgace pati
 160. Devuši prasmī šai mākslā, lai veido tas brīnīškas lietas,
 Ietērpj mirdzošā zeltā, ko prasmīgi sudrabā kalis, —
 Gluži tā plecus un galvu tam skaistumā ietērpa dieve.
 Iznācis ārā no vannas, viņš mūžīgiem līdzināms šķīta.
 Iegājis atpakaļ zālē, tas sēdās uz atstātā krēsla
 165. Iepretī mīļotai sievai un sacīja, valodu sākdam:
 «Brīnīškā sieva, tev dievi, kas Olimpa mitekļos valda,
 Vienai tik mirstīgo vidū ir devuši sirdi bez jūtām!
 Nespētu cita neviena ar lielāku spītību sirdi
 Valrīties gaidītā vīra, kas, svešumā cietis daudz moku,
 170. Tomēr pēc diodesmit gadiem ir atgriezies dzimtenes zemē.
 Tagad tu, māmiņa, uzklāj man gultu, lai būtu kaut vienam
 Tikami atgulties tur, jo sirds tai ir līdzīga dzelzij!»
 Prātīgā Pēnelopēja, tam atbildot, sacīja atkal:
 «Dīvauns tu esi! Es neesmu lepna un nevalros tevis,
 175. Nebrīnos arī pavisam. Es atceros labi, kāds bijī
 Toreiz, kad devies no Itakas projām ar garāru kuģiem.
 Labi, Eirīkleja, tūdaļ tu uzklāj šim svešniekam gultu
 Ārpus guļamā kambara krāšņā, ko pats viņš ir cēlis!

180. Iznesiet arī jūs gultu šo stingro, tai spilvenus klājiet,
 Paklājus, villaines siltas un mirdzošos palagus arī!»
 Teica tā Pēnelopēja, lai varētu pārbaudīt viņu.
 Odisejs, tēdedzies dusmās, tā sacīja rūpīgiot sievai:
 «Sieva, patlešām šie vārdi jo dziļi man levaino sirdi.
 Kas tad šo gultu ir nolīcis citur? Pat pratējam labam
 185. Nebūtu viegli to darīt. Tik dievs kāds, no debesim nācis,
 Varētu pārnest to viegli no vienas vietas uz otru.
 Tomēr no mirstīgiem vīriem nevīlens pat jauneklā gados
 Nebūtu iekustinājis. Ir sevišķa pazīme slēpta
 Prasmīgi veidotā gultā; to taisīju pats ar šīm rokām.
 190. Olīva platajiem zarlem ple sētmales pagalmā auga,
 Spēcīga, pilna ar ziediem un resnumā līdzīga stabam.
 Tieši šai olīvai apkārt es guļamo kambari cēlu,
 Akmenti likdams ple akmens, un augšā to sedzu ar jumtu,
 Ielīku durvis tur stīpras un aplodām plekļautas cieši.
 195. Garlapu olīvai vēlāk es apgrīezu lapotni visu.
 Apcirtu vareno stumbru ar cirvi ple stīprajām saknēm,
 Prasmīgi nogludināju to tūdaļ pēc auklas un gultai
 Taisīju kāju no tā, bet caurumus urbu ar svārpstu.
 Sācis ar to, es veidoju gultu, līdz kamēr to beidzu,
 200. Greznoju vēlāk ar sudrabu, zeltu un ziloņa kaulu;
 Vēršādu purpura krāsā par pamatu lestlepu gultai.
 Tādas ir pazīmes tai; bet tomēr es nevaru zināt,
 Vai vēl ir vesela gulta un vai vēl tā agrākā vietā,
 Jeb vai kāds aizgrūdis citur, kad nocirtis olīvas kāju.»
 205. Teica tā viņš, šai atslāba sirds un grīlojās ceļi,
 Pazīmes dzirdot, — tās Odisejs viņai bij atklājis skaidri.
 Asarām plūstot pār vaigiem, tā metās strauji ple vīra,
 Sīrsnīgi apskāva viņu, tam skūpstīja vaigus un telca:
 «Odisej, neesi dusmīgs! Tu vienmēr starp mirstīgiem ļaudīm
 210. Bijt pats gudrākais vīrs, bet dievi bij lēmuši bēdas.
 Nebij mums vēlīgi viņi, lai abi mēs paliktu kopā,
 Ziedošo jaunību baudot un sasniedzot vecuma sliekšni.
 Nepārmet tagad neko un neesi dusmīgs pret mani,
 Tāpēc ka, ieraugot tevi, es nebiju tūdaļ tik laipna!
 215. Mīļajās krūtīs ik dienas sirds sajūta drausmīgas balles,
 Ka tik kāds nelietīgs svešnieks, šeit atnācis, neapkrāpj mani.
 Daudz jau ir ļaužu vīrs zemes, kam viltīgi nodomi prātā.
 Var būt, ka Helene, Zevtēva meita, šī argiete košā,
 Nebūtu pinusles torelz nemūžam ar svešnieku mīlā,
 220. Ja to tā zinātu iepriekš, ka drosmīgle ahaju dēli
 Atpakaļ aizvedīs viņu uz mīlamo dzimtenes zemi.
 Laikam to paskubināja kāds dievs uz nekrietno darbu;
 Helenes apziņu taču vēl nebija apmājis iepriekš
 Postīgais ļaunums, kas bija mums arī šo ciešanu sākums.
 225. Tagad, kad varēji slāstīt man visu tik skaidri un sīki,

- Kāda šī laulības gulta, kas paslēpta pārējo acīm, —
 Man tik un tev tā zināma bija, vēl kalponei vienai,
 Aktoriņai, ko tēvs mans, uz Itaku nākot, man deva;
 Gujamā kambara durvis arvien tā sargāja modri, —
 230. Šaubas man izgaisa sirdi, kas cieta man bija kā akmens.»
 Teica tā viņa, un skumjas vēl vairāk tam pildīja sirdi.
 Asarām ritot, viņš apskāva mīlo un godīgo sievu.
 Itin kā jūrniekiem pēkšņi, kad Poseidons plašajā jūrā
 280. Dragājis stiprcelto kuģi ar vētrām un varenām bangām,
 235. Parādās smaidī uz lūpām, ja tuvumā ierauga krastus;
 Daži tik iespēja glābties no nāves un pelēkās jūras;
 Peldot uz krastu, tiem riebigās dūņas ap ķermenī aplīp;
 Priecīgu prātu tie sauszemi sasniedz, kad dzīvība glābta, —
 285. Gluži tā smaidīja viņa, kad pavēra skatu pret vīru.
 240. Apvīja viņa Odiseja kaklu ar baltajām rokām.,
 Rožpirkste Ausma tos ritā vēl sastaptu asaras lejam,
 Nebūtu spulgacei Atēnai tobrīd jau citādas domas.
 Ilgi ple debesu malas tā nelaida nakti uz zemi,
 290. Kavēja zelttroņa Ausmu Okēāna malā un viņai
 245. Neļāva divričus izvest un jūgā siet ātrkāju zirgus —
 Lampu, Faētontu straujo, kas mirstīgļem ļaudīm nes gaismu.
 Odisejs, daudzpraša gudrals, nu sacīja mīlamai sievai:
 «Sieva, vēl neesam galā! Daudz grūtību būs vēl mums priekšā;
 295. Arī daudz rūpju un raizju joprojām būs jāpārcieš abiem;
 250. Pārbaudi ilgo un grūto man izturēt vajag līdz galam,
 Dižā Telrésija ēna tā, nākotni paužot, man teica
 Tieši tai dienā, kad nācu uz tumšajām Aīda mītnēm,
 300. Gribēdams biedrus uz dzimteni pārvest un izglābt pats sevi.
 Tagad, ai sieva, ir pienācis laiks mums doties uz dusul
 255. Likušles laulības gultā, mēs lemīgsim saldajā mīlēgā.»
 Prātīgā Pēnelopēja, tam atbildot, sacīja atkal:
 «Odisej, laulības gulta tev, protams, joprojām būs klāta,
 Kad tik to vēlēsies sirdī, jo dievi tev ļāvuši beidzot
 305. Pārnākt uz stiprcelto māju un mīlamo dzimtenes zemi.
 260. Ja tu par grūtībām runā, kā dievs to tev ielicis sirdī,
 Saki tad, kādas tās turpmāk tev būs, jo vēlāk, man liekas,
 Dzirdēšu visu. Mums nebūtu ļauni to tagad jau zināt.»
 310. Odisejs, daudzpraša gudrals, tai atbildot, sacīja atkal:
 «Dīvainā, kāpēc tu gribi, lai visu tik sīki tev stāstu?
 265. Tomēr es tagad to teikšu un neslēpšu turpmāk no tevis.
 Nebūs tev prieka par to, ko dzirdēsi tūdaļ; pats arī
 Nejutu prieka nekāda, bet pareģis lika man toreiz
 315. Doties uz svešajām zemēm, tvert gludīto airi ar rokām,
 Kamēr es nākšu tai malā, kur mirstīgle ļaudis virs zemes
 270. Nepazīst pelēko jūru, kur neliel ple barības sāli,
 Nepazīst daudzaiņu kuģus ar purpurā krāsotiem kakliem,
 Nelieto gludītos airus, kas itin kā spārnī ir kuģiem.

Skaidri pavisam man teica, ko neslēpšu turpmāk no tevis:
Ja man it pēkšņi kāds gājejs, ko satikšu svešajā zemē,
Izbrīnā sacis, ka rokamā lāpsta man spīdīgā plecā,
Gludīto arī pēc tam man lika spraut sparīgi zemē,
Atnest vislabākās veltes Poséidonam, valdniekam jūrā,
Vērsi un aunu tam ziedot, vēl kuili, cūkas kas aplec,
Atgriezties atpakaļ mājās un ziedot tikamas veltes
Pārējiem mūžīgiem dievliem, kas plašajās debesis mājo,
Visiem pēc kārtas, kā vajag. Tad bangainā jūrā par mani
Nāvei vairs nebūšot varas, bet, sasniedzot vecumu lielū,
Klusītēm pienākšot tā, kad paaudzes jaunas ap mani
Zaļos un laimīgas būs. Patiešām tā notiks, viņš teica.»

Prātīgā Pēnelopēja, tam atbildot, sacīja atkal:
«Ja jau nu mūžīgie dievi tev lēmuši vecumu lielū,
Nebūs tad cerības veltas tev laimīgi pārvarēt likstas.»

Pievēršot skatu viens otram, tā draudzīgi runāja viņi.
Kambari Eirínome un aukle, aizdedzot lāpas,
Atnesa apsegušus mīkstus un abiem uzklāja gultas.
Bet, kad jau rosīgi viņas tur uzklāja laulības gultu,
Sirmgalve atpakaļ gāja, lai dotos uz dusu pēc pūlēm.
Tūdaļ Eirínome, kalpone čaklā, tiem gāja pa priekšu.
Rādīja gaismu ar degošo lāpu un veda uz gultu.
Vedusi viņus pie gultas, Eirínome atpakaļ gāja;
Abi ar prieku no jauna tie iegulās vecajā gultā.

Tēlemahs, Filoitijs arī un Elmajs, raženais cūkgans,
Izbeldza priecīgās dejas; to piemēram sekoja sievas;
Paši kur kurals pa ēnaino namu tie nolikās gulēt.

Bet, kad pēc garajiem gadiem tie vienojās sirsnīgā milā,
Miegā tiem neslēdzās acis, jo valodas ievilkās ilgī.
Stāstīja dievišķā sieva, ko cietusi viņa šai namā,
Skatoties mājā ik dienas uz nekrietno precnieku baru,
Kā tie ir viņas dēļ kāvuši govīs un taucētās aitas,
Cik daudz tie dzēruši vīna no namā šai apslēptiem traukiem.
Varonis Odisejs arī tai stāstīja tūdaļ, cik posta
Darījis mirstīgiem ļaudīm, ko pārcietis, maldoties apkārt.
Klausījās Pēnelopēja ar priecīgu prātu šo stāstu;
Plakstos miegs nekrita agrāk, līdz kamēr viņš pabeidza visu.

Sāka viņš stāstīt, kā kikonu zemē reiz uzvaru guvis,
Kā tas reiz lotosa ēdēju krastā bij nokļuvis vēlāk,
Ko tam bij darījis kiklops un kādu par drosmīgiem biedriem
Saņēmis sodu, kad aprīja biedrus bez žēluma sirdī,
Un kā pie Aiola nācis, kas, uzņemdamis viņu jo laipni,
Vadījis labprāt uz māju, kā liktenis nejāvis viņam
Atgriezties dzimtenē milā, kā dzinusi viesuļa vētra
Atpakaļ zivīgā jūrā un krūtīs sirds smēlgusi ļoti,
Un kā Tēlėpilā nācis pie drausmīgiem laistrigoniešiem,
Kā viņš šeit zaudējis kuģus un biedrus kājbruņās spožās,

320. [Visus. Tik Odisejs glābies ar meinsānu kuģi no nāves.]
Stāstīja arī par Kīrki, cik viltīga bijusi burve,
Kā viņš tad nokļuvis vēlāk līdz tumšajām Aīda mītnēm,
Braukdams ar daudzairu kuģi un gribēdams padomu prasīt
Sīrmā Teirēstija ēnai, kā redzējis pārējos biedrus,
325. Mātī, kas dzemdēja viņu un maziņu uzaudzināja,
Un kā viņš saldaļās sīrēnu dziesmās ir klausījies ilgi,
Kā viņš ir nācis pie Klīstošām klīntīm, pie Harībdas rikles,
Skīllas, kas nepalāž sveiku nevīnu no mirstīgiem garām,
Un kā šā biedri aiz bada ir kāvuši Hēlija vēršus,
330. Un kā pats mākoņu granditājs Zevs tā līgano kuģi
Gabalos trīlecis ar zībeni spožo, kā raženie biedri
Gājuši bojā, kā izglābies pats no drausmīgās nāves,
Kā pie Ogīgijas nācis un arī pie Kalīpso, nīmfas,
Kā tā nav laidusi projām, sev tīkojot viņu par vīru,
335. Ēdīenu sniegusi dobajās alās, vēl apsolot arī
Nemirstību tam dāvāt un jaunības dienas uz mūžiem;
Tomēr tā varoņa prātu ar to vēl nespēja grozīt;
Kā tas, visbeldzot, pie falākiem nācis, daudz grūtību cīzdams, —
Viņi patiešām no sirds to cīnīja gluži kā dievu,
340. Lika to vadīt ar kuģi uz mīlamo dzimtenes zemi,
Deva tam zeltu, daudz mīrdzošā vara, daudz dažādu drēbju.
Tikko viņš bēdza šos pēdējos vārdus, te plepeši viņam
Uzmācās tīkamais miegs, kas aiznesa rūpes un raizes.
Spulgace Atēna tobrīd ko citu jau nolēma prātā:
345. Tikko kā nojauta viņa, ka dievlīkšais Odisejs bēdzo
Atspīrdzis saldaļā miegā un mīlā pie tīkamās sievas,
Lika tā zeltītroņa Ausmai, kas dzimusi rītā, no jūras
Celties un gaismu nest ļaudīm; tad dievlīkšais Odisejs cēlās,
Atstāja tīkamo gultu un sacīja Pēnelopejai:
350. «Sīeva, daudz rūpju un cīšanu abiem mums bija šai laikā.
Mūžam tu asaras lēji un gaidīji pārnākam mani.
Taču jau Krona dēls Zevs un pārējie mūžīgie dievi
Kavēja mani no dzimtenes tālu, kaut atpakaļ stēdzos.
Tagad, kad abi mēs ceļamies augšā no tīkamās gultas,
355. Rūpējies tālāk par mantu, kas atrodas šobrīd šai namā;
Lopus, ko precnieki lepnie šeit apkāva, rīkojot dzīres,
Gūšu pa daļai no citiem, pa daļai man abaju vīri
Dāvinās labprāt, līdz kūtis man visas ar loplem būs pilnas.
Tagad es došos uz laukiem, uz daudzkoku ēnainiem dārziem;
360. Gribu tur apmeklēt tēvu, kas skumst vēl joprojām par mani.
Rūpējies tālāk par visu, jo pati tu saproti labi!
Tikko kā atausis gaisma, it visi pa Itakas ielām
Runās par precnieku vīriem, kas namā šai nogalināti;
Tagad uz augšējo kambari dodies, tur kalpoņu vidū
365. Sēdi! Tik neraugies citos un nevaicā citiem ne vārda!»
Telca tā viņš un ieročus spožos sev lika ap pleciem,
Plecēla dēlu no miega, Filoītiņu, cūkganu arī,

Visiem pavēli deva tvert Areja leročus rokās.
Viņi tam klausīja tūdaļ un apvilka varkaitās bruņas,
Atvēra durvis un gāja, bet Odisejs devās pa priekšu.
Gaisma jau bija virs zemes, un Atēna, spulgace dieve,
Slēpjot tos biežajā miglā, no pilsētas vadīja ārā.

XXIV

- H**ermejs, Killēnes dievs, no lepnaļiem precnieku vīriem
 Dvēseles sauca pie sevis; viņš tobrīd turēja rokās
 Zelta scepteri krāšņu, kas mirstīgo acis slēdz miegā,
 Ja tik to vēlas, bet citus, kas dus, ceļ augšā no miega.
5. Mājis ar to, viņš dvēseles veda. Tās sekoja švirkstot,
 Itin kā sikspārņi tumsā pa drūmajām alām un kaktiem
 Lidinās, švirkstinot spārnus, kad pēkšņi kāds, leķēries klīntī,
 Nokrīt uz leju no virknes, tad turas tie atkal cits citā, —
 Ejot tā švirkstēja dvēseļu bari. To priekšgalā gāja
10. Hermejs, glābiņa nesējs, pa tumšiem un smacīgiem ceļiem,
 Garām gar Leikadas klīntī un plašā Okēāna straumi,
 Garām gar Hēlija vārtiem un garām gar Sapņuvāsts zemi.
 Beidzot tās traucās it visas uz ziedošo liliņu pļavu;
 Dvēseles, gurušo ēnas, tur salido bariem un dzīvo.
15. Viņas tur sastapa tūdaļ Ahīlleja dvēseli priekšā,
 Redzēja Patroklu arī, kam Antilohs stāvēja blakus;
 Bija tur drosmīgais Ajants, vislabākais augumā, skatā
 Pārējo danaju vidū pēc raženā Pēleja dēla.
 Pulcējās viņi arvien ap Pēleja drosmīgo dēlu.
 Nāca pie viņiem pēc tam Agamēmnona Atreida ēna
20. Skumušu seju, bet apkārt tam pārējie visi, kas reizē
 Krituši Aigista namā, tur atrodot drausmīgu nāvi.
 Pirmā Ahīlleja ēna tā, valodu sākdamā, teica:
 «Atreid, mēs domājam visi, ka zibeņu metējam Zevam
25. Mīļāks tu bijis arvien starp pārējiem vīriem pie Trojas,
 Tāpēc ka trojiešu zemē, kur ahaji cieta daudz likstu,
 Vadiji sīvajās cīņās daudz cilšu un drosmīgu vīru.
 Arī jau tevī patiešām pirms laika ir pārsteidzis pēkšņi
 Liktenis bargais, kas pienāk ikkatram, kurš dzimis vīrs zemes.
30. Labāk tu atradis būtu sev likteņa nolemto nāvi
 Toreiz, kad trojiešu zemē tu pavēlnieks biji pār visiem.
 Drosmīgie ahaji kopā tev uzvestu kapkalnu augstu;
 Slavu uz mūžīgiem laikiem tu atstātu arī vēl dēlam.
 Taču šī bēdīgā nāve tev likteņa nolemta bija.»
35. Atreida dvēsele tūdaļ, tam atbildot, sacīja pretī:
 «Laimīgais Pēleja dēls, ai Ahillej, līdzīgais dievam!

- Kritis tu esi pie Trojas, no dzimtenes tālu. Ap tevi
 Krituši trojiešu vīri un labākle ahaju dēli,
 Sākdami cīņu ap tevi; tu putekļu mutuļos straujos
 40. Gulēji, garšļauku kritis un aizmīrsis kaujratu cīņas.
 Veselu dienu mēs kāvāmiēs toreiz ap līķi, un arī
 Nebeļģtos cīņa, ja Zevs mūs ar viesuli nebūtu šķīris.
 Drīz vien mēs aiznesām tevi no cīņas pie dobajiem kuģiem,
 Nolikām mīkstajā gultā, ar ūdeni mazgājām miesu,
 45. Ziedām ar svaidāmo eļļu. Tad daudziem no danaju dēļiem
 Asaras bīra pār vaļģiem, un daudzi sev apcīrpa matus.
 Dzirdēja māte par tevi un iznīra tūdaļ no jūras
 Kopā ar pārējām nīmīām; tad pāri pār bangaino jūru
 Skanēja žēli tās balsis un satrūkās ahaju vīri.
 50. Visi tie celtos aiz ballēm un bēģtu pie dobajiem kuģiem,
 Nebūtu pienācis Nestors, kam pierēdzes bīja visvairāk.
 Sīrngalvja padomi gudrie arvien mums derīgi bīja.
 Vēlēdams ahajiem labu, viņš sacīja, valodu sākdams:
 — Argļeši, palieciet mīerā un nebēdziet, ahaju dēli!
 55. Nākusi varoņa māte no jūras ar pārējām nīmīām;
 Iznīra viņa šēit krastā, lai skumtu par kritušo dēlu. —
 Telca tā drosmīģiem ahajiem viņš, un bēģšana rīmās.
 Nostājās jūras sīrngalvja meītas ap tevi visapkārt;
 Asaras līedamas, mūģības drēbēs tās letērpa tevi.
 60. Mūzas, to devīņas bīja, tev dzlēdāja tīkamā balsī
 Bēru dzīesmas pēc kārtas, un asaras aumajām plūda
 Ahaju vīrļiem pār vaļģiem — tīk sēriģas bīja to dzīesmas.
 Septīņas dīenas un desmīt pēc kārtas, tīk nakšu vēļ arī
 Raudājām visī, kā mūģīģie dīevī, tā mīrstīģie ļaudīs.
 65. Astonpādsmītajā mēs nolīkām tevi uz sārta,
 Nokāvām greīzkāju vēršus un arī daudz taucēto aītu.
 Dīevu drēbēs pēc tam tu degī uz sakurtā sārta,
 Aplīets ar svaīdāmām zālēm un medu; daudz ahaju drošu
 Drūzmējās apkārt ap sārta, kas līesmoja, lēdedzīes spoģī, —
 70. Kājnīekī, jātnīekī braši, un sacēļās drausmīģa burzma.
 Tīkko kā Hēfaīsta līesmās tavs līķīs bīģ sadēdzīs pelnos,
 Ahīļeģ, rītā ar galsmu mēs savācām balsenos kaulus,
 Tīrvīnu lēģjām un svaīdāmās zāles uz pelnīem, bet māte
 Zelta amforu nesa — to Dīonīss viņai reīz deva,
 75. Patī tā sacīja toreīz, bet Hēfaīsts pagatavoģa.
 Raģenais Pēļeģa dēls, šai amforā balsenie kaulī
 Rūpīģī salīktī kopā ar kritušā Patroģla kaulīem,
 Sevīšķā urnā Antīloģa pelnī, ko vairāk par visīem
 Godāģī ahaju vīdū pēc mīļā Menoģīģa dēģa.
 80. Vēļāk uz abām šīm urnām ģo līelu un varenu kalnu
 Sametām kopīģīem spēķīem mēs, argļešu šķēpmeši svēģte,
 Redzamā jūrmalas krastā pie plašā Hellēsponģa vīļģīem,
 Lai to no tāļģenes arī ļau jūrā var jūrģīekī redģēt,
 Visī, kas dzīvo ļau tagad, un paaudģu paaudģes vēļāk.

85. Izlūdās māte no mūžīgiem dieviem viskrāšņākās balvas,
Izlika sacikšu vietā tās dižajiem ahaju dēļiem.
Daudzkārt tu sacikstēs bijis, kad apbedī varoni kādu
Jeb vai kad miris kāds slavenāks valdnieks; tad jaunekļi brašie
Jostu ap gurniem sev jož un pošas uz sacikstēm tūdaļ.
90. Apmulsis stājos no brīnuma liela, kad redzēju toreiz,
Kādas gan tīkamas balvas par godu tev atnesa māte,
Tetīda sudraba kājām, jo patīkams bijī tu dieviem.
Ahillej, nedzīsis slava tev mūžam, kaut arī tu miris!
Paaudžu paaudzes vēlāk arvien vēl pļeminēs tevi.
95. Kādu gan prieku sev guvu, kaut karu es laimīgi beidzu?
Tikko kā pārņācu mājās, Zevs lēma man drausmīgu nāvi:
Kritu no Aigista rokas, kad nodeva nekrietnā sieva!
Tā šeit tie runāja abi un draudzīgi valožu beidza.
Pļēnāca tobrīd pļe viņiem pats slavenais vadītājs Hermejs,
Precnieku dvēseles vezdams, ko Odisejs notrieca pišļos.
Ieraugot precnieku ēnas, tie izbrīnā gāja tām pretī.
Atreja dēls Agamēmnons no precniekiem pazina tūdaļ
Mīļo Melāneja dēlu, jo slaveno Amfimedontu;
Viesis viņš bija reiz šim, vēl dzīvojot Itakas salā.
105. Pļēnākot Amfimedontam, tā sacīja Atreida ēna:
«Kāpēc gan, Amfimedont, jūs nākat uz pazemi tumšo,
Visi jūs izcilie vīri un, liekas, tik vienādos gados?
Nespētu pilsētā vienā kāds izlasīt labākus vīrus!
Vai nu jums Poseidons jūrā ir laupījis dzīvību mīļo,
Sūtīdams briesmīgas viesuļa vētras un drausmīgas bangas,
Jeb vai uz sauszemes arī kāds laupītājs pārsteidzis ceļā,
Atdzīdams barotus vēršus un labākās aitas un kazas?
Jeb vai ar, pilsētas sargot un sievas, jūs krituši cīņās?
Tagad tu stāsti man visu, jo kādreiz es biju tev viesis.
115. Vai tu to alzmīrsis esi, ka kādreiz es, Itakā būdams,
Nācu ar Atreidu, līdzīgo dievam, lai Lāerta dēlu
Sauktu uz cīņu pret Troju ar dobajiem skaistklāju kuģiem?
Tikai pēc mēneša vēl mēs devāmies jūrā. Ar pūlēm
Odisejs, pilsētu grāvējs, bij pierunāts doties pret Troju.
120. Raženais Amfimedonts, tam atbildot, sacīja atkal:
«Slavenais Atreja dēls, ai tautvedī, varoni dižais!
Atceros visu, ai Zevtēvam mīļais, ko tagad tu saki!
Tāpēc jau arī tev stāstīšu labprāt un atklāti visu,
Kāpēc tik pļepeši visus mūs pārsteidza drausmīgā nāve.
125. Tikojām ļoti Odiseja sievu, jo sen viņš bij projām.
Viņa mūs nedzīna ārā, bet neposās arī uz kāzām;
Taču gan slepeni sirdī mums rikoja drausmīgu galu.
Beidzot viltīga doma starp citu tai ienāca prātā:
Sameklēt aužamos stāvus un audināt audeklu lieļu,
Smalku, it sevišķi platu, un tūdaļ mums sacīja viņa:
130. — Jaunekļi, precnieki manī! Ir dievišķais Odisejs miris!
Tikai, es lūdzu, ar kāzām jums nevajag steigties, līdz kamēr

- Audeklu nobeidzu visu -- jo velti var bojāties dziļā! —
 Lāertam mirstamai segai, pirms piepeši pārsteigtu viņu
 135. Liktenis bargais un nāve, kas sāpina visus tik ļoti;
 Ahaju sievas bez gala tad peltu un gānītu mani,
 Ja tas bez liķauta paglabāts tiktu, kas bijis tik bagāts! —
 Telca tā viņa; mums vīrišķā sirds tai klausīja tūdaļ.
 Dienu pēc dienas tā cītīgi auda šo audeklu lielo:
 140. Naktī tā fededza lāpas un ārdīja atpakaļ austu.
 Tā mūs trīs gadus šī krāpa, un ahaji ticēja viņai.
 Bet, kad jau ceturtais nāca un tuvojās gadskārtu mīja,
 Aiztekot mēnešiem ātri un mainoties dienai ar dienu,
 Kāda no sievām, kas zināja skaidri, mums stāstīja visu;
 145. Arī mēs pārsteidzām pašu, kad ārdīja audeklu krāšņo.
 Tomēr pret gribu un apstākļu spiesta tā pabeldza darbu.
 Bet, kad tā izauda liķautu lielu un mazgāja tīru,
 Izklāja plaši, tas mirdzēja pretī kā saule vai mēness.
 Pēkšņi kāds jaunprātīgs dievs Odiseju pārveda mājās,
 150. Tālu uz laukiem, kur cūkgans tam būdīnā pajumti deva.
 Miļais Odiseja dēls tur sastapās tobrīd ar tēvu,
 Atgriezies mājās no smilšainās Pīlas ar melnsānu kuģi.
 Lēmuši precniekiem nekrietnu nāvi, tie atgriezās abi
 Tūdaļ uz slavenās pilsētas namu; tur pēdējais nāca
 155. Odisejs, daudzpraša gudrais, bet Tēlemahs ieradās agrāk.
 Ietērptu skrandainās drānās, to atveda raženais cūkgans;
 Izskatā līdzināms bija tas ubagam vecam un vārgam,
 [Lēnām vilkās ar spleķi un riebiģiem kankariem sedzies.]
 Nebija prātā nevienam no mums, pat vecākam gados,
 160. Ka tas ir Odisejs bijis un negaidot pārnācis mājās.
 Nekrietni lamājām viņu, un arī tas apmētāts tika.
 Sākumā ilgāku laiku viņš cietā ar mierīgu prātu
 Visu, jau pārnācis mājās, kaut grūdām un lamājām viņu.
 Bet, kad jau Algīdas nesējs tam ledvesa drosmīgu prātu,
 165. Kopā ar raženo dēlu viņš aizvāca ieročus spožos,
 Nolika mantnīcā tos, ar aizbīdni noslēgdams durvis.
 Viltību paslēpis sirdī, viņš ieteica Pēnelopejai
 Izlikt mums, precniekiem, stopu un pelēkos cirvjus, lai tūdaļ
 Cīņa mums, nabagiem, sāktos un asinis pludotu straumēm.
 170. Nebija tāda neviena no mums, kas varenam stopam
 Varētu uzspīlēt stiegru, jo spēki mums bija par vājiem.
 Bet, kad šis varemais stops jau nāca Odiseja rokās,
 Kurnēt mēs sākām it visi pret cūkganu, saukdami skaļi
 Nedot tam stopu un šautras, kaut arī to gribētu ļoti;
 175. Tēlemahs tomēr to ledrošināja un lika tam pasniegt;
 Odisejs, dievlīķšais cietējs, to saņēma priecīgu prātu.
 Viegli viņš uzvilka stiegru un izšāva šautru caur cirvjiem,
 Stājās uz slēkšņa pēc tam un raldīja steldzīgās šautras,
 Raugoties īgni visapkārt, un tūdaļ Antīnoju gāza;
 180. Nāvneses skaudrās pēc tam viņš raldīja pārējiem vīriem,

- Tēmēdams tieši pret šiem; šie saņima cits pakal citam.
 Varēja nomanīt skaidri, ka dievs kāds tiem palīgā nācis.
 Sekojot ārprātam savam, tie citu pēc cita pa namu
 Gāza pa labi un kreisi un šķaidīja precnieku galvas.
185. Pildījās zāle ar vaidiem, klons melnajās asinīs mirka.
 Tā, Agamemnon, mēs aizgājām bojā. Vēl tagad patlaban
 Mūsējo liķi Odiseja namā guļ samesti kaudzē.
 Nezina mājās par to vēl neviens no mūsējo radļiem, —
 Asinis melnās no brūcēm šie mazgātu, izliktu liķus,
190. Raudātu skaļi, tā pēdējo godu mums, mirušiem, rādot.»
 Draudzīgi atbildot viņam, tā sacīja Atrelda ēna:
 «Laimīgais Lāerta dēls, ai Odisej, daudzpraša gudrais!
 Bija patlešām tev piešķirta sieva ar tikumiem krietniem!
 Kāda ir bijusi sirds jo prātīgai Pēnelopejai,
195. Krietnā Ikarija meitai! Odiseja ilgojās viņa,
 Mīlamā jaunības drauga, un tāpēc tās tikuma slava
 Nezudīs mūžam virs zemes. Par prātīgo Pēnelopeju
 Dziedoņiem mūžīgle dievi liks skandināt tikamas dziesmas.
 Citāda bija Tindāreja meita, kas slepkavas rokās
200. Nodeva jaunības draugu, un dziedoņi drausmīgu dziesmu
 Mirslīglem dziedās par viņu; uz mūžiem tā nekrietnu slavu
 Sagādā sievietēm visām, kaut arī tās būtu bez vainas.»
 Tobrīd mirušo ēnas tā draudzīgi sarunu beidza,
 Stājušās tumšajās Aīda mītnēs zem zemes jo dziļi.
205. Šie tad no pilsētas devās uz laukiem un sasniedza ātri
 Krāšņi iekopto Lāerta dārzu, ko kādreiz pats Lāerts
 Rūpīgi iekojis bija, te netaupot pūļu un darba;
 Bija tur arī tam māja un apkārt tai pārējās ēkas.
 Lāerta strādnieki vergi šeit pulcējās kopā ik dienas,
210. Gulēja, sēdēja, ēda un darīja visu, ko lika.
 Dzīvoja Lāerta namā vēl sikele, vecīte kāda;
 Viņu tā rūpīgi kopa šeit tālu no pilsētas ārā.
 Pavēris skatu pret dēlu un kalplem, tā Odisejs teica:
 «Tūdaļ it visi jūs steidzieties iekšā šai skaistceltā namā!
215. Nokaujiet labāko cūku un pusdienām sagatavojiet!
 Pirmāis es iešu pie tēva, lai varētu pārbaudīt viņu,
 Vai tas vēl pazītu mani, ja redzētu tieši sev priekšā,
 Jeb vai tam būtu es svešs, jo ilgi es tālumā klīdīs.»
 Telcis šos vārdus, viņš atdeva šķēpu un vairogu vergļiem.
220. Viņi ar steigu nu iegāja iekšā, bet Odisejs tūdaļ
 Devās uz auglīgo dārzu, tur cerēdams pārbaudīt tēvu.
 Dolija nebija tur, kad iegāja lielajā dārzā;
 Nebij tur vergu, ne Dolija dēlu; tie bija patlaban
 Laukā erkšķkrūmus vākt, lai varētu ležogot dārzu.
225. Sirmgalvis Dolijs tiem izgāja līdzī un vadīja dēlus.
 Košajā dārzā pie darba viņš sastapa Lāertu vārģo,
 Tērpušos nelīrās drēbēs un lrdinām zemi ar lāpstu;
 Hītons bija tam salāpīts, nejauks, bet apautas kājas

230. Vēršādas stilbsargiem veciem, lai dadži tam nedurtos stilbos;
 Rokas tam sargāja cimdi pret asajiem ērkšiem, bet galvu
 Kazādas cepure sedza. Viņš sirdī skuma par dēlu.
 Odisejs, dievišķais cietējs, to redzēja tādu, šurp nācis;
 Vecums to salieca liku, un skumjas tam nomāca sirdi;
 Atspiedis galvu pret bumbleri augsto, viņš asaras lēja.
235. Brīdī viņš šaubījās sirdī un prātā, ko darīt patlaban,
 Vai nu tam mesties pie tēva, to apkampt un sirsniņi skūpstīt,
 Izstāstīt viņam it visu, kā atgriezies dzimtenes zemē,
 Jeb vai ko valcāt vispirms un viņu pārbaudīt siki.
 Apsverot sirdī it visu, tam tomēr par labāku šķita
240. Pārbaudīt sirmgalvi vārgo vispirms ar sarunu laipnu.
 Dievišķais Odisejs beidzot, tā lēmis, ple Lāerta gāja.
 Nollecis galvu pret zemi, tas apraka saknes ap koku.
 Pienācis Lāertam blakus, tā raženais Odisejs teica:
 «Sirmgalvi, redzu, tu saproti labi, kas jādara dārzā!
245. Pūles nav taupītas šeit, te labākā kārtība valda:
 Bumbleri, olīvas, vīģes un dobes ar smaržīgām puķēm,
 Vīnkoki ķekariem pilnie ir rūpīgi kopti ik dienas.
 Tomēr ko gribu tev teikt, bet tāpēc tu neesi dusmīgs:
 Tikai tu sevi gan neesi kopis; ir gurdī jau soļi,
250. Smaga tev vecuma nasta, ir netīras, lāpītas drēbes.
 Taču ne slinkuma dēļ tavs saimnieks ir aizmirsis tevī!
 Nomāktam vergam tu neesi līdzīgs, ja vēroju tavu
 Augumu, ārieni stalto. Patiešām tu ķēnišķīgs esi!
 Tomēr tev derīgāk būtu, ja, mazgājies vannā un ēdis,
255. Atgultos mīkstajā gultā, kā piederas sirmgalvīm katram.
 Tagad tu saki man skaidri un taisnību neslēp no manis:
 Kas ir tavs kungs? Kā dārzu patlaban tik rūpīgi sargi?
 Saki man taisnību visu, lai skaidri es varu to zināt:
 Vai gan patiešām es esmu jau Itakas salā, kā tikko
260. Teica kāds vīrs, ko, dodoties šurp, es sastapu ceļā?
 Tomēr viņš nebija laipns, jo netikās kavēties brīdī,
 Uzklautos mani un stāstot par vīru, kas mani reiz mājā
 Mieloja laipni, vai dzīvs vēl vīrs zemes, kur tagad tas dzīvo,
 Jeb vai jau miris ir sen un devies uz Aīda mītnēm.
265. Uzmani, sirmgalvi, labi un klausies, ko tagad tev teikšu:
 Mīļajā dzimtenes zemē reiz mīloju svešnieku kādu;
 Labprāt tam pajumti devu, un nebija mirstīgo vidū
 Cīta starp svešniekiem daudziem, kas būtu man bijis vēl mīļāks.
 Toreiz viņš stāstīja man, ka esot no Itakas salas,
270. Raženā Lāerta dēls, jo krietnā Arkeisija ciltzars.
 Atvedis viesi uz māju, es labprāt tur mīloju viņu,
 Sirsniņi mīlēdams to, jo visa man bija papīnam.
 Arī dāvanas krāšņas tam devu par draudzības zīmi:
 Septiņus talantus zelta, kas gaumīgi apstrādāts bija,
275. Sudraba maisāmo trauku, jo brīnišķi rotātu puķēm,
 Divpadsmit vienkāršus apmetņus arī un paklājus krāšņus,

Divpadsmit sieviešu segas un divpadsmit hitonus krāšņus;
Pledevām visām šīm balvām tam dāvāju verdzenes četras,
Kādas bij tikamas sirdij, visveiklākās rokdarbu prasmē.»

280. Sirmgalvis asaras lēja un sacīja, atbildot viņam:
«Svešniek, patiesi tu nācīs šai zemē, par kuru tu vaicāi!
Tomēr patlaban šeit valda vēl jauni un nekrietni vīri.
Velti tu šķiedis it visas šīs balvas, tam dodams bez mēra!
Ja tu to atradis būtu šeit dzīvu starp Itakas vīriem,
285. Labi viņš mīlotu tevi un, dodams tev mirdzošas balvas,
Vadītu mājās; tam atmaksāt vajag, kas dāvanas ņēmis.
Tagad tu atbildi skaidri un taisnību neslēp no manis:
Cik jau ir gadu no brīža, kad bija šīs viesis pie tevis,
Nelaiimes vajātais svešnieks, mans Odisejs? Kādreiz viņš bija ...
Vai nu to apēda zivis kur jūrā, vai sauszemē arī
290. Tālu no dzimtenes zemes un tālu no mīļajiem draugiem,
Zvēriem un putniem par barību kļuva. Ne tēvam, ne mātei
Nebra asaras gaužas, to mirstamā palagā tērpjot.
Prātīgā Pēnelopēja, kas pūrā daudz atveda līdzī,
295. Nekliedza skaļi pie mirstamās gultas par vīru, kā klājas,
Aizspiežot mirēja acis un parādot pēdējo godu.
Tagad tu saki man skaidri un taisnību neslēp no manis:
Kas tu? No kurienes esi? Kur dzimtene, vecāki tavi?
Kur ir tavs steidzīgais kuģis, kas Itakā atveda tevi
300. Līdzī ar dievlīškiem biedriem? Vai atbrauci kopā ar citiem
Svešajā kuģī? Tie izlika tevi un aizbrauca tālāk?»
Odisejs, daudzprāša gudrais, tam atbildot, sacīja tūdaļ:
«Taču ar prieku it visu tev atklāti stāstīšu tūdaļ:
Es no Alibantas esmu, kur dzīvoju slavenā pili;
305. Afeldants krietnais mans tēvs, Polipēmonīds bija mans vectēvs,
Epērijs esmu es pats; kāds ienaidīgs dēmons ar vētru
Atdzina mani pret gribu no tālās Sikānijas krastiem.
Kuģis šeit ostā man stājies jo tālu aiz pilsētas ārā.
Pieci jau gadi ir apkārt no brīža, kad Odisejs toreiz
310. Bija pie manis un atstāja kuģi Alibantas krastus.
Nelaiimes sistais! Tam toreiz jau lidoja putni pa labi!
Priecājās, ieraugot tos, un šķirāmies abi bez rūpēm;
Arī viņš priecājās līdzī, jo cerību lolojām sirdī
Satikties bieži vēl turpmāk un mainīties dāvanām krāšņām.»
315. Teica, un Lāertu tūdaļ melns skumju mākonis sedza.
Pēkšņī ar abējām rokām viņš sagraba netiros pīšļus,
Bēra uz sirmajiem matiem un vaiņānāt iesāka skaļi.
Nespēja valdīt vairs Odisejs sirdī, viņš plepeši nāsī
Sajuta stājamies elpu, kad redzēja mīlamo tēvu.
320. Metās pie tēva, to apkampa mīļī un skūpstīdams teica:
«Tieši tas esmu, ai tēv, par kuru patlaban tu vaicāi!
Divdesmitajā gadā es pārnācu dzimtenes zemē!
Rimsties nu vaiņānāt, tēvi! Beidz skumdināt sirdī un raudāt!
Skaidri tev sacīšu visu, jo nevajag kavēt ne mirkli:

325. Precnieku vīrus pēc kārtas es nogāzu vakar ar šautrām,
Atriebdams viņiem par zaimiem un dvēseli kremtošiem darblem.»
Savukārt sirmgalvis Lāerts, tam atbildot, sacīja atkal:
«Ja tu patiesi mans Odisejs esi, šurp pārnācis mājās,
Saki man pazīmi kādu, lai droši es varu tev ticēt!»
Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, sacīja atkal:
«Apskaņi labi vispirms pats savējām acīm šo rētu,
Ko man ar baltajiem zobiem reiz Parnasā iecirta kuilis,
Izejot medībās mežā! Tu kopā ar cienīto māti
Sūtīji mani pie radiem, jo Autoliks, mātestēvs mīļais,
335. Atnācis šurp, reiz solījās svētī daudz balvu man dāvāt.
Labi, tad minēšu tālāk tev arī tos kokus, ko kādreiz
Devi šai iekoptā dārzā. Es toreiz vēl biju gan mazliņš,
Gājām pa dārzu mēs abi. Par kociņu katru šai dārzā
Vaicāju tevi. Tu sauci tos vārdā un rādīji katru.
340. Trīspadsmit bumbieru kokus man devi, bet ābeļu desmit,
Četrdesmit vīgkokus skaistus, tad solījies vēlāk man dāvāt
Piecdesmit vīnkoku rindas, kas veselu gadu likst augļos, —
Redzu jau arī patlaban tur ķekarus dažādās krāsās,
Ja tik nu Zevtēva lietus mums uznāktu laikā no augšas.»
345. Teica tā viņš; šim atslāba sirds un grīļojās ceļi;
Sakrita pazīmes visas, kā Odisejs sacīja viņam.
Dēlu viņš apkampa mīlo un saņima zemē bez spēka.
Odisejs, dievišķais cietējs, to satvēra tūdaļ uz rokām.
Bet, kad viņš atguva elpu un samana atgrīezās krūtīs,
350. Pavēris skatu pret dēlu, tas sacīja, valodu sākdamš:
«Zev, mūsu tēvi Patiesi ir dievi vēl Olimpa kalnā,
Ja par šiem nekrietniem darblem tie atriebās precnieku vīriem!
Tomēr patlaban man sirdi māc drausmīgas bailes, ka pēkšņi
Neceļas Itakas vīri pret mums un nesūta vēstis
355. Apkārt par precnieku nāvi un neziņo kefallēniešiem.»
Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, sacīja atkal:
«Nebaidies velti par to! Lai rūpes tev nesatrauc prātu!
Seko man tūdaļ uz namu, kas atrodas tuvu pie dārza!
Ir jau šeit Tēlemahs arī, ir govjgans un raženais cūkgans.
360. Viņus es sūtīju šurp, lai tūdaļ tie mielastu rīko.»
Teica tā viņi un aizgāja abi uz skaistcelto namu.
Tikko kā legāja viņi šai ērtajā Lāerta namā,
Sastapa priekšā Tēlcmahu tur un abus vēl ganus;
Gaļu tie gabalos grieza un maisīja dzirkstošo vīnu.
365. Sirmgalvi Lāertu, cēlsirdi dižo, tur mazgāja tūdaļ
Sikele, kalpone sirmā, un zieda ar olīvu eļļu,
Sedza ar apmetni krāšņu, bet Atēna, spulgace dieve,
Stājusies tautvedim blakus, vēl valroja locekļos spēku,
Lielāku darija viņu kā agrāk un jaunāku skatā.
370. Izkāpa Lāerts no vannas, un brīnījās Odisejs ļoti,
Ieraugot tēvu kā mūžīgo dievu tam soļojam pretī.

Pacēlis balsi pret tēvu, viņš telca šos spārnotos vārdus:
«Laikam patiešām, ai tēv, no dievliem kāds Olimpa mītnēs
Skaistāku darījis tevi un augumu lielāku devis.»

375. Prātīgais sirmgalvis Lāerts, tam atbildot, sacīja pretī:
«Ja es — ai Zev, mūsu tēv, ai Apollon, Atēna arī —
Būtu tāds bijis kā senāk, kad, valdīdams kefallēniešos,
Sagrāvu Nērikas mūrus, kas atradās cietzemes krastos,
Tad es, tāds būdams, jau vakar par palīgu augstjūmta namā,
380. Apjozis zobenu plecos, tev nostātos blakus un būtu
Padzinis precniekus lepnos un daudzus šo jaunekļu vidū
Notricis zālē gar zemi. Sirds krūtīs tad liksmotu tava.»

Odisejs tobrīd un Lāerts tā draudzīgi sarunu beldza.
Tikko bij izcepta gaļa un salikta mielasta galdos,
385. Nosēdās viņi pēc kārtas uz mīkstajiem krēsliem un soliem.
Visi ple maltītes pielika rokas, un tobrīd jau arī
Atgriezās sirmgalvis Dolijs un visi šā sirmgalvja dēli,
Guruši grūtajā darbā; tos atsauca tobrīd no lauka
Māte, sikele sirmā, kas audzēja dēlus un arī
390. Sirmgalvi rūpīgi kopa, kad vecums tam laupīja spēkus.
Ienāca istabā viņi un, redzot Odiseju priekšā,
Apstājās pēkšņi aiz izbrīna liela, bet Odisejs tūdaļ,
Pavēris skatu pret tiem, tā sacīja, valodu sākdam:

«Apsēdies, vecais, un ēd! Ar izbrīnu neraugies manī
395. Ilgi mēs sēžam šai namā un vēlamies azaidu baudīt,
Tikai vēl gaidījām jūs, kad pārnāksit mājā pēc darba.»

Teica tā viņš; tad gāja ple kunga ar izplestām rokām
Dolijs, to apkampa cleši un skūpstīja roku ple delnas.
Valodu sākdam ar viņu, tas telca šos spārnotos vārdus:
400. «Mīļais, tu atgriezies beldzot! Mēs gaidījām tevi tik ļoti!
Nebija cerību mums, bet dievi šurp atveda tevi!
Apsveicu tevi un vēlu tev prieku! Lai palīdz tev dievi!
Tagad tu saki man skaidri, lai varu es taisnību zināt:
Val tas ir paziņots sleval, jo prātīgai Pēnelopejai,
405. Ka tu jau pārnācis mājā, vai vēstnesi sūtīt tai tūdaļ?»

Odisejs, daudzpraša gudrais, tam atbildot, sacīja atkal:
«Vecais, to viņa jau zina! Tev nevajag rūpētles velti!»
Teica tā viņš, un nosēdās Dolijs uz gludītā krēsla;
Ienāca Dolijs dēli ple slavenā Lāerta dēla,
410. Apsveica viņu jo laipni un sirsniņi spieda tam roku,
Nosēdās kopā ar citiem ple Dolijs, mīlamā tēva.

Tobrīd tā Lāerta namā tie rīkoja maltīti jautru.
Baumas nu mudīgi klīda it visur pa pilsētu apkārt,
Pauzdamas precnieku drausmīgo nāvi un likteni balgo.
415. Bariem vien pulcējās ļaudis, kad dzirdēja viņi šo vēsti.
Kliegdami brēkdami tūdaļ tie metās Odiseja namā,
Iznesa līkus no tā un savējos glabāja visi.

Tos, kas no pilsētām citām un salām uz šejieni nāca,
Salika ātrajos kuģos un zvejnleki aizveda mājās.

420. Paši uz sapulču laukumu steidzās ar skumušu sirdi.
 Bet, kad jau sanāca ļaudis un laukumā ieradās visi,
 Piecēlās varonis Elpeīts un runāja sapulces priekšā;
 Drausmīgas sāpes par dēlu Antinoju krimta tā sirdi —
 Dievišķais Odisejs viņu starp precniekiem nogāza pirmo.
425. Asaras liedams par to, viņš sacīja, valodu sākdam:
 «Pilsoni, milzīgu postu šis Odisejs ahajiem nesīs!
 Daudzus drosmīgus vīrus viņš aizvedīs projām ar kuģiem,
 Zaudējis līganos kuģus un zaudējis kareivjus visus!
 Beldzot viņš atgriezās mājās un apkāva kefallēniešus.
430. Kamēr viņš Itakas salu nav atstājis, bēgdams uz Pīlu
 Jeb val uz dievišķās Elīdas zemi, kur epeji valda,
 Dosimies visi pret viņu, lai nebūtu jākaunas vēlāk!
 Negods uz mūžīgiem laikiem tas paaudžu paaudzēs būtu,
 Ja mēs šiem slepkavām ļauniem par apkautiem dēliem un brāļiem
435. Nespētu atriebt! Tad ilgāk vairs negribu dzīvot virs zemes.
 Labāk jau tūdaļ man mirt, uz pazemi mirušiem sekot!
 Iesim pret viņiem, lai nespēj tie aizbēgt ar kuģiem pa jūru!»
 Telca tā, asaras liedams, un ahaji juta tam līdzī.
 Tobrīd pienāca Medonts un dievišķais dziedonis Fēmijs,
440. Tikko kā cēlušies abi no miega Odiseja namā.
 Brīnījās visi par tiem, kad sapulcē ieradās abi.
 Medonts tā sacīja viņiem, jo pieredzes netrūka viņam:
 «Uzklausiet mani jūs, Itakas vīri, ko tagad jums teikšu!
 Ne jau bez mūžīgo ziņas šo darbu ir Odisejs veicis!
445. Redzēju pats es mūžīgo dievu, kas Mentora skatā
 Palīgā nāca un nostājās tuvu pie Lāerta dēla.
 Tiešām šis mūžīgais dievs, Odisejam pienācis tuvu,
 Mudīja viņu uz cīņu un, vajādams precniekus lepnos,
 Metās ar īgnumu virsū, un bariem tie sajīma zemē.»
450. Telca tā viņš, un šaušalas bālās tos pārņēma pēkšņi.
 Hallterss, Mastora dēls, nu iznāca sapulces priekšā;
 Pagātni zināja viņš un nākotni paredzēt spēja.
 Vēlēdams labu it visiem, viņš sacīja, valodu sākdam:
 «Itakas vīri, jel uzklausiet mani, ko teikšu patlaban!
455. Jūsu ļaunuma dēļ ir radusies visa šī likstā!
 Taču jums netikās klausīt ne mani, ne Mentoru arī,
 Tautganu krietno, lai neprāta darbus šeit izbeigtu dēli.
 Tomēr aiz negoda prāta tie strādāja nellešu darbus,
 Postīja tālāk Odiseja mantu un negodināja
460. Arī tā sievu, jo šķīta jau visiem, ka nepārnāks mājās.
 Tagad mans padoms ir tāds: Jel klausiet, kā šoreiz jums sakui
 Neiesim tomēr, lai nebūtu jākrīt vēl lielākā likstā!»
 Telca tā viņš, un piecēlās vīri ar varenu troksni —
 Bija to vairāk par pusi, bet laukumā palika citi,
465. Tāpēc ka netika viņiem šī runa, jo vēlējās viņi
 Eipeltam sekot, un tūdaļ šie visi pie ieročiem ķērās.
 Bet, kad jau varkaltās bruņas ap ķermenti mirdzēja viņiem,

- Tūdaļ pulcējās visi no jauna pie pilsētas plašās.
 Vīrus šos vadīja Elpelts ar bērnišķām ledomām prātā;
470. Domāja tobrīd viņš atriekt par dēlu, bet atpakaļ pārnākt
 Tomēr tam nebija lemts, jo viņu tur pārsteidza nāve.
 Atēna tieši šai brīdī tā sacīja Kronīdam Zevam:
 «Krona dēls, Zev, mūsu tēv, visaugstākais mūžīgo vidū!
- Tagad man atbildi skaidri: ko esi tu nolēmis prātā?
 475. Vai tu joprojām vēl rikosi karus un drausmīgās cīņas,
 Jeb vai jau abaju vidū tu mieru un draudzību celsi?»
 Krona dēls, mākoņu krājējs, tai atbildot, sacīja tūdaļ:
 «Kāpēc tu, mīlotā meita, tik sīki nu izvalcā mani?
 Vai gan nav noticis tā, kā pati tu lēmusi prātā?
480. Odisejs, pārnācis mājās, ir taču jau sodījis viņus!
 Dari, kā tik! Es teikšu tik to, kā būtu vislabāk:
 Dievišķais Odisejs tagad ir sodījis precniekus lepnos;
 Salīdzis draudzīgu mieru, lai Odisejs valda joprojām.
 Savukārt atzīmē uz mūžu mēs ieteiksim Itakas tautai
 485. Notriektos dēlus un brāļus. Lai turpmāk tie cieni cits citu
 Gluži kā agrāk! Lai mierā un turībā plauktu šī zeme!»
 Teicis tā, paskubināja uz to, ko vēlējās dieve.
 Lejup tā metās ar steigu no Olimpa galotnes augstās.
 Bet, kad jau tikamo mielastu viņi šeit beiguši bija,
490. Dievišķais Odisejs cēlās un sacīja, valodu sākdamas:
 «Tagad lai iziet kāds ārā un raugās, vai viņi jau tuvul!»
 Izgāja ārā nu Dolijs dēls, kā Odisejs lika.
 Pārkāpis pāri pār sliekšni, viņš visus jau redzēja tuvu,
 Tūdaļ Odiseju sauca un teica šos spārnotos vārdus:
495. «Viņi patlaban jau tuvul! Lai ātrāk mēs ieročus tveram!»
 Teica tā viņš; tie plecēlās strauji un ieročus tvēra;
 Četri Odisejam blakus, bet seši bij Dolijs dēli,
 Arī pats Dolijs un Lāerts vēl mirdzošos ieročos tērpās,
 Lai gan tie bija jau sirmi, bet apstākļi kareļvīrus rada.
500. Bet, kad ar mirdzošo varu sev ķermeņi apsedza visi,
 Atvēra vārtus un gāja. Tos dievišķais Odisejs veda.
 Plepeši Atēna, Zevtēva meita, tad nāca pie viņiem,
 Pieņemot Mentora skatu, tā augumu, seju un balsi;
 Odisejs, dievišķais cietējs, to ieraugot, priecājās ļoti.
505. Tūdaļ Tēlemaham, mīļajam dēlam, viņš teica šos vārdus:
 «Ja jau tu, Tēlemah, esi šurp nācis, tad parādi drosmi!
 Tūdaļ šeit, sākoties cīņai, būs redzami labākie vīri.
 Tagad tu nedari kauna Odiseja senčiem, kas agrāk
 Pārākli bija vīrs zemes ar vīrišķu spēku un drosmi!»
510. Prātīgais Tēlemahs, atbildot tēvam, tā sacīja pretī:
 «Tūdaļ to, tēv, tu redzēsi pats, ja patiksies prātam!
 Senčiem taviem es nedaru kaunu, kā tagad tu domā.»
 Teica tā viņš, un priecājās Lāerts, šo valodu dzirdot:
 «Varente dievi, cik brīnišķīga diena! Es priecājos ļoti!

515. Dēls mans un mazdēls ir sākušī ķildu par vīrišķo drosmi!»
 Atēna, spulgace dieve, tam nostājās blakus un teica:
 «Krietnais Arkeisija dēls, tu miļāks man esi par visiem!
 Pacel tu lūgšanās rokas pret Zevu un Spulgaci dievi,
 Atvēz spēcīgi garēnas šķēpu un met to ar sparul»
520. Teica tā viņa, un iedvesa spēku tam Spulgace dieve.
 Pacēlls lūgšanās rokas pret varenā Zevtēva meitu,
 Atvēza spēcīgi garēnas šķēpu un meta ar sparul.
 Pēkšņi tas Elpeltu ķēra pie ķiveres varainiem vaļģiem:
 Kavēt tie nespēja šķēpu — varš ķiverel izgāja caurī.
525. Zemē viņš krita ar troksni, un žvadzēja bruņas ap viņu.
 Odisejs kopā ar drosmīgo dēlu pret priekšējiem metās,
 Sāka ar asajiem šķēpiem tos durt, ar zobeniem kapāt.
 Visus šeit nogāztu viņi un notriektu pišļos gar zemi,
 Nebūtu Atēna tobrīd, visvarenā Zevtēva meita,
530. Klīgusi skaļi un abējām pusēm šeit stājusies pretī:
 «Atpakaļ, Itakas vīri! Lai izbeidzas drausmīgās cīņas!
 Neļģiet asiņls vairs un steldzīgi izklīstlet visil»
 Teica tā viņa, un šaušalas bālās tos pārņēma pēkšņi;
 Satrauktiem pilsoņiem ieroči šļuka no drebošām rokām,
535. Sakrita pēkšņi uz zemes, jo dieviete spēcīgi sauca;
 Visi nu metās uz pilsētas pusi, lai dzīvību glābtu.
 Odisejs, dievišķais cietējs, tiem uzbrēca drausmīgā balsī,
 Mezdamiel vīrsū kā ērglis, kas mākoņos lidinās augstu.
 Tobrīd Krona dēls meta no debesīm zibenl spožo;
540. Spēktēva spulgacel meitai tas nokrita zemē pie kāģām.
 Atēna, spulgace dieve, tad hieldzot Odisejam teica:
 «Dievišķais Lāerta dēls, ai Odisej, daudzpraša gudrais!
 Savaldies, izbeidz šo drausmīgo karu, kas postu nes visiem,
 Lai jel pret tevi nav dusmīgs visvarenais Zibeņu metējs!»
545. Teica tā dieve; viņš klausģja tūdaģ ar priecģgu prātu.
 Salģiga draudzģgu mieru starp viņu un Itakas tautu
 Atēna, spulgace dieve, visvarenā Zevtēva meita,
 Pieņēmot Mentora skatu, tā augumu, seju un balsi.

KOMENTĀRI

P A S K A I D R O J U M I

Pirmā grāmata

1. Dziedi man, mūza... — Dzejleka tradicionālā vēršanās pie ledvesmotājas mūzas (sk. Vārdnīcu). Sal. arī «Ilīadas» sākumu.
8. Hēlijs — Saules dievs; Hiperionīds — «Hiperiona dēls»; Hiperions, Hēlija tēvs, ir viens no titāniem.
10. Dieve, Zevļeva meita — mūza. Mūzas ir Zeva un Mnēmosīnes («Atmiņas») meitas.
21. Poseidons vajāja Odiseju par to, ka tas bija laupījis redzi viņa dēlam, kiklopam Polifēmam (9. gr.).
22. Aitioļeši — mīliska tauta, kas dzīvoja pašā Zemes malā.
30. Agamemnonīds — «Agamemnona dēls».
36. Atreīds — «Atreja dēls», šeit — Agamemmons.
52. Atlanta meita — Kalipso.
110. Citi tiem salēja vīnu ar ūdeni maisāmos traukos. — Senle grieķi dzēra ar ūdeni jauktu vīnu.
184. Temesa — vieta, kas bija slavēna ar savām vara raktuvēm. To lokalizē vai nu Kīpras salā, vai Dienvidītalijā.
186. Reltra — osta Itakas salā.
241. Harpijas — viesuļa dievības; harpiju parauts — bez vēsis pazudis.
259. Eifira — vairāku pilsētu nosaukums; šeit domāta pilsēta Tesprotijā.
260. un sek. Šī ir vienīgā vieta Homēra epos, kur minētas saindētas bultas. Pati precinieku nogalināšana (22. gr.) notiek ar parastām — nesaindētām bultām. Nav izslēgts, ka kādā mīta variantā precinieki nogalināti ar saindētām bultām.
291. Uzber tam kapkalnu augstu. — Senajiem grieķiem bija parāža svešumā mirušiem un neapbedītiem vīriem dzimtenē iekārtot t. s. tukšo kapu (gr. kenotaphion), jo citādi mirušā dvēsele nevarēja nokļūt Aidā un tur rast mieru.
- 293.—297. Atēnas padoms nogalināt preciniekus pirmajā acu uzmetienā šķiet pārsteidzošs, to saistot ar iepriekšējo padomu — izdot māli pie vīra. Varētu likties, ka, mētel apprecoties, valrs nebūtu nekādas vajadzības pēc precinieku nogalināšanas. Te jāatceras, ka Tēlemaham jāatriebjas par tēvam un viņam pašam nodarītajām pārestībām, pirmām kārtām par ledzīves izputināšanu, un šai ziņā mātes apprecēšanās nerada jaunu situāciju.
344. Helladas zemē un Argā. — Hellada un Arga kopā apzīmē visu Grieķiju.
431. Iemīdams... pret divdesmit vēršiem. — Lopī Homēra laikmetā bija galvenā maīpas vienība. Divdesmit vēršu bija ļoti augsta maksa. «Ilīadā» (XXIII, 705.) minēts gadījums, kad labu verdzeni iegūst par četriem vēršiem.
437. Hitons (semitisks cilmes vārds) — kreklam līdzīgs bezpiedurkņu apakštērps, valkājams uz miesas.

Otra grāmata

1. Rožpīrksle Ausma (cilur Eosa, gr. Ἔως) — rītausmas dieve (atbilst romiešu Auroral).
37. Un zīlī tam iedeva rokā. — Zīlī, varas simbolu, iedeva vīriem, kas runāja tautas sapulcē.

- 75.—79. Tēlemahs runā Itaklešu lautas sapulcē un izsaka domu, ka viņš būtu varējis gūt atmaksu par precinieku nodarītajiem zaudējumiem gadījumā, ja vainīgi būtu Itakleši vien; bet, kā redzams XVI, 247. un sek., precinieku lielākā daļa bija no citurienes un no tiem nekā nevarēja piedzīt.
120. Alkmēne — Tīrintas valdnieka Amiftriona sieva, Zeva mīļākā, Hērakla māte; Tīro — Tesālījas valdnieka Krēteja sieva, Poseidona mīļākā; dzemdēja Poseidonam divus dēlus; mīti par Mikēni, kuri padarītu saprotamu tās plemnēšanu šai «Odisejas» vietā līdzās Alkmēnei un Tīro, nav saglabājušies. Mikēnes vārdā esot nosaukta Mikēnu pilsēta.
- 132.—133. Man atmaksāt nebūtu viegli sīrmajam Ikarījam, ja aizdzenu māti pie viņa. — Aizraidīt atpakaļ precētu sievieti pie viņas vecākiem drīkstēja tikai tad, ja viņa bija nozlegusies, it īpaši, ja viņa bija pārkāpusi laulību. Citādi viņas tēvam bija tiesības pieprasīt atlīdzību par meitai nodarīto pārestību un negodu.
135. Erīnijas — atriebe dieves; bleži, arī šeit, minētas kā ģimenes dzīves likumu sargātājas.
290. Amfora — tīkls divos trauks viņam vai medum; kā redzams II. XXIII, 92. un Od. XXIV, 74., amforās glabāja arī mirušo pišļus pēc liķa sadedzināšanas sarta.
329. Sk. pask. I, 260.
409. Svētais Tēlemaha spēks. — Pilnīgi atbilst oriģinālam. Sal. arī Fosa tulkojumu «Telemachos' heilige Stärke» un Žukovska «Телемахова сила святая».
421. Zefīrs — rietumu vējš; personificējums minēts II. XXIII, 200.
433. Zevtēva spulgace meita ir Atēna.

Trešā grāmata

1. Saule... cēlās uz varaino debesu jumu. — Dzejnieks iedomājas debess jumu kā vara vai dzelzs puslodī.
4. Pīla Mesēnijā (Peloponēsā bija vēl divas citas pilsētas ar šādu nosaukumu) bija ļoti svarīgs Mikēnu laikmeta centrs, ko izdevās atrakt 1939. gadā (sk. leivadu «Itadai», 17. lpp.).
- 5.—6. Poseidons Pīlā bija sevišķā godā kā pīliešu valdnieku ciltstēvs. Pīlas mītiskais dibinātājs Nēlejs, Nestora tēvs, bija Poseidona dēls.
17. Zirgvaldis (t. i., kas spēj savaldīt zirgus) — Homēra epos ļoti bieži sastopams varoņu epītets.
42. Aigīdas nesējs — Zevs. Aigīda — kazādas vairogs, kurā bija drausmīgās gorgonas attēls, kas ienaidniekam iedvesa šausmas.
68. Gerēnas zirgvaldis Nestors. — Nestors saskaņā ar senajiem komentāriem piedzimis Gerēnā (jeb Gerēnijā), kas atradās netālu no Spartas, vai arī tur dzīvojis, kad Hērakls bija izpostījis Pīlu. Tomēr ir mēģināts oriģinālā neskaidro epītetu «Gerēnios» iztulkot arī citādi.
- 71.—74. Homēra laikmetā laupīšana uz jūras acīm redzami netika uzskatīta par nosodāmu. Tāpēc arī Nestors saviem viesiem, nebūt negribēdams viņus aizvainot, jautā, vai tie neesot jūras laupītāji.
107. Priama pilsēta — Troja.
135. Saskaņā ar vēlākiem mītiem Atēnas dusmas izraisīja Ofleja dēls Ajants, kas Atēnas templi Trojā darījis pāri Priama meitai Kasandrai, palīdzdams nesodīts. Sal. IV, 502., kur minēts Atēnas nalds pret Ajantu.
138. Tautas sapulces parasti sasauca no rīta.
167. Tīdeja dēls — Diomēds.
172. Mīmanta rags — kalns Mazāzijas rietumkrastā.
174. Homēra laikmetā jūrnieki, šķērsojot jūru, parasti turējās tuvāk pie salām, kas, protams, ceļu pagarināja. Bet šoreiz dievs grieķiem liek braukt pa isāko, toties bīstamāku ceļu.
177. Geraišta rags — zemesrags Eibojas dienvidos.
189. Abilleja dēls — Neoptolems.

280. Apollona un viņa māsas Artemīdas šautras dēvētas par «maigām», jo nogalina pēkšņi, bez sāpēm.
309. Saskaņā ar mītu Orests nogalināja ne vien Aigistu, bet arī savu māti. «Odisejas» dzejnieks mātes noslepkavošanu tieši nemin.
390. Krāteris — maisāmais trauks.
408. Alfejs ir Alfejas upes (Peleponēsā) dievs.

Ceturrtā grāmata

2. Atreids — šeit Menelājs.
5. Menelājs izprecināja savu un Helenes mēltu Hermioni Ahilleja («Pēleida») dēlam Neoptolemam.
31. Boētolds — «Boētiļa dēls».
84. Ereml — vēsturē nepazīstama tauta. Daži pētnieki identificē tos ar aramiešiem; senatnes ģeogrāfi uzskatīja tos par Arābijā dzīvojušiem alu ledzīvotājiem.
122. Artemīdas epitets šeit ir «zeltainu vārpstu», kas domāts kā slepišķīguma simbols.
- 123.—124. Adreste un Alkipe ir Helenes verdzenes.
129. Talants — svara vienība, kuras lielums Homēra epos nav zināms. Vēlākajos laikos talantam kā svaru vienībai dažādās grieķu valstīs bija dažāds lielums.
145. Kas aizmirsu kaunu un godu. — Helene pati nosoda savu kādreizējo rīcību, dodoties Parīdam līdz uz Troju. Līdzīgā kārtā Helene savu rīcību nosoda un nožēlo arī «Iliadā».
188. Ēosas slavenais dēls ir Memnons, ko savukārt nogalināja Ahillejs. Par Antifoņa un Memnona nāvi vēstījusi «Altiopīda», nesaglabāties eps, kas bija domāts kā «Iliadas» tiešs turpinājums (sk. arī lelavu «Iliadai», 5.—6. lp.).
232. Palēons — dievu ārsts.
244. un sek. Odiseja izlūka gaitas Trojā pirms koka zirga uzcelšanas bija aprakstītas «Mazajā Iliadā», kas, tāpat kā eps «Ilijas izpostīšana», attēloja Trojas kara beigu posma notikumus (abi epi nav saglabājušies).
276. Dēllobs, Priama dēls, saskaņā ar vēlākām mītiem pēc Parīda nāves kļuva par Helenes vīru.
280. Tīdeja dēls — Diomēds.
343. Filomēleids — valdnieks Lesbā salā; viņš mēdza garām braucošos svešniekus uzaicināt ciktēties.
369. Zvejoja zivis ar āķiem, jo bāds tiem vēderu māca. — Homēra varoņi normālos apstākļos ēd tikai gaļu.
446. Ambrosija ir ne vien dievu (arī dievu zirgu) ēdiens, bet arī ziede.
477. Ēģiptes upe — Nīla.
499. Sk. pask. III, 135.
501. Gīru klīntainēs atradās vai nu Elbojas dienvidos, vai kādā no Kiklādu salām.
512. Proteja stāstījumā ir pretrunas. Vētra izmet Agamemnonu vietā, kur dzīvo Aigists. Pēc tam, vētral norīnnot, Agamemnons atgriežas dzimtenē, bet atkal nokļūst Aigista mītekļa tuvumā. Acīm redzot, te apvienotas divas dažādas mīta versijas. Saskaņā ar pirmo versiju Agamemnons, atgriežoties mājās Spartā (pēc šīs versijas viņš bija Spartas, nevis Mikēnu valdnieks) un vētras izmests krastā, nokļūst Aigista mājās, kur tas viņu nogalina. Saskaņā ar otru — pazīstamāko versiju Aigists Agamemnona prombūtnes laikā ir kļuvis par tā sievas Klītamnestras mīļāko. Agamemnonam pēc Trojas kara atgriežoties Mikēnās, Aigists viņu nogalina.
546. Aigistu varēsi sastapt vēl dzīvu, ja Orests jau tagad nebūtu nogāzis viņu. — Vēl viens norādījums uz citu mīta versiju. Jādōmā, ka pēc šīs versijas Aigists nogalināja Agamemnonu bez Klītamnestras palīdzības un ka Aigistu nogalināja nevis Orests, bet Menelājs. Sal. arī Nestora vārdus III, 255. un sek.
563. un sek. Elisija klājumā nokļūst atsevišķi dievu mīlūti, kuriem lemts dzīvot mūžīgi. Iespējams, ka priekāstāts par Elisiju ir krētiešu reliģijas atspulgs. Uz to norāda arī Radamanta (pareizāk, Radamantīja) plemnēšana, kurā saskaņā ar mītu bijis Krētas valdnieka Mīnoja brālis.
569. Un Zevam tu kļuvis par znotu. — Helene ir Zeva un Lēdas meita; Zevs Lēdai, Spartas valdnieka Tīndareja sievai, bija tuvojies guļbja izskatā.

584. Kapkalnu uzmetu brālim. — Sk. I, 291.
 622.—623. Viesi ierodas ar pašu ieguldījumiem mielastam. Sal. vēsturiskajā laikā t. n. sisīlijas (kopīgās maltītes) Spartā.
 755. Arkelsijs — Zeva dēls, Lāerta tēvs.
 802. Istabā gāja šis tēls gar durvju veramo stiknu. — Sal. iekļūšanu pa atslēgas caurumu mūsdienų pasākās.

Piekta grāmata

1. Titons bija Priama brālis. Viņu skaistuma dēļ iemīlēja Ēosa (Ausma) un atzveda sev līdz. Pēc Ēosas lūguma dēvi Titonam plešķīra nemirstību.
 55. Tālumā esošā sala — Oglīģja. Tā atrodas tālu rietumos; ir mēģināts to lokalizēt tag. Gibraltāra tuvumā.
 108. Sk. pask. III, 135.
 121. Oriōns — izcils mednieks, Ēosas mīļākais, ko nogalināja Artemida un kas turpināja medības arī Aidā; arī zvaigznāja nosaukums.
 272. Boots — Arktūra zvaigznājs.
 282. Zemdieņis — Poseidons.
 298. Tā sirdij viņš sacīja savai. — Parasta monologu tevadformula Homēra epos.
 309.—310. Kad bija kritis Ahillejs, cīņā par viņa likli sevišķi izcēlās Odisejs un Ajants, Telamona dēls. Starp abiem izcēlās strīds par Ahilleja bruņām. Kad tās plešķīra Odisejam, Ajants zaudēja prātu un izdarīja pašnāvību.
 333. Leikoteja, skaistkāja Ino. — Tēbu valdnieka Kadma meita Ino izdarīja pašnāvību, kopā ar savu dēlu telecot jūrā. Viņu uzņēma jūras dēvību saimē un nosauca par Leikoteju («balto dēvi»)
 379. Bet nu, es ceru, tev sūdzību nebūs par ciešanām savām. — Protams, Ironija.

Sestā grāmata

4. Hipereja — falāku zeme pirms to pārcelšanās Šerījas salā.
 7. Nausitojs — Poseidona dēls, Alkinoja tēvs. Falākus kā jūrnleku tautu raksturo vārdi, kas saistās ar gr. «naus» (kuģis), piem., Nausitojs un Nausikaja.
 22. Dimants — kāds falāks; Dimanta meita — kāda no Nausikajas draudzenēm.
 330. Atēnas tēva brālis ir Poseidons.

Septītā grāmata

9. Apeira — mitiska («Nezināmā») zeme.
 59. Giganti — Odisejā; milžu cilts Hiperejā; Hēsioda Teogonijā; Gaījas (Zemes) un Urāna (Debess) bērni, kas sacēlās pret Zevu un citiem dieviem, bet tika notriekti bezdibeni (Tartarā).
 67. un sek. Arētes stāvoklis falāku salā atspoguļo matriarhālos elementus, kas bija raksturīgi krētiešu kultūrai. Mūsdienų pētnieki Šerījas salas un falāku valsts attēlojumā saskata atmiņas par Krētas varenības laikmetu.
 81. Erehtejs — vecākais no Atēnu mitiskajiem valdniekiem; Erehteja krāšņais nams — Erehteja templis Atēnu akropolē.

- 91.—94. Hēfaista veidotie suņi domājami kā dzīvī, pareizāk, kā automāti. Līdzīgi automāti minēti «Iliadas» XVIII grāmatā, kur attēlotas Hēfaista no zelta darinātās kalpones:

Izgāja klībodams ārā; tam sekoja kalpones balstot.
Abas tās bija no zelta, bet līdzīgas jaunavām dzīvām;
Krūtīs tām lemīta prāts, daudz spēka, pat valoda skaista;
Ari no mūžīgām dievēm tās mācījās rokdarbu mākslā.
Abas tās sekoja valdniekam blakus...

(II., XVIII, 417.—421.)

197. Aisa — likteņa dievība, varbūt pareizāk — personificējums. Tai pakļautas ir Vērpējas, kas cilvēkiem «vērpj dzīvības dēgā» viņu likteni.

Astotā grāmata

80. Piloja — ple Parnasa kalna (Fokidā) esošās Apollona svētnīcas un orākula vecākais nosaukums.
- 81.—82. ...tad iesākās ciešanas smagas trojiem un danaju vīriem... — Domāts Trojas karš.
111. un sek. — Gandrīz visiem uzskaitītajiem vārdiem ir kāds sakars ar jūru un jūrniecību.
124. Cik daudz pa papuves lauku mēdz noiet līdz griezienam mūļi. — T. i., arot. Cilvēkiem vārdiem, domāts papuves lauka garums.
190. Akmens — t. i., akmens disks.
- 219.—220. Ir pretrunā ar šīs pašas grāmatas 577.—584. vārsmu, kur redzams, ka Alkinojs neko nezina par Odiseja piedalīšanos karagājienā pret Troju, lai gan šeit, 219.—220. vārsnā, Odisejs par to nepārprotami runā.
226. Ar Eirīta stopu Odisejs vēlāk nogalina preciniekus. Stopu viņš saņem no Eirīta dēla Iīta (sk. XXI, 31. un sek.).
267. un sek. — «Odisejā» Hēfaista sieva ir Afrodite, «Iliadā» — kāda harīta (sk. II., XVIII, 382.—383.).
318. Kamēr tās tēvs man atdos it visas reiz dāvatās balvas. — Ja vīrs neuzticīgu sievu aizsūtīja atpakaļ uz tēva mājām, viņam bija tiesības no stēvastēva atprasīt izpirkuma maksu, ko precoties tam bija samaksājis.
364. Harītas — daiļes dievības.
- 577.—584. — Sk. pask. 219.—220. v.

Devītā grāmata

- 23.—24. Minēto četru salu atrašanās vietas noteikšana rada zināmas grūtības. Pieņem, ka Zakīnta un Itaka ir identiskas ar tām salām, kas vēl mūsdienās nosauktas šajos vārdos. Sami parasti identificē ar Kefallēnijas salu, bet Dūlībījas atrašanās vietu noteikt nav izdevies. Dīvaini ir tas, ka, no vienas puses, «Odisejā» sniegtais Itakas apraksts precīzi atbilst tās salas topogrāfijai, kas vēl šodien saucas šai vārdā, bet, no otras, nepareizs, izrādās, ir «Odisejas» priekšstats, ka Itaka atrodas šīs salu grupas pašos rietumos, jo īstenībā tā atrodas austrumos no Kefallēnijas (t. i., Samej).
32. Aīaja — mītiska sala, ko dzejnieks iedomājas tālajos ziemeļrietumos.
- 65.—66. Kritušos piesauc trīs reizes, lai to dvēseles sekotu kugļiem uz dzimteni, kur tiem cels kenotafiju, «tukšo kapu» (sk. pask. I, 291.).
84. un sek. Pagātnes aizmiršana, ēdot zināmu ēdlienu vai dzerot zināmu dzērienu, un sakarā ar to nevēlēšanās atgriezties dzimtenē ir biežs motīvs vairāku tautu pasākās. Sal. arī Lētes (Aizmirstības) upes ūdens dzeršana pazemē grieķu mitoloģijā.
105. un sek. «Odisejas» kiklopu epizode ir vecākā literārā divu pasaku motīvu apstrāde, kuri patstāvīgi, katrs par sevi, izplatīti Eiropas folklorā. Pirmais no tiem ir redzes laupīšana vienācīm milzīm, otrs — leivainota gara vai tam līdzīgas būtnes plekrāpšana, nosaucot sevi vārdā «Neviens» vai «Pats» un tādējādi gūstot iespēju glābties no leivainotā biedru atliekības. «Odisejas» epizodē abi motīvi apvienoti, tāpat kā tie ir apvienoti Sindbada trešajā ceļojumā «Tūkstoš un vienā naktī» — pasakā, kuras literāro izveidi neapšaubāmi ietekmējusi «Odiseja».

593. Sīslis — Korintas valdnieks, tika sodīts par dievu noslēpumu izpaušanu.
- 601.—603. Divu Hērakla mīta variantu apvienojums. Saskapā ar vienu variantu Hērakls pēc nāves nokļūst Aidā, bet saskapā ar otru — iegūst nemirstību un tiek uzņemts Olimpā.
603. Hēbe — Zeva un Hēras meita, jaunības dieve, ielej dievliem nektāru.
622. Nekrietnais vīrs — Eiristejs, kam Hērakls bija splests kaļpot un kas prasīja no viņa divpadsmit grūtu darbu veikšanu, no kuriem pēdējais bija Kerbera atvešana no Aida.
631. Peiritojs — lapītu valdnieks; Tēsejs — mīlīks Atēnu valdnieks, atlešu nacionālais varonis.
634. Gorgonas — spārnoti nezvēri, kuru izskats bija tik drausmīgs, ka cilvēks, tos ieraugot, aiz šausmām pārvērtās akmenī.

Dīvpadsmītā grāmata

39. Sīrēnu salu senle grieķi iedomājās Poseidonijas licī Dienviditālijā.
61. Klīstošās klīntis — figurē arī mītā par argonautiem. Iedomājās, ka tās sakļāvās mirklī, kad kuģim bija jābrauc cauri, un to sadragāja. «Odisejā» šī detaļa gan nav minēta.
- 70.—72. Argo — argonautu kuģis; Jāsons — argonautu vadonis, kas ar Kolhīdas valdnieka Alēta (Kirkē brāļa) meļtas Mēdejas palīdzību ieguva Alētam piederošo zelta aunādu.
85. Jūras nezvēru Skillu grieķi iedomājās Mesīnas šaurumā.
104. Harīda — ūdens virpuļa personificējums. Arī to iedomājās mītam Mesīnas šaurumā.
124. Krataja («Varenā») — nimfa, varbūt dabas spēku personificējums.
- 129.—130. Trīssimt piecdesmit ganāmpulku lopu simbolizē mēness gadu, kāds grieķiem bija pieņemts, bet vērbī un altas — dienas un naktis.
133. Neaira — Okeāna meļta, nimfa.
313. Mākoņu krājējs — Zevs.

Trīspadsmītā grāmata

96. Forkīna osta — jūras dievībai Forkīnam veļtīta osta Itakā.
- 259.—260. Krētiešu vadona Idomenēja dēlu Orsīlohu Odisejs izdomājis.
275. Epeji — cilts Elīdas ziemeļos.
408. Koraka klīnts — tulkojumā «Kraukļa klīnts».

Četrpadsmītā grāmata

3. Par epitetu «dievīšķais» un cillem augstā stīla epitetiem attiecībā uz Eimaju sk. Ievadu, 15. lpp.
145. Svešniek, man ītin kā kauns šeit vienkāršī nosaukt to vārdā. — T. i., neplebīstot neko tuvāku, cīldīnošu.
232. Laupījums tiek sadalīts lozējot, bet vadonis bez tam var zināmu tiesu sev paņemt jau iepriekš.
257. Mīkēnu lalkmetā grieķi bieži devās slrojumos uz bagālo Eģīpti.
316. Tesproti dzīvoja Epeirā (Grieķījas ziemeļrietumos).
327. Dodone — Zeva slavēna kulta vieta Epeirā.
336. Akasts — Dūllhījas salas valdnieks («Iliadā», II, 627., kā dūllhīešu vadonis minēts Megēts).
371. Tas nu īr harpiju varā. — Sk. pask. I, 241.
435. Hermejs īr dieves Majas un Zeva dēls.
499. Andraimonīds («Andraimona dēls») Toants — Pleironas un Kalīdonas valdnieks, aitollēšu karaspēka vadonis cīņā pret trojīķīem.

Piecpadsmitā grāmata

1. un sek. Atēna dodas uz Spartu un sastop Tēlemahu situācijā, kādā tas palicis IV grāmatas 620. vārsnā.
231. Filaks — Filakes valdnieks, Itīkla tēvs (sk. pask. XI, 291.).
- 236.—237. Kāda bijusi Melampoda atreibība Nēlejam, no šīs vietas nav saprotams, un nav arī saglabājušies citi mīti, kas dotu par to skaidrību.
247. Sieviešu zeltkāres dēļ viņš krita pie slavenām Tēbām. — Sk. pask. XI, 326.
- 250.—251. Kleitu nolaupīja Eosa, kas viņu milēja, un dievi tam piešķīra nemirstību. Sal. analogo mītu par Titonu (sk. pask. V, 1).
254. Hiperēsija — pilsēta Peloponēsas ziemeļos.
256. Teoklimens — Polifeida dēls, Melampoda pēcnācējs — 223. un sek. minētais svešinieks.
268. Ja viņš bijis kādreiz. — Precīzi atbilst oriģinālam. Tēlemahs atceras tēvu kā tālu sapni.
295. Krūnas — vieta Elidas dienvidos; Halkida — vieta netālu no Krūnām; šādā vārdā saucās arī Elbojas salas galvenā pilsēta un pilsēta Aitolijā (abas minētas «Ilīadā»).
297. Fejas — pilsēta Ziemeļelidā.
299. Smallās salas atradās netālu no Akarnānijas piekrastes.
329. Līdz dzelžainām debesīm. — Sk. pask. III, 1.
- 403.—404. Sīrija un Ortigija — mītiskas salas.
411. Uzbrūk ar maigajām šautrām. — Sk. pask. III, 280.

Septiņpadsmitā grāmata

134. Drosmīgi cēlās uz ciņu ar spēcīgo Filomēleidu. — Sk. pask. IV, 343.
207. Poliktors, Nērits, Itaks — Itakas pagātnes varoņi.
443. Dmētors, ģasa dēls — laikam Odiseja izdomāta persona.
473. Nekrietnā vēdera dēļ man Antinoja meta ar solu. — T. i., bada dēļ tas Odisejam jāpacieš.

Astoņpadsmitā grāmata

- 6.—7. Pilsētas jaunekļi visi to dēvēja tomēr par Iru — labprāt tas aiznesa vēsti... — Iesauka Irs (gr. Iros) asociējas ar dievu ziņneses Irīdas (gr. Iris) vārdu.
44. Kazu vēderi. — Kā redzams tālāk, kaut kas līdzīgs asinsdesai.
73. Tiešām Irs Neirs drīz kļūs. — T. i., drīz Īra valrs nebūs.
85. Ehets — kāds tuvāk nepazīstams mītisks brīesmons.
182. Hipodameja un Autonója ir Pēnelopes verdzenes.
193. Kitēras dieve — Afrodīte, kurai šai salā bija ievērojama kulta vieta.
202. Kaut jēl Artemīda tīrā man dotu tik tikamu nāvi. — Sk. pask. III, 280.
246. ģasa Arga — visa Peloponēsa; ģass — mītisks varonis.
329. Leshe — ēka sapulcēm un citām sabiedriskām vajadzībām; kādreiz te pārņākšoja arī trūcīgāki cilvēki. Melanto izrāda Odisejam savu nicinājumu, sūtot to uz kalvi vai leshi.
356. Odisejam, pilsētu lāstam — protams, ienaidnieku pilsētu lāstam, postīlājam.

Deviņpadsmitā grāmata

33. Gaismeklis — gr. lychnos, precīzāk, «lampa, lukturis»; Homēra eposā šī vieta ir vienīgā, kur šāds lukturis pieminēts. Citās vietās kā gaismekļi minētas lāpas vai «gaismas pannas» (sk. XIX, 63.).

57. Ikmalījs — minēts tikai šeit.
86. Viens no Apollona epitetiem bija «jaunekļu uzaudzinātājs» (gr. kurotróphos).
- 176.—177. Eteokrētieši — «isle krētieši», piederēja pie Krētas pamatiedzīvotājiem; klōoni — cilts Krētas ziemeļrietumos; dorieši — grieķu cilts; pelāsgī — Grieķijas senle (pirmsgrieķu) iedzīvotāji.
181. Deikalioniādi — «Deikaliona dēli».
188. Amnīsa — Knosas osta; Eileitīja — dzemdību dieve, pēc Hēsioda — Zeva un Hēras meita; Homēra epos vietām runāts par Eileitījām.
315. Ja kādreiz tas bijis — sk. pask. XV, 268.
- 296.—297. — Sk. vārdnīcā «Dodone».
394. Parnass — kalnājs Fokīdā.
- 408.—409. Odiseja vārds te tiek salstīts ar darbības vārdu «odyssomai» (dusmojos).
416. Amīteja — Autolika sieva, Odiseja vecāmāte.
- 457.—458. Vienīgā vieta Homēra epos, kur pieminēta ārstēšana ar apvārdošanu.
473. Pieskārs viņa tad pēkšņi tā zodom. — Grieķiem raksturīgs žests, kas izsaka malgumu, arī lūgumu.
518. un sek. Aēdone, Zēta sieva, gribējusi nogalināt savas svaļnes dēlu, jo apskauda svaļni daudz bērnus dēl, bet kļūdoties nogalināja pati savu dēlu Itūlu. Zevs Aēdoni pārvērtis par lakstīgalu (gr. aēdōn — «lakstīgala»).

Divdesmitā grāmata

66. Pandarejs — krētiešis, Aēdonas un divu citu meitu (pēc vēlākiem avotiem — Meropes un Kleoteras) tēvs. Pandarejs nolaupija no Zeva tempļa zelta suni un par to kopā ar savu sievu Itka sodīts ar pāragru nāvi. Meropi un Kleoteru uzauzina dieves (par Aēdoni sk. XIX, 518. un sek.), bet tad Zevs arī viņas par tēva grēkiem nolēma agrai nāvei.
77. — Sk. pask. I, 241.
187. Prāmnieki visas tās pārcēla pāri uz Itakas salu. — Odiseja Iteopī ganiņās nevis Itakas salā, bet kontinentā (sal. XIV, 100. un sek.).
210. Kefalēnieši — Sames, Itakas, Zakintas, Dūlhiņas un kontinenta piekrastes jostas iedzīvotāji, Odiseja pavalstnieki.
243. Aizlaidās ērglis pa kreisi. — Putna lidojums kreisajā pusē bija jauna pazīme.
264. Leshe — sk. pask. XVIII, 329.; šeit (XX, 264.) oriģinālā gan minēts cits termins ar nozīmi «sabiedriska ēka».
321. Damastorīds — «Damastora dēls».
383. Sikeli — Sicīlijas rietumpiekrastes pirmiedzīvotāji negrieķi.

Divdesmit pirmā grāmata

3. Pelēko dzelzi — t. i., cirvjus.
14. Ifīts, Eirīts — sk. Vārdnīcā «Eirīts» un Od. VIII, 224. un sek.
15. Mesēne — Mesēnija, apgabals Peloponēsas dienvidrietumos.
21. Geronti — «vecie, sirmgalvi», pieredzes bagātākie pilsoņi, valdnieku tuvākie padomnieki.
- 27.—30. Pastāv uzskats, ka mīts par Ifīta nekrietno nogalināšanu atspoguļo antipātijas pret doriešiem, kam Hērakls bija nacionālais varonis.
145. Upuru pareģa pienākumos ietilpa raudzīties, vai ziedošanas laikā nav novērojamas kādas jaunas zīmes.
- 296.—297. Kentauri Homēra epos ir mežonīga cilts Ziemeļtesālijā. Tikat vēlākos avotos tie figurē kā fantastiskas mitoloģiskas būtnes — pa pusē cilvēki, pa pusē zirgi. Peiritojs — lapītu valdnieks; lapīti — mītiska kareivīga cilts Tesālijā.
297. Nācis pie lapītiem ciemos. — Kentauri ieradās lapītu valdnieka Peiritoja kāzās un tur uzbruka lapītu sievietēm. Sākās asiņaina cīņa starp kentauriem un lapītiem (iemīlots motīvs grieķu tēlotājmākslā).

Divdesmit otrā grāmata

225. un sek. Atēnas neapmierinātība un vēlēšanās Odiseju pārbaudīt šķiet nepietiekami motivēta. Iespējams, ka precinieku nogalināšanas epizodē apvienoti divi dažādi mīta varianti. Vienā no tiem Odisejs nogalina preciniekus ar stopu, otrā — ar zobenu. Otrajā variantā dabiska bija daudz aktīvāka Atēnas piedalīšanās cīņā, nekā tas parādīts «Odisejā». Pieņēmumu par šāda mīta varianta eksistenci, kura pēdas konstatējamas «Odisejas» precinieku nogalināšanas epizodē, balsta Medonta vārds XXIV, 445.—449.:

Redzēju pats es mūžīgo dievu, kas Mentora skatā
Palīgā nāca un nostājās tuvu pie Lāerta dēla.
Tiešām šis mūžīgais dievs, Odisejam pienācis tuvu,
Mudīja viņu uz cīņu un, redzēdams preciniekus lepnos,
Metās ar īgnumu virsū, un bariem tie sajma zemē.

243. Poliktorīds — «Poliktora dēls».
249. Mentors jau atstājis viņu. — Par Mentoru Agelāja uzskata Atēnu, kas bija pieņēmusi Mentora izskatu (sk. 205. un sek.).
287. Politerseids — «Politera dēls», Ktésips.
330. Terpiads — «Terpija dēls».
334.—335. Cilvēks, kas meklēja patvērumu pie ziedokļa, bija neatzskarams.

Divdesmit trešā grāmata

198. Taisīju kāju no tā. — Olīva nebija nocirsta, bet tikai apcirsta un veidoja vienu no gultas kājām. Līdz ar to gulta nebija izkustināma no vietas. Vienīgi nocērtot olīvas kāju, gultu varētu izkustināt (sk. 204. v.).
246. Lamps un Faetons (abi vārdi nozīmē «mirdzošais, spožais») — nemirstīgie Eosas zirgi.
296. Par šo rindīņu šohljās (senajos komentāros) atrodama piezīme, ka Aristarhs un Aristofans, izcille Aleksandrijas filologi un Homēra pazinēji, to uzskatījuši par «Odisejas» beigām. Par to, kā šie vārdi saprotami, pastāv dažādi uzskati. Ir zinātnieki, kas domā, ka Aristarhs un Aristofans XXIII grāmatas beigās un XXIV grāmatu uzskatījuši par vēlākiem papildinājumiem. Citi interpretē sholiju piezīmi tādējādi, ka Aristarhs un Aristofans XXIII gr. 296. vārsmu uzskatījuši par «Odisejas» pamatdarbības noslēgumu (kā tas arī īstenībā ir), bet visu, kas tai vēl seko, par epilogu.

Divdesmit ceturtais grāmata

1. XXIV grāmatas posms 1.—204. tiek uzskatīts par vēlāku papildinājumu. Šā uzskata pamatā, pirmkārt, ir no citiem Homēra epu posmiem atšķirīgie priekāstati par Aīdu, — piem., Aīda iemītniekiem piemīt pilnīga apziņa (sal. ar to Aīda aprakstu XI gr.), un, otrkārt, šis posms ievērojami atšķiras no pārējām «Odisejas» daļām stilā ziņā.

Hermejs saukts par Kilēnes dievu tāpēc, ka tas saskaņā ar mītu dzimis Kilēnes kalnā (Arkādijā).

5. Kā dievs, kas mirušo dvēseles vada uz Aīdu, Hermejs Homēra epos minēts tikai šai vietā. Citur, piem., II. XXII, 362., dvēseles dodas uz Aīdu bez pavadības.

Tās sekoja švirkstot. — Atspoguļo senu ticējumu, ka dvēseles līdzinās puļņiem.

11. Leikada («Balta, Mirdzoša») kilints — mītiska kilints pie ēnu valsts robežas.
46. Ar draugu matiem pārklāja mirušā līķi (sk. II. XXIII, 135.).
47. Māte — jūras dieve Tetida, Nēreja (sk. pask. 58. vārsma) mēlta.

58. Jūras sirmgalvis — jūras dievība Nērejs, piecdesmit (vai simt) meitu — nereidu tēvs.
60. Vienīgā vieta Homēra epos, kur minēts vēlākais tradicionālais mūzu skaits — 9.
79. Menoitija dēls — Patrokls.
199. Tindareja meita — Klitaimnestra.
- 304.—306. Alibanta, jādama, ir Odiseja izgudrotas pilsētas nosaukums.
307. Sikānija — Sicīlija; vēlāk par Sikāniju sauca tikai vienu Sicīlijas daļu — apgabalu ap Akragantu.
378. Nērika — pilsēta Akarnānijā.
- 447.—449. Sk. pask. XXII, 225. v.

I PAŠVĀRDU UN MITOLOGIJAS TERMINU VĀRDNĪCA

- Afrodite** — Zeva meita, mīlas dieve.
- Agamemnon** — Atreja dēls, Mikēnu valdnieks, Menelāja brālis, grieķu kara-spēka virspavēlnieks karagājienā pret Troju.
- Agelājs** — Damastora dēls, kāds no Pēnelopes preciniekiem.
- Ahaji, ahajieši** — grieķu cilts nosaukums; «Iliadā» un «Odisejā» ar šo nosaukumu apzīmē grieķus vispār.
- Aheronta** — upe pazemes valstībā.
- Ahillejs** — Pēleja un Tetidas dēls, «Iliadas» galvenais varonis.
- Aiaja** — mītiska sala, kurā mīta Kirke.
- Aīds** — 1) Krona dēls, mirušo valsts valdnieks; 2) mirušo valsts pazemē.
- Alēts** — Hēllija un Perses dēls, Kirkes brālis, Mēdejas tēvs.
- Aigida** — kazādas vairogs, ko lieto Zevs un Atēna. Aigidā bija redzams drausmīgās gorgonas galvas attēls, kas ienaidniekiem iedvesa šausmas.
- Aigiptijs** — Itaktetis, Antifa un Eirinoma tēvs.
- Aigists** — Tiesta dēls, Agamemnona sievas Klitaimnestras mīļākais. Agamemnonam atgriežoties no Trojas karagājiena, viņš to nogalināja un septiņus gadus valdīja Mikēnās, kamēr Agamemnona dēls Orests viņu nogalināja reizē ar māti (sk. arī pask. IV, 512.).
- Aiols** — Hipota dēls, vēju valdnieks.
- Aisa** — likteņa dieve vai personifikācija.
- Altioņi, altioņieši** — mītiska tauta, kas dzīvoja pašā Zemes malā (vai nu austrumos, vai rietumos) pie Okeāna sīraumes.
- Altioņi** — Altioņijas (Vidusgrieķijā) iedzīvotāji.
- Ajants** — 1) Salamīnas valdnieka Telamona dēls, pēc Ahilleja stiprākais grieķu varonis karagājienā pret Troju; pēc Ahilleja nāves kildojās ar Odiseju par kritušā varoņa ieročiem, kurus piesprieda Odisejam. Ajants, zaudējis prātu un domādams, ka viņš nogalina ahajiešus, kuriem vēlējās atliecēt, apkāva lopus, bet, kad atguva prātu, izdarīja pašnāvību; 2) Oileja dēls, lokriešu karavadonis.
- Alfejs** — Alfejas upes dievs; Alfejas upe atradās Arkādijā un Elidā.
- Alkims** — Mentora tēvs.
- Alkinojs** — faiāku valdnieks.
- Alkmalons** — Amfīarāja dēls, nogalināja savu māti Erifilī (sk. pask. XI, 326.).
- Alkmēne** — Tīrintas valdnieka Amfītriona sieva, dzemdēja no Zeva Hēraklu.
- Ambrosija** — dievu, arī dievu zirgu barība; arī dievu ziede.
- Amfīarājs** — pareģa Melampoda mazdēls, Argas valdnieks, pareģis, piedalījās septiņu varoņu karagājienā pret Tēbām. Ienaidnieka vajāts, bēga kaujas rātos, bet Zevs ar zibeni radija zemē plaisu, kurā Amfīarājs iegrīma ar visiem ratiem. Zevs viņam pazemē piešķīra nemirstību (sk. arī pask. XI, 326.).
- Amfīmedonts** — Melaneja dēls, viens no Pēnelopes preciniekiem.
- Amfīnoms** — Nisa dēls, kāds no Pēnelopes preciniekiem.
- Amfītrionīds** — «Amfītriona dēls», Hērakls, kas īstenībā bija Zeva dēls. Viņa māte Alkmēne bija Tīrintas valdnieka Amfītriona sieva.
- Amfītrions** — Tīrintas valdnieks, Alkmēnes — Hērakla mātes vīrs.
- Amfītrīte** — jūras dievība; vēlākajos mitos — Poseidona sieva.

- Anhls** — tallešu valdnieks, Menta tēvs.
- Antifais** — 1) laistrigonu valdnieks; 2) Melampoda dēls, Amfīarāja vecaistēvs.
- Antifs** — 1) Aigiptīja dēls, Odiseja biedrs; 2) Odiseja draugs.
- Antikleja** — Lāerta sieva, Odiseja māte.
- Antllohs** — Nestora vecākais dēls, viens no drosmīgākajiem grieķu varoņiem karagājienā pret Troju; krita kara beigās.
- Antinojs** — Eipeļa dēls, viens no galvenajiem un nekaunīgākajiem Pēnelopes preciniekiem.
- Apollons** — Zeva un Lētojas dēls, saules gaismas dievs, dzejas un mākslas aizstāvis, arī orākulu dievs. Viņam vienmēr klāt ir strops un zelta šautras (saules staru simbols).
- Arejs** — Zeva un Hēras dēls, kara dievs, trojiešu aizstāvis.
- Arēte** — faiāku valdnieka Alkinoja brāļmeita un sieva.
- Arēts** — viens no Nestora dēļiem.
- Arga** — 1) Agamemnona pārvaldītais novads Peloponēsā (galvaspilsēta — Mikēnas); 2) pilsēta Peloponēsā, Argolīdas līdzenumā, Diomēda rezidence; 3) visa Peloponēsa; 4) Pelasgu Arga — kāds līdzenums Tesālījā.
- Argieši** — ar šo nosaukumu «Iliādā» un «Odisejā» parasti apzīmēti grieķi vispār.
- Arkeisījs** — Zeva dēls, Lāerta tēvs.
- Artemida** — Zeva un Lētojas meita, jaunavīgā dieve mednice, Apollona māsa.
- Atēna** — Zeva meita, gudrības, arī kara dieve.
- Atēnas** — Atikas galvenā pilsēta.
- Atlants** — viens no titāniem, nimfās Kalipso tēvs; pēc parastajiem priekšstatiem tur uz saviem pleciem debess jumus; «Odisejā» balsta stabus, kas atdala debesis no zemes.
- Atreids** — «Atreja dēls». Tā apzīmēts gan Agamemmons, gan Menelājs.
- Atrejs** — Mikēnu valdnieks, Agamemnona un Menelāja tēvs.
- Ausma** — sk. Eosa.
- Autoliks** — Hermeja dēls, Odiseja mātes Antiklejas tēvs.
- Boētoīds** — «Boētoja dēls», Eteonejs, Menelāja kalps.
- Borejs** — ziemeļvējš (precīzāk, ziemeļziemeļaustrumu vējš).
- Danaji** — grieķu senas cilts nosaukums. Ar šo vārdu «Iliādā» un «Odisejā» apzīmēti grieķi vispār.
- Dēifobs** — Priama dēls, viens no trojiešu galvenajiem varoņiem; saskaņā ar vēlākiem mītiem pēc Parīda nāves kļuva Helenes vīrs.
- Deikalīds** — «Deikaliona dēls», Idomenejs.
- Deikalions** — Krētas valdnieka Minoja dēls, Idomeneja tēvs.
- Dēla** — sala Egejas jūrā; līdzās Delīfem Apollona levērojamākā kulta vieta.
- Dēmetra** — Krona un Gaījas meita, Zeva māsa, zemes auglības un zemkopības dieve.
- Dēmodoks** — neredzīgs faiāku aoids (dziesminieks).
- Dēmoptolems** — viens no Pēnelopes preciniekiem.
- Diokls** — Orsīloha dēls, upes dieva Alfeja mazdēls.
- Diomēds** — Tideja dēls, Argas pilsētas (sk. Arga 2) valdnieks, viens no grieķu galvenajiem varoņiem Trojas karā.
- Dioniss** — Zeva un mirstīgās sievietes Semeles dēls, zemes auglības simbols, vīna un liksmes dievs.
- Dodone** — vieta Epeirā (Grieķijas ziemeļrietumos), Zeva slavena kulta vieta.
- Dolljs** — 1) Lāerta vergs, dārznieks; 2) Odiseja vergs Melantijs un verdzenes Melanto tēvs.
- Dorīeši** — viena no galvenajām grieķu ciltīm.
- Dūlihijs** — sala Grieķijas rietumplekrastē; vēsturiskajā laikā ar tādu nosaukumu nav zināma.
- Efilals** — Aloeja dēls, milzis, kopā ar savu brāli Otū turēja pašu Areju 13 mēnešus sagūstītu. Abus nogalināja Apollons (sk. XI, 305. un sek.).

Efira — vairāku pilsētu vārds, arī Korintas senākais nosaukums.
Ehenejs — kāds laiāks.
Ehets — mitlsks brīesmons, par kuru nekas tuvāk nav zināms.
Elboja — liela sala Egejas jūrā netālu no Vidusgrieķijas piekrastes.
Eiēnors — Lelokrita tēvs.
Eidoteja — Proteja meita, jūras dievība.
Elleitiija — dzemdību dieve, pēc Hēsloda — Zeva un Hēras meita.
Elmajs — Odiseja uztīcamais cūkgans.
Eimēls — Admēta dēls, viens no tesāliešu karavadoņiem, Itīmes vīrs.
Eipelts — dziļcilvēgs Itākiēts, Antinoja tēvs.
Eiridamants — kāds no Pēnelopes preciniekiem.
Eirikeja — Opa meita, Peisēnora mazmeita, Odiseja un vēlāk arī Tēlemaha aukle, Pēnelopes uztīcamā kalpone.
Eirilohs — Odiseja radnieks un draugs.
Eirimahs — Poliba dēls, viens no galvenajiem Pēnelopes preciniekiem.
Eirimedonts — giģantu valdnieks, Peribojas tēvs.
Eirimedūsa — Alkinoja verdzene, Nausikajas audzinātāja.
Eirinome — Aktora meita, Pēnelopes uztīcama verdzene.
Eirinoms — Aigiptīja dēls, viens no Pēnelopes preciniekiem.
Eirīts — Olhālijas pilsētas (Tesālijā) valdnieks, slavens šāvējs. Eirītu nogalināja Apollons, ko bija izaicinājis uz sacensību. Vīpa stopu saņēma Odisejs no Eirīta dēta Ifīta.
Eirs — austrumu vējš.
Elīda — apgabals Peloponēsas rietumos.
Elpēnors — Odiseja biedrs.
Ēosa — rītausmas dieve; latviskajā «Odisejas» tulkojumā bieži dēvēta arī par Ausmu.
Epejt — Elīdas zemeju iedzīvotāji.
Epejs — abajs, kas uzcēla koka zirgu, ar kura palīdzību grieķi ieņēma Troju.
Erehs — mirušo ieleja, tumsības valsts.
Erehteja — vecākais Atēnu leģendārais valdnieks.
Erimants — kalnu grēda Arkādijā.
Eriņijas — atriebes dieves.
Eteonejs — Boētoja dēls, Menelāja kalps.

Falāki — teiksmaina jūrnīeku tauta, kas apdzīvoja mitlsko Šerījas salu, dievu mītuji.
Faldims — Sidonas valdnieks.
Falsta — pilsēta Krētas salā.
Fara — sala Vidusjūrā iepretī Nilas deltai.
Feldons — tesprotu valdnieks.
Fēmijs — Terpija dēls, profesionāls aoids Itakā.
Foras — pilsēta Tesālijā.
Fēras — pilsēta Mesēnijā (Peloponēsā).
Filottijs — viens no Odiseja ganiem.
Filoktēts — Polanta dēls, slavens šāvējs, Trojas kara dalībnieks.
Filomēleids — valdnieks Lesbā salā.
Poīhs — Apollons.
Poinīki — fenīkieši, Āzijas rietumplekrastē, ziemeļos no Jūdejas dzīvojoša tauta.
Porkīns — jūras dievība, nimfas Toosas tēvs.
Pronijs — Itākiēts, Noēmona tēvs.
Pūija — pilsēta Tesālijā, mīrmīdoniešu galvaspilsēta, Ahilleja dzimtene.

Gaija (Zeme) — Urāna (Debes) sieva, Itānu māsa.
Giģanti — «Odisejā» — mīļu cilts Hiperejā; Hēsloda Teogonijā — Urāna (Debes) un Gaijas (Zemes) dēli, sacēlās pret Zevu un citiem dieviem, bet tika notricēti Tartarā, zemes bezdibēpos.

Gorgonas — drausmīga izskata spārnoti nezvēri, kam matu vietā bija čūskas.
Redzot gorgonu, cilvēks aiz šausmām pārvērtās akmeni (sk. arī Atgida).
Gortina — svarīga pilsēta Krētas salā.

Haliterss — Mastora dēls, Odiseja draugs.

Haribda — jūras dzīlēs mītošs nezvērs, kas terij un atkal izvemj jūras ūdeni, ūdens virpuļu personificējums. Senie grieķi Haribdu lokalizēja Mesinas jūras šaurumā.

Haritas — dailes dieves, Afrodites pavadoņi.

Harpijas — viesuļa dievības.

Hēfaists — Zeva un Hēras dēls, klibbals uguns dievs, kalējdievs.

Helene — Zeva un Lēdas meita, Menelāja sieva, ko Parīds aizvedis uz Troju un padarījis par savu sievu.

Hēlijs — saules dievs, saule, titāna Hipertona dēls.

Hellada — «Itādā» un «Odisejā»: pilsēta un novads Tesālījā, ietilpa Ahilleja pārvaldītajā valstī; pieminot kopā ar Argu, apzīmē visu Grieķiju.

Hellesponti — mūsdienu Dardaneļi.

Hēra — Krōna meita, Zeva sieva.

Hērakls — Zeva un Alkmēnes dēls, grieķu mitoloģijas populārākais varonis. Pēc nāves tika uzņemts Olimpā (sk. arī pask. XI, 601.—603.).

Hermejs — Zeva un dieves Majas dēls, dievu sūtņs, dod cilvēkiem labklājību, aizsargā ceļotājus. Hermejs Zeva uzdevumā nogalināja simtacatno suni Argosu, kam Hēra bija uzlicējusī apsargāt par govī pārvērsto Zeva mīļāko Iu. Tāpēc Hermejs tīk bieži saukts par «Argosa kāvēju».

Hija — sala Egejas jūrā.

Hipertonijs — «Hipertona dēls», saules dievs Hēlijs. Hipertons ir viens no titāniem.

Idomenejs — Delkaliona dēls, krētiešu karavadoņs Trojas karā.

Iīkls — Filaka dēls, slavens skrējējs, kam piederēja Helliski ganāmpulki, kurus Nēlejs prasīja par savu meitu Pēro (sk. pask. XI, 291.).

Iītīme — Ikarīja meita, Pēnelopes māsa.

Ikarījs — Pēnelopes tēvs.

Itija — Troja (pēc Itā, Trojas mitiskā dibinātāja).

Ismara — pilsēta krikonu apdzīvotajā Trāķijas daļā.

Itaka — sala Jonījas jūrā, Odiseja dzimtene.

Itaks — varonis, kura vārdā nosaukta Itakas sala.

Jardana — upe Krētā.

Jastons — Dēmetras mīļākais.

Jāsons — argonautu vadonis (sk. pask. XII, 70.—72.).

Kabēsa — pilsēta Trāķijā.

Kadmeši — tēbleši (pēc Kadma, mitiskā Tēbu dibinātāja).

Kalipso («glabātāja, sargātāja») — nimfa, Allanta meita, pie kuras Odiseja dzīvoja septiņus gadus.

Kasandra — Priama meita, pareģe; noraidīja Apollona mīlu un par to tika sodīta tādējādi, ka turpmāk pareģoja vaļrs tikai ļaunu un ka nevienas viņas pareģojumiem neticēja. Pēc Trojas krišanas viņa kļuva Agamemnona verdzene, un viņu nogalināja tā sieva Klitaimnestra reizē ar Agamemnonu.

Kastors — 1) Odiseja izdomāts bagāls krētiešs, par kura dēlu viņš uzdevās; 2) Kastors un Polideiks — Lēdas dēli. Polideiks, būdams Zeva dēls, bija nemirstīgs. Kastors, Spārtas valdnieka Tindareja dēls, bija mirstīgs. Kad Kastors krita karā, Polideiks izlūdzās no Zeva atļauju dalīties ar brālī nemirstībā. Kopš tā laika viņi pārmaiņus pavadīja kopā vienu dienu zemes virsū, otru — ēnu valatī.

Kaukoni — kāda no senākajām Grieķijas cilīm, apdzīvoja Peloponēsas rietumus; kāda šīs cilts daļa dzīvoja Mazāzijā, trojiešiem kaimiņos.
Kefallēnieši — Samea, Itakas, Zakintas, Dūlhiijas un kontinenta piekrastes jostas iedzīvotāji, Odiseja pavalstnieki.
Kentauri — mežonīga cilts Ziemeļtesālijā.
Kidoni — cilts Krētas ziemeļrietumos.
Kiklopi — «Odisejā»: mežonīga vienacainu milžu cilts, cilvēkēdāji.
Kikoni — trāķiešu cilts.
Kipra — sala Vidusjūrā.
Kiprida — «Kipriete», Afrodīte; Kipras sala saskaņā ar mītu bija Afrodītes dzimtene.
Kirke — Hēlija meita, burve Aiajas salā.
Kihēra — sala dienvidos no Peloponēsas, pazistama Afrodītes kulta vieta.
Klitalmnestra (arī Klitalmestra) — Agamemnona sieva, Helenes māsa. Kopā ar savu mīļāko Aigistu nogalināja Agamemnonu, tam atgriežoties no kara-gājiena pret Troju. Atriebjot tēvu, Klitalmnestru nogalina Orests, viņas un Agamemnona dēls.
Klitijs — Peiraja, Odiseja drauga tēvs, Itakietis.
Knosa — liela pilsēta Krētas salā.
Kokita («Gaudu upe») — upe pazemes valstībā.
Krēta — liela sala Vidusjūrā.
Kronids — «Krona dēls», Zevs.
Krons — Zeva, Aida, Hēras, Poseidona un citu dievu tēvs, «Zelta laikmeta» dievs. Zevs tēvam atņēma varu un viņu notrieca Tartarā, pazemes bezdibņos.
Ktēsijs — Poltersa dēls, kāds no Pēnelopes preciniekiem.
Ktimene — Lāerta meita, Odiseja māsa.

Lāerts — Odiseja tēvs.
Lalatrioni — cilvēkēdāju milžu cilts.
Lakedaimona — apgabals Peloponēsas dienvidaustrumu daļā.
Lampētija — nimfa, Hēlija un Neaīras meita.
Lāodamants — Alkinoja dēls, dūru cīkstonis.
Lēda — Spartas valdnieka Tindareja sieva, Klitalmnestras, Helenes, Kastora un Polideika māte; Helene un Polideiks bija Zeva bērni; Zevs Lēdai bija tuvojies gulbja izskatā.
Letods — Olropa dēls, pareģis, viens no Pēnelopes preciniekiem.
Leokrits — Eifēnora dēls, kāds no Pēnelopes preciniekiem.
Lemna — sala Egejas jūrā. Lemnā pēc ticējumiem atradās kalējdzeva Hēfāista darbnīca.
Lesba — sala Egejas jūrā.
Lēto, Lētoja — dieve, Apollona un Artemīdas māte.
Lībija — zeme rietumos no Ēģiptes.
Lokrieti — Lokridas (Vidusgrieķijas apgabals) iedzīvotāji.

Malejas rags — zemesrags Lakonikas dienvidos.
Maratona — vieta Atikas austrumplekrastē.
Mastors — Itakietis, Halitersa tēvs.
Melanta — saucējs Itakā.
Megapents — Menelāja un kādas verdzenes dēls.
Melampods — slavens pareģis Pīlā (sk. pask. XI, 291.).
Melantijs — Dolija dēls, Odiseja vergs, kazgans, Melanto brālis.
Melanto — Dolija meita, Odiseja verdzene, Melantijsa māsa.
Menelājs — Aīreja dēls, Agamemnona brālis, Helenes vīrs, Spartas valdnieks.
Menolījs — Patrokla tēvs.
Mentors — Alkīma dēls, tuvs Odiseja draugs.
Mentis — Anhiāla dēls, tasīešu valdnieks, Odiseja draugs.
Mikēnas, Mikēne — pilsēta Argolidā (Peloponēsā), Agamemnona rezidence.

Minieši — sena grieķu cilts, kas vēsturiskajā laikā vairs nepastāvēja.
Minojs — Zeva dēls, Krētas valdnieks. Savas gudrības un taisnīguma dēļ pēc nāves kļuva par tiesnesi mirušo valstī.
Mirmidoni, mirmidonieši — Tesālījā dzīvojoša cilts, kuras valdnieks bija Ahillejs.
Mūzas — Zeva un Mnēmosīnes («Atmīnas») meitas, dažādu mākslu dieves. Tradicionālais mūzu skaits — 9. Abu epu sākumā dzejnieks vēršas pie mūzas, episkā dzejnieka ledvesmotājas, no kuras uzzina seno laiku notikumus.

Nausikaja — falāku valdnieka Alkinoja meita.
Nausitojs — Poseidona dēls, Alkinoja tēvs, falāku valdnieks, kura vadībā tie no Hiperejas pārcēlušies Šerījas salā.
Neaira — nimfa, Okeāna meita, dzemdēja Hēlijam Faētusu un Lampētiju.
Nektārs — dievu dzēriens.
Nēlejs — Poseidona dēls, Nestora tēvs, Hlorīdas vīrs.
Neoptolems — Ahilleja dēls.
Nērīts — 1) Itaka brālis; viņa vārdā saskaņā ar mītu nosaukts 2) kalnājs Itakas salas ziemeļos.
Nestors — Nēleja dēls, sirmais Pilas valdnieks, labs runātājs. Nestora runas «Iliadā» satur parasti pamācības vai atsaukšanos uz «vecajiem labajiem laikiem», kad cilvēki bijuši stiprāki un labāki.
Niss — Amfīnoma tēvs.
Noēmons — Fronīja dēls, Itakietis.
Nots — dienvidrietumu vējš.

Odisejs — Itakas valdnieks, «Odisejas» galvenais varonis.
Ogigijs — mītiska sala, kur dzīvoja nimfa Kalipso.
Oidīps (Edīps) — Tēbu valdnieks.
Okeāns — 1) grieķu mitoloģijā — upe, kas plūst ap Zemi, ko grieķi ledomājās kā ripu; 2) Okeāns kā dievība — Itāns, Urāna (Debess) un Gaijas (Zemes) dēls, visu jūru, upju un avotu pirmsākums.
Olimps — kalns uz Tesālījas un Maķedonijas robežas. Šajā kalnā grieķi lokalizēja «olimpisko» dievu mitekli.
Ops — Peisēnora dēls, Eirīklejas tēvs.
Orests — Agamemnona un Klitaimnestras dēls.
Orhomena — 1) pilsēta Arkādijā; 2) pilsēta Bolotijā (miniešu Orhomena).
Orions — izcils mednieks, Ēosas (Ausmas) miļākals (sk. pask. V, 121.); to nogalināja Artemīda; Homēra eposā figurē arī kā zvaigznājs.
Orsilohs — Alfeja dēls, Diokla tēvs, Fēru valdnieks.
Ortigija — mītiska, ar Artemīdu saistīta sala.
Oss — kalns Ziemeļtesālījā.
Ots — Efialta (sk.) brālis.

Pafa — pilsēta Kīpras salas rietumos. Pafā bija slavens Afrodītes templis.
Palēons, Palons — dievu ārsts.
Pallada — Atēnas plevārds.
Pandarejs — krēttētis, Aēdonas un divu citu meitu tēvs, Tantala draugs.
Parīds (arī Aleksandrs) — Priama dēls, kas, viesojoties Spartā, aizvedis sev līdz uz Troju Spartas valdnieka Menelāja sievu Heleni kopā ar daudzām Menelāja dārglietām.
Parnass — kalnājs Fokidā.
Patrokls — Menoitija dēls, Ahilleja labākais draugs; krita no Hektora rokām; viens no grieķu galvenajiem varoņiem «Iliadā».
Peirajs — Klitija dēls, Itakietis, Tēlemaha draugs.
Peisandrs — Poliktora dēls, Itakietis.
Peisēnors — 1) Opa tēvs; 2) saucējs Itakā.

Pelistrals — Nestora jaunākais dēls.

Pelasgi — Grieķijas senie (pirmsgrieķu) ledzīvotāji; viena to daļa, jādomā, izceļoja uz Mazāziju. Mazāzijas pelasgi «Īliadā» parāditi kā trojiešu sabiedrotie.

Pēlejs — Ahilleja tēvs, mirmidonu valdnieks.

Pēlijs — kalns Ziemeļtesālijā.

Peloponēsa — pussala Grieķijas dienviddaļā.

Pēnelope, Pēnelopeja — Ikarīja meita, Odiseja sieva.

Periboja — Eirimedonta meita, dzemdēja Poseidonam dēlu Nausitoju, Alkinoja tēvu.

Perimēds — vīens no Odiseja biedriem.

Perse — Okeāna meita, Hēlija sieva, Alēta un Kirkes māte.

Persefoneja (parastāk Persefone) — Zeva un Dēmetras meita, Aīda sieva, pazemes valdniece.

Piērija — Maķedonijas apgabals.

Pila — pilsēta Peloponēsas dienvidrietumos, Nestora rezidence.

Pirilgegotonta («Uguns upe») — upe pazemes valstībā.

Pitoja — Fokidā, pie Parnasa kalna atrodošās Apollona tempļa un orākula vecākais nosaukums.

Polibs — 1) Eirīmaha tēvs; 2) kāds Pēnelopes precinieks; 3) bagāts ēģiptietis, pie kura clemojās Menelājs; 4) kāds laiāks.

Polifēms — kiklops, Poseidona un nimfas Toosas dēls.

Poliktors — 1) Itakas pagātnes varonis; 2) Peisandra tēvs.

Pontonojs — laiāku saucējs.

Poseidons — Krona dēls, Zeva brālis, jūras dievs.

Priāns — Lāomedonta dēls, Trojas valdnieks.

Protejs — jūras dievība, Poseidona kalps.

Palra — sala Egejas jūrā.

Radamants (pareizāk Radamantījs) — Zeva un Eiropas dēls, Minoja brālis (sk. pask. IV, 563.).

Rēksēnors — Nausitoja dēls, Alkinoja brālis.

Same — sala Jonijas jūrā, Ietīpa Odiseja valstī.

Sherīja — mītiska sala, kur dzīvoja laiāki. Senie grieķi to identificēja ar Kerīras (tagadējo Korfu) salu; mūsu dienās to parasti identificē ar Krētu.

Sidona — senīķiešu galvaspilsēta.

Sikeli — Sicīlijas rietumplekastes pirmiedzīvotāji negrieķi.

Stoti — mītiskie Lemnas salas ledzīvotāji.

Strēnas — lielī putni ar cilvēku, parasti sievietu galvām; plevilina cilvēkus ar «ovām brīnumainajām dziesmām un tad tos aprīj. «Odisejā» figurē divas strēnas.

Strīja — mītiska sala, Eimaja dzimtene.

Skilla — nimfas Kratajas meita, jūras nezvērs, ko senie grieķi, tāpat kā Harīdu, lokalizēja Mesīnas jūras šaurumā.

Solmi — lauta Likijā (Mazāzijā).

Sparta — pilsēta Peloponēsā, Menelāja rezidence.

Stiksa — upe pazemes valstī.

Suatija — zemesrags Atīkas dienvidaustrumos; tur atradās Atēnas tempļi.

Tala — sala pie Akarnānijas rietumplekastes; tajā valdīja Odiseja draugs Mēnts.

Taltei — grieķu cilts, kas apdzīvoja Akarnānijas rietumplekasti un salas tās tuvumā.

Talgeis — kalnu grēda Lakedaimonā.

Tēbas — 1) pilsēta Bolotijā («Septīnvārtu Tēbas»); 2) pilsēta Ēģiptē («Sīmtvārtu Tēbas»).

- Telresijs** — neredzīgs tēblešu pareģis.
Tēlemahs — Odiseja un Pēnelopes dēls.
Tēlepila — Ialstrigonu pilsēta.
Temida — dievu saucēja; vēlākajā mitoloģijā — taisnības un likumības dieve.
Temesa — vieta Kīpras salā vai Dienviditālijā; bija pazīstama ar savām vara raktuvēm.
Teneda — sala Egejas jūrā.
Teoklīmens — Polifeida dēls, Melampoda pēcnācējs, pareģis. Nogalinājis kādu vīru, spiests bēgt no dzimtenes. Tēlemahs, iepazīties ar vīpu pie Pīlas, aizved vīpu uz Itaku.
Tesālīja — apgabals Vidusgrēķijas austrumos.
Tēsejs — Algeja dēls, viens no Atēnu mītiskajiem valdniekiem un atlešu nacionālajiem varoņiem.
Tesproti — cilts Ēpeirā.
Telida — Nēreja meita, Pēleja sieva, Ahilleja māte.
Tidejs — Diomēda tēvs.
Tiests — Pelopa dēls, Atreja brālis, Algista tēvs.
Tindarejs — Spartas valdnieks, Lēdas vīrs, Klitaimnestras tēvs.
Tiro — Tesālījas valdnieka Krēteja sieva, Poseidona mīļākā; dzemdēja Poseidonam, kas tuvojās vīpaļ upes dieva Enipeja izskatā, divus dēlus — Peliju un Nēleju.
Titījs — Gaijas dēls, mīlzis; kad gribējis darīt pāri Lētojai, vīpu nogalinājuši tās bērni Apollons un Artemīda; par sodu cieš mūžīgas mokas Aidā.
Titons — Priama brālis, Eosas (Ausmas) vīrs (sk. pask. V, 1.).
Toosa — nimfa, Forkīna meita, dzemdēja Poseidonam kiklopu Polifēmu.
Trāķija — zeme austrumos no Maķedonijas.
Trasimēds — Nestora dēls.
Trinakija — mītiska sala, kur ganījās Hēlija ganāmpulks; sente grēķi Trinakiju identificēja ar Sicīliju.
Tritogeneja — Atēnas epitets ar neskaidru nozīmi.
Troja (arī Ilīja) — trojiešu galvaspilsēta Mazāzijā, netālu no Hellesponta (sk. levanu «Ilīadai», 16. lpp. un sek.).

Zakinta — sala Jonijas jūrā, Ietīpa Odiseja valstī.
Zefīrs — rietumu vējš.
Zevs — Krona dēls, dievu valdnieks.

SATURS

A. Peldbūtn. Odiseja	5
--------------------------------	---

ODISEJA

I. Dievu sapulce. Alēnas padoms Tēlemaham	23
II. Haklehu sapulce. Tēlemahs aizceļo	35
III. Notikumi Pīlā	47
IV. Notikumi Lakedaimonā	61
V. Odiseja plosts	81
VI. Odiseja nokļūst pie falākiem	95
VII. Odiseja terašanās pie Aikinoja	105
VIII. Odiseja falāku vidū	115
IX. Odiseja stāsta savus piedzīvojumus. Kiklopi	131
X. Alohs. Laistrigoni. Kirke	147
XI. Mirušo valsti	163
XII. Sironas. Skilla. Haribda. Hēlija vērsi	179
XIII. Odiseja atstāj falākus un atgriežas Itakā	191
XIV. Odiseja pie Eimaja	203
XV. Tēlemahs ierodas pie Eimaja	217
XVI. Tēlemahs pazīst Odiseju	231
XVII. Tēlemaha atgriešanās Itakā	245
XVIII. Odiseja cīpa ar Iru	261
XIX. Odiseja saruna ar Pēnelopi. Kāju mazgāšana	273
XX. Notikumi līdz precīteku nogalināšanai	289
XXI. Loka pasniegšana	301
XXII. Precīteku nogalināšana	313
XXIII. Pēnelope pazīst Odiseju	327
XXIV. Otrā mirušo dvēseļu izsaukšana	339
Paskaidrojumi	355
Īpatvardu un mitoloģijas terminu vārdnīca	367

**Гомер
ОДИССЕЯ**

**Издательство «Лиезма»
На латышском языке**

Художник К. Фридрихсон

**Redaktors A. Feidhūns
Maksl. redaktors A. Jēgers
Tehn. redaktors V. Blaņa un D. Pastars
Korektore A. Ābele**

**Nodota salkšanai 1966. g. 7. septembrī. Parakstīta
iespiešanai 1967. g. 18. aprīlī. Papīra formāts
70×103/16. 25,38 liz. iespiedl.; 34, 77 uzsk. iespiedl.;
24,20 izdevn.l. Mellens 16000 eks. Maksā 2 rbļ. 70 kap.
Izdevniecība «Liesma» Rīgā, Padomju bulv. 24.
Izdevn. Nr. 20548/D2274. Iespiesta Latvijas PSR Mi-
nistru Padomes Preses komitejas Poligrāfiskās rūp-
niecības pārvaldes 3. tipogrāfijā Rīgā, Ļeņina
ielā 137/139. Pasūt. Nr. 508. Ielīmes un apvāks
iespiesti Paraugtipogrāfijā Rīgā, Puškina ielā 12.
Pasūt. Nr. 3551.**

An